

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

POEMATATA *Chigi, Lib. 1.5m*
Prager
as J. Clemens
HESIODI

ASCRAEI, QVAE
EXTANT, OMNIA, GRAECE,
cum uaria interpretatione
Latina.

VNA CVM DOCTISSIMIS IOAN.
nis Tzetzi Grammatici in omnia Poemata eiusdem
Scholys, nunc primum ex Graco sermone
in Latinum conuersis, & in
lucem editis,

A

~~EX LIBRIS~~ *HERSCHE*

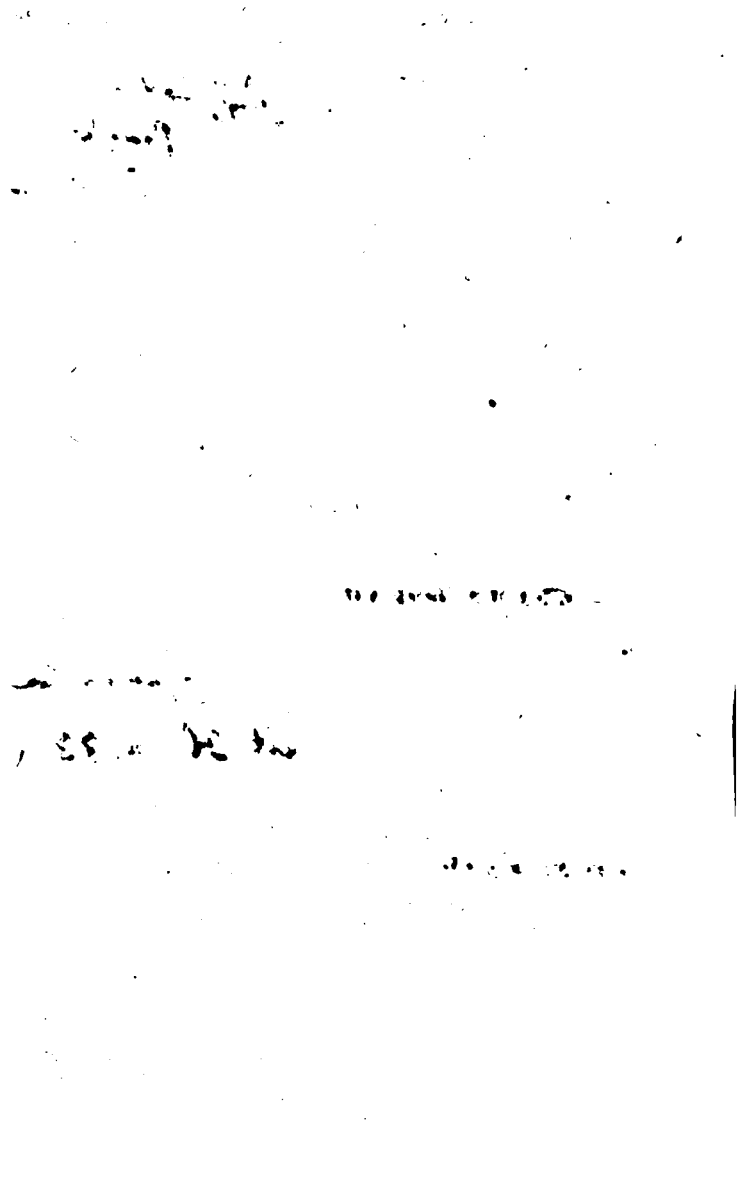
Rerum & uerborum in iisdem Poematis &
Scholys memorabilium locuple-
tissimi INDICES.

Humanista

Lit. H. n. 33

PRINTED, EX OFFI-
cina Oporiniana.

REVERENDISSI-

MO PRINCIPI ET DOMINO, D.

IOANNI HVLDERIGO A' RAI-

thnauu, Abbati Murbacensi & Luthrensi,

domino suo clementissimo,

S. P. D.

RADVNT Scriptores, Reuerendissime Princeps, apud ueteres tantam fuisse Hesiodi authoritatem, ut pueri cunabulis egredi si uersus ipsius ediscere sint soliti, non aliter quàm in Ecclesia elementa doctrinae Christianae ex uulgò uocatis catechesibus à rudì & nullis adhuc disciplinis imbuta iuuetute memorie mandantur. Tantæq; aiunt illum fuisse estimationis, ut carmina ipsius tãquam oracula & ἀξιόματ'α quaedam communì sermone usurparentur. Nec uerò immeritò: siquidem ipsius pareneticò

EPISTOLA

poemate post Homerum nihil uel in
 omni poetica Græca, uel apud uniuersos
 etiam Græcos scriptores extat sanctius,
 uenustius aut commodius ad informandos
 rudes hominum animos. Quamobrem etiam
 factum, ut Pierides Musæ non solum intra
 limites Græciæ manserint, sed transcursis
 tam magno illo, quod Oceanum uocant, quam
 mediterraneo mari, tum Tauro, Alpibus
 & Atlante, intra omnium scholarum
 parietes resonent: & ut uiri celebres,
 omniumque disciplinarum periti illas
 commentariis suis illustrare & magis
 familiares reddere contenderint, idque
 perpetuæ laudi sibi fore duxerint. In
 horum numero etiam fuit Ioannes Tzetzes,
 cognomento Grammaticus: qui cum uideret,
 Hesiodum diurna nocturnaque manu à
 iuuentutis ter manibus, & in magno
 commentatorum numero, præsertim uero
 post Proclum ἱερίγγισιν, disquisitione
 adhuc atque annota-

N V N C V P A T O R I A.

notatione non indigna reperiri, hunc laborem studiorum iuventutis iuuantium gratia suscepit ac perfecit, scripto in Hesiodum commentario doctissimo, & rerum scitu dignissimarum referto. Vixit is ante annos circiter quadringētos, ad annum uidelicet à Christo nato 1160. id quod ex accurata annorū supputatione liquet. Scribit enim ipse in suo uariarum historiarum libro, historia 385, se anno post Michaelē Psellū, præceptorem Michaelis Parapinacii, centesimo uixisse. idemq; apparet ex eo, quod in his cōmentarijs quos nunc cōuertimus, Soterichū ait suo tēpore ætatem egisse, qui fuit episcopus Antiochenus circiter annum Salutis 1154. quem loco & officio mouit imperator Manuel, propter priuatam opinionem de Dei incarnati oblatione, ut refert Nicetas in Annalibus Manuelis. Fuit autem *μωξάνδρ* à paterno maternoq; auo Græ-

E P I S T O L A

cus, à materna uerò auia Abasgicus si-
ue Iberus, suosq; libros eā ob causā
Græca lingua conscripsit, quæ tū tem-
poris in scholis & uulgo non ita cor-
ruptè adhuc usitata fuit. Cæterum ut
alios ipsius libros prætermittam, quos
magna cū laude contexuit, ne hic pro-
lixè uerba faciam, tantum de commen-
tarijs ipsius in Hesiodi opera aliquid
subiungam, in quæ cum nuper incidis-
sem, non potui non ea in usitatiorē
Latīnum sermonem conuertere, idq;
duabus de causis me fecisse non dissi-
mulabo. Quarum prima quidem me
ab obrectatorum & Zoilorum dicte-
rijs liberabit, qui eiusmodi conuersio-
nes non euulgādas esse clamitabunt,
ne sint uidelicet pigritiæ & desidiæ
quorundam adminicula. Altera uerò
finem & usum monstrabit præcipuū,
quo compulsus hanc opellam suscepe-
rim. Quod ad primam igitur causā
attinet, equidē mirabar hæctenus, quo
modo

N V N C V P A T O R I A.

modo fiat, ut illorum aliquis, qui nostra ætate nullum non Græcum authorem Latinum faciunt, eam operam etiam scholijs uertendis non nauaret. Sic enim arbitror, & rectè quidem, nisi me ratio fallat, Græcos quidem authores ipsos potius esse relinquendos in sua lingua, quàm scholia, quæ constat ob hanc causam scripta esse, ut auctoris mens & sensus penitus intelligatur. Nam qui fidelem aliquem interpretem habet præ manibus, eumq; intelligit, ille sine magno labore authorem quoque in sua lingua loquentem intelliget, idq; multò certius, uerius & manifestius, quàm si prætermisissis interpretum scholijs, conuersionem solam sectetur. Neq; hinc obiectio ualet, extare conuersiones hominum eruditorum, quæ magnâ cum industria & fide sunt elaboratæ, ut sine scholijs auctoris sensum aliquis possit sperare se percepturum. Nam si ipsi Græci eius-

EPISTOLA

modi scholijs indigent: multò magis
 ij qui eam linguam non habent uerna-
 culam, sed ex præceptis tantùm & e-
 xemplis multis eam discere conantur.
 luculentioris declarationis ad eru-
 dum poetæ ingeniũ, necessitatem ha-
 bebunt. Iam uerò, si scholia hoc præ-
 stant, id quod facile efficiunt, ut au-
 thor in sua lingua rectè possit intelli-
 gi, nonne satius fuerit scholia conuer-
 ti, quàm authorem, quem in sua lingua
 legendũ esse testatur hic pentameter:

Gratius ex ipso fonte bibuntur aqua?

Omitto illud, quòd certum est con-
 uersores illos, qui interpretes non in-
 spexerunt, sæpe turpiter hallucinatos
 esse: id quod plurimis exemplis ma-
 nifestũ facere possum, & breuì etiam,
 Deo bene fauẽte, manifestum faciam.
 Altera uerò caussa, quam me explica-
 turũ dixi, est, quòd hic interpretes mul-
 ta utilia & digna lectu contineat, quæ
 apud alios non tam facile reperientur.

Necq̃

N V N C V P A T O R I A.

Nec enim in eo tātū occupatur, ut rationem uersuum Grammaticā explicet, uel mutatis uerbis rem eādem, sed clarius, repetat: id quod fecit fere Proclus, & fortassis ex nomine Grammatici, quod habuit, Tzetzen idem fecisse aliqui existimabunt: imò uerò nihil eorum omisit, quæ in laudabili enarratione authorum requiri solent, cuius leges ipsemet initiò commentarij sui præscribit, dum Proclum reprehēdit, qui boni interpretis officio non satisfecerit. Admiscet uerò suæ interpretationi crebras allegorias, propter frequentes fabulas, & quia fere poetarum talis est oratio, ut aliud uerbis dicant, aliud intelligi uelint, qua in re ab oratoribus præcipuè differunt. Est enim fabula, ut inquit Aristoteles, uelut anima poematis, citra quam nemo uerè poetæ nomen obtinet. Eum igitur, qui poetam feliciter interpretari uelit, sine dubio in allegorijs frequen-

E P I S T O L A

tem esse, easq̃ quàm aptissimas inuenire, necesse est. qua in re hic noster exemplo esse potest omnibus, qui eandem prouinciã enarrandi poetas suscipiunt. Præterea aliquarum rerum, & historiarum quoq̃ multarum mentionem facit, quarum cognitio hoc seculo ex alijs uix potest desumi: atq̃ ut hic exemplis paucis rem confirmem, ille non procul ab initio meminit herba cuiusdam, quam Chrysopolin uocat, eaq̃ aurum probari affirmat. non aliter quàm Lydio lapide uel igne ipso. Aurum quoq̃ medulla canis unctum æruginari, adamantem plumbo frangi, & alia multa tradit, de quibus alij scriptores, quos nunc habemus. uix inuenientur ullum uerbum fecisse. Neq̃ res tantùm physicas & historicas explicauit, sed etiam Geometrię & Astronomię problematis commentarium suum exornauit, ubicunq̃ res ipsa & locus atq̃ opportunitas postulauit;

N V N C V P A T O R I A.

lauit: sed id tamē parçē admodū & bre-
uiter, ne limites enarrationis debitæ
trāsilīſſe uideretur. Propter has igitur
cauſſas non potui intermittere, quin
ipſum Latinum facerem, ne uidelicet
ille, iuxta prouerbiū, ſibi ſoli & Mu-
ſis cecinīſſe uideretur: quādoquidem
nō omnes Græcē intelligunt, uel ſaltē
plurimi in obſcuris hæſitāt: quo fit, ut
interdū authorem in manus ſumptū
uel difficultate, uel temporis penuriā
deterriti, deponant ruruſum & proruſus
negligāt. Hunc uerò meum laborem,
Reuerēdiſſime Princeps, Tuę digni-
tati conſecrandū & adſcribendum du-
xi: quia certò cōpertum habebam, T.
D. Muſarum & literarū amore inflam-
matam eſſe, & animū habere propen-
ſum in promouendis liberaliū artium
ſtudijs, quibus nimirum in hac uita ni-
hil melius nec utiliſus, deorū munere
generi humano conſeſſum eſt, ut uerē
inquit Plato: & ut Xenophō, quę ſunt
fontes

EPISTOLA

fontes omnium bonorum. Quocirca mihi certò persuasi, hūc quoq; meum conatum, ut ita dicam, literarium à T. D. approbatū iri, eiq; fore acceptum. Nec uerò me absterrebat, quo minus hoc scriptū T. D. offerrem, quòd sciebam, Tuam Dignitatem, quam Deus in summo honoris gradu collocare uoluit, alijs grauioribus occupationibus detentam, his triuialibus scriptis minimè uacare posse. Sunt enim alijs, quos T. D. amore prosequitur singulari, qui huius scripti lectione se oblectare & erudire possunt. Atq; ut illos honoris gratia nominem, habet T. D. Vuolfgangum Theodoricum, habet Ioannem Iacobum, habet Iacobum Hannibalem, FFF. à Raithnauuu germanos, qui omnes te charissimum & colēdissimum patrum & patronum salutant. Horum nobilissimorum adolescentum adhuc ea est ætas, ut ex sanctissimi huius poetæ lectione & expositione

N V N C V P A T O R I A

positione fructum non exiguum percipere, eiꝫ legendo operam dare possint. Atqꝫ ea est indoles ipsorum, eaque ingeniorum facilitas & liberalitas, quam mihi eruditus uir Theodoricus Eccombertus Thuringus non satis prædicare potuit, tam Vesontione, qua Parisijs cognitam, ut non possim non sperare, ipsos uel per se, uel T.D. instinctu hunc authorem in manus sumptum deosculaturos, atqꝫ præcepta illius de uitæ ac morum legibus, & de communibus humanitatis officijs, ad quæ naturæ impulsu feruntur, admiraturos & magnificaturos.

Quapropter, ne diutius T.D. detineam, Princeps Reuerendissime, huiusmodi occasionibus fretus, ac potissimum fiducia humanissimæ mansuetudinis, & beneuolentiæ tuæ erga ingenua studia, eosqꝫ qui illorum profitentur & spargunt semina, hunc laborem T.D. inscribere, & ut sub celeberrimi

EPIST. NVNCVPA T.

rimî nominis tui auspicio ederetur;
consecrare sustinui: simul orans etiam
atq; etiam, ut istud qualecunq; speci-
men testificandæ uoluntatis meę erga
T. A. non respuere, sed de eo candidè
sentire & fauere non dedignetur. Be-
ne ualeat Reuerenda tua Amplitudo.

Basilæ, Anno Salutis M. D.

LXXIIII. pridie Non.

Martij.

T. Reuerendæ Amplitudinis

studiofiss. Georgius Henisch

Barthfeldensis.

EPIGRAMMA HEINRICI FABRICII
Tabernæmontani, poetę Laureati,
ad Georgium Henischium Barthfelden-
sem, de conuersione commentario-
rum Ioannis Tzetzis in La-
tinam linguam.

*Pierides debent Ascræo multa poetę,
Qui faciles primus duxit in arua deas,
Ascræm Tzezi debet non pauca magister,
Quo sum huic redijt restituyente tutor.
At tibi quid Tzezes non debet, amice Georgi,
Per te qui Latia se modò ueste tegit?
Hactenus infelix uno præcinctus amictu,
Græca sub Elysia pallia ualle tulit.
Nunc piget, & patria posito uelamine gentis,
Romana mauult splendidus ire toga.
Perge pari studio nobis documenta Georgi
Illustrare, suo quę dedit Ascræ seni.
Hęc erit ingenuis res acceptissima Musis
Res à nominibus non aliena tuis.*

Η ΣΙΟΔΟΥ ΤΟΥ

ΑΣΚΡΑΙΟΥ, ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

ΟΥΣ ΑΙ πειθήνιον δοιδῆσι ἡλείου
σαι,
Δύτε δ' ἐνέπιε σφέτορον πα-
τέρ ὑμνεῖσαι,
Οὔτε διὰ βροτοῖ ἀνδρες ὁμῶς, ἄ-
φατοί τε φατοί τε,

ῥήτοί τ' ἄρρητοί τε, διὸς μεγάλιο ἐκῆτι.
Ῥέα ῥ' ὃ βεῖαται, ῥέα ἧ βεῖαντα χαλῆπται,
Ῥέα γ' ἀβύσσου μινύθει καὶ ἄδηνον ἀΐξει,
Ῥέα δέ τ' ἰθύνει σφολιόν, καὶ ἀγλῖνορα ἡάρφα
Ζῶς ὑψιβρεμέτης, ὃς ὑπόρτατα δώματα νοῖα.
Κλύθι ἰδῶν αἴωρ τε, δίκη δ' ἰθύνει θέμιστας
Τυῶν, ἐγὼ δέ τι πύρρη ἐτήτυμα μαθησιμίην.
Οὐκ ἄρα μῦθον εἴην ἐριδωρ γένος, ἀλλ' ἐπὶ γαῖαν
Εἰσὶ δύνω. τίλιν μού λον ἐπαινήσας νοήσας,
Ἡ δ' ἐπίμωμῆς, διὰ δ' αὐδιχα θυμὸν ἔχουσιν.
Ἡ ῥ' ὃ πόλεμόν τι ἡκανὸν καὶ δῦρον ὀφέλλει,
Σχέλιον, ὃ τις τίλιν γε φιλεῖ βροτὸς, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης
Ἀθανάτων βυλῆσιν ὄριον τιμῶσι βαρεῖαν.
Τίλιν δ' ἐτόρην, πρὶτέρην ῥ' ἐγείνατο νύξ' ὄρεβρυνή,
Θῦκε δέ μιν ἑρονίδης ὑψίστης, αὐθιγενάων.
Γαῖης τ' οὐ ῥίζησι, καὶ ἀνδράσι πολλὸν ἀμείνω.
Ἡ τε καὶ ἀπάλαμνόν πόρ, ὁμῶς ἐπὶ ὄργον ἐγείρει.
Εἰς ἐτόρον γὰρ τίς τε ἰδῶν, ὄργοιο χατίζων,

παύ-

HESIODI ASCRAEI

OPERA ET DIES.

VSAE Pierides, carminibus celebres,

Adeste, Iouem narrate, uestrum patrem cantantes,

Per quemq; sunt mortales uiri celebres pariter, atq; obscuri,

Gloriosi; & inglorij, Iouis magni consilio.

Facile enim extollit, facile uero elatum deprimit:

Facile insignem minuit, & obscurum auget:

Facile quoq; corrigit prauum, & superbum attenuat

Iupiter altitonans, qui supremas aedes incolit.

Adsis uidens, audiensq; recte uero moderare leges

Tu: ego autem Persae uera loquar.

Non utiq; unum est contentionum genus, sed in terra

Sunt duo. alteram quidem laudauerit prudens: (hüt.

Altera uero culpanda est. per diuersa aut animu tra-

Nam haec quidem bellumq; malum, & litem auget,

Perniciosa. nullus hac amat mortalis, sed necessitate

Fatali quadam contentionem colunt grauem.

Alteram uero (nam priorem genuit Nox atra) (täſ,

Posuit quidem ipsam Saturnius altijugus, ethere habi-

Tetraeq; in radicibus, & uiris longè meliorem:

Hæc etiam inertem, tamen ad laborem excitat.

In alterum enim quispiam respiciens, opere uacans,

Πλῆστον, δὲ σπένδα μὲν ἀρόμμουαι, ἡ δὲ φυτάνη,
 Οἶνον τ' ἐν θίβειαι. Ξυλοὶ δὲ τε γείτονα γέτωρ,
 Εἰς ἄφρονον σπένδοντ', ἀγαθὴ δ' ὄρις ἥδε βροτοῖσι.
 Καὶ ἰσραμύς, καὶ ἰσραμὲν ἰστιά, καὶ τέτηνοι τέτηωρ.
 Καὶ πῶχός, πῶχῳ φθονία, καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῶ.

Ὡ πέρση, σὺ ἢ ταῦτα τιῷ σὺν ἰσάτθειο θυμῷ.
 Μὴ δὲ σ' ὄρις λακόνχαρτος ἀπ' ὄργης θυμὸν ὀρέκοι,
 Νεῖκε' ἐπιπῆσύνοντ' ἀγορῆς ἐπακνὸν ἰόντα.
 Ωρεν γὰρ τ' ὀλίγη πείλεται ναικίωρ τ' ἀγορίωρ τι.
 Ὡ τιμι μὴ βίος σὺ δὲ οὐδ' ἐπικεταμὸς κατὰ κείται
 Ωρεῖος, τὸν γαῖα φέρει δημῳόρος ἀκτῶν.
 Τῷ ἰσκαριώσάμενος, νείκεα καὶ δῆριν ὀφείλοισ
 Κτήμας' ἐπ' ἀλλοτέροις. σοὶ δ' ἔνετι δούτοβρον ἔσται
 Ὡ δ' ἔρδαιρ, ἀλλ' αὖθι διακρηνώμεθα νείκος
 ἰθείησι δίκαις, αἱ τ' ἐν διὸς εἰσιν ἀρίστα.
 Ἡδὴ μὲν γὰρ ἰλῦρον ἰσκασιώμεθ', ἀλλὰ τε ποικίλ
 Ἀρπάξωρ ἰφόρεις, μέγα ἰνθαίνωρ βασιλῆας
 Δωροφάγας, οἱ τῶνδε δίκην ἰθέλχσι δικάσαι.
 Νήπιοι, ἢ δ' ἰσκασιμὸς ὥς πλεον ἤμισυ παντός,
 Οὐδ' ὅσον σὺ μαλάχη τε καὶ ἀσφοδιέλῳ μὲγ' ὄρεται.
 Κρύναντες γὰρ ἔχουσι θεοὶ βίον ἀνθρώποισι.
 Πνιθίως γὰρ ἰσν καὶ ἐπ' ἡματι ἐργάσαι,
 Ὡς τε σὶ κ' εἰς σὺν ἰσντὸν ἔχαι καὶ ἀργὸν ἰόντα.
 Αἰψά κ' ἐπιδάλλωρ μὲν ὑπόρ ἰσπνὺ ἰσκαθαῖο,
 Ἔργα βοῶν δ' ἀπόλοιτο, καὶ ἡμίονων ταλαδργῶν.
 Ἀλλὰ βούς ἐκρυψέ, χολωσάμενος φρεσὶν ἡσιν,
 Ὅττι μιν ἰσκαπάττοι προμηθεύς ἀγκυλομήτης.

Τῆς α.

OPERA ET DIES.

Diuitem, qui properat arare atq; plantare, (nūc
Domūq; bene instituere: emulatur sanē uicinū uici-
Ad opes contendētē: bonā certē cōtentio hēc mor-
Et figulus figulo succenset, & fabro faber: (talibus,
Et mendicus mendico inuidet, cantorq; cantori.

O Persa. Tu uerò hęc tuo reponē in animo, (cal,
Neq; maligaudēs cōtētio animū tuū ab opere abdū
Lites spectantem, foriq; auscultatorem existentem.
Tempus namq; paruum est litiumq; foriq;
Cui non sit uictus domi annuus repositus,
Tempestiuus, quem terra fert, & cereris munus.
Quo satiatus, lites ac rixam moueas (terū
De facultatib. alienis. Tibi uerò non amplius erit i-
Sic faciendum. Sed rursus discernamus litem
Rectis iudicijs, quæ ex Ioue sunt optima. (ta
Nā nupet quidē patrimoniū diuisimus, sed sanē mul
Rapiens ferebas, ualde demulcens reges
Doluioros, qui hanc litem uolunt iudicasse.
Stulti, neq; sciunt, quanto plus dimidium sit toto,
Neq; quam magnum in malua & asphodelo bonū.
Occultatum enim habent dii uictum hominibus:
Facile enim alioqui uel uno die tantū operatus esses,
Ut in annum quoq; satis haberes, ociosus etiam:
Statimq; temonem quidem super fumum ponerēs,
Opera uerò bouum cessarēt, mulorūq; laboriosorū.
Sed Iupiter abscondit, iratus mente sua,
Quia ipsum decepit Prometheus uersutus.

Τότε κ' ἄρ' ἀνθρώποισιν ἐμήσατο λήδεια λυγρὰ.
 Κρύψε' ἢ πῶρ, τὸ μὲν αὖθις εἰς παῖς ἱαπετοῖο
 ἔκλειψ' ἀνθρώποισι, δίδε παρὰ μνηστέρωντος,
 ἔρ' ἰοίλων νάρθηκι, λαβὼν δὲ τὰ τέρπειρα νηυσιν.
 Τὸν τε χολώσάμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς
 Ἰαπιτιονίδην, πάντων πέρι μῆδεα εἰδώς,
 Χαίρεις πῦρ κλέψας· καὶ ἐμὰς φρενας ἠπ' ἐροσσύσας
 Σοί τ' αὐτῶ μέγα πῶμα καὶ ἀνδράσιρ' ἔοσοι μερόισι.
 Τοῖς δ' ἐγὼ ἀντί τωρος δώσω λαὸν ὥσον ἅπαντες
 Τέρποντ' ἑκάτα θυμὸν, ἔορ' ἑκάτον ἀμφαγαπῶντες.
 Ως ἔφατ', ἐκ δ' ἐγέλασέ πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
 ἦφαιστον δ' ἐπέστυτε περικλυτὸν, ὅττι τάχιστα
 Γαῖαν ὕδρι φέρεν, οὐ δ' ἀνθρώπων θέμεν ἀνδλῶν,
 καὶ Διὸς, ἀθανάτης ἢ θεῆς εἰς ὧπα εἰσέειν
 παρθενικῆς, ἑκάτον εἶδος, ἐπήρατον αὐτὰρ ἄβλυτον
 ἔργα διδασκῆσαι, πολυδαίδαλον ἱστὸν ἔφαινε.
 καὶ χαρὶν ἀμφιχέαι κεφαλῇ χυσιλὴν ἀφροδίτην,
 καὶ πόθον ἀργαλέον, καὶ γοπόναν μελεδιῶνας.
 ἔρ' ἢ θέμεν κινέειν τε νόον καὶ ἐπίκλοπον ἦθος
 Ἑρμείῳ ἥνωγε, δαίητορον ἀργειφόντην.
 Ως ἔφαθ', οἳ δ' ἐπίθοντο δὴ ἱερὸν ἰωνι αὔαντι.
 Αὐτίκα δ' ἐν γαῖνι πλάσσει λυτὸς ἀμφιγυνῆς
 παρθενῶν αἰδοῖν ἱκέτορ, ἱερὸν δὲ δὴ βλάσ.
 Ζῶσε ἢ καὶ κόσμῳσι θεῶν γλαυκῶπις ἀθήνη.
 Ἀμφὶ δέ οἱ χαρίτες τε βεῖαι, καὶ πότνια πειθῶ,
 Ὀρμης χυσιλῆς ἔθεσαν χροῖ, ἀμφὶ ἢ τῶν γε
 Διὶ κακλίνομοι σέφορ' ἀνθεσιν ἐπαινοῖσι,

OPERA ET DIES.

Quocirca hominibus parauit tristia mala. (puer
 Abscondit uero ignē. quem rursus quidē bonus Iapeti
 Surripuit ad hominum usum, Ioue à consulto,
 In caua ferula, clam Ioue fulminibus gaudente.
 Huncq; indignatus affatus est nubicoga Iupiter:
 Iapetionide, omnium maxime uersute,
 Gaudes ignē furatus? quodq; animū meū deceperis?
 Id tibiq; ipsi magnum erit malum, & posteris.
 Ipsis namq; pro igni dabo malum, quo omnes
 Se oblectent animo, suum malum amplectentes.
 Sic ait, risitq; pater hominumq; deūq;
 Vulcanum uero insignem iussit, quā celerrime
 Terram aquae miscere, hominisq; imponere uocem,
 Et robur, immortalium uero dearum faciem referre
 Virginū, pulchrā formā, peramabilem. at Minervā,
 Opera docere, ingeniosam telam texere.
 Et gratiam circumfundere capiti, auream Venerem,
 Et desiderium molestum, & mēbra fatigantes curas,
 Imponere uero canināq; mentem, & furaces mores
 Mercurium iussit, nuncium Argicidam.
 Sic ait, illi autem obtemperarūt Ioui Saturnio regi.
 Moxq; ex terra finxit inclytus utrinq; claudus
 Virgini uerecundae similem, Iouis consilijs
 Cinxit uero & ornauit dea glaucocula Minerva.
 Circum uero Charitesq; deae, & ueneranda Suada,
 Monilia aurea posuerunt corpori. ipsam porro
 Horae pulchricomae coronarunt floribus uernis.

πάντα δέ οἱ χροὶ λίσμον ἰφάρμοσι παλλὰς ἀθλήων.
 ἔρδ' ἄρα οἱ σθένεσσι διάνητος ἀργαφόντης
 ψυδὲ δ' αἰμυλὴς τι λόγος, καὶ ἐπὶ κλοπῇ ἕδος
 τούτῃ, διὸς βυλῆσι βαρυνκτύπε, σὺ δ' ἄρα φωνὴν
 θῆκε θιῶν κῆρυξ, ὀνόμνυε δὲ τλήδε γυναικα
 Πανδώραν, ὅτι πάντες ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
 δῶρον ἰδωρήσαν, πῶμ' ἀνδράσιμ ἀλφειῶσιν.
 αὐτὰρ ἔπει δόλον αἰπιὸν ἀμήχανον ἔξιτλίσσων,
 εἰς ἐπιμυθία πύμπι πατὴρ ἑλυτὸν ἀργαφόντην,
 δῶρον ἀγοῖα θιῶν ταχύν' ἀγγελεν, ὅδ' ἐπιμυθὸν
 ἔφρασεθ' ὥς οἱ ἔασι προσηθῆς, μή ποτε δῶρον
 δέξαδαι παρ' ἱνὸς Ὀλυμπίου, ἀλλ' ἀποαίμπαρ
 ἔξοπίσω, μή περ τι λακὸν θνητοῖσι γούνηται.
 αὐτὰρ ὁ Διὸς ἄμνος, ὅτε δὲ λακὸν εἶχ' ἐνόησε.
 Περὶ μὲν γὰρ ζώϊον περὶ χθονὶ φύλ' ἀνθρώπων,
 νόσφι μ' ἄτορ λακῶν, καὶ ἄτορ χαλιποῖο νόνοιο,
 νόσων τ' ἀργαλίων, αἵ τ' ἀνδράσι γῆρας ἰδῶσαν.
 αἶψα γὰρ σὺν λακότητι βροτοὶ καταγυράσκουσι.
 ἀλλὰ γυνὴ χεῖρεσσι πύθ' μέγα πῶμ' ἀφελῶσα,
 ἔσπιδασ', ἀνθρώποισι δ' ἐμήσατο ἑσθία λυγρὰ.
 Μῆνι δ' αὐτόθι ἑλπίς σὺν ἀρρήκτοισι δόμοισι
 ἐνδὸν ἔμιμνε, πύθ' ὑπὸ χεῖρεσσι ὅδ' ἐθύραζε
 ἐξέπλη. πρὸ δ' ἐν γὰρ ἐπέμβαλε πῶμα πύθοιο,
 αἰγίοχα βυλῆσι διὸς νεφελῶχορῆτα.
 ἀλλὰ ἥ μιν βία λυγρὰ κατ' ἀνθρώπους ἀλάληται.
 γλαῖη μὲν γὰρ γαῖα λακῶν, πλεῖν ἥ θάλασσα.
 Νῆσοι δ' ἀνθρώποισιν ἐφ' ἡμέρη, ἅδ' ἐπὶ νηΐ.

αὐτόμα-

OPERA ET DIES.

Omnē uerò illius corpori ornatum adaptauit Pallas
 At pectori sanè nuncius Argicida, (Minerua.
 Mendacia, blandosq; sermones, & dolosos mores
 Indidit, Iouis consilijs grauistrepi, sed uocem utiq;
 Imposuit deorū præco. appellauit aut mulierē hācce
 Pandoram: quia omnes cœlestium domorum incolæ
 Donū cōtulerunt, detrimentū hominibus curiosis.
 At postquā dolū pñciosum et ineuitabilē absoluit,
 Ad Epimethea misit pater inchyum Argicidam,
 Munus scrētē deorū celerē nunciū, neq; Epimetheus
 Cogitauit, ut illi præcepisset Prometheus, ne quādo
 Susciperet à Ioue Olympio, sed remitteret (munus
 Retrō, necubi mali quippiam mortalibus fieret.
 Verū ille suscipiens, cum iam malū haberet, sensit.
 Prius namq; in terra uiuebant familiæ hominum
 Omnino absq; malis, & sine difficili labore,
 Morbisq; molestiis, pñ hominib. senectam afferunt:
 Mox enim in afflictione mortales consenscunt.
 Sed mulier manib. uasis magnū operculū dimouens,
 Dispersit, hominib. aut machinata est curas graues.
 Sola uerò illic spes infracta in pyxide
 Intus mansit, dolij sub labris, neq; foras
 Euolauit. prius enim iniecit operculum dolij,
 Aegiochi consilio Iouis nubicoge.
 Alia uerò innumera mala inter homines errant.
 Nam plena quidem terra est malis, plenumq; mare. *penes*
 Morbi autem hominibus tam interdū quā noctū

Αὐτόματοι φοιτῶσι, λαοὶ θνητοῖσι φέρυσαι,
Σιγῇ, ἐπεὶ φωνὴν ἐξέλειτο μνητιάτα βούς.

Οὕτως ὅτι πᾶσι διὰς νόον ἐξαλείαδαι.

Εἰ δ' ἐθέλεις, ἑτέρωρ τοι ἐγὼ λόγον ἐκπερυφώσω
Εὐλαὶ ἐπισταμόως, σὺ δ' οὐ φρενὶ βάλλεις σῆσιρ.

Ὡς ὁμόθεν γεγάασι θεοὶ, θνητοὶ τ' ἀνθρώποι,
Χρῆσεον μὲν πρώτιστα γένος μάρωπων ἀνθρώπων
Ἀθάνατοι ποίησαν, Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
Οἱ μὲν ἐπὶ ἑρόνι ἦσαν, ὅτ' ἔραν ἡ ἐμβασίλυσεν.

Ὡς τε θεοὶ δ' ἔζωον, ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες,
Νόσφι ἀτέρπετον ὄντων καὶ οἷζυος, ὅδε τι δειλὸν

Γῆρας ἐπὶ ἡν, αἰεὶ ἢ πόδας καὶ χεῖρας ὁμοιοὶ
Τέρπαντ' οὐ θαλῖσι, λακῶν ἐκτοδρὸν ἀπάντων.

Θνησκον δ' ὡς ὑπνῷ διεδημμόνοι, ἐδδλὰ ἢ πάντα
Τοῖσιρ ἐλν, λαρκὸν δ' ἐφδρε βέδωρος ἄφρα

Αὐτομάτη, πολλὸν τε καὶ ἀφθονοι, οἱ δ' ἐβελήμοι,
Ἡσυχοὶ ὄργα νέμοντο αὐτὸ ἐδλοῖσιρ πολέεσιρ.

Αὐτὰρ ἐπεὶ κεν τῷτο γένος λατὰ γαῖα κάλυψεν,
Τοὶ μὲν δαίμονες εἰσι διὸς μεγάλα δια βελάς,

Εδλοὶ, ἐπιχθόνιοι φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων,
Ὅρα φυλάσσειτε δίκας καὶ χέτλια ὄργα,

Ἡδὲ ἰσάμενοι, πάντα φοιτῶντες ἐπ' αἶαν,
Πλατοδύεται, καὶ τῷτο γέρας βασιλῆϊον ἔχον.

Δούτορεσσι αὐτὸ γένος πολὺν χαρότορον μῆδοπιδον
Ἀργύρεον ποίησαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,

Χρυσῷ ὅτε φυλὴν ἐναλίγκιον, ὅτε νόημα.

Ἀλλ' ἐκὰς μὲν πᾶσι εἴτα παρὰ μνητεῖ καλῇ

Ετρίφει

O P E R A E T D I E S.

Ultrò oberrant, mala mortalibus ferentes,
 Tacitè. nam uocem exemit consultor Iupiter.
 Sic nusquam licet Iouis mentem euitare. *De*
 Ceterum si uoles, alium tibi sermonem exponam
 Bellè ac scienter: tu uerò præcordijs imposito tuis.

Vt simul nati sunt dij, mortalesq; homines,
 Aureū quidè primū genus diuersiloquentiū hominū
 Dij fecerunt, cœlestium domorum incole.
 Ii quidem sub Saturno erant, cum in cœlo regnaret.
 Sed ut dij uiuebant, securo animo præditi,
 Planè absq; laboribus & ærumnisq; molesta
 Senect̃a aderat, semper uerò pedib. ac manib. similes
 Delectabantur in conuiujs, extra mala omnia.
 Moriebātur aut̃ ceu somno domiti. bona uerò omnia
 Illis erant. fructum autem ferebat fertile aruum
 Sponte sua, multumq; & copiosum: ipsiq; ultrò
 Quiet̃i partis fruebantur, cum bonis multis.
 Verū postquam hoc genus terra abscondit,
 Ii quidem diui facti sunt Iouis magni consilio,
 Boni, in terris uersantes, custodes mortaliū hominū,
 Qui sanè obseruant & iusta & praua opera,
 Aerem induti, passim euntes per terram,
 Opum datores, atq; hoc munus regale cōsecuti sunt.

Secundum inde genus, multò deterius postea
 Argenteum fecerunt cœlestium domorum incole,
 Aureo neq; natura simile, neq; intellectu.

Sed centum quidem annis puer apud matrē sedulam

Ετρίφειτ' ἀβάλλων μέγα νήπιος ὃ σὺν οἴκῳ,
 Ἀλλ' ὅταν ὑβίσαι, καὶ ἤβης μέτρον ἴκοιτο,
 Γαυροῦτο γαῖοναι ἐπὶ χρόνον ἄλγε' ἔχοντες
 Ἀφραδίας. ὕβρις γὰρ ἀτάσθαλον ἐκιδεύοντο
 Ἀλλήλων ἀπέχων, ὃ δ' ἀθανάτους θόρακ' ἔσταν
 Ἡβίλων, ὃ δ' ἔρδων μακάρων ἰσότης ἐπὶ βωμοῖς,
 Ἡ θέμις ἀνθρώποισι κατ' ἦθεα. τὴν μὲν ἔπατα
 Ζεὺς ἱερνίδης ἐκρυψε χολέμενος, ὅνεια τιμὰς
 Οὐκ ἐδίδων μακάριασι θεοῖς, οἳ δ' ἄνθρωποι ἔχουσιν.

Λύταρ' ἐπεὶ καὶ τὸ γένος κατὰ γαῖαν ἑάλυψε,
 Τοὶ μὲν ὑπεχθόντες μάκαρες θνητοὶ καλέσονται
 Δούτορες, ἀλλ' ἐμπνεῖ τιμὴ καὶ τοῖσιν ὀπιδᾶ.
 Ζεὺς δ' ἡ παῖρ' ἔρχεται ἄλλο γένος μερόπων ἀνθρώπων
 Χάλκεον ποίησ', ἐκ ἀργυρῷ ὅσον ὁμοιον,
 Ἐκ μιλιᾶν, θανόντες καὶ ἔμβριμον, οἷσιν ἄρνος
 Ἐργ' ἐμελεῖ φρονέοντα, καὶ ὕβρις ὁδὸν σίτου
 Ἡδίστου, ἀλλ' ἀδάμαντος ἔχον κρατ' ὀρόφροντα θυμὸν,
 Ἀπλᾶτοι, μέγας δ' ἦ βίη, καὶ χεῖρες ἀκράτοι,
 Ἐξ ἁμῶν ἐπέφυκον ἐπὶ σιβαροῖς μελίσσι.
 Τοῖς δ' ἦν χάλκεα μὲν τσύνχια, χάλκεοι δέ τε οἶκος,
 καὶ ὅ δ' ἔργαζοντο, μέλας δ' ἐκ ἔσκει σίδερος.
 Καὶ τοὶ μὲν χείρισιν ὑπὸ σφετέρῃσι λαμοῦντες,
 Βῆσαν ἐς σύρῳντα δόμον ἱερὸν αἶδαο,
 Νώνυμοι, θανάτες δ', καὶ ἐκπέγλας πόρ' ἰόντας,
 Εἶλε μέλας, λαμπρὸν δ' ὄλιπον φάος ἡλίοιο.

Λύταρ' ἐπεὶ καὶ τὸ γένος κατὰ γαῖαν ἑάλυψε,
 Λύθεις ἐπ' ἄλλο τίταρτομ ἐπὶ χθονὶ παλαιοτέρῃ
 Ζεὺς

OPERA ET DIES.

3

Nutriebatur crescens, ualde rudis, domi suæ.
 Cū uerò adoleuisset, et pubertatis terminū attigisset,
 Pauxillum uiuebant ad tempus, dolores habentes
 Ob stulticijs. iniuriam enim patriam non poterant
 A se mutuò abstinere, neq; deos colere
 Volebant, neq; sacrificare beatorum sacris in aris,
 Quatenus fas hominib. ex more. Hos quidem deinde
 Iupiter Saturnius abscondit iratus: quia honores
 Non dabant beatis dijs, qui Olympum habitant.

At postquam & hoc genus terra occultauit,
 Hi quidem subterranei beati mortales uocantur
 Secundi: sed tamen honor etiam hos consequitur.
 Iupiter uerò pater tertium aliud genus hominum
 Aeneum fecit, omnino argenteo dissimile,
 E' fraxinis, uehemens & robustum, quibus Martis
 Opera curæ erāt luctuosa, ac iniuriæ: neq; ullū cibū
 Edebant, sed adamante habebant duriorē animū,
 Deformes: magna uerò uis, & manus inuictæ
 Ex humeris prouenerant super ualidis membris.
 His erant aenea quidem arma, aeneaq; domus:
 Aere uerò operabantur: nigrū aut nōdū erat ferrū.
 Et hi quidem manibus proprijs domiti,
 Descenderunt amplam in domum frigidi inferni,
 Ignobiles: mors uerò tametsi stupendos existentes
 Cepit atra, splendidum uerò liquerunt lumen solis.

Sed postquā & hoc genus terra operuit, (lumnā
 Rursum etiā aliud quartū super terrā multorum a-
 Iupi.

Ζσὺς ἱερνίδης ποίησι, δικαιοτόρον λαὶ ἀφ' αὐρ,
 Ἀνδρῶν ἡρώων θεῶν γόνος, οἱ λαλοῦνται
 ἡμίθιοι, προτέρη γονεὺ λατ' ἀκείρονα γαῖαν.
 Καὶ τὸς μὲν πόλεμῳ, τε λακὸς, λαὶ φιλοπτις αἰνῇ,
 Τὸς μὲν ἐφ' ἐπ' ἀπύλῳ θύβη κασιμνίδι γαίῃ
 ὠλεσι μαρναμένους μήλων ἐν ἐν οἰδιπόδαο.
 Τὸς ἢ λαὶ ἐν νήεσιν ὑπὲρ μέγα λαὶτ μα θαλάσσης
 Εἰς τρολλὺ ἀγαγῶν, ἐλκύνει ἐν ἐν ἡνέμοιο,
 Εὐθ' ἔτοι μὲν τὸς θανάτῃ τέλος ἀμφεκάλυψε.
 τοῖς ἢ διχ' ἀνθρώπων βίοτον λαὶ ἡθεὶ ὀπάσας
 Ζσὺς ἱερνίδης λαβδύρασε πατὴρ ἐς πέιρατα γαίης,
 Καὶ τοι μὲν νάυσιν ἀνυδία θυγὸν ἔχοντες
 Εὐμακάρων νήεσσι, παρ' ἰωνεανὸν βαθυδίνην,
 Ὀλβιοὶ ἡρώες. τοῖσι μελινδία λαρπὸν
 Τρεῖς ἔτρεθ βάλλοντα φέρε ζείδωρος ἄρτρα.
 Μανέτ' ἐπεὶ ὄφελον ἐγὼ πέμπησοι μετ' αἶναι
 Ἀνδράσιν· ἀλλ' ἢ πρόδωκε θανεῖν, ἢ ἐπειτα γονίδην.
 Νῦν γὰρ δὴ γόνος ἐστὶ σιδήρεον. ὃ δέ ποτ' ἡμαρ
 Πάσσονται λαμάτῃ λαὶ οἰζύνος, ὃ δέ τι νύκτωρ,
 Φθιρόμενοι, χαλεπὰς ἢ θεοὶ δάσσει μερόμνας.
 Ἄλλ' ἔμπης λαὶ τοῖσι μεμίζεται ἐὼς λαὶ λακοῖσιν.
 Ζσὺς δ' ὀλίσι καὶ τῷτο γόνος μόροπων ἀνθρώπων,
 Εὐτ' αὖ γεινόμενοι πολλοκρόταφοι τελέθωσιν,
 Οὐδέ πατὴρ παίδεσιν ὁμοίους, ὃ δέ τι παῖδες,
 Οὐδέ ξένος ξινοδόκῳ, λαὶ ἐταῖρος ἐταίρῳ.
 Ρυδὲ λασιγνητος φίλος ἔσεται ὡς τὸ παρόσφορ.
 Ἀψα ἢ γηράσκοντας ἀτιμύσσει τεκνῶας,

OPERA ET DIES.

13

Iupiter Saturnius fecit, iustus & melius
 Virorum heroum diuinum genus, qui uocantur
 Semidei, priori generationi per immensam terram.
 Hos quoq; bellumq; malum & pugna grauis,
 Alios quidem ad septiportem Thebas, Cadmeam terram,
 Perdidit pugnantes propter oues Oedipi:
 Alios uero & in nauibus super magnum fluctum maris
 Ad Troiam ducens, Helenae gratia pulchricomae,
 Vbi quidem ipsos mortis quoq; finis adobruit.
 Iis autem scorsim ab hominibus uictum & sedem tribuens,
 Iupiter Saturnius pater constituit ad terrae fines.
 Et hi quidem habitant securum animum habentes
 In beatorum insulis, iuxta Oceanum profundum,
 Felices heroes: his dulcem fructum
 Ter quotannis florentem profert fecunda tellus.

O si neq; iam quinto ego interesset (natus.
 Hominum generi: sed aut mortuus esse prius, aut postea
 Nunc enim genus est ferreum: nunquam nec die
 Quiescent a labore & miseria, neq; nocte,
 Corrupti. graues uero dii dabunt curas.
 Sed tamen & hisce admiscebuntur bona malis.
 Iupiter autem perdet etiam hoc genus uarie loquentium ho-
 Postquam facti circa tempora cani fuerint. (minum,
 Neq; pater liberis similis, neq; liberi,
 Neq; hospes hospiti, neq; amicus amico,
 Neq; frater amicus erit, ut antehac.
 Statim uero senescentes dehonora- bunt parentes,

INCIPIT

Μίμνονται δ' ἄρα τὸς χαλεποῖς βάροντες ἱπποῖσι
 Σχέτλιοι, ὅδε θεῶν ὅπιν εἰδότες, ὅδε μὲν οἵ γε
 Τηραῦταισι τοῖσιν ἀποβρεπῆσθαι Διὸς,
 Χαροδίην, ἑτέρος δ' ἑτέρη πόλιν ἐξαλαπάξαι.
 Οὐδέ τις σύρην χάρις ἔσεται, ὅτε Δικαῖς,
 Οὐτ' ἀγαθῶ, μάλλον ἢ Λακῶν ρειῆϊρα, καὶ ὕβρι
 Ἀνέρα τιμήσας, Δίκη δ' οὐ χόρσι, καὶ αἰδώς
 Οὐκ ἔται. βλάψει δ' ὁ Λακὸς τὸν ἀρείονα φῶτα,
 Μύθοισι σχολοῖς ἐνέπων, ἐπὶ δ' ὄργον ὀμᾶται.
 Ζῆλος δ' ἀνθρώποισιν οἷσιν οἷσιν ἀπάσιν
 Δυσμείλαδος, Λακὸς χάρις, ὁ μαρτήσαι συγδράμῃ.
 Καὶ τότε δὴ πρὸς Ὀλυμπον ἀπὸ χθονὸς σύρνοδαινας,
 Λουκοῖσιν φάρισι Λακὸς φάρισι γόος Λακὸν,
 Λακῶν μίτ' αὖ φῶλον ἴτον, προλιπόντ' ἀνθρώπων,
 Αἰδώς καὶ νέμεισι, τὰ ἢ λείπεται ἄλγιστα λυγρὰ
 Θνητοῖς ἀνθρώποισι, Λακὸς δ' ὅν ἔσεται ἀλκή.

Νυν δ' αἶνον βασιλῆος ὄρω, φρονέοντι καὶ αὐτοῖσι
 Ωδ' ἱριεῖ προσέειπον ἀνδρόνα ποικιλόδαιρον,
 Ὑψι μάλ' οὐ νεφέας φέρων ὀνύχεισι μεμαρπώς.
 Ἡδ' ἐλπίον γναμπίοισι πεπαρμένον ἀμφ' ὀνύχεισι
 Μύριτο, τὸν δ' ὄγ' ἐπικρατέως πρὸς μῦθον ἔειπε
 Δαίμονιν, τί λείλακας; ἔχεινύ σε πολλὸν ἀφείων.
 Τῇ δ' εἰς ἡδ' αὐτὸν ἐγὼ πρὸς ἄγω, καὶ αἰοιθὸν ἔδσαν.
 Δείπνον δ' αἶν' ἐθέλω ποιήσομαι, καὶ μεθήσω.
 Αφρων δ' ὅς κ' ἐθέλοι πρὸς ἡρείοισι ἀντιφύξαι,
 Νίκης τε γέρεται, πρὸς τ' αἰχμασιν ἄλγιστα πάσαι.
 ὅδε ἔρσι ἀκονέτης ἱριεῖ, φανυσίπλοος ὄρνις.

Incusabunt autem illos molestis alloquentes uerbis
 Impij, neq; deorum oculum ueriti. neq; hi sanè
 Senibus parentibus educationis præmia reddent,
 Violenti. alter uerò alterius ciuitatem diripiet.
 Neq; ulla pij gratia erit, neq; iusti,
 Neq; boni. magis uerò maleficum & iniurium
 Virum colent. Iusticia uerò in manibus, & pudor
 Non erit. Ledet autem malus meliorem uirum,
 Verbis obliquis alloquens, periurium uerò iurabit.
 Liuior autem homines miseros omnes,
 Raucus, malis gaudens, comitabitur inuisus;
 Tumq; demum ad cœlum à terra spaciosa,
 Candidis uestibus tectæ corpus pulchrum,
 Deorum ad familiam abierunt, relictis hominibus,
 Pudor & Nemesis. relinquuntur aut dolores graues
 Mortalibus hominibus. Mali uerò non erit remediũ.

Sed nunc fabulã regib. dicam, tametsi ipsi sapiãt.
 Sic accipiter affatus est lusciniam canoram,
 Altè in nubibus ferens unguibus correptam. •
 Illa uerò misèrè curuis confixa unguibus
 Lugebat. eã aut imperioso ille sermone allocutus est:
 Infelix, quid strepis: habet certè te multo fortior:
 Hæc uadis, quã te duco, etiam cantatricem existentẽ.
 Cœnam uerò, siquidẽ libet, faciam, uel dimittã: (re,
 Imprudẽs uerò, quicũq; uelit cũ potentiorib. cõtẽde-
 Victoriaq; priuatur, adq; pudorem dolores patitur,
 Sic aut uelox, accipiter, latis alis prædita auis.

O' Peto

Ω πόρση, σὺ δ' ἄκρη δίκης, μὴ δ' ὕβρις ὀφείλῃ.
 Ὑβρις γὰρ τε λιπὴ δαίμων βροτῶν, ὃ δὲ μὲν ἐδδλός
 Ρηϊδίως φερόμενον διώαται, βαρύνθῃ δέ θ' ὑπ' αὐτῆς,
 Εγκύρσας ἄτησιν, ὁδὸς δ' ἐτέρῃφι παρελθεῖν
 Κρείσων ἐς τὰ δίκαια, δίκῃ δ' ὑπὲρ ὕβριος ἰσχεῖ,
 Ες τέλος ἐξελθῶσα, παθὼν δέ τε νέπιος ἔγνω.
 Αὐτίκα γὰρ τρέχει ὄρκος ἅμα σκολιῇσι δίκῃσιν.
 Τῆς ἧ δίκης ρόθος, ἐλκομένους ἢ κ' αὐδρεῖς ἄγῃσι
 Δωροφάγοι, σκολιᾶς ἧ δίκαις ἕρυνωσι θέμιστας.
 Ἡ δ' ἐπιταὶ ἡλαίχσα πόλιν τε καὶ ὕβρις λαῶν,
 Ἡέρα ἐοικμένη, λιπὸν ἀνθρώποισι φέρσας,
 Οἳ τὴν μὴ ἐξελᾶσαι, καὶ ἐκ ἰθείῃν σῆμαν,
 Οἳ ἧ δίκας ξένοισι καὶ σὺ δάμοισι διδῶσι
 Ἰθαίης, καὶ μὴ τι παρεμβαίνειν δίκαις,
 Τοῖσι τέθεικε πόλιν, λαοὶ δ' ἐκθύουσιν σὺν αὐτῇ.
 Εἰρήνῃ δ' ἀνὰ γῆν ἡσροτρόφος, ὃ δέ ποτ' αὐτοῖς
 Ἀργαλέον πόλεμον τεκμαίρεται σφύροπα ἴσους.
 Οὐδέ ποτ' ἰθυδίκαισι μέτ' ἀνδράσι λιμὸς ὀππιδᾶ,
 Οὐδ' ἄτρεθαλῆς ἧ μεμπλότα ὄργα νέμονται,
 Τοῖσι φέρει μὲν γαῖα πολλὴν βίον, ἔρσει ἧ δρῶς
 Ἀκρὴ μὲν τε φέρει θαλάσσης, μέσῃ ἧ μελίστας.
 Εἰρσπόνῃ δ' οἷε μαλλοῖς καταβιβέθασιν.
 Τίτῃσας ἧ γυναικὲς εἰκότα τέκνα γονοῦσιν.
 Θάλλουσιν δ' ἀγαθοῖσι διαμαρτῆς, ὃ δ' ἐπὶ νηῶν
 Νείουσιν, λιπὸν ἧ φέρει ζείδωρος ἄερα.
 Οἷς δ' ὕβρις τε μέμνηε λιπὸν, καὶ χέτλια ὄργα,
 Τοῖς ἧ δίκῃν ἡρσίδης τεκμαίρεται σφύροπα ἴσους.

Πολλά-

O Persa, tu uerò audi iusticiã, neq; iniuriã foue.
 Iniuria enim pñciosa est misero homini, neq; bonus
 Facile ferre potest, grauatũq; ab ipsa, (quidẽ
 illapsus damnis. Via uerò altera perueniendi
 Melior ad iusta. Iusticia autem super iniuriam ualet,
 Ad finem progressa: passus uerò stultus sapuit.
 Citò enim abit iusiuradum undè cum prauis iudicijs.
 Iusticiæ uerò impetus, tractæ quocũq; homines duxe
 Doniuori, prauis aut iudicijs iudicarint leges. (rint
 Hec uerò sequitur flēs, urbemq; et mores populorũ,
 Aerem induta, malum hominibus adserens;
 Quiq; ipsam expellunt, neq; rectam distribuerunt:
 At qui iurã tam hospitibus quàm popularibus dant
 Recta, neq; à iusto quicquam exorbitant,
 Iis uiget urbs, populiq; florent in ipsa:
 Pax uerò per terram alma, neq; unquam ipsis
 Molestum bellum destimat latè cernens Iupiter.
 Nec unquam iustos inter homines fames uersatur,
 Neq; noxa: in conuiuijs uerò partis opibus fruuntur.
 His fert quidẽ terra multũ uictũ an mōtib. uerò quer
 Summa quidem fert glandes: media uerò apes. (cus
 Lanigeræ autem oues uelleribus onustæ sunt.
 Pariunt uerò mulieres similes parentibus liberos.
 Florent autem bonis perpetuò, neq; nauibus
 Nauigabunt: fructum uerò profert sæcundus ager.
 Sed quibus iniuriaq; mala curæ est, prauaq; opera;
 In poenam Saturnius destimat latè cernens Iupiter.

Πόλλ' αὖ κ' ἐξέμπασα πόλιν ἱακῆ ἀνδρὸς ἐκαστῶ,
 ὅς τις ἀλιτράινει, καὶ ἀτάσθαλα μηχανάσται.
 Τοῖσι δ' ὕψανόν γε μέγ' ἐκύγαγι πῶμα ἱερῶν,
 Λιμὸν ὁμῆ καὶ λοιμὸν ἀποφθινύθουσι ἢ λαοί.
 Οὐδὲ γυναικὶς τίη' ἔστιν, μινύθουσι ἢ οἶκοι,
 Ζηνοὶ φραδμοσυῦναι στυμπίσ' ἄλλοι τε δ' αὖτε
 Ἡ τῶν γε σφραγὶς σφραγὶς ἀπώλεσθαι, ἢ δ' οὐ γὰρ τῶντος,
 Ἡ νῆας οὐ πόντῳ ἱερῶν ἀποτίννεται αὐτῶν.
 Ὡ βασιλεῖς, ὅμῃς ἢ λιταφράξαι καὶ αὐτοὶ
 Τλήθει δίκην, ἐγγὺς γὰρ οὐ ἀνθρώποισι ἴοντες
 ἀθάνατοι λίσσασιν, ὅσοι σκολιῶσι δίκης
 ἀλλήλους τρέβουσι, βίῳ ἔπι μ' ἐν ἀλόγοντι.
 Τόις γὰρ μέγιστοι εἰσὶν ἐπὶ χθονὶ πελυβοτάρη
 ἀθάνατοι [ἡρώες, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων,
 οἳ φυλάσσουσιν τε δίκας καὶ χεῖρ' ἔργα,
 Ἡ δ' ἴσασ' ἄλλοι, πάντῃ φοιτῶντες ἐπ' αἶαν.
 Ἡ δέ τις παρθένος ἐπὶ δίκῃ διὸς ἐκγεγάσθαι,
 Κυδνῆ τ' αἰδοῖν τε θείοις, δὲ ἄλυστον ἔχουσιν.
 Καί ῥ' ὅπότ' αὖ τις μιν βλάπῃ σκολιῶς ὀνοτάζωρ,
 Αὐτίκα παρ' αὐτῷ πατρὶ λαβεινὸς ἱερῶν,
 Ἐκρύπτ' ἀνθρώπων ἄδικοι νόον, ὅφρ' ἀποτίσῃ
 Δῆμος ἀτασθαλίας βασιλῶν, οἳ λυγρὰ νοσύντες,
 Ἀλλὰ παρ' ἑλπίσιν δίκας σκολιῶς σέβοντες.
 Ταῦτα φυλασσόμενοι βασιλεῖς, ἰδυῖντε μύθους,
 Δωροφάγοι σκολιῶν ἢ δίκων ἐπιπύχην λάβετε,
 Οἳ αὐτῷ ἱακῆ τόνχ' ἀνὴρ, ἄλλῳ ἱακῆ τόνχ' ἄνθρωπος.
 Ἡ ἢ ἱακῆ βαλὴ τῷ βροτῶντι ἱακίῃ.

πάντα

Sepeq; uniuerſa ciuitas malum ob uirum punitur,
Qui peccat, & iniqua machinatur.

Illis autem coelitus magnū adduxit malū Saturnius,
Fanem ſimul & peſtem. intereunt uerò populi,
Neq; mulieres pariunt, decreſcuntq; familiae,
Iouis Olympij conſilio. interdum uerò rurfus
Aut horū exercitum ingentem perdidit, aut murū,
Aut naues in ponto Saturnius punit ipſorum.

O' reges. uos autem conſiderate etiam ipſi
Iuſticiam hanc. propè enim inter homines uerſantes
Dij uident, quotquot prauis iudicijs
Se mutuò atterūt, deorū animaduerſionē nō curātes.
Innumeri enim ſunt in terra multorum alumna
Dij Iouis, cuſtodes mortalium hominum:
Qui ſane & iudicia obſeruant, & praua opera,
Aerem induti, paſſim oberrantes per terram.
Virgo autem eſt iuſticia, Ioue prognata,
Claraq; & ueneranda dijs qui cælum habitant.
Et certè cum quis ipſam leſcrit, oblique iniurians,
Statim ad Iouem patrem conſidens Saturnium,
Conqueritur hominum iniquam mentem: ut luat
Populus peccata regum, qui praua cogitantes
Aliò deſlectunt iudicia oblique pronunciantes.
Hec obſeruātes ô reges corrigite ſentēcias, ſcamini.
Corrupti: obliquorū uerò iudiciorū prorsus obliui-
ſibi ipſi mala fabricatur uir, alij mala fabricans.
Malum uerò conſilium conſulenti peſſimum.

Πᾶντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμός, καὶ πάντα νοήσας,
 καὶ νυ τὰ δ' αἶν' ἐθέλων ἐπιδέρυιτ', ὅδε ἐλθέ
 οἶκον δὴ καὶ τλήνδε δίκην πόλιν ἐντὸς ἔργει.
 Νῦν ἢ ἐγὼ μὴτ' αὐτὸς ἐν ἀνθρώποισι δίκαιοσ'
 εἶμι, μὴτ' ἐμὸς υἱὸς ἐπὶ λακόν, αὐδρα δίκαιον
 ἐμμεναί, εἰ μείζω δίκην ἀδικιώτερος ἔξει.
 Ἀλλὰ τὰ γ' ὑπὸ σοῦ πατελεῖν δίκην τόρπι κίρανον.

Ὡς πέρσῃ, σὺν ἢ ταῦτα μετὰ φρεσὶ βᾶλλας σῆσιρ,
 καὶ νυ δίκην ἐπέειπε, βίης δ' ἐπιλύθεις πάμπαν.
 Τόνδε γὰρ ἀνθρώποισι νόμον δίσταξε κροῖον,
 ἵχθυσι μὲν, καὶ θύρσιν, καὶ οἰωνοῖς πετεινοῖς,
 ἔειπεν ἀλλέλουσ' ἐπὶ ὃ δίκην ἔστιν ἐπ' αὐτοῖς.
 Ἀνθρώποισι δ' ἐδωκε δίκην, ἣ πολλὸν ἀρίστη
 γίνεται, εἰ γὰρ τις κ' ἐθέλῃ τὰ δίκαια ἀγορεύειν,
 τινώσκων, τῷ μόντ' ὄλβον διδοῖ σὺν εὖνοια ἴσους.
 Ος δέ κ' ἐμαρτυρήσῃ ἐκὼν ἐπίορκον ὁμόσας,
 ὕψισται, σὺν ἢ δίκην βλάψας, νήκιτον ἀάδῃ,
 τὸ δέ τ' ἀμαυροτέρῃ γονεὶ μετόπισθε λείλειπται.
 Ἀνδρὲς δ' ἐνὸρνη γονεὶ μετόπισθεν ἀμένων.

Σοὶ δ' ἐγὼ ἰδὼν νοέων ὄρω μέγα νήπιε πέρσῃ.
 Τλήν μοι τοι λακόντητα καὶ ἱλαδὸν ἔστιν ἐλθέειν
 ρηϊδίως, ὀλίγη μὲν ὁδὸς, μάλα δ' ἐγγύθει ναῖα.
 Τὴς δ' ἀρετῆς ἰδρωτὰ θεοὶ προπαροίθην ἱθαῖαν
 ἀθάνατοι μακρὸς ἢ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτὴν,
 καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον, ἐπὶ δ' εἰς ἄκρον ἵκνται,
 ρηϊδίῃ δ' ἤπειτα πόδι, χαλεπὴν πόρ' ἔσσα.
 οὗτος μὲν πανάριστος, ὃς αὐτῷ πάντα νοήσας,

Φρασά-

Omnia uidens Iouis oculus, omniaq; intelligens,
 Et hæc certè (siquidè uult) inspicit, neq; ipsum latet,
 Quale nã hoc quoq; iudiciũ ciuitas intus exerceat.
 Ego porrò nec ipse nunc inter homines iustus
 Esse uelim, neq; meus filius, quãdo malum est, iustũ
 Esse: siquidè plus iuris iniustior habebit. (gaudētē.
 Sed his nõdũ finē arbitror impositurũ Iouē fulmine
 O Persa. Ceterũ tu hæc animo tuo repõe, (prorsũ.
 Et iusticie qdẽ animũ adijce, uiolētiae uerò obliuiscere
 Nãq; hanc hominib. legẽ disposuit Saturnius,
 Piscibus quidem & feris & auibus uolucris,
 Se mutuo ut deuorent, quãdo quidem iusticia carēt.
 Hominibus autem dedit iusticiã, quæ multò optima
 Est. Si quis enim uelit iusta in publico dicere,
 Cognoscēs, ei quidẽ opes largitur latè uidēs Iupiter.
 Qui uerò testimonijs uolens periurium iurando
 Mētietur, in ius delinquēs immedicabiliter lesus est.
 Eius uerò obscurior posteritas postea relictæ est.
 Viri autem iusti generatio posteris præstantior.

Ceterũ tibi ego bona sciēs dico, stultissimè Persa.
 Malitiam quidem cumulatim etiam capere
 Facile est: breuis quippe uia est, adeoq; proxima.
 Ante uirtutem uerò sudorem dii posuerunt
 Immortales: longa uerò atq; ardua uia est ad ipsam.
 Primumq; aspera. ubi uerò ad summũ uentũ fuerit,
 Facilis deinceps est, quantumuis difficilis fuerit.
 Ille quidẽ optimus est, qui sibi ipse per omnia sapit,

Φρασαίμενος, τά κ' ἔπατα καὶ ἐς τέλος ἦσαν ἀμάνη.
 Ἐδωλός δ' αὖτε ἡλικίανος, ὃς δὲν ἀπὸντι πύθεται,
 Ος δὲ κε μὴδ' αὐτῶν νοῖν, μὴτ' ἄλλας ἀκύνω
 Ἐν θυμῷ βάλλεται, ὃ δ' αὐτ' ἀρχαῖος ἀνὴρ.
 Ἀλλὰ σὺ γ' ἡμετέρης μνημονεύεις αἰὸν ἐφεῖμαι,
 Ἐργάζου πάρος δέου γένος, ὃ φράσει μὸς
 Ἐχθαίρη, φίλῃ δὲ σ' ἐν σέφανος ἀνέστη
 Αἰδοῖν, βίον γ' ἅλιν πύμπησι καλῶν.
 Αἶμος γὰρ τοι πάμπαν ἀργῶ σύμφερος ἀνδρῶν
 Τῷδε θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἀνδρείς, ὅσων ἀργός
 Ζῶν, ἡμετέρῳσι κοθήροισι ἡμελός ὄρμην,
 Οἱ τε μελίσσων ἡμάτων τρέχουσιν ἀργοὶ,
 Ἐδόντες. σοὶ δ' ὄργα φίλ' ἔγω μέτρια ἡσμεῖν,
 Ὡς κέ τοι ὥραις βίον πλῆθωσι καλῶν.
 Ἐξ ὄργων δ' ἀνδρείς πολὺ μῆλοί τ' ἀφναί τε.
 Καὶ τ' ὄργαζόμενος πολὺ φίλτορος ἀθανάτοισιν
 Ἡστέα, καὶ δὲ βροτοῖς, μάλα γὰρ στυγέουσιν ἀργούς.
 Ἐργον δ' ἔδον ὄναδος, ἀργὴν δὲ τ' ὄναδος.
 Εἰ δὲ ἔσιν ὄργαζν, τάχα σε ἡλώσῃ ἀργός,
 Πλατύνῃ τ' αὖτε, πλῆτ' αὖτε ἀρετῇ καὶ ἡνέδος ὀππῆδ' αὖ.
 Δαίμονι δ' οἷος ἐν δα. τὸ ὄργαζν δὲ αὖτε ἀμάνη,
 Εἰς ὄργον ἀπ' ἀλλοτέρῳ ἡμετέρῳ ἀφναῖ φρονεῖ θυμῶν
 Εἰς ὄργον τρέφας, μελίσσας βίον, ὥς σε ἡμελός.
 Αἰδώς δ' ἔνθα ἀγαθὴ ἡμετέρῳ ἀνδρῶν ἡμελός.
 Αἰδώς, ἥτ' ἀνδρῶν μέγα σίνεται, καὶ δ' ὀνίνουσι.
 Αἰδώς τοι πρὸς ἀνολβῇ, θάρσος γ' πρὸς ὄλβῳ,
 Χρήματα δ' ἔχ' ἀρπακῆ, θείσδ' αὖτε, πολλὸν ἀμάνη.

Cogitans quaecumq; dein & postremò sint meliora.
Rursus & ille bonus est, qui bene monenti paruerit.
Qui uerò nec sibi sapit, neq; alium audiens
Animum adiicit, rursus hic inutilis uir est.
Verum tu nostri semper præcepti memor,
Operare, ô Persa diuinum genus, ut te fames
Oderit, anet autem pulchrè coronata Ceres
Veneranda, uictuq; tuum impleat horreum.
Fames namq; perpetuò ignauo comes est uiro.
Atq; eundè & dii oderunt, et homines, quicūq; ociosus
Viuat: fucis aculeo carentibus similis studio,
Qui apum laborem absument ociosi,
Vorâtes. tibi uerò opera mediocria obire gratū esto,
Ut tibi tempestiuo uictu impleantur horrea.
Ex laborib; aut, uiri euadunt pecorosi & opulenti.
Et laborans, multo etiam charior tam immortalibus
Eris, quàm hominibus. ualde enim oderunt ociosos.
Labor uerò nullū dedecus, sed ignauia dedecus est.
Quòd si laboraueris, mox te emulabitur & ociosus
Ditescet: diuitias uerò et uirtus et gloria comitatur.
Deo autem similis fueris. Laborare quidem melius,
Siquidem ab alienis facultatibus stolidum animum
Ad opus cōuertens, uictus curam habeas, ut te iubeo.
Pudor autem non bonus indigentem uirum tenet,
Pudor qui uiros ualde & ledit & iniuat.
Pudor quidè ad paupertatē, audacia uerò ad diuitias.
Opes uerò nō raptæ, diuinitus datæ, multo meliores.

Εἰ γὰρ τις καὶ χόρσιν βίη μέγαν ὄλβον ἔλκται,
 Ἡ δ' γ' ἀπὸ γλώσσης λυίσεται (οἷά τι πολλὰ
 Γίνεται, εὖτ' αὖ δὴ λέρδος νόον ἐξαπατήσῃ
 Ἀνθρώπων, αἰδῶ δέ τ' ἀναιδεῖν ἑατοπαῖν)
 Ρεῖά τί μιν μαυρῶσι θεοὶ, μινύθουσι δ' οἶκος
 Ἀνίει τῷ, παῦρον δέ τ' ἐπὶ χρόνον ἄλβος ὕπνιδι.
 Ἴσον δ' ὅς τιτύλῃ, ὅς τε ξείνον ἑαπὸν ὄρξα·
 Ὅς τι λασιγνήτοιο ἐξ ἀνδ' ἑλμυρια βαῖνοι,
 Κρυπταδίης σύνῃς ἀλόχῃ παρακαίρια ρέζων,
 Ὅς τέ τσιν ἀφραδίης αἰτιμίνεται ὄφρα καὶ τίνα,
 Ὅς τι γονῆα γέροντα ἑακῶ ἐπὶ γῆρας ὕδῳ
 Ναικέην, χαλεποῖσι ἑαθαπτόμενος ἐπίεσι·
 Τῷ δέ τοι ζῶς αὐτὸς ἀγάζεται, ἐς ἣ τέλευστίη
 Ἐργων αὐτ' ἀδίκων χαλεπὴν ἐπίθῃσιν ἀμοιβλήν·
 Ἀλλὰ σὺ τῶν μὲν πάμπαν ἑδρῷ αἰσίφρονα θυμὸν,
 Κασιδιεύαμιν δ' ἑρδαιὴν ἰσθ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν
 Ἀγνῶς καὶ ἑαθαρῶς, ἐπὶ δ' ἀγλαὰ μῆρα ἑαίαν.
 Ἄλλοτε δὲ ἀπονδῆσι θυόσι τε ἰλάσκεισθαι,
 Ἡ μὲν ὅτ' συνάξῃ, καὶ ὅταν φάος ἰσθρὸν ἔλθῃ,
 Ὡς κε τοι ἱλαὸν ἑραδίην καὶ θυμὸν ἔχωσιν,
 Ὅφρ' ἄλλων ἀνῆ ἑλῆρον, μὴ τὸν τιδὸν ἄλλος.
 Τὸν φιλέοντ' ἐπὶ διαῖτα ἑαλεῖν, ἴον δ' ἐχθρὸν ἑᾶσαι.
 Τάνδε μάλιστ' ἑαλεῖν, ὅς τις σέθεν ἐγγύθει ναῖα.
 Εἰ γὰρ τοι καὶ χεῖρ' ἐγγώριον ἄλλο γούνται,
 Γείτονες ἄζωσοι ἑκτον, ζώσαντο δ' ἡ ποί.
 Πῆμα ἑακὸς γείτωρ, ὅσον τ' ἀγαθὸς μέγ' ὄνειαρ.
 Ἐμμορέ τοι τιμῆς ὅς τ' ἐμμορε γείτονες ἐδῶδ'.

Si q̄s enim & manib. per uim magnas opes traxerit,
 Aut lingua spoliarit (qualia multa
 Fiunt, quamprimum lucri amor mentem deceperit
 Hominum; pudorem uerò impudentia expulerit)
 Facile & illum obscurat dii, minuuntur uerò familie
 Viro illi: exiguum uerò ad tēpus diuitiæ adsunt. (ciat:
 Par est delictū, si q̄s & supplicē & hospitē malo affi
 Quiq; fratris sui cubilia ascēderit,
 Secreti lecti uxoris importuna patrans: (ros:
 Quiq; malo cuiuspiā cōsilio deceperit orphanos libe
 Quiq; parentem senem misero in senectæ limine
 Probris affecerit, grauibus incessens uerbis:
 Huic certē Iupiter ipse irascitur, ad extremum uerò
 Pro operibus iniquis grauem exhibet talionem.
 Verū tu quidē ab his omnino cohibe stultū animū:
 Pro uirili autem sacra facito immortalibus dijs,
 Castē & purē, splendidaq; crura adurito.
 Interdum certē libaminibus atq; hostijs placa,
 Et quando cubitū ieris, et quando lux sacra uenerit:
 Vt beneuolum erga te cor atq; animum habeant,
 Vt aliorum emas sortem, non tuam alius.
 Amicum ad conuiuiū uocato, inimicum uerò finito.
 Eū uerò potissimū uocato, quicūq; te prope habitat.
 Si enim tibi et negociū aliquod domesticū accadat,
 Vicini discincti accurrūt: cingūtur aut cognati. (dū.
 Noxa tā magna est malus uicinus, quātū bonus cōmo
 Sortitus est præmiū, q̄cūq; sortitus est uicinū bonū.

Οὐδ' αὖ βῆς ἀπόλοιτ', εἰ μὴ γάτωρ ἱκανὸς εἴη.
 Εὖ μὲν μετρεῖσθαι παρὰ γείτονος, σὺ δ' ἀποδύναι
 Ἀντῶ τῷ μέτρῳ, καὶ λώϊον, αἶνε δαύκααι,
 Ως αὖ χροῖσιν καὶ ἐς ὑπόρου ἄρκιον εὖρης.
 Μὴ ἱκανὰ ἑστράδαιαν· ἱκανὰ ἑέρδαι' ἴσ' ἄτησιν,
 Τὸν φιλέοντα φιλεῖν, καὶ τῷ προσίοντι προσεῖναι.
 Καὶ δόμον ὅσκειν δῶ, καὶ μὴ δόμον δόσκει μὴ δῶ.
 Δώτη μόν τις ἰδῶπον, ἀδῶτη δ' ὅτις ἰδῶπον,
 Δὼς ἀγαθὸν, ἄρπαξ ἢ ἱκανὴ, θανάτειο δόταρα.
 Ος μὲν γὰρ κεν ἀνὴρ ἰδίῳ, ὅγε ἡἶρ μέγα δῶν,
 Χαίρει τῷ δῶρῳ, καὶ τέρπεται ὅν ἱκανὰ θυμόν.
 Ος δὲ ἴον αὐτὸς ἔλκεται ἀναιδέϊφι πιθήσας,
 Καί τι σμικρὸν ἴον, τότε ἱπάρχωνσι φίλον ἦτορ.
 Εἰ γὰρ κεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρὸν ἱκανὰ βῆ,
 Καὶ θαμὰ τῷ δ' ἱέρδαι, τάχα ἴον μέγα καὶ τὸ γούρῳ.
 Ος δ' ἐπ' ἴοντι φέρει, ὃ δ' ἀλύγεται αἰδοπα λιμέν.
 Οὐδὲ τό γ' εἰρ οἶκῳ ἱκανὰ κείνον ἀνέρα ἱδῶ.
 Οἶκοι βέλτορον εἶναι, ἐπεὶ βλαβόρον τὸ θύρουφι.
 Εἰδὼ μὲν παρίοντος ἐλῆδαι· πῦμα ἢ θυμῷ
 Χρηῖσιν ἀπίοντος. ἄ σι φράζειν αὐτῶν.
 Ἀρχομένῳ ἢ πῖθι καὶ λήγοντος ἱορέσθαι,
 Μισοῖσι φείδεται, δανὴ δ' οὐκ πυθμονὶ φαιδῶ.
 Μισθὸς δ' αὐτῷ φίλῳ ἀρεμῶτος ἄρκιος ἔστω.
 Καί τι ἱκανὴν γινώσκω γινώσκας ἐπὶ μαρτυρα βῆσαι.
 Πίσεις δ' ἄρα ὁμῶς καὶ ἀπιστοὶ ὅλυσαν ἀνδρας.
 Μὴδὲ γινώσκει νόον πυγοπόλος ἐξαπατάτω,
 Αἰμύλα κατὰ λῆσιν, τελεῖν διφῶσιν ἱκανῶν.

Neq; sanè bos interierit, nisi uicinus malus sit.
Recta quidè mensura à uicino mutuū accipe, rectaq;
Eadè mensura & amplius, siquidem possis: (redde
Vt indigens, & in posterum promptum inuenias.
Ne mala lucra captes: mala lucra equalia damnis.
Amantem te ama, & iuuantem te iuua.
Et da ei qui dederit, neq; da qui non dederit.
Datori namq; est qui dat, non danti uerò nemo dat.
Donatio bona, rapina uerò mala atq; lethifera.
Quisquis etenim liberalis uir est, etsi multū dederit,
Gaudet donando, & delectatur suo in animo.
Qui uerò ipse rapuerit, impudentia fractus,
Quamuis id sit exiguū, tamen uexat charū animū.
Siquidem enim et paruū paruo addideris, (cuaserit.
Et frequēter istuc feceris, mox quidè magnū et hoc
Qui uerò partis adjicit, is uitabit atram famem.
Neq; uerò quod domi repositum est, uirum ledit.
Domi melius esse, quoniam noxium quod foris est.
Bonum quidè de præsenti capere, noxa uerò animo
Egere absente: id quod te cogitare iubeo.
Incipiente uerò dolio, & desinente saturato te,
Medio parce mala enim in fundo parsimonia,
Merces autem uiro amico constituta sufficiens esto:
Etiam cum fratre ludens, testem adhibeto:
Credulitas pariter ac diffidētia perdidērūt homines.
Ne uerò mulier te animo nates succincta decipiat,
Blandè garriens, tuum inquirens tugurium.

Ος ἡ γαστρὶ πείποιθε, πείποιθ' ὅγε φιλήτησι,
 Μυθογῶνς ἡ πάρε σάβη πατρώϊον οἶκον,
 Φορβέμεν' ὡς γὰρ πλῆθος δέξεται σὺ μεγαλόισι,
 Γυραίος ἡ θαύροις ἱτόρον παῖδ' ἐγκατακάπων,
 Ρῆα δὲ ἵον πλεόνεισι πόροι ζῶνς ἄπειτον ὄλβον,
 Γλαῖωρ μὲν πλεόνων μελίτη, μείζων δ' ἐπιθήκη.
 Σοὶ δ' εἰ πλεῖστα θυμὸς ἐἴλδεται σὺ φρεσὶν ἡοι,
 Ωδε ἱερὰν ὄργον δέτ' ἐπ' ὄργῃ ὀργάζεσθαι.

BIBLION B.

Ληϊάδωρ ἀτλαγγνέωρ ἐπιπελομε-
 νάωρ

Αρχεῶδ' ἀμνητῶ, ἀρότοιο ἡ δυοσομε-
 νάωρ. (σαράνουτῃ)

Αἰ δὴ τοι νύητες τε λιὰ ἡματα τεσ-

Κερύφεται· αὐτὶς ἡ περιπλομένης σὺν αὐτῷ
 Φαίνονται, τὰ πρῶτα χαρὰς οὐκ οἶσι δῆρ' αἰ.
 Οὗτος τοι πεδίων πέλει τῷ νόμος, οἷτε θαλάσσης
 Εγγύθι ναιετάας, οἷτ' ἀγνὰ βροδείοντα
 Πόντι κυμαίνοντες ἀπό προθι πόονα χῶρον
 Νάισι. γυμνὸν σπῆραν, γυμνὸν ἡ βρωτῶν,
 Γυμνὸν δ' ἀμᾶθαι· ἔχ' ὥρα πάντ' ἐβίλησθαι
 Εργα ἱορίζεσθαι δαμῆτ' ἔρος, ὡς τοι ἱναγα
 Βοῖ· αἰετῶν, μήπως τὰ μεταξὺ χατίζων
 Γνώσῃς ἀλλοτρίως οἶκας, λιὰ μηδρὸν ἀνύσας.
 Δε λιὰ κῆρ' ἐπ' ἐμ' ἤλθεις, ἐγὼ δὲ τοι ἔα ἐπιδύσθαι,
 Οὐδ' ἐπιμετρήσω ὀργάσου νήπι πύρρον
 Εργα τὰτ' ἀνθρώποισι βιοὶ διτιμύραντο,

OPERA ET DIES.

29

Qui nāq; mulieri confidit, cōfidit is quidem furibus.
 Vnicus uerò filius seruarit paternam domum
 Pascendo: ita enim opulentia crescet in edibus.
 Senex autem moriatis, alium filium relinquens.
 Facile uerò et plurib; præbuerit Iupiter ingētes opes
 Maior autem plurimum cura, maior quoq; accessio.
 Tibi uerò si opes animus appetit intra sese,
 Sic facito, operamq; operæ subinde addito.

LIBER II.

Leiadib; Atlante natis exorietibus,
 Incipe messem, arationem uerò oc-
 cidentibus.
 Hæ quidem noctesq; et dies quadra-
 ginta

Latent: rursus uerò circumuolvente se anno
 Apparent, primum ut acuitur ferrum.
 Hæc utiq; aruorum est regula: quicq; mare
 Prope habitant, quicq; ualles flexuosas
 Mari fluctuante procul pinguem regionem
 Habitant. Nudus serito, nudusq; arato,
 Nudus quoq; metito: siquidē tēpestiua omnia uoles
 Opera ferre Cereris, ut tibi singula
 Tempestiua crescant, ne quando interim egens
 Mendices ad alienas domos, nihilq; efficias. (dabo.
 Sicut et nūc ad me uenisti. ego uerò tibi nō amplius
 Neq; amplius mutuo tradam. Labora stolide Persæ,
 Opera quæ hominibus dij destinarunt,

Ne

Μή ποτε σὺν παίδεσσι γυναικί τε θυμὸν ἀχύνῃς,
 Ζητούς τις βίον κατὰ γέγονας, οἷδ' ἀμειλῶσιν.
 Δὶς μὲν ἢ καὶ τρεῖς τάχα τούξαι, ἤν δ' ἐτι λυπῆς,
 Χρῆμα μὲν ἐπ' ἤξει, σὺ δ' ἐτώσια πόλλ' ἀγορεύσεις.
 Ἀχχεὺς δ' ἔσται ἐπ' ἐμῷ νόμος, ἀλλὰ σ' αὖτις
 Φράζεσθαι χρεῖον τε λύσιμ', λιμὲν δ' ἀλευρήν.

Οἶκον μὲν πρώτιστα, γυναικὰ τε, βῆντ' ἀροτῆρας,
 Κτητῶν δ' ὑγμειτῶν, ἢ τις καὶ βασιρ' ἐποιτό,
 Χρήματα δ' εἰς οἴκῳ πάντ' ἄρμονα ποιήσασθαι.
 Μὴ οὐ μὲν αὐτῆς ἄλλοι, ὅδ' ἀρνῆται, σὺ ἢ τῆται.
 Ἡ δ' ὤρεν παρὰ μείβεται, μινύθῃ δέ τοι ἔργον.
 Μὴ δ' ἀναβάλλεσθαι ἐς τ' αὖτις, ἐς τ' οὐκ οἶσιν.
 Οὐ γὰρ ἐτωσιοβργὸς ἀνὴρ πῶς πληθεὶς καλῶν,
 Οὐδ' ἀναβαλλόμενος. μιλέτη δέ τι ἔργον ὀφείλα.
 Αἰεὶ δ' ἀμβολισβργὸς ἀνὴρ ἄταισι παλαίᾳ.
 Ἡμος δὲ λήγει μόνος ὀξέος πελίοιο,
 Καύματος ἰθαλίμης μετοπωρινὸν ὀμβρύναντες
 Ζήνους ὀριδογόνιος, μετὰ δ' ἐτρέπεται βρότιος χρεὶς
 Γολλὸν ἐλαφρότορος. δὲ γὰρ τότε σείριος ἀστὴρ
 Βασιρ' ὑπὲρ ἱεφελῆς ἱερειτρέφειν αἰθρῶν
 ἔρχεται ἡμάτιος, πλεῖον δέ τι νυντὸς ἐπαυρεῖ,
 Ἡμος ἀδυνῆτοτάτῃ πείλεται τμυθεῖσα σιδάρεν
 ὕλην, φύλλα δ' ἐραζε χεῖς, πῆρόθιο δ' ἐλθέει.
 Τῆμος αἶψ' ὑλοτομαῖν, μεμνημένος ὤρειον ἔργον,
 Ολμον μὲν τριπόδην τέμνειν, ὅπου δ' ἐτρέπεται
 ἄξονα θ' ἐπ' ἀπόδην. μάλα γὰρ νῦν τοι ἄρμονος ἔστω.
 Εἰ δέ κεν οὐκ ἀπόδην, ἀπὸ καὶ σφύραν κε τάμοιο,
 Τριπύ-

OPERA ET DIES.

31

Ne quando cum liberis, uxoreq; animo dolens
 Queras uictū per uicinos, hi uerò negligent. (lestes).
 Bisenium et ter forsità cōsequēris, si uerò amplius mo-
 Rem quidem non facies, tu uerò inania multa dices.
 Inutilis autem erit uerborum lex. Sed te iubeo
 Cogitare debitiq; solutionem, famisq; euitationem.

Domū quidē primū, uxoreq;, bouemq; aratorē,
 Famulam non nuptam, quæ et boues sequatur,
 Utensilia uerò domi omnia apta facito: (reas,
 Ne tu quidē petas ab alio, illeq; recuset, tu uerò ca-
 Tempus autem prætereat, minuaturq; tibi opus.
 Ne uerò differas inq; crastinum, inq; perendinum.
 Non enim laboris fugitans uir implet horreum,
 Neq; procrastinator. Cura uerò tibi opus auget.
 Semper aut dilator operū uir cum damnis luctatur.
 Quum itaq; iam desinit robur acuti solis,
 A calore humido per autumnum pluyente
 Ioue præpotente, mutatur humanum corpus
 Multo leuius. nam tunc canicula stella
 Paulisper supra caput fato obnoxiorum hominum
 Venit interdiu, magis autem nocte fruitur,
 Quando incorrupta est caesa ferro
 Sylua, fōlia autem humi fundit, ab ramisq; cessat:
 Tunc sanè ligna secato, memor tēpestiui operis. (lē,
 Mortariū qdē tripedale seca, pistillū uerò tricubita-
 Axēq; septempedale, ualde enim certē cōueniens sic.
 Si uerò octopedalem, et malleum inde secueris,

Trium.

Τριπολίτιμον δ' ἄψιν τέμνειν δεκαδάρω ἀμάρῃ·
 Πόλλ' ἐπὶ καμπύλα καλα φέρειν ἢ γύλῳ, ὅτ' αὖ εὐρήθῃ·
 Εἰς οἶκον, λιγὺ δ' ὅρος διζήμενος, ἢ λιγὺ ἀργεῖον,
 Πέριονορ, ὃς γὰρ βυσίον ἀργεῖον ὀχυρώτατός ἐστιν,
 Εὐτ' αὖ ἀβλυκίης δαμῶος ἐν ἐλύματι πῆξας,
 Γόμφοισιν πελάσας προσαρήρεται ἰσοβοῦι.
 Δοιὰ ἢ θῆδαι ἀροτρα πονησάμενος λιγὺ οἶκον,
 Αὐτόγυον καὶ παητόν, ἐπεὶ πολὺν λώϊον ἔτω,
 Εἰχ' ἱτόρόν γ' ἄξαις, ἱτόρόν γ' ἐπὶ βυσὶ βάλοις·
 Δάφνης δ' ἢ πηλείης ἀκνώτατοι ἰσοβοῖης.
 Δρυὸς ἐλύμα, πέρην γύλῳ, βόε δ' οὐνατήρῳ
 Ἀρσονε λιγυτῆδαι (τῶν γὰρ δούος ἔν αλαπαδνόν)
 Ηβης μίστρον ἔχοντες, τῷ ὄργαζεῖν αἰέτω·
 Οὐκ αὖ τῷ γ' ἐρύσαντες ἐν αὐλακὶ καμμοῦ ἀφ' ὅρου
 Ἀξίαν, τόδ' ὄργον ἐτώσιον αὐθιλίποισιν·
 Τοῖς δ' ἅμα τεισαρακονταετῆς αἰνὸς ἵποιτο,
 Ἀρτον δεκνήσας τετράτρυβον ὀπ' ἀβλωμον,
 Ος κ' ὄργῳ μελετῶν ἰθείαν αὐλακὴν ἐλαύνει,
 Μηκέτι παπῆαίνων μεθ' ὀμήλικας, ἀλλ' ἐπὶ ἔργῳ
 Θυμὸν ἔχωρ, τῷ δ' ἔτι νεώτορος ἄλλος ἀμάνων,
 Σπέρματα δάσαδαι, καὶ ἐπισπορίῳ ἀλέαδαι·
 Καρότορος γὰρ ἀνὴρ μεθ' ὀμήλικας ἐπ' οἶσται·
 Φράζεσθαι δ' εὐτ' αὖ φωνὴν γοράνῃ ἐπακύσας·
 Ὑψοβῆρ ἐν νεφέων οὐαύσισι λευκηνγῆς,
 Ἦτ' ἀρότοιο τε σῆμα φέρει, καὶ χείματος ὄρῳ
 Δαηνύει ὀμβριοῦ, ἱραδίῳ δ' ἐδαν' ἀνδρὸς ἀδύτων·
 Δὲ τότε χορτάζων ἔλκας βόας οἴλον ἔοντας.

Εὐκλείδης

Triū palmorū curuaturā secato 10 palmarū currui.
 Multa præterea curua ligna. ferto aut dētale cū inue
 Domum, siue in mōte quærens, siue in agro, (neris,
 ilignum: hoc enim bobus ad arandum firmissimū est:
 Nempe quū Atticæ Cereris famulus temoni insignens,
 Clauis adiunctum stiue adaptauerit.

Bina uerò disposito aratra, laborans domi:
 Dentatum & compactū: quoniā multò optimū sic.
 Siquidem alterum fregeris, alterum bobus iniicias.
 E' lauro aut, uel ulmo firmissimæ stiue sunt. (nouēnes
 E' quercu temonem, ex ilice dētale, boues uerò duos
 Masculos cōparato (horū. n. robur nō imbecillū est)
 Adolescētiæ mēsurā habētes. hi ad laborādū optimi.
 Non utiq; hi cōtendentes in sulco, laborando aratrū
 Fregerint, opus uerò imperfectum reliquerint.
 Hos autem simul quadragenarius iuuenis sequatur,
 Panem cœnatus quadrisfidum octo morsum,
 Qui quidem opus turans rectum sulcum ducat,
 Non amplius respectans ad coætaneos: sed in opere
 Animum habens. hoc uerò neq; iunior alius melior
 Ad spargendum semina & iteratā sationē euitandū.
 Iunior enim uir ad coætaneos euolat animo.

Considera uerò, cum uocem gruis audieris
 Altè ex nubibus quotannis clāgentis,
 Quæ & arationis signum affert, & hyemis tempus
 Indicat pluuiæ: cor autem rodit uiri bobus carentis:
 Tunc sanè pascere curuos boues, domi detinens.

Ρηϊδιον γὰρ ἵππος εἰπεῖν, βόε δὸς καὶ ἀμαξαν.
 Ρηϊδιον δ' ἀπανήνασθαι, παρὰ δ' ὄργα βόεσσιν.
 Φοσι δ' ἀνὴρ φρονίας ἀφνειός, πῶς αἰσθαι ἀμαξαν.
 Νῆπιος ὅδε τόγ' οἶδ', ἵνα τὸν δέ τι δῖραθ' ἀμάξῃς.
 Τῶν πρόδιον μελέτην ἔχουσιν, οἰκῆα δίδου.
 Εὐτ' αὖ δὴ πρώτισ' ἄροτος θνητοῖσι φανείη,
 Δι' τὸτ' ἐφορμηθῆναι ὁμῶς διμῶές τι καὶ αὐτὸς,
 Αἴλου κ' διδρῦν ἄρόων ἀρότοιο λαθ' ὥρην,
 Γρωὶ μάλα σπύδων, ἵνα τοι πλήθωσιν ἄρτρα.
 Εἰαρι πολεῖν, θέριος ἤνιμοσύν' ἔσ' ἀπατίσσει,
 Νειὸν ἢ σπάρειν ἔτι λιφίψουσιν ἄρτραν.
 Νεὸς ἀλεξιάρην, παῖδων σὺννηλότηρα.
 Εὐχεσθαι ἢ δι' ἡχθονίῳ, ἀμύηται θ' ἀγνῇ,
 Εκτελεία βεῖθαι ἀμύητορος ἰδρὸν ἀντλῶν,
 Ἀρχόμενος ταπεινὸν ἄρότρον, ὅταν ἄκρον ἔχῃ τλησ
 Χεῖρ λαβὼν ὄρσηκα βοῶν ἐπὶ νῶτον ἵκηαι,
 Ἐνδρυνον ἐλκόντων μεσάδω, ὃ ἢ τυτθὸς ὀπιθεῖν
 Διμῶος ἔχωρ μακρότερον, πόνον ἐρνήθεισι τιθάς,
 Σπέρματα λιανερύπῃων, σὺνθυμοσύνη γὰρ ἀέρι
 Θνητοῖς ἀνθρώποις, λιανοθυμοσύνη ἢ λιανίτη.
 Οὐ δέ τις ἀδροσύνη φάχυνε νόσοισιν ὄρασι,
 Εἰ τέλος αὐτὸς ὀπιθεῖν ὀλύμπιος ἰδὼν ἐπάξει.
 Εὐ δ' ἀγγέων ἐλάσεας ἀράχνια, καὶ σ' ἰολπα
 Γυνῆσιν βιότοιο ὀρσύνεον σῶλον ἰόντος.
 Εὐοχέων δ' ἵξαι πολὺν ἔαρ, ὅδε πρὸς ἄλλους
 Λυγάσσει, σέο δ' ἄλλος ἀνὴρ λιχνημόνος ἴσται.
 Εἰ δέ τις ἡλίοιο τροπῆς ἀρόνης χθόνα δίκαν

Facile enim dictu est, par boum da & plaustrum:
 Facile autem recusare, instant uerò opera bobus.
 Inquit autem uir mentis compos: fabricato plaustrū.
 Stultus etiam hoc nescit, centum esse ligna plaustri.
 Horum antè curam habere oportet, domi reponēdo.
 Cum primum igitur aratio mortalibus apparuerit,
 Tunc aggredere, simul & serui & tu ipse,
 Siccam & humidam arans, arationis ad tempus,
 Summo manè festinans, ut tibi se impleant arua.
 Vere uertito, æstate uerò iterata non te fallat.
 Noualem uerò serito adhuc leuem terram, (est.
 Noualis imprecationū expultrix, liberorū placatrix
 Supplica uerò Ioui terrestri, Ceteriq; castæ,
 Prouentum ut impleant, Cereris factum muniū;
 Ut primum incipis arare, cum extremum stiue
 Manu capiens, stimulo boum terga attigeris
 Quercum temonem trahētū loro. iuuenis aut pone
 Seruus, ligonem tenens, negotium ausibus facessat,
 Semina abscondens. Industria enim optima
 Mortalibus hominibus est: ignauia uerò pessima.
 Sic quidem libertate spica nutabunt ad terram,
 Si finem ipse postea Iupiter bonum præbuerit.
 E' uasis autem eijcies araneas. & te spero
 Gauisurum, uictu potitum domi existente.
 Letus autem peruenies ad canum uet, neq; ad alios
 Respicias. Tui uerò alius uir indigus erit.
 Si uerò ad solis cōversionem araueris terram alinā,

Ημους ἀμήσεις ὀλίγων περὶ χερὸς ἔργων,
 Αὐτία δεσμοσίωρ λιπονεμενός, ἢ μάλα χαίρω.
 Οἷσιν δ' οὐ φερμῷ, παῦροι δέ σε θνήσκονται.
 Ἀλλοτε δ' ἄλλοις ζήνους νόος αἰγιόχοιο,
 Ἀργαλῆος δ' αὐθρεοσι λιπαὰ θνητοῖσι νοῦσαι.
 Εἰ δέ κεν ὕψ' ἀρ' σης, τόλῃ ὑν' τοι φάρμακον ἔιν.
 Ημους ὑποπυξέεσσι δρυὸς ἐν πετάλοισι,
 Τοπρώτον τέρεται τε βροτὸς ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν,
 Τῆμος ζῆνός τοι τρίτω ἤματι, μήδ' ἀπολήγοι,
 Μήτ' ἄρ' ὑπὸ ββάλλωρ βοὸς ὑπλήν, μήτ' ἀπολείπωρ.
 Οὕτω κ' ὄψαρότης πρωταρότη ἰσοφάρις.
 Ερ θυμῷ δ' ἐν πάντα φυλάσσετο, μηδέ σε λήθοι
 Μήτ' ἔαρ γινόμενον πολιδὸρ, μήθ' ὤριος ὄμβρος.
 Παρ' δ' ἴθι χάλκειον θῶνον, καὶ ἐπ' ἀλῆα λεχλῆν,
 Ωρε χειμῶν, ὅπότε λιγύς ἀνδρας ἔργον
 Ἰχάνει, οὐθα κ' ἄσενος ἀνὴρ μέγαν οἶνον ὀφέλλει.
 Μή σε λιανὴ χειμῶνος ἀμυχανίη λιπαμαρψή,
 Σιὸν πονίην, λεπτήν ἢ παχυὴν πόδια χειρὶ πείσεις.
 Πολλὰ δ' ἀδρυγὸς ἀνὴρ λιονέην ἐπὶ ἐλπίδι μίμνων,
 Χρηίζωρ βιότοιο, λιανὰ προσελέξατο θυμῷ.
 Ελπίς δ' ὅν ἀγαθὴν λιχθυμενόν αὐδρα κομίζα,
 Ημνον ἐν λέσχῃ, τῷ μὴ βίος ἄρμιος ἔιν.
 Δείκνυε ἢ δμῶεσι, θέρσους ἐτι μέσους ἔοντος,
 Οὐκ αἰεὶ θέρος ἐοσάται, ποιεῖδε λιαιάς.
 Μήναι ἢ πλουαῖων, λιαν' ἤματα βύδωρα πάντα,
 Τῶτον ἀλσύνασθαι, καὶ πηγάδας αἶτ' ἐπὶ γαῖαν
 Γινύσαντος βορέαο δυσπληγίης τελέθαι,

Sedens metes, pauxillum manu comprehendens,
 Obuersimmanipulās puluerulētus, nec ualde gaudēs.
 Feres autem in sporta, pauci uerò te suspicient.
 Aliās uerò alia Iouis mens Aegiochi:
 Sed mortalibus hominib. cam deprehēdere difficile.
 Sin aut serò araueris, hoc quidē tibi remediū fuerit:
 Quando cuculus canit quercus in frondibus,
 Primum delectat mortales super immensam terram:
 Tunc Iupiter pluat triduo, neq; desinat,
 Non utiq; superans bouis ungulam, neq; relinquens:
 Ita & scrotina aratio tempestiue equalis fuerit.
 Animo autem bene omnia reconde. neq; te lateat
 Neq; uer exorients canum, neq; tempestiua plauia.
 Accede autem ancā sedē, & ad calidam tabernā,
 Tempore hyberno, cum frigus homines uehemens
 Detinet. tunc sanē impiger uir ualde domum auget.
 Ne te malā hyemis difficultas opprimat, (premas.
 Cū paupertate: macilenta uerò crassū pedem manu
 Multa uerò ignauus uir uanam ob spem expectans,
 Egens uictus mala intra animum uersat.
 Spes uerò non bona indigentem uirum fert,
 Sedentem in taberna, cui uictus non sufficiens sit.
 Indica autem seruis, æstate adhuc media existente:
 Non semper æstas erit, facite nidos, (nes,
 Mensem uerò Ianuariū, malos dies bobus nocētes ont
 Hunc uitate, & glacies, quæ quidem super terram
 Flante borea molestæ existunt,

Ος τε δια θρήνησιν ἵπποτρόφῳ σὺν ῥῆϊ πόντῳ
 Εμπνύσας ἄρῃσι μέμνησι ἢ γαῖα καὶ ὕλη,
 Πολλὰς ἢ δρυὺς ὑψιμόμῃσι, ἱλάτας τε παχέας,
 Οὔριος ἀν' βόας πελῆα, χθονὶ πελοβοτέρῃ
 Εμπίπῃων, καὶ πᾶσα βοᾷ τότε νέριτος ὕλη.
 Θῦρις δὲ φέρεσθ' ἄρῃς δ' ὑπὸ μέγ' ἔβοντο,
 Τῶν καὶ λάχνη δέσμα κατὰ σκιον, ἀλλὰ νῦν καὶ τῶν
 Ψυχρὸς ἰὼν διάνησι διασυστέρνων πόρ' ἰόντων,
 Καί τε δια ῥινὸ βοὸς ὄρχεται, ἢ δὲ μιν ἴχα.
 Καί τε δι' αἶγα ἄνσι ταμύτρεϊχα, πῶσα δ' ὕτι,
 Οὔνην' ἐπαιτανὰν τρέχει αὐτῶν, ὃ διάνησι
 Ἰς ἀνέμῳ βορέας. τροχαλὸν ἢ γέροντα τίθησι.
 Καὶ διὰ παρθονικῆς ἀπαλόχρους ὃ διάνησι,
 Ἥτι δόμῳ ἐν τὸ δὲ φίλῃ παρὰ μητέρῃ μίμνα,
 Οὐπὼ ὄρ' γ' εἰδὺς πολυχρῆσιν ἀφροδίτης,
 Εὔτε λοιπὸς αὐτῇ τέρενα χροῖα, καὶ λίπ' ἐλαίῳ
 Χερσαμοῖν, νυχὶν καταλέξειτε εὐδοθῆν οἴκῳ
 Ἡματι χαμεῖω, ὅτ' ἀνόςτος ὃν πόδα τούδε,
 Εἰς τ' ἀπύρῳ οἴκῳ, καὶ οὐ ἦθιςι λουγαλέοισιν.
 Οὐ γὰρ οἱ ἥελος δαίκνυ νομὸν ὀρμηθῆναι,
 Ἀλλ' ἐπὶ λυανέων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε
 Στρωφᾶται, βράδιον ἢ πανιλλύνισι φαίνει,
 Καὶ τότε δὴ λιβαῖοι καὶ νήεσσι ὑλκοῖται,
 Λυγρὸν μυλίσωντες ἀνὰ δρυῖα βλασθόντα
 Φσύχουσιν. καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ τῷτο μέμνηλον,
 Οἱ σκέπα μαϊόμενοι, πυνινῆς λισυμῶνας ἔχουσι,
 Καὶ γλάφῳ πετρῆον, τότε δὲ τρέποδι βροτῶ ἴσοι,

οὐτ'

Qui per Thraciam equorum altricem lato mari
 Inspirans concutit, remugit autem terra & sylua:
 Multas uerò quercus alticomas, abietesq; densas,
 Montis in uallibus deijcit, terræ multos pascenti
 Incumbens, & omnis reboat tunc ingens sylua.
 Feræ autem horrent, caudasq; sub pudenda ponunt:
 Eæ etiam quarum uellere cutis densa est, & quas
 Frigidus existēs pflat, hirsuta licet pectora habētes.
 Quinetiā p bouis pellē penetrat, neq; ipsū cohibet.
 Etiāq; p caprā flat hirsutā. ouium aut greges nō itē,
 Eo quod annui ipsarum uilli sunt, non perflat
 Vis uenti boreæ: incuruum uerò senem facit.
 Et per tenelli corporis uirginem non perflat,
 Quæ ades intra charam apud matrem manet,
 Nondum opera experta aureæ Veneris,
 Beneq; lota tenerum corpus, & pingui oleo
 Vincta, noctu cubat intra domum (arrodit,
 Tempore hyberno, quādo exossis polypus suū pedē
 Inq; frigida domo, & in habitaculis tristibus.
 Non enim illi sol ostendit pabulum ut inuadat,
 Sed super nigrorum hominum populumq; & urbē
 Vertitur. tardius autem uniuersis Græcis lucet.
 Et tunc sanè cornutæ bestie & incornutæ syluicubæ
 Miserè dentibus stridentes per quercetum uallosum
 Fugiunt, & passim omnibus id curæ est:
 Quæ tecta inquirentes, densas latebras habent, (les,
 Et cauernas petrosas, tūc utiq; tripedi homini simi-

Οὐτ' ἐπὶ νῶτα ἔαγε, λάρη δ' εἰς ἔδρας ὀρεᾶται,
 τῷ ἱκεῖλοι φοιτῶσι, αἰλυνόμενοι νίφα ληνκλύν.
 Καὶ τότε ἔσκαδαι ὄρυμα χροῶς, ὥς σε κελσύνω,
 χλαῖνάν τε μαλακλύν, καὶ τὸρμιόγντα χιτῶνα.
 Στήμονι δ' οὐ πᾶνρ' πολλὴν ἱρόνα μινύσασθαι.
 Τὴν περιέσκαδαι, ἵνα τοι τέχης ἀτρεμῖωσι,
 Μηδ' ὀρεῖν φέριωσι, ἀερόμεναι λιπαρὰ σῶμα.
 Ἀμφὶ ᾗ ποσσὶ πέδιλα βοῶς ἴφι ἱταμοῖοιο
 Ἀρμενα λίσσασθαι, πύλοισι εὐτοδίᾳ πυκνάσας.
 Πρωτογόνων δ' ἐρύφων, ὁπόταν ἱρὺς ὤριον ἔλθοι,
 Δέρματα συρράψην νύμφῃ βοῶς, ὅφρ' ἐπὶ νῶτω
 Υἱτὲ ἀμφιβάλῃ ἀλλεῖν, λιφαλῇφι δ' ὑπόρθεον
 Ρίλον ἔχειν ἀσκητόν, ἵν' ἔατα μὴ λιπαρὰ δύνῃ.
 Ψυχὴν γὰρ τ' ἠὲς πέλεται, βορέας πεισόντες.
 Ἡῶς δ' ἐπὶ γαῖαν ἀπ' ἔραν ἄτρεμόγντος
 Αἶρ πυροφόρος τέταται μακάρων ἐπὶ ὄργοισι.
 Ος τε ἀνυσάμενος ποταμῶν ἀπο αἰὲν ἀνόντων,
 Υψὺ ὑπὸ γαίης ἀρθεῖς ἀνέμοιο θυίλλῃ,
 Ἀλλοτε μὲν ὕει ποτὶ ἔσπορον, ἄλλοτ' ἄνοι,
 Πυκνὰ θρηκίῃς βορέας νέφια ἕλονιόντος.
 Τὸν φθάμενος, ὄργα τελέσας, οἶκονδε νέεσθαι,
 Μὴ ποτὲ σ' ἔρανόβην σκοτόρην νέφος ἀμφιαλύψῃ,
 Χρῶτά τε μυδιαλέων θείῃ, λιπαρὰ θ' εἴματα δύνῃ.
 Ἀλλ' ὑπαλσύνασαι, μείς γ' χαλεπώτατος ἔτος
 Χαμέριος, χαλεπὸς προβάτοις, χαλεπὸς δ' ἀνθρώποις.
 Τῆμος θ' ἡμισυ βυσίρ, ἐπὶ δ' ἀνέρι τὸ πλεον ἔν
 Ἀρμαλῆς μακρὰ γ' ἐπὶ ῥοτοὶ σὺ φρονέει εἰσί.

Ταῦτα

Cuius & humeri fracti sunt, et caput pavimentū spe
 Huic similis incedunt uitantes niuem albam. (Stat:
 Et tunc indue munimentum corporis, ut te iubeo,
 Chlenamq; mollem, & talarem tunicam.
 Stamine uerò in pauco multam tramam intexe.
 Hanc circum induito, ut tibi pili non tremant,
 Neq; erecti horreant, arrecti per corpus.
 Circum uerò pedes calceos bouis fortiter occisi
 Aptos ligato, pilis intus condensans. (uenerit,
 Primogenitorū uerò hœdorū, cū frigus tempestiuum
 Pelles consuito neruo bouis, ut super humcrum
 Pluuiæ arceas teporem. supra caput uerò
 Pileum habeto elaboratum, ut aures ne humefiant.
 Frigida enim aurora est, Borea cadente:
 Matutinus uerò super terram à cœlo stellifero
 Aer frugifer, extensus est beatorum super opera.
 Qui hauriens è fluminibus semper fluentibus,
 Altè supra terram leuatus uenti procella,
 Interdum quidem pluit ad uesperam, interdum flat,
 Densas Thracio borea nubes excitante.
 Hunc anteuertens, opere perfecto domum redi,
 Ne quando te cœlitus tenebrosa nubes circumteget,
 Corpusq; madidum faciat, uestesq; humectet:
 Sed euitato. Mensis enim difficilimus hic
 Hybernus: difficilis ouibus, difficilisq; hominibus.
 Tunc medium bobus, homini uerò amplius adsit
 Alimonie: longæ enim ualidæq; noctes sunt.

Ταῦτα φυλασσέμενος τῆελισμὸν αἰς οὐρανὸν,
 ἰσθῆδαι νύηάς τε καὶ ἤματα, εἰσόχην αἰθίς
 Ἐν πάντων μήτηρ ἱερπὸν σύμμιχτον σῶάνη.
 Ἐντ' αὖ ἐξήκοντα μετὰ τροπὰς ἡέλοιο
 Χαμῖρ' ἐκτελίσσῃ ζῶς ἤματα, δὴ ρα τότε ἀθήρ
 Ἀρηῖρος προλιπὼν ἰσθὸν ῥόον ὠκιστοῖο,
 Πρῶτον παμφαίνων, ἐπιτέλλεται ἀκροκνέφαιος.
 Τόνδε μετ' ὀρθρογόν πανδιονὶς ὤρτο χελιδών,
 Ες φάος ἀνθρώποις, ἔαρος νέον ἱθαμνέοιο.
 Τὴν φθάμενος, οἶκας περιταμνέμεν. ὥς γ' ἔμεινον.
 Ἀλλ' ἐπὶ τῶν φορέοικος ἀποχθονὸς αὖ φυτὰ βαίνει,
 Πλατιάδας φύγῳ, τότε δὴ σκάφος ἕκτι οἰνέων,
 Ἀλλ' ἄρπας τε χαραιομένους, καὶ δμῶας ἐγείραρ.
 Φύγαρ ἧσι δόρυς θῶκος, καὶ ἐπ' ἡῶ κοῖτορ,
 Ωρηὸν ἀμντῆ, ὅτε τ' ἡέλιος χροά ἱερπῇ.
 Τημεῖτος ασύδαρ, καὶ οἰκαδὲ ἱερπὸν ἀγείραρ,
 Ορβρῶ ἀνισάμενος, ἵνα τοι βίος ἀρκίος ᾔη.
 Ἡὼς γὰρ τ' ὄρυγοιο τρέτῳ ἀπομάρεται αἰσαν.
 Ἡὼς τοι προφέρει μὲν ὀδῶ, προφέρει ἧ καὶ ὄρυγ,
 Ἡὼς, ἥτι φανῆσα πολέας ἐπέβησι λιγύθῳ
 Ἀνθρώπους, πολλοῖσι δ' ἐπὶ ζυγὰ βροσί τίθεσι.
 Ἡμος ἧ σόλυνμῖς τ' αὐθεῖ, καὶ ἡχέτα τέττιξ
 Δρυδρίφ' ἐφεζόμενος, λιγυρὴν καταχύνει αἰοδῶν
 Φυκνὸν ὑπὸ πῆδρῳ, θέρειος ἡματωδίας ὥρη,
 Τῆμος πτόταται τ' αἶγες, καὶ οἶνος ἄρεις,
 Μαχλόταται ἧ γυοῖαι, ἀφανρότατοι δέ τε αἰθρῖς
 Εἰσὶν, ἐπ' αἰσιν καὶ γύναια σάειος ἔφα.

Ἀναλίσσι

Hæc obseruans perfectum in annum
Aequato noctesq; et dies, donec rursum
Terra omnium mater fructum omnigenū proferat:
Quum sexaginta post uersiones solis
Hybernos perfecerit Iupiter dies, tunc sanè stella
Arcturus relinquens immensum fluctum Oceani,
Primus totus apparens exoritur uespertinus.
Post hunc manè lugens Pandionis prorumpit hirūdo
Ad lucem hominibus, uere nuper cæpto.
Hanc præuertens, uites incidito. sic enim melius.
At cum domi porta à terra plantas ascenderit,
Pleiades fugiens, tunc non amplius fodiendæ uites,
Sed falcesq; acuito, seruosq; excitato.
Fugito uerò umbrosas tabernas, et ad aurorā cubile,
Tempore mæsis, quando sol corpus exiccat:
Tunc festina, et domum fruges congrega,
Diluculo surgens, ut ibi uictus sufficiens sit.
Aurora enim operis tertiam sortitur partem.
Aurora tibi promouet quæ uia, promouetq; laborē;
Aurora, quæ apparens multos ingredi fecit uiam
Homines, pluribus uerò iuga bobus imponit.
Quum uerò carduusq; floret, et canora cicada
Arbori insidens stridulum effundit cantum
Frequenter sub alis, æstatis laborioso tempore,
Tunc pinguesq; capra, et uinum optimum,
Salaciſimæ uerò mulieres et uiri imbecillimi
Sunt, quoniam caput et genua Sirius exiccat.

Siccum

ἀνάλειος δέ τι χεὼς ὑπὸ λίσσμαιος, ἀλλὰ τότε ἦδ' ἔτι
 εἶναι πιτράκι τι σικυῖ, καὶ βίβλινος οἶνος,
 μάλα τ' ἀμολγαῖν, γάλα τ' αἰγῶν σβρυννυμένα,
 καὶ βοὸς ὑλοφάγοιο λεῖρας, μὲν πω τι τοκήης,
 φρωτογόνων τ' ἐρίφων, ἔτι δ' αἰδοπα πινέμεν οἶνον,
 ἐν σικυῖ ἰσόμονον, λιπορμυρόνον ἦτορ ἐδωδῆς,
 ἀντίον σύνεργαίος ἀνέμω τρέψαντα πρόσωπον.
 κρήνης τ' ἀσγάς καὶ ἀπορρύτης, ἥ τ' ἀβύλωτος,
 τρεῖς ὕδατος προχέειν, τὸ δ' ἐτέτρατον ἴμεν οἶνον.
 Δμωσὶ δ' ἐποτρυνῶμαι, διμητόρος ἰδρόν ἀκτὴν
 δινέμεν, εὐτ' αὖ πρῶτα φανῇ δοῖος ὠρέωνος,
 Χῶρῳ σὺν δ' ἀεῖ καὶ σὺν τροχάλῳ σὺν αἰλῳ,
 Μίτρω δ' ἐσπομίσσασθαι σὺν ἄγγεσι, αὐτὰρ ἐπὶ λὺν δὲ
 πάντα βίον καταθέσθαι ἐπαρμόνον σὺν δόδον οἶνον,
 Θῆτ' αἰοικον ποιεῖσθαι, καὶ ἄτενον ὄριθον
 δίξασθαι κέλομαι, χαλεπὴ δ' ὑπόπορτις ὄριθος.
 καὶ λυδὰς ἀρχαρόδοντα μομαῖν, μὴ φείδιο σίτη,
 μή ποτέ σ' ἡμδρόκοιτος ἀνὴρ ἀπὸ χεῖμαθ' ἔλκται.
 Χόρτον δ' ἐσπομίσσαι, καὶ σὺν φειτόν, ὅφρα τοι εἴη
 Βασί καὶ ἡμιόνοισιν ἐπιεταυρόν, αὐτὰρ ἔπειτα
 Δμῶας ἀναψύξαι φίλα γένατα, καὶ βόε λῦσαι.
 Εὐτ' αὖ δ' ὠρέων καὶ σείριος εἰς μέσον ἔλθῃ
 οὐρανόν, ἀρητῆρον δ' ἐσίδῃ ροδολοιδάμηνος ἥως,
 ὡς πέρσῃ, τότε πάντας ἀπέδριπε οἶκαδε βότρυς,
 Δείξαι δ' ἡελίῳ δέσκα ἤματα καὶ δέσκα νύκτας,
 φέυγε δ' ἐσθλὸν ἔσθλ' αἰγῶν, εἴπω δ' εἰς ἄγγε' ἀφῶσαι,
 Δῶρα διωνύσου πολυγυθίοι, αὐτὰρ ἐπὶ λὺν δὲ

Siccum uerò corpus ob æstum. Sed tunc iam
Sit petrosa; umbra, & Biblinum uinum,
Libū; lacteū, lac; caprarū non amplius lactantiū,
Et bo uis arboriuoræ caro, nondum enixæ,
Tenerotū; hædorū. præterea nigrum bibito uinū,
In umbra sedens, saturatus cibo,
Contra temperatum uentum obuerso uultu.
Fontis; perennis, ac deflui, qui; illimis sit,
Tertiā aquæ partē infunde, quartā uerò uini misce.
Famulus autem impera, Cereris sacrum munus
Vertere, quando primū apparuerit uis Orionis,
Loco in uentoso, & bene planata in area.
Mēsurā uerò diligēter recōdito in uasis. sed postquā
Omnem uictum deposueris sufficientem intra domū,
Seruū domo carētē cōducere, & sine liberis ancillā
Inquirere iubeo: molesta est aut quæ liberos habet an
Et canē dētib. asperū nutrito, nec parcas cibo, cilla.
Ne quādo tibi interdium dormiēs uir facultates aufe-
Foenum autem importato, & paleas, ut tibi sit (rat.
Bobus ac mulis annuum pabulum. sed postea
Serui refocillent chara genua, & boues soluantur.

Quum uerò Orion & Sirius in medium uenerit
Cælum, arcturū aut inspexerit rosea digitis Aurora,
O' Persa, tunc omnes decerpe domum uuas:
Exponito uerò soli decem dies, totidemq; noctes,
Quinq; autem adumbrato, sexto in uasa haurito
Donā laticiae datoris Bacchi. Sed postquam utiq;
Pleia-

Πληιάδεις θ' ὑάδεις τε, τό, τε δινός ὠχυνος
 Διύωσιρ, τότ' ἔπειτ' ἀρότρῃ μεμνημόνος εἶναι
 Θραῖν, πλείωρ ἢ λιπαράχθονος ἄρμενος εἶν.

Εἰ δέ σι ναυτιλίας ἀναπειμένης ἱμῆρος αἰρή,
 Εὐτ' αὖ πληιάδεις δινός ὄμβριμον ὠχυνος
 Φούγῃσαι, πίπῃσιρ ἐς ἡρόρειά τε πόντον,
 Δὲ τότε παντοίωρ ἀνέμων θύγῃσιρ αὐταί.
 Καὶ τότε μῆκετι νῆας ἔχειρ σὺν οἶνοπι πόντῳ.
 Γῆν δ' ὄργάζεσθαι μεμνημόνος, ὥς σε ἱελσύνω.
 Νῆα δ' ἐπ' ἡπείρῃ ὄρυσσαι, πυνάσσαι τε λίθοισι
 Πάντοθεν, ὅφρ' ἰχθῶσ' ἀνέμων μόνος ὕγρῳ λούτῳ,
 Χέμαρον ἐξόρυσσαι, ἵνα μὴ πύθῃ διός ὄμβρος.
 Οπλὰ δ' ἐπαρμόνα πάντα τιῶ σὺν ἱάτῃ θεο δίνῳ,
 Εὐκόσμως σολίσας νηὶς πῆδρά πορονπόροισι.
 Γηλιάλιον δ' εὐδρυγῇς ὑπὲρ λιπνῆς λιριμάσσεσθαι.
 Αὐτὸς δ' ὠραῖον μίμναιρ πλόον εἰσόχῃν ἔλθῃ.
 Καὶ τότε νῆα θεῶν, ἅλα δ' ἐλκόμεν, εὐ δέ τι φόρτον
 Ἀρμενον σὺντινάσσει, ἵν' οἰκαδὲ κέρδιος ἄρῃαι.
 Οἷε πῶρ ἑμὸς τε πατήρ, καὶ σὸς, μέγα νῆπιε πόρῃν,
 Γλωῖζεσκε νηῦσιν, βίη κεχρημένος ἰδλῶ.
 Ος ποτε καὶ τῇ δ' ἔλθῃ πολλὰ διὰ πόντον ἀνύσας,
 Κύμῳ αἰολίδα προλιπῶρ, σὺ νῆϊ μελαίνῃ,
 Οὐκ ἄφρονος φύγῳρ, ἃ δὲ πῶτόν τε καὶ ἔλβον,
 Ἀλλὰ λιπνὴν πονίλῳ, τὴν ἴσους ἀνδρείας διδῶσι.
 Νέεσσο δ' ἄγλ' ἐλινῶνος οἰζυρῇ σὺν λιῶμῃ
 Λοκρῇ, χέμα λιπνῇ, θίρει ἀργαλίῃ, ἃ δέ ποτ' ἰδλῇ.
 Τυῖν δ' ὧ πέρσῃ ἔργων μεμνημόνος εἶναι

ἄρῃωρ

Pleiadesq; hyadesq; ac robur Orionis
Occiderunt, tunc deinde arationis memor esto
Tempestiuæ. annus uerò per terram accòmodus sit.
Quòd si te nauigationis periculose desiderium cepe-
Quando utiq; Pleiades robur ualidum Orionis erit,
Fugientes, occiderint in obscurum pontum,
Tunc certè uariorum uentorum stridunt flamina,
Et tunc ne amplius naucs habe in nigro ponto.
Terram autem operari memineris, ita ut te iubeo.
Nauem uerò in còtinentè trahito, munitoq; lapidib.
Undiquaq; ut arceant uentorū robur humidè flatiū,
Sentina exhausta, ut ne putrefaciat Iouis imber.
Instrumenta uerò congrua omnia domi tuæ repone,
Ornatè conseruans nauis alis pontigradæ.
Clauum uerò sabrefactum super fumum suspendito.
Ipse aut tēpestiuā expectato nauigationē dū ueniat.
Tuncq; nauē celerē ad mare trahito. intus uerò onus
Aptum imposito, domum ut lucrum reportes:
Quēadmodū meusq; pater, & tuus, stultissime Persa,
Nauigabat nauibus uictus indigus boni.
Qui olim & huc uenit, immensum pontum emensus,
Cum Acolide relicta, in nauī nigra:
Non reditus fugiens neq; opulentiam ac facultates,
Sed malam pauperiem quam Iupiter hominib. dat.
Habitauit autem prope Heliconem misero in uico
Aspera, hyeme malo, æstate aut molesto, nūquā bono.
Tu uerò ô Persa operum memor esto

Tem-

Ωραίων πάντων, πρὶ ναυτιλίας ἢ μάστιγα·
 Νῦν ὀλίγην αἰνῆν, μεγάλην δ' ἐνὶ φορτία θέδαι·
 Μείων μὲν φέρτος, μείζων δ' ἐπὶ ἱέρειαι ἱέρους
 ἑσέται, εἴν' αἰετοίγε ἑκακὰς ἀπέχουσιν αἶσας.
 Εὐτ' αὖ ἐπ' ἐμπορίην τρέψας αἰαίφρονα θυμόν,
 Βύλῃ κ' ἤρα τε προφυγείν, καὶ λιμὸν ἀτόρπῃ,
 Δείξω δέ τοι μέτρα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
 Οὔτε τι ναυτιλίας σισσοφισμύος, ὅτε τι νηῶν.
 Οὐ γὰρ πώποτε νηὶ γ' ἐπέπλωρ σῦν ἑὰ πόντον,
 Εἰ μὴ εἰς σύβοιαν ἐξ αὐλίδος, ἥ ποτ' ἀχαιοὶ
 Μείναντες χαιμῶνα, πολλὴν αὐτὰρ λαὸν ἄγειραν.
 Ἑλλάδος ἐξ ἰσθμῆς, τροίην ἐς ἡκαλιγυῖα κη.
 Εὐθάδ' ἐγὼν ἐπ' αἶθλα δαΐφρονος ἀμφιδάμαντος,
 Χαλκιδᾶ τ' ἰσπεύρησα, τὰ ἢ προπιφραδμύνα πολλὰ
 Ἀθλ' ἐθείσαν παῖδες μεγαλήτορες. σὺν δ' αὖ με φημί
 Ὑμῶν νικῶσάντα, φέρειν τέρπος δ' ὠτῶντα.
 Τὸν μὲν ἐγὼ μύσῃσ' ἐλιπωνιάδεος ἀνέθηκα,
 Εὐθά με τοπρωτὸν λιγυρῆς ἐπέβησαν αἰοδίης.
 Τόσον τοι νηῶν γε πεπείραμαι πολυγόμφων.
 Ἀλλὰ καὶ ὥς ὄρεω βλυὸς νόον αἰγιόχοιο.
 Μῶσαι γὰρ μ' ἐλίδεξαν ἀθέσφατον ὕμνον αἰείδων,
 Ἡματα πρηντύνοντα μετὰ τροπὰς κελίοιο,
 Εἰς τέλος ἐλθόντος θόβριος λαματώδεις ὄρες,
 Ωραῖος πέλεται θνητοῖς πλῆθος, ὅτε κε νῆα
 Κανὰξις, ὅτ' αὐθρας ἀποφθίσει θάλασσα,
 Εἰ μὴ δὴ πρόφρων γε ποσειδάων οὐρασίχθων,
 Ἡ βρὺς ἀθανάτων βασιλὺς ἐθέλῃσιν ὀλέσσαι.

Tempestiuorū omnium: de nauigatione uerò maxime
Nauē parua laudato, magna uerò onera imposito.
Maius quidem onus, maius uerò lucrum ad lucrum.
Erit, si quidem uenti malos abstineant flatūs.

Quando ad mercaturam uerso imprudente animo,
Volueris et debita effugere, et famem inanem amare.
Ostendam autem tibi modos multifoni maris.

Et si neq; nauigandi peritus, neque nauium.

Neq; enim unquā naui profectus sum ad latū mare.

Nisi in Euboeam ex Aulide, ubi quondam Græci

Expectata tempestate, magnū collegerūt exercitum.

Græcia ē sacra, ad Troiā pulchris forminis predata.

Illuc ego ad certamina strenui Amphidamantis,

Chalcidemq; traieci. prædeliberata uerò multa (eo.

Certamina instituta crūt iuuenes magnanimi, ubi me de

Carminē uictorem tulisse tripodem auritum.

Quem ego quidem Musis Heliconiadibus dicam.

Vbi me primū sonorum aggredi fecerūt cantum.

Tantū nauū expertus sum, multos clauos habentiū.

Sed tamen dicam Iouis consiliū Aegiochi.

Muse enim me docuerunt diuinum carmen canere.

Dies quinquaginta post uersiones solis,

Ad finem progressus æstatis laboriose tempore,

Tepestiua est mortalibus nauigatio. nec certē nauē

Fregeris, neq; homines perdiderit mare,

Nisi sciens Neptunus terræ quassator,

Aut Iupiter immortalium rex uelit perdere.

Ἐν τῷ τῷ τέλος ἐστὶν ὁ μῦθος ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν τε.
 Τῶν δ' ἀγαθῶν τ' αἰσῶν, καὶ πόντος ἀπὸ μῶν,
 Βῆλος: τότε νῆα θέλει, αἰέμενοι πιθίσας,
 Ἐλπίμην ἐς πόντον: φόρτον δ' ἐν πᾶσι τίθιδαι,
 Σπυρίδαμ δ' ὅστις τὰ χεῖρα πάλιν οἰκονομῇ τίθιδαι,
 Μὴ ἥ μόνον οἶνον τε νῆον, καὶ ὁ πωρὸν ὄμβρον,
 Καὶ χειμῶν ἐπιόντα, πόσιό τε θανάς αἴτας,
 Οἱ τ' ὤρνιθες θάλασσαν ἑμαρτήσας διὰς ὄμβρον
 Γελάω, ὁ πωρὸν, χαλεπὸν δὲ τε πόντον ἰδὼν,
 Ἄλλος δ' εἰαρινὸς πῖλεται πλοῖς ἀνθρώποισιν.
 Ἡμὸς δὲ τοπρωτὸν, ὅσον τ' ἐπιβᾶσα ἡρώνη
 Ἰχθυὸς ἐποίησιν, τόσον ὅσον ἀνδρὶ θανάτῳ
 Ἐν ἡράδι ἀνδρὶ τῷ, τότε δ' ἀμβρόσιος ἐστὶ θάλασσα.
 Εἰαρινὸς δ' ὅτος πῖλεται πλοῖς, ὅ μιν ἔγωγε
 Λύμην, ὅ μιν ἐμὴ θυμῷ ἡγεμονίᾳ ἐστὶν,
 Ἀρπάζει: χαλεπῶς κε φύγοις ἡλκὸν, ἀλλὰ νῦν καὶ τὰ
 Ἀνθρώποις βέβησι διδράμῃσι νόοιο.
 Χρήματα γὰρ ψυχὴ πῖλεται θελοῖσι βροτοῖσι.
 Δανὸν δ' ἐστὶ θανάτῳ μετὰ λύμασι. ἀλλὰ δ' αὖτως
 Φράζεσθαι τὰ δὲ πάντα μετὰ φρεσὶν, ὥς δ' ἀγορεύω.
 Μὴ δ' οὐδὲν σπῆν ἀπαντα βίην ἡλκῇσι τίθιδαι,
 Ἀλλὰ πλεῖν λάπαρ, τὰ ἥ μείονα φορτίζειν.
 Δανὸν γὰρ πόντῳ μετὰ λύμασι πῶματι λύρῃσι
 Δανὸν δ' εἴη ἐπ' ἀμάρταν ὑπὲρ βίον ἄχθος αἰέμεν,
 Ἀξονα ἡανάξαι, τὰ ἥ φορτὶ ἀμάρταν θείν.
 Μίτρα φυλάσσειν, ἡμῶν δ' ἐπὶ πᾶσι ἀρίστους.
 Δωρεῖται ἥ γυνὴ τὸν ποτὶ οἶκον ἀγίαν,

Μῆτε

In his enim summa est simul bonorumq; malorumq;
 Tunc uerò facilesq; aura, et mare innocuum,
 Tranquillam: tunc nauem celerem, uentis fretus,
 Trahitò hinc pontum. onus uerò omne bene colloca.
 Propera autq; celerrimè iterū domū redire. (brem;
 Neq; uerò expectato uinūq; nouū, et autūnalē im-
 Et hyemem accedentem, notiq; molestos flatus,
 Qui concitat mare, secutus coelestem imbrem
 Multam, autumnalem: difficilem uerò pontum facit.
 Sed alia uerna est nauigatio hominibus:
 Nempe cum primum quantum incedens cornix
 Vestigium fecit, tantum folia homini appareant.
 Summa in sicu, tum sanè imperium est mare.
 Verna autem haec est nauigatio, non ipsam ego tamē
 Probo, neq; enim meo animo grata est.
 Quia rapax, egre quidē effugeris malū, sed tamē et
 Homines faciunt stulticia mentis. (haec
 Pecunia enim anima est miseris mortalibus.
 Miserum uerò est mori in fluctibus. Verū te iubeo
 Considerare haec omnia in animo, ut tibi consulo.
 Ne uerò intra naues omnem substantiam cauas pone;
 Sed plura relinquito, pauciora uerò imposito.
 Miserum enim ponti in fluctib; in malum incidere.
 Miserū etiā, si quidem in currū praegrade onus impo-
 Axem frangeris, onera uerò intereant. (uens
 Mediocritatē observa: occasio uerò in omnib; opti-
 Maturus aut uxorem tuam ad domum ducito, (ma-
 d 2 Neq;

μήτε τριηκόντων ἐτέρω μάλα πόλλ' ἀπολείπω,
 μήτ' ἐπιθείς μάλα πολλὰ γάμος δέ τοι ἄριστος ἔσται.
 Ἡ δὲ γυνὴ τέτορ' ἠβόη, πέμπῃ δ' ἤ γαμοῖτο.
 Παρθενικὴν δ' ἤ γαμῶν, ὥσ' ἔβια ἐκδιδάσκει.
 Τίς δὲ μάλιστ' αἰμῶν, ἢ τις σίβην ἐγγυθεταῖα,
 Πάντα μάλ' αἰμῶν ἰδὼν, μὴ γέτοσι χαρμὰς γάμου.
 Οὐ μὲν γὰρ τε γυναικὸς ἀνὴρ λήϊσθ' αἵματος
 Τῆς ἀγάθης, τῆς δ' αὖτε λιανῆς ὑρίγιον ἄλλο,
 Δειπνολόχης, ἥτ' αὐδρα καὶ ἰσθιμόν πορ' ἰόντα
 Εὖε ἀτόρ' διαλῆ, καὶ ὡμῶ γάραι δῶπον.
 Εὖ δ' ὅκτι ἀθανάτων μακάρων περὶ παγκύμοτος ἐ-
 μὸς δὲ λιπσιγνήτω ἴσον ποιῆσθαι ἐταῖρον. (καί.
 Εἰ δέ τις ποιήσῃ, μὴ μὲν πρότερος λιπὼν ἔρξῃ.
 Μὴ δ' ὑψόθεν δαίμων γένεσθαι χάριν, εἰ δὲ ἰσθιμόν
 ἦτις ἐπος εἰπὼν ἀποθνήσκῃ, ἢ καὶ ἔρξῃ,
 Δὲς τόσα τίνασθαι μεμνημένος. εἰ δέ τις αὖθις
 Ἠγῆτ' ἐς φιλότητα, δίκην δ' ἐθέλῃσι παραχαῖρ,
 Δέξασθαι, θελὼς τοι ἀνὴρ φίλον ἄλλοτε ἄλλον
 Ποιῆται, σὲ δ' ἢ μὴ τι νόον λιπτεργέτω ἴδως.
 Μὴ δ' ἐπὶ πολὺ ξανόν, μὴ δ' ἄξινον ἡλεῖσθαι,
 Μὴ δ' ἐπὶ λιπὼν ἐταῖρον, μὴ δ' ἐδῶν ναιετάει.
 Μὴ δέ ποτ' ἐλομένην ποσὶν ὀνομασθῆναι, ἀνδρῶν
 Τέτλαθ' ὀνειδίξαι, μακάρων δόξιν ἰσοῦ ἰόντων.
 Ἐλῶσθαι τοι θουραῖος ἐν ἀνδρῶν ποιεῖν ἄριστος
 Φειδωλῆς, πλείστη δ' ἡ χάρις λιπαρὴ μέτρον ἰδὼς.
 Εἰ δ' ἐπὶ λιπὼν εἴποις, τάχα κ' αὐτὸς μέγιστον ἀνέσται.
 Μὴ δ' ἐπὶ πολὺ ξανὸν λιπὼν ἀνδρῶν φίλος εἶναι.

Neq; triginta annis ualde multum deficiens,
 Neq; superans multum: nuptia uerò tempestiue hæ.
 Mulier aut quarto supra decimū anno pubescat, qnto
 Virginē uerò ducito, ut mores castos doceas. (nubat.
 Eā uerò potissimū ducito, q̄ te ppe habitat, (ducas.
 Omnia diligēter circū cōtēplatus, ne uicinis ludibris
 Neq; enim muliere quicquam uir sortitar melius
 Bona: rursus uerò mala non durius aliud,
 Comeſſatrice. quæ uirum tametsi sortem
 Torret sine face, & crude senectæ tradit. Quato.
 Bene uerò animaduersionē immortalīū dcorū obser
 Neq; fratri equalem facito amicum.
 Quod si feceris, ne ipsum prior malo afficias.
 Ne uerò mentiaris linguae gratiam. Sin aut coxperis,
 Aut uerbum aliquod locutus inſestum, aut faciens,
 Bis tantum puniri memineris. Sin uerò rursus
 Redeat ad amicitiam, poenam autem uelit præſtare,
 Suscipe miser namq; uir amicum aliàs alium
 Facit. te uerò ne quid animo coarguat uultus.
 Ne uerò matorū hospes, neue nullius hospes dicaris:
 Neue malorū socius neq; bonorū conuiciator. (mini
 Neq; unq̄ miserā pauperiē, animi conſumptricē, ho-
 Sustineas exprobrare, diuorum munus immortalīū.
 Lingue certē theſaurus inter homines optimus
 Parce: plurima uerò gratia ad mensuram euntis.
 Quod si malum dixeris, forſan & ipse maius audies.
 Neq; publici conuinij grauis acceſſor eſto.

Εκ λεινῆς πλείνῃ ἢ χάρις, διαπαύει τ' οὐκ ἔστιν.
 Μὴ δέ ποτ' ἐξ ἧς διττὴ λείβειν αἶθοπα οἶνον
 Χόρσιν ἀνιπτοῖσιν, μὴ δ' ἄλλοις ἀθανάτοισιν.
 Οὐ γὰρ τοῖ γε λύνουσιν, ἀποπῆνυσσι δέ τ' ἀράς.
 Μὴ δ' αὖτ' κελίοιο τετραμμένους ὀρθὸς ἐμὶ χεῖρ.
 Αὐτὰρ ἐπεί κεν δύνῃ μεμνημένος ἐστ' αὐιόντα,
 Μὴ τ' ἐν ὁδῷ, μή τ' ἐν ἵπῳ ὁδῷ προβάδην ὑρήσης.
 Μὴ δ' ἀπογυμνοθεῖς, μακάρων τοι νύκτες ἑκοσι.
 Εἰς ὅς κεν δ' ὄγε θεῖος ἀνὴρ, πεπνυμένος εἰδώς,
 Ἡ ὄγε πρὸς τοῖχον πελάσας σὺ δόρνεος αὐλῆς.
 Μὴ δ' αἰδοῖα γονὴ πεπαλαγμένος ἐνδοθεν οἴκῳ
 Ἐστὶν ἐμπελαδὸν παραφανέμεν, ἀλλ' ἀλέαδαι.
 Μὴ δ' ἀπὸ δυσφύμοιο τάφῳ ἀπονοστήσαντα
 Σπόρμαίνειν γενεῇ, ἀλλ' ἀθανάτων ἀπὸ λατὸς.
 Μὴ δέ ποτ' ἀσπάρῳ ποταμῶν λακκίρροον ὕδαρ
 Ποσσὶ πόρῃ, πρὶν γ' εὖ ξηρῶν ἐς λαλὰ ῥέεθρα,
 Χεῖρας νιψάμενος πολυηράτῳ ὕδατι λανηῶ.
 Ὃς ποταμὸν διαβῆ, λιανότητι ἢ χεῖρας ἀνιπτοῖς,
 Τῶδε θεοὶ νιμεσῶσι, καὶ ἄλγεα δῶκαν ὀπίσω.
 Μὴ δ' ἀπὸ πεντόροιο θεῶν ἐνὶ λατὶ θαλεῖν
 Ἄνθρωπον ἀπὸ χλωρῆς τάμνειν αἶθωνος διήρω
 Μὴ δέ ποτ' οἰνοχόῳ τιθέμεν ἱερὸν ὕπορθρον
 Πινόντων, ὅλοσ' γὰρ ἐπ' αὐτῷ μοῖρα τέτυκται.
 Μὴ δέ δόμον ποιῶν ἀνέπιξεναι καταλείπειν,
 Μὴ τι ἐφεξομένη ἱρώσῃ λακέρυζα πόρῳ.
 Μὴ δ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνέπιδρύνειν ἀνελόντα
 Ἐδαι, μὴ δέ λόεσθαι, ἐπεὶ καὶ τοῖς ἐνὶ ποντί.

Μὴ δ'

Nam ex publico plurima gratia, sumptusq; induit
 Neq; unquam de manè Ioui libato nigrum auiunt.
 Manibus illotis, neq; alijs immortalibus.
 Neq; enim illi exaudiunt, respuunt uerò etiam preces
 Neq; contra solem uersus creatus meisto:
 Sed postquam occiderit, memor usq; ad orientem,
 Neq; in uia, neq; extra uiam progrediendo meas.
 Neq; denudatus, deorum quippe noctes sunt.
 Sedens uerò diuinus uir, et prudens,
 Aut idem ad parietem accedens bene septi atrij.
 Neq; pudenda semine pollutus intra domum.
 Focum iuxta reuelato, sed cauto.
 Neq; ab infami sepulchro reuersus
 Seminato progeniem, sed deorum à conuiuio.
 Nec unquam perennium fluuiorum limpida aqua
 Pedibus transito, priusquàm ora uicis aspiciēs pulchra
 Manus lotus amœna aqua limpida. (fluēta;
 Qui fluuium transierit, malicia uerò manus illotus,
 Et succensent dii, et damna dant in posterum.
 Ne uerò à manu deorum in celebri conuiuio
 Siccum à uiridi refeca nigro ferro.
 Neq; unquā patinā libatoriam pone super craterem
 Bibentium. perniciosum enim in ipso satum est sitū.
 Neq; domum faciens imperfectam relinquito,
 Ne forte infidens crocitet stridula cornix.
 Neq; à pedatis ollis nondum lustratis rapiens
 Comedito, neq; lauato: quia et hisce noxa inest.

καὶ ἐπ' ἀνηπάτοις καθίζειν, ἢ γὰρ ἄμεινον,
 Γαῖδα διωδικαταῖον, ὅτ' ἀνὴρ ἀνέλωρε ποιεῖ.
 Μηδὲ διωδικὰ μένον ἴσον καὶ τὸ τοῦ τέτυκται.
 Μηδὲ γυναικίῳ λυτῶ χροῖα παιδριῦν εἶδαι
 Ἀνέρα, λυγαλὴν γὰρ ἐπὶ χρόνον ἐστ' ἐπὶ καὶ τῷ.
 Γοιτῇ, μηδ' ἰσροῖσιν ἐπ' αἰδομένοισι λυγρὰς
 Μωμόντων αἰδηλα, θεὸς τοι καὶ τὰ νυμφοῖσιν.
 Μηδέ ποτ' ἐν προχοῇ ποταμῶν ἄλλαδε πορεύοντων,
 Μήδ' ἐπὶ ἡρῶν ἡρεῖν, μάλα δ' ἐξαλέσθαι,
 Μήδ' οὐαποψύχειν, τὸ γὰρ ὅτοι λάϊον ἔστιν.
 Ωδ' ἔρδαν, Δανλὴν ἢ βροτῶν ὑπαλπίο φέμην.
 Φῆμιν γὰρ τι βία κη πείλεται, ἡρῶν μὲν αἶραι
 Ρεῖα μάλ', ἀργαλὴν ἢ φέραν, χαλεπὴ δ' ἀποβέδαι.
 Φῆμιν δ' ὅστις πάμπαν ἀπόλλυται, ἢν τινα πολλοὶ
 Λαοὶ φημῖσι, θεὸς νῦν τις ἐστὶ καὶ αὐτῇ.

Η Σ Ι Ο Δ Ο Υ Η Μ Ε Ρ Α Ι.

Ματὰ δ' ἐν Διόσῳ πεφυλαγμένον
 εὐκατὰ μοῖραν
 Πιεραδόμενον δμῶϊσι, τριηπάδα
 μένους ἀρίστῳ
 Ἔργα τ' ἐποπῆσιν, ἢδ' ἀρμαλὴν
 διατρεῖν,

ἔντ' αὐτὰ βέλιν λαοὶ ἔρποντες ἄγωσιν.
 Αἱ δ' ἢ γὰρ ἡμέραι εἰσι Διὸς παρὰ κνιέμεντες.
 Πρῶτον οὖν, τετράς τε, καὶ ἰβδόμη ἰσθὺν ἔμαρ,
 Τῇ γὰρ ἀπόλλωνος χροῖα γάνατο λυτῇ.
 Οὐδοῶτε τ' ἐνάτη τε, δύνω γέ μιν ἡματα μένους

OPERA ET DIES.

57

Neg; super immobilibus locato (nō enim bonum est)

Puerum duodennem: quia uirum inertem facit.

Neg; duodecim mensium: aequale ē hoc est.

Neg; muliebri in balneo corpus abluito

Vir: gravis enim ad tempus est ē in hoc

Pœna, neg; in sacrificia accensa incidens,

Reprehēde arcana. Deus quippe et hæc indignē fert.

Nec unquam in aluco fluuiorum mare influentium,

Neg; in fontium, meyto: quin ualde euitato.

Neg; incacatozid enim nihilo est melius.

Sic facito, grauem uerò mortalium euitato famam,

Fama enim mala est, leuis quidem leuatu.

Facillime, molesta uerò portatu, difficilisq; depositu.

Fama uerò nulla prorsus perit, quam quidem multi

Populi diuulgant, quippe dea quædam est ē ipsa.

HESIODI DIES.

ies uerò ex Ioue obseruans bene, se-
cundum sortem

Præcipe seruis, tricesimam mēsis o-
ptimam

Ad opera inspiciendum, dimensumq;
diuidendum:

Nempe cum ueritatem populi iudicantes agunt.

Hæ enim dies sunt Ioue à prudente:

Primum, nouilunium, quartaq; et septima sacra dies.

Hac enim Apollinem auricsem genuit Latona.

Octauaq; ē nona ambæ dies mēsis

d s

Egre.

Εξοχ' αἰθρομένοιο, βροτῆσια ὄργα ποτιῖται,
 Εὐδικάτη ἤ, δουδικάτη τ', ἀμφω γέ, ἰδὲ λαι,
 Ἡ μὲν οἷς πάτερ, ἡ δ' οὐρον ἀετῆρος ἀμείβεται,
 Ἡ δὲ δουδικάτη τῆς οὐδικῆς ἀετ' ἀμείβεται.
 Τῇ γὰρ τοι νῦν ματ' ἀόρουτο τέτοιοι ἀρκῆται,
 Ἡμεῖς ἐν πλείν, ὅτε τ' ἴδρα σαρὸν ἀμῖται.
 Τῇ δ' ἰδὸν γῆσαιτο γυνὴ, προβάλλει τότε ὄργον.
 Μένος δ' ἰσαμόν τρισηκονταεὶς ἀλῆσθαι
 Σπέρματος ἀρξάσθαι, φυτὰ δ' οὐδ' ἐφ' αἶμα ἀγίτη.
 Εὐνὴ δ' ἡ μίση μάλ' ἀσύμφορος ἐστὶ φυτοῖσι,
 Ἀνδρογόνος τ' ἀγαθή, λύρη δ' ἡ σύμφορος ἐστὶν,
 Οὔτε γονεῖσθαι πρῶτ' ἔτ' ἀδ' γάμῳ ἀντιβιβασα.
 Οὐδὲ μὲν ἡ πρώτη ἐνὶν, λύρη τε γονεῖσθαι
 ἁρμόνος, ἀλλ' ἰθὺς τάμεναι, καὶ πῶτα μέλων.
 Σπέρν τ' ἀμφιβαλεῖν ποιμαντήριον ἥτιον ἡμαρ.
 Εὐδα δ' ἀνδρογόνος, φιλέει δὲ τε ἕρτομα βάσειν,
 Ψύδα δ' αἰμυλίας τε λόγους, λευγαῖες τ' ὀαρισμῶν.
 Μένος δ' ὀγδοάτην ἑκατομῶν βῆν ἰέμυλον
 Τάμνέμεον, ἔρπας ἢ δουδικάτην ταλαόργους.
 Εἰκάδι δ' ἐν μεγάλῃ πλείῳ ἥματι ἰσορα φῶτα
 Γείνασθαι, μέλα γὰρ τε νόον πεπονησμένους ἐστὶν.
 Εὐδα δ' ἀνδρογόνος δειπάτη, λύρη δὲ τε τετράς
 Μίσην, τῇ δὲ τε μῆλα καὶ εἰλίποδας ἰλίκας βῆς,
 Καὶ λιύνα λαρχαρόδοοντα, καὶ ἔρπας ταλαόργους,
 Γρηῖναν ἐπὶ χεῖρα τιθείς, περὶ λαφύῃ θυμῷ
 Τετράδ' ἀλσύασαι φθίνοντος θ' ἰσαμόν τε,
 Ἀλγία θυμοβορῆν μέλα τοι τετελεσμένοισιν ἡμαρ.

OPERA ET DIES.

Egregiè crescentis, adcurandum opera mortalium.
 Undecima uerò duodecimaq; ambæ quidem bonæ:
 Nec quidē tōdendis ouibus, illa letis segetib. metēdis.
 Duodecima tamen undecima multo melior:
 Hac enim net filæ in aere suspensus araneus,
 Die expleta, quū ex prudēs formica acerrimū colligit.
 Hac telam ordiatur mulier, proponatq; opus.
 Mensis autem inchoati decimatertia caueto
 Sementē incipere: plantis uerò inferēdis optima est.
 Sexta uerò media ualde incommoda est plantis,
 Viripara bona: puella uerò non utilis est,
 Neq; gignendæ primū, nec nuptijs tradendæ.
 Nec prima quidem sexta puellæ gignendæ
 Apta est, sed hœdis castrandis, ex gregibus ouium,
 Stabuloq; circumsepiēdo pastorali benigna dies est,
 Bona uerò uiripara, amatq; conuicia loqui, (quia
 Mendaciaq; ex blandos sermones, ex occulta collo-
 Mensis uerò octaua caprum, ex bouem mugientem
 Occidito: mulos autem duodecima laboriosos.
 Vicesima uerò in magna, plenā die, prudentem uirū
 Generato: ualde enim bonæ est indolis.
 Bona autē uiripara decima, puella uerò ex quarta
 Media. hac uerò ex oves, ex curuipedes boues,
 Et canem asperis dentibus, mulosq; laboriosos
 Cicurato, sub manum ponēs. cautus uerò esto animo,
 Ut quartam uites desinētis ex inchoati mensis, (dies.
 Dolorib. conficiendo animo ualde hæc accōmoda est
 Quarta

Ερ' ἢ τιτάρτε μῦθος ἄγεσθαι δ' ἐς οἶνον ἄποττε,
 Οἶνοντ' ἔρως, οἱ ἐπ' ἔργματι τέτ' ἀριτοί.
 Εἰμ' ἤτις δ' ἐκλέσθαι βραὶ χαλεπαὶ τε καὶ αἰνὰ.
 Εὐ πῖσι γὰρ φασιν ἄφροντάς κ' ἀφροπελάνειν.
 Ορκομ' τινυμένοας, τὸν ἔχεις τίνα πῦρ' ἐπιόρκοις.
 Μῖσος δ' ἐβλοσάτε δολιχότορος ἰσθρὸν ἀκτὺν
 Εὖ μάλ' ἐπιπλύνοντα ἑυτροχάων ἐν αἰνῇ
 Βάλλων, ἐλτομόρ τε ταμῶν θαλαμῶν δῖρα,
 Νεία τε ξύλα πολλὰ, τάτ' ἄρμερα νηυσὶ πῖλονται.
 Τετράδι δ' ἀρχιδαι νῆας πύγων δαι ἀραιάς.
 Εἷνας δ' ἡ μῖσος ἐπιδαίλα λυῖον ἤμαρ.
 Πρωτῆν δ' εἷας παραπήμων ἀνθρώποισι.
 Εὐδλή μὲν γὰρ τ' ἡ γυνεύων, ἡ δὲ γυνεύων,
 Ἀνέειτ' ἡ δὲ γυνεύων, καὶ ἔποτε πᾶν γυνοῦν ἤμαρ.
 Πᾶροι δ' αὐτ' ἴσασιν τριτανάδ' αἰνὰς ἀρίστου
 Ἀρξιδάει τε πῖθ' αἰνὰ ἐπὶ ζυγὸν ἀνχονά θῆται
 Βροτὶ καὶ ἀμύνοισι καὶ ἵπποις ἀκνυπόλοις,
 Νῆα πύλων καὶ δαίον εἰς οἶνον πόντον
 Εἰρύνοναι, πᾶροι δὲ τ' ἀλυσθῆναι καὶ λήσαναι.
 Τετράδι δ' εἷας πῖθ' αἰνὰ πᾶντων ἰσθρὸν ἤμαρ
 Μῖσος, πᾶροι δ' αὐτ' ἐπὶ εἰκάδ' αἰνὰς ἀρίστου
 Νῆς γυνομένης, ἐπιδαίλα δ' ἐπὶ χόρβειον.
 Αἰδὲ μὲν ἡμέραι εἰσὶν ἐπιχθονίοις μὲν ὄναρ.
 Αἰ δ' αἰνὰι μετὰ δῖοι, ἀνέροι, ὅτι φέρωνται.
 Ἄλλος δ' ἀλλοτὶ αἰνὰ, πᾶροι δὲ τ' ἴσασιν.
 Ἄλλοι μετ' ἡ γυνεύων, ἀλλοτὶ μετ' ἡ γυνεύων.
 Τάων συνδαίμων τε καὶ ὄλβιος, ὅτι τάδε πάντα

Εἰδὼς

Quarta autem mensis uxorem domum ducto,
 Obseruatis auius quæ ad hanc rem sunt optime.
 Quintas uerò euitato: quia difficiles sunt, & graues.
 In quinta enim aiunt furias obambulare, (iuris.
 Periurium uindicantes, quod malum Cotentio genuit per
 Media uerò septima Cereris sacrum munus
 Diligenter inspiciens, bene equata in area
 Vtilato, roborumque sector incidito cubicularia ligna,
 Naualiaque ligna multa, & quæ nauibus congrua sunt.
 Quarta uerò incipito naues compingere hiantes.
 Nona autem media pomeridiana melior dies.
 Prima uerò nona prorsus innoxia hominibus.
 Bona siquidem est ad plantandum, & ad generandum.
 Tamen uiro quam mulieri: nec unquam prorsus mala dies.
 Sed pauci rursus sciunt tertium nonum mensis optimum
 Implendis dolijis, & sub iugum ponendo collo
 Bobus & mulis & equis celeribus.
 Nauem bene clauatam celerem in nigrum pontum
 Trahito: sed pauci uera intelligunt.
 Quarta uerò aperi dolum. præ omnibus sacra dies est
 Media. pauci uerò rursum post uicesimam mensis opti-
 Aurora uigete, pomeridiana uerò est deterior. (ma,
 Et hæc quidem dies sunt hominibus magno commodo.
 Ceteræ autem incertæ, sine sorte, nihil ferentes.
 Sed alius aliam laudat, pauci uerò norunt.
 Interdum nouerca est dies, interdum mater.
 Harum beatusque & felix, qui hæc omnia

Sciens

OPERA ET DIES.

Sciens operatus fuerit, inculpatus dijs,
Aurguria obseruans, & delicta euitans.

FINIS HESIODI OPE- rum & dierum.

ARGVMENTVM SCVTI.

Aphij militantes ad Electryonis bo-
ues, interfecerunt Alcmenæ fratres,
iuniorum defensores. Amphitryone
autem uolente ipsi coire, non prius
ei promisit, q̃ de fratricidis pœnas
sumpsisset. Ille autem immilitas, interfecit eos. Sed in
eadē nocte coeunt ipsi, utriq; Iupiter et Amphitryo:
hic quidem ex bello reuersus, Iupiter autē uolens ho-
minibus auxiliatorē generare. Illa uerò parit ex Am-
phitryone quidem Iphicleum, ex Ioue autē Hercule:
qui & contra Cygnum Martis filium, aurigam habēs
Iolaum, militat: qui decimas ducētes ad Pytho, depre-
datur. Protectus igitur per Vulcanum facto scuto, ac-
cedit ad Trachina, ad Ceycem. Congressusq; cum Cy-
gno, ipsum quidē interemit. Martē uerò scuto defen-
dentem filium, in crure uulnerat. Atque ita uenit ad
Ceycem. Erat autem Cygnus gener Cey-
cis ob filiam Themisto-
nomen.

Hesiodi

ΗΣΙΟΔΟΥ ΠΟ=

ΝΗΜΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΛΗΣΙΔΟΣ

τῆ Ἡρακλέους.

Οἷν προλεπῶσα δόμους, καὶ πατέρων
 διαγαῖαν,
 ἤλυθον ἐς θύβας, μετ' ἀργύρεον ἄμμο
 φιτρύνωνας, (κτρυώνων)
 Ἀλημύλῃ θυγάτηρ Λαοσόου ἤλε-

Ἡ ῥα γυναικῶν φύλον ἐκαίνυτο θηλυτόρῳ,
 εἰδῆί τε μεγέθει τε νόον γε μού ᾗ τις ὄριζε
 Τάων, ἅς θνητὰ θνητοῖς τέκον σὺν κηθεῖσαι.
 Τῆς, καὶ ἀπὸ ληῆθρον βλεφαρώμετ' ἀπὸ λυανιάων,
 τοιοῦν ἀνθ' ὁδόν τε πολυχρῶσιν ἀφροδίτης.
 Ἡ δὲ καὶ ὥς λιπαρὰ θυμὸν εὖν τίσκειν ἀκούϊτιν,
 ὧς ὅ ποτ' ἔτισι γυναικῶν θηλυτόρῳ.
 Ἡμῶν πατέρα ἐδὸλον ἀπέστησαν ἐφί διαμάσας,
 Χωσάμενος περὶ βυσί, ληπὼν δ' ὅτε παῖδά γαῖαν
 ἐς θύβας ἰκέταυσε φόβος ἀνίας λιπομένης,
 Εὐθ' ὅγε δώματ' εὐναι σὺν αἰδοίῃ παρκαοῖτε,
 Νόσφιρ ἄτορ φιλότιτος ἐφίμερθ' ὅ γὰρ οἱ ἦεν
 φθὺν λεχέων ἐπιβῆναι ἐν σφύρῃ ἡλεῖν ῥυώνης,
 Πῶν γε φόνον τίσαιτο λασίγνητῳ μεγαθύμῳ
 Ἡς ἀλόχῃ, μαλάρῳ ᾗ λιταφλέξαι πυνθί δώμας
 Ἀνδρῶν ἡρώων ταφίων, ἡ δὲ τηλεβοάων.
 ὧς γὰρ οἱ δεικνέτε, θεοὶ δ' ἐπιμαρτύροισαν.
 Τῶν δ' ὅ γ' ὀπίετο μῆνιν, ἰπείγετο δ' ὅτ' ἰ τάχιστα

Εἰπε

HESIODI OPVS

DE SCVTO HERCVLIS.

EV qualis relinquens domos et patriam terram,

Venit ad Thebas, ad similem Marti Amphitryonem,

Alcmene filia populos seruantis Electryonis :

Que certè mulierū gen9 ornabat feminearū (tēdebat
Et pulchritudine et magnitudine. animo aut nulla cō
Earū, quas mortales mortalib. pepererūt cōcūbētes;
Huius et ab capite, et palpebris nigris,
Tale spirabat, quale et aureæ Veneris.

Que et tantum in animo suum honorabat maritū,
Quantū nōdū aliqua honorauit mulierū feminearū.
Attamen patrem bonum interfecit ni domans,
Iratus pro bobus. relinquens autē ille patriam terrā,
Ad Thebas supplex uenit, scuta ferentes Cadmaeos,
Vbi ille domos habitauit cum pudica uxore,
Seorsum sine desiderato amore. non enim sibi licuit
Prius lectū cōscēdere pulchras suras habētis Electryo
Quā cādem ultus esset fratrum magnanimorum (nis,
Sue uxoris, acriq; combustisset igne uicos
Virorum heroum, Taphiorum et Teleboarum.
Sic enim sibi constitutum erat. dii autem testes erāt,
Quorū ille curabat irā, et festinabat quā celerrimē
Persis

Εκτελίσαι μέγα ὄργον, ὃ οἱ Διόθρη θέμις ἔσθ'.
 Τῷ δ' ἅμα ἱεμενοὶ πολέμοιό τε φυλόπιδός τε
 Βοιωτοὶ πλῆξιπποι, ὑπὲρ σακνέων πνέοντες,
 Ληεροὶ τ' ἀγχεμάχοι, καὶ φωνῆες μεγάθυμοι,
 Ἔσσοντ' ἤρχε ἧ τοῖσιμ ἐὺς πάϊς ἀλκαίοιο,
 Κυδιδῶρ λαοῖσι. πατήρ δ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε
 Ἀλλήν μῆτιρ ἔφαινε μετὰ φρεσὶν, ὅφρα θεῖσιμ
 Ἀνδράσι τ' ἀλφειῇσιμ ἀρῆς ἀλητῆρα φυτοῦσαι.
 Ωρτο δ' ἅπ' ἐλύμποιο δόλορ φρεσὶ βυσοδομοσύνῃ,
 ἱμέρων φιλότατος ἐὺζώνοιο γυναικός,
 Εὐνύχιος· τάχα δ' ἔξε τυφάονιορ, τότε δ' αὖθις
 Φόβιορ ἀκρότατορ προσεβήσατο μκτιέτα ζῶνς.
 Εὐβα λιβεζόμενος, φρεσὶ μέλειτο θέσκελα ὄργα.
 Αὐτῇ μὲν γὰρ νυκτὶ ταυνοφύρῃ ἠλεῖν ῥυάνης
 Εὐνὴν καὶ φιλότατι μίγν, τέλεισεν δ' ἅρ' ἐέλδωρ.
 Αὐτῇ δ' ἀμφιτρύων λαοσόος, ἀγλαὸς ἦρωρ,
 Εκτελίσας μέγα ὄργον, ἀφίκετο ὄνδε δόμονδε.
 Οὐδ' ὅγ' ἐπὶ δμῶας καὶ ποιμονάς ἀγροιάτας
 Ωρτ' ἰόνα, πῶμ γ' ἔς ἀλόχῃ ἐπιβήμεναι σὺν αἷ.
 Τοῖος γὰρ ἱραδίλλῃ πόθος αἶνυτο ποιμονά λαῶν.
 Ως δ' ὅτ' αὐτὲρ ἀσπατὸρ ὑπὲρ προφύγει λιπρότητα,
 Νέσθ' ὑπ' ἀργαλέης, καὶ ἱρατορῶ ὑπὸ δεισμῷ,
 Ως γὰρ τότε ἀμφιτρύων χαλεπὸν νόνον ἐπὶ δολμίσκῃ,
 Ἀσπασίως τε φίλως τε εἰς δόμον ἀσάφικαιε.
 Γαυνύχιος δ' ἅρ' ἐλεῖτο σὺν αἰδοίῃ παρῆκοιτε,
 Τέρπόμενος δῶροισι πολυχρῆσιν ἀφροδίτης.
 Ἡ δὲ θεῖα δμκθεῖσα, καὶ ἀνέρι πολλὸν ἀείψῃ,

Perficere magnum opus, quod sibi ex Ioue fas erat.
 Hunc autem simul cupientes et belli et persecutionis
 Boeoti, percussores equorum, sup scuta aspirantes, (nimi
 Et Locri breuib. armis pugnatores, et Phocæses magna
 Sequabantur. dux autem istis erat bonus filius Alcei,
 Iactabundus populis. pater aut hominumq; deorumq;
 Aliud consiliū texebat in mentibus, ut dijs (neraret.
 Et hominib. artiū inuētorib. nocumēti expulsoꝛē ge-
 Statim uerò descendit ab olympo dolū mētib. struēs,
 Desiderans amorem bene cinctæ mulieris, (rursus
 Nocturnus: citò autem uenit Typhaonium. Tunc aut
 Phiciū summum ascendit consultor Iupiter,
 Vbi sedes mētib. cogitauit stupēda opa. (Electryonis
 Eadē quidē enim nocte extēsum pedem habētis filia
 Lecto & amore mistus est, & perfecit desiderium.
 Eadē aut et Amphitryō populorū defensor, inclytus
 Perfecto magno opere uenit suam domum. (heros,
 Neq; ille ad famulos & pastores agrestes
 Perrexit ire, priusquā suæ uxoris cōscenderet lectū.
 Talis enim cor cupiditas capiebat pastore populorū.
 Vt autem quando uir libenter effugeret calamitatem
 Aegritudine ab molesta, uel etiam à forti uinculo:
 Sic tunc Amphitryon graui labore defunctus,
 Libenterq; & amicē suam domum peruenit.
 Nocturnus autem cōcubuit sua cū ueneranda uxore,
 Delectatus donis ualde pulchræ Veneris.
 Illa autem Deo comita, & uiro longē præstantissimo.
 Thebis

Θάβη σὺν ἑπ' ἀπύλῳ διδυμάονι γαίνατο παῖδε.
 Οὐκ ἐβ' ὅμ' αὖ φρονέοντι, λιασιγνέτω γέ μιν ἐσλύνει
 Τὸν ᾗ χειρότορον, τὸν δ' αὖ μίγ' ἀμείνονα φῶτα,
 Δανόρ τε ἱρατόρορ τε, βίβω ἡρακλεείν.
 Τὸν μὲν ὑποδμηθεῖσα ἑλαινειφίῃ ἱρονίῳνι,
 Αὐτὰρ ἱφικλῆϊ γει Λορυασώω ἀμφιτρύνει, |
 Κικεριοσύλῳ γρυιῖν, τὸν ᾗ βροτῷ ἀνδρὶ μετ' αἶσα,
 Τὸν δ' αὖ ἱρονίῳνι, θεῶν σκηναύτορι πάντων.
 Οὐδ' αὖ Κύνερ, ἐπιφρον ἀρετιάδῃ μεγαθύμῳ.
 Ἐδρι γὰρ σὺν τιμοῦσ' ἐκαταβέλε ἀπόλλωνος
 Αὐτὸν, καὶ πατὴρ ἱρ' αἶλῳ, ἄτομ πολέμοιο,
 Τσυχισι λαμπομόντι σίλας ὥς πυρὸς αἰδομένοιο.
 Ἐσαότ' σὺν δίφρῳ, χθόνα δ' ἐκτυπορ ὠκίεις ἔπποι,
 Νέσασοντις χυλῆσι, λόντι δέ σφ' ἀμφιδιδήσας,
 Κοπτομόντ' ἀπληϊοῖσι μ' ἄρμασι, καὶ ποσσὶν ἵππων.
 Ἀρματα δ' σὺν ποῖσ' αὖ καὶ αὐτυγες ἀμφαράβιζον,
 Ἴππων ἱμοσύων, λιχαρὸν δ' ἵππῳ ἀμύμων,
 Ἐλπέμενος διὸς υἱὸν ἀρχῆτον, ἡνίοχόν τε |
 Καλῶ διαΐωσεν, καὶ ἀπὸ ἑλντῶ τσυχίαν δύνει.
 Ἀλλὰ οἱ σὺν χυλῆων ὕν' ἐλντι φάϊβος ἀπόλλων.
 Αὐτὸς γὰρ οἱ ἐπ' ὤρσει βίβω ἡρακλεείν.
 Γαῦν δ' ἄλλος καὶ βωμὸς ἀπόλλωνος παγασαῖος.
 Λάμπων ὑπαὶ Δαινοῖο θεῷ τσυχίῳν τε καὶ αὐτῷ,
 Γυρ δ' ὥς ὀφθαλμῶν ἀπειλάεσκετο, τίς κεν ἐκάνη
 Ἐτλη θνητὸς ἐὼν ἑατρηναντίον ὀρμηθῆναι,
 Γλῶν ἡρακλεῖος καὶ λυσδαλῖμος ἰολᾶς
 Κώνων γὰρ μεγάλην τε βίην, καὶ χεῖρας ἀσπίδος

SCVTVM HERCVLIS. 69

Thebis septē portas habētib. gemellos generauit filios.
 Non tamen similia sapientes, fratres quāuis fuerunt:
 Hunc qdē peiorē, illū aut rursus multo meliorē uirum,
 Grauemq; fortemq; uim Herculeam: (nio.
 Hūc quidē subdomita nigras faciēti nubes Ioui Satur-
 Sed Iphicleū lancea seruanti populos Amphitryoni,
 Distinctā prolem. hunc quidem mortali uiro admista,
 Illum aut Ioui Saturnio, deorum imperatori omnium,
 Qui & Cygnum interfecit Martis filiū magnanimū.
 Inuenit enim in luco longē sagittantis Apollinis
 Ipsum, & patrem suum Martem insatiabilem bello,
 Armis coruscantes, splendorem ut ignis ardentis,
 Stantes in curru. terrā uerò uerberabāt ueloces equi
 Pūgētes ungulis. puluis aut circa ipsos utrinq; sparge-
 Trita plicatis currib. & pedib. equorum. (batur,
 Currus autem bene facti & cantbi circumstrepebant,
 Equis currere cupiētib. letatus aut est Cygnus irrepre
 Sperās Iouis filiū bellicosum, et aurigatore (hēsibilis,
 Ferro scindere, & inclyta arma spoliare.
 Sed sibi factas supplicationes non exaudiuit Phœbus
 Ipse enim sibi concitauit uim Herculeam. (Apollo.
 Omne autem nemus & templum Apollinis Pegasei
 Splendebat ab grauis dei armisq; & ipsius.
 Ignis aut tanquam ab oculis splendebat. Quis aut illi
 Sustinuisset mortalis existens obuiam moueri,
 Præter Herculem, & inclytum Iolaum?
 Illorum enim magnāq; uis, & manus intangibiles

Εξ ὧμων ἐπέφυκον ἐπὶ τιβαροῖσι μίλιασιν.
 Ος ρὰ τότε νῆιστον προσέφη ἱερατόρων ἰόλαον.
 Ηρως ὦ ἰόλαε, βροτῶν πολὺ φίλτατε πάντων,
 ἦτι μετ' ἀθανάτους μάκρας, τοὶ Ὀλυμπον ἔχουσι,
 ἤλιττον ἀμφιτρώων, ὅτ' ἐνσέφανον ποτὶ θάλαμ.
 Ἠλθε, λιπὼν τίρωθον ἐκτίμονον πηλοέθρον,
 Κτάνας ἡλεῖτρῶνα βοῶν σὺν ἐκ' ὀρυμιτώπων.
 Ζαιτο δ' εἰς ἱεράοντα, ἡδὲ ἡμιέχην ταυνύπτελον.
 Οἱ ρὰ μιν ὑπάρζοντο, ἡδὲ ἄρμονα παῖντα παρῆχον.
 Ἡ δὲ δίκη ἐδ' ἐκέττει, τίον δ' ἄρ' ἐκλόθε μάλλον.
 Ζῶε δ' ἀγαλλόμενος σὺν εὐσφύρῳ ἡλεῖτρῶνι,
 Ἡ δ' ἀλόχῳ, τάχα δ' ἄμμιε ἐπιπλομούων σὺν αὐτῶν,
 Γανόμεθ' ὅτε φρούας σὺν ἀλίγμοι, ὅτε νόημα,
 Σὺν τε πατὴρ ἡδὲ ἐγώ, τῷ ᾧ φρούας ἐξέλειτο ἴσθε.
 Ος προλιπὼν σφέτερόν τε δόμον, σφέτερος Ἴετονῆας
 Ωχετο τιμῆων ἀλιττομόνον σὺνρυδῆα,
 Σχέτλιος, ἥ περ μάλα μετιστοναχίσει ὀπίσσω
 Ἡν ἄττιν ἀχέων, ἥ δ' ὅσ' ἀπαλινάξειτός ἐστιν.
 Αὐτὰρ ἐμοὶ δαίμων χαλεπὸς ἐπιστέλλει ἀέθλης,
 Ω φίλος, ἀλλὰ σὺ θάσσοι ἔχ' ἡνία φοινικόοντα
 Ἰππων ὠκυπόδων, μέγα δ' ὅφρ' ἐσι θάρσος ἀέξων,
 ἰθὺς ἔχειν θεῶν ἄρμα, ἡδὲ ὠκυπόδων δυνόος ἵππων.
 Μυδρὴν ὑποδδείσας ἡνίποιν ἄρειος ἀνδροφόνοιο,
 Ος νῦν λιεληγὼς περιμαίνεται ἰδρόν ἄλλας
 Φοῖβον ἀπόλλωνος ἱκατυβιλέτας ἀνακτός.
 Ἡ μὲν ἡδὲ ἱερατόρος παρ' ἐὼν, ἔαται πολέμοιο.
 Τὸν δ' αὖτε προσίασεν ἀμώμυτος ἰόλαος.

Ex humeris extendebantur in fortissimis membris.
 Qui tunc aurigam affatus est sortem Iolaum:
 O' heros Iolae, mortalium longè charissime omnium,
 Certè cōtra immortales beatos, qui cœlū habitāt, (bē
 Peccauit Amphitryō, quādo bene coronatā muris The
 Venit, linquēs Tyrintū bene ædificatū oppidū, (tiū.
 Interfecto Electryone bouum causa latas frōtes haben
 Venit ad Creōtē, & Heniochā extēsū peplū habentē.
 Qui ipsū amicē exceperūt, et omnia necessaria præ-
 Ut fas est supplicib. honorarūtq; pcul magis. (buerūt,
 Viuebat aut̄ letus cū pulchros pedes habēte Electry-
 Sna uxore. Celeriter aut̄ nos uertentibus annis (ona
 Nati fuimus, neq; mentib. similes, neq; intellectu, (ter,
 Et tuus pater et ego. huius quidē mentes eripuit lupi
 Qui relinquens & suam domum, & suos parentes,
 Venit honoraturus iniquum Eurysthēum,
 Miser. profectò ualde suspirabat, in futurum
 Suam calamitatem dolens, quæ non reuocabilis est.
 Sed mihi fortuna molesta commisit certamina,
 O' chare, sed tu citius cape habenas purpureas, (gēs,
 Equorū pedib. uelociū. ualde aut̄ mētib. audaciam au
 Rectè habeto uelocē currū, et pedib. uelociū robur
 Nihil subueritus fragorē Martis homicidæ, (equorū,
 Qui nunc uociferans circumferit sacrum nemus
 Phœbi Apollinis longè sagittantis regis.
 Attamen quamuis fortis existens, satiatur bello.
 Hūc aut̄ uicissim allocutus est irreprehēibilis Iolaus:

Ἡ δ' αὖ ἡ μάλα δέ τι πατὴρ ἀνδρῶν τι θεῶν τι
 Τιμᾶ σιὸν λιφαλλῶν, καὶ τάνριος οἰνοσίγαυος,
 Ος θέβης ἐρύκεινον ἔχει, ῥύιτά τι πόσσα.
 Οἶον δὲ καὶ τότε βροτὸν ἱερᾶδρόν τι μέγαν τι
 Σᾶς εἰς χῆρας ἄγασιν, ἵνα λιγὸς ἰδλὸν μαρῆται.
 Ἀλλὰ γε δόσσι τούχ' ἀρήϊα, ὄφρα τάχιστα
 Δίφρυν ἐμπιλάσαντες ἀρήος θ' ὑμέτορόν τι,
 Μαρνόμεθ'· ἐπεὶ ὅτοι ἀτὰρ βροτὸν διὸς ὕον,
 Οὐδ' ἰφικλείδην διαδίξεται, ἀλλὰ μιν οἷο
 Φύξειδαι δύο παῖδας ἀνύμονες ἀλκείδαο,
 Οἱ δέ σφι χροὸν εἴσι, λιλαίόμενοι πολέμοιο
 Φυλόπιδας σῆσαι, τᾷ σφιμ πολὺ φέρτορα θοίνης,
 Ως φάτο, μέδουσιν δὲ βίη ἡρακλεῆς,
 Θυμῷ γηθήσας, μάλα γὰρ νῦν οἱ ἄρμυνα ἔπον.
 Καὶ μιν ἀμαβόμενος ἐπὶ πᾶσι πῆδρόντα προσκύδα,
 Ἦρως ὡς ἰόλας διωτρίφες, ὕκτι τηλῶ
 Ὑσμὴν τραχέα, σὺ δ' ὡς παρὸς ἦδ' αὖ δαΐφρων,
 Ως καὶ νῦν μέγαν ἵππον ἀρείονα ἑανοχαιτῶν,
 Πάντε ἀναστροφᾶν, καὶ ἀρηγέμεν ὥς κε διύνηται,
 Ως εἰπὼν, ἑνὶ μῖδας ὄρεα χάλκοιο φαεινῶ,
 Ἠφαίστου ἑλνυτὰ δῶρα, περὶ ἑνὶ μῦσιν ἔθηκε.
 Δούτορόν αὖ θύρηκας πᾶσι σῆθεσιμ ἔδωκε,
 Καλὸν, χροῖον, πολυδαίδαλλον, ὅν ῥ' οἱ ἔδωκε
 Παλλὰς ἀθηναῖα, ἑρὴν διὸς, ὅππότ' ἐμῆκε
 Τοπῶτον σονόγντας ἐφορμήσασθαι αἰθλῆς.
 Θῆκατο δ' ἀμφ' ὅμοισιν ἀρῆς ἀλλήληρα σίδερα
 Δανὸς αἰθρ' ἑοικῶν ἢ περὶ σῆθεσι φαρέτρην
Καὶ ββαλε

O' patre, certè ualde iam pater hominūq; deūq;
 Honorat tuum caput, et taureus Neptunus,
 Qui Thebes arcem habet, et conseruat urbem:
 Quale nam et istum mortalem fortemq; magnūq;
 Tuas ad manus agunt, ut gloriam bonam sumas.
 Sed iam iam indue arma bellicosa, ut celerrimè
 Curribus appropinquantes, et Martis et nostro,
 Pugnemus. postquam neq; intrepidum Iouis filium,
 Neq; filium Iphicli timebit. sed ipsum puto
 Fugituum duos filios irreprehensibilis Alcide,
 Qui iam prope ipsos uadunt, cupientes belli
 Cede statuerè, quæ ipsis multo præstātiora dapibus.
 Sic dixit: subrisit autem uis Herculana,
 Animo gaudens. ualde enim sibi accommoda dixit.
 Atq; ipsi respondens uerbis pennatis allocutus est:
 Heros o Iolac diuine, non amplius procul
 Pugna aspera: tu autem ut prius eras bellicosus,
 Sic et nūc magnū equū Arionē, nigras setas habētē,
 Quacunq; conuerte, et auxiliare quantissè potes.
 Sic satus, ocreas eris splendentis,
 Vulcani inclita dona, circa crura posuit.
 Secundò rursus thoracem circa pectora induit,
 Pulchrum, aureum, ualde uarium, quem sibi dedit
 Pallas Minerua, filia Iouis, quando debebat
 Primitus suspiriosa irruere certamina. (rum
 Posuit aut circa humeros nocumēti propulsores fer-
 Terribilis uir, et caua circa pectora pharetram

καββάλετ' ἐξόπιθον. πολλοὶ δ' οὔτεδον οὔτοι
 Ρίγηλοι θανάτοιο λαθιφθόγοιο λουῖρες.
 Φρόδον μὲν θανάτῳ τ' εἶχον, καὶ δάκρυσι μῦρον.
 Μείσοι ἢ ξισοὶ περιμήκειες. αὐτὰρ ὅπιθον
 Μορφοῖο φλεγέας ἑκαλυπτόμενοι πτόρυγαςιν
 Ησαν. ὃ δ' ὕβριμον ἐγχοι, ἀναχμὸν αἰθοπι χαλκῷ.
 Κρατὶ δ' ἐπ' ἰφθίμῳ λιγύῳ εὐτυκτον ἔθηκε
 Δαιδαλίῳ, ἀδάμαντος, ἐπὶ λυροτάφους ἀφαιῖαν,
 Ἥτ' εἴρυτο ἄρην ἡρακλῆος θέοιο.

Κόρσι γὰρ μὲν σάκος εἶλε πανκίολον, ὃ δέ τις αὐτὸ
 Οὐτ' ἔρρηξε βαλὼν, ὅτ' ἐθλασε, θαῦμα ἰδιδῶναι.
 Παῦν μὲν γὰρ λυκλῶ τιταῦν, λουκῷ τ' ἐλέφαντι,
 Ηλέκτρῳ δ' ὑπολαμπές ἐστιν, χρυσῷ τε φαεινῷ
 Λαμπόμενον, λιναῦν ἢ διαπύργους ἡλῶντα.
 Εἰ μείσω ἢ δρεκοντος ἐστὶ φόβος, ὅτι φαταῖος,
 Εμπάλιν ὁδοῖσιν πυρὶ λαμπομένοισι διελθοῦσιν,
 Τῷ καὶ ὁδόντων μὲν πλῆτο σῶμα λουκᾶ θεόντων,
 Δανῶν, ἀπλήτω μ. ἐπὶ ἢ βλοσυροῖο μετώπῳ,
 Δανὴ ὄρις πεπότητο, λιγύσασα λιόνων ἀνδρῶν.
 Σχετλίν, ἡρὰ νόον τε καὶ ἐκ φρεσῶν εἴλετο φωτῶν,
 Οἵ τινες ἀντιβίῳ πόλεμον διὸς ἢ φέροισιν.
 Τῶν καὶ ψυχὰς μὲν χθόνα διήυσ' αἰδώς ἔσω
 Αὐτῶν. ὁσέα δέ σφι περὶ ῥινοῖο σαπέσσης,
 Σαίρῃ ἀζαλῆοιο λιλαυνὴ πύθεται αἶν.
 Εἰ μὲν προίωξίς τε παλῖωξίς τε τέτυκτο,
 Εἰ δ' ὁμαλός τε φόβος τ' ἀνδροπᾶσις τε διελθῆναι,
 Εἰ δ' ὄρις, ἐν ἢ λιδοιμὸς ἐθιῶν, οὐ δ' ὁλοὴν λῆρ

Coniecit retrò. multæ autem intus sagittæ
 Rigide, lethi obliuisci uocem facientis datrices,
 Antrorsū quidē mortē habebāt, & lachrymis luctū:
 Mediæ autem rasiles longæ, sed retrò
 Coloratæ aquilæ occultatæ pennis
 Erāt. ille autē terribilem læceam, acutā, ardenti ferro:
 Capiti autem potenti galeam benefactam imposuit,
 Ingeniosam, ex adamante, temporibus congruam,
 Quæ seruabat caput Herculis diuini. (ipsum

Manibus autē scutū cepit undiq; uariū, neq; aliquis
 Neq; rupisset uulnerans, neq; fregisset, mirabile uisu:
 Totum quidem in circulo gypso albo, & chore,
 Et electro subsplendidum erat, & auro lucenti
 Splendens, nigro autem circuli discurrebant.
 In medio autem draconis erat terror non narrabilis,
 Retrò oculis igne splendentibus aspiciens. (rentibus,
 Cuius et dētib. quidē implebatur bucca albiter discursur
 Crudelibus, implacabilibus. In terribili autem aspectu
 Grauis Lis uolabat, galeata perturbatione hominū,
 Improba, quæ et intellectū et mētē capiebat hominū,
 Quicunq; obuiam bellum Iouis filio ferrent. (sernum
 Quorū & animæ quidē terrā ingrediūtur, intra in-
 Ipsorum: ossa uerò ipsis, carne corrupta,
 Sirio sub arido nigra putrefacit terra.
 Ibi expulsatioq; retroq; fugatio picta erat:
 Ibi & tumultus & terror, et hominū cædes ardebat,
 Ibi discordia, ibi fragor discurrebat: ibi pñiciosa Parca
 Alium

Ἄλλοι ζωὴν ἔχουσα νύκτατον, ἄλλοι ἄντην,
 Ἄλλοι τιθναῖτα ἡσυχίᾳ καὶ ἡσυχίᾳ ποδοῖν.
 Εἶμα δ' ἔχ' ἀμφ' ὅμοιοι ἀφροῖνιοι αἵματι φυτόν,
 Δανὸν δόρυ μοῖν, παρὰ χεῖρ' ἔτι βεβρυγῶ.
 Ἐν δ' ὀφθαλμοῖς λαοῦν ἴσαν, ἔτι φαταῖν,
 Δάδωκα, τὰ φοβέσθην ἐπὶ χθονὶ φύλ' ἀνθρώπων,
 Οἵ τινες ἀντιβίβω πόλεμον δαῖος ἢ φέροισιν.
 Τῶν καὶ ὀδόντων μὲν ἡναχὶ πέτρῳ, ἔτι μάχοισιν
 ἀμφοτέρωθεν, τὰ δ' αἵματι θανάτῳ ὄργα.
 Στίγματα δ' ὡς ἐπὶ φαντοῖς ἰδέσθην λαοῖσι δαῖος
 Κυνεῖα ἡσυχίᾳ καὶ τῶν καὶ μελάνθηναι ἔτι γοῖα.
 Ἐν δ' οὐκ ἀγέλας χλόνων ἴσαν, ἡδὲ λόντων,
 Ἐς σφίγας δόρυ μοῖν, ἡσυχίᾳ καὶ τῶν καὶ μελάνθηναι
 Τῶν καὶ ὀμολογῶν σφίγας ἴσαν, ἡδὲ τὴν τῶν
 Οὐδ' ἔτι φαντοῖς τριτόν. φέροισιν γὰρ μὴ ἀνέχουσιν ἀμφω.
 Ἡδὲ γὰρ σφίγας ἐκαστοῦ μέγας λῆς, ἀμφὶ δ' ἡσυχίᾳ
 Δοιοὶ ἀπὸ φέροισιν φέροισιν. ἡσυχίᾳ καὶ τῶν καὶ μελάνθηναι
 Αἶμα ἀπὸ φέροισιν φέροισιν. ἡσυχίᾳ καὶ τῶν καὶ μελάνθηναι
 Κῆρα τιθναῖται ὑπὸ βλοσυροῖσι λῆσι.
 Τοὶ δ' ἔτι μελάνθηναι ἐκαστοῦ μέγας λῆς, ἀμφὶ δ' ἡσυχίᾳ
 ἀμφοτέρωθεν, χλόνων τῶν καὶ μελάνθηναι, χλόνων τῶν καὶ μελάνθηναι.
 Ἐν δ' ἡν ὕμνῳ λαοῖν αἵματι φυτόν,
 Κανίνα τ' ἀμφὶ αἵματι φυτόν, ἀνέχουσιν ἀμφω.
 Οπία τ', ἐκαστοῦ μέγας λῆς, ἀνέχουσιν ἀμφω.
 Μόρον τ' ἀμφοτέρωθεν, τῶν καὶ μελάνθηναι, ὅσον ἀνέχουσιν.
 Θυσία τ' ἀνέχουσιν, ἐπὶ ἀνέχουσιν ἀνέχουσιν.
 Ἀργύριον, χρυσόν, περὶ χρὸν τῶν καὶ μελάνθηναι

Κούτων.

Aliū uiuū habens nouiter sauciatū, aliū nō sauciatū:
 Alium mortuum in conflictu, trahēbat per pedes.
 Palliū autē habebat circa humeros ualde funestū sāguī
 Terribiliter afficiēs, strepituq; grauata. (ne hominū,
 ibi serpentū capita terribiliū erant, non enarrabiliū,
 Duodecim, quæ terrebant in terra nationes hominū,
 Quicunq; bellum obuiam Iouis filio ferrent. (ret
 illorū et dentiū quidē crepitatio erat, quādo pugna
 Filius Amphitryonis. Et ista lucebāt miranda opera.
 Pūcta autē ueluti quādā uidebātur uidere horribilib.
 Nigra sup̄ tergora. nigrescebāt autē barbae. (draconib.
 Ibi aprorum greges masculorum erant, et leonum,
 Inter se afficientiū, irascentiū, et mordre cupientiū.
 Horum et congregatim acies ibant. neq; isti
 Neq; alij tremebant. horrebāt siquidem collis ambæ.
 Iam enim ipsis iacebat magnus leo: circa autē apri
 Bini priuati animas. Et apud ipsos niger (cadentes
 Sāguis stillabat in terrā. aliqui autē depressis ceruicib.
 Iacebant mortui à crudelissimis leonibus, (gnandum
 Qui adhuc magis incitabantur, et irascebātur ad pu
 Vtrinq; masculiq; sues, alacresq; leones.
 Ibi erat pugna Lapitharum pugnatorum,
 Et Ceneā circa regem, et Dryanta Perithoumq;
 Hopleumq;, Exadiumq;, Phalerumq;, Prolochumq;
 Mopsūmq; Ampyci filium, Titaresium, florē Martis:
 Theseaq; Aegēi filium, similem dijs immortalibus:
 Argentei, aurea circa corpus arma habentes.

Κούταυροί θ' ἐτέρωθεν ἐναντίοι ὑγρόβροττό,
 Ἀμφὶ μέγαν πείραχ' ὀρμίζει δ' ἀσβολορ οἰωνιστὴν.
 Ἀρητορ θ' ἔριον τε. μελαγχαίτην τε μίμαντα,
 καὶ δύνω πονηρίας περιμήδεια τε ἀρύαλόν τε,
 ἀργύριοι, χρυσέας ἐλάττας ἐν χορσίῳ ἔχοντες.
 καὶ τε σκυτίηλιν ὡσεὶ ζωσίπορ ἶόντες,
 ἐγχεσιρ ἢ δ' ἐλάτης αὐτοχέδον ἀβιγνῶντος.
 Ἐρ δ' ἄρειος βλοσυροῖς ποδῶναις ἵστασαν ἵπποι,
 χρύσειοι, ἐν ᾗ καὶ αὐτὸς ἐναρφόρος ἕλιος ἄρης,
 λίχμην ἐν χείρεσσιρ ἔχων, πυλίσας μελάνωρ,
 αἵματι φοινικέας ὡσεὶ ζωὸς οὐαὲξωρ,
 εἰς ἑρπ' ἐπεμβιχῶς. παρὰ δ' ἡ δαίμων τε φόβος τε
 ἔστησαν, μέγιστοι πόλεμοι καταδύμοναι ἀνδρῶν.
 Ἐρ δ' αἰὲς θυγάτηρ ἀγλαΐκ' τριτογενεία,
 τῇ ἱκέλη, ὡς εἴτε μάχην ἐβίλασα ἰορύσαν,
 ἐν χόρ' ἔχου ἐν χορσί, χρυσείην τε τρυφάλειαν,
 αἰγίλατ' ἄμφ' ὧμεις, ἐπὶ δ' ὤχετο φύλοπιρ ἀνών,
 Ἐρ δ' ἦν ἀθανάτων ἰσθὺς χερὸς. ἐν δ' ἄρα μίσην
 ἱμορόεν λιθάριε λατὺς καὶ διὸς υἱός,
 χρυσέην φόρμιγγι, θεῶν δ' ἱδρος, ἀγνὸς Ὀλυμπος.
 Ἐρ δ' ἀγορή, πόρ' δ' ὄλβος ἀπείριτος ἐπιφανῶς,
 ἀθανάτων ἐν ἀγῶνι, θιά δ' ἐξῆρχον αἰοιδῆς,
 μέσαι πειρίδες, λιγὺ μελπομένοισι ἀνῆαι.
 Ἐρ δ' ἡ λιμὴν ὄνορμος ἀμυμακίτοιο θαλάσσης
 κυκλοτόρης ἐτίτηντο πανέφθ' ἱασσιτέροιο,
 κλυζομένοω ἱελος, πολλοί γ' ἔμην ἀμμίσσον αὐτῷ
 Δελφίνες, τῇ καὶ τῇ ἐβύουσι χθυόοντες,

Κηχομία

Centauriq; ex altera parte contrarij cōgregabantur,
 Circa magnum Petraum, & Asbolum augurem,
 Arctumq; Vriumq; nigraſq; ſetas habentē Mimanta.
 Et duos Peuci filios, Perimedeaq; Dryalumq;
 Argentei, aureas abietes in manibus habentes.
 Et irruebant tanquam uiui exiſtentes.
 Lanceis & abietibus propè porrigebantur.
 Ibi Martis terribilis uelocipedes ſtabant equi,
 Aurei. ibi & ipſe ſpolia ferens pernicioſus Mars,
 Haſtam in manibus ferens, pedestribus imperans,
 Sanguine purpureus, tanquam uiuos ſpolians,
 Currum aſcendens, iuxta autē Demosq; Phobusq;
 Stabant, cupientes bellum ingredi hominum.
 Ibi Iouis filia prædatrix Minerua,
 Ei ſimilis, tanquam ad pugnam uolens ſe armare,
 Lanceamq; habens in manibus, aureamq; galeam,
 Et thoracē circa humeros, & ibat ad pugna grauem.
 Ibi erat immortalium deorum ſacer chor9. et ibi in medio
 Deſiderabile quiddā perſonabat Latonæ et Iouis filius,
 Aurea cithara. Deorum autē pauimētū, purus Olymp9.
 Ibi Senatus, et ſœlicitas infinita in circuitu erat, (næ,
 Immortalium in certamine. deæ autē duces erāt cātile-
 Muſæ Pierides, ſtridulæ canentibus ſimiles.

Ibi uerò portus tutus indomiti maris
 Circulari forma factus erat ex toto ſolido ſtanno,
 Inundanti ſimilis. multi tamen in medio ipſius
 Delphines, hæc & illac diſcurrebant, piſces capiētes,
 Natant.

Πηχομόνοις ἱκελοι, δοικὶ δ' ἀναφυσιόωντες
 Ἀργύριοι διελφίνες ἐφείτωρ ἐλλοπας ἰχθύς.
 Τῶν ὑπὸ χάλκιοι τρίοι ἰχθύς, αὐτὰρ ἐπ' ἀνταῖς
 Ἠγο αὐτὴρ ἄλισυς διδοκμομόνος. εἶχε δ' ἠχόρδιον
 ἰχθύσιον ἀμφίβληττον ἀπορρίψοντι ἰοικώς.
 Εἰ δ' ἦν ὑννόμοιο Διανᾶς ἱππότα πῆρσυνε,
 Οὗτ' ἂν ἐπιψάων σάκος ποσσὶν, ὅθ' ἐκάς αὐτῷ.
 Θαῦμα μέγα φράσασθ' ἐπεὶ ὕδαμ' ἐσφύριτο.
 Τὼς γὰρ μιν παλάμαις τούξαι ἱλυτὸς ἀμφιγυθεῖς,
 Χρύσιον ἀμφὶ δ' ποσσὶν ἔχε πῆρόεντα πείδιλα.
 Ὀμοισιν δέ μιν ἀμφὶ μελαύνειτον ἄορ ἐνατο,
 Χάλκιοι ἐν τελαμῶνος, ὃ δ' ὥςτι νόμ' ἐποῖατο.
 Γαῦν δ' ἐμετάρρονον εἶχε ἱάκην Διανοῖο πειλῶρε
 Γοργῶς ἀμφὶ δέ μιν ἱβυσίς θείη, θαῦμα ἰδέσθαι.
 Ἀργυρέη θύσανοι δ' ἱατνωρσύντο φασαοὶ,
 Χρύσειοι Διανὴ δ' ὠρεὶ ἱεροτάφοισιν αὐανῆος
 Καὶ τ' αἰδοῖς ἱωκίης, νυκτὸς φόρον αἶνὸν ἔχασα.
 Αὐτὸς δ' ἀσύνδοντι, ἡμὶ ἐρρίγοντι ἰοικώς,
 Πῆρσυνε Διανᾶιδος ἐτιταίνετο, ταῖ δ' μετ' αὐτὸν,
 Γοργόνες ἀπλοτοί τε, καὶ ὅ φαται ἐρρίοντο,
 ὕμνηται μακτίων, ἐπὶ δ' ἠχλωρῷ ἀδάμαντος
 Βαυνοσίω, ἡέχισκε σάκος μεγάλῳ ὀρυμαγδῷ,
 Οἷα καὶ λογιέως ἐπὶ δ' ἰώνησι Δράκοντες
 Δοιὸ ἀπνωρσύντ', ἐπιχυρτῶντι ἱάκην.
 Αἰχμαστον δ' ἄρα τῶγε, μὲν δ' ἰχάραστον ὁδοῦ καὶ
 Ἀχλὶα Δορνομόνῳ, ἐπὶ Διανοῖσι δ' ἱακλίνοισι
 Γοργαίοις, ἐδονῆτο μέγας φόβος, οἱ δ' ὑπὲρ αὐτίων
Ἀνδρῶν

Natantibus similes. duo autem supra inflantes aquas
 Argentei delphines inuadebant mutos pisces.
 A quibus erei tremebant pisces. sed in litoribus
 Sedebat uir piscator apparēs. habebat aut in manib.
 Piscibus rete abiecturo similis.
 Ibi erat bene comata Danaes eques Perseus,
 Neq; utiq; attingens scutū pedibus, neq; lōgē ab ipso.
 Mirū magnū cogitatu: quoniā nullo pacto infixerat.
 Sic enim manib. ipsū fecit inclytis utroq; crure claudē
 Aureū. circa autem pedes habebat alata calciamēta.
 Humeris aut ipsū circa se nigra uagina inclusis ia.
 Ferre, ex loro. Ille aut ut imaginatio uolabat. cebat.
 Omne autem dorsum habebat caput grauis monstrū
 Gorgoos. circa aut ipsum speculū discurrebat, mirabi
 Argenteum: uilli aut suspensi erant lucidi, (le uisu,
 Aurei. grauis autem circa tempora regis
 Latebat Orci galea, noctis tenebram grauem habens.
 Ipse autem festimanti et rigenti similis,
 Perseus Danaes filius extēdebatur. ille aut post ipsū
 Gorgones inapplicabilesq; et inenarrabiles promptē
 Cupientes capere: et in uiridi adamante (stabant,
 Ascendentibus, resonabat scutum magno tumultu
 Acutē et stridulē. et in zonis dracones
 Bini dependebant, et attollebant capita.
 Lingebāt aut utiq; illi, et impetu imprimebāt dētes,
 Asperē aspicientes: et in grauib. capitibus (ipsos
 Gorgoneū agitabatur magnus terror. qui uerō cōtra
 f Homi

Ἄνδρες ἐμαρνάδιον, πολυμήϊα τούχ' ἔχοντες·
 Τοὶ μὲν ὑπὸ σφετέρης πόλιος, σφετέρων τε τοπῶν
 λοιμὸν ἀμύνοντες, τοὶ δὲ, προθείην μεμαῶτες,
 πολλοὶ μὲν λίσσονται, πλείονες δ' ἐτι δῆρ' ἔχοντες
 μάργανθ'· αἱ δὲ γυναικες ἐν δαμῆτων ἐπὶ πύργῳ
 χάλκισον ὄφρ' βόων, λίσσεται δ' ἰδρὸν πόντο παρὰ
 Ζωῆσιν ἱκίλαι, ὄργα λίσσεται ἡφαίστοιο,
 Ἄνδρες δ' οἱ προσβύεις ἴσαν, γυρὰς τε μέμαγον,
 Ἀδρόοι ἐπὶ σφῶν πυλῶν ἴσαν, αὐτὴ θεοῖσι
 χείρας ἔχον μακάριοι, πόρῃ σφετέροισι τέκνοισι
 δαδίοτες· τοὶ δ' αὖτε μάχην ἔχον, αἱ δὲ μετ' αὐτὸς
 κῆρες λινάβιαι, λονὴς ἀραβόνσαι ὀδόντας,
 δαινῶποι, βλοσυροὶ τε, λαφονοὶ τ', ἔπληγοί τε,
 δῆρ' ἔχον περὶ πειπλόντων, πᾶσαι δ' ἀρῖοντο
 λίμα μέλαν πείην, ὅν δὲ πῶτον μεμάπειον
 Κάμονον ἢ πείποντα νύκτατον, ἀμφὶ μὲν αὐτῇ
 βάλλ' ὄνυχας μεγάλας· ψυχὴν δ' αἰδώς δι' ἑλκῶν
 τάρταρον ἐς ἑρυνόρ'· αἱ δὲ φρονίαις ὄντ' ἀρίσταν
 αἵματος ἀνδρομένη, τὸν μὲν ῥίπασσον ὀπίσσω,
 Ἀφ' δ' ὀμαδὸν καὶ μῶλον ἰδυῖον αὐθις ἴσαν·
 κλυτὴ καὶ λᾶχρῆς σφιν ἐφίεσσαν· ἢ μὲν ὑφάτων
 Ἀτροπος, ὅτι πᾶσαν μεγάλη θεός, ἀλλ' ἄρα ἔτι
 τῶν γε μὲν ἀλλῶν προφάρης τ' ἦν, προσβυτάτε τε.
 Πᾶσαι δ' ἀμφ' ὅτι φωτὶ μάχην δαμῶσαν ἴδοντο·
 Δανά δ' ἐς ἀλλήλας δράκον ὄμμασι θυμῶσσαν,
 Ἐρ δ' ὄνυχας χείρας τε θρασείας ἰσώσαντι,
 Παρ' δ' ἀχλὺς αἰθέρα ἐπισμυγρῆτε καὶ αἰνῇ,
 κλυτῇ.

Homines pugnarent, bellica arma habentes:
 Aliqui quidem pro sua urbe suisq; parentibus
 Pestem arcentes: aliqui autem procurrere prompti,
 Multi quidē iacebāt, plures etiā contentione habētes
 Pugnabant, et mulieres bene factis in turribus
 Ferreē acutē clamabāt, et dilacerabāt unguib. genas,
 Viuis similes, opera inclyta Vulcani.

Viri autem qui seniores erant, senectutemq; ceperāt,
 Congregati extra portas erant, et dijs
 Manus extēdebāt beatis, pro suis filijs (aut ad ipsos
 Timeñtes. rursus uerō aliqui alij pugñā habebāt, ipsæ
 Parcæ nigrae, albos concutientes dentes, (tiabiles,
 Graues uoce, et terribiles aspectu, et funesta, et insa
 Cōtentionē habebant de cadentib. omnes aut cupiebāt
 Sanguinem nigrū bibere: et quem primū rapuissēt
 Iacentē uel cadentē nuper sauciū, circa quidē ipsum
 Iaciebāt ungues magnos, animā in orcū ut dimitterēt,
 Tartarū ad frigidū. illæ aut mētes statim ut placassent
 Sanguine humano, hoc cadauer pñciebāt retrō. (tes:
 Retrō aut ad clamorē et cōsiliū discurrebāt iterū eū
 Et Clotho et Lachesis ipsis instabat, et quidē aliquāto
 Atropos: neq; erat magna dea, sed certē illa. (minor
 Istarū quidem aliarū præstantior erat, et antiquior.
 Omnes aut circa unū hominē pugñā acerbā faciebāt:
 Grauitē autem adinuicem aspiciebant oculis iratæ.
 Ibi ungues manusq; audaces æquabant.
 Et iuxta Achlys adstabat, inuisaq; et grauis,

Χλωρὴ, αὐθαλὴν, λιμὴν καταπέπλημα,
 Γανοπαχὺς, μακροὶ δ' ὄνυχες χείρισιν ὑπῆσαν.
 Τῆς ἐν ᾧ ῥινῶν μύξιον ῥέον, ἐν ᾧ παρειῶν
 Αἶμα' ἀπελείβει· ὄραζε, ἥ δ' ἀπληκτορ σισαργῆα,
 Εἰσῆκει, πολλὴ ᾗ Λόνις καταρτύνουσαν ὤμους,
 Δάκρυσι μυδαλέην, παρὰ δ' ὀνυργος πόλιν ἀνδρῶν.
 Χρῦσαι δέ μιν εἶχον ὑπόρθυτοις ἀφαργῆα
 Εἴπ' αὖ πύλαι, τοὶ δ' ἄνδρες ἐν ἀγλαΐαις τε χοροῖς τε
 Τέρψιν εἶχον, τοὶ δ' ἄνδρες ἐν ὠσώτρῃ ἐπ' ἀπλήκους
 Ἦγοντ' ἀνδρὶ γυναικα, πολλὺς δ' ὑμνήσεις ὀράρα.
 Τῷ δ' ἀπ' αἰθομενῶν δαΐδωρ σέλας εἰλύφαζε
 Χόρσιν ἐν δαμῶν, ταὶ δ' ἀγλαΐαις τιβαλῆα
 Πρόδ' ἐνιορ, τοῖσι δ' χοροὶ παίζοντες ἔποντο.
 Τοὶ δ' ὑπὸ λιγυρῶν συγγυμνῶν ἴσαν ἀνδρῶν,
 Εξ ἀπαλῶν στομάτων, περὶ δέ σφισιν ἄγνυτο ἡχώ,
 Αἱ δ' ὑπὸ φορμύγων ἀναγορ χορὸν ἰμδρῶντα.
 Εὐθεὺν δ' αὖ ἐτέρωθεν τοὶ λῶμαζον ὑπ' αὐλῶ.
 Τοὶ γε μὲν αὖ παίζοντες, ὑπ' ὀρχασμῶν καὶ αἰοιδῶν,
 Τοὶ γε μὲν αὖ γελῶντες, ὑπ' αὐλατῆρι ἱκαστος
 Πρόδ' ἐνιορ, πᾶσαν δ' πόλιν θαλῆα τε χοροὶ τε,
 Ἀγλαΐαι τ' εἶχον, τοὶ δ' αὖ προπαροῖθε πόλιν
 Νῶθ' ἵππων ἐπιβάντες, ἐβύτιον, οἱ δ' ἀροτῆρες
 Ἠρατορ χθόνα διαν, ἐπιστολάδην δ' ἡ χιτῶνας
 Εὐάλατ', αὐτὰρ ἐλὼ βαθὺ λήϊον, οἱ γε δ' ἡμῶν
 Αἰχμῆς ὀξείας ἱερωνιόωντα πέτελα,
 Βριθόμενα σαχύων, ὥσεί τιμητόρος ἀπτήν.
 Οἱ δ' αὖ ἐν ἐλλεδανοῖσι δέον, καὶ ἐπιπλορ ἀλωλῶν.
 οἱ δ'

Viridis, sicca, fame cadens,

Genua pinguis, longè uerò unguēs manibus suberāt.

Cuius qdē ex narib. mucorēs fluebāt, ex maxillis autē

Sanguis stillabat ad humum, illa autē immensē ridens,

Stabat, multus autem puluis superflorēbat humeros,

Lacrymā humida, iuxta autē bene turrīta urbs uirorū.

Aurēae autem ipsam habebāt super foribus adaptatē

Septem portae, uiri autem in conuiujs & choreis

Delectationē habebāt, ij enim in bene seruante currū

Ducebāt uiro mulierē, multus autē Hymenaeus oriebā

Lōgē autē ab ardētib. facib. lumē inuoluebatur (tur.

Manibus in ancillarum, quae & splendoribus floridae

Anteibant, quas & choreae ludentes sequebantur.

Alij quidem sub stridulis tibijs mittebant uocem

Ex teneris oribus, in ipsis autem frangebatur sonus.

Aliae uerò sub citharis reducebāt chorū dulcē. (tibia.

Inde autē rurs⁹ ex altera parte iuuenes lasciuiebāt sub

Alij quidem rursus ludentes, sub chorea & cantu,

Alij quidem rursus ridentes, sub tibicine unusquisque

Anteibant, omnē autē urbem & conuiuia, et tripudia,

Et splendores habebant, alij autem rursus ante urbē

Terga equorum inscendentes discurrebant, alij autē

Rumpebant terram diuam, ornateq; uestes (aratores

Gerebāt succinctas: sed erat profunda scges, alij qui-

Cuspidibus acutis rostrata folia, (dem metebant

Grauiata spicis, tanquam Cereris fructum.

Alij in manipulis ligabant, & implebant arcem.

f 3 Alij

Οἱ δ' ἐτρύγων οἶνας, δριπαύας σὺ χόρσιν ἔχοντες,
 Οἱ δ' αὖτ' ἐς ταλάρας ἐφόρειν ὑπὸ τρυγητέρῳ
 Λουπὲς καὶ μέλανας βότρσας, μεγάλῳ ἀπὸ ὄρχῳ
 Βειβομόνῳ φύλλοισι, καὶ ἀργυρέῃς ἐλίκεσσιν.
 Οἱ δ' αὖτ' ἐς ταλάρας ἐφόρουν, παρὰ δέ σφισιν ὄρχος
 Χρῦσιος ἦν (ἡλυτὰ ὄργα περίφρονος ἠφάισοιο)
 Σαόμμενος φύλλοισι, καὶ ἀργυροῖσι λιάμαξι.
 Τοίγε μὲν ἦν παίζοντες ἦπ' αὐλητῆρι ἱκαστος,
 Βειβόμενος παυλῆσι μιλαύθησαν ἢ μὲν αἶδι,
 οἷγε μὲν ἐτραπείον, τοῖ δ' ἦρυορ, οἱ δ' ἐμάχοντο
 Πύξ τε καὶ ἐλκετόρ, τοῖ δ' ὠκύποδας λαγὸς ἦρσεν,
 Ἄνδρες θηρυσταί, καὶ ἡερχαρόδοντι κύνε πρὸς
 ἱέμενοι μαπίαν, οἱ δ' ἱέμενοι ὑπαλύξαι.
 Ἐὰρ δ' αὖταῖς ἱππῆες ἔχον πόνον, ἀμφὶ δ' αἰθλῷ
 Δῆριν ἔχον, καὶ μόχθον, ἐὺπλενέωρ δ' ἐπὶ δίφρῳ
 Ἡίοχοι βεβαῶτες, ἐφίσταν ὠκέας ἱππας,
 Ρύτ' αὖ χαλαίνοντες, τά δ' ἐπικροτέοντα πτόντο
 ῥεματα κολλήοντ', ἐπὶ ἧ πλημναι μέγ' αὖτις.
 Οἱ μὲν ἄρ' αἰδίου εἶχον πόνον, ὅδ' ἐπὶ ποτὶ σφιν
 Νίκη ἐπλώδην, ἀλλ' ἀκρίτορ εἶχον αἰθλον.
 Τοῖσι ἧ καὶ πρῆκετο μέγας τρίπος σὺν τὸς ἀγῶνες,
 Χρῦσιος, ἡλυτὰ ὄργα περίφρονος ἠφάισοιο.
 Ἀμφὶ δ' ἴτιω ῥέον ὠκεανὸς, πλήθοντι ἰοικῶς.
 Παῦν ἧ συνέχε σάκος πολυδαίδαλατον, οἱ ἧ ἡατ' αὐτόρ
 Κύννοι ἀόρσιπύοι μεγάλ' ἦπνον, οἱ ῥά γε πολλοὶ
 Νῆχον ἐπ' ἀκρον ὕδαρ, παρὰ δ' ἰχθύες δονέοντο,
 Θαῦμα ἰδέειν καὶ ζῆνι βαρυντὶν πῶ' ὅδ' αἰσ' βυλῆς

Ἡφαιστος

SCVTVM HERCVLIS. 87

Alij uindemiabant uites, falces in manibus habentes.
Alij aut rursus in cistellas ferebant à uindemiatorib.
Albos & nigros racemos, magnis à puluinis
Oneratis folijs & argenteis clauiculis.
Alij rursus in cistas ferebant. iuxta aut ipsos puluinus
Aureus erat (inclita opera solertis Vulcani)
Concussus folijs & argenteis palis.
Alij quidem igitur ludentes, sub tibicine quilibet,
Oneratus uinis: nigrescebant autem quidem ista.
Alij quidē uertebāt, et hi hauriebāt, et illi pugnabant
Pugiliterq; et luctādo. alij aut pedib. ueloces, lepores
Viri uenatores, & duo dētati canes iuxta (uenabātur
Cupiētes capere, illi uerò cupiētes aufugere. (tamen
Apud ipsos aut eqtes habebāt laborē. circa uerò cer-
Cōtētiōnē habebāt et laborē. bene uerò cōplicatos in
Aurige ascēdentes immittebāt ueloces equos, (currus
Frena laxantes. at illi strepentes uolabant,
Curru cōpacti, orbilia uerò ualde resonabant. (ipsis
Alij quidem immensum habebant laborē. neq; unquā
Victōria expediebatur, sed anceps habebāt certamē.
Istis aut et propositus erat magnus tripus intra certa
Aureus, inclita opera solertis Vulcani. (men,
Circa autem oram fluebat Oceanus pleno similis:
Omne aut continebat scutum, ualde uarium. et in ipso
Cygni acriuoli ualde clamabant. qui certē multi
Natabāt in summa aqua, et iuxta pisces gestiebāt, (lia
Mirabile uisū etiā Ioui graui strepētū cuius, ppter cōsi

Ἡραϊτὸς ποίνει σάκος μέγα τε σιβαρόν τε,
 Ἀρσάμενος παλάμῃσι, τὸ μὲν Διὸς ἄλκιμος υἱός,
 Πάλλῃ ἐπικρατέως, ἐπὶ δ' ἐπ' αὖν θύρῃ διφρῶ,
 Ἰκελὸς ἀσφόροπῃ πατὴρ Διὸς αἰγιόχοιο,
 Κῆφα βιβας, τῷ ὑνίοχος ἱερκτόρος ἰόλαος
 Δίφρῳ ἐπιμβιβαὺς ἰδυίητο ἱαμπύλον ἄρμα.
 Ἀγχιμόλον δ' ἐσθ' ἦλθε θιὰ γλαυκῶπις ἀθήνη,
 Καὶ σφίεσ φωνάσθ' ἐπὶ κ' ἤσρόντα προαύδα·

Χαίριτε λυγρῶς γονὶν τηλεκλατοῖο. (αὖρ,

Νῦν δ' ἄρ' αὖν κρῆτος ὕμμι Διδοῖ μακάρῃσιν ἀνὰ σ-
 κῆνον τ' ἐξερκάρῃ, καὶ ἀπὸ ἱλυτὰ τούχια δῦσαι.
 Ἀλλὰ τί σοι τὶ ἔπος ὄρεω, μέγα φέρτατε λαῶν.

Πῶτ' αὖτ' ἀν' ὠνὸν γλυκὸρ' αἰῶνος ἀμείρεται,

Τὸν μὲν ἔπατ' αὐτῷ λιπείην, καὶ τούχια τοῖο.

Τῷτὸς ἢ βρετολοιγὸν ἄρ' ἔλιν ἐπὶ νῶτα δοκύσας,

Εἴθ' αὖ γυμνωθέντα σάκους ὑπὸ δαιδαλίσσῃ

Ὀφθαλμοῖσιν ἰδὼς, οὐθ' ἠτάμεν ὅξ' ἱ χαλκῷ,

Κ' δ' ἀναχωρήσας δ' ἐπεὶ ἔνυ τοι αἰσιμὸν ἔστιν

Ὡς ἔπ' ἔπος ἐλέειν, ὅτι ἱλυτὰ τούχια τοῖο.

Ὡς εἰπὼς ἔς διφρὸν ἐβήσατο διὰ θεάων,

Νῆκ' αὖ θανάτης χόρσ' ἱ καὶ ἰνδὸς ἔχουσα,

Εἰσενεμένης, τότε δ' ἄρ' αὖ Διόγνητος ἰόλαος

Συμφ' Ἀλκίον ἱπποῖσιν ἐκίηλετο, τοῖ δ' ὑπ' ὀμοναῖς

Εἰμ' ἐφόρον θαὸν ἄρμα, ἰονίοντες πεδίονο,

Εἰ γὰρ σφιν μόνος ἦν θιὰ γλαυκῶπις ἀθήνη,

Λιγὶδ' ἀνασείσασα, πᾶσι γονάχε' ἢ γαῖα.

Τοῖ δ' ἄμυνες προορέοντ' ἰκελὶ περὶ ἢ θνήσκ'.

Κέκτος

Vulcanus fecit scutum & magnum & solidum,
 Aptans manibus. quod quidem Iouis fortissimus filius
 Vibrabat firmiter, & in equestrem saliebat currum
 Similis fulguri patris Iouis caprigeri,
 Leuiter uadens. cui auriga fortis Iolaus
 Biga conscensa direxit flexibilem currum. (nerua,
 Propè aut ipsi uenit dea faciem glaucam habens Mi
 Et ipsos uocans, uerba alata allocuta est:

Saluete Lyngei prosapia Teleclei.
 Nunc Iupiter fortitudinem uobis det beatis imperas,
 Et Cygnum interficere, & incluta arma spoliare.
 Aliud aut tibi quoddam uerbum dicam, longè præstatiss. po
 Quando iam Cygnum dulci seculo priuaueris, (pulorū:
 Hunc quidem postmodum ibi relinquere, & arma illius.
 Ipse aut hominum corruptorem Martem post terga seruas,
 Quando denudatum scuto ab ingenioso
 Oculis uidetis, tum sauciato acuto ferro.
 Statim autem recedito. Quoniam tibi non fatale est.
 Neque equos capere, neque incluta arma ipsius.
 Sic fata, in bigas ascendit diua dearum.
 Victoriā immortalibus manibus & gloriam habes,
 Celeriter. tunc iam utique generosus Iolaus,
 Terribiliter equis acclamauit. illi aut ab increpatione
 Perniciter ferebant celerem currum, puluerem facientes capto.
 Quonia ipsi uires immisit caecos oculos habes Mi-
 Scutum concutiens. circumgemuit autem terra. (nerua,
 Illi aut simul procedebant, similes igni uel procelle.

Κύντος θ' ἱππόδαμος, καὶ ἄρης ἀκόρυτος αὐτῆς.
 τῶν δ' ἱπποὶ μὲν ἔπειθ' ὑπὸ ναντίοι ἀλλήλοισιν
 Ὀξιάς χρέμισαν, περὶ δέ σφισιν ἄγρυτο ἦχῳ,
 Τὸν πρότορος περσείπει βίη ἡρακλεΐη·
 Κύκτι πέποι, τί νυ νῶϊμ ἐπίαχτορ ἰονίας ἱππας,
 Ἀνδράσιρ οἵ τε πόνυ καὶ οἴϋος ἰδρυς αἰμόν;
 Ἀλλὰ πάριξ ἔχε δίφρον ἑξέορ, ἠδὲ λιγύθυ
 Ξίκε παρῆξ ἰόναι, τρηχίνα δέ τοι παρελάυνε,
 Ες λήϊνα ἀναΐη, ὃ γὰρ διωάμεν τε καὶ διδοί
 Τρηχίνοσ προβέβηκε, σὺν δ' εὖ μάλα οἶδα καὶ αὐτόρ.
 Τῷ γὰρ ὁπῆας παῖδα, θεμιτονόην λυανῶπιρ,
 Ω πεποι, ὃ μὲν γάρ τοι ἄρης θανάτοιο τιλοῦλῶ
 Ἀρήσει, αἱ δὲ νῶϊ σωοισόμεθα πῶλεμίζαρ.
 Ἡδὲ μοῦ τι ἐφ' ἡμῖ καὶ ἄλλοτε παρηβλήσας
 Ἐγχεος ἡμετέρη, ὅθ' ὑπὲρ πύλιν ἡμαθόγοντος
 Ἀντίος ἔτη ἑμῶο μάχης ἔμοτορ μοναΐωνρ.
 Τρεῖς μοῦ ἑμῷ ὑπὸ διστὶ τυπαῖς ἡρέεσας το γαῖη,
 Ὅντα μόνυ σάπεις, τὸ δ' ἵ τέτρατορ ἤλασα μηρόν,
 Ραντὶ μοῦαι πούδωρ, διὰ δ' ἡ μέγα σάπεις ἄραξ.
 Πρὶν δὲ δ' οὐ λιοιῖνσι χαμαὶ πέσον, ἐγχεος ὀρμῇ.
 Ενθά κε δὲ λωβκτὸς οὐ κθανάτοισιν ἐτύχθη
 Χορσὶρ ἐφ' ἡμετέρησι, λιπὼρ οὐάρα βροτόοντα.
 Ως ἔφατ', ὃ δ' ἄρα κύκτος εὐμελὶς ἐμνεΐνα,
 Τῷ ἐπιπαθόμενος ἐχέμον ὄρυσσάματας ἱππας. (αν,
 Δι' τὸτ' ἀπ' ἐνπλεκέωρ δίφρων θόρον αἰψ' ἐπὶ γαῖ-
 ραῖς τε διὸς μεγάλῃ, καὶ οὐναλίῳ ἀναΐης.
 Ἡρίοχοι δ' ἐμπλήω ἔλασαν ἡλαλίτριχας ἱππας.

Τῶρ

SCVTVM HERCVLIS. 91

Cygnus equorū domitor, Marsq; insatiabilis clamore.
Istorum aut equi quidē posteaquā obuiātes adinuicē
Stridulē hinnierūt, et circa ipsos frāgebatur sonitus,
Istum prior affata est fortitudo Herculeā:

Heus Cygne, quid nobis prohibetis uelotes equos,
Hominibus qui et laboris & ærurnarū periti sumus?
Sed extrā habe bigas bene ornatas, & à uia
Cede extrā cundo. Trachinam autem tibi ueho,

Ad Ceycem regē. Ille enim et potestate & uerecūdia
Trachinis præcellit. tu quoq; satis scis & ipse.

Huius. n. uxorē habes natā, Themistonoē nigros ocu-
Heus tu, nō qdē. n. tibi Mars mortis finē (los habētē:
Arcebit, siquidem nos concurremus in conflictu.

Iam equidem & ipsum dico aliquando expertum esse
Lanceam nostram, quando in Pylo arenosa

Contrarius stetit mihi in pugna insatiabiliter furens.
Ter quidem à mea lancea percussus, incubuit terræ,

Vulnerato scuto. quartō autem percussus erus
Omni robore urgens, & magnum scutum disrupi.

Pronus aut in puluerib. humi cecidit. lanceæ impetu,
Atq; ita infamis inter immortales factus est.

Manibus ab nostris, relinquēs spolia cruenta. (bat
Sic dicebat. neq; Cygnus, bene peritus haste, cogita.

Huic obtemperans cohibere bigā trahentes equos.
Ac tūc à bene implicatis bigis defiliit statim ad terrā.

Natusq; Iouis magni, & Martis regis.
Aurige autem iuxta impulcrūt pulchriūbos equos.

Horum

Τῶν δ' ὑποσσομένων λιανάχιζε πῶς σὺρῆα χθῶν.
 Ως δ' ἔτ' ἀφ' ὑψηλῆς κορυφῆς ὄρειος μεγάλαιο
 Πέτραι ἀποβρώσκησιν, ἐπ' ἀλλήλαις ἢ πείσωσι,
 Πολλὰ ἢ δρὺς ὑψίκομοι, πολλὰ δέ τε πῶναι,
 Λιγυροὶ τε τανύρριζοι ῥήγνυνται ὑπ' αὐτῶν,
 Ρίμφα λιυλιδομενῶν, εἰς πεδίοις δ' ἀφίκνυνται.
 Ως οἱ ἐπ' ἀλλήλοισι πῶσον, μέγα λιπλῆγοντες.
 Ρᾶσα ἢ μυρμιδόνων τε πόλις, λελαιτ' ἰαωλκός,
 Ἀρνητ' ἢ δ' ἐλίικ, αὐθαῖά τε ποιήεσσα,
 Φωνῇ ὑπ' ἀμφοτέρων μεγάλ' ἰσχυρ. οἱ δ' ἀλλήλῃ
 Θεασισίῳ συνύισαν. μέγα δ' ἐκτυπε μκτιῖτα ῥόνε.
 Καθὰ δ' ἀφ' αἵψ' ἔβανόθεν ψιάδας βάλεν αἵματοῖς—
 Σῆμα τιθαῖς πολέμοιο ἐῷ μέγα θάρσει παιδί. (σας,
 Οἶος δ' ἐν βῆσσης ὄρειος χαλεπὸς προῖδιδα
 Κάπρος χαυλιόδωρ, φρονέει ἢ θυμῷ μαχίσασθαι
 Ἀνδράσι θηρσουτῆς, θέγει δέ τε λουκὸν ἐδόντα
 Δοχμυθεῖς, ἀφρὸς ἢ περὶ τόμα μασιχώντι
 Λάβεται, ἔσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόντι ἐκίλιν,
 Ορθὰς δ' ἐν λοφιῇ φέρεται τέχας, ἀμφὶ τε διαρύν.
 Τῷ ἱκελὸς διὸς υἱός, ἀφ' ἱππείης θόρε δίφρον.
 Ἡμερ' ἢ χλοδρῶ λιανόπιδρος ἡχέτα τέτιξ,
 Οἶον ἐφείμονος θέρος ἀνθρώποισιν αἰάδαρ
 Ἀρχεται, ὥτε πῶσις καὶ βρωσίς θῆλος ἔερση,
 Καὶ τε παννυμέριός τε καὶ ἡῶς χρεῖα ἀνδλύν,
 Ἰδα ἐν αἰνοτάτῳ, ὁπότε χροά σείριος ἄξει·
 Τῆμος δὲ λέγχοισι περὶ γλῶχες τελέθωσι,
 Τὸς τε θέρεσσι πάρασι, ὅτ' ὄμφαντες αἰόλασται,

Horum aut irruentium pedib. substrepebat lata terra.
 Ac ueluti quando ab alto uertice montis magni
 Saxa defiliunt, & inuicem cadunt,
 Et multæ quercus alticomæ, multæ & abietes,
 Et populi extensis radicibus rumpuntur ab ipsis,
 Facile deuoluētibus, usq; dum ad planum perueniūt:
 Sic illi inter sese concurrerūt, uehementer clamātes.
 Omnis aut & Myrmidonum urbs, & inclyta Iolcus,
 Et Arne, & Helice, & Anthea herbosa, (multu
 Clamore ab amborū ualde resonabant. illi aut cum tu
 Mirando cōcurrerūt. Valde aut resonuit cōsultor Iu
 Et ab cœlo guttas deiecit cruentas, (piter,
 Signum faciens belli suo magnum audaci filio.
 Qualis aut in cōuallibus mōtis asper ad uidendū (dū
 Aper curuos dentes habēs, furit aut animo ad pugnā-
 Cum uiris uenatoribus, acuit autem album dentem
 Curuatus, spuma autem circa os mandenti
 Stillat, oculi autem ipsi igni lucido assimilantur,
 Erectas autem in dorso riget setas, & circa collum:
 Huic similis Iouis filius, ab equestri defilijt curru.
 Quando aut uiridi nigras alas habens sonora cicada,
 Ramo insidens æstatem hominibus cantare
 Incipit, cui & potus & cibus tener ros,
 Etiam toto die & ab aurora fundit cantilenam,
 Calore in grauissimo, quando corpus Sirius siccatur.
 Tunc sanè in milijs cuspidulosa folia sunt,
 Quæ æstate seminant, uuæ cum subrubescunt,
 Cuius-

Οἷα θιώνυσος δῶκ' ἀνδράσι χάρμ' αἰαὶ ἄχθος,
 Τὴν ὥρην μαρναντο πολὺς δ' ὀρυγμαδὸς ὀρώρει,
 Ως ἢ λόντε δύο ἀμφὶ λίγα μόνος ἐλάφοιο
 ἀλλήλοισι λωτέοντι, ἐπὶ σφάας ὀρμήσωσι,
 Δανὴ δέ σφ' ἰαχὴν, ἄρα βός θ' ἅμα γίνετ' ὀδόντων,
 Ἡ δ' ὥς τ' αἰγυπιοὶ γαμψώνυχες ἀγνυλοχεῖλαι
 Πέτρῃ ἐφ' ὑψηλῇ μεγάλα ἑλάσσοντε μαχισθῆναι,
 Αἰγὸς ὀρεσινόμῃ, ἢ ἀχροτέρῃς ἐλάφοιο
 Πίστος, ἢ τ' ἐδιδάμασσι βαλὼν αἰγῆος ἀνὴρ
 Ἰὼ ἀπὸ νουφῆς· αὐτὸς δ' ἀπαλίσσεται ἄλλῃ,
 Χῶρ' αἰθερὶς ἰὼν· οἱ δ' ὀτραλίως οὐόησαν,
 Εὐθυμόνως ἢ οἱ ἀμφὶ μάχην δειμαῖαν ἐβῆντο·
 Ως οἱ λιπυρότεροι ἐπ' ἀλλήλοισιν ὄρυσαν.
 Εὐθ' ἄτοι κύκτος μὲν ὑπόρμενός διὸς ὑὸν
 Κτανέμεναι μεμαῶς, σάκε' ἔμβαλε χάλκιστον ἐγχεσθ.
 Οὐδ' ἔρρυξεν χάλκον, ὄρυντο ἢ δῶρα θείοιο,
 Ἀμφιτρωνιάδης ἢ βίη ἡρακλεῖα,
 Μεσσηγὺς ἰόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἐγχεῖ μακροῦ
 Ἀνχούα γυμνωθέντα θεῶς ὑπὸ νόρθε γοναῖς,
 Ἡλασ' ἐπικρατέως, ἀπὸ δ' ἅμφω λείρει τόνοντε
 Ἀνδροφόνος μελὶν· μέγα γὰρ θεοῦς ἔμπεισε φωτός.
 Ἡεῖπε δ' ὡς ὅτε τῆς ἀρῆς ἤρειπεν, ἢ ὅτε πέτρῃ
 Ἡλίβατος, πληγῆσα διὸς φολόγνυσι ἰόραυνῶ.
 Ως ἔρειπ', ἀμφὶ δέ οἱ βράχε τούχια ποικίλα χαλκῶς,
 Τὸν μὲν ἔπατ' εἶασε διὸς ταλακαρδίου υἱός.
 Αὐτὸς ἢ βροτόλοιγόν αἶλιν προσιόντα διοκύσας,
 Δανὸν ὀρῶν ὀδοῖσι, λῆναι ὡς σώματι λύρας,

Cuiusmodiet Bacchꝫ dedit hominibꝫ. leticiã et dolorẽ,
 Ea hora pugnabãt. uehemẽs aut̃ tumultus excitaba-
 Ut autem leones. duo circa interfectam ceruam (tur.
 Adinuicem irascentes, inter se corruunt,
 Rigidus autẽ ipsis clamor, strepitusqꝫ; simul fit dẽtiũ:
 Aut ut uultures curuis unguibus, curuisqꝫ; rostris,
 Petra in alta ualde clangentes pugnant,
 Capræ in mōtibꝫ. pascentis gratia, uel syluestris ceruæ
 Pinguis, quam domuit sagittans uigorosus uir
 Sagitta ab neruo: ipse uerò uagatus est aliõ, (runt,
 Loci imperitus existẽs. illi aut̃ quã primũ cognoue-
 Celeriter aut̃ sibi pugnam acerbã pro ea susceperũt.
 Sic isti uociferantes adinuicem irruerunt.
 Ibi uidelicet Cygnus quidem præpotentis Iouis filiũ
 Interficere meditans, scutum percussit ferrea lancea.
 Neqꝫ; fregit es, tuebantur autem dona Dei.
 Amphitryoniades autem, fortitudo Herculeæ,
 In medio & galeæ & scuti lancea longa
 Collum denudatum celeriter infra barbã
 Vulnerauit forti, & ambos incidit neruos
 Homicida fraxinus. magnum enim robur incidit uiri.
 Cecidit aut̃, ueluti quãdo aliqua quercus corruit, uel
 Altũ, percussũ Iouis ardenti fulmine: (quando saxum
 Sic cecidit, eiꝫ; circũ sonuerũt arma uariiegata ferro.
 Illũ qdẽ postea dimisit Iouis magnanimus filius. (uãs,
 Ipse aut̃ hominũ corruptorẽ Martẽ pꝑrediẽtẽ obser-
 Terribiliter intueꝫ oculis, leo tãquã corpus cõsecutus,

Ος τε μάλ' ἐνδυνέως ρινὸν ἱρατόροισι δύνχισσε
 Σχίσσας, οἷτι τάχιστα μελίφρονα θυμὸν ἀπκύνει.
 Εμμενέως δ' ἄρα ἔγει κελευνὸν πημπλαταιήτορ,
 Γλαυκίσωρ δ' ὕδασι δεινὸν, πλυσυράς τε καὶ ἄμυρ.
 Οὐρῇ μαστιγῶν, προσίγλαφει, ὅδε τις αὐτὸν
 Ετλη ἐς αὐτὰ ἰδιὸν χεῖδον ἰλθεῖν, ὅδε μάχεσθαι.
 Τόσος αἶψ' ἀμφιτρωνιάδης, ἀκόρητος αὐτῆς,
 Ἀντίος ἔσθ' ἄρκος, οὐ φρεσὶ θάρσσε δέξωρ,
 Εσσυμένως, ὁ δέ οἱ χεῖδον ἤλυθεν, ἀχούμενος ἱῆρ.
 Ἀμφότορ δ' ἰάχοντις, ἐπ' ἀλλήλοισιν ἄρσαν.
 Ως δ' ὅτ' ἀπὸ μεγάλας πίττης περὶ ὄρσας,
 Μακρὰ δ' ἐπιθρώσκησεν ἑλύνεται, μὴδέ τι ἤχη
 Ερχεται ἐμμεμαῖα, πάρος δέ οἱ ἀντιβόλησεν
 Ὑψηλός, τῷ δὲ σιωγνέσκειται, σῦν δ' αὖ μιν ἰχαι.
 Τόσση ὁ μὲν ἰαχῇ φρεσὶ φάρματος ὕλκος ἄρκος,
 Κεντρικῶς ἐπὶ ὄρσων δ' ἐμμεμαῖως ὑπέδεντο.
 Αὐτὰρ ἀθλυνάμιν ἑρῶν διὸς αἰγιόχοιο,
 Ἀντίῳ ἤλθεν ἄρκος, ὄρεμνὸν αἰγίῳ ἔχουσα.
 Δανά δ' ὑπόδρα ἰδῶσ' ἐπὶ πᾶσι πτόρσοντα προσκύνει.
 Ἀρεῖ, ἐπὶ χεῖρας μόνος ἱρατόροιο, καὶ χεῖρας αἰάπης.
 Οὐ γάρ τοι θέμις ἐστὶν ἀπὸ λυγρὰ τέσχεα δύσαι,
 Ηρακλῆα κτείναντα, διὸς θρασυκαρδίου υἱόν.
 Ἀλλ' ἄγε παῦε μάχης, μὴ δ' ἀντίος ἴσας ἐμῶ.
 Ως ἔφατ', ἀλλ' ὅτ' αἶψ' ἄρκος μεγαλήτορα θυμόν.
 Ἀλλὰ μὲν ἰάχων, φλογὶ ἱκέλα τέσχεα πάλλων,
 Καρπάλιμος ἐπὶ ὄρσων βίη Ἡρακλεΐη,
 Κακὴ γὰρ μιν αἰ μεμαῖως, καὶ ῥ' ἐμβαλε χάλκεον ἔγχος.

Qui ex ualde accuratè pellem tenacibus unguibus
 Scindens,quàm celerrimè dulcem animam abstulit.
 Constanter autem utiq; nigrum ipsius impletur cor.
 Iguitis aut intuēs oculis terribiliter,et lato et hume-
 Cauda uerberans,pedib. fodit:neq; aliquis ipsum (ros
 Toleraret contra aspiciens propè ire, neq; pugnare.
 Talis utiq; Amphitryoniades,insatiabilis clamore,
 Obuius stetit Marti,in mentibus audaciam augens
 Celeriter.ille autem ipsi propè uenit,dolens corde.
 Ambo autem uociferantes,adinuicem irruerunt.
 Quèadmodū aut, quando ab magno saxū cacumine
 Longeq; defiliens uoluitur,ex fragor (corruens,
 Venit subitò ingens,rupes autem ei obsistit
 Alta,cui iam confertur, ibi ipsum retinet: (Mars
 Tanto quidem ille sonitu grauans currū perniciosus
 Vociferans irruit. ille autem ineffabiliter exceptit.
 Sed Minerva filia Iouis caprigeri,
 Obuia uenit Marti, tenebrosū scutū habens. (ta est:
 Grauius aut at toruè aspiciēs, uerbis uolucris allocu
 O' Mars,retine impetū fortē,ex manus intangibiles.
 Non enim tibi fas est inclyta arma spoliare,
 Herculem interficientem, Iouis audacicordem natū.
 Sed eia,cessa à pugna,neq; obuius sta mihi.
 Sic ait, sed non persuasit Martis magnanimū animū:
 Sed ualde clamans, flammæ similia arma uibrans,
 Celer irruit fortitudini Herculanæ,
 Interficere conans,et iaculatus est ferream lanceam,

Σπάρχονορ, παιδὸς ἐὺ λοῖσιωρ περὶ τιθναῖτος,
 Ερσάπει μὲγᾶλω, ἀπὸ ᾗ γλαυκῶπις ἀθλίη
 Εγγχεὸς ὀρμὴν ἔτραπ', ὀριξαμονὴ ἀπὸ δίφρου.
 Δειμὺν δ' ἄφ' ἑλῶ ἄχος εἶλθον, ὄρυσάμενος δ' ἄορ ὄξυ
 Βασυτ' ἐφ' ἡρακλῆ ἡρατορόφρονι, τὸν δ' ἐπιόντῃ
 Ἀμφιτρωνιάδῃσι Διανῆς ἀνόρκτος αὐτῆς,
 Μαρὸν γυμνωθέντα σάκευς ὑπὸ Δαιδαλίοιο
 Οὔτασ' ἐπικρατέως, διὰ δ' ᾗ μέγα σάκος ἄραξε
 Δάρκτι νωμήσαν, ἐπὶ δ' ἡχθονὶ ἡάββαλε μέσση.
 Τῷ δ' φόβος ἡαὶ δαίμων ἐντροχορ ἄρμα ἡαὶ ἵππους
 Ἠλασαν αὐτ' ἐγγυὲς, ἡαὶ ἀπὸ χθονὸς σὺννοδάσθε
 Ες δίφρου θῆκαν πολυδριδάλορ, αἶψα δ' ἐπατα
 Ἰππας μασιέτιλιν, ἵκοντο δ' μακρὸν ὄλυμπορ,
 Υἱὸς δ' ἀλημύνης ἡαὶ ἡνδάλιμος ἰόλαος,
 Κύννορ συλῆσαντες ἀπ' ὤμων Ἰσχυρία βαλὰ,
 Νέστοντ' αὐτὰ δ' ἐπατα πόλιρ τραχίνορ ἵκοντο
 Ἰαποὶς ὠκυπόδεσσι, ἀτὰρ γλαυκῶπις ἀθλίη
 Εξίκετ' ὄλυμπορ τε μέγαν, ἡαὶ δώματα πατρός,
 Κύννορ δ' αὐτὴν ἐξέθᾳπεν, ἡαὶ λαὸς ἀπαύρω,
 Οἶρ' ἐγγυὲς ναίωρ πόλιας ἡλετῶ βασιλῆος,
 Ἀνθλιν, μυρμιδόνων τε πόλιρ, ἡλετῶν τ' ἰκωλῶν,
 Ἀργίλιν τ' αὖτ' ἐλίνλιν, πολλὸς δ' ἡγείρτο λαὸς,
 Τιμῶντες ἡαὶ ὤνα, φίλορ μακαρίεσσι θεοῖσι.
 Τῷ δ' τάφορ ἡαὶ σῆμ' αἰδῆς ποίησον αἰωνρε,
 Ομβρῷ χαμερόν κλύθωρ, τὼς γὰρ μιν ἀπείλωρ
 Λητοῖδης ἤνωξ', ὅτι ῥα ἡλετῶς ἐκατόμβας
 Οὔσις ἄγοι πυνθοῖδε, βίη σὺλασσε Διαιδῆρ.

*Celerem, filio suo iratus pro mortuo,
 In scutum magnum, sed oculos glaucos habens Pallas
 Hastilis impetum auertit, deficiens à biga. (acutum
 Aterbus aut Martē dolor cepit: extrahens aut ensē
 Irruit in Herculē, animo fortissimū. at illū adueniētē
 Amphitrioniades, graui insatiabilis clamore,
 Semur denudatum scuto ab ingeniose factio
 Vulnerauit fortiter, et magnum scutum perfregit
 Lancea diuisum, et in terram deiecit mediā. (equos
 Illi aut Pauor et Terror bonas rotas habētē currū et
 Impulerūt statim propē, et ab terra latas uias habēte
 In curram posuerunt sabrefactū: statimq; postea (pū.
 Equos flagellauerūt, et peruenērūt in longū Olym-
 Filius autem Alcmena, et inclytus Iolaus,
 Cygnū spoliantes ab humeris arma pulchra, (nerūt
 Receßerūt: statimq; postea urbē ad Trachinā perue-
 Equis uelocibus, sed glaucis oculis prädita Minerva
 Exiuit ad Olympum magnum, et domos patris.
 Cygnum uerō Ceyx sepeliuit, et populus infinitus;
 Qui propē habitabant urbes inclyti regis,
 Athen, Myrmidonūq; urbē, et inclytā Iolcū, (lus,
 Arnenq; atq; Elicē. multus aut cōgregatus est popu-
 Honorātes Ceycē, charū beatis dijs. (naurus torrēs,
 Illius aut sepulchrū et monumētū inuisibile fecit A-
 Imbre hyemali abundans. sic enim ipsum Apollo
 Latonæ filius iussit, quoniam inclytas hecatombas
 Quicunq; duceret ad Pytho, ni spoliabat, insidiāns.*

Τῆς ἀσιδίας ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ δ' καταλόγῳ φέρεται
 μίχαι σίγων ἡ αἰσ. ὑπὸ πῆσιν ἢ ἀετοφάνει, οὐχ ὁ
 ὡμικός, ἀλλὰ τις ἑτέρος γραμματικὸς, ὡς ἐκ τῶν
 αὐτῶν ἡσιόδου, ἀλλ' ἐτέρα τινὲς τῶν ὁμηρικῶν ἀσιδίας
 μιμήσασθαι προσαιρμόν. μεγακλῆς ἢ ὁ ἀβλυαῖος
 γνήσιον μὲν εἶδεν τὸ ποίημα, ἀλλ' ὡς ἢ ἐπιμῆναι τῷ ἡσιό-
 δῳ. ἄλογον γὰρ φησὶ, ποιεῖν ἤφαιτον τοῖς τ' μητρὸς
 ἐχθροῖς ὅπλα παρίχοντα. ἀπολλώνιος ἢ ὁ ῥόδιος εἶ-
 πεν γ. φησὶν αὐτὸ εἶναι, ἐκ τε τῆ χαρμηλῆρος, ἡ αἰ
 τῆ τὸν ἰόλαον ἐν τῷ καταλόγῳ εὐρίσκαμεν, ἡνιοχέτω
 τῷ ἡρακλεῖ, ὡσαύτως ἢ ἡ αἰ σφοδρὸς φη-
 σιν, ἡσιόδου εἶναι τὸ
 ποίημα.

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΗΣΙΟΔΟΥ
 ΔΙ' ΑΣΙΔΙΟΣ.

Huius Aspidis principiū in 4. Catalogo dicitur usq;
 aduersum 50, et 200. Suspensus est aut Aristophanes,
 non comicus ille, sed quidam alius grammaticus, non
 esse ipsam Hesiodi, sed alterius cuiusdā, qui Homerici
 scutum imitandum sibi delegerit. Megacles autē
 Atheniensis, legitimum poema agnoscit: sed alioquin
 reprehendit Hesiodū: absurdū enim esse, facere Vul-
 canum matris hostibus arma præbentem. Apollonius
 autē Rhodius in 3. dicit, ipsius esse, et ex stylo, et quod
 Iolaus in Catalogo inuenitur aurigans Herculi. Iti-
 dem et Stefichorus dicit Hesiodi esse
 hoc poema.

FINIS ASPIDIS

Hesiodi.

2 3

Alia

ALIA EIVSDEM

POEMATIS DE CLYPEO

Herculis translatio.

VALIS illa relicta domo ac patria
tellure,

Venit Thebas, secuta maritū An-
phitryonem,

Alcmena, filia seruatoris populorū

Electryonis.

Quae mulierum genus ornabat foeminearum, (bat
Formaq; & proceritate. mēte utiq; nulla cū ea certa
illarū, quas mortales mortalib. peperere cōcubentes.

Cuius & à uertice, & à palpebris nigricantibus

Tale quiddam spirabat, quale & ab aurea Venere.

Atq; hæc talis existēs, tātū animo suū colebat cōiugē,

Perinde ut nulla unquā coluit mulierum foeminearū.

Quāquā ipsi patrē præstantē occidisset, ui domitū,

ira cōmotus propter boues. relicta aut ille patria tel-

Thebas uenit, supplicans bellicosus Cadmaeis, (lure

Vbi idem habitabat cum ueneranda coniuge, (ipsa

Seorsim absq; cōcubitu desiderabili. Nō enim licebat

Antea lectum conscendere formosæ Electryonidis,

Quam cædem ultus esset fratrum magnanimorum

Sue coniugis: flagrantiq; combussisset igne uicos

Virorum heroum Taphiorum atq; Teleboarum.

Ita enim constitutū ipsi erat, dijq; testes facti fuerāt:

Quo -

Quorū ille uerebatur irā, festinabatq; quā celerrimē
 Exequi magnū opus, quod ipsi à Ioue cōcessum erat.
 Hunc autem unā, cupidi belliq; praeliūq;
 Boeotij equorum domitores, sub clypeis anhelantes,
 Loeriq; hastati, et Phocenses magnanimi,
 Sequebātur. ducebat autem eos prestans puer Alcei,
 Gaudens tot populis. At pater hominumq; deorumq;
 Aliud consilium texebat intra mentes, ut dijs pariter
 Et hominibus rerum indagatoribus Martis depulso-
 rem plantaret.

(ditans,

Profectus aut ab Olympo est, dolū mētibus altis me-
 Desiderio concubitus elegantis mulieris,
 Per noctē. celeriterq; uenit in Typhonū, unde rursū
 Ad Phicium summum accessit consiliarius Iupiter.

Vbi residens mentibus uersabat diuina opera.

Nam eadem quidē nocte cum proccra Electryonide
 In lecto concubitu mixtus est, perfecitq; desiderium:
 Eadē aut et Amphitryo populorū defensor, splendi-
 Perfecto magno opere, redijt domū suam. (Ius heros
 Neq; ille ad famulos et pastores agrestes

Coepit ire antea, quā suae cōiugis cōscendisset lectū.

Tale siquidem corde desiderium ceperat pastorem
 populorum.

(nem

Vt aut, quādo quispiā magno affectu effugit afflictio-
 Morbo ex difficili, aut etiam ualidis ex uinculis;

Ita tunc Amphitryo difficili labore exantlato, (est,
 Magnoq; affectu, lubētq; animo domū suā reuersus

Totaq; nocte concubuit cum ueneranda uxore,
 Oblectando se muneribus aureæ Veneris. (mo,
 Illa aut à deo pariter uicta, et ab homine lōge ppu-
 Thebis septē portas habētib, geminos peperit pueros,
 Haudquaquā eadē sapientes, quanquā fratres essent.
 Alterū siquidē inferiore, alterū aut lōge prestantio-
 Senum ac validum, uim Herculanam. (rē uirū,
 Hunc quidem subiecta nubium offuscatori Saturnio;
 Iphicū autem, hastarum concussori Amphitryoni,
 Diuersa generatione, alterum quidē, cum uiro mor-
 tali concumbens:

Alterū aut, cum Saturnio deorū imperatore omniū;
 Qui et Cygnū occidit, Martis filiū magnanimum,
 Inuenit enim in luco longē iaculantis Apollinis
 Ipsum, et patrem ipsius Martem, bello insanabilem,
 Armis fulgentes, ceu fulgor ignis ardentis,
 Stantes in curru, terrā autem pulsabāt ueloces equi,
 Ferientes ungulis, puluisq; circa ipsos diuidebatur,
 Excitatus cōpactis à curribus et pedib. equorū. (bāt,
 Currus aut fabrefacti et rotarū ambitus circū resona
 Equis festinātibus, gaudebat aut Cygnus inculpatus,
 Sperans se Iouis filium Mauortium, aurigamq;
 Ferro interēpturū esse, et inclyta arma despoliaturū.
 Sed ipsius uota non exaudiuit Phœbus Apollo.
 Ipse enim contra illum concitauit uim Herculeam,
 Totus uerò lucus et ara Apollinis Pegasei
 Collucebat prae uehementis Dei armis, et ipso,

Et

C L Y P E V S.

Et quasi quidā ignis ex oculis illius effulgebat. Quis
autem illi

(dire,

Sustinisset, mortalis existēs, obuiā sub cōspectū pro
Præter Herculem, et gloriosum Iolaum?

Illorum enim et uis magna, et manus inuictæ

Ex humeris prognatæ erant, unā cū robustis mēbris.

Is igitur tunc aurigam allocutus est fortem Iolaum:

Nēpe uerē in immortales beatos, qui Olympū tenēt,

Peccauit Amphitryō, quādo bene munitas ad Thebas

Abijt, relicta Tiryntho, urbe bene fūdata, (tes frōtes:

Postq̃ occiderat Electryonē, ppter boues latas habē-

Venitq̃ ad Creontem, et Heniochen longis ornatam

uestibus,

(buerunt,

Qui ipsum ultrō receperūt, et necessaria omnia præ-

Quatenus ius ē supplicib. coluerūtq̃; ex animo magis.

Viuebat aut exultabūdus cū formosa Electryoneide,

Coniuge sua, moxq̃; nos reuoluto anno

Nati sumus, neq; ingenio similes, neq; intellectu,

Pater tuus et ego: cuius quidē mētes sustulit Iupiter,

Qui relicta domoq̃; sua, et suis parentibus,

Abijt ueneratur, sceleratū Eurystheū, (præteritorū,

Infelix, et nūc fortassis multū ingemiscit pœnitētia

Noxam suam lugens. Sed hæc irreuocabilis est.

Mihi uerō deus difficiles imperauit labores.

O' amice, sed tu celeriter cōtine habenas rutilātes (lās,

Equorū alipedum, magnāq̃; mētib. fiduciā accumu-

Rectā dirige celerē currū, et alipedū robur equorū.

Nihil aeritus strepitum Martis, hominum occisorum.
 Qui nunc cum clamore circumquaque furit per sacrum nemus
 Phœbi Apollinis, longe iaculantis regis. (tur bello.
 Enimvero etiam ualidus licet existat, tamen exaturabit.
 Hunc contra allocutus est inculpatus Iolaeus:
 O pater, quam multum uero pater hominum atque deorum
 Honorat caput tuum, et taurinus Neptunus,
 Qui Thebarum moenia tenet, et tuetur ciuitatem.
 Quemadmodum et hunc mortalem, ualidumque magnumque
 Tuas in manus adducant, ut gloriam magnam auferas.
 Sed age, induere arma Mauortia; ut quam celerrime
 Currus inter se committentes Martis et nostrum,
 Decertemus. Quoniam neque intrepidum Iouis filium,
 Neque Iphiclidem perterrebit. Sed ipsum puto
 Mox fugiturum duos pueros inculpati Alcidae,
 Qui sibi propè sunt, cupientes belli
 Certamen instituire: quæ res ipsis multo gratior, quam
 Sic ait. arripit autem sortis Hercules, (cœna.
 Verbo oblectatus. admodum enim sibi comoda dixerat.
 Atque ipsum, respondens, uerbis uolucris allocutus est:
 O heros Iolæ, Iouis alumne, non procul etiam hinc sis,
 Pugna aspera. Tu uero quemadmodum antea fuisti bellico
 Ita et nunc magnum equum Arionem nigricantibus
 fetis oblitum (ris.
 Quoquo uersum conuertere, et auxiliare pro eo ac pote
 Sic locutus, ocreas ex orichalco splendidas,
 Vulcani inclita dona, tibijs induxit.

Mox

Mox ex thoracem pectori induit
 Pulchrum, aurcum, uariiegatum, quem ipsi dederat
 Pallas Minerva, filia Iouis, tunc cum coeperat
 Primum luctuosa aggredi certamina.
 Posuit aut circa humeros nocumēti depulforiū ferrū,
 Sæuus uir. cauam autem circa pectora pharetram,
 Reiecitq; in tergum. in hac multe erant sagitte
 Horrendæ, mortis uocem reprimētis datrices.
 He à capite quidē mortem habebant præfixā, ex
 unguentum lachrymarum:
 Mediæ autem politæ erant, longæ. sed à tergo
 Nigræ aquilæ. contextæ alis
 Erant. ille aut ualidā hastam præfixā ere corripuit.
 Capiti uerò ingenti galeam fabrefactam imposuit,
 Variiegatam, ferræam, temporibus adaptatam,
 Quæ tutum reddebat caput Herculis diuini. (quam
 At manib. clypeū accepit, uariū totū, quē nemo quis-
 Neq; perrupit iaciendo, neq; comminuit, mirū uisu.
 Nam totus quidē circūquaq; gypso, candidoq; ebore,
 Et electro lucidus erat, auroq; fulgido
 Splendens, caruleis plicis fulgorem interfecantibus.
 In medio aut draconis erat terror, haudquaquā effa-
 Retro, oculis igne lucentibus, tuens. (bilis
 Cuius et dentibus quidē repletum. erat os cādicantib.
 Sæuis, inaccessis. supra terribilem autē frontem (num
 Seu a cōtētionis dea uolitabat, accēdens pugnas homi
 Infoelix, quæ et mentem eximebat, et præcordia uiris,
 Qui-

Quicumq; bellum aduersus Iouis filium gererent.

Quorū et animæ quidē sub terrā eāt, ad Orcū intro,
Ipforum: ossa autem ipsis, pelle circum putrefacta,
Sirio sub torrido in nigra putrescunt terra.

In eo autem & persecutio, & inclinatio fictæ erant.
In eo tumultus, cedesq; , & homicidium, huc illuc fe-
rebantur. (Parca,

In eo Eris quoq; , & motus furebat: in eo pernicioſa
Viūū alium tenens, recēs uulneratū, aliū aut illæsum,
Aliū mortuū per pugnā traherat pedibus. (rorum,
Vestē aut habebat circū humeros cruetā sanguine ui
Seuūm uidens, clamoribusq; ingraueſcens.

In eo autem & serpentū capita seuorum erant, haud
quaquam effabilem, (hominum,

Duodecim, quæ perterrefaciebāt super terrā genera
Quicumq; bellum contra Iouis filium mouerent.

Quorū & dentiū quidem crepitus edebatur, quoties
pugnabat. (randa opera.

Amphitryoniades. Hæc aut distincta mutuò erāt, mi-
Porro ueluti pūcta qdā apparebāt uidēda seuis draco
Cerulea p terga, denigrataq; erāt illis maxilla. (nib.
In eo aut & suum greges agrestium erāt, atq; leonū,
Mutuò sese aspicientiū, irascētiumq; , & festinantiū.
Quorū etiā turmatim ordines incedebāt. neq; uerò hī
Neq; illi alteros timebāt. horrebāt attamē colla ambo
lā enim ipsis instabat magnus leo, circū aut apri (rū.
Duo, spoliati animas, deorsumq; ipsis niger

Cruor

Oror destillabat in terram. ipsi autē cervicibus deie
 lacebant mortui sub terribilibus leonibus. (Etis
 At illi magis etiam excitabantur, et incendebātur ad
 Vtriq; agrestesq; sues, trucesq; leones. (pugnandum
 In eo autem erat et pugna Lapitharum bellatorum,
 Cencum circa regem, Dryantemq; Pirithoumq;
 Hopleumq; Hexadiumq; Phalerumq; Prolochumq;
 Mopsunq; Ampycidem, Titaresium, nothum Martis:
 Theseumq; Aegidem, similem immortalibus:
 Argentei, aurea circum corpus arma habentes.
 Cētauri aut ex altera parte cōtra hos cōgregabātur,
 Circa magnum Petræum atq; Asbolum augurem,
 Arctumq; Hureumq; nigrumq; pilis Minantem.
 Et duos Peucidas, Perimedem, Dryalumq;
 Argentei, aureas abietes in manibus habentes.
 Atq; impetu pariter facto, perinde ac si uiui essent,
 Lanceis atq; abietibus cominus certabant.
 Inter hæc aut Martis terribilis alipedes stabāt equi
 Aurei, et ibidē ipse quoq; spoliator pniciosus Mars,
 Mucronem in manibus habens, milites exhortans,
 Sanguine cruentus, perinde atq; uiuos spolians,
 Currui insistens, iuxta autem Pauorq; Metusq;
 Stabant, gesticientes bellum subire uirorum.
 Ibidem autem et Iouis filia, prædatrix Tritogenia,
 Ei similis, quasi quæ pugnam uellet armare,
 Hastā habens in manib. aureamq; galeam, (scuum.
 Aegidemq; circa humeros. gradiebatur aut in præliū.

At erat in eo clypeo et immortalium chorus, in cuius me
 Desiderabile quiddam personabat Iouis et Latonae filius (dixi)
 Aurea cithara. deorum autem sedes, purus Olympus,
 In quo et forum, circum autem opulenta infinita, quasi
 in corona erat posita

Immortalium in certamine. Deae autem incipiebant cantum,
 Musae Pierides, canorum quiddam canentibus similes.
 In eo autem et portus appulsu facilis indomiti maris,
 Rotundus, factus erat liquido est stanno,
 Inundanti similis. multi uero per medium ipsius
 Delphines hac atque illuc ferebantur, piscibus inhiantes,
 Natantibus similes. Duo autem sursum efflantes
 Argentei delphines, depascebant mutos pisces.
 Sub his aerei trepidabant pisces. sed in ripis
 Sedebat uir piscator obseruans. habebat autem manibus
 Piscium rete, proicienti similis. (Perseus, et

In eo autem erat et pulchricornae Danae filius eques
 Neque quidem contingens clypeum, neque longe separatus ab illo.
 Miraculum magnum dictum: quoniam nusquam insistebat illi.
 Ita enim ipsum manibus fecerat inclutus Vulcanus,
 Aureum. circum pedes autem habebat alata talaria.
 Ex humeris autem circa ipsum uagina inclusus nigra
 gladius suspensus erat

Aereus, de loro. ipse autem uelut cogitatio uolabat.
 Totum autem tergum eius tenebat caput seui monstrum
 Gorgonis. circum ipsum autem pera ferebatur, mirum uisus,
 Argentea, simbriaeque dependebant lucidae,

Aureae.

Autem. seu. autem. circum tempora regis.
 Posita erat Orci galea, noctis caliginē grauem habēs.
 Ipse autem properanti & formidanti similis
 Perseus Danaides extendebatur. post ipsum nero
 Gorgones inaccessæ & ineffabiles ruchant,
 Cupientes ipsum apprehendere. in uiridi autē adamātē
 Euntibus ipsis resonabat. clypeus magno strepitu
 Acutum & timulū quippiam. in zonis autē dracones
 Duo suspensi crant, attollentes capita.
 Lambebant autem & illa, iraq; infrendebant dentes,
 Crudelē tuentes. supra seu autem capita
 Gorgonum agitabatur magnus terror. ac supra ipsas
 Viri pugnabant, bellica arma habentes.
 Hi quidem pro sua ciuitate, suisq; parentibus,
 Pestem depellentes: illi autem depopulari studentes.
 Ac multi quidē iacebāt, plures autē etiā pugnā tenētes.
 Dimicabāt. mulieres autem à bene cōstructis turrib.
 Acutum, acutum clamabant, lacerabanturq; genas,
 Viuis similes, opera inelyti Vulcani.
 Viri autē qui seniores erāt, et senectutē apprehēderāt.
 Conferti extra portas ibant, sursumq; dijs
 Manus tendebant beatīs, pro suis liberis (autem
 Metuētes. illi autē cōtrā pugnā conferebant. post ipsos
 Porca nigra, candidis crepantes dentibus,
 Torue terribilesq; cruenteq; inaccessæq; (picbant
 Certamē habebāt de ijs qui cadebant. omnes enim cu
 Cruorē nigrū bibere. Et quem primū fortē ceperāt,

Ei iniiciebant unguēs magnos, animāq; ad Orcum
 abibat, (tiassent
 Tartarū in frigidū. illa autē prae cordia postquā exa-
 sanguine hominis, ipsum quidē abijciebāt post tergū.
 Retro autē in tumultū et stragē festinabant. iterū ire.
 Clotho et Lachesis ipsis astabant, atq; paulo minor
 Atropos: neq; enim erat magna dea: sed tamen
 Alijs quidem praestantiorq; erat, et quo grādisima.
 Omnes autē circa unū uirū pugna acerbā instituerāt.
 Saeuōq; modo seipsas mutuō aspiciebāt, oculis succēse
 Inter se autē unguēs manusq; audaces exaequabāt. (tes.
 Iuxta autē et Caligo stabat, perusta similis, et grauis,
 Pallida, aridaq; fame exhausta, et compressa,
 Crassipes: longiq; unguēs ē manibus prominebant.
 Huius quidē ex narib. mucus manabat, ex genis autē
 Cruor destillabat in terrā. ipsa autē terribiliter den-
 tes stringens
 Stabat, multusq; pulvis constrauerat ei humeros,
 Lachrymis humida. iuxta autē turrata ciuitas hominū.
 Aurea autē ipsam tenebāt, superliminaribus adaptatae
 Septem portae, hominesq; in uoluptatibus et choreis
 Oblectationē capiebāt. Nam alij quidē agili in curru
 Ducebāt uiro uxore, multiq; Hymenae excitabatur.
 Et procul ab ardentibus facibus fulgor resplēdebat,
 In manib. famulorū. Mulieres autē uenustate florētes
 Praebant, quas chori ludentes sequebantur.
 Atq; hi quidem canoris tibijs emittebant cantum,

Et tenero ore, circumq; ipsos repercutiebatur sonus.
 Ille aut ad modulationem ducebāt chorū amabile.
 Inde rursū ex alia parte iuuenes comessabantur ad
 fistulam,

Alij quidem contrā ludentes saltatione & cantu,
 Alij aut contrā ridentes. ante tūbicinē autem singuli,
 Præcedebant, totamq; ciuitatem leticiæ, choreæq;
 Voluptatesq; tenebant. Alij aut rursū extra ciuitatē
 Tergis equorum conscensis currebant. aratores autē
 Proscindebant terram bonam, ornatēq; tunicas
 Succinctas habebant: sed erat profunda seges, ubi alij
 quidem metebant

Mucronibus acutis densa folia,

Grauida spicis, ueluti Cereris cibum:

Alij autem in manipulos ligabāt, & implebant arē.
 Rursū alij uindemiabant uineas, falces in manibus
 habentes. (ptos

Alij autem in calathis ferebant, à uindemiatorib. acce-

Albos & nigros racemos magnis ex uitibus,

Grauidis folijs, & argenteis capreolis.

Alij rursū in calathos portabant, iuxtaq; ipsos uitis

Argentea erat, inclyta op̄era prudentis Vulcani,

Agitata folijs, & argenteis p̄tictis.

Inde quidem igitur ludunt ad tūbicinē, unusquisq;

Oneratur uuis, quæ ipse nigra erant.

Alij quidem calcabant in lacu, alij hauriebant, alij au-
 tem dimicabant

Pugnis. & luctando. alij uerò alipedes lepores uenabātur,

Viri uenatores, & ferratis dētib. canes duo ante ipsos Cupientes assequi, illi autem cupientes effugere.

Iuxta ipsos autē & equites habebant laborem, proq; premijs (tribus

Certamen habebāt et pugnā. bene iunctis aut in cur- Aurigæ stantes, immittebant ueloces equos,

Habenas laxantes. illi autem subsultantes uolabant,

Curru ferruminati, rotarūq; modioli ualde ex eo re sonabant. (enim dum ipsis

Illi quidem igitur perpetuum habebāt laborem. neq; Victoria cōpleta erat, sed indefinitū habebāt certamē.

Ipsis autem etiā propositus erat magnus tripus intra Aureus, in clyta opera prudentis Vulcani. (agonem

Circa extremam autem oram manabat Oceanus inuadanti similis:

Totū aut continebat chypeū uariegatū. per ipsum autē

Cygni altiuolantes magnum clangebāt, qui illic multū Natabāt in summa aqua. iuxta autē pisces mouebātur.

Mirum uisu etiam Ioui grauitonanti. cuius consilijs Vulcanus fecit chypeum magnumq; ualidumq;

Componens manibus: quem quidem Iouis fortis filius lactabat facillē, equestrem autem asiliit in curru.

Similis fulguri patris Iouis ægida tenentis,

Leuiter ingrediens. huic autem auriga fortis Iolan,

Bigis insistens, regebat curruum curru.

Propē

CLYPEVS.

Propè autem ipsis aduenit dea castis oculis Minerva,
Atq; ipsos cõfirmas, uerbis uolucris alloquebatur:
Salute Lyncei progenies longè nobilitati.

Nũc itaq; Iupiter robur uobis dat, is q' beatis impat,
Cygnaq; interficere, et incluta arma eius despoliare.
Sed tibi aliud uerbum dicam, multo præstantissime
populorum:

Postquam igitur Cygnum dulci æuo spoliaueris,
Illũ quidem tum eadem loco relinque, et arma ipsius.
Ipse aut̃ hominũ pestem Martẽ accedẽtem obseruas,
Vbi nudatum clypeo uariegato

Oculis uideris, sibi uulnera acuto ferro,
Retroq; te recipere, quoniam tibi fas non est
Neq; equos capere, neq; incluta arma illius.
Sic locuto, in currum ascendit diua dearum,
Victoriam immortalibus manibus ex gloriam ferens
Certatim. Tunc igitur Ioui notus Iolaus,

Horrendũ equos increpuit, illi aut̃ à cominatione
Lentit̃ ferebant celerem currum, festinantes cap̃s:
Nã ipsis animũ addiderat dea castis oculis Minerva,
Aegide edeussa. Ingemiscebant aut̃ circumquaq; tellus.
Illi aut̃ pariter procedebat̃ similes igni siue procella,
Cygnus equũ domitor, et Mars insatiabilis clana-
Horum equi deinde obuiam sibi mutuò facti, (re.
Acutũ hinniũre, circaq; ipsos reuerberabatur sonus.
Atq; hunc prior alloquebatur uis Herculeas:

Cygne igne, cur contra nos tenetis ueloces equos,

Vic

Viros, qui laboris et arumne experti sumus.

Ad diuersum tene currum bene politum, atq; e uia
Cede cedendo. Trachinam enim tendo.

Ad Geycem regē. nam ille potestate pariter et pudore
Trachini antistat. Tu uero satis admodū scis etiā ipse.
Eius enim cōnubio tenes filiam Themistonoen nigris
oculis præditam.

O ignaue. non enim tibi hoc. Mars mortis exitum
Prohibuerit, si nos inter nos congregiamur bellando.
Siquidem tibi dico, illum, in antea quoq; aliquoties pe-
riculum fecisse

Hastæ nostræ, quando pro Pyla, ærenoso
Aduersus stetit mihi, pugnandi insatiabilitate furens.
Ter siquidem mea hastæ percussus, sustinuit se terræ,
Vulneratus clypeo: quarto autē transadegi somur eius,
Totisanimis festinās, magnūq; illius, clypeū perforaui.
Pronus autem in pulueribus humi prostratus cecidit
hastæ impetu.

Vbi etiam ignominia affectus inter immortales fuit
Manibus à nostris, relictis spolijs cruentis.
Sic dixit. at Cygnus bellicosus baudquaquam curabat
Huic obtemperans retinere trahentes currum equos.
Ac tunc à bene compactis bigis desili crūt celeriter in
terram,

Et Iouis filius magni, et Enyalij regis.
Aurige autē propius egerunt pulchricomos equos.
Illi autē irruentib; somitu pedū cōcitata est lata terra.
Vt au-

Ut autem ab alto uertice montis magni
 Raptes defiliunt, alie super alias cadentes:
 Multaq; quercus, multe item piceae,
 Alniq; totis radicibus refringuntur ab ipsis.
 Facile delabentibus, donec in campum perueniant:
 Ita & illi in se mutuo cadebāt cum magno clangore.
 Tota autem Myrmidonum cœnitas celebrisq; Iolcus,
 Arneq; & Helice, & Anthea herbosa,
 Præ uoce utriusq; sonitum magnum dedere. Illi autem
 cum clamore (ritus Iupiter,
 Mirādo cōgressi sunt. magnū autē intonuit & cōsilia.
 Et à cœlo guttas demisit sanguinolentas,
 Signum id ponens belli suo multam confidenti filio.
 Qualis autem in uallibus montis æcerbus aspectu
 Aper, dentes habens prominēter, fertur impetu ad
 pugnandum
 Cum uiris uenatoribus, acuitq; candidum dentem,
 Per obliquum actus. spuma autem circa ora ipsi uelut
 ningeri
 Destillat: oculiq; ipsi igni splendenti similes sunt,
 Rectis autem in uertice horret setis, circaq; collum:
 Tali similis Iouis filius ab equestri defiliit curru.
 Quando autem uiridi nigricans alis sonorosa cicada
 Ramo insidens, æstatem hominibus canendo
 Incipit, cuius & potus & cibus scæmineus rōs est,
 Atq; per totum diē, & manē sub aurorā fundit uocē:
 Aestu in grauissimo, quādo & corpus Sirius exiccat,

Quando item ex milia circum ariste nascuntur,
 Quod estate seminant, quādo nunc adhuc immatura
 colorem uariare incipiunt, (ex laborem,
 Qualia Bacchus dare solet hominib. in leticiā simul
 Eo tempore pugnabant. multus autem tumultus ex-
 citabatur.

Vt autem leones duo, pro occisa cerua
 Sibi mutuo succensentes in seipsos impetum faciunt,
 Sonusq; inter ipsos rugitus, strepitusq; exoritur den-
 atq; ut uultures incuruis unguibus repadi restricti:
 Rupe in excelsa, magno clangore dimicant,
 Caprae montuage gratia, aut fere ceruae
 Pinguis, quam interfecit iaculando iuuenis uir,
 Sagitta e neruo emissa: ipse autem uagatur alio loca
 Regiones ignarus existens, at illi celeriter animadu-
 terunt,

Certatimq; pro ea pugnam acerbam instituerant;
 Sic ex hi duo cum clamore cōtra se mutuo irruerūt.
 Ibi igitur Cygnus quidem potentis Iouis filium
 Occidere meditans, clypeo: eream hastam adegit,
 Neq; tamen perrupit, es. defendebāt enim dona Dei.
 Contra autem Amphitryoniades, uis Herculeae,
 Inter galeam ex clypeum, hasta longa
 Ceruicem nudatam, celeriter intra mentum
 Transadegit ualide, ambosq; detōdit neruos collares
 Hominum interfestrix fraxinus, magnum enim ro-
 bur inciderat uiri.

Prostratus autem est, perinde ac si quando quercus aliqua prostermitur, aut quando rupes

Excelsa ista iouis fumanti fulmine, (variegata ere.
Sic ille prostratus est. circū ipsum aut resonabāt arma
Atq; hunc quidem ibi reliquit iouis ærumnosus filius.
ipse aut occisorē hominū Martē accedētē obseruans,
Seuū uidēs oculis leonis instar, qui corpus aliquod
 fortē nactus est:

Quiq; admodum accuratē pelle ualidis unguibus
Dissecta, quā celerrimē dulcem animum abstulit:
Alacriter autem cæcum expletur cor, (ros
Ac cæsis intuens oculis seuū quiddā, costasq; et hume
Cauda flagellans pedibus fodit. neq; quisquam ipsum
Sustinet ex aduerso aspiciens, propius accedere, aut
 pugna lacerare.

Talib. igitur et Amphitryoniades insatiabilis clamore
Contra Martem stetit, in præcordijs audaciam augēs
Certatim. Ille autem propē uenit affecto corde.

Vtriq; autem cum clamore alter alterum inuasērūt.
Vt aut quando à magno rupes cacumine præcipitās,
Et in longum delata saltu uoluitur, fragor

Venit subito ingens, collis autem ipsi obuius respōdet
Altus, ad quem cursu defertur, ubi ipsam retinet:

Cum tanto itidem fremitu, currū grauator, pernicio
 sus Mars (cepit.

Vociferans irruit. ille aut magno animo uenientē ex-
Porro Minerva filia iouis, ægida tenentis,

Ex aduerso uenit Marti, tenebrosam habens egidem,
 Sæua aut toruē intuens, uerbis uolucris, allocuta est;
 Mars inhibe animos ingentes, et manus inuictas.

Neq; enim tibi fas est inclyta arma auferre,
 Hercule occiso, Iouis magnanimo filio.

Sed age, desiste à pugna, neq; aduersus steteris mihi.
 Sic ait, sed non persuasit Martis magnanimi animo.
 Sed magno fremitu, flammæ similia arma uibrans,
 Celeriter inuasit, uim Herculeam

Occidere festinans, et coniecit eratam hastam,
 Acriter ob suum filium irascens mortuum,

In clypeum magnum. At procul caesia Minerva (ru.
 Hæc impetū auerit, manu deflectēs diuersum à cur
 Acerbus autem dolor Martem cepit, manuq; uibrato
 gladio acuto,

Irruit contra Herculem magnanimū. at illi accedenti
 Amphitryoniades, sæuo insatiabilis clamore,

Femur nudatum clypeo uariegato

Vulnerauit ualide, magnumq; perforauit clypeum

Hæc diuidēs. in terra aut prostrauit media Martē.

At Pauor et Metus agilem currum, et equos

Adegerunt celeriter propius, et à terra habente la-
 tas uias

In currum posuerunt uariegatum, atq; inde celeriter

Equos flagellis impulerūt, uenerūtq; in altū olympū.

Filius autem Alcumenæ et gloriosus Iolaus, (Ætis

Cygro despoliato, armis ab humeris pulchris detra-

Rcuere

Reuertebantur. moxq; exinde ad ciuitatem Trachiniam uenerunt,

Equis uelocibus. At cæsij oculis Minerva

Peruenit in olympum magnum, & domus patris.

Cygnū aut cōtrā Ceyx sepeliuit, et populus infinitus,

Qui prope ciuitatem habitabant inclyti regis,

Anthē, Myrmidonumq; ciuitatē, celebremq; iolcū,

Arnēq; et Helicē. multus aut cōgregabatur populus,

Honorantes Ceycem, charum beatis dijs.

Sed illius sepulchrū & monumentum obscurum reddidit Anaurus,

Imbre hyemali exundans. ita enim ipsum Apollo

Latone filius iussit, propterea quod inclytas hecatombas.

Quicumq; Delphos portaret, eū ille ui despoliabat, ex insidijs adortus.

b ;

HE

ΗΣΙΟΔΟΥ ΘΕΟ- ΓΟΝΙΑ.

ΟΥΣ ΑΩΝ ἑλικωνιάδων ἀρχώμεθ
 αἰδέμεν,
 Αἰδ' ἑλικῶνος ἔχουσιν ὄρεσ μέγα τε,
 ῥαβδόρ τε· (ἀπαλοῖσιν
 Καί τε πορὶ ἑρλύνων ἰοειδέα πτόσ'
 Ορχοῦνται, καὶ βωμόν ὄριονόος ἑρηνίωνος.
 Καί τε λείας ἀμύναι τέρενα χροά τέρμυσσιν,
 Ἡ ἵππε ἑρλύνε, ἡ ὀλμειῶ ῥαβδόιο,
 Ακροῖά τ' ἑλικῶνι χορὸς οὐκ οἰσσεῖται,
 Καλὺς, ἡμέροισι, ἐπὶ ῥῶσιν ἢ ποσσίν.
 Εὐθεὺς ἀπορνήμοναι, ἡ καλυμμένοισι κίρι πτολῶ,
 Εὐτύχειαι σάχηρ, πειρακαλλέα δασαν ἰῶσιν,
 Υμνοῦσαι δία τ' αἰγίοχον, καὶ πότνιαν ἥρην
 Αργαῖον, χρυσοῖοις πιδίλοις ἐμβεβαῖαν,
 Κέρην τ' αἰγίοχοιο Διὸς γλαυκῶπιρ ἀθλύνον,
 Φοῖβόν τ' ἀπόλλωνα, καὶ ἄρτεμιν ἰοχέαιραν,
 Ἡ δὲ ποσειδάωνα γαίόχον οἶνοσσίγαιον,
 Καὶ θέμιν αἰθερίην, ἑλικοβλέφαρόν τ' ἀφροδίτην,
 Ἡβλιν τε χρυσοστέφανον, καλλὴν τε Διώνην,
 Ἡὐ τ', ἡλίον τε μέγαν, λαμπράν τε σελήνην,
 Ληϊά τ' ἰάπετόν τε, ἡ δὲ ἑρόνορ ἀγκυλομήτιν,
 Γαῖάν τ', ὠκεανόν τε μέγαν, καὶ νύμφα μέλαιναν,
 Ἀλλων τ' ἀθανάτων ἰσθρόν γόνος, αἰσὶν ἑόντων·
 Αἱ νύ ποθ' ἡσίοδον καλλὴν ἰδιδάξαν κοιδάην,

Ἄρνας

HESIODI DEO- RVM GENERATIO.

Vsas Heliconiades incipiamus ca-
nere,

Quæ Heliconē tenent, montē ma-
gnūq; diuinūq;

Et circa fontē nigrū pedib. teneris

Saltant, aramq; præpotentis Saturnij.

Atq; abluta tenero corpore Termesi,

Aut equi in fontē, aut in Holmio sacro,

Summo in Helicone choreas duxerunt,

Pulchras, amabiles, fortiterq; tripudiarunt pedibus.

Inde concitata, uelata ære multo

Noctu incedebāt, per pulchrā uocē, emittētes: (nonē,

Qua celebrēt Iouēq; ægida tenentē, et uenerandā Iu-

Arginam, aureis calceamentis incedentem: (neruā:

Filiāq; Aegiochi Iouis, ceruleos oculos habentē Mi-

Augurēq; Apollinem, et Dianā sagittis gaudentem,

Atq; Neptunū terram continentem, terræ motorem:

Et Themis uenerandam, et obtortas palpebras ha-
bentem Venerem,

Hebenq; aureā corona decorā, formosamq; Dionem,

Auroramq; Solemq; magnū, splendidamq; Lunam,

Latonamq; Iapetumq; ac Saturnum uersipellē,

Terramq; Oceanumq; uastum, et Noctem atram,

Aliorūq; immortalū sacrū genus semper existentū:

Quæ olim Hesiodum pulchrum docuerunt carmen,

Agnos

Ἄρνατ ποικαίνονθ' ἐλκῆντοσ' ὑπὸ ζαθέοιο.

Τὸν τε δὲ με πρῶτισα θεῶν πρὸς μῦθον ἔειπον,
Μῆσαι ἀλμπιάδεις, ἠῦραι Διὸς αἰγίοχοιο·

βοιμοῖν ἄγασσοι, ἡδὲν' ἐλέγχαι, γαστέρες οἶον,

ἰδμεν, ψάλλειν πολλὰ λόγων ἔτυμοισιν ὁμοῖα·

ἰδμεν δ', εὖτ' ἐθέλωμεν, ἀληθεία μυθήσασθαι,

ὥς ἔφασαν ἠῦραι μέγαν Διὸς, ἀρτίεπαι.

καὶ μοι σπῆπρον ἔδωκ, δάφνης ἐριβυλῆος ὄρον,

Δρίψασθαι θεκτόν, οὔτ' ἐπυσσαν δέ μοι αὐδ' αὖ

Θείην, ἵνα λῦνοιμι τὰτ' ἰσόμενα πρὸτ' ἔόντα.

καὶ με κέλονθ' ὑμῶν μακάρων γόνος αἰὼν ἔόντων.

Σφᾶς δ' αὐτὰς πρῶτόν τε καὶ ὑτέροτον αἰὼν αἰέδαμ,

ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα περὶ Δρυῖ ἢ περὶ Πιτρίνῃ;

Τυὼν μνησάων ἀρχώμεσθαι, τὰ δὲ Πιτρίνῃ

ὑμναῖν, τέρπνοι μέγαν νόον ἐντὸς οἴῳ μιν,

Εἰρῶσαι τὰτ' ἔόντα, τὰτ' ἰσόμενα, πρὸτ' ἔόντα,

Φωνῆ ὁμῆρ' εἶναι, τῶν δ' ἀνάματ' ῥέει αὐδ' αὖ

ἐκ στομάτων ἡδ' αἶα, γιγῶ δέ τι δώματ' α παῖρ' οἶ

Ζηνὸς ὄριγ' ἀποιο, θεῶν ὅπ' ἐλαιοῖσιν

Σπιδναμοῖν, ἢ χαῖ' ἢ ἡσυχίᾳ νιφόντος οἴῳ μιν,

Δώματ' αὖτ' ἀθανάτων, αἰδ' ἀμβροτον ὅσαν ἰᾶσαι,

Θεῶν γόνος αἰδοῖον πρῶτον ἡλείεσιν αἰοῖσιν,

Ἐξ ἀρχῆς, ὥς γὰρ καὶ ἔρ' αὐτὸς ἐν γένεσιν ἔτικτον,

οἳ τ' ἐν τῶν ἐγγόνων θεοὶ Δωτῆρες ἔαμεν.

Δόντορον αὖτε Ζηνά, θεῶν πατέρ, ἢ δὲ ἢ ἀνδρῶν,

ἀρχόμεν' αἶθ' ὑμναῖσι θεῶν, λήγῃσι τ' αἰοῖσιν,

Ὅσον φέρεται ἐστὶ θεῶν, ἡρώτ' ἐτε μίγιστος.

Λύβρις

Agnos pascentem Helicone sub diuino.

Hoc autem me primum deæ sermone compellarunt,

Musæ Olympiades, filiae Iouis Aegiochi: (luti,

Pastores in agris pernoctantes, mala probra, uetres ue

Scimus mendacia multa dicere ueris similia:

Scimus etiam, si uoluerimus, uera loqui.

Sic dixerunt filiae Iouis magni, ueridicæ:

Et mihi sceptrum dederunt, lauri peruiridis ramum,

Decerpendum diuinum. inspirarunt insuper mihi uocē

Diuinam, ita ut audire tam futura, quam præterita:

Et me iubebāt celebrare beatorum genus sempiterno-

Se uerò primò semper decantare. (rum,

Sed quò mihi hæc circa quercum, aut circa petram?

Ergo Musas ordiamur, quæ Ioui patri

Canendo oblectant magnum animum in Olympo,

Memorantes & præsentia, & futura, & præterita,

Voce concinentes. illarum uerò indefessa fluit uox

Ab ore suauis. rident autem domus patris

Iouis ualde tonantis, dearum uoce florida

Dispersæ: resonant uerò uertices niuosi Olympi,

Domusq; cælitum. hæ uerò immortalē uocē emittētes,

Deorum genus uenerandum in primis celebrāt cætilena,

Ab exordio, quos Tellus & Cælum latum genuerūt,

Quiq; ex his prognati sunt dii, datores bonorum.

Secundò rursum Iouē, deorum patrē, atq; etiā uirorū,

Incipientesq; laudant deæ, & finiunt carmen,

Quam sit præstātissimus deorum, et imperio maximus.

Porro

Αὐθις δ' ἀνθρώπων τι γένος, ἡρώδεωρ τι γιγάντων
 ὕμνουσιν, τίρπυσσι Διὸς νόον ἐντὸς ὀλύμπου,
 Μῆσαι ὀλυμπιάδες, ἑῶραι Διὸς αἰγίοχοιο.
 Τὰς σὺ πειρήμην ἱερὸν ἰδέεαι τέκε πατρὶ μίγεται
 Μνημοσύνη, γυναικῶν ἐλκυθῆρος μίδειςσα,
 Ληισμοσύνη τε ληκυῶν, ἄμπαυμά τε μόρμυράων,
 Ἐννία γὰρ εἰ νύ τις ἐμλογετο μητίετα γόνυ,
 Νέσφιμ' ἀπ' ἀθανάτων ἰδὲ ῥ' ὀλέχος εἴσαν ἀβάνων.
 Ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ὀνείαυτος εἶμι, περὶ δ' ἔτραπον ὄρει
 Μένωρ φθινόντων, περὶ δ' ἤματα πόλλ' ἐτελέθην,
 ἦ δ' ἔτι καὶ ὀνεία ἑῶρας ὁμόφροντας, ἦσιν αἰοιδῇ
 Μένεται, σὺ γὰρ θέσσις ἀνὰ δία θυμὸν ἐχέσας,
 Τυτθὸν ἀπ' ἀπρεάτης ἱερυφῆς νιφόντος ὀλύμπου,
 Ἐνθά σφι λιπαροὶ τε χοροὶ, καὶ δώματα λευκά.
 Παρ' δ' αὐτῆς χάριτες, καὶ ἑμὸς, εἰ καὶ ἔχουσιν,
 Ἐρθελὴς ὄρατ' ἔτι καὶ διὰ σῶμα θάσαν ἑῶσαι
 Μέλπονται, πάντων τι νόμους, καὶ ἦθρα λευκὰ
 Ἀθανάτων λελαίεσιν, ἐπήρατον ὄσαν ἰῆσαι.
 Αἰ τότ' ἴσαν πρὸς ὀλυμπερὸς ἀγαλλόμενοι ὅππῃ καλῶ,
 Ἀμβροσίη μολεῖν, πόρῃ δ' ἴαχε γαῖα μέλαινα,
 ὕμνουσας. ὄρατ' ὅς τ' ἐποδῶν ὑπὸ δῆπος ὀρώρει,
 Νηιομοσῶν πατέρ' εἰς ὅν, ὃ δ' ὕρανώ ἐμβασιλεύει,
 Αὐτὸς ἔχωρ βροντῶν, καὶ ἀβαλόεντα ἑῶρων ὅρ,
 Καρτεῖ νικίσσας πατέρα ἱρόνιον. εὐ γὰρ ἴναται
 Ἀθανάταις Διέταξεν ὁμῶς, καὶ ἐπὶ φραδί τιμάει.
 Ταῦτ' ἄρα μῦσαι ἄεθλον, ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι,
 Ἐννία θυγατέρις μεγάλη Διὸς ἐννεγαγῆαι

THEOGONIA.

167

Porrò & hominum genus, fortiumq; gigantum
Celebrantes oblectant Iouis mentem in Olympo,
Muse Olympiades, filie Iouis ægida habentis:
Quas in Picria Saturnio peperit patri mixta
Memoria, fertilitati Eleutheris imperans:
Oblivionemq; malorum, & solatium curarum.
Novem enim ei noctes mixtus est prudens Iupiter,
Seorsim ab immortalib. sacrū lectū conscendens. (r)
Sed cū iā annus exactus, circūuoluta uerò esset tēpo-
Menſium decreſcentium, diesq; multi trāſacti eſſent,
Ipsa peperit novem filias concordēs, quibus carmen
Curæ est in pectoribus securum animū habentibus,
Paululum à summo uertice niuosi cœli:
Vbi ipsis splendidīq; chori, & ædes pulchræ.
Iuxta uerò eas Gratiæ & Cupido domos habitant,
In conuiuijs: amabilemq; per os uocem emittentes
Canunt, omniumq; leges, & mores pudicos
Immortalīū celebrant, amabilem uocem emittentes.
Istæ tum ibant ad Olympum, lætæ uoce pulchra
Immortali cātīlena. undiq; uerò resonabat terra atræ
Canēt: b. hymnos, iucūduſ uerò à pedib. strepitus ex-
Proficiſcētīū ad patrē suū, q cœlo impitat, (citabatũ
ipse habens tonitru, atq; candens fulmen,
Strenuè uictō patre Saturno, bene autem singula
Immortalibus disposuit simul, & indixit honores.
Hæc sanè Musæ canebant, cœlestes domos tenentes,
Novem filie, magno è Ioue progenerate.

Clioq;

Κλαῖω τ', σιτήρην τι, θάλαά τι, μιλαμένον τέ,
 Τόρφιχόρε τ', ὄρατό τι, πολύμνηά τ', ἔρανό τι,
 Καλλιόπην δ', ἥδ' ἐπεὶ φέρεται ἐστὶν ἀπασίωρ.
 Ἡ γὰρ καὶ βασιλῶσιν αἶψ' αἰδοῖσιν ὅπου δαΐ,
 Οὐ τινα τιμήσουσι διὸς ἑῶναι μεγάλοιο,
 Γενόμενόν τ' ἐσιδῶσι διοτρεφέων βασιλῶν.
 Τῷ μὲν ἐπὶ γλώσσῃ γλυκὲρ ὡς χάρις ἀοιδῶν,
 Τῷ δ' ἐπ' ἐν στόματι ρεῖ μέλιχα. οἱ δὲ νύ λαοὶ
 Πάντες ἐς αὐτὸν ὁρῶσι, διακρίνοντα θέμιτας
 ἰθέουσι δίκης, ὃ δ' ἀσφαλῶς ἀγορεύων,
 Αἰψά τε καὶ μέγα νείκεος ἐπισταμένως λατῆπαυσι.
 Τύνηκα γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, τύνηκα λαοῖς
 Βλαπτήμοροις ἀγορεύει μίστροπα ὄργα τελευτοῖς,
 Ρυθιδῶς μαλακοῖσι παραφάμενοι ἐπέεσσιν.
 Εὐχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ θεῶν ὥς, ἰλάσκονται
 Αἰδοὶ μαλιχίῃ, μετὰ δ' ἢ πρέπει ἀρχομένοισιν,
 Οἷα τοι μυσάων ἰσθρὴ δόσις ἀνθρώποισιν.
 Εἰ γὰρ μυσάων καὶ ἐκρυβόλῃ ἀπόλλωνος,
 Ἀνδρὲς ἀοιδοὶ ἔασι ἐπὶ χθόνα, καὶ λιθαρίσται.
 Εἰ δ' ἢ διὸς βασιλῆες, ὃ δ' ὀλβιος, ὅν τινα μῦσαι
 Φιλοῦνται, γλυκὲρ οἱ ἀπὸ στόματος ρέει αὐδῆ.
 Εἰ γὰρ τις καὶ πούθος ἔχωρ, νεοκιδεῖ θυμῷ
 Αἰσθάνεται ἱερὰ δὲ λυ ἀναχήμενος, αὐτὰρ ἀοιδὸς
 Μυσάων βοράπων ἑλεῖα προτέρων ἀνθρώπων
 ὕμνησεν, μάλιστα τε θεῶν, οἳ ὄλυμπον ἔχουσιν,
 Αἰψ' ὅγε λυσσφρονέων ἐπιλήθεται, ὃ δέ τι λυδῶν
 Μίμνηται, ταχέως δ' ἀπ' ἑστραπέεσσιν ἀνδρῶν.

Χαίριτε

Clioq; Euterpeq; Thaliaq; Melpomeneq;
 Terpsichoreq; Eratoq; Polymniaq; Vraniaq;
 Calliopeq; hæc autem excellentissima est omnium.
 Hæc enim et reges uenerandos comitatur,
 Quemcunq; honoratura sunt Iouis filie magni,
 In lucem editū, et aspexerint à Ioue nutritorū regū:
 Huic quidem super linguā dulcem fundūt cantilenā,
 Huius uerba ex ore fluunt blanda; ceterū populi
 Omnes ad ipsum respiciunt, discernentem ius
 Rectis iudicijs. hic autem tutō cauteq; loquens,
 Statim etiam magnam contentionem scite diremit.
 In hoc enim reges prudentes, quod populis
 Damnum inferētib. in foro uicissitudinem rerū faciūt,
 Facile mollibus appellantes uerbis.
 Incedētem uerō per coetū populi deum ueluti, placāt
 Reuerētia blāda. eminet uerō inter ipsos cōgregatos
 Tale Musarum ingens munus hominibus.
 A' Musis etenim, et eminus feriente Apolline,
 Viri cantores sunt super terram, et citharœdi:
 Ex Ioue uerō reges. ille uerō beatus, quemcunq; Musæ
 Amant, suauis ei ab ore fluit uox.
 Quod si enim quis luctum habēs, recēti dolore saucio
 Tristetur, animo dolens, ceterū poeta (animo
 Musarum famulus res elaras priscorum hominum
 Laudib. uexerit, beatosq; deos qui Olympū incolunt,
 Statim hic rerū animū ei molestatū obliuiscitur, nec
 Mēinit, qn citō deflexerūt eū aliō dona dearū. (dolorē
 Satat.

Χαίρετε τίνα διὸς, δότε δ' ἰμορρίσσαν αἰοιδίῃ.
 Κλείετε δ' ἀθανάτων ἰσθρὸν γόνος, αἶσιν ἰόντων,
 Οἱ γὰρ ἐξεγόνοντο, καὶ ἔραν ἄσπρόοντος,
 Νυκτὸς καὶ ἀνοφρύης, ὅς θ' αἰλμυρὸς ἐτρίφει πόντος.
 Εἶπατε δ' ὡς ταπρῶτα θεοὶ καὶ γαῖα γόνοντο,
 Καὶ ποταμοὶ, καὶ πόντος ἀπέριτος, οἰδηματι θύων,
 Ἀστρά τε λαμπετόωντα, καὶ ἔρανός σφ' ὅς ἐπ' ὀρθον,
 Οἷτ' ἐκ τῶν ἐγγόνοντο θεοὶ, δωτῆρες ἰσῶν.
 Ως τ' ἄφρονος δάσσαντο, καὶ ὡς τιμὰς διέλοντο,
 Ἥδ' ἐκ τῶν ταπρῶτα πολὺ πῆχον ἔχον Ὀλύμπου.
 Ταῦτά μοι ἱεῖσι μῦσαι, Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι
 Εἰ ἀρχῆς, καὶ εἶπαθ' ὅ,τι πρῶτον γένετ' αὐτῶν.

Ἡ τοί μ' ἐπ' αὐτίκα χάος γένετ', αὐτὰρ ἔπατα
 Γαῖ' ἐν ἑσπέρῳ, πάντων ἴσος ἀσφαλὲς αἰὶ
 Ἀθανάτων, οἱ ἔχουσι λαρὴν νιφόντες Ὀλύμπῳ,
 Ταρταρά τ' ἠδ' ὀρόοντα μυχθ' ἕβονος ἐνυνοδάπτει.
 Ἡ δ' ὄρος, ὃς ἐκκλισσας οὐρανὸν ἀθανάτοισι θεοῖσι,
 Λυσιμέλεις πάντων τε θεῶν, πάντων τ' ἀνθρώπων,
 Δάμναται οὐρανὸν ἐνυνοδάπτει καὶ ἐπὶ φροντα βυλάν.
 Ἐκ χάος δ' ὄρεβός τε, μέλαινά τε γυνὴ ἰγόνοντο.
 Νυκτὸς δ' αὖτ' αἰθήρ τε καὶ ἡμέρη ἐξεγόνοντο,
 Οὗς τίθει λυσαμονὴν ὄρεβαν φιλότῃσι μεγίστα.
 Γαῖα δέ τοι πρῶτον μὲν ἐγένετο ἴσον ἱαντῇ
 Οὐρανὸν ἄσπρόοντα, ἵνα μιν περὶ πάντα καλύπτῃ,
 Ὅφρ' ἔην μακάρεσσι θεοῖς ἴσος ἀσφαλὲς αἰὶ.
 Γένετο δ' ἔπειτα μακρὰ, θεῶν χάριοντας οὐρανὸν
 Νυμφῶν, αἱ ναῖουσιν αὖ ἔπειτα βυσσέοντα.

*Saluete nate Iouis, date uerò amabilem cantilenam,
 Celebrate quoq; immortalium diuinum genus semper exi
 Qui Tellure prognati sunt, et Cælo stellato, (stentium
 Nocteq; caliginosa, quos item saluus nutriuit Pontus;
 Dicite insuper ut primum dii et terra fuerint,
 Et flumina et pontus immensus, æstu feruens,
 Astraq; fulgentia, et cælum latum supernè,
 Et qui ex his nati sunt dii, datores bonorum.
 Utq; opes diuiserint, et quò honores distinxerint, (lū.
 Atq; quò primum multis implicatū sphaeristenuerint cœ
 Hec mihi dicite Musa, cœlestes domos inhabitantes
 Ab initio, et dicite quod nam primum fuerit illorum.*

*Primo omnium quidem Chaos fuit, at deinde
 Tellus lato pectore prædita, omnium fundamētum soli
 Immortalium, qui tenet iuga niuosi Olympi, (dū semp
 Tartaraq; tenebricosa in recessu terræ spaciofa:
 Atq; amor, qui pulcherrimus inter immortales deos,
 Soluens curas et omnium deorum, et omnium hominum;
 Domat in pectoribus animum, et prudens consiliū.
 Ex Chao uerò Erebusq; nigraq; Nox editi sunt.
 Nocte porro tam Aether quàm Dies prognati sunt:
 Quos peperit, ubi concepisset Erebo amore mixta.
 Terra uerò primum quidem genuit parem sibi
 Cælum stellis ornatum, ut ipsam totam obteget,
 Utq; esset beatis dijs sedes tuta semper.
 Genuit præterea montes altos, dearū gratas spelūcas
 Nympharum, quæ habitant per montes concauos.*

Ἡ δὲ καὶ ἀτρυγίτον πύλαγος τέκνον οἰδιματι θυορ
 Ρόντορ, ἄτορ φιλότατος ἐφιμέρ, αὐτὰρ ἐπάτα
 Οὐρανῷ συνθεῖσα, τέκ' ὠκεανὸν βαθυδίνην,
 Κοῖον τι, ἡρᾶον θ', ὑπόβριονά τ' ἰαπιτόν τι,
 Θείαν τι, ῥέαν τι, θέμιρ τι, μνημοσύνην τι,
 Φοῖβόν τι χρυσοφάνορ, τιθυῖν τ' ὄραταλήν.
 Τὰς ἤ μίθ' ὑπλότατος γούατο ἱρόνος ἀγνυλαμῆτις,
 Δανότατος παίδωρ, θαλόρορ δ' ἤχθυρ τοκυῖα.
 Γένεατο δ' αὖ λύνκωπας, ὑπόβριον ἦτορ ἔχοντας,
 Βρόντιόν τι, γόρόπιν τι, καὶ ἀργὴν ὀβριμόθυμον.
 Οἱ βινὶ βροντήν τ' ἴδουσιν, ταῦξάν τι ἰόρσανόν.
 Οἱ δὲ τοι τὰ μὲν ἄλλα θεοῖς σὺ ἀλίγκιοι ἦσαν,
 Μῦθος δ' ὀφθαλμοῖς μέσσω ἐπέατο μετώπῃ.
 Κύνκωπις δ' ὄνομ' ἦσαν ἐπώνυμον, ὅν κ' ἄρκ σφῆτερ
 Κυκλοτόρης ὀφθαλμοῖς ἰὼρ σὺ ἴεατο μετώπῃ.
 Ἰχὺς τ' ἡδὲ βῖν, καὶ μηχαναὶ ἦσαν ἐπ' ὄργοις.
 Ἄλλοι δ' αὖ γαίης τε καὶ ἔραν ἔξεγόνοντο
 Τρεῖς παῖδες μεγάλοι καὶ ὀβριμοί, ἔκ ὀνομασθῶ,
 Κότλος τι, βειαρίως τι, γύγκς θ' ὑπόβριονα τέκνα.
 Τῶν ἑκτόν μόν' χεῖρες ἀπ' ὤμων αἴσαντο,
 Ἀπλάστοι, κεφαλαὶ ἧ ἐκάσῃ πρηνέηοντα
 Εξ ὤμων ἐπέφυκαρ, ἐπὶ σίβαροῖσι μέλισσι.
 Ἰχὺς δ' ἀπλάτος, ἡρατόρη, μεγάλην ἐπὶ ἄλῃ.
 Οἶοσι γὰρ γαίης τε καὶ ἔραν ἔξεγόνοντο,
 Δανότατοι παίδωρ, σφιτέρω δ' ἤχθυρ τοκυῖα
 Εξ ἀρχῆς, καὶ τῶν μὲν ὅπως τις πρῶτα γούοιτο,
 Πᾶντας ἀποκρύψασκε, καὶ ἐς φάος ἐκ ἀνήσει,

Γαίης

Atq; etiā in frugiferū pelagus peperit unda cōcitatum
 Pontum, absq; amore suavi. ceterum deinde
 Cœlo cōcūbens, peperit Oceanū profundos uortices
 Cœumq;, Creūq;, Hyperionēq;, Iapetumq;, (habentē,
 Theamq;, Rheamq;, Theminq;, Mnemosynenq;,
 Phœbenq; aurea corona insignē, Tethynq; amabilē.
 Hos uerò post natu minimus natus est Saturnus uaser,
 Acerrim⁹ inter liberos, floridū aut odio psequēbatur
 Porro genuit et Cyclopes magnūcor habētes, (parētē.
 Brontēq;, Steropemq;, et Argē forti animo prœditū:
 Qui Ioui et tonitru dederunt, et fabricarunt fulmē.
 Hi sanē per alia dijs similes erant,
 Vnus uerò oculus media positus erat fronte:
 Cyclopes uerò cognomento erant, eo quòd ipsoꝝ
 Circularis oculus inerat fronti.
 Roburq;, et uires, et molimina erant in operibus.
 Alij deinde è Tellure et Cœlo prognati sunt
 Tres filij magni et prœualidi, non nominandi,
 Cottus, Briareusq;, Gygesq;, superba proles.
 Quorū centū quidē manus ab humeris prominebāt,
 Inaccessæ: capita uerò unicuiq; quinquaginta
 Ex humeris procreuerant, super robustos artus.
 Robur autem immensum, ualidum, magna in forma:
 Quotquot enim Tellure et Cœlo procreati sunt,
 Vehementissimi filiorū, suo uerò insensi erant parēti
 Ab initio: et hos quidem ut quisq; primū nascebatur,
 Omnes occultauit, et ad lucem non submisit,

Γαίης οὐκ ἰσθμῶν. ἡκῶ δ' ἐπιτέρπιτο ὄργῃ
 οὐρανός, ἥ δ' οὐτὸς σοναχίζετο γαῖα πειλῶν,
 Στεινομένη. Δολίλῃ ἢ ἡκλήν ἐπιφράσσατο τέχνη.
 Αἶψα ἢ ποιήσασα γένος πολλῶ ἀδάμαντος,
 Τῶνδε μέγα δρέπανον, ἢ ἐπέφραδε παῖσι φίλοισιν.
 Εἶπε ἢ θαρσύνουσα, φίλον τιτιμυόη ἔτορ·
 Παῖδες ἱμοί, ἡμὶ πατρὸς ἀτασθαλῆς, αἷκ' ἐθέλατε
 Γαῖθῶναι, πατρός γε ἡκλήν τιταίμεθα λῶβλιν
 ὑμετέρῃ. πρότορος γὰρ ἀεικία μῆσατο ὄργῃ.
 Ως φάτο, τὺς δ' ἄρα πάντας ἔλκον δῖος, ὅδε τις αὐτῷ
 Φθόγγατο, θαρσύνσας ἢ μέγας ἱρόνος ἀγκυλομήτις,
 Ἀψ' αὐτῆς μύθοισι προσεῦδα μητέρα ἡελνέην·
 Μητόρ, ἐγὼ ἔσν τῷτο ὑποχόμονες τελέσαιμι
 ἔργον, ἐπεὶ πατρός γε Δυσωνύμῃς ἦν ἀλεγιῖα
 ἡμετέρῃ· πρότορος γὰρ ἀεικία μῆσατο ὄργῃ.

Ως φάτο, γύθυσε ἢ μέγα φρεσὶ γαῖα πειλῶν.
 Εἶσι δέ μιν ἱρύνφασα λόχῳ, οὐέθυε ἢ χαρὶ
 Ἀρπλὴν ἡαρχαρόδοντα· δόλον δ' ὑπεβήκατο πάντα.
 Ἠλθε ἢ νύκτ' ἐπάγων μέγας ἕρανος. ἀμφὶ ἢ γαίῃ
 ἱμέρων φιλότητος ἐπέχετο, ἡκίρ' ἐτανύσθη
 Γαῦτη, ὃ δ' ἐκ λοχεοῖο παῖς ὠρέξατο χειρὶ
 Σκαῖῃ, Διξιτόρῃ ἢ πειλώριον ἐκλαβὼν ἄρπλιν,
 Μαηρλὴν, ἡαρχαρόδοντα, φίλιν δ' ἀπὸ μύθου πατρὸς
 Εὐσυνόως ἤμνησε, πάλιν δ' ἐρρίψε φέρεσθαι
 Εξοπίσω, τὰ μὲν ὅτι ἐτάσια ἐμφυγε χαρὶς.
 Οὐσαι γὰρ ραθάμγγις ἀπίεσθον αἱματόεσσαι,
 Πάσας δέξατο γαῖα, περιπλομούμ δ' οὐκ αὐτῶρ,

Γεῖνατ'.

Terra in latebris. malo autem oblectabatur opere
 Cælum. ipsa uerò intus ingemiscebat Terra uasta,
 Arctata: dolosam uerò malamq; excogitauit artem.
 Statim uerò cum edidisset foetum, ex cano adamante
 Fabricauit magnā falcem, edixit uerò charis liberis.
 Dixit autem, sumpta fiducia, charo moerens corde;
 Filij mei, & patris nefarij, si uolueritis
 Parère, patris malam ulciscemur contumeliam
 Vestri. prior enim seua machinatus est opera. (illorū
 Sic dixit, illos uerò omnes inuasit metus, neq; quisquā
 Locutus est. cōfirmato animo tādē magnus Saturnus.
 Econtra uerbis cōpellauit matrem castam: (uersutus
 Mater, ego certē hoc in me recipiens peragam
 Facinus. patrem enim inauspicatum nihil curo
 Nostrum: prior enim seua meditatus est opera.

Sic dixit. gauisa est aut ualde animo Telus ingens.
 Collocauit aut ipsum celās in insidijs. indidit uerò ma
 Falcem asperis dentibus: dolo aut instruxit omni. (nū
 Venit aut noctē adducēs magnū Cælum, undiq; uerò
 Cupiens amorē imminebat, et sanē extētū est (Terra
 Passim. cum ex insidijs fūius prehendit manu
 Sinistra, dextra uerò immanem cepit falcem. (patris
 Longam, asperos dentes habentem, chariq; genitalia
 Festinanter demessuit, rursumq; abiecit, ut ferrentur
 Ponē. illa quidem non incassum elapsa sunt manu.
 Quotquot enim guttæ proruperunt cruenta,
 Omnes suscepit Terra. circumuolutis autem annis,

Γείνατ' ἰερῶν τε ἱερὰ τέρ' αἶς, μεγάλας τε γίγαντας,
 Τούχισι λαμπομοῦνς, δόλιχ' ἔγχια χόρσιν ἔχου' αἶς.
 Νύμφας θ' ἄς μελίας καλέουσ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν.
 Μίδειά θ' ὡς τοπρῶτον ἀποτμήξας, ἀδάμαντον
 Κάββαλ' ἐπ' ἡπάραιο πολυκλύσῳ σὺν πότνῃ,
 Δις φέριτ' ἀμπέλκας πυλὺν χρόνον, ἀμφὶ ἧ λαικὸς
 Ἀφρὸς ἀπ' ἀθανάτοισι χροὸς ἄρνυτο, τῷ δ' οὐδ' ἴσκη
 Εὐφρόβη, πρῶτον ἧ λυθόροις ἰαθόισιν
 Ἐπλито, σὺν θῶν ἱεῖατα πύρρυντορ ἱετο λύπερ.
 Ἐν δ' ἔβη αἰδοίην καλὰ θεῖος, ἀμφὶ ἧ ποίη
 Εἰσὶν ὑπὸ ῥαδινοῖσιν αἰετο, τίν' δ' ἀφροδίτῃ,
 Ἀφρογούαν τε θεῖαν, καὶ εὐφύφωρον λυθέραιαν,
 Κελύπην τε θεοῖ τε καὶ ἀνδρες ἔνικ' οὐδ' ἀφρῶ
 Θρίφθῃ, ἀταρ λυθόρ' αἶαν, ὅτι προσέκυρσι λυθόροις.
 Κυπρογούαν δ', ὅτι γούτο πολυκλύσῳ σὺν λύπερ,
 Ἡδὲ φιλομυκλῖα, ὅτι μυκλῶν ἐξεφαυθῇ.
 Τῇ δ' ὄρος ὠμαρτῆσι, καὶ ἱμῶρος ἔσπετο καλὸς
 Εἰνομὸν ταπρῶτα, θεῶν τ' ἐς φύλον ἴση.
 Τάυτ' αὖ δ' ἐξ ἀρχῆς τιμὴν ἔχει, καὶ λείλογχε.
 Μοῖραν σὺν ἀνθρώποις καὶ ἀθανάτοις θεοῖσι,
 Ραρθονίης τ' ὁάρας, μειδύματά τ', ἐξαπάτας τε,
 Τέρψιν τε γλυκέρην, φιλότῃτά τε, μαλιχίην τε.
 Τῶν δ' πατρῶν τιτῶν ἐπὶ κλησιν καλέισον,
 Ραῖδας νεκέρων, μέγας ὑρανός, ὅς τιςον αὐτός,
 Φάσκει ἧ, τιταίνοντας ἀταδάλῃ μέγα ῥέξαι
 Εργον, τοῖο δ' ἔπατα τίσις μετόπισθ' ἐσοῖσθαι,
 Νύξ δ' ἔτις στυγρόν τε μόρον, καὶ λῦρα μέλαιναν,

Produxit Erinyes ualidas, magnosq; Gigantes,
 Armis nitentes, longas hastas manibus tenentes:
 Nymphasq; quas Melias uocāt, super immēsam terrā.
 Testiculisq; ut prius resectis, adamantem
 Deiecit circa Epirū undis agitatū in pontū. (rō alba
 Sic ferebatur per pelagus lōgo tēpore. circūcirca ue
 Spuma ab immortalī corpore ferebatur, in quo puel
 Innutrita est. primū uerō ad Cytheras diuinas (la
 Vehabatur, inde tum circumflua peruenit ad Cyprū.
 Prodiit uerō uenerāda formosa dea. circū uerō (psam
 Pedibus sub molli. herba crescebat: Aphrodītē aut i-
 Spuma progeneratā deā, et decorā pulchris fertis Cythe
 Nomināt tam dij q̄ homines: eo quōd in spuma (reā,
 Nutrita est: sed Cythereā, quōd appulit Cytheris:
 Cyprigenā uerō, quōd nata est undosa in Cypro:
 Atq; amantem genitalia, quia ex genitalibus emerfit.
 Hanc Amor comitatus est, & Desiderium sequebatur
 Natam primū, & deorū ad cētū euntē. (pulchrū,
 Hunc uerō ab initio honorem habet, atq; sortita est
 Partem inter homines & immortales deos,
 Virgineas confabulationes, & risus, & deceptiones,
 Oblectationemq; suauem, & amicitiam, blanditiasq;.

Pater uerō Titanes cognomento uocabat,
 Filios obiurgans, magnū Cœlum, quos genuit ipse. (se
 Dictitabat porrō, nocētes ex proteruiamagnū patras
 Facinus, cuius deinceps ultio in posterum futura sit.
 Nox præterea peperit odiosum Fatū, & Parcā atrā,

Καὶ βάβατον τέκε δ' ὕπνον, ἐτίκτε δ' ἔσθλον οὐδ' ἄνδρα,
 Οὐτινι λωιμηθῆσα θιά τέκε νύξ ὄρεβοννή.
 Δσύντορον αὖ μῦμον, καὶ οἷζυν ἀλγινόεσαν,
 Εσσιμίας θ' αἶε μῆλα πέρην ἑλντῆ ἀναινοῖο
 Χρύσια καλὰ μέλνσι, φέροντ' αἶτε δονδρια κακπὶον
 Καὶ μοίρας, καὶ κῶρας ἐγείνατο νηλιοποιῖντες,
 Κληθῶ τε, λάχισίμ τε, καὶ ἄτροπον, αἶτε βροτοῖσι
 Γανομόνοισι διδῶσιρ ἔχον ἀγαθόν τε κακόν τε,
 Αἶτ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε παραιβασίας ἐφίπυσαν
 Οὐδέποτε λήγνσι θιά δανοῖο χόλοιο,
 Πόνμ γ' ἀπό τῃ δάωσι κακὴν ὅπιν, ὅς τις ἀμαρτή.
 Τίκτε δ' ἑκὼ νέμισιν, πῆμα θνητοῖσι βροτοῖσι,
 Νύξ ὅλοῦ, μετὰ τὴν δ' ἀπάτλιν τέκε, καὶ φιλότῃτα,
 Γῦρας τ' ὑλόμονον, καὶ ἐρεν τέκε κατ' ὀρόβονμον.
 Αὐτὰρ ἐρεν σνυγὸρῃ τέκε μ' πόνον ἀλγινόεστα,
 Λήθην τε, λοιμόν τε, καὶ ἀλγνα ἀσπνύοντα,
 Υσμίνας τε, φόνους τε, μάχας τ', ἀνδρουφασίας τε,
 Νείκιά τε, ψονδίας τε λόγους, ἀμφιλογίας τε,
 Δυσνομίην, ἄτλιν τε, σινῆθειας ἀλλήλοισιν.
 Ορπον θ', ὅς δὴ πλείστον ἐπιχθονίους ἀνθρώπους
 Γημαίνει, ὅτε ἐκὼ τις ἐκὼν ἐπίορπον ὁμόσῃ.
 Νηρία τ' ἀψονδία καὶ ἀληθία γείνατο πόντες,
 Πρσιβύταταρ παίδων. αὐτὰρ καλένσι γέροντα,
 Ούνικα νημόρτης τε καὶ ἥπιος, ὅδε θεμισίον
 Λήθεται, ἀλλὰ δίκαια καὶ ἥπια μῆδεια οἶδον.
 Αὐτίς δ' αὖ θάωμαντα μέγαν, καὶ ἀγλύορα φέροντα,
 Ταῖα μισγόμενος, καὶ ἐκτὼ κακὰ πακρπον,

Et Mortē. peperit etiā Somnū, pepit uerò agmē Sōni
 Non ulli cōdormiens dea peperit Nox obscura. (orū.
 Rursum postea Mōmū & Acrumnā dolore plenā,
 Hesperidesq; quibus mala ultra inclytum Oceanum
 Aurea pulchra curæ sunt, ferentesq; arbores fructus:
 Et fatales deas, & Parcas genuit immites,
 Clothoq; Lachēsinq; et Atropon. quæ mortalibus
 Editis dant habendum bonumq; malumq;,
 Quæq; hominumq; & deorum delicta insequentes,
 Nunquam desinunt deæ à uehementi ira,
 Priusq; repēderint alicui malū nūciū, qsq; peccarit.
 Pepit p̄terea et Nemēsin, nocumētū mortalib. homib.
 Nox p̄niciosa. post hāc q; fraudē enixa est, et amicitia,
 Seniumq; noxiū, et contentionē peperit pertinacem.
 Ceterū contētio odiosa peperit qdē laborē molestū,
 Obliuionemq; Pestemq; & Dolores lachrymabiles,
 Pugnasq; cædesq; præliaq; stragesq; uirorum,
 Iurgiaq; mendacesq; sermones, disceptationesq;,
 Licentiam, Noxamq; familiares inter sese.
 Iuramentumq; quod plurimum terrestres homines
 Ledit, quando quispiam uolens peierauerit.
 Nereūq; alienū à mendacio, et ueracē genuit Pontus,
 Maximum natu filiorum. sed uocant senem,
 Eo quòd uerus atq; placidus, nec iuris & equi
 Obliuiscitur, sed iusta & mansueta consilia nouit.
 Deinde rursum Thaumātē magnū, et fortē Phorcyn,
 Terræ commistus, & Ceto pulchris genis præditam,
 Eury-

Εὐρυβίην τ' ἀδάμαντος οὐὶ φρισι θυμὸν ἔχουσιν.
 Νηρῆος δ' ἰγούοντο μεγέρετα τέκνα βιάων,
 Ρόντω ἐν ἀτρυγέτῳ, καὶ Δωρίδος ὑπὸ κόμοιο,
 Κύρης ὠκεανοῖο τιλόντος ποταμοῖο,
 Εὐρωτῶ τ' ἀμφιτέτι τε, σακῶ τ', ἀμφιτέτι τε,
 Εὐδωρῆ τε, θέτις τε, γαλλίῳ τε, γλαύκῃ τε,
 Κυμοθόῃ, σσιῶ τε βοῶ, θαλίῃ τ' ὀρόεσσιν,
 Καὶ μιλήτῃ χαρμεσσιν, καὶ σὺλμοσῇ, καὶ ἀγανῇ,
 Ρασιβίῃ τ' ὄρατῶ τε, καὶ σὺνεκῇ ροδόπῃ χυρῇ,
 Δωτῶ τε, πρῶτῳ τε, φόρυσσά τε, διωναμόνῃ τε,
 Νησαίῃ τε καὶ αἰψαίῃ, καὶ πρωτομέδισσιν
 Δωρεῖς, καὶ πανόπῃ, καὶ σὺναδῆς γαλάτῃσιν
 Ἰπποθόῃ τ' ὀρόεσσιν, καὶ ἰπποπόδῃ ροδόπῃ χυρῇ
 Κυμοδόκῃ θ', ἢ λύματ' ἐν ἠέρεσσι πόντῳ,
 Γροισίς τε γαθίῳ ἀνέμων σὺν λυματολήγῃ,
 Ραῖα πηνύει, καὶ ἑσφύρῳ ἀμφιτέτι
 Κυμῶ τ', ἡϊόνῃ τε, βύστεφανός θ' ἀλιμήδῃ.
 Γλαυκονόμῃ τε φιλομειδίῃ, καὶ πορτοπόρῃσιν
 Λακγόρῃ τε, καὶ σὺαγόρῃ, καὶ λαομέδισσιν
 Πυλωτόμῃ τε, καὶ αὐτοτόμῃ, καὶ λυσισαύκῃσιν,
 Εὐαργῇ τε φυλήν τ' ὄρατῇ καὶ εἶδος ἄμωμος.
 Καὶ ψαμάθῃ χαρμεσσιν αἰμας, αἶν τε μυνίπῃ.
 Νησῶ τ', σὺπόμῃ τε, θεμισσῶ τε, προτόν τε.
 Νημερτῆς θ', ἢ πατρὸς ἔχει νόον ἀθανάτοιο.
 Αὐταὶ μὲν νηρῆος ἀμύμονος ἐξεγείοντο,
 Κῆραι ποντήκοντα, ἀμύμονα ὄργ' αἰδύει.
 Θαῦμας δ' ὠκεανοῖο βαθυρράτακο θύγατρα

Eurybiamq; adamantis in pectore animum habentē.
 Ex Nereo porro prognati sunt perq; amabilis soboles
 Ponto in infructuoso, et Doride pulchricoma, (dearū
 Filia Oceani, perfecti fluij,
 Protoq; Eucrateq; Saoq; Amphitriteq;
 Eudoraq; Thetisq; Galeneq; Glauceq;
 Cymothoe, Spioq; uelox, Thaliaq; iucunda,
 Et Melita amabilis, et Eulimene, et Agaue,
 Pasitheaq; Eratoq; et Eunice roseis cubitis,
 Dotoq; Protoq; Pherusaq; Dynameneq;
 Neseaq; et Actea, et Protomedia:
 Doris, et Panope, et speciosa Galatea:
 Hippothoeq; lepida, et Hippoe roseis ulnis prædita:
 Cymodoceq; quæ fluctus in obscuro ponto,
 Et flatus diuinorum uentorū, unā cum Cymatolege
 Facile mitigat, et pulchros talos habēte Amphitrite:
 Cymoq; Eioneq; pulchreq; coronata Halimede:
 Glauconomeq; renidens, et Pontoporia:
 Liagoreq; et Euagore, et Laomedia:
 Polynomeq; et Autonome, et Lysianassa,
 Euarneq; tā indolis grate, quā inculpatæ formæ:
 Et Psamathe decora corpore, diuinaq; Menippe:
 Nesoq; Eupompeq; Themisoq; Pronoeq;
 Nemertesq; quæ patris habet animum immortalis.
 He quidem ex Nereo inculpato procreate sunt,
 Filie quinquaginta, inculpata opera callentes.
 Thaumma uerò Oceani profundiflui filiam

Duxit

Ηγάγει κλέηρλιν, ἡ δ' ὠκέων τέκνον ἱερὸν,
 Ἡυκόμης δ' ἄρπυγας, αἰλλῶ τ' ὠκυπέτιν τε,
 Αἶρ' ἀνέμων πνοιῆσι καὶ οἰωνοῖς ἀμ' ἔπανται,
 Ωκέης πηδύγιοσι, μεταχρόνιοι γὰρ ἱαλλορ.
 Φόρνυ δ' αὖ λυτῶ χροίας τε ἱαλλιπαφῆας,
 Εκ γονιτῆς πολιάς, τὰς δὲ χροίας ἱαλέουσι
 Αθάκτοί τε θεοὶ, χαμαὶ τ' ὄρχόμενοι ἀνθρώποι.
 Περφωδῶ τ' εὐπεπλορ, χύνω τε ἱεροκόπεπλορ,
 Γοργῶς θ' αἰναιῶσι πέρλιν λυτῶ ὠκυμένοιο,
 Εξακτιῇ πρὸς νυτῶς, ἢν ἐπερίδεις λεγύφωσι,
 Σθενῶ τ' σφρυάλλη τε, μέδυσά τε, λυγρὰ παθῶσα.
 Ἡ μὲν ἔλιν θνητῇ, αἱ δ' ἀθάνατοι καὶ ἀγῆρας
 Αἰδύο, τῇ ἣ μὴ παριλέξατο ἱωανοχαΐτης,
 Εὐμαλακῶ λαμῶνι, καὶ ἀνθισιν εἰαρινοῖσι,
 Μιχθεῖς ἱαλλιρόν, λύρη λυτῶ ὠκυανέιο.
 Τῆς δ' ὅτι δὴ πόρσσον ἱαθαλὺν ἀπειθεροτόμορον,
 Εξέθορε χρυσάωρ τε μέγας, καὶ πύλαςσι ἱππος.
 Τῷ μὲν ἐπώνυμον ἦν, ὅτ' αὖ ὠκυανῶ περιπαγὰς
 Γαίνεθ', ὃ δ' ἄορ χρύσειον ἔχον μετὰ χόροισι φίλοι.
 Χ' ὡ μὲν ἀποπῆάμονες περλιπῶν χθόνα κητέραι μβα
 Ιατ' εἰς ἀθανάτους, Ζηνὸς δ' οὐ δώμασι νηῖς, (λαρ)
 Βροτλήν τε, σφοπελήν τε φέρων διὰ μητίοντι.
 Χρυσάωρ δ' ἔτι κε τριπέδαλον γηρυνῶα.
 Τὰρ μ' ἀφ' ἑξονάριξι βίην ἐρακλινῆιν,
 Βασί παρ' εἰλιπόδεαςι περιρύντω εἰρ ὄρυθαί,
 Ημκτι τῷ, ὅτε πόρ βῆς ἤλασεν, σφρυνμῶπας
 Τέρνωθ' αἰσιόρλιν, διαβάς πόρομ ὠκυανέιο,

Duxit Electram. hæc autem celerem peperit Irim,
 Pulchricomasq; Harpyias, Aelloq; Ocypetenq;
 Quæ uentorum flamina, et aues assequuntur
 Pernicibus alis: in cælo enim degentes uolitant.
 Phorcyi post hæc Ceto Græas peperit pulchris genis
 A' partu canas, quas ob id Græas uocant (præditas,
 Immortalesq; dij, humiq; incedentes homines.
 Pephredoq; pulchro peplo, Enyoq; croceo peplo,
 Gorgonesq; quæ habitant ultra celebrem Oceanum,
 In extrema parte ad noctem: ubi Hesperides argutæ,
 Sthenoq; Euryaleq; Medusaq; grauiâ p'pessa. (noxia
 Ipsa erat mortalis: ast aliæ immortales, et senio nō ob-
 Duae. cum una concubuit cærulea cæsarie Neptunus
 In molli prato et floribus uernis,
 Mixtus Callirhoæ filie nobilis Oceani.
 Eius autem cum Perseus caput amputasset,
 Promicuit Chrysaor magnus, et Pegasus equus.
 Huic qdē cognomētū erat, q; Oceani apud fontes (ris.
 Natus esset: ceterū hic ensē aureū tenebat manib. cha
 Et ille quidē cū auolasset, relicta terra matre malorū,
 Peruenit ad immortales, Iouis uerō in domib. habitat,
 Tonitruq; et fulgur ferens Ioui prudenti.
 Chrysaor porro genuit tricipitem Geryonem.
 Illum quidem armis exiit uis Herculana,
 Boues apud flexipedes circumflua in Erythia,
 Die illo cum boues egit latas frontes habentes
 Tirynthum in sacram, emensus iter Oceani,

Orthoq;

Ορθοι τι λίσσιναι, καὶ βυκόλον σύρυτιώνα,
 Σταθμῷ σὺ ἠέρόοντι, πέριλιν ἑλυτὲ ὠκεανοῖο.
 Ἡ δ' ἔτι κ' ἄλλο πείλωρον, ἀμύχανον, ὅθεν ἰοικὸς
 Θνητοῖς ἀνθρώποις, ὅδ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
 Σπῆλιν γλαφυρῷ, θέλω ἑρατόδροφρον' ἐχιδναῖον,
 Ἡμισυ γ' ὑμῶν ἐλκινώπιδι, καλλιπαρήμον.
 Ἡμισυ δ' αὖτις πείλωρον ὄφιρ, δανόρ τι μέγαν τε,
 Πισκίλον, ὠμνητὸν, βαθείης ὑπὸ λούθισι γαίης.
 Εὐθα δέ οἱ σπας ἐστὶ καὶ τω, καίλη ὑπὸ πτέρῃ,
 Τηλὺ δ' ἀθανάτων τε διῶρ, θνητῶν τ' ἀνθρώπων.
 Εὐθ' ἄρα οἱ δάσαντο θεοὶ ἑλυτὰ δώματα ναίων.
 Ἡ δ' ὄρνυ' εἰρ' ἀρίμοισιν ὑπὸ χθόνα λυγρὴ ἐχιδνα,
 ἀθανάτος ὑμῶν, καὶ ἀγέρας ἔμκτα πάντα.
 Τῇ δ' τυφάωντα φασὶ μιγύμεναι σὺ φιλότῃτι,
 Δανόρ δ' ὑβριτὸν αἶμιον, ἐλκινώπιδι ἕδρῃ.
 Ἡ δ' ὑποκυνοσάμεν' ἵκειτο ἑρατόδροφρονά τίνονα.
 Ορθοι μὲν πρῶτον λιύνα γένετο γερρονῶϊ.
 Δούτοδρον αὖτις ἔτι κ' ἄμύχανον ὅτι φαταῶν,
 Κόρβοδρον ὠμνητὸν, αἰδίου λιύνα χαλκιδόφωνον,
 Πρυττανότα κεφάλον, ἀναιδέα τε, ἑρατόδρον τε.
 Τὸ τρίτον ὅθεν αὖτις ἐγένετο, λυγρὴ εἰδύαν,
 Δορνάϊον, ἥν' θρέψε θεὰ λασυκίλονος ἥρῃ,
 Ἀπλητον ἑοτίεσσι βίῃ ἠρακλειῇ.
 Καὶ τὸν μὲν Διὸς υἱὸς σὺν ἡράτο τοῦ λείχων,
 Ἀμφίτρωνι κέλεται, σὺν ἀρνήφιλῳ ἰολῶν,
 Ἡρακλῆος, βαλῆσιν ἀβλυαῖς ἀγέλας.
 Ἡ δ' ἡμίαιραν ἔτι κ' ἵκε, πνέονταν ἀμυμάχιστον πῶρ.

Δανόρ

Orthoq; interfecto, ex bubulco Eurytione,
 Stabulo in obscuro, ultra iuclytum Oceanum.
 Ipsa insuper peperit aliud ingēs, perplexum, nihil si-
 Mortalibus hominibus, neq; immortalibus dijs, (mile
 Specu in concauo, diuinam animo infracto Echidnā,
 Dimidio nymphā, limis oculis, pulchris genis: (gnūq;
 Dimidia itē parte ingentē serpētē, horrendūq; ma-
 Varium, crudiuorum, diuinā sub cauernis terrae.
 Illic uerō ei specus est in imo, caua sub petra,
 Procul ab immortalibusq; dijs, mortalibusq; hominib;
 Ibi sanē ei destinantur dij inclytas domos incolere.
 Atq; coerceretur in Arimis sub terra tetra Echidna,
 Immortalis nymp̄ha, ex senio illaesa perpetuo.
 Huic Typhaonem aiunt mixtum esse amore, (puella.
 Vehementem ex uiolentiū uentū, limis oculis cōtūētē
 Illa uerō grauida facta, peperit fortes filios,
 Orthum quidem primō canem peperit Geryoni.
 Iterū secūdo edidit partu immēsū, minimē effabile,
 Cerberum crudiuorum, Plutonis canem arca uoce,
 Quinquaginta capitum, impudentēq; fortemq;
 Tertio, hydram genuit odiosa edoctam,
 Lemneam, quam enutriuit dea albis ulnis Iuno,
 Infatiabiliter indignans uirtuti Herculanæ.
 Ac illam quidem Iouis filius occidit saeuo ferro
 Amphitrioniades, cum bellicoso Iolao,
 Hercules ex consilijs Mineruæ prædatrix. (gnem;
 Tum ipsa Chimeram peperit, spirātem terribilem i-

Δανὺν τε, μεγάλῳ τε, ποσειδάωνι τε ἱερὰ ὄρνυται,
 Τῆς δ' ἤρ τρεῖς κεφαλᾶν, μήν μ' χαροποιεῖο λίοντος,
 Ἡ δ' ἡμιαίρας, ἥ δ' ὄφις ἱερὰ ὄρνυται δρᾶποιος.
 Πρόδ' ἐλπίων βῆπιθον δ' δρᾶκων, μέσῳ δ' ἡμιαίρας,
 Δανὸν ἀποπνεύσας πύρρος αἰδομένοιο.
 Τὸν μ' πύγαστος ἔλα, καὶ ἰδὼς βιλαρόφοντον.
 Ἡ δ' ἄρα σφίγγ' ὀλοὺν τίει, καὶ ἀμείσιον ὄλεθρον,
 Ορθῶ ὑποδυνθεῖσα νεμεσῶν τε λίοντα,
 Τὸν ῥ' ἤρ θρέψασα, διὸς ἐνδὴν παρὰ νοτίης,
 Γουνοῖσιν ἑατοῦσας νεμέης, πῶ μ' ἀνθρώποις.
 Εὐθ' αἶψ' ὅγ' οἰκίῳ, ἐλπιαίρῳ φθλ' ἀνθρώπων,
 Κεραυνῶν τρετοῖς νεμέης ἥ δ' ἀπίσαντος.
 Ἀλλὰ εἰς ἐδάμασσε βίης ἡρακλεῆς.
 Κινὼ δ' ὀπλότατον, φόρβυ φιλότητι μεγάτῃ,
 Ἰάνετο Δανὸν ὄφιν, δὲ ὄρεμνῃς ἐσθίσει γαίης,
 Πείραειν οὐ μεγάλοις παγχρόνιαι μῆλα φυλάσσει.
 Τότο μ' ἐν λυτῆς καὶ φόρβυος γότος ἐστὶ.
 Τηὺς δ' ὠκεανῷ ποταμὸς τέλει δινέοντα,
 Νέλόν τ', ἀλφειόν τε, καὶ ἑρμειανὸν βαθυδίνην,
 Στρυμόνα, μαίανδρόν τε, καὶ ἰστρον καλλιγέειον,
 Φάειν τε, ῥῆσον τ', ἀχιλῆϊον ἀργυροδίνην.
 Νῆσόν τε, ῥόδιόν θ', ἀλυσίμονά θ', ἐπὶ ἀπορόν τε,
 Τρηνιόν τε, καὶ αἰσυπον, θεῖον τε σιμῶντα,
 Ρίλαιον τε, καὶ ἱρμον, εὐρρέτην τε καΐπον,
 Σαγγαίον τε μέγαν, λάδωνά τε, παρθοῖον τε,
 Εὐλυνόν τε, καὶ ἄρδυσον, θεῖον τε σκάμανδρον.
 Τίη δ' ὀυγαίρων ἰσθμὸν γότος, αἰ κατὰ γαίαν.

Trucemq; magnamq; pernicemq; ualidamq;

Illi erant tria capita: unum quidem terribilis leonis,

Alterū capelle, tertiu uerò serpentis robusti draconis;

A fronte leo, ponē uerò serpens, media uerò capra:

Horrendē efflans ignis robur ardentis.

Hāc quidē Pegasus cepit, & strenuus Bellerophōtes.

Illā sanē Sphingē exitiālē peperit, Cadmeis perniciē,

Ab Ortho subasta: Nemeumq; leonem;

Quem Iuno cum enutriuisset, Iouis ueneranda uxor,

In locis fertilib. collocauit Nemeæ, cladē hominib.

Ibi sanē hic commotans decipiebat tribus hominum,

Imperans cauernosæ Nemeæ, atq; Apesanti.

Sed ipsum robur domuit uirtutis Herculanæ.

Ceto uerò minimū natu cum Phorco amorī indulgēs

Peperit graue serpentē, qui obscuræ latibulis terræ,

Finibus in amplis prorsus aurea mala custodit.

Hoc quidem ex Ceto & Phorco genus est.

Tethys aut Oceano flumina pepit uorticosa, (bentē,

Nilūq; Alphēūq; & Eridanū profundos uortices ha-

Strymonem, Meandrumq; & Istrum pulchris flum.

Phasiūq; Rhesūq; Acheloiū limpidum,

Nessūq; Rhodiuq; Haliacmonēq; Heptaporūq;

Graniciūq; & Aesapū, diuinūq; Simoenta,

Peneūq; & Hermū, amœnēq; fluentem Caicū,

Sangariūq; magnum, Ladonēq; Partheniūq;

Euenūq; & Ardescū, diuinūq; Scamandrum.

Peperit quoq; filiarū sacrum genus, quæ per terram

ἄνδρας ἐκρίβησι, σὺν ἀπόλλωνι αἰακῇ,
 καὶ ποταμοῖς. πάντων ἧ διὸς παρὰ μοῖραν ἔχουσι,
 ραῖά τ' ἀδμήτη τε, λαῖνός τε, ἡλίνῃ τε,
 Δωρίε τε, περμνῷ τε, καὶ ὕρα νῆ θεοσίδεσ,
 ἱππῷ τε, ἡλυμονῷ τε, ροδίᾳ τε, καλλιρρόῃ τε,
 Ζευξίῳ τε, ἡλυτίνῃ τε, ἰδύᾳ τε, πασιθῶνι τε,
 Πληξάωρῃ τε, γαλαξάωρῃ τ', ὄρατῇ τε Διώνῃ,
 Μαλόβοσις τε, βοή τε, καὶ σὺ δολὺς πολυδάρεκ,
 Κόρμητις τε φυνὼν ὄρατῇ, πλυτιῷ τε βοῶπις,
 Πορσκήτις τ', ἰαυαρά τ', ἀκαστή τε, ξανθὴ τε,
 Ψιτράνῃ τ' ὀρέϊσῃ, μενεϊδίῳ τ', σὺρῶπι τε,
 Μυτίτις τ', σὺρμυμόμῃ τε, τελεϊδίῳ τε ἡροπέπῃ πλοῖ,
 Κρησίῃ τ', αἰνῇ τε, καὶ ἰμῶρέϊσῃ καλυψῷ,
 Εὐδάρεκ τε, τύχη τε, καὶ ἀμφιρῷ, ὠκυρῶν τε,
 καὶ σὺν ἡ δὲ σφείων προφορέσῃ τε ἰστὴν ἀπαστῶν,
 Αὐταὶ δ' ὠκεανῷ καὶ τηθύος ἐξεγούοντο,
 ἑρισβύτταται ἡῶραι. πολλαὶ γέ μοι εἰσι καὶ ἄλλαι.
 Τρεῖς γὰρ χίλιοι εἰσὶ τανύσφυροι ὠκεανίηαι,
 Αἶρα πολυσπέρεις γαῖαν καὶ βοῦθια λίμναι,
 Γαῖα τε ὁμῶς ἐφέπῃσι θεῶν ἀγλαὰ τέκνα.
 Τόσσοι δ' αὖθ' ἑτέροι ποταμοὶ ἡανκαχιδᾶ ρέοντες,
 Υἱεὶς ὠκεανῷ, τὺς γένεσσι πότνια τηθύς,
 Τῶν ὄνομ' ἀργαλέων πάντων βροτῶν ἀνδρῶν σθλίστων.
 Οἱ ἧ ἱεκαφοὶ ἰσασιν οἱ αὖ πικρὸν αἰῶσι.
 Θάλα δ' ἡλίων τε μέγαν λαμπερὸν τε σιληλῆεν,
 Ἡὸς δ' ἡ πάντας ἐπιχθονίοισι φάναρ,
 Ἀλφειάτις τε θοῖς, τοῖς δ' ἄρα νὸν σὺρῶν ἔχουσι,
 Ἰάναρ,

Viros à teneris educant unà cum Apolline rege,
 Et fluminibus. hanc uerò à Ioue sortem habent,
 Pithoq; Admeteq; Iantheq; Electraq;
 Dorisq; Prymnoq; & Vrania forma deam referent,
 Hippoq; Clymeneq; Rhodiag; Callirhocq;
 Zeuxoq; Clytieq; Idyiaq; Pasithocq;
 Plexaureq; & Galaxaure, amabilisq; Dione,
 Melobosisq; Thoeq; & uenusta Polydora,
 Cerceisq; indole amabilis, Plutoq; bouinis oculis,
 Perseisq; Ianiraq; Acasteq; Xantheq;
 Petreaq; lepida, Menesthoq; Europaq;
 Metisq; & Eurynome, Telestoq; croceo peplo,
 Crisieq; Asiaq; & blanda Calypso,
 Eudoreq; Tycheq; & Amphiro, Ocyroeq;
 Et Styx, quæ ipsarum excellentissima est omnium:
 Atq; hæc Oceano & Tethyde progeneratæ sunt,
 Grandiores natu filie. multæ quidem sunt & aliæ.
 Ter mille enim sunt celeres filie Oceani.
 Quæ sanè dispersæ terram & profunditates lacus,
 Passim pariter incolunt, dearum splendida proles.
 Tot rursus alij fluuij cum strepitu fluentes,
 Filij Oceani, quos peperit ueneranda Tethys.
 Quorū nomina difficile omnium mortalium uiuum ploqui:
 Sed singulatim nouerunt quotquot circum habitant.
 Thia præterea Solemq; magnum, lucentemq; Lunam,
 Auro ramq; quæ omnibus terrestribus lumen præbet,
 Immortalibusq; dijs qui cælum latum tenent,

Γαῖανθ' ὑπὸ στυγερῇ ὑπὸρίοντες σὺ φιλότῃτι.
 Κέρω δ' ὀδυρβίῃ τίλῃον, φιλότῃτι μιγᾶσα,
 Ἀγρᾶϊόν τι μέγαν, πάνταντ' ἄτε, λίαν θιάωρ.
 Εἰρῶν θ', ὅς καὶ πᾶσι μετέπειπον ἰδμοσυῶνται,
 Ἀγρᾶϊόν δ' ὡς αὖτις τίει κατ' ὄροθύμης,
 Ἀργίτιν, ζέφυρον, βορίν, λαυφροπέλασθον,
 Καὶ νότον, σὺ φιλότῃτι θιῶ θιᾶ στυγερῇ.
 Τὺς ἢ μετ' ἀγέρας τίλῃον ἰωσφόρον κελυγῶνται,
 Ἀγρᾶν τι λαμπετόντα, τᾶτ' ὕρανος ἐπιφανῶνται,
 Στύξ ἢ τίς ὠκεανῷ θυγάτηρ, πάνταντ' ἢ μιγᾶσα,
 Ζῆλον, καὶ νίκην καλλίσφυρον, οὐ μιγᾶσαι.
 Καὶ κράτος, καὶ βίην, ἀειδείνῃσι γένεσσι τίναν.
 Τῶν ἐν ἔσ' ἀπαύσθη διὸς δόμος, καὶ τίς ἴδῃ,
 Οὐδ' ὁδὸς, ὅσπῃ μὴ κείνοις θεὸς ἡγεμονεύει,
 Ἀλλ' αἶψ' παρ' ἑλπί βαρυντ' ὑπὸ ἰδριώνῃσι.
 Ως γὰρ ἐβόλυνται σὺν ἄρβιλλος ὠκεανίνῃ,
 Ἡμᾶτι τῷ, ὅτι πάντας δαλύμπιος ἀσφοδῶνται
 Ἀθανάτης ἐκάλεισε θεὸς ἐς μακρὸν ὄλυμπον,
 Εἴπει δ', ὅς αὖ μετὰ εἰς θεῶν τιτῇσι μάχοιτο.
 Μὴ τίς ἀπορήσῃ γόρᾳων, τιμὴν ἢ ἔκαστον
 Εξέμεν, ἄν τὸ πάρος γε μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι.
 Τὸν δ' ἔφαθ' ὅς τις ἄτιμος ὑπὸ κρόνῳ, καὶ ἀγέραςτος,
 Τιμᾶς καὶ γόρᾳων ἐπιβασίμην, ἢ θέμις ἔστι,
 Ἠλθε δ' ἄρα πρῶτον σὺν ἄρβιλλος ὄλυμπόνδε,
 Σὺν σφίοι παίδεσσι, φίλῃσι δὲ μήδεσσι πατρὸς.
 Τὴν ἢ ζῶντι τίμης, πικρὰ δ' ἢ δῶρα ἰδριώνῃ.
 Ἀπὸ τῶν μὲν γὰρ ἐβόλῃσι θεῶν μέγαν ἔμμεναι ὄρκον,

Genuit congressa cum Hyperione in amore.
 Cuiq; Eurybia peperit, per amorem mixta,
 Astreūq; magnum, Pallantemq; præstātissima dearū
 Persenq; qui omnes præcellebat peritia.
 Astreo uerò aurora uentos peperit magnanimos,
 Argesten, Zephyrum, Boream rapidum,
 Et Notum, in amore dea cum deo congressa.
 Post hos stellam genuit Luciferum manē genita,
 Astraq; fulgentia, quibus cælum cinctum est.
 Styx uerò peperit, Oceani filia, Pallanti mixta,
 Zelum & Nicen pulchros talos habentem in adibus.
 Et Robur, atq; Vim, præclaros genuit filios.
 Quibus non est seorsim à Ioue domus, nec ulla sedes,
 Neq; uia, qua non illis deus præit:
 Sed semper apud Iouē grauitè tonātē sedem habēt,
 Sic enim consuluit Styx incorruptibilis Oceanis
 Die illo, quando omnes Olympius fulgurator
 Immortales uocauit deos ad altū cælum. (nes pugnet,
 Dixit aut, quod quisquis unā secū deorū cōtra Titā
 Non cariturus sit muneribus, sed honorem quemq;
 Habiturum, quem antea inter immortales deos.
 Illūctiā dixit q honoris expers fuerit sub Saturno, atq;
 Ad honores ac præmia ascēsurū, ut scit est. (immunis,
 Venit aut prima Styx incorruptibilis ad Olympum
 Cum suis filijs, chari per consilia patris. (dit.
 Ipsam uerò Iupiter honorauit, eximia quoq; dona de
 Ipsam enim cōstituit deorū magnum ut sit iurānētū.
 k 4 Filios

Ραΐδας δ' ἔρατε πάντα ὅς τε μάναίτης ἄσπετος
 Ως δ' αὖτως πάντας διακπόρες, ἡμῶν ὑπίστα,
 Εἰσιτίλας· αὐτὸς δὲ μέγα ἱρατῆ, ἡδὲ αὐτίκα.

Φοῖβη δ' αὖ ἔοικεν πολυέτατον ἄλβον ἐς στυγῆν,
 Κνωσαμοῦν δ' ἔπατα διὰ θεῶν οὐ φιλότιτι,
 Λατὼ ἱκανόπιπλον ἐγχεῖτο, μέλιχρον αἶα·
 Ἠπιορ ἀφθρῆ ποιοι ἡμῶν ἀθανάτοισι θεοῖσι,
 Μέλιχρον ἐξ ἀρχῆς, ἀγανότατον οἶτος ὀλέσσει.
 Γαῖα δ' ἀγριῶν δυνάμεων, ἥρ ποτε πόρος
 Ἠγάγετ' ἐς μέγα δῶμα, φίλιν ἡμελῶσαι ἀποῖσι.
 Ἡ δ' ὑπεκνωσαμοῦν, ἡμῶν τίνε, τίν πῶρ πάντων
 Ζοῦς ἱερνίδης τίμνει, πόρρ' εἰ εἰ ἀγλαὰ δῶμα,
 Μείραν ἔχον γαῖας τε ἡμῶν ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.
 Ἡ δὲ ἡμῶν ἀφθρῆ ποιοι ἡμῶν ἐμμορε τιμῆς,
 ἀθανάτοισι τε θεοῖσι τιτιμοῦν ἐπὶ μέλιχα.
 Καὶ γὰρ νῦν ὅτε πῶς τις ἐπιχθονίῳ ἀνθρώπων,
 Ερδωρ ἰσθρῶ ἡμῶν ἡμῶν νόμον ἡμῶν ἡμῶν,
 Ἠμῶν ἡμῶν ἡμῶν, πολλῇ τέ οἱ ἡμῶν τιμῆς,
 Ραῖα μάλ' ὡς πρῶτον γὰρ θεοὶ ὑποδέχεται σὺ χῆς,
 Καὶ οἱ ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν γὰρ παρῆσι.
 Οὐδοὶ γὰρ γαῖας τε ἡμῶν ἡμῶν ἐξεγούοντο,
 Καὶ τιμῶν ἡμῶν, τῶν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν ἀπῶν.
 Οὐδὲ τι μὲν ἡμῶν ἡμῶν ἡμῶν, ἡμῶν τ' ἀπῶν,
 Οὐδ' ἡμῶν τιμῆς μετὰ προτέροισι θεοῖσιν·
 Αλλ' ἡμῶν, ὡς το πρῶτον ἀπ' ἀρχῆς ἡμῶν ἡμῶν.
 Οὐδ' ὅτι μνηστῆρες, ἡμῶν διὰ ἡμῶν τιμῆς,
 Καὶ γίγας οὐ γαῖας τε ἡμῶν ἡμῶν, ἡμῶν θαλάσσης.

Filios aut, diebus omnibus sui cohabitatores ut sint.
 Similiter etiā omnibus perpetuū, sicuti pollicitus est,
 Perfecit. ipse autem præpotens est, atq; regem agit.

Phœbe porrò Cœi genialem uenit ad lectum.

Grauida uerò facta deinde dei amore,
 Latonam cerulco peplo peperit blandam semper,
 Mitem hominibus atq; immortalibus dijs,
 Suauem ab initio, in primis hilarem intra Olympum.
 Genuit insuper Asteriam claram, quam olim Perseus
 Duxit in domum amplam, chara ut uocetur uxor.
 Illa iterū grauidata, Hecatē peperit, quā super omnes
 Iupiter Saturni9 in precio habuit. dedit uerò ei splēdi
 Partē ut habeat terrāq; et infrugiferi maris. (da dona,
 Imò etiam stelligero à cœlo sortita est honorem,
 Immortalibusq; dijs ueneranda est maximè.
 Etenim nunc sicubi aliquis terrestrium hominum,
 Faciens sacra honesta ex lege expiat,
 Inuocat Hecaten: ingens uerò eum sequitur honor
 Facilmè, cuius beneuola dea susceperit preces,
 Et illi diuitias largitur. nam facultas ipsi adest.
 Quotquot enim Terra cœloq; progenerati sunt,
 Et honorē sorte acceperūt, istorū habet sortē omniū:
 Neq; q̄c̄ ipsi Saturni9 p̄ uim ademit, neq; priuauit,
 Quæcunq; sortita est Titanes inter priores deos.
 Sed habet, sicut prius ab initio facta est distributio.
 Nec quia unigenita, minorem dea sortita est honorē,
 Et præmium tam in terra ac cœlo, quàm in mari:

Αλλ' ὅτι καὶ πολὺν μῦθον, ἐπαΐζων, τίττει αὐτῷ.
 ὦ δ' ἰθάλα μεγάλας παραγίνεαι, καὶ ὀνύκων.
 Ἐνθ' ἄγε ῥ' ἁλλοῖσι μετατρέπεαι, ὦ δ' ἰθάλασι.
 Ἡ δ' ἐκείν' ἐς πόλεμον φθισίοντα θυράσονται
 ἄνθρωποι, οὐδ' αὖθις παραγίνεαι εἰς κ' ἰθάλας,
 Νήληος προφρονέως ὀπάσαι, καὶ ἑὸς ὀρέξαι.
 Ἐρ τι δὴ βασιλῶσι παρ' αἰθερίοισι καθίξαι.
 Ἐδὼ δ' αὖθ' ἐπείτ' αὐδ' ἄρ' ἐκ γῆρας ἀπολύνουσιν,
 Ἐνθα θεὰ καὶ τοῖς παραγίνεαι, καὶ ὀνύκων.
 Νηλεὺς δ' ἔβη καὶ ἑστῆ, καλὸν ἄνθρωπον
 Φαίη φέρε, χαίρων τι τοπάζουσιν ἑὸς ὀρέξαι.
 Ἐδὼ δ' ἐπικύβει παρ' ἑστῆ, οἷος κ' ἰθάλας.
 Καὶ τοῖς, οἳ γλαυκῶν ἀντιόμφον ὄργαζοντα,
 Εὐχόμεται δ' ἐκείνῃ, καὶ ἐμὴν ἔκτασιν.
 Ραῖδ' ὅπως δ' ἄλλοις ἑὸς θεὸς ὤπασεν πολλῶν,
 Ραῖδ' ὅπως δ' ἀφείλετο φαινομένοισιν, ἰθάλας γε θυμῷ.
 Ἐδὼ δ' οὐ σταθμοῖσι σὺν ἐμῇ λυγρῇ ἔξαι,
 Βυπλάσας τ' ἀγέλας τι, καὶ ἀπὸ λυγρῆς αἰγῶν,
 Φοίμενας τ' ἀροπῶν ὄϊων, θυμῷ γε θέλουν,
 Ἐξ ὀλίγων βρεῖα, καὶ πολλῶν μάστιγα θῆκον.
 Οὕτω τοι καὶ μενοεινὸς ἐν μετρώεσσιν,
 Πᾶσι μετ' ἀθανάτοισι τιτίμωμαι γόρτασι.
 Θῆκε δέ μιν ἱερὸν ἰδὼν ἑστῆ, καὶ μετ' ἐκείνῃ
 Ὀφθαλμοῖσιν ἰδὼντο φάος πολυδερκέος αἴον.
 Οὕτως ἐξ ἀρχῆς ἑστῆ, καὶ μετ' ἐκείνῃ.
 Ραῖδ' ὅπως δ' αὖθις ἑστῆ, καὶ μετ' ἐκείνῃ.
 Ἰγίον, ἀμύμονα, καὶ ἑστῆ, καὶ μετ' ἐκείνῃ.

Sed insuper multo maius quādo Iupiter honorat ipsa.
 Cui uerò uoluerit magnificè præstò est, atq; iuuat.
 Ibi tū in foro inter homines cimet, quē ipsa uoluerit.
 Quando uerò ad bellum perdens uiros armantur
 Viri, tum dea adest quibus uoluerit,
 Victoriā cupidè ut præbeat, et laudem porrigat.
 Inq; iudicio regibus uenerandis assidet.
 Bona insuper quando uiri in certamine colluctantur,
 Ibi dea et illis præstò est atq; iuuat.
 Qui uerò uicerit uirtute et robore, pulchrū præmiū
 Facile fert, letusq; progenitoribus gloriā dat.
 Commoda itē equitib. quæ adstet quibus uoluerit
 Et his qui glaucum mare tempestuosum secant,
 Votaq; faciunt Hecata, et ualde frementi Neptunū.
 Facile etiam prædam inclyta dea dedit copiosam,
 Facile uerò abstulit apparentem uolens animo.
 Bonā præterea in stabulis cū Mercurio pecus auget,
 Armenta q; boum gregesq; latos caprarum,
 Gregesq; lanigerarum ouium, animo uolens.
 Ex paucis foecunda facit, et ex multis pauciora reddit.
 Adcò sanè licet unigenita ex matre existens,
 Omnibus inter deos honorata est muneribus. (psam
 Fecit aut ipsam Saturnius alumna iuuenū, qui post i
 Oculis aspexerūt lumen multa contuentis Auroræ.
 Sic ab initio nutriens filios. Atq; hi sunt honores.
 Facile uerò domita à Saturno, pepit illustres liberos,
 Vestā, Cererē, et Iunonē aureis calceanētis gaudētē.

For-

ἱερθιμόν τ' αἰδύλιν, ὅς ἐπὶ χθονὶ δώματα ναῖα,
 Νηλεὺς ἔτορ ἔχων, καὶ ἐρμηνέον σὺννοσίγαιον,
 Ζηῶά τε μυτιόγηα, θιῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν,
 Τῷ καὶ ὑπὸ βροτῆς πελαμίζῃαι σὺρῃα χθῶν.
 Καὶ τὸς μὲν ἑκτίπινι ἑρόνος μέγας, ὅς τις ἱκαστος
 μηδύος ἐξ ἰδρῆς μητρὸς πρὸς γούναθ' ἵκοιτο,
 Τὰ φρονέων, ἵνα μὴ τις ἀγαθῶν ἔραυιάνων
 ἄλλος οὐκ ἀθανάτοισιν ἔχη βασιλῆϊα τιμῶν.
 Εὐθύτετο γὰρ γαῖης τε καὶ ἔραυῃ ἀφρόροτος,
 Ῥόνηκά δ' αὖ πρῶτο ἐπὶ ὑπὸ παιδὶ δαμνέτω,
 Καὶ ἑκτάρῳ πόρ' ἰόντι, διὸς μεγάλης διὰ βελαῖς.
 Τῷ ὅγε μὲν ἀλαοσκοκίλῳ ἔχον, ἀλλὰ δακτύλῳ
 Γαῖδας εἰς ἑκτίπινι, φίλῳ δ' ἔχε πούθος ἄλκον.
 Ἀλλ' ὅτε δὴ δὴ ἑμῆλε θιῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν
 Τέξιθαι, τότε ἔπατα φίλος λιταῦσιν τοιῆας
 Τὸς αὐτῆς, γαῖαν τε καὶ ἔραυνον ἀφρόροτα,
 Μητὶρ συμφράσσασθαι, ὅπως λαλάθειτο τεκῶσα
 Γαῖδα φίλῳ, τίσαιτο δ' ὄριννός πατρὸς εἰς
 Παίδων, ἥς ἑκτίπινι μέγας ἑρόνος ἀγκυλομήτις.
 Οἱ δὲ θυγατρὶ φίλην μάλα μὲν ἑλόντων ἐπὶ θοντο.
 Καὶ οἱ πεφραδέτῳ ὅσα πόρ' πρῶτο γυνέσθαι
 ἑμφὶ ἑρόνῳ βασιλῆϊ, καὶ ἡγεῖ ἑκτάρῳ θύμῳ.
 Πάμπαν δ' ἐς ἀνέστην ἑρῆτες ἐς πύονα δῆμον,
 Οππότε ἄρ' ἐπλήτατον παῖδων ἑμῆλε τιπέσθαι,
 Ζηῶν μέγαν, τὸν μοῖοι ἐδέξατο γαῖαν πελάγῃ
 ἑρῆτη σὺν σὺρῇ, τραφίμεν ἀτιταλέμενά τε.
 ἔρῃα μὲν ἑλόντα φέρουσα βολὴν διὰ νύκτα μέλαιναν,

πρῶτον

Portensq; Plutonem, qui sub terra domos incolit,
 Immite cor habēs, et ualde sonantē terræ concussorē,
 Iouemq; consiliarium, deorum patrem atq; hominū,
 Cuius ē à tonitru concutitur lata terra.

Atq; istos qdē deglutiebat Saturnus magnus, qhicūq;
 Ex utero sacro matris ad genua uenerat:

Hæc animo uoluens, ne ullus clarorum filiorum Cœlī
 Altus inter deos haberet regium decus.

Audierat enim ex Terra et Cœlo stellis micante,

Quod sibi fatale esset proprio à filio domari,

Quātūuis robusto existēti, Iouis magni p cōsilia. (ens
 Ideoq; hic nō cecā speculationē habuit, sed insidias stru
 Filios suos deuorabat. Rhea autē habebat luctū grauē.

Sed quando iam Iouem erat deorū patrē atq; uirorū
 Paritura, iam tum charis supplicabat parentibus

Suis, Terræq; et Cœlo stellis aptato,

Consilium ut suggererēt, quo pacto latēret pariendo

Filium charum, possetq; ulcisci furias patris sui

Cōtra filios, quos deuorabat ingēs Saturnus uersipellis.

Illi uerō filie dilectæ auscultarūt atq; morē gesserūt,

Et ei cōtemorerūt quæcūq; satis cōstitutū esset fieri

Circa Saturnum regem, et filium magnanimum.

Miserunt autē Lycium Cretæ ad pinguem populum,

Cum minimum natu filiorum esset paritura,

Iouem magnū, hūc quidem ipsi suscepit Terra uasta

In Creta lata, ad educandū et enutriendū ab infantia.

Tum quidē peruenit serena celerē per noctē nigrā.

Primū

Primitus ad ipsam Lycetū. abscondit aut ipsum manib. pre
Antro in excelsis, diuinæ sub latebris terræ, (hensum
Argeo in monte denso syluoso. (dedit

Huic aut fascijs innolutum magnū lapidem in manus
Cæli filio, præpotenti deorum priori regi.

Quem tum arreptum manibus suū condidit in aluū,
Miser, nec cogitauit animo, quod sibi in posterum

Pro lapide filius inuictus et insepultus

Superesset, qui ipsum mox ui et manibus domitum

Ex honore expulsurus, ipseque immortalibus imperatū

Celeriter aut deinde robur et fortia mēbra (rus sit.

Crescebant illius regis, uertente anno,

Terræ consilio astuto circumuentus,

Suā sobolē iterū submisit magnus Saturnus uersutus,

Victus artibus ac ui filij sui.

Primum uerò euonuit lapidem ultimò deuoratum.

Illū quidē Iupiter firmiter defixit in terrā spaciosam.

Pytho in diuina, iugis sub Parnassi, (minibus.

Monimentū ut sit in posterū, miraculū mortalib. ho-

Soluit uerò fratres ex patre noxijs à uinculis.

Cœligenas, quos uinxerat pater ex amentia

Qui ipsi memores fuerunt propter beneficia,

Dederuntque tonitrum, atque candens fulmen,

Et fulgur quod antè immanis terra occultabat:

Quibus confisus, mortalib. atque immortalib. imperat.

Filiā porro Iapetus pulchros talos habētē. Ocea-

Duxit Clymenē, et eundem lectum conscendit. (uidē.

ipsa

Ἡ δὲ οἱ Ἀτλαντα ἱερατόφρονα γένετο παῖδα·
 Τίηϊ δ' ὑπορπύδαντα μοσότηιον, ἡ δὲ προμηθεῖα
 ποικίλον, αἰολόμκτιν, ἀμαρτίνουρ τ' ἐπιμηθεῖα·
 Ος ἱακὸν ἐξ ἀρχῆς γούιτ' ἀνδράσιρ ἀλφειῷσι·
 Πρῶτος γὰρ ῥα διὸς πλαστὴν ὑπέδωκε γυναικα,
 καρβοτόμ, ὕβριτλιν ἢ μρωίτιον σῦντο παῖδας
 εἰς θρίβος ἱατέπεμψε, βακλὸν φυλόγυτι ἱόρασσι,
 εἶνικ' ἀταδάλως τε καὶ λυορίης ὑπόροπης.
 Ἀτλας δ' ἔρανον σῆρυ ἔχα ἱερατόρως ὑπ' ἀνάγκης,
 Πάρασιν οὖν γαῖης, πρόπαρ ἱατέριων λιγυράνων
 Ἐσπῶς, ἡμερᾶλ τε καὶ ἀπαμάτοισι χίρισι.
 Τάυτλιν γὰρ οἱ μοῖραν ἰδέσαστο μκτίτα ἴουε.
 Δῶσι δ' ἀλκνῆσπέδωσι προμηθεῖα ποικιλόβελον,
 Δισμοῖς ἀργαλέοισι μέσον διὰ λῖον ἰδέσας.
 Καὶ οἱ ἐκ' αἰετόν ὤρει ταυτάτσορον, αὐτὰρ ὄγ' ἔπαρ
 Ἠθῖον ἀθανάτορ, τό δ' αἰεττοῖσιν ἀπαύτη
 Νυκίος, ἔστορ πρόπαν ἡμᾶρ ἰδὲ ταυτάτσορος ὄρνις.
 Τὸν μὲν ἄρ' ἀλαμῖνις ἱακλιδόρην ἀλαίμος ἦτορ,
 Ἡρακλῆς ἱήτανι, ἱακλὴν δ' ἀπὸ νῆσον ἀλαλκον
 ἱαπιτιοῖδιν, καὶ ἐλύνετο ἀσφροσυνάων,
 Οὐκ αἰεττι βλῶδε ὀλυμπία ὑφέμεσαντος,
 Οφρ' ἡρακλῆς εὐβαγρῆος ἐλτος ἔν.
 Ἐλῶν ἔτ' ἡ τοπαροῖσιν, ἐπὶ χθόνα παλυνόταραν.
 Ταῦτ' ἄρ' ἀξέμενος τίμα ἀριστᾶντορ ἦτορ.
 Καὶ πρὸ χυόμενος, πᾶνθε χόλον, ὅν περ ἔχισμα,
 Οὐνὴν ἐλπίτο βαλὰς ὑπορμυῖ μρωῖων.
 Καὶ γὰρ ὅτ' ἰδόμεντο θεοὶ θνάτωρ ἢ αἰθέραιοι,

Ipsa uerò ei Atlantem magnanimum peperit filium.
 Pepit præterea gloria præsignè Menœtiū, atq; Pro-
 Varium, uersipellem: stultūq; Epimetheū, (methcum
 Qui noxa statim ab initio fuit hominib. inuentorib.
 Primus enim Iouis fictam suscepit mulierem, rerum.
 Virginē. iniurias uerò inferentē Menœtiū latē uidēs
 In Erebu detrusit, seriens candenti fulmine, (Iupiter
 Propter stulticiam & fortitudinem immensam.
 Atlas uerò cælum latū sustinet, dura ex necessitate,
 Finibus in terra, cregionē Hesperidum argutarum
 Stans capiteq; & indefessus manibus.

Hanc enim ipsi sortem destinauit prudēs Iupiter. (tū,
 Ligauit uerò insolubilib. cōpedibus Promethea uersu
 Vinculis difficilibus mediam per columnam adigens.
 Et ei aquilā immisit expansis alis: ceterū hic epar
 Comedebat mori nesciū, qn ipsum crescebat par ubiq;
 Noctu, quātū toto die, edebat extētas alas habēs auis.
 Hūc qdē Alcmenæ pulchros talos habētis fortis filius
 Hercules occidit, malum uerò morbum profligauit
 Lapetionide, & liberauit ab ægritudine,
 Non inuito Ioue Olympio in alto imperante,

Quo Hercules Thebis geniti gloria esset
 Maior etiam quā anteā super terrā multos pascētē.
 Ob idq; ueneratus honorabat præclarum filium.
 Quāuis succensens remisit iram, quā prius habuerat,
 Eo quòd cōtendisset consilio cum præpotenti Ioue.
 Etenim quando disceptabāt dii mortalesq; homines,

ἀληκύνῃ, τότ' ἔπατα μέγαν βῆμ' πρόσφρονι θυμῷ
 διασάμγρος πρῶθι, βῆλός τ' ὅον ἱξαπαφίσκωρ.
 Τῷ μ' γὰρ σάμγρος τε καὶ ἔγκτα πῖονι δαμῷ
 ἐρρίνῳ κατίθκει, καλύνει γαστρί βοάη.
 Τῷ δ' αὖτ' ὅτ' ἰα λυνὰ βοὸς δολίη ἐπὶ τέχῃ
 εὐθετίσας, κατίθκει καλύνει ἀργέτι δαμῷ.
 ὃν τότε μιν προσίαπε πατέρ' ἀνδρῶν τε θιῶν τε
 ἱαπειτιονίδα, πάντων ἀριδαινίτ' ἀνάντων,
 ὧς ἔπειτα, ὡς ἰτόρο βῆλ' ἀειδάσας μοῖραν.

Ὡς φάτο ἱόρτομόων βῆλ' ἀφθιτα μέλ' ἀειδῶς.
 Τὸν δ' αὖτις προσίαπε προμθεύς ἀγκυλομήτης,
 ἦν ἐπιμαιδάσας, δολίης δ' ἐλπίθεο τέχνης
 ζῶνς ἐνδίδιγε μέγιστε θιῶν αἰαγονοιτέων,
 Τῷ δ' ἔλ' ἰσποτόρ' ἰσσεὶ ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἀνέγας.
 Φῆρ' ἀδολεφρονέων βῆλ' ἀφθιτα μέλ' ἀειδῶς.
 Γενῶρ' ἔλ' ἐγνέσσει δόλορ, ἱακὰ δ' ὕστερο θυμῷ
 ἐνὶ τοῖς ἀνθρώποις, τὰ καὶ τελεῖσθαι ἔμελλεν.
 Κόρσι δ' ὅγ' ἀμφοτέρωσιν ἀνείλετο λυνὸν ἄλαφ' αἶμα,
 χύσκειτο γ' ἐφ' ὅσας, ἀμφιχόλος δὲ μιν ἔπειτα θυμὸν.
 Ὡς ἰδὼν ὅτ' ἰα λυνὰ βοὸς δολίη ἐπὶ τέχῃ.
 Ἐκ τῶ δ' ἀθανάτοισιν ἐπὶ χθονὶ φῆλ' ἀνθρώπων
 καί τ' ὅτ' ἰα λυνὰ θνητόων ἐπὶ βωμῶν.
 Τὸν γ' ἔμ' ὅχθῶσας προσίειπε φιλοκροίετα βῆλ' ὅς
 ἱαπειτιονίδα, πάντων πῖονι μέλ' ἀειδῶς,
 ὧς ἔπειτα, ὡς ἰτόρο βῆλ' ἀειδῶς ἐπὶ τέχῃ.

Ὡς φάτο χυόμενος βῆλ', ἀφθιτα μέλ' ἀειδῶς.
 Ἐκ τῶ δ' ἔπατα δόλορ μεμνημένος αἵας,

Meconæ; ibi tum magnum bouem prompto animo
 Diuisum proposuit, Iouis mentem fallens.
 Hac enim carnesq; et intestina pingui adipe
 In pelle deposuit, tegens uentre boiino.
 In altera rursus ossa alba bouis, dolosa arte
 Ritè disponens, deposuit tegens candida aruina.
 Iaq; tñ ipsum allocutus est pater hominūq; deūmq;
 Iapetionida omnium celeberrime regum,
 O tu, quā iniquè diuifisti partem.

Sic dixit cōuicijs proscindēs Iupiter ppetua cōsilia
 Hūc rursus allocutus est Prometheus uaser, (sciens.
 Dixit, et arridens dolosæ non obliuisceretur artis.
 Iupiter gloriosissime, maxime deorū sempiternorū,
 Harū elige utrā te in pectorib. animus iubet. (sciens,
 Dixit sanè dolosa cogitās. Iupiter aut perēnia cōsilia
 Cognouit, nec ignorauit doli. mala aut prospiciebat
 Mortalib. hominib. quæ et perficiēda erant, (animæ
 Manibus uerò hic utrisq; sustulit album adipeni.
 Iraſcebatur aut mēte, ira uerò eius occupauit animū,
 Ut uidit ossa alba bouis dolosa ab arte.

Ex illo tempore dijs super terram genus hominum
 Adolent ossa alba odoratis in aris. (terz
 Hunc ualde cōtristatus allocutus est nubicogus Iupi-
 Iapetionida, omnes super consilia edoctus;

O tu, nondum dolosæ oblitus es artis?
 Sic dixit ira percitus Iupiter prudentissimus.
 Ex illo tempore doli memor semper,

Οὐκ ἐδίδω μελίσσι πυρὸς μόνος ἀκαμάτοις
 Θνητοῖς ἀνθρώποις, οἱ ἐπὶ χθονὶ ναυετάρσι.
 Ἀλλὰ μιν ἐξαπάτησον ἔνθ' ἅπ' ἱαπετιοῖο,
 Κλέψας ἀκαμάτοιο πυρὸς τηλέσκοπον αὐγίῳ,
 Ἐρμείῳ νερβονι, δάκνον δ' ἄρ' ἀνείοθι θυμὸν
 Ζεῶν ὑφ' ἱβρεμέτῳ, ἐχόλωσε δὲ μιν φίλον ἦτορ,
 Ὡς ἴδον ἀνθρώποισι πυρὸς τηλέσκοπον αὐγίῳ.
 Αὐτίκα δ' αὐτὶ πυρὸς τούξῃ ἱακὸν ἀνθρώποισι.
 Γαῖης γὰρ σύμπλασε πῶρικλυτὸς ἀμφιγυῖας,
 Περθεύῃ αἰδοίῃ ἱελοῖν, ἱερὸν ἰδεῖν διὰ βυλάς.
 Ζῶσι ἢ καὶ ἰόσμησι θεῶν γλαυκῶπις ἀθλίῳ,
 Ἀργυροῖ ἐδῶτι, ἱατὰ ἱερῶν ἢ ἱαλὴν πῆλιν
 Δαυθαλίῳ χείρεσι ἱατίχῃ, θαῦμα ἰδέσθαι.
 Ἀμφὶ δέ οἱ σφαιρῶν νεοθυλίας αὐθιαι ποῖες
 ἱμῆρτος παρίθκει ἱαμάτι παλάς ἀθλίῳ.
 Ἀμφὶ δέ οἱ σφαιρῶν χρυσίου ἱερὰ λῆφιν ἴθκει,
 Τῶν αὐτὸς ποῖας περικλυτὸς ἀμφιγυῖας,
 Ἀσκήσας παλάμῃσι, χαρζόμενος δι' ἑταίρῃ.
 Τῇ δ' ἐνὶ θαλάσσῃ πολλὰ τέλ' ἔσχατο, θαῦμα ἰδέσθαι,
 Κνώδαλα ὅσ' ἤπειρος ἢ τρέφει, ἢ δὲ θάλασσα.
 Τῶν ὅγε πῶλλ' ἐνέθκει, χάρις δ' ἀειλάμπει ποικίλ',
 Θωμάσιν, ζωῖσι ρίοι πότα φωνέοσι.

Αὐτὰρ ἐπαθεῖ τούξῃ ἱαλὸν ἱακὸν αὐτ' ἀγαθῶ,
 Ἐξάγαγ' οὐθαπόρ' ἄλλοι ἴσαν θεοὶ ἢ δ' ἀνθρώποι,
 Κόσμῳ ἀγαλλομύνῃ γλαυκῶπις οὐβριμοπάτρης.
 Θαῦμα δ' ἐχ' ἀθανάτους τε θεὸς, θνητὸς τ' ἀνθρώπων,
 Ὡς εἶδον δόλον αἰπὺν, ἀμύχανον ἀνθρώποισι.

Non dabat Melijs ignis robur indefessi
 Mortalibus hominibus, qui super terram habitant.
 Sed ipsum decepit bonus filius Iapeti,
 Furatus indomiti ignis eminus apparentē splendorē,
 In concaua ferula. momordit uerò imo animo (de,
 Iouē in alto tonātē, ad irāq; ipsum cōmouit caro cor-
 Ut uidit inter homines ignis procul lucētē splendorē.
 Protinus autem pro igne struxit malum hominibus.
 E' terra enim conformauit perq; celebris utroq; pede
 Virgini pudicę simile, Saturnij consilio. (claudicans
 Cinxit uerò et adornauit dea cęsijs oculis Minerua,
 Candida ueste. à capite uerò calyptram
 Ingeniosę factam manibus detinebat, mirum uisu.
 Circum uerò ei ferta florentis ē floribus herbę,
 Optata imposuit capiti Pallas Minerua:
 Circumq; ei coronam auream caput posuit,
 Quam ipse fecerat inclytus Vulcanus,
 Elaborans manibus, gratificans Ioui patri.
 In hac artificiosa multa cęlata erant, mira uisu,
 Animantia quęcunq; continens alit, atq; mare.
 Ex illis hic multa indidit. gratia uerò resplēdebat ma-
 Mirabilis, animantibus similia uocalibus. (gna,
 Ceterū postquā effecit pulchrū malum pro bono,
 Eduxit eò ubi alij erant dij atq; homines, (gnata.
 Ornatu gestientem cęsię Palladis forti patre pro-
 Admiratio cepit immortalesq; deos mortalesq; homi-
 Vbi uiderūt dolū arduū, inexplicabilē hominib. (nes,

Εκ τῆς γὰρ γένεος ἐστὶ γυναικῶν θαλυτόβρων,
 Τῆς γὰρ οὐκ αἰὶν ἔστι γένεος, καὶ φύλα γυναικῶν
 Τῆμα μέγα θνητοῖσι μετ' ἀνδράσι κατεάσσει,
 Οὐλομένους ποσὶν ἀσύμφοροι, ἀλλὰ λύοιο.
 Ως δ' ὅπ' οὐ σμύνουσι κατηρεφέας μίλιν αἰ
 Κηκῶνας βένουσι, κακῶν ξυνήκους ὄργων·
 Αἰ μόντε πρὸ πάντων ἡμῶν ἐς ἡλίον καταδιύτα
 Ἡμάτιν ἀσύνδισι, τιθεῖσι τε ἡμέρα ληνά·
 Οἱ δ' οὐτοσδε μόνοντες ἐκηρεφέας κατὰ σίμβλους,
 Ἀλλόττιον ἡμάτορ σφιτέρῳ ἐς γαστὴρ ἀμῶνται·
 Ως δ' αὐτῶς αἰδρεοσι κακὸν θνητοῖσι γυναικας
 Ζῶνς ὑψιβριμέτης θῆνης, ξυνήκους ὄργων
 Ἀργαλίων, ἱτόρον ἢ πόρρον κακὸν αὐτ' ἀγαθοῖο.
 Ος κε γάμον φθόνων, καὶ μίσην ὄργων γυναικῶν,
 Μὴ γῆμαι ἐθέλει, ὅλοδ' ἐπὶ γῆρας ἵκνται,
 Χάται γηρονόμοιο, ὃ δ' ὑβρίων ἐπιδούης
 Ζῶει, ἀποφθιμὸν ἢ διὰ λιτῶν διατίονται
 Χερσῶν αἰ. ὧ δ' αὐτὲ γάμος μετὰ μοῖρα γονῆται,
 Κιστῶν δ' ἔχον ἀκαιτιμ, ἀφάρῃαν πεπιδίσει,
 Τῷ δ' ἀπ' αἰῶνος κακὸν ἰδὼν ἀντιφρίξει
 Εμμενοῖα, ὅς δέ κε τίτμη ἀταρτηροῖο γονέβλιν,
 Ζῶει σὺν στήθεσιν ἐχὼν ἀλίαςτον ἀνίλιν
 Θνητῷ καὶ ἡραδίῳ, καὶ ἀνήμερον κακὸν ἔστιν.
 Ως ἐκ ἔστι διὸς ἡλέψαι νόον, ὃ δὲ παρελθεῖν.
 Οὐδὲ γὰρ ἰαπετιονίδης ἀνάκτα προμηθεύς.
 Τοιοῦ γ' ὑπεξήλυσεν βαρυὸν χόλον, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης
 Καὶ πολυίδειν ἰόντα μέγας καταδυσμὸς ὄρνεα,

Ex illa enim genus est mulierum foeminearum.
 Illius enim perniciosum est genus, et sexus mulierum
 Nocumentum ingens mortales inter uiros habitant,
 Perniciose paupertati non accommodæ, sed satietati.
 Ac ueluti cum in aluearijs testis apes
 Fucos pascunt, malorum participes operum:
 Ille quidem per totum diem ad solem occidentem
 Diurnæ festinant, et faciunt fauos albos:
 At illi intus permanentes coopertis in aluearijs,
 Alienum laborem suum in uentrem metunt:
 Similiter uiris rem malam mortalibus mulieres
 Iupiter altitonans dedit, participes operum
 Difficilium, aliud uerò præbuit malum pro bono.
 Qui nuptias refugiens, et sollicita opera mulierum,
 Nō uxore ducere uelit, nocuā uerò attigerit senectā,
 In penuria eius q̄ senē foueat, hic etiā nō uictus indi-
 Viuit: mortui uerò possessionē inter se diuidunt (gus
 Remoticognati. Cui uerò nuptiarū cōditio cōtigerit,
 Pudicā uerò habuit coniugē, cōuenientē præcordijs,
 Huic ab auro malum bono equiparat
 Esse, qui uerò adeptus fuerit nocentis natiuitatis,
 Viuit in pectoribus habens indefinentem moesticiam
 Animo et corde, et immedicabile malum est.
 Quoniam nō licet iouis fallere mētē neq; præterire.
 Neq; enim Iapetionides Acacesius Prometheus
 Illius euitauit grauem iram: sed necessario,
 Quāuis multis ciū existentē, magnū uinculū coercet.

Βριαίρειω δ' ὡς πρῶτα πατὴρ ὠδύσασθ' οὐμῆς,
 Κότῳ τ' ἠδὲ γύγῃ, δῶσε ἱρατ' ὄρῳ σὺν δισμῷ,
 Ἡορσίῳ ὑπέρσπερ ἀγώμενος, ἠδὲ καὶ εἶδος,
 καὶ μέγεθος, ἱατ' οὐκ ἔστι δ' ὑπὸ χθονὸς στυμυδῆς.
 Ἐνθ' οἷγ' ἄλγ' ἔχοντες ὑπὸ χθονὶ νηυστάοντες,
 Εἶατ' ἐπ' ἔχρατῃ μεγάλῃ σὺ πείρασι γαῖης,
 Διθά μάλ' ἀχνύμενοι, ἱραδίῃ μέγα πόντος ἔχοντες.
 Ἀλλὰ σφίεσ' ἱερὸνίδης τε ἰδὲ ἀθανάτοι θεοὶ ἄλλοι,
 Οὐς τίμεισ' ἠΰνομος ρεῖν ἱρόνῃ σὺ φιλότῃ,
 Γαῖης φραδμοσυώνῃσιν ἀνήγαγον ἐς φάος αὐτίς.
 Αὐτὴ γὰρ σφιν ἅπαντ' αὖ δεινικέως ἱατ' ἐλεξε,
 Σιὸν ἱεῖνοισι νῆλῳ τε καὶ ἀγλαὸν ὄνχος ἀρίστω.
 Διρόν γ' ἡ μάχῃσιν ὁ νόμος θυμαλγὲ ἔχοντες,
 Τιτλήεις τε θεοὶ, καὶ ὅσοι ἱρόνῃ ἐξεγόνοντο,
 Ἀττίον ἀνδράλοισι διὰ ἱρατ' ὄρας ὑσμίναντες.
 Οἱ μὲν ἀφ' ὑψηλῆς ὀβρύος τιτλήεις ἀγαυοὶ,
 Οἱ δ' ἀφ' ἀπ' ὑλύνμποιο θεοὶ Δωτῆρις ἰάων,
 Οὐς τίμεισ' ἠΰνομος ρεῖν ἱρόνῃ σὺν κηῖσιν.
 Οἱ ῥα τότε ἀνδράλοισι μάχῃσιν θυμαλγὲ ἔχοντες,
 Σιωχεῖως ἐμάχοντο Διὶ καὶ πλείεσ' οὐρανῶν.
 Οὐδέ τις ἂν ἐρῖος χαλαπῆς λύσις, ἠδὲ τελευτῇ
 Οὐδέ τίς ποτε ἔσσοι τὸ τέλος τίτατο πόλεμοιο.
 Ἀλλ' ὅτε Διὶ ἱεῖνοισι παρέχεθον ἄμμενα πάντα,
 Νηῆσιν τ' ἀμβροσίῳ τε, τὰ πόρ' θεοὶ αὐτοὶ ἔδωκε,
 Πάντων σὺν σθένεσσι καίετο θυμὸς ἀγλῶν,
 Διὸς νηῆσιν τ' ἐπάσσαντο καὶ ἀμβροσίῳ ὄρ' ἀπ' ἑλάνῳ.
 Ἄν' ὅτε τοῖς μείεσσι πάντ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε

Briareo uerò ubi primum pater iratus est animo,
 Cottoq; atq; Gyge, ligauit forti uinculo,
 Fortitudinem immanè admiratus, atq; etiam formã.
 Et magnitudinem collocauit sub terram latam:
 Vbi dolores habentes sub terra agentes,
 Sedent in extremitate magnæ in finibus terre,
 Vsq; ualde mœrentes, corde magnũ luctum habētes.
 Sed ipsos Saturnius atq; immortales dij alij,
 Quos peperit pulchricoma Rhea Saturni in amore,
 Terræ consilijs subduxerunt ad lucem iterum.
 Ipsa enim eis cuncta prolixè recensuit,
 Cũ illis uictoriamq; & splendidã gloriã accepturos.
 Diu enim pugnarũt, laborẽ animũ cruciatũ habētes,
 Titanesq; dij, & quotquot è Saturno nati sunt,
 Contra sese mutuo per ualidas pugnas.
 Ipsi quidem ab alta Othry Titanes nobiles,
 Ab Olympo uerò dij datores bonorum, (gens.
 Quos peperit pulchricoma Rhea Saturno cubile iũ-
 Illi sanè tũ inter se pugnã animũ excruciamẽ habētes
 Continuè pugnabant, decem plus annis.
 Neq; ulla erat cõtentionis molestæ cõpositio, neq; finis
 Alterutris: æqualiter autem finis extentus erat belli.
 Sed quãdo iam apposuerunt congruentia omnia,
 Nectarq; ambrosiamq;, quibus dij ipsi uestuntur,
 Omnium in pectoribus augebatur animus superbus,
 Vbi nectar comederunt et ambrosiã amabilẽ. (rũq;
 Iam tũ ipsis interlocutus est pater hominũq; deo-

Κίχλυτί μου γαίης τε καὶ ὕραν ἄγλαά τίμησ',
 Οὐρ ἄνω, τά με θυμὸς οὐδ' ἔθέσσι κίχλυσιν.
 Ἡδὲ γὰρ μάλα Διὸς οὐρανίοι ἀνδράσι,
 Νίκης καὶ ἑρτίος περιμαρνάμεθ' ἔμματα πάντα.
 Τιτλήεις τε θεοὶ, καὶ ὅσιν ἑρόνυ ἐκγονόμισθα.
 Ὑμᾶς ἢ μεγάλῳ τε βίῳ, καὶ χαῖρας ἀάπτως
 Φαίνετε τιτλήεσιν οὐρανίοις οὐδ' ἀνδράσι,
 Μυκσάμενοι φιλότῳ οὐμῷ, ὅσα παθόντες
 Ἔς φάος ἄψ' ἀφίκεσθε δυσκαλέοις ὑπὸ δειμῶ,
 Ἡμετέρας διὰ βυλάς ὑπὸ ζόφῳ ἄβρογντος.
 Ως φάτο· τὸν δ' ἐξ αὐτῆς ἀμαίβετο Κρότος ἀμύμων·
 Δαίμονι' ἢ ἀδράκτα πειράσκειαι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ
 Ἰάμεν, ὅτι πόρῳ μὲν περὶ κίχλιν, πόρῳ δ' ἔστι νόημα,
 Ἀλκτῆς δ' ἀθηνάτοισιν ἄρ' ἔστι γούνο ἑρυσόροιο.
 Σῆσι δ' ἐπιφροσύνῃσιν ὑπὸ ζόφῳ ἄβρογντος,
 Ἀψέρορον δ' ἐξ αὐτῆς ἀμαλίνῃσιν ὑπὸ δειμῶν
 Ἡλύθεμεν, ἑρόνυ ἢ ἄναξ, ἀνὰ λῆπτα παθόντες,
 Τῷ καὶ νυὶ ἀτονῇ τι νόῳ, καὶ ἐπίφρονι βυλῇ,
 Εὐσόμεθα ἑρτίος ὑμῶν οὐδ' ἀνῇ ἀνιότητι,
 Μαρνάμενοι τιτῆσιν ἀνὰ ἑρκτόρας ὑμῖνας.
 Ως φάτο· ἐπήνησαν ἢ θεοὶ Δωτῆρες ἰάων,
 Μῦθον ἀπέσαντες, πολέμῳ δ' ἐλκίστο θυμῶν.
 Μάλλον ἔτ' ἢ τοπαροῖθε, μάχῃ δ' ἀμύμοντον ἔγχε-
 τάντες, θύλακαί τε καὶ ἄρσονες, ἔματι ἑάνω, (φαν-
 τιτλήεις τε θεοὶ, καὶ ὅσοι ἑρόνυ ἐξεγόνοντο,
 Θύς τε ζῶντες ὄρεβουσφι ὑπὸ χθονὸς ἡκε ρόως δι-
 Δανέι τε ἑρκτόροί τε, βίῳ ὑπέρσπλον ἔχοντες.

Τῶν

Audite me Terræq; & Coeli incliti filij,
 Ut dicam quæ me animus in pectoribus iubet.
 Iam enim admodum diu aduersi nobis mutuo,
 Victoria & imperio propugnauimus dies omnes,
 Titanesq; dij & quotquot è Saturno sati sumus.
 Vos uerò magnamq; uim & manus inuictas
 Ostendite Titanibus contrarij in pugna graui,
 Memores amicitiae placidae, quibus perpessus
 Ad lucem redieritis molesto à uinculo,
 Nostra per consilia à caligine obscura. (sibilis
 Sic dixit. illū uerò rursum excepit Cottus irreprehen
 Venerāde, nō indocta loqueris: sed et nos (intellectus,
 Scimus q; excellūt qdē praeordia, excellēs uerò est
 Auxiliator uerò immortalib. execrationis fuisti hor
 Tua uerò prudentia ab caligine opaca, (rende
 Retrogradē iterum acerbis à uinculis
 Venimus, Saturni fili rex, insperata passi.
 Ideoq; nunc intento & prudenti consilio,
 Vindicabimus uestrum imperium graui conflictu,
 Pugnantes cum Titanibus per acria praelia.
 Sic dixit. collaudarunt uerò dij datores bonorum,
 Sermone audito. bellum uerò cupiebat animus
 Magis etiā q̄ antea: pugna uerò arduam excitarunt
 Omnes sceminaq; & mares die illo,
 Titanesq; dij, & quotquot Saturno procreati sunt,
 Quosq; Iupiter ex Erebo sub terra misit ad lucem
 Acres robustiq; uires immensas habentes.

Horum

Τῶν ἐναλὼν ῥ' ἡ χεῖρς ἀπ' ὤμων αἰδέσθῃσιν.
 Γαστρὶ ὁμῶς λιπαρὰ καὶ ἥ ἐνάσθῃ ποντήνοισιν
 Ἐξ ὤμων ἐπὶ ῥοκκῷ ἐπὶ σιβαροῖσι μέλεισιν.
 Οἱ τότε τιτ' ἕσθ' ἐλάττωσθ' οὐδ' ἀλ' λυγρῇ,
 Εἴτρας κ' αἶψα σιβαρῆς ἐν χορσὶν ἔχουσιν.
 Τιτῶν δ' ἐτέρωθεν ἐκαρτυώσθ' οὐ φάλαγγας
 Προφρονέως χαρῶν τι βίης θ' ἅμα ὄργον ἔφανον
 Ἀμφοτέρω. Δανὸν ἥ πόρριον πόντος ἀπείρων.
 Ἡ δ' ἡ μὲν ἰσμερῆσθ' ἐπίσθ' ἡ δ' ἔσανος σφόν
 Σαόμνος, πιδόθεν δ' ἐτινάσθ' οὐ μακρὸς δαυμπας
 Εἴπῃ ὑπ' ἀθανάτων, οὐνοῖς δ' ἵκασθ' βαρεῖα
 Τάρταρον ὑδρόεντα, ποδῶν αἰπεία τ' ἰωῇ
 Λαπίται ἰωχοῖτο, βολῶν τι ἑλῆσθ' ὀδῶν.

Ὡς αὖ ἐν ἀλλήλοισι ἴσαν βέλια σφόνοςθ' α.
 Φωνῇ δ' ἀμφοτέρω ἵκειτ' ἔσανος ἀσφόνοςθ' α,
 Κεκλομένω. οἱ ἥ ξυύσαν μεγάλην ἀλαλητῶ.
 Οὐδ' αὖ ἐτίσθ' ἴσθ' ἴσθ' οὐ μόνος, ἀλλὰ τυτῇ γε
 Εἴσθ' ῥ' οὐ μόνος πιδύτο φρονέας, ἐν δέ τε πᾶσαν
 Φαῖναι βίην. ἄμυθις δ' αὖ ἀπ' ἔσανος ἡ δ' ἀπ' ὀλύμπου
 Ἀσφόνοςθ' ἴσθ' οὐ σφόνοςθ' α. οἱ ἥ ἑλῆσθ' οὐ
 ἑλῆσθ' ἅμα βροντῇ τι ἑλῆσθ' ἀσφόνοςθ' οὐ πιδόθεν
 Χαρὸς ἀπὸ σιβαρῆς, ἑλῆσθ' οὐ φλόγα θ' ἑλῆσθ' οὐ
 Ταρφίης. ἀμφοῖ ἥ γαῖα φρέσθ' οὐ ἑλῆσθ' οὐ
 Καρμύν. λάπαι δ' ἀμφοῖ πυρὶ μεγάλην ἑλῆσθ' οὐ
 Εἴπῃ ἥ χθὼν πᾶσα, καὶ ὠκεανὸς ῥέεθρα,
 Πόντος τ' ἀτρυγίης. τὸς δ' ἀμφοῖ θερμὸς αὐτῇ
 Τιτῶν χθονίης. φλόξ δ' ἑλῆσθ' οὐ δαν ἑλῆσθ' οὐ

Λαπίται.

Horū centum quidē manus ab humeris cōcitabātur.
 Omnibus simul: capita uerò unicuiq; quinquaginta
 Ex humeris enata sunt super firmis membris.
 Qui tum Titanib. oppositi sunt in pugna luctuosa,
 Saxa prærup̃ta ualidis in manibus gestantes.
 Titanes uerò ab altera parte cōfirmarūt phalanges,
 Alacriter manuumq; uiriumq; simul opus ostētabāt,
 Vtriq; horrendē uerò insonuit pontus immensus.
 Terra uerò stridebat, ingemiscebat uerò latum cœlū.
 Quassatū, ē fundo uerò cōcutiebatur amplus Olym-
 Impetu à deorum. motus uerò uenit grauis (pus
 Ad Tartarum tenebricosum, pedū et alta uociferatio
 Immodici tumultus, ictuumq; fortium.

Ita sanē inter mutuos ibant tela gemebunda.
 Vox autem utrorumq; peruenit ad cœlum stellatū,
 Adhortātiū. at illi cōgrediebātur magno cū clamore.
 Neq; sanē amplius Iupit̃r cohibebat suū robur, sed
 Statim robore implebantur animi, & omnem (ipsius
 Exeruit uim. simul etiam à cœlo atq; Olympo
 Fulgurans incedebat confertim. fulmina autem
 Celerrimē unā cum tonitru & fulgure uolabant
 Manu à robusta, sacram flammam rutilantes
 Crebrò. circum uerò terra alma reboabat. (ua.
 Ardēs crepitabat uerò undiq; igne ualde magna syl-
 Feruebat uerò terra tota, & Oceani fluentia,
 Pontusq; immensus. circumdedit autē calidus uapor.
 Titanes terrestres, flāma uerò ad aerē diuinū puenit
 Magna.

Λαοιτοί, ὅσοι δ' ἀμόρθε καὶ ἰφθίμων πᾶρ ἰόντων,
 Λύγῃ μαρμαίρονσα ἰδραυνῇ τι σφοπῆς τι.
 Καῦμα ἢ θρασυισμόν, ἡ δ' ἄτεχον χάος, ἔσαστο δ' αὐτὰ
 Ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν, ἢ δ' ἔκασιν ἔσαν ἀνδρῶν,
 Αὐτῶς ὥς ὅτι γαῖα καὶ ἕρανός τε ῥὺς ὑπόβρεν
 Πύλατο, τοῖς γὰρ καὶ μέγιστος Δῦπος ὀρώρει,
 Τῆς ᾗ ὄρει πομονῆς, τῇ δ' ὑπόβρεν ἐξερπύοντες.
 Τόσος Δῦπος ἐπλετο θεῶν ὄριδι ξυνιόντων.
 Σὺν δ' αἶετοι οὐροῖσιν τε ἰόνιν τ' ἐσφαράγιζον,
 Βροττῶν τι σφοπῶν τι καὶ ἀβαλόγντα ἰδραυνῶν,
 Κῆλα διὸς μεγάλοιο, φέρειν δ' ἰχθυῶν τ' οὐνοπῶν τι,
 Εἰς μέσον ἀμφοτέρων, ὅτοβος δ' ἀπλῆτος ὀρώρει
 Σμόρδαλῆος ἐριδος, ἡάρτος δ' ἀνιφαίνεται ὄργων,
 Ἐκλίνθη ἢ μάχη, πρὶν δ' ἀλλήλοισι ἐπέχοντες,
 Ἐμμένους ἐμάχοντο διὰ ἡρατόρας ὑσμίνης.
 Οἱ δ' ἄρ' οὐκ ἐπὶ πρώτοισι μάχην δειμῖαν ἐγείραν,
 Κότῆς τε, βριαρίως τε, γύγης τ' ἄκατος πολέμοιο.
 Οἱ ῥα τρικησίδας πέτρας σιβαρῶν ἀπὸ χειρῶν
 Γέμπον ἐπασσυτέρας, ἡατὰ δ' ἐσπείσαν βελίεας
 Τιτλῶας, καὶ τῆς ᾗ ὑπὸ χθονὸς ἐνρυοδέας
 Γέμψαν, καὶ Δειμοῖσιν οὐκ ἀργαλίοισιν ἐδίκσαν,
 Νικήσαντες χόρσιν ὑπόβρεν πᾶρ ἰόντας,
 Τόσον οὐδ' ὑπὸ γῆς, ὅσον ἕρανός τε ἀπὸ γαίης.
 Ἴσον γὰρ τ' ἀπὸ γῆς ἐς τάρταρον ἡόροντα.
 Ἐννία γὰρ νύκτας καὶ ἡμέρας χάλκῃος ἀμμοῦ
 Οὐρανόβρεν ἡατιῶν, Δεικᾶτι ἐς γαῖαν ἵκοιτο.
 Ἐννία δ' αὖ νύκτας τε καὶ ἡμέρας χάλκῃος ἀμμοῦ

Magna. oculos uerò uisu priuabat quantūuis fortis,
 Splendor radians fulminisq; fulgurisq;
 Incēdiū aut immēsum occupauit Chaos. uidebatur aut
 Oculis aspicere. ac auribus uocem audire, (coram
 Itidem ut cū olim terra et cœlum latum supernè
 Appropinquabat. talis enim maximus strepitus excitatus
 Hac quidem diruta, illo aut ex alto diruente, (batur,
 Tantus fragor erat dijs confligentibus. (tabant,
 Simul quoq; uenti motūq; puluerēq; cū strepitu exci-
 Tonitruūq; fulgurq; et ardens fulmen, (remq;
 Ardentia tela Iouis magni ferebāt aut fremitū. clamor
 In mediū utrorūq; strepitus aut ingens excitabatur,
 Stupendæ pugnae robur. autem exerebatur operum.
 Inclinata uerò est pugna. prius uerò sibi mutuò immi-
 Fortiter pugnant in forti praelio. (nentes,
 Illi uerò inter primos pugnam acrem excitarunt,
 Cottusq; Briareusq; Gygesq; insatiabilis belli.
 Hi sanè trecentas petras robustis à manibus
 Mittebant frequentes. obumbrarunt autem iaculis
 Titanas, atq; hos quidem sub terram longè patentem
 Miserunt, et uinculis molestis alligarunt,
 Vincentes manibus magnanimos licet existentes,
 Tantū infrà sub terram, quātū cœlum distat à terrâ:
 Per enim spaciū à terra in Tartarum caliginosum,
 Nouem enim noctes ac dies ferreus Acmon
 Cœlitis delapsus, decimo die ad terram uenit:
 Nouem rursus noctes et dies æreus Acmon

Ex terra descendens, decimo die ad Tartarum uenit.
 Quem circa ferreū septū ductū est, circū uerò ipsum
 Triplici ordine fusū est circa collū, sed supernè (nox
 Terræ radices creuerunt. & infructuosi maris.

Vbi dij Titānes sub caligine opaca
 Absconditi sunt, consilijs Iouis nubicogi,
 Regione in squalida, & astæ ultima terræ.

His nō exitus patet: portas uerò imposuit Neptunus
 Ferreas: murus etiam circumdatus utrinq;

Illic Gyges, Cottusq; & Briareus magnanimus
 Habitant, custodes fidi Iouis ægida habentis.

Ibidem terræ tenebricosæ, & tartari opaci,
 Pontiq; infructuosi, & cœli stelligeri,

Ex ordine omnium fontes & fines sunt,
 Molesti, squalidi, quos oderunt dij,

Hiatus ingens, nec uerò integro anno
 Solum attinget, ubi primū portas intra uenerit:
 Sed sanè huc & illuc fert impetuosa procella,
 Molestæ, horrendumq; etiam immortalibus dijs
 Hoc monstrum. & noctis obscuræ domus horrendæ
 Stant, nubibus obtectæ nigris.

Hæc iuxta Iapeti filius sustinebat cœlum latum,
 Stans capiteq; & indefessis manibus
 Firmiter: quia tam nox quàm dies celeriter euntes
 Sese compellabant per uices, mutantés magnū limen,
 Ferreum. hæc quidem intrat, illa uerò foras
 Egreditur, neq; unquā utraq; domus intus cohibet,

Αλλ' αἰεὶ ἐτέρηγε δόμων ἐκτοδὸν ἔσσε,
 Γαῖαν ἐκιστρίφεται, ἡ δ' αὖ δόμῃ οὐτὸς ἔσσε,
 Μίμνα τλήν αὐτῆς ἄγλιν ὁδῶ, ἔσ' αὖ ἵπεται.
 Ἡ δ' ἐπιχθονίοισι φάος πολλοδόρνευε ἔχουσα,
 Ἡ δ' ὕπνου μετὰ χόροι, κασίγνητον θανάτῳ,
 Νῦξ ὅλοα, νεφέλη καπαλυμμένη ἠέροισι δῖα.
 Ἐνθα ἢ τυτῆος παῖδες ὄρευντες οἰκῇ ἔχουσιν,
 Υἱοὺς καὶ θανάτους, δαυοὶ θωὶ ὑδρίησιν αὐτῶς
 Νήλωος φαιδῶν ἐπιδέρνεται ἀκτίναςιν,
 Οὐρανὸν εἰσανιῶν, ἢ δ' ὕρανόθεν κατὰ βαίνων.
 Τῶν ἱτόροις δ' ἡ γλῶττι καὶ στήθεα τῶτα θαλάσσης,
 Πουχὸς ἀνδρὲς φῆται καὶ μάστιχος ἀνθρώποισι.
 Τῷ δ' ἰσιδερῇ δ' ἡραδὶς, χαλκῶν δὲ οἰήτορ
 Νηλεὺς οὐ σθένεσσιν ἔχει δ' ἄρ' πρῶτα λάβειν
 Ἀνθρώπων ἰχθόρων δ' ἡ καὶ ἀθανάτοισι θηοῖσιν.
 Ἐνθα θεῶ χθονὶν πρόδον δόμοι ἰχθόρωντες,
 Ἰφθίμῃ τ' αἰθίῳ, καὶ ἱππῶντες πόρσι φοινάδες
 Ἐσάσι, δαυοὶ δ' ἰώνων προπαφίειθι φυλάσσει,
 Νηλεὺς, τέχνῃ δ' ἡ κακῇ ἔχει δ' ἰόντας
 Σαῖναι ὁμῶς ὄρεα τε καὶ ὕασιν ἀμφοτέρωσι,
 Ἐξελθεῖν δ' ἐν αὐτῇσι ἰᾶ πάλιν, ἀλλὰ δαυοῖσιν
 Ἐδίῃ, ὅρ' κε λάβῃσι πυλῶν ἐκτοδὸν ἰόντα,
 Ἰφθίμῃ τ' αἰθίῳ καὶ ἱππῶντες πόρσι φοινάδες.
 Ἐνθα δὲ ναιετάει στυγερὴ θεὸς ἀθανάτοισι,
 Δανὴ σὺν ξυγάτῃ ἀφ' ὀρρού ὀπισθανοῖο
 Τρισβυλάτῃ, νόσφι δ' ἡ θεῶν κλυτὰ δώματα καίει,
 Μακρῇσι πύργοισι κατὰ κρηφῇ, ἀμφὶ δ' ὑπὸ πύργῳ

Κίονα

Sed semper altera domos extra existens;
 Terræ circa mouetur. altera rursus in domo existēs,
 Expectat horam itineris, donec ueniat.
 Hec quidem terrestribus multa cernens lumē habēs,
 Illa uerò somnum in manibus, fratrem mortis,
 Nox noxia, nube tecta atra:
 Ibi autem Noctis filij obscuræ domos habent,
 Somnus et Mors, graues dij: neq; unquam eos
 Sollucidus intuetur radijs,
 Cælum scandens, nec cœlitus descendens:
 Horum alter quidem terramq; et lata dorsa maris;
 Quietus percurrit et placidus hominibus.
 Alterius uerò ferreum quidē cor, æreū uerò ei pectus
 Crudele in præcordijs. habet aut quē semel arripue-
 Hominum: hostis uerò etiam immortalibus dijs. (rit
 Illic dei inferi in anteriore parte edes resonantes,
 Fortisq; Plutonis, et grauis Proserpine,
 Stant: asper autem canis pro foribus custodit,
 Seuius: artem aut malam habet. ad introcuntes quidē
 Adulatur pariter caudaq; et auribus ambabus.
 Exire uerò non iterum permittit denuò, sed obseruās
 Deuorat, quēcumq; prenderit portas extra existētē,
 Fortisq; Plutonis et grauis Proserpine.
 Ibidem habitat abominanda dea immortalibus,
 Horrenda Styx, filia reciprocantis Oceani (lā
 Maxima natu. seorsim uerò à dijs inclytæ edes inco-
 ingentibus saxis supernè tecta: circum uerò quaq;

Κίσιμ ἀργυροῖσι πρὸς ὕψος ἐτήρειται.
 Παῦρα ἢ θαύματος θυγάτηρ πόδας ἰστέ.
 Ἀγγελίης πωλεῖται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης,
 Οππότ' ἔρως καὶ νέμος οὐκ ἀθανάτοισιν ὄρεται.
 Καίρ' ὅς τις ψύδεται ολύμπια δώματ' ἔχοντων,
 Ζῆς δέ τε ἱερὸν ἐπέμφει θεῶν μέγαν ὄρκον οὐρανῶν
 Τηλόθεν οὐ χυσεῖν προχῶν πολυνέμον ὕδωρ,
 Ὑψηλὸν δ' ἐν πέτρῃς λατρεῖται ἡλεβάτοιο
 Ὑψηλῆς, πολλὸν ἢ ὑπὸ χθονὸς στυγροδείης
 Ἐξ ἰσθμοῦ πύλαμοιο ῥέει διὰ νύκτα μέλαιναν,
 Ωκεανοῖο λίρας, δεικνύει δ' ἐπὶ μοῖρα δέδασθαι.
 Εὐνέα μὲν παρὶ γλῶττι καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
 Δίνης ἀργυρῆς ἀλγυμόνος εἰς ἄλλα πίπτει.
 Ἡ δὲ μὲν ἐν πέτρῃς προρέει μέγα πῦμα θεοῖσιν.
 Ὅς ἱερὸν τὸν ἐπίρκορον ἀπολείψας ἐπομόσθη
 Ἀθανάτῳ, φεῖ ἔχουσι λαὸν νιφόσσης ολύμπου,
 Κάται νηὶ ποταμὸς τελεσιμόμον εἰς οὐρανόν.
 Οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρος ὄρχεται ἄσπον
 Βρώσιος, ἀλλὰ τε καὶ αὐτὰ πνυγὸς, καὶ αὐαυδος,
 Στρωπῶϊς ἐν λεχέσσι, λακόν δ' ἐπὶ λῶμα λαλὺπτα.
 Αὐτὰρ ἐπὶ νῆσον τελέσθαι μέγαν εἰς οὐρανόν,
 Ἄλλος δ' ἐξ ἄλλης δέχεται χαλεπώτατος ἄβλος.
 Εὐναίης ἢ θεῶν ἀπομείρεται αἰὸν ἰότηρ,
 Οὐδέ ποτ' ἐς θαλὺν ἐπιμίσγεται, οὐδ' ἐπὶ δαΐτας
 Εὐνέα πάντ' ἔτεια, δεικνύει δ' ἐπιμίσγεται αὐτίε
 Εἰρέας ἀθανάτων, οἳ ολύμπια δώματ' ἔχουσι.
 Τοῖον ἀφ' ὄρκου ἐθετο θεοὶ στυγὸς ἀφθίτου ὕδωρ,

Columnis argenteis ad cœlum firmata est.
 Rarò uerò Thaumantis filia pedibus uelox Iris,
 Nuncia, uertitur super lata dorſa maris,
 Quando lis & contentio inter deos exorta fuerit.
 Et sanè quifquis mentiatur cœleſtes domos tenentiũ,
 Iupiter tũ Irim mittit, deorũ magnũ iufiuradũ, ut ſe-
 Longè in aureo gutturnio celeberrimam aquã, (rat
 Frigidam, quæ è petra deſtillat alta,
 Excelfa. multum uerò ſubtus terram ſpacioſam
 E' ſacro flumine fluit per noctem nigram,
 Oceani cornu, decimã uerò pars attributa eſt.
 Nouem quidem circa terramq; & lata dorſa maris,
 Vorticibus argenteis intortus in mare exit,
 Vna uerò ex petra profluit, magnum damnum dijs.
 Quiſquis periurium relictis iurauerit
 Immortalibus, qui tenent uertices niuofi cœli,
 Iacet exors integrum per annum.
 Neq; ambroſiæ & neſtaris accedit propius
 Cibum, ſed iacet non reſpirans, & mutus,
 Stratis in lectis. malus autem ueternus obtegit.
 Sed poſtquam morbo deſunctus eſt magnũ per annũ,
 Aliud ex alio excipit difficiliſimum certamen,
 Nouennio autem à dijs relegatur ſempiternis, (pulas
 Neq; unq̃ ad conſiliũ ineundũ cõmiſcetur, neq; ad e-
 Nouem totis annis. decimo tandẽ cõmiſcetur iterum
 Cœtib. immortalũ, q cœleſtes domos incolũt. (aquã
 Tale enim iuramentũ cõſtituerũt dij, Stygis perennẽ

Ω γύναι, τό δ' ἴσσι λαΐα θυφίλα διαχέρον.
 Εὐθάδε γῆς ἀνοφρύς καὶ ταρταρὺν ὑπόρουτος,
 Πόντος τ' ἀτρυγέτοιο καὶ ἔραν' ἀσφόδρουτος,
 Εξάντες πάντων πηγὰ καὶ πέραι' ἱάσιμ,
 Ἀργαλέ, σφρῶματα, τά τε θυγίσι θεοῖσιν,
 Εὐθάδε μαρμαίρει τι πύλαι, καὶ λαῖτες ὑδαί,
 Ἀπιδρῶντες, ρίξῃσι διδωκυίαςιν ἀμυρῶν
 Αὐτοφρῶντες, πρόπρον ἢ, θεῶν ἐκτετῶν ἀπάντην,
 Τιτλήεις ναῖσαι, πέρην χάσις φοβόρις.
 Αὐτὰρ ἐρισμαρῶγοιο διὸς λαῖοι ἐπίκυροι
 Δώματ' ἀναιΐασιρ ἐπ' ὠκυαινοῖο βεμέθλοισι,
 Κόττος τ' ἡδὲ γύναις βελχίωρ γέμον ἄνδ' ὄντα,
 Γαμβρόν ἔον ποίωσι βαρύνητοπος οἶνοσίγαυος.
 Δῶκε ἢ λυμοπόλαιαν ἀπύην θυγατρίρα ἄρ.
 Αὐτὰρ ἐπ' αὖ τιτλήεις ἀπ' ἔραν' ἐξίλασι ζόντες,
 Οπλότατον τέκε παῖδα τυφώϊα γαῖα πελώρη,
 Ταρταρὺς ἐν φιλότῃ, διὰ χυσιῶν ἀφροδίτην.
 Οὐ χᾶρις ἤ ἔχουσιν ἐπ' ἰαχὺ ὄργματ' ἔχουσαι,
 Καὶ πόδες ἀνάματ' ἱρατὸρ' εὖ θεῶν. ἐν δέ οἱ ἄμωρ,
 Ἡρ ἱνατὸρ λιφαλά ὄφιος, δεινοῖο δράκοντος.
 Γλώσσησι ἀνοφρῆσι λειλεχμότες. ἐν δέ οἱ ὄσων
 Θεωσισίγες λιφαλήσιν ὑπ' ὄφρῳσι πῦρ ἀμάρνασε.
 Ρασὼν δ' ἐν λιφαλέων πῦρ καί τοι δόρυ μοῖοιο,
 Φωναὶ δ' ἐν πάσῃσιρ ἴσαν δεινῆς λιφαλήσι,
 Γαντοίλῳ ὅπ' ἰῆσαι, ἀβίττατον. ἄλλοτε ἢ γὰρ
 Φθίγγονθ' ὥς τε θεοῖσι συνιέμεν. ἄλλοτε δ' αὐτὰ
 Ταῦρ' ἐρβρύχω μοῖος ἀχάτην ὄσαν, ἀγᾶρ'

Ἄλλοτε

Antiquam istam, quæ tranat aridum locum.
 Vbi terre caliginosa, et tartari obscuri,
 Pontiq; infructuosi, et cœli stellati,
 Ex ordine omnium fontes et fines sunt
 Molesti, squalidi, quos oderunt dii licet,
 Illic splendidaq; portæ, et lapideum limen,
 Immotum, radicibus longis compactum,
 Sua sponte enatum, ante illud uerò, extra omnes deos
 Titanes habitant, ultra Chaos caligine obductum.
 Ceterum ualde tonantis Iouis inclyti auxiliarij,
 Domos incolunt in Oceani fundamentis,
 Cottus atq; Gyges. Briareū quippe bonum existētem
 Generum suum fecit grauiter fremens Neptunus.
 Dedit aut Cymopoliā, ut ducat in uxorem, filiā suam.
 Ast ubi Titanes e cœlo expulsi Iupiter,
 Minimū natu peperit filiū Typhocum Terra magna,
 Tartari compressu, per auream Venerem.
 Cuius manus quidem sunt ob robur operibus aptæ,
 Et pedes indefessi robusti dei. ex humeris uerò ei
 Erant centum capita serpentis horrendi draconis,
 Linguis nigris lambentes. præterea ex oculis ei
 Admirandorum capitum sub supercilijs ignis micat.
 Omnibus autem ex capitib; ignis flagrabat cernentis.
 Voces quoq; in omnibus erant horrendis capitibus,
 Omnigenū sonitū emittētes ineffabilē. interdū enim
 Sonabāt, ut dijs intelligere liceret, interdū rursū (cis:
 Tauri ualde mugietis, robore incoercibilis uocē fero

Ἀλλοτε δ' αὖτε λείοντος, ἀναιδέα θυμὸν ἔχοντος.
 Ἀλλοτε δ' αὖ σκυλάκισιν βοικότα, βάνματ' ἀνῆσα
 Ἀλλοτε δ' αὖ ροῖζαχ' ὑπὸ δ' ἤχισεν ἕρεα μακρά.
 Καί νύ τις ἐπλετο ὄργων ἀμύχανον ἡμάτι. ἑάνω.
 Καί τις οὐ γὰρ θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀψάξεν,
 Εἰ μὴ ἄρ' ὅξυν γένοιτο παῖδες ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
 Σπληνον δ' ἐβρόντησε καὶ ἔβρομον, ἀμφὶ ἧ γαῖα
 Σφοδραλέων ἰονάβουσι, καὶ ἕρανός σφ' οὐκ ὑπόρθεον,
 Ρόντος τ' ἰονεανῶν τε ρῶν, καὶ τὰρ τάρκα γαῖης,
 Ροσὶ δ' ὑπ' ἀθανάτοισι μέγας πελεμίζετ' Ὀλυμπος,
 Ορνυμένοιο ἀνάνης, ἐπιστραχίζετ' ἧ γαῖα.
 Καὶ μα δ' ὑπ' ἀμφοτέρων κατίχεν ἰοειδέα πόντον,
 προτῆς τε σφ' ὀπῆς τε πυρὸς ἀπὸ τοῦ πελώρου,
 Πρηστῆρων ἀνέμων τε ἰόρπονῶν τε φλεγέθοντος.
 Εἴρει ἧ χθὼρ πάσκα, καὶ ἕρανός, καὶ θάλασσα
 Θῦν δ' ἄρ' ἀμφ' ἀνῆσεν, πόρτι τ' ἀμφὶ λύματα μακρά
 Ρίπῃ ὑπ' ἀθανάτων, οἷοσι δ' ἄσβετος ὀρώρει.
 Τρέσσει δ' αἰδοῖς ἐνέροις καὶ αἰσθημένοισιν ἀνάσκει,
 Τιτλῶν δ' ὑποταρσάρχοι, ἰόντες ἀμφὶς ἔοντες,
 Ἀσβίστ' ἑλιδόλοιο καὶ αἰνῆς ἀνιότητος.
 Ζόντες δ' ἐπείδ' ἰόρβωον ἐὼν μένος, εἴλετο δ' ὅπλα,
 Βροντῶν τε σφ' ὀπῆν τε καὶ αἰθαλόροισι ἰόρπονῶν,
 Ραῖξεν ἀπ' ἑλῶμποι ἐκάλυμνος, ἀμφὶ ἧ πάσας
 Επεὶ θεασείας ἑφ' ἀλὰς ἀνιόνο πελώρου.
 Αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ μεν δάμασε πληγῶν ἰμάσας,
 Ηεῖπε γηωθείς, στραχίζετ' ἧ γαῖα πελώρου.
 Φλόξ ἧ ἰόρπονῶν ὅς τις ἀπείσυντο τοῖο ἀνάνης,
Οὐρίος

Interdum rursus leonis, impudentē animū habentia.
 Interdum rursus catulis similia, mira auditu:
 Interdum uerò stridebat, resonabantq; montes alti.
 Et sanè erat opus perplexum die illo.
 Atq; certè ipse mortalib. & immortalib. imperasset,
 Nisi statim intellexisset pater hominumq; deorumq;
 Grauitè aut insonuit, atq; fortiter, undiq; uerò terra
 Horredè edidit fragorem, & coetum latū supernè,
 Pontusq; & Oceani fluxus, & infima loca terræ.
 Pedib. uerò sub immortalib. magnus cōtrēmuit Olym
 Excitato rege. ingemiscebat autem tellus. (pus,
 Ardor autem ab utrisq; occupabat nigrum pontum,
 Tonitruq; & fulguris igne ab isto immani,
 Valde spirantium uentorumq; & fulminis ardentis.
 Feruebat autem terra omnis, & cælum, atq; mare
 Furebat circum littora, circūquaq; & fluctus magni
 Impetu à deorū. cōmotio uerò difficilis sedatu coorie
 Expauit aut Pluto inferis mortuis imperās, (batur.
 Titanesq; sub Tartarū detrusi, à Saturno seorsim exi
 Ob inextinguibilē fremitū, et grauē cōsuctā. (stētes
 Iupiter uerò postquā accumulauit suū robur, sumpsit
 Tonitruq; fulgurq; & coruscās fulmē, (uerò arma,
 Percussit ab Olympo insiliens. circum uerò omnia
 Combussit ingentia capita seui portenti.
 Ceterum ubi ipsum uicit ictibus percutiens,
 Cecidit mutilatus, ingemiscebat aut terra uasta. (gis,
 Flāma aut fulmine icti cū impetu ferebatur illius re-

Οὔρις οὐ βίαςεισι δίδυις παιπαλίοισι,
 Πλυνόντες πολλὰ ἢ πηλάρη καί το γαῖα,
 Ατμῇ θιασιῖν, καὶ ἐτήκετο κακίστορος ἡς
 Τέχνη ὑπ' αἰθεῶν, ὑπό τ' οὐράτω χαλκίοιο
 Θαιρθεῖς, καὶ δὲ σιδερεὶς ἐπ' αὖτε λατ' ὀρώτατός ἐστιν,
 Οὔρις οὐ βίαςεισι, διαμαζόμενος πυρὶ καλῆν,
 Τάπειται οὐ χθονὶ δύν, ὑφ' ἡφαίστου παλάμῃσιν.
 Δε αἶψα τέκετο γαῖα σείρα πυρὸς αἰθεροόοιο.
 Εἴψε δέ μιν θυμῷ ἀνάχωρ ἐς ταρταρον ἀνυῖν.

Εκ ἣ τυφώϊος ἐστ' αὐγῶν μοῖαις ὕψερ δούτων,
 Νόσφι νότυ, βορίω τι, καὶ ἀργύρεω ζεύγροιο.
 Δι' γέ μιν ἐκ θεόφω γυναι, θυῖσις μέγ' ὄνααρ.
 Αἱ δ' ἄλλαι μαφ' αὔραι ἐπισπείουσι θάλασσαν,
 Αἱ δ' αὖτε πίπνυσαι ἐς ἡόρασι δία πόντον,
 Εὔμα μέγα θνητοῖσι, κακῇ θύουσι ἀέλη.
 Ἄλλοτε δ' ἄλλαι ἄνοι, διασπιδανῶσι τι νῆαρ,
 Νάυτας τε φθείρουσι, κακῇ δ' ὑ γίνεσθαι ἀλκή
 Ἀνδράσιν, οἱ καὶ νοῖσι συναντῶσι κατὰ πόντον,
 Αἱ δ' αὖτε κατὰ γαῖαν ἀπείριτον ἀνθεμόισαν,
 Εργ' ὄρατ' αὖ φθείρουσι χαμαὶ γυνέων ἀνθρώπων,
 Πυμπλάσσει λόγιός τε καὶ ἀργαλὴς βολοσυρτῆ.

Αὐτὰρ ἐπεὶ ῥα πόνον μάκαρες θεοὶ ἐξήέλυσαν,
 Τιθήνοισι ἣ τιμῶν ἱερῶν τε βίηφι,
 Δι' ῥα τότε ἤτρωον βασιλευόμενον, καὶ δ' ἀνάσσειν,
 Γαῖης φρεσὶ μεσούουσιν, οὐλύμπιον δὲ γένος καὶ ζῆν'
 Αθανάτων, ὃ ἣ, τοῖσιν δὲ διαδάσασθαι τιμὰς.
 Ζεὺς ἣ θύων βασιλεὺς πρῶτ' ἔκλυον ἄλοχον θέτο μήτηρ.

Γλαῦκος

Montis in concavitates opacæ, asperas,
 Percussi. multa autem uasta ardebat terra,
 Præ uapore ingenti, & liquefcebat stannum uelut
 Arte ab iuuenum, & fabrefacto catino fusorio
 Calefactum: atq; ferrum quod solidissimum est,
 Montis in concavitatibus, uictum igne combustiuo,
 Liquefcit in terra diuina à Vulcani manibus.
 Sic sanè liquefcebat terra iubare ignis ardentis.
 Abiecit aut ipsam animo tristatus, in tartarum latè.

Ex Typhoeo aut est uentorum uis humide flantiū
 Excepto Noto, Boreaq; & celeri Zephyro. (tan.
 Qui sanè ex dijs sunt natiuitate, hominib; magna utili
 Ast alie leues auræ inspirant mare,
 Que utiq; incidentes in nigrum pontum,
 Clades magna hominib; us malo rapiuntur turbine;
 Nunc hæ, nunc illæ flant, dissipantq; naues,
 Nautaq; perdunt. mali autem non est remedium
 Viris, qui illis occurrunt in ponto.

Eadem rursum per terram immesam florib; ornatam
 Opera iucunda corrumpunt humo prognatorū homi-
 Replentes puluereq; & molesto strepitu. (num

Sed postquam sanè laborem dij beati perfecerunt,
 Cum Titanibus autem pro honore pugnarunt u;
 Iam tum impellebant regnare atq; imperare,
 Ex terre consilio, Olympium latè cernentem Iouem
 Immortalib; hic uerò inter illos ritè distribuit munia.
 Iupiter aut deorū rex primā uxore suā fecit Prudentiā,
 Pluri-

Γλαῖστα θεῶν εἰδῶν, καὶ θνητῶν ἀνθρώπων.
 Ἀλλ' ὅτε δὲ ῥ' ἤμελλε θεῶν γλαυκῶπις ἀθλίω
 Τίξιδαι, τό τ' ἔπειτα Διδοφρονέας ἔξαπαλίσας,
 Αἰμωλίοισι λόγοισιν, εἰλὸν ἐς ἑκάτθετο θυδῶν,
 Γαῖης φραμμοσυῶνσι, καὶ ἔραν ἄσφοδόντες.
 Τὼς γὰρ οἱ ἐφρασάτῃ, ἵνα μὴ βασιλῆῖα τιμῶν
 Ἄλλος ἔχῃ, διὸς ἀντὶ, θεῶν καὶ γυντῶν.
 Ἐκ γὰρ τῆς εἰμαρτο πόριφρονε τέκνα γονίῳ
 Πρώτῃν ῥ' ἐνέρι γλαυκῶπις αἰδομένην,
 Ἰσοῦ ἔχουσαν πατρὶ μόρος, καὶ ἐπίφρονα βαλῖν.
 Ἀντὰρ ἔπετ' ἄρα παῖδα θεῶν βασιλῆα καὶ ἀνδρῶν,
 Ἡμετέρη τίξιδαι, ὑπέρβιον ἦτορ ἔχοντα.
 Ἀλλ' ἄρα μιν ζῶνς προέδην εἰλὸν ἐγκατθετο θυδῶν,
 Ως δὲ οἱ φράσασατο θεῶν ἀγαθὸν τε κακὸν τε.
 Δαῦτόφρον ἠγάγετο λιπαρὸν θέμις, ἥ τέκνον ὥρεται,
 Εὐνομίην τε, Δίκην τε, καὶ εἰς ἑλνὺν τιθαλῶν.
 Αἰτ' ὅρ' ἡραίοισι καταθνητοῖσι βροτοῖσι,
 Μοῖρας θ' ἥς πλείων τιμὴν πόρε μνῆστα ζῶνς,
 Κλωθὴν τε λάχισιν τε καὶ ἄτροπον, αἶ τε διδῶσι
 Θνητοῖς ἀνθρώποισιν ἔχειν ἀγαθὸν τε κακὸν τε.
 Τρῶς δέ οἱ σύριυσέ μιν χάριτας τέκε κακὸν παρήκας,
 Πικρὰν ἑλνὴν, πολυήρατον εἶδος ἔχουσα,
 Ἀγλαίην, καὶ ὑφροσυῶν, θαλίην τ' ὄρατεινὴν.
 Τῶν καὶ ἀπὸ βλεφάρων ὄρος εἶβιτο Δορπομονάων
 Αὐσιμέλεις, καλὸν δέ θ' ὑπ' ὀφρύσι Δορπιόωνται.
 Ἀντὰρ ὁ Διμήτρος πολυφόνους ἐς λέχος ἤλθον,
 Ἡ τέκε πόρσεφόνῃν λουκῶλρον, ἥμ' αἰδωνὸν

Plurimum ex dijs edoctam et mortalibus hominibus.
 Sed cum iam esset deam cæsijs oculis Mineruam
 Paritura, ibi tum dolis animo decepto,
 Blandis sermonibus, suam incondidit alium,
 Telluris consilijs, et cœli stellati.
 illa duo enim ei dixerunt, ne regium honorem
 Alius haberet Iouis loco, deorum sempiternorum:
 Ex hac enim in fatis erat prudentes liberos nasci.
 Primâ quæ, uirginē cæsijs oculis præditam in Tritone.
 Par habentē patri robur, et prudēs consiliū. (genitā,
 Ceterum deinde sanè filium deorū regem et uirorum
 Erat paritura, magnum animum habentem:
 Sed ipsum sanè Iupiter antè suo condidit uentre.
 Sic ei consulebat dea bonumq; malumq;.
 Postea duxit splendidā Themī, quæ peperit Horas,
 Eunomiamq; Dicēq; et Irenen florentem,
 Quæq; opera matura faciūt apud mortales homines:
 Parcasq; quib. maximū honorē dedit prudēs Iupiter,
 Clothoq; Lachēsinq; et Atropon, quæ dant
 Mortalibus hominibus habere bonumq; malumq;.
 Tres uerò ei Eurynome Gratias pepit pulchras genas
 Oceani filia, à multis optatā formā habēs, (habentes,
 Aglaiam, et Euphrosyncem, Thaliāq; amabilem,
 Quarum et à palpebris amor destillat contuentium.
 Soluēs mēbra, iucundū uerò sub supercilijs afficiūt.
 Porro hic Cereris multos pascentis ad lectum uenit,
 Quæ peperit Proserpinam pulchris ulnis, quā Pluto
 Rapuit,

Ηρπασεν ἥς παρὰ μητρός· ἰδὼν δὲ καὶ μητίητα βόη·
 Μνημοσύνης δ' ἐξ αὐτῆς ὄρσασατο ἡκαλιόμοιο,
 Ἐξ ἧς αἱ μῦσαι χρυσάρπυραι ἐξεγούοντο,
 Εὐνία, τῆσιν ἔδον βαλῖαι, καὶ τέρψις ᾠοιδῆς·
 Αὐτὰ δ' ἀπόλωντο, καὶ ἄρτι μὲν ἰοχάραιον,
 ἱμορόοντα γόνον περὶ πάντων ἔρανεώνων,
 Γένετ' ἄρ' αἰγιόχοιο Διὸς φιλότῃ μεγῆσα.
 Λαοδοῖάτην δ' ἦρ' ἐκ βαλάρων ποίησάτ' ἀποιτρύ,
 Ἡ δ' ἤβλυ· ἄρ' ἡ, καὶ εἰλείθυαν ἔτιπ' ἦ,
 Μιχθεῖσ' οὐ φιλότῃ θεῶν βασιλῇ καὶ ἀνδρῶν.
 Αὐτὸς δ' ἐκ κεφαλῆς γλαυκῶπιδα τρογογούειαν,
 Δανῶν, ἀχρονύδοιμον, ἀγίστρατον, ἀτρυτώνην,
 Γόττιαν, ἧ καὶ λαοδοί τε ἔδον, πόλιμοί τε, μάχαι τε,
 Ἡρ' δ' ἤφαιστον ἡλυτὸν οὐ φιλότῃ μεγῆσα
 Γένετο, καὶ ἱαμύνουσι, καὶ ἤρισον ὃ παρανοίη,
 Ἐν πάντων τέχνησι λικασμοθὸν ἔρανεώνων·
 Ἐν δ' ἀμφιτέλει καὶ ἐρικυδέα οἶονσι γαῖαν,
 Τρίτων δ' ἑρυνίης γόνετο μέγας, ὃς τε θαλάσσης
 Γυθμον ἔχων, παρὰ μητρὶ φίλῃ καὶ πατρὶ ἀνακτῇ
 Ναίῃ χρυσία δῖα, Διανὸς θεός, αὐτὰρ ἄρ' ἦ
 Πρωτόγεω λυθέρεια φόβον καὶ δαῖμον ἔτιπ' ἦν
 Δανῆς, οἳ τ' ἀνδρῶν πυκινὰς ἐλονέουσι φάλαγγας,
 Ἐν πολέμῳ ἡνύοντι, σὺ δ' ἄρ' ἦ πῶλιν πόρβω.
 Ἀρμονίην δ', ἥρ' ἡ κείδμος ἐπέρθυμος θίτ' ἀποιτρύ·
 Ζηνὶ δ' ἄρ' ἄτλαντις μάλα τίηε λυθίμοι ἱερμῇ
 Κέρων' ἀθανάτων, γόρδον λέχας εἰσαναβῆσα,
 Καδμείῳ δ' ἄρ' αἰ σιμέλῃ τίηε φαίδιμον γόνον,
μιχθεῖσ'

Rapuit sua à matre: dedit autem consiliarius Iupiter.
 Mnemosynem uerò deinceps amauit pulchricomam.
 Ex qua Musæ aurea mitra reuinſte nate sunt
 Nouem: quibus placent conuiuia, et oblectatio cætus.
 Latona aut Apollinem et Dianā sagittis gaudētem,
 Amabilem prolem supra omnes cœlites,
 Genuit sanè, Aegiochi Iouis amori mixta.
 Postremam uerò Iunonem floridam fecit uxorem.
 Hac autem Heben, Martem, et Lucinam peperit,
 Mixta amore deorum regi et hominum.
 Ipse uerò ex capite cæsijs oculis præditā Tritogeniā,
 Acrē, in agris tumultuatē, ducē exercitus, indomitā,
 Venerādā: cui clamoresq; placuerūt, bellaq; pugnaq;
 Iuno autem Vulcanum inclytum amori indulgens,
 Genuit, et uires intēdit, et cōtendit cum suo marito,
 Præ omnibus artibus ornatum cœlitibus.
 Ex Amphitrite autem et graui crepo Neptuno,
 Triton latē potens natus est magnus: qui maris
 Fundum tenens, apud matrem charā, et patrē regem
 Incolit auream domum, uehemens deus, sed Marti
 Clypeos diffecanti, Venus Timorem et Metū peperit,
 Graues, quiq; uirorum densas turbent phalanges,
 In bello horrido, unā cum Marte urbes deuastante.
 Et Harmoniā q̄ Cadmus magnanimus duxit uxorē.
 Ioui uerò Atlātis filia Maia peperit gloriosū Mercu-
 Præconem deorū, sacrum lectum cōscendens. (trium,
 Cadmi filia uerò ei Semele peperit clarum filium.

Μηχθεῖς οὐ φιλότῃτι, διόνυσον πολυγυθία,
 Αθάνατον θνητῇ, νυν δ' ἀμφοτέρω θεοῖ εἰσιρ.
 Αλημλίην δ' ἄρ' ἐτινῆ βίην ἡρακλειῶν,
 Μηχθεῖς οὐ φιλότῃτι, διὸς νεφεληγέρεταο.
 Αηλαίην δ' ἥφαistos ἀγακλυτὸς ἀμφιγυῖας,
 Οπλοτάτῃν χακρίων θαλόρην ποτήσατ' ἀποιτιρ.
 Χρυσονόμης δ' ἄρα διόνυσος ξανθίῳ ἀεράδηνῳ,
 Κέρην μίνως θαλόρην ποιήσατ' ἀποιτιρ.
 Τίῃ δέ οἱ ἀθάνατον καὶ ἀγήρω θῆκε ἱερωνίωρ.
 Ηβίῃ δ' ἀλημλίῃς καλλισφύρα ἀλκιμος υἱός,
 ἱς ἡρακλῆος, τελέσας φονέωντας αἰθλῆς,
 Παῖδα διὸς μεγάλαιο, καὶ ἥρης χρυσοπιδίῳ,
 Αἰδοίῳ θέτ' ἀποιτιρ, οὐ γλύμπῃ νιφόοντι.
 Ολβιος, ᾧ μέγα ὄργον οὐ ἀθανάτοισιν ἀνύσας,
 Νάϊες ἀπῆμαντος, καὶ ἀγῆρας ἤματα πάντα.
 Ηελίῳ δ' ἀνάμαντι τέκε ἱλυτῇ ὠκεανίῃ
 πόρονίς, λίρην τε, καὶ αἰντῇ βασιλῆα,
 Αἰντῇ δ' υἱὸς φαειμυβρότα ἡελίοιο,
 Κέρην ὠκεανοῖο τελεύοντος ποταμοῖο
 Γῆμε, θεῶν βαλῆσιν, ἰδὲ γὰρ καλλιπαῆμον.
 Η δέ οἱ μήδαιαν ἐνσφυρον οὐ φιλότῃτι
 Γένανθ' ὑποδμηθῆσα διὰ χρυσῇ ἀφροδίτῃ.

Ὑμεῖς ῥ' νυν χαίρετ' ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
 Νῆσοί τ' ἤπεροί τε, καὶ ἀλμυρὸς ὄνδοι πόντος.
 Νυν ἧ θεῶν φῶλον αἰέσατε ἡδυέπειαι
 Μῦσαι, ὀλυμπιάδεις ἑῶραι διὸς αἰγίοχοιο,
 Οἷσαι ἀπὸ θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιρ' ἐννεθεῖσαι.

Αθάνα—

Rem cum eo habens, Dionysum hilarem,
 Immortalem mortalis, nunc uerò ambo dii sunt.
 Alcmenæ uerò peperit uim Herculanam,
 Mixta amore Ioui nubie ego.
 Aglaidam uerò Vulcanus ualde inclutus claudicans,
 Minimam natu è Gratijs floridam duxit uxorem.
 Sed aureo crine cõspicius Bacchus flauã Ariadnem,
 Filiam Minois, in flore existentem fecit coniugem.
 Hãc uerò ei immortalẽ experteq; senij fecit Saturnus.
 Hebem autẽ Alcmene pulchros talos habentis fortis
 Vis Herculis peractis luctuosis certaminibus (filius,
 Filiã Iouis magni, & Iunonis aureis calceamētis utẽ-
 Pudicam duxit uxorem, in Olympo niuoso. (tis
 Felix qui magno facinore inter deos confectus,
 Habitat ille fusus, & carens senio perpetuo.
 Soli autem rapido peperit incluta Oceanis
 Perseis, Circemq; & Aetem regem.
 Aetes autem filius lucem hominibus dantis Solis,
 Filiam Oceani perfecti fluij. (præditam
 Duxit Deorum ex uoluntate, Idyiam pulchris genis
 Hec autem ei Medea pulchros talos habentẽ amoris
 Peperit, succubens per aureã Venerem. (indulgens
 Vos quidem nunc ualete coelestes domos tenentes,
 Insuleq; & continentis terræ, & salsus intus pontus.
 Nunc autem dearum coetum cantate blandiloquæ,
 Musæ Olympiades, filie Iouis Aegiochi,
 Quæcunq; mortales apud uiros cubantes,

Λθανάται, γένοντο θεοῖς ἐπιέμελα τίνων.
 Δημήτηρ ᾗ πλεόν ἔγείνατο, δῖα βιῶν,
 ἰασίῳ ἤρωι μιγείσ' ὄρατ' ἡ φιλότῃτι,
 Ναῶ οὐ τριπόλῳ, ἱρήτης οὐ πῖονι δῖμῳ,
 Εὐδλὸρ, δὲ εἰς' ἐπὶ γλῶ, καὶ σὺρέα νῶτα θαλάσσης,
 Γᾶσαν, τῷ ᾗ τυχόντι, καὶ ἔκ' ἐς χεῖρας ἱκνται,
 Τὸν δ' ἀφνειὸν ἔθηκε, πολὺν τί οἱ ὅπασον ἔλθορ.
 Κάδμῳ δ' ἀρμονίῃ θυγάτηρ χυσοῦς ἀφροδίτης,
 Ἰνὸ λιμὶ σιμέλλῳ, καὶ ἀγαυίῳ ἡαλδισπάρῳ,
 Ἀντονόλῳ θ' ἡμ γῆμῳ ἀρισταῖος βαθυχαίτης,
 Γείνατο, καὶ πολὺν δωρορ ἐῦσιφ' ἀνῶ οὐ δέβη.
 Κύρη δ' ὠκεανοῖο χυσοῖσι ἡαρτόροβύμῳ
 Μιχθέσ' ἐμ φιλότῃσι πολυχύσου ἀφροδίτης,
 Καλλιρῶν, τέκε παῖδα βροτῶν ἡαλδιστορ ἀπαύτωρ,
 Γερνυνῆα. τὸν ἡΐανι βίη ἤρακλινείν,
 Βοῶρ οὐκ' αἰλιπόδωρ ἀμφιρρύτῳ σὺρυνθείη.
 Τιθωνῷ δ' ἡὺς τέκε μέμνονα χαλκοκορυθαῖον,
 Αἰθιόπων βασιλῆα, καὶ ἡμαθίωνα ἀναιῖα.
 Ἀνταῖ τοι ἡεράλῳ φυτῆσατο φαίδιμορ ἦδ' ὄρ,
 Ἰφθιμορ φαίδοντα, θεοῖς ἐπιέμελον ἀνδρα.
 Τὸν ῥὰ νέον τέρην αὐθὸς ἔχοντ' ἱερυνδῆος ἤβης,
 Γαῖδ' ἀπαλὰ φρονέοντα φιλομμάδης ἀφροδίτης,
 Ωρετ' ἀναρραψαμένη, καὶ μιν ἱαθῖοις ἐνὶ νηοῖς
 Νηιοπόλορ νύχιον ποικίσατο, δαίμονα δῖον.
 Κερλεῖ δ' αἰήταο διοτρεφῖος βασιλῆος,
 Δισονίδης, βαλῆσι θεῶν αἰαγονετᾶων,
 Ἥγι παρ' αὐτῷ, τιλίσας γενόγοντας αἰέθλης,

Dæ, pepererunt dijs similem prolem.
 Ceres quidem Plutum genuit, præstâtissima dearum,
 Iasio heroi mixta iucundo amore,
 Nouali in ter proscisso, Crete in pingui populo,
 Bonū: qui uadit super terrā & lata dorsa maris (rit,
 Omnē. Ei uerò q̄ adipiscitur, & cuius ad manus uene
 illum locupletem fecit, multāq; ei præbuit felicitatē.
 Cadmo præterea Harmonia filia aureæ Veneris,
 Ino & Semelem, & Agauen pulchras genas habentē,
 Autonoeq; q̄ duxit Aristæus dēsa cesarie præditus,
 Genuit, & Polydorū mœnijs pulchrē cinctis in The-
 Filia uerò Oceani Chrysaori magnanimo (bis.
 Mixta amore abundantis auro Veneris,
 Callirhoe peperit filiū mortaliū pulcherrimū omniū,
 Geryonem. quem interfecit uis Herculana,
 Boues propter flexipedes circumflua in Eurythæa.
 Tithono uerò Aurora peperit Memnona ærea galea
 Aethiopum regem: & Emathionē regem. (munitum,
 Ceterū Cephalo plantauit inclytum filium,
 Fortem Phaetontem, dijs similem uirum.
 Qui sanē iuuenē tenerū florē habētē gloriose puber
 Filium iuuenilia sapientem renidens Venus, (tatis,
 Incitauit instituens, & ipsum in templis
 Aedituum nocturnum fecit, demonem diuinum.
 Filiam uerò Acetæ à Ioue nutriti regis
 Aesonides, uoluntate deorum sempiternorum
 Abduxit ab Aceta, pactis plenīs suffirijs certaminib;

Τὺς πολλὰς ἐπέτιλλε μέγας βασιλὺς, ὑπερβύων,
 ὕβρισθ' ὡς πελὶς, καὶ ἀτάδαλος ὀβριμοδργός.
 Τὺς τελέσας ἐς ἰωλπὸν ἀφίκετο, πολλὰ μογῶσας,
 Ωκεῖνς ἐπὶ νηὸς ἄγων ἐλπιώπιδ' αὖτις,
 Λισονίδης, καὶ μιν θαλάρην ποιήσας ἀνοιτιρ.
 Καί ῥ' ἤγε δμυθεῖσ' ὑπ' ἰήσωνι ποιμονί λαῶν,
 Μήδειον τέκε παῖδα, τὸν ὕρισιν ἔτρεφε χείρων
 Φιλυρίδης. μέγας δ' ἦ διὸς νόος ἐξετάλειτο.
 Αὐτὰρ νηπίδες ἔσθραι ἀλίοιο γέροντος,
 ἦτοι ῥ' φῶνον ψαμάβη τέκε δῖα θιᾶων,
 Αἰανὲς σὺν φιλότῃ, διὰ χρυσὴν ἀφροδίτην.
 Γυλαί δ' ἔδμυθεῖσα θιᾶς θέτις ἀργυρόπις,
 Γένετ' ἀχιλλῆα ρηξιδόρα, θυμολέοντα.
 Αἰνείαν δ' ἄρ' ἐτίησεν εὐστέφανος λυθίρεα,
 Αἰχίσον ἥρωϊ μιγείσ' ὄρατ' ἠφιλότῃ,
 Ιδὼς σὺν ἱορυφῇσι πολυπύχῃ, ὑλκίεσθης.
 Κίρην δ' ἠελίς θυγάτηρ ὑπεριονίδαο,
 Γένετ' Ὀδυσσεὺς ταλασίφρονος σὺν φιλότῃ,
 Αἰχίον, καὶ δὲ λατῖνον, ἀμύμονά τε, ἑρμῆσ' ὄρατ' ἠφιλότῃ.
 Οἱ δ' ἔτι τοι μέλα τῆλε μυχῶν νήσων ἰδράων,
 Ρᾶσιν τυρολινούσιν ἀγαλματοῖσιν αἶσασον.
 Ναυσίθεον δ' Ὀδυσσεὺς ἑλάνυψεν δῖα θιᾶων
 Γένετο, ναυσινόορ τε, μιγείσ' ὄρατ' ἠφιλότῃ.
 Αὐταὶ ῥ' θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιν σὺν νηθεῖσαι,
 Αθάναται γέναντο θεοῖς ἐπιείκελα τέκνα.
 Νῦν δ' ἡ γυναικῶν φύλον αἰεῖσθε, μολύπεσαι
 Μῶσαι ὀλυμπιάδες, ἔσθραι διὸς αἰγιόχοιο.

Τ Ε Λ Ο Σ.

Quæ multa imperabat magnus rex,superbus,
 Violentus Pelias,et iniquus fortiũ, facinorũ patrator.
 Quibus peractis ad Iolcum redijt,multa perpeffus,
 Veloci in naue uehẽs pulchris oculis præditã puellã,
 Aefonides,et ipsam floridam fecit uxorem.
 Et sanè hæc domita ab Iasone pastore populorum,
 Medeu peperit filiũ,quẽ in montibuseducabat Chirõ
 Phillyrides:magni uerò Iouis uoluntas perficiebatur.
 Ceterum Nereides filie marini senis,
 Et sanè quidẽ Phocũ Psamathe peperit,præstãtissima
 Acaci in amore,per auream Venerem. (dearum,
 A' Peleo aut subacta dea Thetis cãdidos pedes habẽs,
 Genuit Achillẽ prorũpẽtẽ p uiros,leonis animũ habẽ
 Acneã porro pepit pulchrẽ coronata Cytherea, (tẽ.
 Anchise heroi mixta iucundo amore,
 Ide in uerticibus,habentis multos anfractus,syluofe.
 Circe uerò Solis filia,filij Hyperionis,
 Peperit Vlyßis ærumnosi in amore,
 Agrium,atq; Latinum,Amymonemq; Craterumq;:
 Qui sanè ualde procul in recessu insularum sacrarũ,
 Omnibus Tyrrhenis ualde inclytis imperabant.
 Nausithou uerò Vlyßi Calypso excellẽtissima dearũ
 Genuit,Nausinoumq; mixta grato amore.
 He quidem mortales apud uiros cubantes
 Deæ,pepererunt dijs pares filios.
 Nunc uerò fœminarum agmen cantate suauiloque
 Musæ Olympiades,filie Iouis à capra nutriti.

Nicolaus Valla.

Si uacat Aenea rerum dignissime praesul,
 Grataq; sunt animo carmina nostra tuo:
 Perlege quae quondam dulci modulatus auena,
 In Latios ausus uertere Graeca modos:
 Aserai inficiens ἡμῶν τὰς λαὶ ὄψ' ἡ ποιετ',
 Graecia quo quondam floruit, Hesiodi.
 Hec fuerant, fateor, plectro meliore canenda,
 Hic opus ingenij quippe senilis erat:
 At quia nonnullos tam magna superbia uates
 Eleuat, ut nullo Graeca in honore putent:
 Sum tamen hoc ausus bis septem et quatuor annis,
 Dum mea labuntur lustra tradente dea.
 Sumpsimus et tenuis Graecorum e fontibus haustus,
 Mixtaq; cum Graeca lingua Latina fuit.
 Quicquid id est, ad te uatum clarissime uates
 Mittimus, es Clario non minor ipse deo.
 Suscipe, et Hesiodum placito complectere uultus
 Hic quoq; iudicio stetq; cadatq; tuo.

H E.

HESIODI ASCRAEI

POETAE OPERA ET DIES,

Georgicon liber, Nicolao Val-
la interprete.

Plerides Musæ, quarum uiget inclita
cantu
Fama ducū, & nomen uestri immor-
tale parentis, (nomine uitam
Dicite, cur hominum pars hæc sine
Ducat? & illius cur fama æterna per altum
Euolet? hæc Iouis est magni diuina uoluntas.
ille etenim altitonans summi regnator olympi,
Excitat imbelleis animos, & fortia corda
Debilitat, duce quo fortuna inimica superbos
Deprimit, atq; humileis clarum super æthera tollit.
Tum mala mens hominis meliorem inclinat ad usum,
Et capiunt molles crudelia pectora cultus.
Exaudi qui cuncta polo specularis ab alto,
Cui nihil ignotum est, sanctissima dirige iura
Iusticiæ, liceatq; mihi fraterna monere
Pectora, & ignotos uiuendi ostendere mores.

Sunt gemine in terris quibus altercantur in unū
Mortales cause, uaria quoq; mente trabuntur.
Vna quidem studium laudabile sedula curat,
Altera crudeli rerum depascitur haustu,
Bella cupit, pugnaq; exercet iniqua tumultus.

Inuisum atq; atrox pestis genus: hanc tamen ipsi
 Mortales fugiunt. tandemq; uolentibus hanc dijs
 Exoptant, huius nequeunt cohibere furorẽ.
 Illam autem prius obscuræ genuere tenebræ.
 Sed fato meliore pater Saturnius illam,
 Et generi humano, & terræ radicibus imis
 Imposuit: segnes artus & inertia corda
 Excitat. alter enim segnis, cui uita manebat,
 Alterius spectans cumulos, mora nulla, bouesq;
 Ingit, & impresso terram diuertit aratro,
 Siue domum curat, siue inserit: alter ad artes
 Vicinum uicinus agit. laudabilis hæc est
 Pugnandi ratio. fugienda sed altera, sub qua
 Inuidet aut figulus figulo, uel egenus egeno,
 Siue faber fabro, dulcisq; poeta poeta.
 Hæc mea dicta precor toto cape pectore Perse,
 Nec te crebra foro speculantem iurgia uulgi,
 Auocet à studijs, pugnandi inimica uoluntas.
 Nemo forum sequitur, quem non fouet annua mensis,
 Et bene clausa domi Cereris gratissima dona.
 Hæc querenda prius: dehinc si uacat, i pete uulgi,
 Et fora, in alterius rebus certamina pone.
 At non illud ages iterum germane, quod olim
 Ausus es in scilicet, litem hanc data iura resoluent.
 Scis, quondam inter nos patria est partita facultas.
 At tu nil iusta multo plus parte ueris
 Tecum cfferre rapax: corruptus munere iudex

Ille tuo est, sub quo tota hæc sententia pendet,
Ignarus: non nouit enim quàm dulcius, aut quàm
Sit melius toto medium, seu uiuere malua
Vtilius, quantum uili seu uiuere porro.
Hos ueterum uictus occultauère superni,
Inq; polo retinent cœlestes, tempore quorum
Sat fuit una dies tenui exercenda labore.
Vna quiescenti tibi dehinc alimenta parabat
Annua: tunc poteras temonis robora fumo
Exploranda dare, & nulli iuga curua premebant
Terga bouum, nullum muli sensere laborem.
Hos uoluit faciles uiuendi abscondere mores
Ira Iouis, quum se deceptum fraude Promethei
Sensit, & illius causa mortalibus auxit
Curarum moles, surreptumq; abdidit ignem.
Reddidit hunc iterum terris, curuaq; latentem
Surripuit serula cauto puer ille Tonanti
Iapetionides, iacto qui fulmine gaudet,
Lusit fraude sua, subitam tamen arsit in iram.
Hæc puer effatus nubis collector aquosæ:
Iapetionide, cuius prudentia cunctos
Consilio excellit, magnum sprecuisse Tonantem
Arte tua, gaudesq; dato mortalibus igne.
Heu nociture tibi, generi nociture futuro:
Tale mali genus excutiam, quo pectore toto
Exultent homines cupidi sua damna ministrent.
Subrisit fatus diuûm pater atq; hominum rex,

Vulcanum afficiens, atq; illi talia mandat:
 Vade celer speciem è terra, mixtoq; liquore
 Confice, mortalem cui uocem et robora iunge.
 Sitq; ea uirginæ cœlestis imago puellæ,
 Quam sibi quisq; uelit, dea quam doctissima Pallas
 Instruat, et uarias percurrere, pectine telas.]
 Adijciat capiti facilem Venus aurea formam,
 Curet ut assidua stimolata cupidine corpus.
 Fallacemq; addat mentem et fallacia uerba
 Interpret superum, uictor Cyllenius Argi.
 Dixerat, imperio Iouis annuit æqua uoluntas
 Coelicolum. extemplo fingis Vulcanæ puellam
 Virginis ora deæ similem, quam glauca Minerva
 Cinxit, et ex omni fulgentem parte poliuit.
 Hinc etiam Charites, etiam celeberrima Pitbo,
 Aurea candenti posuere monilia collo,
 Effuseq; comas ori de flore coronam
 Vernali tribuere deæ. tamen Attica Pallas
 Illam præcipuo formæ decorauit honore.
 Et superum interpret uictor Cyllenius Argi,
 Fallacem attribuit mentem et fallacia uerba.
 Sic pater altitonans diuino iusserat ore.
 Quandoquidem dederat sua munera quisq; deorum,
 Mercurius meritò Pandoram nomine dixit,
 Exitiale malum mortalibus et fera pestis.
 Postquam autem tantos confecit Iuppiter astus,
 Mercurium ad magnum iubet ire Epimethæa, dono
 Cui

Cui ferat hanc, qui nil ueritus præcepta Promethæi
Scilicet à magno caperet ne inuitus olympo:
Cepit, et accepto nouit sua damna Epimetheus.
Nam prius humano generi secura manebant
Tempora: nulla mali species, aut cura laboris
Morborumq; genus, tristem qui funeris atrî
Corripuere uiam, quibus omnis frangitur ætas.
Viuerè dulce fuit quondam. sed tegmen ab urna
Dum Pandora leuat, totum exilière per orbem
Curarum infestæ effigies: Spes sola remansit
Intus, et è labris ima sub parte refedit.

Obstitit impositum nam tegmen abire uolenti.
Sic qui fulmen agit, nubis collector aquosæ
Iusserat, innumeraq; etiam mortale uagantur
Per genus infandæ species, quibus æquor et omnis
Terra infecta tumet, morbi noctesq; diesq;
Sponte sua sine uoce ruunt. namq; ab Ioue summo
Ablata est illis quæcunq; potentia sandi.
Sic impune parens offenditur ille deorum.

Si uacat ô frater, si non audire recusæ,
Ordine plura canam. Genus immortale creatum
Ac mortale simul credendum est, aurea primum
Secula dii superi totum sparsere per orbem,
Tempore quo cœli imperium Saturnus habebat:
Tunc homines diuûm uiuebant more, neq; illos
Anxia curarum moles, operumq; labores
Lassabant, aberat tristi cum mente senectus.

semper

Semper & in ualido regnabant corpore uires.
 Nulla mali labes, conuiuia leta placebant.
 Mors similis somno fuit, atq; uberrima tellus
 Omnia liberius nullo cogente ferebat,
 In commune bonum, nec quisquam inuidit habenti.
 Quàm sc̃elix ætas? erat omnibus una uoluntas,
 Et taciti letos soluebant pectora in usus.
 Aurea postquam hominum paulatim defuit ætas,
 His pater altitonans meritos adiunxit honores,
 Sub terris habitare dedit: qui numina facti,
 Et genus humanum, sancte quoq; iura tuentur
 Iusticiæ, tenebris circumfusiq; peragant
 Terrarum fines, & opes mortalibus augent.

Proxima successit terris argentea proles,
 Auro deterior, sensuq; & moribus impar.
 Tunc sibi quisq; suæ fecere sub ubera matris
 Ocia mortales, paulatim adoleuit in annos
 Ingenij rude principium, quo decolor ætas
 In proprijs etiam laribus rude pectus agebat.
 Aucta tamē postquam ad summos peruenerat annos,
 Viuendi breuius sp̃acium fuit, anxius ardor
 Curarum incumbens aderat, quas improba mentis
 Gaudia fecerunt. alterna iniuria nunquam
 Destitit, & nullam in superos reuerentia, nullos
 Sacrorum ritus ætas argentea uidit.
 Hanc Deus extinxit meritam flammatus in iram.
 Postquam hominum occuluit argentea secula tellus,
 Non

Non tamen illorum sine nomine uita recessit,
Sub terrisq; dei sedes coluere secundas.

Tertia post illam successit ahenea proles.
At nihil argento similis, Dryadumq; creata
Sanguine, dura quidem, robustaq; pectora tendens
Tota feri misero Martis seruebat amore.

Nulla quies illi, nullum ius, durior ætas
Ipso adamante fuit, uultu metuenda superbi:
Cui nunquam inuictum robur, fortesq; lacerti
Defuerant humeris. tunc ærea tela, domusq;
Omnis in ære labor, non ferri emerferat usus.
Hæc autem proprio proles consumpta furore,
Ad gelidi loca nigra Iouis sine honore recessit.
Et quanquam extiterit inuicto robore, ab atra
Morte tamen uicta est, solis lumenq; reliquit.

Postquã autem occulta est, atq; ænea corruiet ætas,
Quarta fuit soboles melior, cui plurima toto
Iusticiæ hærebant animo præcepta uerendæ,
Diuinum genus Heroum, primumq; uocati
Semidei, immensos illi patuere per orbes.
Hos insanus amor Martis, belliq; nefandi
Ardor, Agenorida septem prope mœnia Cadmi
Oedipodæ imperij causa consumpsit. & alti
Hos maris undisoni fluctus, quum Pergama classes
Argolicæ peterent, ubi pallida mortis imago
Desuper incubuit, dum iusto ulciscitur ense
Tyndaris. hos etiam toto diuisit ab orbe

Iuppi-

Iuppiter & uita meliorem tradidit usum,
 Elysiosq; dedit colles habitare profundi
 Littus ad Oceani, foelix & sancta propago
 Hic ubi uernat humus, ubi dulcia poma quotannis
 Ter gremio effundit nutrix uberrima tellus.
 O' utinam non me quinta cum stirpe creassent
 Fata, sed antè mori, seu post licuisset oriri.

Ferrea nunc etas, quam curæ & mille labores
 Nocte dieq; premunt, paulatimq; illius instant
 Exitio: sic dijs placitum. sed prospera tanto
 Fata etiam uenient aliquando in turbine rerum.
 Nec minus hæc infanda hominum delebitur etas,
 Cum matura annis illorum tempora cari
 Inficient crines: natis nec ut antè parentes,
 Nec patribus nati similes, nec ab hospite tutus
 Hospes erit, sanctum corrumpent fœdus amici:
 Et furet arma ciens inter discordia fratres.
 Viuet honoris inops hominum properata senectus,
 Nec pudor effractus senio obiurgare parentes.
 Infœlix soboles legem & præcepta deorum
 Nescit, & inualido non hæc alimenta parenti
 Iusta suo reddet. quid enim, quòd iniqua rapaces
 Apparet usq; manus, urbesq; & mœnia narrem
 Alterna deleta manu: iurataq; fallent
 Numina, iusticiæ nulli tribuentur honores,
 Pulsa gemet Bonitas: illum uenerabitur orbis,
 Cui mala mens suadet fera crimina: tota iacebit,

Tota

Tota quidem orbatō tecum reuerentia uultu:
O dea iusticiæ soboles, en improba ledet,
Si probus ullus erit, quem contra insurget iniqua
Voce furens factum affirmans, altrixq; malorum
Inuidia incedet fatali turbida uultu.
Protinus humanas sedes Astræa relinquet,
Diua suos pariter tendet Reuerentia cursus
Ad superos, nitido uelata corpus amictu.
Mille recedentes illæ mortalibus ægris,
Non cessanda tamen rerum mala semina linquent.
At nunc te moneam, nunquam sapias omnia, iudex
His intende animum: sed quid iuuat ista monere?
Stultus maiori quicunq; resistere tentat,
Vincitur, & magno pœnas subit inde pudore.
Sic ego sum tanquam uolucris quem prenderit astur,
Prensaq; sublimes agitur philomela per auras,
Hæc dolet infelix ungui transfixa recuruo.
Quam contra horribili raptor sic intonat ore:
Quid misera exclamas? te multo fortior astur,
Te premit: huc adsis, quò te meus egerit ardor:
Et quanquam bene suaue canas, mihi cœna futura est,
Si lubet, aut dimissa iterum remeabis in auras.
Sic fatus, tacuit pennatus & impiger astur.

Tu modò iusticiam cole, nulla iniuria Perse
Tecum habitet, fatale gerit secum illa, nec illam
Vllus amat, nisi mens cui uilis & improba surgit.
Vir bonus hanc inferre timet: quòd si intulit, acti

Pœni.

Pœnit et; & magno contristat corda dolore.
 Est uia iusticiæ melior, qua uincitur omnis,
 Omnis ad extremum ueniens iniurius ardor.
 Quid dicam? quòd nunquã aliquid dementia noscit;
 Ni modò passa prius: sic qui malè iura ministrat,
 Peiçrat, & tandem dementi panditur error;
 Eripe iusticiam, corruptus munere iudex
 Ius uiolat: dolet hæc, & nulli uisa per orbem
 Tristis it, & lachrymans pœnam mortalibus orat,
 Qui uiolant iura, & recti sacra fœdera rumpunt.
 Verùm ubi iusticiæ sancti seruantur honores,
 Iudicioq; pares, & ciuis & aduena pendent,
 Vrbs uiget, augetur soboles, pax leta uagatur,
 Pax iuuenum nutrix, nunquam his fatalia bella
 Preparat altitonans, nullis in rebus egestas
 Imminet, in quenquam nulla est offensio, dulci
 Quos iuuat interdum genio allcuiare labores:
 Terra quibus largè fundit sua semina, & altæ
 Montibus innatæ mittunt sua munera quercus
 Glandiferæ in summo: mediâ tamen arbore mussant
 Vndiq; ingentes acies, uestemq; ministrant
 Lanigeræ pecudes, per se magis omnia florent.
 Non his externis merces uehit ardua puppis,
 Omnia dat tellus. quid enim, quòd iuncta marito,
 Et patribus similes emittit fœmina partus?
 Non datur hoc, quibus illa placet uiolentia iuris,
 Hos ad supplicium uocat alti cura Tonantis.

Sepe

Sæpe subit pœnas plebs tota miserrima, tantum
Vnius ob noxam. pestis furit atra per urbem,
Et malesuada fames paulatim deficit omne
Vulgus, & hic uacuos ostendit tecta penates:
Fœmina nulla parit. Sic sæuit Iuppiter erga
Quos malesacta iuuant: qui si modò fortè cruentum
Militiæ exercent studium, mora nulla, sinistro
Marte cadunt: uel si potius iuuat ire per altum,
Fluctibus in medijs summergeitur obruta puppis.
Vos igitur qui iura datis, conuertite mentem
Ad tales hominum pœnas. diuina potestas
Mortales circumuolitans, uidet improba quorum
Iudicia emergunt multorum in damna, deùmque
Ignorant monitus: genus hi mortale pererrant
Innumeri, tenebris circumfusi; tuentur
Iusticiæ sacra iura, domant genus omne malorum.
Illa quidem uirgo est supero Ioue nata parente,
Nomine clara suo, coetumque uerenda deorum,
Quam si quis uiolet, lachrymans sua fata parentis
It Iouis ante pedes, & lamentabile fundens
Humanos queritur mores, ac debita poscit
Supplicia in populos. tu iudex, causa malorum,
Qui uiolas sacra iura deæ, iam dirige mentem,
Ius cole, in alterius te nulla pecunia uertat
Damna. nocet sibi, qui cuiquã nocet: & malè suadet
Ille sibi, in quenquam si quis malè iura ministrat.
Cuncta uidet pater omnipotēs: & quod mihi tecum est,
O iudex, modò si lubeat, speculatur ab alto.

Nil latet hunc, aut hoc quales tribuantur honores
 iusticie in populo: quam non ego pectore toto,
 Nec mea progenies coleret, postquam orbe sub isto
 Spreta iacet bonitas, et ius iniuria uincit,
 Inuito Ioue ni fierent. hæc accipe frater,
 Hæc animo meditare, iniustum pone furorem:
 Ius quoque frater ama, sine quo genus omne ferarum
 Credimus alterno certatim corpore pasci.
 At nos instituit uitæ melioris origo,
 Iura dedit pater omnipotens, ea pectore toto.
 Si quis habet, decus æternum pia præmia reddet.
 Iuppiter affligit, si quis pro teste uocatus
 Perierat, ac merito pensatur culpa nocentis
 Supplicio: offendens ius, ille offenditur una.
 Ex quo obscura quidem, nulli quoque cognita surget
 Posteritas. iusto de sanguine nata propago,
 Clara caput tollet, patrio seruata decore.
 Hæc quoque quæ referam stultissime, concipe frater,
 Quam facile innumeras uitiorum amplectitur artes.
 Haud procul illa habitât, breuis est uia qua sit eun-
 Est uia uirtutis cōtraria, sudor anhelus (dum.
 Hanc sequitur, quæ se scopulosis ardua cliuis
 In longum prorumpit iter, riget aspera primo
 Ingressu, leuis est postquam alta cacumina tanges.
 Optimus hic sese, qui nouit cuncta magistro,
 Prospiciens rerum fines meliora sequutus.
 Dignum laude uirum parentem recta monenti
 Credimus ille tamen sibi qui non consulit, aut qui

Alte-

Alterius præcepta fugit, uir inutilis extat.

Ergo agè frater ades generoso è sanguine Perse,
Neu fuge fraternos monitus, operare laborem,
Alma Ceres ornata caput sua dona ministret,
Sit tibi plena domus. segnem crudelis egestas
Opprimit, hunc homines odio superiq; sequuntur,
Torpenti similem fūco, cui spicula surgunt
Horrida, distensamq; fauis consumit edendo
Semen apum, piger ipse sedet, ultatq; laborem.
Tu modò curam operi quantū potes adijce frater.
Horrea sic rumpunt messes, sic copia rerum,
Sic pecus augetur, sic tu mortalibus & dijs
Gratus eris: segnis animos & inertia corda
Oderunt. operi laus est imponere curam,
Turpe sed hinc prohibere manus. incumbere labori,
Forsitan ad studium torpentina pectora uertes,
Dum partas ostendis opes, uirtutis adeptus
Nomen, & æternum laudis decus: utere queso
Arte, para uictum: uiolare aliena nefandum est.
Fac superos æquandus eas, incumbere labori,
Nec pudeat: pudor hic multos inhonestus egentes
Secum habet. auget opes fiducia, qua melior res
A' superis non it. proh rerum insana cupido,
Prob animis infusa lues, iam nulla pudoris
Curæ: iacet passim longè post terga relictus.
Tu coleris, duce te paulatim corrui ille.
Dijs inuisus homo, cui mens intenta rapinis
Inuigilat: neq; enim semper felicia durant.

Nec minus omnipotens pœnis affligit eisdem,
 Qui seruum offendit, uel qui sanctissima frangit
 Fœdera amicitiae, seu qui cum coniuge fratris
 Non pœuet infandos coitus fraternus adulter,
 Vel qui in pupillos audet uim ferre nefandam,
 Vel qui in longæua confectum ætate parentem
 Horribili uoce insurgit, uixq; abstinet illi
 Verbera, non impune tamen stat pœna nocenti
 Post obitum. Depone igitur tam falsa superba
 Mentis consilia, & melioribus utere quæso.

Thure pio uenerare deos, ijs tempore in omni
 Et mundè & purè liba, cum clara nitefcet
 Sole dies, aut cum nox circumfusa tenebris
 Abscondit terras. casto torrenda sub igne
 Hostia mactetur, hymnos cane, thura ministra,
 Ut tibi dij saueant, immensaq; copia rerum
 Hinc tibi nascatur: multis ut egentibus ipse
 Subuenias, non ut uiuas germane rapina.
 Conuiuas inter si uis discumbere amicus,
 Non hostis, ueniat primum uicinia. nam si
 Aduersi quicquam acciderit de more repente,
 Primum illa occurret: quæ si sine uestibus esset,
 Nuda etiam ueniet, quod nec tibi sanguine iunctus
 Non aget: iste sibi uestes, atq; omnia ponet.
 Improba damnosa est uicinia sed proba si sit,
 Utilis. hæc igitur cupienda est pectore toto,
 Tanquam laudis opus: neq; enim lamenta resundes,
 Amisisse bouem, proba si uicinia tecum est.

Acce-

Acceptum metire, & eodem pondere redde
Vicina tibi, ut hic iterum succurrat egenti.
Res malè parta, mala est, damnosaq; semper. ab illa
Ergo caue, nec te uincant in amore sodales.
Illum adeas qui te. fac, mutua munera reddas,
Sponte datum capias: scelus est lethale rapina.
Quicumq; etsi magnum aliquid, largiatur amico,
Letatur: quicumq; iacit de fronte pudorem,
Et rapit alterius quanquam infima, turbat amici
Visceraq; & mentem, cui uis illata rapinae.
Adde parum paruo, paruo superadde pusillum,
Fiet & hoc magnum. infœlix pelletur egestas,
Si modò rem cumules: hominem non ledit, habere
Cuncta domi, nocet esse foris, quàm dulce bonumq;
Præsens accipere, atq; absente carere molestum est.
Tunc bene potandum, cum plena effundit ab alto
Vina cadus: tunc parcus eris, cum parte Lyncus
Defluit è media: sed cum declinat ad imum,
Spumantes iterum cyathos & pocula sume.
Quicquid polliceari homini seruetur amico.
Si quicquam cum fratre tibi est, testem adijce rebus:
Subridens nocuit non credere credere semper.
Ne ue tuam alliccat meretrix caue foemina mentem.
Rem totam uorat illa, nimis dum blanda uidetur.
Heu quàm damnosum est, mulieri fidere cuiquam.
Rem patris acceptam melius fouet unicus hæres,
Auget & hanc. at tu plures in morte relinque,
Ex te ortos: nam plura pater Saturnius illis

Attribuet, sed te si cæcus tangit habendi
 Ardor adhuc, fragilisq; placet tibi gloria rerum,
 Hæc age quæ moneam, et uarios operare labores.

HESIODI ASCRAEI OPE-
 rum & dierum li-
 ber II.

Cum cælo emergunt sublimi ab Atlātide nata
 Pleiades, truncanda Ceres: morientibus illis,
 Mitte in aratra boues. latitare ea sidera dicunt
 Viginti totidemq; dies, annoq; uoluto
 Apparent iterum: maturam incidere messem
 Rursus et incipiunt dentata falce coloni.
 Hanc legem agricolæ atq; habitantes littora seruāt,
 Aut qui pingue solum, uallosaq; tecta tenerent.
 Nudus ara, nudusq; sere, et mete corpore nudo,
 Si tempestiuos agrorum ducere cultus,
 Augeriq; illos magnis successibus optas,
 Nēue aliena roges interdum pauper egenus.
 Quod si ad nos supplex iterum fortasse redibis,
 Non iterum dabimus. iuuat exercere labores
 Improbe, quos inter mortales diua potestas
 Sortita est ne tristis inops cum coniuge mœsta,
 Aut cum natorum misera comitante caterua
 Victum à uicino rogitas: dare negliget iste.
 Bis uel ter fortasse dabit: de hinc si petis ultra,
 Proficies nihil: at tu plurima uerba refundes,
 Orabisq; iterum, frustra tamen. artibus, ut te
 Lampridem admonui, inuigila, atq; incumbere labori.

Dira

*Dira fames procul hinc abeat, tua debita solue.
In primis tibi conde domum, precioq; ministram
Dehinc eme, quam possis custodem adiungere bobus,
Pone domi quantum toto tibi sufficit anno.
In rebus spes est alienis irrita: nam si
Hic dare fortè neget, tu semper pauper egebis.
Tempora labuntur, operum quoq; deficit usus.
At cras rem differre nocet: nunquā horrea, nunquam
Implet iners, aut qui tempus producit. habenda est
Cura operi, turgescet opus. mala mille molestant,
Affliguntq; hominem, cui segne et inutile corpus.
Cum bene se posuit rapidi vis ignea Phœbi,
Ac pater omnipotens fecundis imbribus æther
Defilit in terras, et languida membra resumunt
Lampridem amissas æstiuo in tempore uires.
Nam breue sol hominum supra caput astat ab alto,
Ac de nocte magis currus exercet agendo.
Tunc operum multo antè memor, discinde securi
Syluam incorruptam, tunc germina desinit arbor
Fundere, datq; suas uolitare per æra frondes.
In tres tende pedes mortaria, contineat tres
Pistillus cubitos, pedibus quoq; confice septem
Temonem: qui si fuerit protentus in octo,
Hinc tibi malleolus crebros formetur in ictus.
Palmarumq; trium rota sit, uarijsq; repone
Ligna efficta modis, ualidamq; in montibus altis
Quære, uel effuso campi super equore pinum
Æstiuans. compone manum qua firmet arator,*

Temoni cuneis dentaliꝫ alliget imo,
 Torqueat & fortes illa durante iuuenços.
 Binaꝫ; præterea tectis seruentur aratra.
 Sic melius: nam si casu discinditur unum,
 Restat adhuc aliud uarios agitare iuuenços.
 Temonem ex ulmo, uiridi seu confice lauro.
 Stiuua sit ex pino, dura dentalia quercu.
 Duc in aratra bouem, nono qui uiuat in anno.
 Apta ætas operi matura est: franget aratrum
 Bos iuuenis, mimitans iuuenili prælia cornu,
 Et rixam exacuens opera imperfecta relinquet.
 Quere quater decies annorum ætate bubulcum:
 Quadrisidus panis, & ofellas casus in octo,
 Sit cibus huic: recto sulcabit uomere terram,
 Si maturus erit: studium intermittet arandi.
 Iunior, aspiciensq; pares ætate colonos.
 Ibit ad hos, ludosq; ciet lasciua iuuentus.
 Ergo non melior iuuenis, neq; semina uerse
 Spargere humi, quantum terre mensura requirit.
 Contemplare etiam quum grus è nubibus altis
 Assiduos agitat clangores, nunciat imbrem,
 Venturamq; hyemem, tempusq; indicit arandi.
 Angit & illius mentem, cui nulla bouum spes.
 Tunc redeant fessi plena ad præsepia tauri,
 Tūc proprios operare boues, & plaustra. sed inquis,
 Non habeo. dabit hic, facile est petere, atq; negare.
 Mentis inops alius, quid enim componere currum
 Tunc uolet ignarus non nouit quantus in illo

Sit labor, & centum compagibus insita ligna,
Quæ debent multo antè domi prouisa reponi.
Præterea cum tempus adest rescindere campum,
Fortius insistas operi, exercere ministros.
Nam uertenda duplex tibi, sicca atq; humida tellus.
Vere nouo ueniant celeres ad aratra iuuenti,
Fertilis ut grauida culmus procumbat arista:
Neu te decipiat, cum semina colligit æstas.
Si noua studeas tellus inarata quotannis,
Terra recens largè natis alimenta parabit.
Plutone in primis uenerare, atq; annua sacræ
Vota refer Cereri, quum stiuæ innixus agendo
Incipis exercere boues, stimuloq; fatigas:
Sic immensa tibi surgent Cerealia dona.
Semina cum terræ committis, ponè sequatur
Seruulus, atq; auibus rastro sata leta recondat.
Optima crede iuuat rerum prudentia cunctos,
Leditur aduerso qui negligit omnia fato.
Si sit pingue solum, grauidæ inclinantur ariste,
Fœlicesq; operum successus ab Ioue summo
Hinc capies, neq; sub tectis extendat arachne
Fila, sed immense replebunt horrea messes.
Tunc gaude, & cani florentia tempora ueris
Letus agas, quum te incassum crudelis egestas
Afficit, & parto turget domus, atq; aliena
Re tibi non opus est, tua pluribus adiumentum.
Fit sterilis tellus, medio uersata sub æstu.
Hinc q; solo residens imas falcabis aristas,

Auerfos religans culmos, tenuisq; sequetur
 Spes uite, pauci te mirabuntur ab agris
 Parua sub exiguo referentem farræ canistro.
 Difficile interdum mutabile noscere tempus.
 Mobilis et uaria est alti natura Tonantis.
 Ac si tardus aras, tardè tibi solus aranti
 Afferet auxilium, si largis imbribus æther
 Tris noctes, totidemq; dies non cessat ab alto,
 Donec replevit ualidi uestigia tauri.
 Tempora quo querna residens super arbore coccyus
 Exululat, gaudentq; hominum mortalia corda:
 Vere sub aprico si tardus forsitan æquet,
 Qui tempestiuo diuerit uomere terram.
 His intende animum, nec florida tempora ueris
 Te lateant, glacialis hyems tibi cognita surgat,
 In qua incumbendum est, nec ulla taberna moretur.
 Aut narrata loco sub aprico fabula tardet.
 Dum frigent alij, uir rem tamen impiger auget.
 Surge igitur, nec te paupertas opprimat illo
 Tempore: dira fames tenues facit esse lacertos,
 Elatosq; pedes, et crura tumentia multo
 Sanguine, segnis inops, et spe suspensus inani,
 Inclinat mentem sceleri, et meditatur iniquos
 Vnde paret uictus, hominum spes nutrit egentem
 Irrita, cui nihil est, et tota luce uagatur.
 Dum media elapsa est æstas, Properate ministri,
 Condite (dic) casulas: nam semper non erit æstas.
 A iano mensem dictum caue, nubibus ille

Lethales bobus glacies & frigora ducit.
Thracius insurgit boreas, & turbine facto
Disturbat maria ac campos, sylvamq; sonantem,
Alicomae quercus, annosaq; robora pinus
Diruit ex alto, & ualles iaculatur ad imas.
Sylvarum auditur fragor undiq; sed fera duos
Arrigit ipsa pilos, caudamq; in cruribus angit:
Quin etiam quibus est uillis densissima pellis,
Perforat ille quidem, setosaq; pectora transit.
Nec se defendunt dura sub ueste iuuenti,
Et miserè algescunt hirsuto crine capellæ.
Vincit ouis boream instantem, fultoq; repellit
Tegmine lanarum: sed non obsistitur illi
A senibus, curuo facit hos incedere collo.
Non tamen ad teneram penetrat boreale puellam
Frigus. at illa domi, cui nondum nota libido,
Matris apud charæ gremium sedet, atq; hyemales
Non sentit glacies, & tota nocte quiescit,
Atq; oleo teneros interdum perluit artus.
Tum polypo durum est gelidis habitare sub undis,
Nec uidet unde sibi uenetur in equore prædam,
Allucietq; famem, proprios tum deniq; in artus
Vertit atrox rabiem immensam, sic imbris atris
Turbatur mare, sic atra caligine cælum.
Sol quoq; ad Aethiopa radios & lumina fundit,
Rarus apud Graios: fugiunt animalia curui
More senis, ualles imas & dente trementi
Concava saxa petunt nemorum, tenebrosa; tectæ.

Tunc

Tunc quoq; ne noceant hyemes, tibi protegat artas.
 Mollis chlæna tuos, cui tecta ex ordine recto
 Pauca, sed aduerso ducantur plurima fila,
 Sitq; ea crure tenus. uetat hæc per corpora setas
 Surgere, & instanti prohibet durefcere uento.
 Tegmina sint pedibus taurorum è pelle cothurni,
 Nec nocet, hos instare pilis, ut frigora uincas.
 Hædorum teneras neruo bouis insue pelles,
 Ac dorso suspende. tegant capita alta galeri,
 Ne madeant aures. borea spirante cauendum est
 Frigoribus, tunc ros cælo diffusus ab alto
 Educat & Cererem sacros operumq; labores.
 Ille quidem ui uentorum è fluuiatibus undis
 Tollitur in sublime, & matutinus in agros
 Desilit, interdumq; expectat tempora noctis,
 Interdum borea nubes agitante procellas
 Vertitur in uentosam hycmem. fuge prouidus illam,
 Acceleretur opus, pete tecta ostantia uentis:
 Ne fortè obscura nebulæ infusus amictu,
 Immadeas, largosq; imbres pluat humida uestis.
 Pascua tunc carpant quamuis non pingua tauri:
 Quippe leuis labor, & longa sub nocte quiescunt,
 Nutrimentum ingens, uobis uberrima mando,
 Agricole, faciliq; dies transire labore.
 Hæc seruanda tibi, donec nox æqua diebus,
 Atq; iterum satio committit semina terræ.
 At dum sexdecies sol arduus occidit undis,
 Hybernũ post solstitium, sacrosq; relinquens

Oceani fluctus sublimi Arcturus Olympo
Exoritur, primumq; cupit splendescere sidus,
Tunc uites incide: noui neq; nuncia ueris,
Antiquos iterans questus præcedat hirundo.
Dum tamen immensos effundit Pleias æstus,
Profiliensq; umbrosa petit plantaria limax
Tellure è sicca, tunc uinea nulla ligonem
Sentiat, accelerentq; uncata salce ministri
Maturam in segetem, nec te pulcherrima Tempe
Detineant segnem, matutiniq; sopores.
Eia age rumpe moras, pelle ocia segnia pelle,
Dum uocat alma Ceres, robustaq; collige farræ,
Pore domi quantum toto tibi sufficit anno,
Mane operi assurgens: operis pars tertia mane
Conficitur. labor haud grauis est. de mane uiator
Longum linquit iter, taurosq; exerceat arator.
Præterea sua dum scolymus florentia mittit
Germina, & in ramos dulces resonare cicadæ
Sole sub ardenti incipiunt trepidantibus alis,
Fit capra tunc mollis, tunc sunt dulcissima uina,
Fœminaq; urenti Veneris prurigine corpus
Appetit insanos coitus: lassantur ab æstu
Membra uirum, tantumq; potest uis ignea solis.
Tunc licet ardores gelida relictuare sub umbra,
Fontis ad apricos latices, semperq; fluentis
Murmur aquæ, faciles quam circum leniter auræ
Aspirant, zephyris plerunq; agitantibus illas.
Hic hilares latus cyathos & pocula sume

Biblina, ter infusa magis quæ temperet unda.
 Hic tibi ab uberibus caprarum caseus astat,
 Quæ nullos pascant foetus: hic lactea liba,
 Hic tibi sylvestris ponatur caro iuuenæ,
 Quæ nondum enixa est: hic mollior hædulus adsit,
 Et iaceas saturus patula sub tegminis umbra.
 Surge tamen cœlo dum fulget Orionis astrum,
 Tempus adest Cereris sacras terat arca fruges,
 Ad uentos posita, atq; ingenti æquata cylindro:
 Nec nisi libratae ducantur ad horrea messes.
 Postquam autem satis ad uictum tibi contulit æstas,
 Continuò cui nulla domus sit quære ministrum:
 Adde etiam ancillam, quæ sit sine prole, molestū est,
 Ac graue seruitium illius, quam cura remordet
 Natorum, blandire cani, panemq; ministra:
 Peruigil ante fores sedet ille, domumq; tuctur,
 Dente rapax, furiq; altis latratibus instat.
 His properè exactis, fœnum paleasq; reconde,
 Hemionos quantum satis ac nutrire iuuenços.
 Inde laboranti requies præbenda colono,
 Tempus & exhaustis pariter iuga demere tauris.
 Dum tamen in media cœli statione resulget
 Sirius, Orionq; loco splendet eodem,
 Et rosea Arcturi cernit Pallantias astrum:
 Tunc uuas tenero abscindens de corpore matrum,
 Per bis quinq; dies tepido sub sole iacentes
 Pande: dies etiam mollescant quinq; sub umbra,
 Dehinc torque, & capiant uegetes incunda Lyei
 Munera

Munera sed fidus cum deficit Orionis,
Pleiadesq; Hyadesq; cadunt, meminisse iuuabit
Protinus impresso subuertere uomere terram.
Stat tempestiuo cuncta exercere labore.

Si tamen infestum iuuat ire per equor, et alta
Puppe uehi, monco ne quando ab Atlantide natus
Orion sequitur, totoq; excludit Olympo,
Vt uideas illas medio submergere ponto,
Nauigio incumbas, mare tunc tollentibus euris
Obscurum undosos iaculatur ad æthera fluctus.
Tunc igitur iaceant religatæ ad littora puppes
Saxorum obnoxia obijcibus, ne fortè ruentes
Discutiant uenti: pateat pars ima carinae,
Ne pluuiam excipiens putri marcescat ab imbre.
Instrumenta domi naualiaq; arma quiescant
Pensa, gubernaculiq; exploret robora fumus.
Interea Cereris sacros operare labores.
Nec prorsus fugiendus ager, labatur in altum
Aequor amica ratis, dum non magis unda tumescit,
Nec refluunt uasti sublato gurgite montes:
Vadat onusta tamen censu reditura superbo.

Sic meus ille quidem genitor, dum pauper egeret,
Errabat maria alta secans, fluctusq; profundos.
Ille olim Aeolidam curuataq; littora linquens,
Appulit hic non spe lucri commotus auara,
Durum opus exercere inuisa urgebat egestas.
Ille uagus demum prope Tempe Heliconia sedem
Ascream incoluit, cæli in regione molesta.

Frigo:

Frigore nunc nimio, nunc quæ intolerabilis æstu est,
 Tempore quosq; suo iuuat exercere labores,
 Nauigium ante omnes: cuius si te ulla remordet
 Cura, placetq; altos sulcare per æquora fluctus,
 Dum faciles spirant uenti, & furor ille quieuit,
 Ne te inuisa fames alieno uiuere parto
 Cogat, & inuitus multorum debitor extes.
 Vade nec in cymba. sed te uehat ardua puppis,
 Ingentes referant census ingentia mercis
 Pondera. Præterea quæ sint aptissima nautis
 Tēpora narrandū est: quanquā mihi parua p undas
 Vita fuit, uixq; ex illa tantum Aulide cursus
 Littus ad Eubæum, sub quo omnis Græcia quondam,
 Dum pelago defœuit hyems, conuenit in unum,
 Et meritò infandos fatum iuratur in hostes.
 Inde mihi placuit non longè ad Chalcida cursus,
 Huc ubi magnanimū genus Amphidamantis Achiui
 Constituunt populis certamina, & inclyta quondam
 Munera defuncti ponunt in honore parentis.
 Hic ego me dulcis referentem præmia cantus
 Auratos memini tripodas, quos sponte dicaui
 Musarum ante aras, quibus antra Heliconia curæ,
 Ille ubi me primū dulcem docuere poesim.
 Tantum igitur mihi res naualis cognita surgit.
 Dicam aliquid tamen, & uarios padā ætheris usus,
 Hæc etiam nobis aspirauere Camœne.

Acquora tuta legant instructo remige puppes,
 Quum decies quinq; est series exacta dierum,

Acstium

Aestiuum post solstitium & iam deficit aestas.
 Nam neq; tunc classes, medio nec nauita ponto
 Obruitur: ni fortè uelit Iouis alta potestas,
 Aut Deus, ipsarumq; parens Neptunus aquarum.
 Exitus omnis in his rerum manet, exitus omnis.
 At lenes spirant zephyri, tranquilla quiescunt
 Aequora. tunc celerem uentis committè carinam.
 Vadat onusta: tamen reditum properare memento,
 Quàm prius ipsa nouos fundant uineta liquores,
 Autumniq; imbres, & hyems infauusta procellis,
 Aut notus insurgat pluuiæ rorantibus alis,
 Incumbatq; mari, totumq; euoluat ab imo.
 Exercent etiàm studium nautale sub ipso
 Vere nouo, cum se tam latas arbor ab alto
 Induit in frondes, quantum uestigia cornix
 Pandit humi depressa: silet tunc nabilis unda.
 Ast ego nauigium graue tunc, semperq; molestum
 Crediderim. hoc naturæ homines leuitate nefanda
 Subtraxère, agitant diuersa pericula fluctus:
 Et tamen ire placet, quanquam mors dura sub undis
 Diuitiæ fiunt hominum, atq; insanus habendi
 Ardor. Ad hæc animû germane intende parumper,
 Concipe fraternos monitus, maria aita secando
 Fac tecum ne cuncta uehas, maiora referua.
 Nec nimis est oneranda ratis, sit ponderis æqui,
 Quicquid in hac durum est, aduerso occurrere fato,
 Fluctibus in medijs, currus discinditur omnis,
 Si grauius superinstat onus: seruare memento

Mensuram in rebus, et idonea tempora ad usum.
 Quum propè ter decies tibi uita elabitur annos,
 Connubium maturum aderit: decimumq; puella
 Exigat, et quartum, sed quinto nubat: et illa
 Virgo sit, atq; habitet prope te, cui sedulus aster,
 Sedulus inspicias artemq; usumq; puellæ.
 Hæc age, ludibrio ne te uicinia cantet.
 Coniuge nil melius casta, nil turpius illa
 Quæ uenerem prurit sine fine, et prostat ad omnes
 Semper, et exitio superimminet illa uirorum.
 Nemo etiam fratris in amore æquetur amicus.
 At par si quis erit, sit amandus tempore in omni.
 Nulla ex te inceptum fœdus discordia soluat.
 Mentiri scelus est, præstat compescere linguam
 Infandam, si uim tibi quisquam inferret amicus
 Aut ore, aut manibus, surge et te ulciscere, redde
 Redde uicem duplicem, quod si illum pœnitet acti,
 Ac pœnam implorans iterum te exoptat amicum,
 Suscipe, uile quidẽ est, homines noua querere semper
 Fœdera amicitie, multos si frater amabis,
 Non laudo: nullos etiam, medium sit in isto.
 Si tibi corda tument, uultus non indicet iram.
 Turpe sequi sceleratũ hominẽ, maledicere cuiquam
 Infandum est: qui iam uita laudatur honesta.
 Nunquam à te nunquam misera obiurgetur egestas:
 Diuinum donum est, diuũq; eterna uoluntas,
 Illa quidem, quæ sepe uiri sublimè molesta
 Impedit, ingeniumq; uetat super alta leuari.

Qui loquitur parcè, linguam nec in omnia soluit,
 Thesaurum præ se gerit ille: ea gratia magna est;
 Ut linguam moderes, pensataq; uerba loquaris.
 Si quenquam uerbo ledes, ledèris & ipse.
 Grata in amicorum uenias conuiuia sumptu
 Communi, dato particulam, gratissima sunt hæc.
 Acre Ioui uinum, seu dijs, de mane cauendum est
 Illanta libare manu, tum uota precando
 Ipsassum fundes nulli exaudita deorum.
 Solis ad aspectum nec quenquam mingere fas est,
 Noctæ sub obscura recto neq; corpore nudo,
 Nox quia sacra deis, media nec credimus illud
 Posselicere uia: si declinetur ab illa,
 Esse etiam uetitum: diuus uir, & omnia noscens,
 Herens parietibus sedet, atq; exponit urinam
 Intus, ubi orbata tenuis latet angelus aule.
 Non coitu polluta sacros genitalia pandas
 Ante ignes, neq; cum dulci tibi coniugè præstet
 Concubium, ut generes, dum mæsto à funere tristè
 Mentè redis, superùm sacra sed letus ab ara.
 Credimus inuisum superis, semperq; molestum,
 Qui patat assiduo labentia flumina cursu,
 Quin sit lota manus prius, & pia uota precesq;
 Fuderit, ante ipsas supplexq; orauerit undas.
 Infandum ante aras ungues incidere, cum dijs
 Sancta facis: scelus est cyathos imponere uasi,
 In quo uina latent, sacros operare lebetas.
 Nil tibi, cū in sacris etiā hinc lauisset, nefandum est.

Perfice testa prius, quàm cornix garrula ab alto:
 Nunciet atram hyemem, ruit hæc inimica procellis
 Fac sedeat bis sex quibus ætas exigit annos,
 Aut totidem menses natorum chara propago,
 Sede sub instabili: iuuat hoc, omnemq; repellit
 Segnitiam: facit esse agiles, & ad omnia promptos.
 Fœdum ac turpe uirum est thormis muliebribus uti,
 Hoc prorsus fugiendum etiam: stat talibus atrum
 Supplicium. ante aras superum obiurgare, nefandum est.
 Sacra ministeria ac diuinos spernere cultus.
 Nec licet in fluuio, neq; fontis mingere in unda.
 Est quoq; turpe aliud uetitum, fuge pessima fama.
 Nomina fama malum, facile in sublime leuatur:
 Est graue sufferri nimium, nimiumq; molestum,
 Difficile ut taceat. nunquam delabitur illa,
 Sedula quæ uarias populi penetrauit ad aures.
 Est dea fama quidem, sunt ipsi numina fame.

DIES.

Sit tibi præterea series seruanda dierum.
 A Ioue natæ omnes, sunt à Ioue tempora natæ
 Vltima mensis erit nullo exercenda labore,
 At genio utendum est: illa omnis festa per urbes
 Ducitur, illa forum claudit, neq; iura resoluit.
 Prima dies sacra est, & quarta, & septima: prima
 Natus Apollo die radiantia lumina fudit.
 Luce dein quarta felix ducenda sit uxor,
 Omine captato sunt omnia prospera rebus,
 Et licet incuruam trabibus componere nauim.

At quintas fuge: namq; illarum pallidus Orcus;
Tum diræ Eumenidum facies toto orbe uagantur:
Castigant, si qua in terris periuria falsum
Affirmant, quæ lis alternè agitata creauit.
Sexta dies tristem ostendit mulieribus ortum,
Leta uiris: multiq; etiam nascuntur in illa,
Quis mala mens, fallax animus, fallacia uerba,
Et qui concubia exercent arcana per artem.
Hac ouium foetus licitum castrare, uel boedos,
Et licet in fixa pecudes circundare mandra.
Scindimus octaua foeto genitalia tauro,
Castramusq; fucus, foelix est ponere plantas.
Nona uinos gigni, uel amica forte puellas.
Luce uiris decima faustos quoq; credimus ortus:
Vnaq; post decimam felix incidere uites,
Et tempestiuam segeti supponere falcem.
Hoc curat bis sexta etiam, foelicioꝝ illa,
Stamina & ex alto tenuissima torquet arachne,
Ingentem accumulans formicæ farris aceruum,
Et iuuat arguto percurrere pectine telas.
Tunc quoq; syluestres licitum castrare iuuenkos.
Tertia post decimam plantaribus optima surgit,
Spargere semen humi: pallet contraria semper.
Quartaq; post decimam mulierum prospera natu,
Ac pressos domitare boues, ualidosq; labori
Hemionos, canibus faciles adiungere cultus,
Ac lenire manu, pecudiq; imponere mores,
Atq; aperire cados, & dulcia fundere uina.

Sextaq; post decimam plantaribus inuida surgit,
 Opportuna uiros nasci: sed iniqua puellas
 Aut nasci, aut thalamos petere, aut herere maritis.
 Septima post decimam Cereris terat hordea sacra,
 Ingentemq; licet ferro discindere syluam,
 Ac uarias aptare trabes, quibus ardua tecta
 Moliri, ac structam possis agitare carinam.
 Nonaq; post decimam felix est, cum dea surgit
 Lutea: sed medium coeli cum uenit in orbem,
 Fit grauis: ex media ad finem letissima fulget:
 Proxima lux sapientem hominem diuina creandi
 Insigni uiget officio, nec luce dolendum est.
 Post illam quarta sacra est, ea leta trahantur
 Gaudia, quinta dies post hanc, iuga curua iuuentis
 Ponit, et hemionos et colla exercet equorum,
 Altaq; ueliuolas deducit ad aquora puppes:
 Quam pauci nouere, et recto nomine dicunt.
 Sunt harum humano generi seruanda dierum
 Tempora, quippe illud magnis successibus augent,
 Sunt alie ancipitesq; tamen sine mente, neq; ullo
 Officio excellunt, hanc alter laudat et illam,
 At paucis natura illarum cognita surgit:
 Nam nunc ipsa dies totum complectitur orbem,
 More pie matris, seu a modo more nouercae:
 Nunc fulget, nunc atra latet, felixq; beatus
 Ille quidem, qui dijs gratus, cui cognita sunt haec,
 Omniaq; inspicies rerum se exercet ad usus.

FINIS.

HB.

HESIODI OPERA

ET DIES, VLPIO FRANEKENEN-

si Frisio interprete, ita ut uersus

uersui respondeat.

*Vsa Pierides, præstâtes laude canendi,
Adsitis, patrē celebrâtes dicite uestrū:
Dicite cur homines inter sit nobilis il-
le*

*Conspiciusq; hic obscurus? touis illa uoluntas.
Nam facile extollit, facile elatumq; refrenat,
Et clarum obscurans, obscuri nomen adauget,
Erigit & miserum facile, extinguitq; superbum,
Iuppiter altifremus, cui celsum regia cœlum.
Audi cuncta uidens, noscensq; & dirige rectè
Hæc oracula, ego sic Persen uera docebo.*

*Scilicet in terris gemina est contentio. uerūm
Hanc animaduertens aliquis laudarit, at illam
Dixerit esse malam: sibi nam contrarie utraq;
Seminat illa etenim bellum, litesq; maligna.
Hinc hominum nulli grata est: sed sæpe sequuntur,
Atq; colunt illam, dijs instigantibus ipsis.
Alteram ut ipse (etenim prior atra nocte creata est)
Terris imposuit summi regnator Olympi
Iuppiter, at longè mortalibus utiliore.
Namq; facit segnem quamuis meminisse laboris.
Qui cernens alium ditescere, dum piger ipse est,
Festinat quoq; arare, & humi defigere plantas.*

Tum curare domum: nam uicino emulus usq;
 Vicinus ditescenti. ac pugna utilis hæc est.
 Sic figulus figulum, sic & fabrum faber odit,
 Sic uates uatem malè fert, sic irus & irum.

Ast immitte tuis hæc Perse cordibus inis,
 Ne mala sic placeat, nulla ut sit cura laborum,
 Lis tibi, clamosas rixasq; forumq; sequenti.
 Ille etenim lites fugere & contemnere debet,
 Cui non plena domus, cui non sunt horrea plena
 Maturi fructus, Cereris quem terra dat alina.
 Huius si sat habes, age iurgia dira moueto
 Ob res alterius; mecum facere amplius istud
 Haud licet, at potius rursum causam experiamur
 Iudicijs rectis, quæ uel Deus optima dicat.

Quum fieret nostræ sortis diuisio, rapta
 Plurima iudicibus sic corrumpendo dedisti
 Doniuoris: hanc qui cupiunt discernere litem,
 Stulti, quos latet, ut toto sit dimidium plus,
 Et quanta in molli malua asphodeloq; uoluptas.
 Quippe occultarunt homini nunc numina uictum,
 At quondam tantum facile una luce parasses,
 Vnde anno segnis potuisses uiuere toto;
 Continuò ad fumum licuisset ponere stiuam,
 Ac tibi cessarent opera mulûmq; boumq;
 Abdidit at pater hæc, iratus pectore secum,
 Imposuit quòd ei uersuta mente Prometheus.
 Hinc generi humano mala tristia plurima struxit.
 Primum occultauit seuis mortalibus ignem,

Quem

Quem satus Iapeto rursus est furatus in usum
Humanum, in ferula deportans clam Ioue summo.
At pater offensus, uerbis est talibus usus;
Qui superas cunctos ô calliditate Prometheu,
Ob me deceptum ac sublatum letus es ignem:
Sed dolor hinc ingens tibi erit, cunctisq; futuris.
His dabo nanq; malum, mihi quod furatus es ignem,
Ob quod gaudebunt cuncti, propriū malū amantes.

Sic dixit, risitq; parens hominumq; deūmq;
Vulcanoq; iubet, properanter fingeret udo
E limo plasma, huic uires hominisq; loquclam
Inderet, ac uultu cœlestibus assimilaret
Virginibus, forma effingens pulchra: inde Mineru,
Cum textura alias artes quoq; tradere mandat.
Et Venerem, capiti speciosum adhibere decorem,
Atq; comes desiderium curasq; uoraces,
Addere fallaces mores, mentemq; caninam,
Mercurium iussit, tibi qui caput abscidit Arge.

Dixit, & implebant patris omnes iussa uolentes.
Ex templo è terra primus pede claudus utroq;
Mulciber effinxit diuæ simile omnia plasma.
At cinxit, uarieq; ornauit casta Pallas.
Vndiq; per totum Charites, Suadelaq; corpus
Contorta ex auro posuere monilia fuluo.
Pulchricomæ uernis cinxerunt floribus Hora.
Aptauit reliquum mundum Tritonia Pallas.
Instruxit pectus Maia genitricis creatus,
Vasfriciam imponens, mendacia uerba, dolosos

Mores: consilium Iouis hoc erat. indidit idem
 Præco deum nomen mulieri, nomine recto
 Pandoram appellans: illam quod quisq; deorum
 Dono donarat, quod non hominum fuit ex re.

Postquam igitur factus dolus insuperabilis esset,
 Tum pater omnipotens cum dono Epimethea adire
 Iussit Mercurium, qui nuncius astricolarum est.
 Immemor ast erat hic, frater quod iusserat olim,
 Ne Iouis acciperet donum, sed sperneret à se
 Dimittens iterum, ne cladis origo sit orbi:
 At miser accipiens, malum habens tum deniq; sensit.
 Ante Epimethei erratum mala cognita nulla
 Prorsus erant, facilis sed uita erat absq; labore,
 Difficiles aberant morbi senium accelerantes:
 (Nāq; statim inq; malis homines morbisq; senescunt)
 At mulier digitis dum tollit opercula uasi,
 Omne malū, lædens homines graue, sparsit in orbem.
 Sola ibi se in firmis tenuit spes ædibus, intus
 Pixidis ad labrum latitans non euolat extrā.
 Atq; etiam citius rursus uas tegmine clausit,
 Consilium, mentemq; Iouis Pandora secuta.
 In terram exiliit reliquum genus omne malorum.
 Hinc mare nunc illis est plenum, plenaq; terra,
 Nocte dieq; homines miseros inuadere nunquam
 Exangues cessant morbi mala multa ferentes,
 Et tacite adueniunt. nam uox est à Ioue deceptæ:
 Sic non ulla Iouis mentem euitare potestas.

Nunc aliud referam, si non audire graueris,

Ordine

Ordine quodq; suo memorans, tu mente reconde,
 Postquam una nati dij, mortalesq; fuerunt,
 Primum fecerunt hominum genus aureum, Olympi
 Qui celsas habitant ædes dij sine carentes;
 Hiq; homines cœli Saturno sceptrâ tenente
 Viuebant, & erat dijs uita simillima, curis
 Aerumnisq; uacans, nunquam quassata senecta,
 Robore semper erant simili manuumq; pedumq;
 Perpetuas epulas agitabant pectore leti,
 Mors accedebat tanquam sopor illa fuisset,
 Commoda nulla aberant, immensos terra serebat
 Sponte sua fructus, illi sine murmure donis
 Diuûm uiuebant, inter se pace fruentes.

At genus hoc postquam tellus contextit in aluo,
 Continuò facti sunt diui mente Tonantis,
 Atq; colunt terras, hominum custodiam agentes,
 Qui nunc quid iuste obseruant, quid fiat iniquè,
 Aere uestiti, peragrantes undiq; terram,
 Diuitias tribuunt: regale hoc munus eorum est.

Inde genus super fecere argenteum Olympi,
 Longè deterius multis in partibus aurco,
 Haud mentis probitate ualens, haud indole tantum.
 Tempore at hoc hominû, bis quinquaginta per annos
 Matris lacte domi uiuebat paruulus infans.
 Sed quum pubertas iam plenaq; contigit ætas,
 Tempus ad exiguum post illis uita manebat.
 Plurima uiderunt mala, namq; iniuria nunquam
 Mutus cessabat, reuerentia nulla deorum,

Nullus

Nullus erat cultus, nulla aris sacra ferebant,
 Vt mos est alijs mortalibus. hinc pater altus
 Iuppiter accensus, merita illos perdidit ira,
 Quod superis nullos dare dignarentur honores.

At genus hoc postquā tellus quoq; textit in aluo,
 Illis sub terris sedes habitare secundas
 Sunt iussi, atq; illic non sunt ab honore remoti.

Aeneū at hinc hominū genus alti rector olympi
 Iuppiter equandum non parte argenteo in ulla,
 Quercubus ex duris fecit durum ualidumq;
 Mars erat his cordi, et uesana libido nocendi.
 Non frugem ederunt, adamantis pectus habentes,
 Infandum suberat robur, sortesq; laerti
 Pendebant de humeris, mēbra omnia crassa ferebant:
 Arma quidem ex solido constabant ære, domusq;
 Omnia (adhuc ferro tunc ignoto) ex ære parabant.
 Vita illis proprio manuum finita furore est,
 Atrāq; Plutonis nullo cum nomine regna
 Intrarunt: quamuis sortes, quamuisq; superbos,
 Mors tamen inuasit, solemq; relinquere fecit.

At genus hoc postquam tellus quoq; textit in aluo,
 Iuppiter in terris Saturni filius inde
 Rursum aliud fecit quartum præstantius atq;
 Iustius heroum genus, ipsis equiparandum
 Dijs, ac semideos hos secla priora uocabant.
 Abstulit at nimius bellorum ardorq; furorq;
 Hos septem geminæ Cadmæe ad mœnia Thebes
 Ob tua pugnātes pccora, atq; ipsum Oedipe regnū,
 illos

Illos nauigio sala per spumantia ponti
 Ad Troiam uectos, te propter Tyndaris alma,
 Oppressitq; illic mors ultima linea rerum,
 Iuppiter ac simul hos ad mundi extrema remouit,
 Longè à terricolis tribuens uitamq; domosq;
 Atq; quidem leti semper uacuiq; dolore
 Calcant Elysios campos prope littora uasti
 Oceani. hìc illis dulcemq; unoquoq; ter anno
 Effundit fructum mater gratissima tellus.

Dij utinam quinta mihi uitam etate negassent,
 Sed nascendus adhuc miser essem, aut mortuus olim:
 Ferreum enim nūc est genus, intermissio nunquam,
 Nunquam finis erit noctūue diēue malorum,
 Perpetuis hominum dij stringent pectora curis.
 Ast aliquando malis his succedent bona rursum.
 Nāq; pater genus hoc hominū quoq; morte doma-
 Vtraq; quum fuerint iam cani tempora facti. (bit,
 Nec similis nato genitor, nec filius illi,
 Nec socius socio, nec fidus suscipienti
 Hospes erit, proprio nec fratri frater, ut antè:
 Despicient senio fessos sine honore parentes,
 Insuper audebunt duris incessere uerbis,
 Vtpote nec numen reuerentes. adde quòd ipsi
 Dira seni patri proles alimenta negabit.
 Ius erit in dextra, suaq; alterna oppida scindent.
 Vir bonus aut iustus nullius fiet honoris,
 Sed magis insignem sua per scelera atq; rapinas
 Suspicient, cedit ius dextra, nec pudor ullus

Notus

Notus erit, fallet probum & improbus, ore doloſo
 Verba obliqua loquens, periuriaq; inſuper addens.
 Dcniq; liuor edax, pallens, triſtiſq; malusq;
 Alterius gaudens, homines ſe ſparget in omnes.
 Tum Pudor & Nemefis, duo maxima numina, coeli
 Antiquas repetent ſedes, uelamine corpus
 Obteſti niueo, terramq; homineſq; ſuperbos
 Gaudebunt liquiſſe: quibus tamen ægra relinquent
 Tot mala, quæ nullo poterunt medicamine tolli.
 Nunc age principibus referam, doctis licet ipſiſ,
 Fabellam. Accipiter ſic paruam ad aedona dixit,
 Alta in nube ferens, conuellensq; unguibus atris.
 Hæc miſerè eluxit curua lacerata ſub ungue,
 At fuit accipitri uox illa tyrannica diro:
 Quid garris demens: nunc longè fortior in te
 Ius habet, hæc tibi cantrici, quæ duco, ſequendum.
 Nunc mihi ſi placeat, tibi parca, aut cœna futura es.
 Stultus, maiori cupiens contendere contra,
 Vincitur, atq; ignominiam cum clade reportat.
 Sic ait accipiter, ſulcans celeri æra penna.
 Tu ſequere ô Perſe iuſtum, iniuſtumq; relinque,
 Nam multum petulans homines iniuria ledit,
 Quam nix ferre nequit patiens, quin corde mouetur
 Cladem ullam accipiens: melior ſic ſemita monſtrans
 Iuſticiam, cedit quoq; tandem iniuria iuri
 Succumbens, ſtultus non nouerit hoc niſi paſſus.
 Tamq; ſtatim comes eſt iuri periurium iniquo.
 Iuſticia huc ſequitur, trahitur quocunq; ab auaria
iudi-

Iudiciis, quos lege finit decernere iniqua.
Hinc lachrymans urbis uicos populumq; pererrat
Aere tecta, illis secum mala plurima uoluens,
A' quibus exacta est, fraudataq; partibus æquis.
Qui uerò externis & ciuibus omnia iuste
Distribuunt, nil flectentes à tramite recto,
His uiret urbs, populiq; uigent, atq; omnia florent,
Pax iuuenum nutrix usq; est, non horrida bella
Latiuidens illis immittit Iuppiter unquam,
Nec populos inter rerum ulla penuria iustos,
Insumunt epulis in sacris parta labore,
Terra dat immensos fructus, in montibus altum
Quercus fert glandes caput, est apes incola uentris,
Grex ouium lana per agros incedit onustus,
Et similem sobolem genitricis patribus edunt:
Deniq; cunctarum rerum ubertate fruuntur,
Non scandunt naues, tellus uictum alma ministrat.
At quibus est cordi mala uis, malefactaq; dira,
Destinat extemplo his Saturnius æthere poenas.
Nomine sepe uiri scelerati urbs plectitur omnis,
Qui peccet, faciatq; Ioui non facta ferenda.
Verum ut subiiciam mala quæ Deus æthere mittit,
Dat cum peste famem, tacta omnis plebs cadit igni,
Incedunt sterili mulieres uentre, domusq;
Ac stirpes percunt, supero id rectore uolente,
Agmina qui nunc sternit eorum aut moenia frangit,
Currentesq; rates disrumpit in æquore seuus.
O uos qui regitis terras, aduertite mentem

Huc

Huc ad iusticiam, quoniam superi prope nos sunt
Dij, qui cuncta uident, et eos qui per mala iura
Defraudant alios, sprete ratione deorum.
Ter numerum exuperant cœlestia numina, terram
Que nobiscum habitant, in tutelam data nostrum,
Illaq; quid iustè obseruant, quid fiat iniquè,
Acre tecta, omnem pedibus peragrantia terram.
ipsaq; iusticia est uirgo Ioue nata parente,
Clara deos inter superos, reuerendaq; multum.
Quam si quis uiolet, meritòue fraudet honore,
Continuò ante pedes residens patris Iouis alti,
Humana exponit mentis scelera, et dare poenas
Vult fraudis, populi rectores, qui sacra iura
Detorquent, mala dum ob nummum sententia fertur.
Sed memor o iudex horum, tua dirige rectè
iudicia, et capiant te obliuia iuris iniqui.
Noxius ipse sibi est, alij qui quærit obesse,
Consiliumq; malum danti fert maxima damna.
Perspicit ac sentit sacrum Iouis omnia lumen,
Nunc uidet et nobis quid agatur, si uelit, illum
Nec latet hac quodnam ius exercetur in urbe.
Ast ego mortales inter iustus minimè essem,
Filius aut itidem, si peccatum foret, esse
Iustum, aut premia si iniustum maiora manerent:
Talia sed minimè est facturus Iuppiter unquam.
Ast immitte tuis hæc Perse cordibus imis,
Audi iusticiae, uimq; obliuiscere diram.
Hanc etenim legem nobis Deus ipse reliquit.

Piscibus at, nemorumq; feris, auibusq; se ut ipsi
Inuicem edant: iuris quia non discrimen in illis,
Iusticiam nobis, quæ præstantissima longè est,
Tradidit, & quoties audet quis dicere uerum
Existens testis, Deus huic dat prospera cuncta:
Qui dum testis adest, temerè periuria iurans
Mentitur, ledens hic ius, mage leditur ipse.
Nam genus ipsius perit, atq; extinguitur omne:
At genus in claro iusti post nomine uiuit.
Nunc tibi præcipuè memorabo salubria Perse.
Scilicet ex uitijis facile est uel prendere turbam:
Nam uia non longa est, foribus uicina morantur.
At regina graui uirtus sudore paratur,
Est uia difficilis, præceps, longa, aspera ad illam
Principio: postquam iam stas in uertice summo,
Tum facilis, tum fit dulcis, licet antè molesta.
Optimus ille uir est, primusq; sibi omnia noscens
Consulere expendens quæ post prodesse ualebunt.
Sed bonus hinc ille est, audit qui recta monenti.
Qui sibi consulere ignorat, nolitq; monenti
Auscultare alij, nullusq; & inutilis hic est.

Sed tu nostra animo semper præcepta reuoluens,
Esto operi intentus Perse diuine, fames ut
Te premat inuidia, Cereri sed amore pudice,
Illa tua omnigeno sic impleat horrea uictu.
Ecce fames comes est homini certissima pigro.
Aduc quod hunc odio superiq; hominesq; sequuntur,
Quisquis segnitia fucos imitatur inertes,

Quorum uenter apum consumit parta labore,
 Ocia agens: sed opus tu quodq; in tempore cura,
 Horrea ut accipiant maturum in tempore fructum.
 Ditescunt homines ex sedulitate laborum,
 Quin operans fies multo mortalibus & dijs
 Charior: his odio, cui corpus torpet, habetur.
 Turpe labor non est quicquam, sed inertia turpe.
 Tu studio, ad studium quoq; perstimulabis inertem
 Ditescens. at opes uirtusq; decusq; sequuntur,
 Dijs similis fies. melius nil ergo labore:
 Siq; nec alterius cupiens rerum, usq; laborans,
 Ut iubeo proprium studeas acquirere uictum.
 Utilis haudquaquam est homini pudor hospes egenti.
 Nunc iuuat ille uirum, nunc officit ille uicissim.
 Vir pudibandus inops manet, audax fit citò diues.
 Nil unquam rapias, data cœlitus optima dona.
 Cuius enim fuerit manuum res aucta rapinis,
 Siue usu linguae mendacis (qualia fiunt
 Humanis animis lucri dulcedine captis,
 Dumq; pudor nullus, sola irreuerentia regnat)
 Hunc malè dii uexant, rursus possessio primum
 Atteritur, felix nec longo tempore uiuit.
 Par scelus hic à quo supplex & leditur hospes.
 Patrat & ingreditur quicumq; cubilia fratris
 Vxorem maculans, & sancta cubilia stupro.
 Peccat & is qui ledit utroq; parente carentes,
 Quiq; senectutis supremo in limine stantem
 Haud timet immiti sermone offendere patrem.

Hunc

Hunc pater ipse Deum Saturnius odit, & illi
Factis pro iniustis tandem mala digna rependit.
Sed nunquam Perse tu quicquam feceris horum,
At pro uirili superis dijs fac sacra, pure
Mundeq; & pingues coxas adoleto sub aris,
Nunc umi pateris, nunc placae thuris odore,
Solis ad occasum facies & solis ad ortum,
Ut tibi perpetuo fausti sint atq; fauentes,
Utq; iuuare queas alios, non te iuuat alter.
Hoste tuo, ad coenam tui amantem accerse, relictor:
Hunc tamen ante omnes, paries quem separat unus
Abs te, si qua etenim tibi res peragenda domi sit,
Discincti uicini aderunt, cingentur amici.
Damnum uicinus malus, auxilium bonus ingens:
Atq; bonum nactus uicinum, est nactus honorem.
Nec res, uicinus ni sit malus, ulla peribit.
A' uicino aliquid capias si mutuo, eadem
Mensura, ac non si possis sine scenore redde,
Indigus ut rursus nullam patiare repulsam.
Ne mala lucra pares, mala lucra equalia damnis.
Sis charus charo, uisentem inuisse uicissim.
Quiq; dedit, reddat nil da, qui nil dedit unquam.
Danti aliquis dedit: at nil danti quis dedit unquam?
Dos bona, sed nunquam bona mortifera ulla rapina.
Qui dat sponte lubens, quamuis hic grandia praestet
Munera, letatur, facit atq; hoc corde sereno:
Qui uero ipse rapit, nullo remorante pudore,
Sit quamuis paruum, cruciatum hic pectore sentit.

Namq; super paruum, si paruum apponere curas,
 Sæpius & facias, citò magnus fiet aceruus.
 Effugit ille famem, præsentem qui auget aceruum.
 Sufficit hoc minimè, quod cella penaria seruat.
 Esse domi præstat, nam damnosum foris esse.
 Dulce est, de cumulo præsentis sumere: contra (rū,
 Est graue, egere aliqua re absente. hinc sis memor ho
 Dum plenum est, sermèq; uacat uas, largius hauri:
 In medio parcas, in fundo parcere serum.
 Dicta prius merces detur famulo, idq; benignè.
 Et cum fratre iocans, cura tum testis ut adsit.
 Fidere sæpe nocet, nocet & diffidere sæpe.
 Ne fucata tua spoliè te mente caueto,
 Fœmina, blanda, loquax, nidi damnosa uorago,
 Confidit furi, qui confidit meretrici.
 Hinc patrius seruet dilectus filius ædes.
 Sic tibi res crescent, procedentq; omnia dextrè.
 Fac moriari senex, gemina ex te prole relicta:
 Namq; Ioui facile est locupletes reddere plures,
 Curaq; multorum maior, plus fertur in arcam.
 Si cupias summis quoq; tu ditescere uotis,
 Perse, sic facito, usq; laborem annecte labori.

LIBER SECVNDVS.

Pleiadas cernens orientes, demete frugem:
 Vomere uerte solū, quū submerguntur in undas
 At bis uicenas latitant noctesq; diesq;
 Hinc iterum apparent impletis mensibus anni,
 Tempore quo primum incipiunt splendere falces.

Hec

Hec lex aruorum est cunctis seruanda colonis,
Siue habitent illi rauci prope littora ponti,
Pinguia siue colant in uallibus arua remota
A' ponto procul. At nudus scire, nudus arato,
Et nudus metito, Cereris si in tempore cuncta
Officia exoptes curata ut tempore crescant
Queq; suo: ne quando, grauis dum uexat egestas,
Frustra mendices aliena per ostia uictum,
Vt qui nunc ad me uenisti. at non dabo quicquam
Aut dono, aut usu: sed Perse stulte labora.
Ipsi terricolis dij constituere laborem,
Ne cum filiolis, cum coniuge, pectora tristes
Panem à uicinis queras, ipsiq; repellant.
Forfitan accipies bis tēre. at si inde molestes,
Efficies nihil, in uanum sed plurima dices.
Sed quid uerba iuuant? horror, memor esto parare
Ipse seram unde famem places, ac debita soluas.
Primum, ædes, famulam, taurum qui ducat aratrum,
Emptam non ductam, tua que iumenta sequatur.
Hinc memor apta tue domui instrumenta parato,
Ne poscas alium illa, et eo ludare negante.
Tempora diffugiunt, inceptaq; res caret auxilio.
Ne differ sub cras opus, adq; diem inde sequentem,
Nam sua desidiā sectans replet horrea nunquam.
Nec cunctatur iners: studium rem promouet unum.
Hinc est lucta pigro cum paupertate perennis.
Cum deferbuerit Phœbeæ lampadis ignis,
Atq; calor sudorificus, cum Iuppiter imbrem

Mensibus autumnī fundit, corpusq; leuatur
 Humanum, ac recipit uires (quia Sirius horis
 Per lucem exiguis, hominum tunc imminet ardens
 Verticibus, uerū sese plus nocte fatigat)
 Deniq; cum cariem contemnit secta securi
 Sylua, et fundit humi frondes, cessatq; uirere,
 Cedere materiam ē syluis tum sis memor aptam,
 Vt mortariolum tripedale, trium cubitorum
 Pistillum, atq; axem resecato septipedalem:
 Octopedum si sit, tum malleus abscindatur,
 Tres palmas rota habens sit, denas currui habenti:
 Plurima ligna incurua seces, dentale per arua
 Aut montem queres, inuentum conser ad edes
 Ilignum, nam tale haud frangitur inter arandum,
 Si clauis buri, Cereris qui munia tractat
 Rusticus infigens, temoni adiunxerit apte.
 Sed tibi sub tecto fabricans duo aratra parato,
 Perfectum ac rude: nam multo præstantius est sic:
 Nempe uno fracto, tum tauris alterum ut addas,
 Temones ualidos de lauro ulmoq; recides.
 Ex quereu buris, dentale ex ilice fiat.
 Sintq; nouem annorum tauri, his firmissima membra,
 Conueniuntq; operi medio æui flore uigentes.
 Non illi inter opus miscentes prælia, aratrum
 Frangentq; inceptūq; ita opus linquent sine fructu.
 Hos numerans annos uir quadraginta sequatur.
 Postquam edit panem morsus quater octo tenentem,
 Sollicitus rectum curet tum ducere iulcum,

Ad socios non respiciens, sed pectore toto
Incumbens operi: non iunior aptior illo est
Spargere sementem, et loca semine sparsa cauere.
Iunior ad socios crebro uaga lumina flectit.

Obserua, si quando gruis uox clangit ad aures,
Nubibus ex altis dantis tibi signa quotannis:
Nam fert signa soli uertendi, et tempora brumæ
Indicat: at bobus uenit ipsa ingrata carenti,
Inclusas stabulo uaccas tum pascito foeno.
Dicere perfacile est, Cum bobus des rogo currum:
Et facile abnuere est, proprijs bobus labor instat.
Vir cordatus ait, Currum compinge tibi ipse.
Stultus at hoc nescit, centum is sibi ligna requirit,
Sed tu cuncta domi curato negocia primum:
Et simul ac ipsum iam tempus uenit arandi,
Tum quoq; cum famulis insistas ipse labori.
Humidus et siccus sit ager quum scindis aratro,
Mane bene aggrediens, spicis onerentur ut arua.
Vere solum proscinde, iteratum haud sallet in aestu.
Esto noualis ager, cui uis committere semen.
Dira nouale arcet, puerorum est blandaq; nutrix.

Terreno fac uota Ioui, Cereriq; pudice,
Ut placidi pleno dent arua grauescere foetu.
Fac uota aggrediens terram sulcare, manuq;
Corripiens stiuam stimulus quum dorsa trahentum
Vimine taurorum: sed tunc te pone sequatur
Rastra puer portans, quum mandas semina terre,
Usq; auib; semen celando negocia ponat,

(Sedulitas homines iuuat, at socordia ledit)
 Sic grauis in terram fructu nutabit arista.
 Siq; tuo placidus Deus annuat inde labori,
 Ejce tum uasis, quas fecit aranea telas,
 Et cunctis plenis uictu letabere uisis.
 Inueniet te uer epulantem, non eris unquam
 Indigus alterius, sed opus tua ope alter habebit.
 Sed tibi solstitio brumæ si terra subacta est,
 Raras innitens genibus refecabis aristas,
 Dragmata pauca ligans, reptansq; in puluere tristis,
 Corbe uebes messcm, paucis erit illa stupori.
 Nunc etenim magni iouis hæc, nunc illa uoluntas,
 Ac homini illius mens perscrutabilis ægrè.
 Quòd tibi si serò sit aratum, hæc una medela est.
 Tempore quo primùm coccyzat in arbore coccyx,
 Humanasq; suis demulcet cantibus aures,
 Tum triduum totum si fundat Iuppiter imbrem,
 Qui non destituat bouis aut uestigia uincat,
 Primus ita æquè multa metent & serus arator.
 Pectore cuncta tene memori, nec tempora cani
 Te lateant ueris, nec tempus quo cadit imber.
 Fabrorum uitato focos, nugasq; calentes
 Tempore brumali, cum frigora còrpus adurunt.
 Tum propriæ domui uir prospicit omnia gnauus,
 Ne te seua dies hyemis deprendat cgenum,
 Constringatq; pedem manus attenuata tumentem.
 Multa uir ignauus, dum se spe pascit inani,
 Indigus interea uictus, mala corde uolutat:

Namq; potest inopem minimè spes pascere, pigra
Ocia sectantem, et tenuis cui copia rerum.

Tu media exerce famulos æstate labore,
Non erit usq; æstas, curate in tempore nidos.

Excoriatorem pecudumq; hominumq; Decēbrē
Euita studia summo, glaciēq; molestam,

Quæ per humam Borea solet indurescere flante.

Is per Thraciam equis claram flans, Oceanoq;

Incumbens, mugire facit terramq; nemusq;

Alticomæ quercus, ornosq; ex monte profundam

Deiicit in uallem, rapiens radicibus imis

Flamine præcipiti, strepitu boat ardua sylua.

Tumq; feræ exhorrent, caudasq; sub inguina ponūt,

Densa licet pellis fetisq; pilisq; sit ipsis,

Sic tamen armatas Boreæ uis frigida transit.

Nec bouis hunc arcet tergo, sed ad intima perflat,

Perflat et hirsutas capras: sinit esse bidentes

Immunes, anno nam toto in corpore lanæ

Perdurant: facit ille senes incedere curuos.

At non mollicutes infestat uirginis artus,

Quæ manet intra ædes matri coniuncta paternas,

Nescia adhuc quid amor, quid sint tua facta Dione:

Vndiq; sed tenerum corpus bene lota, oleoq;

Perlita odorifero, tectum intra nocte quiescit,

Tempore quo polypus proprios depascitur artus,

In gelido recubans antro, madidoq; cubili.

Nondum etenim inuitat sua lustra relinquere Titan,

Qui super Acthiopum populos incedit et urbes,

Tempus ad exiguum se terræ ostendit Achivæ,
 Syluicoleq; fere tunc undiq; quotquot inermes,
 Quotquot cornigeræ stridentes dentibus, altas
 Percurrunt sylvas, resq; omnibus est ea cordi,
 Quæ sitisq; diu in latebris sua corpora sternunt:
 Sed similes homini baculus cui tertius est pes,
 Cuiq; est iam fractū dorsum, et dependet humi frons,
 Huic similes, inde aufugiunt ubi nix iacet alba.
 Tunc, quod mando, tuū corpus bene uestibus arma:
 Indue talarem tunicam, superindue chlenam:
 Staminibus raris inducas licia densa:
 Inijceq; hinc uestem, ne horrescant frigore crines.
 Neue tibi horriduli rectiq; in corpore surgant,
 Induc perones pedibus de tergo tauri
 Fortiter occisi, prius intus crinibus opplens.
 Et bruma aduentante, bouis tibi consue neruo
 Pelles hœdorum, ut late imponantur ad imbrem
 Pellendum dorso: crinesq; caputq; galerus
 Arte laboratus tegat, ut ne aures madefiant.
 Frigus in aurora seuum est aquilone ruente,
 Astriferoq; cadens in terram ex æthere mane
 Aer fecundans segetem, super arua resedit.
 Qui primū liquidis fluuiorum hauritus ab undis
 Hinc ui uentorum è terra sublatus in altum,
 Nunc pluuiam sub nocte adfert, nunc flamina gignit.
 Undiq; Threicio nubes aquilone ciente:
 Hunc tu præueniens acto pete testa labore,
 Ne properans cœlo te fors nebula occupet atra,

Et madidum corpus, uestesq; intingat in imbre.
Hinc prauitator mensis scruissimus hic est
Brumalis, grauis & pecori & mortalibus ipsis.
Pabula iumentis tum parcius obijce. uerum
Plus homini apponas, quoniam longissima nox est.
Hæc obseruato, dum impletis mensibus anni
Aequa dies fuerit nocti, & dum denuò mater
Cunctorum tellus fructus ferat alma recentes.

Cum post solstitium brumæ regnator Olympi
Sexaginta dies confecerit, illicò deinde
Oceanî Arcturus sacris releuans caput undis
Exoritur, fulgens noctis uenientibus umbris.
Hunc post, lugubris rege ex Pandione nata
Ad uer primum oculis hominum se ostendit hirundo.
Huius præueniens aduentum, incidito uites.

Cum calida è terra reptat testudo per agros
Pleiades fugiens, tum tempus mittere uites,
Sed falces acue, atq; in messem mittito seruos.
Desere mane torum, & ualeat confessus in umbra,
Temporibus messis, cum Phœbus corpus adurit.
Sed properans cura, ut fructus sub tecta uebantur.
Surgito mane, tibi ut uictus contingat abundè.
Confiçitur facîle pars tertia mane laborum,
Aurora acceleratq; uiam, acceleratq; laborem.
Multi iter inceptare solent illius ad ortum,
Bobus & miscitur tum multis pondus aratri.

Carduus in pratis cum floret, & ore cicada
Arboribus latitans dat acutum stridula cantum,

Crebrò

Crebrò alas quatitans, operose æstatis in hora,
 Tunc capræ pingues, tunc et molliſſima uina,
 Fœmina tunc coitus auidiſſima, languidus eſt uir.
 Nam capiti et genibus uires Canis æſtiſer aufert,
 Corpus et exuccum facit æſtas ſaxea tum te
 Umbra habeat, tumq; adſint Biblina uina, placenta
 Lactea, lacq; capræ, quæ non alit ubere foetum,
 Nec teneri uituli nondum enixi caro deſit
 Hoedorumq; recens natorum: nigra ſub umbris
 Vina ſedens miſce, recrea cor dulcibus eſcis,
 Spirantem leuiter faciem conuerſus ad Eurum,
 Et fontem afficiens ſine limo et ſine fluentem:
 Sed ter aquam funde, et quarta uinum uice miſce.

Brachia cum primùm proſert robuſtus Orion,
 Sacra iube excutiant ſamuli Cerealia dona,
 Area in equali, et uentis regione patente.
 Excuffam Cererem metire, in uafa reponens.
 Quumq; tenes omnē iam ſtructū intra horrea uictū,
 Quære domo propria ſamulum, ſamulamq; carentē
 Prolibus. illa ſolet, quæ lactat, inutilis eſſe.
 Paſcere cura canem quoq; ſit, ne parcito pani,
 Ne tua furetur ſolitus fur ſtertere luce.
 Poſtremò moneo, ut foenum paleasq; recondas,
 Vnde boues paſcas mulosq; his omnibus actis,
 Tauris deme iugum, et ſamulis concede quietem.
 Cùm medio cœlo Canis Orionq; uagantur,
 Arcturumq; aurora uidet ſibi ſtare propinquum,
 Collige tunc omnes Perſe de uitibus uuas,

Et bis quinq; dies noctesq; exponito soli,
 Sint & quinq; dies sine sole, in dolia sexto
 Munera leticiam Bacchi parientia conde.
 Postquam pleiades hyadesq; atq; amplius Orion
 Occiderint, tum mox inuertere uomere terram.
 Esto memor sic quæq; suo anni tempore fiant.

At tibi difficilis res si sit nautica cordi,
 Tempore quo eoa Atlantides Oriona
 Vitantes seuum, pelagi conduntur in undas,
 Omnigeni miscent inter se prælia uenti,
 Hinc tua nulla mihi tum currat in æquore nauis:
 Cura sit, ut iubeo, tellurem inuadere aratro.
 Navigium subduc in littus, & undiq; saxa
 Aduolue, ut sedeat tutum spiramina contra.
 Ejice aquas pluuias, ut ne Iouis imbre putrescat.
 Arma ratis cuncta ad tua tecum culmina confer,
 Carbasa, quæ nauis sunt alæ, ritè plicato,
 Suspendas fumosa super laquearia clauum.
 Ipse uiam differ dum tempus uenerit aptum,
 Tum nauem æquoreas in aquas deducito, & illam
 Mercibus oppleto, unde domũ bona lucra reportes.
 Sic noster solitus pater est dare uela per undas,
 Perse chare, bonum uictum hinc æquumq; parabat.
 Et semel hac tenuit cursum, emensus mare magnum,
 Aeolica à Cuma soluens cum naue picata:
 Non quod diuitias amplas fugiebat, opesq;
 Sed paupertatem mortalibus à Ioue missam,
 Hinc Helicone procul, miserãda habitabat in Ascræ:

Qui

Qui malus ac grauis est, brumaq; æstateq; uicinus.
 Curandum Perse tempestiuo omnia fiant
 Tempore, sed primam hanc curā res nautica poscit.
 Laudato exiguam nauem, at res credito magna.
 Quo maior uectura, lucra hoc maiora futura,
 Si modò contineant rabiosi flamina uenti.
 Quando ad mercatum uertisti pectora, sic et
 Debita conaris uitare, famemq; molestant,
 Multifoni ostendam pelagi cursuq; modosq;
 Non tamen ipse rei, quæ pertinet ad mare, doctus.
 Nam nunquā rate sum spaciōsa per equora uectus,
 Præterquam Eubœam ad uicinā ex Aulide, ubi olim
 Argiui à ducibus populi collectio facta est,
 Dum seuum mare ibi tenuit Troiam ire uolentes.
 Illuc Amphidamantis ego ad certamina ueni,
 Chaleidaq; intraui. nam plurima præmia clari
 Proclamata uiri statuēreat carmine tum me
 Victorem, tripodem auritum retulisse recordor.
 Hunc ego suspendi Musis Heliconis honorem,
 Primum ibi fecerunt me hymnum tentare sonorum.
 Nunc mihi quanta fuit ratiū experientia cernis.
 Attamen Aegiochi mentem reserabo tonantis,
 Nam docuēre deæ me sacrum pangere carmen.
 Quinquaginta dies post, quā se uertit ab usto
 Sol Cancro, æstatis iam parte cadente suprema,
 Est opportunum fluctus intrare marinos.
 Non faciliē frāges nauem, aut homines mare perdet,
 Perdere si nolit princeps Neptunus aquarum,
 Siue deū simul atq; hominum rex Iuppiter altus.

Namq; per hos pariter stat cardo boniq; maliq;
 Non uarij tum flant uenti,iacet unda quieta,
 Tum trahē confidens uentis securus in altum
 Nauem,ac sarcinulas impone suo ordine cunctas.
 Ne differ,reditum,citò sed properato reuertii:
 Neu pluuiā autumnī expectes,Bacchūq; recentem,
 Infanosq; notī flatus,hyememq; sequentem.
 Namq; autumnali pluuiā comitatus abundē,
 Fluctibus horrifonis inum mare concutit auster.

Ast iter est aliud per pontum tempore ueris,
 Cum primū apparent frondes in uertice fici
 Tante,quanta pedum reddit uestigia cornix
 Per terram incedens:tum fit uia peruia ponti.
 Atq; hic est cursus,qui fit sub tempora ueris:
 Sed nulla ille animo nostro ratione probatur,
 Maturus nimium,datur agrē euadere cladem.
 Attamen hec homines cæci mente omnia tentant.
 Nam miseris anima est durum mortalibus aurum,
 Sed durum oppetere ac submergi gurgite falso est.
 Hinc præceptorum uolo te memorem esse meorum.
 Nunquam quicquid habes totum committe carinis,
 Plura domi linquens,paucissima credito naui.
 Nam graue,damna pati medijs in fluctibus atris,
 Vt graue si plaustrī nimio sub pondere pressi
 Axis frangatur,res dispergantur ex omnes.
 Hinc modū ama,bonaq; in re occasio præualeat omni.
 Iunge tibi uxorem dum firmus adhuc uigor adsit,
 Annos cum numeras ter denos,plūsue minūsue,
 Aptum est coniugium:decimo sed iocmina quarto

Anno pubescit, nubat mox deinde sequenti.
Virginem, ut instituas laudatis moribus opta,
Vicinamq; tibi præ cunctis delige sponsam.
Sis tamen hic cautus, ne te uicinia ludat,
Nil uxore uiro melius contingit honesta,
Nilq; mala peius: tali, quæ uiuere laute
Clam solet. hæc quamuis ualidum, sine torre maritum
Vrit & exiccat, citiusq; senescere cogit.
Sedulus observa curam, cultumq; decorum.
Dilige post fratrem, socium: quod si parem amorem
Esse uelis, socius ne ledatur prior abs te,
Neue illi fictum tua lingua ostendat amorem.
Si dicto incipiat prior ille aut ledere facto,
Tunc memor esto, eademq; illi cum sœnore redde.
Rursus amicitiam ueterem obseruare uolentem,
Atq; pati pomas uiolati fœderis à se,
Suscipe, (nam miser est, crebro qui mutat amicos)
Nec tua post unquam facies præ se ferat iram.
Ne multos, neu rursum habeas nullos tibi amicos.
Prauos euitato, bonis noli esse molestus.
Paupertatis imops nunquam grauis audiat ex te
Opprobrium: nam dos est numinis illa potentis.
Lingua bonum eximium est homini, si pauca loquatur,
Siq; modum conseruet, inest tum magna uenustas.
Si probris laceres, laceraberis illico peius.
Publica cum celebrat populus conuiuia, conser
Accedens aliquid tecum, nec sordidus esto.
Pro sumptu exiguo reddit ad te magna uoluptas.

Mane.

Manè Ioui ac reliquis superis libare caucto
 Illotis manibus. *Dijs sordida sacra recusant.*
 Ad faciem solis conuersus meiere noli:
 Sed quando occubuit, donec fuerit nouus ortus.
 Atq; quibus sis cunq; locis, facere inter eundum,
 Detectus ue caue nam *Dijs sacrae quoq; noctes.*
 Vir pius, ac dextro donatus pectore, meiet
 Siue sedens, siue admoto stans corpore sepi.
 Res fuit in thalamo chara cum coniuge, *Vestæ*
 Tum tibi polluto caue ne perdantur honores.
 Nec Veneri coena funebri incumbe reuersus:
 Verum epulis surgens letis, lautisq; Deorum.
 Ne fluuios pedibus calcaueris usq; fluentes,
 Ni prius aspiciens exores pulchra fluenta,
 Ac manuum sordes in aqua purgaueris antè.
 Qui fluuium impurus nullum calcare ueretur,
 Hunc superi oderunt, ac post mala plurima sentit.
 Symposio in celebri, præsentes sunt ubi diui,
 Ne refeces ungues cultello à sorde repurgans.
 Ne cratera super potantum pone lagenam:
 Qui facit, cueniet mors illi cruda repentè.
 Aedificansq; domum, ne linquito semiparatam,
 Ne sedeat clamosa super cornicula cantans.
 Neu comede ex illa quæ non benedicta patella est,
 Néue laues: quoniam factis quoq; poena stat illis.
 Ne puerum, seu sit natus ter quatuor annos,
 Seu totidem menses, educas molliter, inq;

Delicijs: siquidem nil utribus officit equè.
 Néue ad balneum, ubi muliebris turba lauatur,
 Vir lotum uenias: nam poena grauis quoq; tali
 Euenit. aut ueniens superis ubi Dijs sacra fiunt,
 Ne culpes eas: quippe Dei hinc accenditur ira.
 Præcipuè hoc caueas, uel fluminum in ostia, cursu
 In mare quæ properant, uel in ipsos mingere fontes:
 Néue aluum exonerēs: nam non est utile factu.
 Sedulus ac hominum famam uitato molestant:
 Ingens fama malum, facilisq; illius origo est.
 Perfertur grauè, & orta semel deponitur agrè:
 Illa etenim prorsus nequit euanescere fama,
 Vndiq; quam uulgus spargit, quoniã quoq; diua est.

HESIODI DIES.

Ritè dies seruans, quæ sunt Ioue patre creatæ,
 Optima dic seruis quòd sit tricesima mensis,
 Ac opera inspicere, ac dimensum diuidere illis,
 Quæ solet & populus tractare forensia iura.
 A' magno Ioue principium est & origo diebus.
 Prima dies sacra est, tum quarta & septima sacræ:
 Namq; hac Latona genitus perhibetur Apollo.
 Octaua, & Lunæ crescentis nona, putantur
 Esse bonæ, quæuis opera atq; negocia obire.
 Laudantur quoq; post decimam prima atq; secunda:
 Scito tamen, quòd sit longè hæc præstantior illa.
 Hac tonde pecudes, lætam illa demete frugem.
 Pendula & hac tenues connectit aranea telas,

Quòd

Quod sit plena dies, formicæq; rodit aceruum.
 Illa exordiri telam mihi foemina curet.
 Tertia post decimam infœlix conspergere cultum
 Semine agrum, præstat tamen optima robora plâtis.
 Sexta super decimam teneris asperrima plantis:
 Aptâ mari gignendo, sed est non aptâ puellæ
 Gignendæ primum, nec eam tum nubere præstat.
 Sextaq; præcedens gignendæ inimica puellæ est,
 Aptâ hœdis, ouiumq; uiris excindere testes,
 Et pecudum stabulum communire undiq; septo.
 Dandis aptâ uiris: et amat cōnuicia, falsa
 Verba loqui, clâm sermones ferere inter amantes.
 Mensis at octaua castres caprumq; bouemq;
 Luce duodecima mulis castratio fiat.
 Sed cum uicenus lunæ iam uoluitur orbis,
 Vir tibi nascetur prudens, et ad omnia dexter.
 Dandis aptâ uiris decima est: hinc quarta puellæ
 Blanda fauet: pecora hæc, curuoq; boues pede cuntes,
 Et celeres catulos, mulosq; operum patientes
 Imposita cicurato manu, uitare mentento
 Quartam iam mediū, tum quartam deficientis
 Mensis: namq; animum tum curæ mille remordent,
 In quarta prima uxorem tibi ducito charam,
 Auguria obseruans, quæ sunt dexterrima tædis.
 In primis quintas fuge pestiferasq; grauesq;
 His etenim Eumenides terramq; hominesq; pererrât,
 Suppliciumq; ferunt periuria falsa locutis.

963 OPERA ET DIES

Septima post decimam foelix Cerealia dona
 Arca in equata rectè terere, atq; flagellis
 Excutere: ad thalamum faber hac tibi ligna secato,
 Tum quoq; materiam fabricandis nauibus aptam,
 Incipias quarta naues sarcire uetustas.
 Iam nonæ mediæ pars uestpertina probatur:
 Ac homini innocua est, quæ nona est ordine primo.
 Confert & plantis, tum foemellisq; uirisq;
 Giguendis simul est felix, nec inutilis unquam est.
 Sed latet hoc multos, quòd sit penultima mensis
 Optima, seu referare uelis uas, seu iuga dura
 Bobusq; & mulis & equis annectere collo,
 Seu tibi si placeat nauem deducere in altum.
 Namq; datum paucis discrimen noscere uerum.
 Vasa aperi decima quarta: nam præ omnibus hæc est
 Sacra dies, post uicenam: quæ solis ad ortum
 Est bona, ad occasum mala. laudent pauci alias hinc.
 Iamq; dies aliæ felices atq; benignæ,
 Contrà aliæ ancipites sunt, & uirtute carentes.
 Et laudant alias alij, est cognitio pauch.
 Seu a nouerca dies nunc est, nunc mater amica.
 Is felix ac propper aget, qui hæc omnia seruans,
 Sic uitam instituat, Dijs inculpabilis ut sit,
 Auguria obseruans, nec quicquam spernere tentans.

HESIODI OPERVM

& Dierum finis.

REVERENDISS

IN CHRISTO PATRI AC ILLV-
stris. Præfuli & Dn. D. Nicolao Olaho E-
piscopo Agriēsi, S. R. Maiestatis per Hun-
gariam & Bohemiam supremo cancel-
lario, patrono suo humanissimo,
Ioan. Ramus ὁ φημι.

VM nuper in Hesiodi opusculum,
quod de Herculis clypeo scripsit,
incidissem, Præsul illustrissime, ne-
scio quàm insidiosa uoluptate me re-
tinuerit, ut non semel legisse conten-
tus fuerim, nisi iterum atque iterum de integro euol-
uerem. adeo postrema mihi lectio semper noui ali-
quid promittere uidebatur. Sensi tandem quibus me
insidijs occulta poetæ emulatio occupasset: nimirum
quod hic minimè sui similis, totum se in certamen Ho-
mericum contulisset, magnificentiusq; quàm alibi
assurgere niteretur. (nam in Georgicis & Theogo-
nia, præcipuam operam in uocabulis & nominibus
posuit) Homeri deinde & Virgilij clypeos huic com-
paraui, ut trium inter se poetarum discrimina, quan-
tumq; aliud aliud figmentorum ac ingenij foelicitate
superasset, intelligerem. Homero igitur (quod om-
nium primus fuerit) inuentionis laudem omnes uno

Clypeorū
Vergilij,
Homeri &
Hesiodi cō
paratio.

ore concedunt:quem Hesiodus tanta dexteritate imitatus est, ut non uno loco magnam illi laudis partem eriperit. Vtrog; iunior Virgilius, breuiter quidē, sed et luculentius et utilius laborauit, qui totius ab ipsis serē exordijs Romanę rei historiā admirabili artificio repetiuerit. At Homerus et Hesiodus, quanquā non omnino, propemodum tamen hic pares sunt, etsi inuentioni, quā imitationi, plus laudis debeat. Vtrius tamen ætas prior, et an ἰλιονῆται fuerint, iam olim apud maximos controuersum est: suisq; utriq; testimonijs hæc res et oppugnari, et defendi potest. Nec satis scio quāti hoc faciundū sit, quod uictū olim ab Hesiodo Homerum poetico certamine commemorant. Mihi certē si quid in tantis tenebris diuinare licet, nec contemporanei fuisse uidentur, nec unquam hunc illi poetico certamine commissum. non enim uersimile est, in tanta laudis emulatione, et temporū affinitate, alterū alterius labores tā manifestario furto aggressurum fuisse: præsertim cum uictū uictoris nimium semper pœniteat. uictorem autem ἰορσηνός αὐτῶν ἔργων labores et ingenium ad sui nominis ornamentum inuadere, quid aliud est, quā decretam sibi uictoriam pessimo iure aduersario ereptam esse confiteri? Quod cum in alijs multis, tum maximē in comparationibus factum intelliges, in quibus interdum ne latum quidem unguē alter ab altero recesserit: nisi quod is qui ætate posterior fuit, nonnihil commutatis

mutatis uerbis furtum suū occultare conatus sit. Sed ne prolixitate nimia odiosus sim, ad Cel. V. uenio, cui nostri laboris patrocinium in tāta temporū malignitate imponere ausus fui: confusus uel D. Nannij nomine, hominis V. Cel. studiosissimi, leuidense hoc munusculum non ingratum Cel. V. futurum: praesertim cū iam olim ab ipsa tui ortus nobilissima infantia et doctos ornare, et crescentium ingeniorum conatus adiuuare cōsueueris. Accipe igitur Praesul generosissime, quem superioribus istis diebus ex Graeco cōuertimus, Hesiodi clypeū: opusculū breue quidē, sed tale, quod cum Homeri quouis uolumine faciliē conferri possit. Maximē enim hic conatus uidetur, ut illi principatū extorqueret. Quod et sua Aeneide Virgilius molitus est: de cuius imitatione quia in entio incidit, quid haecenus mihi uideatur aperiam. Sed primis libris cum Odyssea contendit: illisq; quemadmodum suum Vlyssē Homerus, ita ille Aeneam, tot malis, tempestatib. et erroribus exercitum depingit: ut si uel nomen solum commutes, in diuersis scenis unius hominis fortunas recenseri, aut eundē histrionem alijs atq; alijs artibus personatum, induci credideris. adeoq; ille per omnia studiosē Homerum expressit, ut in Vlysse Aeneam, in Aenea Vlyssē, denique alterius in alterum fortunas tam cōformiter transtulerit, ut nihil eo nec similius nec melius dici possit: atq; ista parte (meo certē iudicio) Homerum longē superauit. Sex postremis

cum Iliade illi certamen est: quod opus tantum abest
ut superarit, ut ne equarit quidem; tam ibi grandis,
tam magnificus, quasi inimitabilis Homerus, ut nec
à Deo quidem, si scribere incipiat, uictoriam illi ere-
ptū iri metuerim. Quid tamen Virgilius superstes fa-
cturus erat, nescio, multum, qui extant, promittere ui-
dentur labores: qui si sub quo artifice infantiam, sub
eodem adolescentiam egissent, non dubium est quin
grandiores longè, magnificentioresq; futuri erant.
Vt ut est, hoc euicit, ut quanto hic inferior, tanto ibi
superior excellentiorq; euaserit: usq; adeò, ut nisi u-
triusq; tempora tam certa essent, non tam Virgilius
Homeri, quàm Homerus Virgilij imitator uideri pos-
set. Verum de his (quia huc non pertinent) satis. Ad te
redeo, Reuerendis. Præsul, obsecrās ut istas nostri in-
genij primitias ex tui nominis splendore aliquid or-
namēti decerpere patiaris (*ἐν δόξαν γὰρ τοιοῦτον τὸν
δουάμιον ἢ δόξαν ἡγεμόνι τινὸς τῆς αὐτοῦ πολιτείας
ματρὸς ἀναρῶνται*.) Quod si facis, nostrosq; labo-
res à Cel. V. probari sensero, maiora breui, quæ non-
dum ad iudiciū populi maturuerunt, multo et luben-
tius et alacrius proferemus. Bene uale, generosissime
atq; eruditissime patrone. Viennæ Austriaco-
rum tertio Idus Maij,
Anno 1550.

D. PETRO NANNIO ALC-
mariano Ioannes Ramus

ἐν πρώτῳ,

Cui tradenda mihi dederas tua dona patrono,

Καὶνος ἔμοι διὰ σὺν δῶρα παρῆχ' ἑός.

Et placido affexit per te mea carmina uultu,

Ἀρχος ἐν αὐθιγῶσι πλεῖστα ἐνδργότατος.

Sit precor et uiuo, sit functo corpore felix,

Ὀλβιος ἐν βίῳ, Ὀλβιος ἐν θανάτῳ.

Tu quoq; qui tanti fueras mihi numinis author,

Αὐτὸς ἔμοι φιλὰρὸν Νάννι θάορ ἴσθ.

AD MAGNIFICVM VIRVM, ET LIBERALIUM STUDIORUM ASSERTOREM ACERRIMUM, D. IOANNEM HASENBERGIUM HORATIUM, ARCHIDUCUM AUSTRIAE PRÆCEPTOREM, IOANNIS RAMI DE GOES CARMEN, quo totius opusculi argumentum continetur.

Ω ὕπατ' ἀσπράϊν ὅσα λείψανα ἔργα ποικτῆ,
 Καὶ πρότερον λατῶ μὴ ποτε γνωστὰ, λείχῃ.
 Εὐ δὲ σάκος μίγα κρηαλίε, καὶ τόξα μέγιστα,
 Θέσκελα καὶ φοβερῆ τσυχια φῶτος οὔτι.
 Εὐθα δρᾶκοντες ἴφρ δεινὸς φόβος, οὔθ' ὁλοὺ λῆρ,
 Κῶμοι καὶ μανίαι, καί τ' ἐρε ἔλομονῶ,
 Υσμῖναι τε, μάχαι τε, φόνοι τ' αὐδρακτασίαι τε,
 Καὶ μακάρων θαλίαι δαίετο, καί τε γαμοὶ.
 Ζῶά τε, καὶ βλοσυραὶ κεφαλαὶ, χαροποί τε λείοντες,
 Καὶ τρυγετρί, βάκχαι θύοντα δῶρα πατρὸς.
 Τῶτο δὲ ἀργύριον χαλκὸς ἐποιεῖτο φαῖνον,
 Δέξιός ἢ τέχνην πάντοσε λαμπόμνημον.
 Τῷ μιμαῶς τὸν κύνεον ἀρῆϊον ὕον ἐπέφνε,
 Υἱὸς ὁ Αἰακίδης καὶ μεγάλαιος Διός.
 Εὐθα Ἀρήν ἀλέγοντα ἔχωρ δολιχόσκιον ἔγχος,
 Οὐτα κατὰ μῦθον, κα' ἐφενέριξε ἰόρον.
 Εὐθα δὲ καὶ νύμφαι δονδρίτιδες, αἵτ' οὔτι πόνη,
 Νέριδες, ἐν μίσῳ φοῖβος ἐφεζόμενες. (νῦρ,
 Πλῆκτρον ἔχωρ, παλάμοις τε χέλιον καὶ νῦρ ἐπιτά-
 Καὶ λιγυρὸν χάριτες φθίγμ' ἅμα μελπόμεναι.
 Εἰ δ' ἐβίλας σωματῶν τε μίλας, καὶ πλῆκτρον ἀκῶσαι,
 Καὶ παλάμοις λυθάραν φοῖβον ἄγοντα βλέπειν,
 Δορίκει Ἀσπράϊν τὸν βίβλον, ὅρῃ δὲ πισδόνταις,
 Μῆσαις καὶ χερσὶν παντὶ οὔτι χαλκῶ.

Lectori.

Pingunt, Virgilius, uates Ascræus, Homerus
 Aeneæ, Alcide, Peligenæ clypeos.
 Belligeros contra Turnum, Cygnū, Hectoræ donant
 Alma Venus, uirgo Pallas, aquosa Thetis.
 Formauit superūm cœlestis dextera fabri;
 Hæc ita festiuè sacra poësis habet.
 Fulgida describunt speciosis scuta figuris,
 Effigiem ueri principis, atq; animum.
 Quem non uult uarijs mundi succumbere curis,
 Aut leuiter, uates Græcus uterq; trahi.
 Romanus duros non formidare labores,
 Pro modò uentura posteritate iubet.
 Esse animos tales solius munera cœli,
 Tres simul unanimi dogmate constituunt.

GVILIELMVS COTVRNOSSIVS
 in Clypei uersionem.

Trunca uidens Italūm ferri sua scripta per orbem,
 Omnia nec Latio carmine uersa legi,
 Ascræus gemuit uates: Et quid iuuat, inquit,
 Sic mea truncato corpore membra rapi?
 Progenies superūm, et fratri quæ scripta colono,
 Ausonios olim uersa iniere pedes.
 Alcide clypeus, Cygnæaq; bella supersunt,
 Gloria quæ nostri prima laboris erant.
 Omnia uel Latium legat, aut intacta relinquat;
 Nil mea sic lacero corpore scripta iuuant.
 Prodiit hinc igitur Ramus, gemitusq; poeta
 Sustulit, et Latij Herculis arma de dit.

370
HESIODI ASCRAEI

OPVSCVLVM DE HERCVLIS

clypeo, Latinitate donatum per

Ioannē Ramū de Goes.

Orditur à
commēda-
tione Alc-
menæ, quæ
Amphitryo-
nem patris
interfecto-
rem The-
bas secuta
est.

V Miquit patrios Tyrinthia regna po-
nates,

Et Thebas, Alcmena, uirum comitata,
petiuit,

Quam placidos niueo tollebat pectore uultus,
Oraq; mortali nunquam concessa puella,
Nympharum matrumq; decus, sexusq; uerendi
Gloria, seu purum uideas sine crimine pectus,
Seu raros formæ spectes cœlestis honores:
Cuncta Cythereæ similis, quæ fronte decoram
illi cæsariem dederat, lumenq; iuuentæ
Purpureum, & Letos oculis afflarat honores.

Exemplum
amoris con-
iugalis.

Insignemq; adeò, rerum nec inanibus auctum
Gestarum titulis, coluit uenerata maritum,
Quantum nulla queat uincolo sociata iugali.
Qui licet in patrem ferro grassatus honestæ
Coniugis, & tantum maculasset sanguine nomen:
Non tamen hoc facinus, cæsiq; iniuria patris,
Eripuit primos quos illi iunxerat ignes.
Verum in Agenorcos, patria tellure relicta,
Tunc cum migravit fines, Cadmiq; superbum
imperio supplex populum, gentemq; petiuit:

Ulla secuta, domus coniunx habitauit easdem.

Non tamē aut thalamo prius est dignata maritum, Occasio
belli susce-
pti.
Concubitu' ue admisit, agros quā uerteret ultor
Hostiles, flammāq; urbes à stirpe ruiisset
Teleboam, Taphiūmq;, olim qui sortia ferro
Demiserē neci magnorum corpora fratrum.
Hoc diuis quondam uotum iuratus Olympi
Fecerat: hos metuit, si quid promissa moretur
Soluere, ne tali poscant pro crimine poenas.

Ergo opus aggredditur, promissaq; uota capeſſit
tam tertus, rapit arma ferox, subitosq; tumultus
Euulgat, belliq; omnes petit ordine curas.
Illi se comites equitum genus acre ruentum
Bæoti adiungunt, belli pugnaq; furentes
Ardore, & clypeos docti uersare trilices:
Locriq; insignes iaculo, breuibusq; sagittis:
Vnā magnanimi, genus insuperabile bello,
Phocides, in pugnam socij comitesq; sequuntur.
Tales Amphitryo populos, & talia bello
Pectora, Teleboas duos educit in hostes.

Consilium interea Deus altitonantis Olympi,
Anxius in curas animo conuersus agebat,
Quo tandem superūmq; iras, hominumq; tumultus
Solueret, & totum freno subiungeret orbem.
Talia uoluenti, potior sententia uisa
Vnā animo subiit: quam mox simulatq; recepit,
Vritur, & molli bene cincta uirginis igne

Catalogus
populorū,
qui Amphitryonē se-
cuti sunt.

Cur Iupiter Alcmenæ concubitus petiuerit.

Ardet

Ardet amans, subitoq; furens delapsus Olympo,
 Alta Typhaonij tetigit fastigia templi:
 Inde petiturus diuina sede uerendum
 Phicion hic partes agitur diuersus in omnes,
 Cum subito pulchræ thalamos nocturnus inibat
 Virginis Alcmenæ, Venerisq; in mollia soluit
 Dona animum, uoti compos, lectoq; receptus.
 Mox illo labente die redit inclytus heros
 Amphitryo, partis inimica ab gente trophæis.
 Non famulos, non ille prius quod quisq; sequatur,
 Explorat studium, nec agris commissa reuisit:
 Quàm sua membra toro formosæ coniugis usu
 Lassa refecisset, uotiuâ nocte potitus.

Comparatio. Tanta etenim uidui uis impellebat amoris
 Amphitryona ducem: quantum qui ferre recusat
 Præsentis curas morbi, subitoq; laborat
 Tollere, et abruptis optat sibi libera uinclis
 Membra dari, ut cælum possit commune tueri.
 Non secus exhaustis bellis, rebusq; peractis,
 Ille domum, charosq; petit uictrice penates
 Dextra, et uirgineos per noctem coniugis haurit
 Amplexus, carpitq; suos quibus arserat ignes.

Sic quæ ignara Ioui thalamum, reduciq; marito
 Indulsit, septem claudencia mœnia portas
 Ornauit duplici partus genialis honore:
 Et fratres una geminos produxit ab aluo, (quam
 Nec quicquam aut animo similes, aut pectore quic-
 Doti-

Dotibus hic minor ingenij, uirtutibus alter.

Alcides melior, pugnax, interritus, atrox.

Hunc, compressa deo superûmq; hominumq; potētī:

Ast alium peperit, mortali iuncta marito.

Hic tamen ille Iouis natus, sobolesq; Tonantis,

Marte satum duris Cygnum confecit in armis.

Fortē sub umbroso nemoris syluæq; recessu

Delphicolæ Phœbi, magnum cum Marte uagantem

Vnâ conspexit Cygnum: fulgore minaces

Armorum, & currus metuendo robore fultos:

Pulsabant celeri terram commota uolatu

Corpora magnorum eripedum. densissimus auras

Puluis ab illorum pedibus, plaustrisq; rotatu

Versus, obumbrabat, prospectumq; ire uetabat

Longius, obscura densans caligine cælum.

Splendidus axis erat, temone insignis & auro,

Quem circum rapido cursus sonuere uolatu

Acratis orbis radijs, chalybæaq; uincla.

Quo uehitur Cygnus curru, medioq; tremendus

Insidet, atq; animo spem turbidus haurit inanem:

Cum charo, Alciden sperat se posse, nepote

Perdere, & exutos armis spoliare superbis.

Talia, sed tacitè, secum indignatus agebat.

Abnuī euentum uotis Cyrrhæus Apollo,

Atq; preces aliò uertit, cum uiribus auctum

Concitat Alciden, tantumq; impellit in hostem,

Magnus ab armorum radijs, natiq; patrisq;

Herculis &

Iphicli fra-

trum com-

paratio.

Vbi & quo

modo Her

cules inci-

derit in Cy

gnum.

Per nemus, & sacras pharetrati numinis aras
 Fulgor ijt, densas illustrans lumine sylvas.
 Visaq; nescio quid penitus commota mimari
 Luminaq; uultusq; Dei, totoq; moueri
 Pectore, & infans facies e' seruere flammis.
 Hei mihi, quis tantis ausit ferre obuius armis
 Arma, nisi Alcides, magno comitante iolao?
 Nec, nisi eos quenquam tantos aequare labores
 Possere reor, Martis ue iras, clademue morari:
 Quis magna uires animo, quis fortia bello
 Pectora, quis ualida pugnanda in praelia dextra.

Posteritatem
 aliquando
 maiorum
 suorum scelera
 luere.

Tum sic Alcides memori sermone nepotem
 Aurigan affatur: Dulci mihi charior aura
 O' iolae nepos, generis spes optima nostri,
 Aeternae forsán sedis suprema regentum
 Numina, non parui sceleris sibi conscius, olim
 Laeserit Amphitryo, tunc cum sacra moenia Thebes
 (Tirynthum fugiens) & Agenoris arua petiuit,
 Ob cæsi inuidiam soceri: supplexq; Creontem,
 Heniochenq; adiit: quem mox, simulatq; precando
 Institit, ornarunt donis, rerumq; dederunt
 Quantum supplicibus satis, hospitioq; receptis,
 Atq; ita foelicem pulchra cum coniuge uitam,
 Tranquillosq; dies, & fata quieta peregit.
 Iamq; uno lapsus Titan reuolubilis anno
 Menses bis senos obiit: mox nascimur ambo,
 Ipse tuus mecum genitor, sacroq; parentis

Funde

Iphiclus.

Fundimur è gremio fratres, moresq; animumq;
 Dissimiles. Illi præclari Iuppiter usum
 Abstulit ingenij, & corpus sine mente reliquit,
 Qui profugus patria (sic dii uoluere) relicta,
 Eurysthea miser, non una cæde tyrannum
 Infamem sequitur: scelcrum nisi fortè pudore
 Victus, de generem mentem ad meliora reduxit.
 Sed frustra ista queror, lachrymisq; offendor obortis,
 Chære Iolæ, tui miseratus fata parentis.

At pater omnipotens mihi duos ferre labores,
 Accumulans immisit, & ingentes ærumnas.

Interea eripedes frenis uinclisq; superbos
 Tu rege, nexilibus distorquens ora lupatis.

Atq; axes fidens animi, curruq; gubernas:
 Nil uanòs Martis strepitus, nihil arma moratus,

Qui Phœbi in longum iaculantis tela uagatur
 Per nemus, insolito (res admiranda) tumultu.

Cui quamuis magnæ diuinò in pectore uires
 Non tamen hinc, nostro nisi uulnere fractus, abibit.

Talia iam dudum memorātem, & uerba ferentē,
 Auriga aspexit, fortiq; hæc protulit ore:

Iuppiter omnipotens, diuūq; hominumq; potestas,
 Et glaucus falsi Neptunus gurgitis heros,

Urbem qui Thebas clarissima mœnia seruat,
 Te multis ornant memores utriq; triumphis:

Qui tibi tam clara Cygnum uirtute, domandum
 Opposuerè uirum: quo uictō, ut uictor Olympi,

Æternis

Adhorta-
tio.Ab bene-
ficio.

A præmijs.

**Ardor &
promptitu
do iuueni-
lis.**

Aeternis nomen uicturum sedibus addat.
Accipe tela manu, rigidoq; accingere ferro,
Vt modò commissis inter se Martia plaustris
Armæ armis coeant. nec enim me, nec Ioue natum,
Murmure terre bunt uacuo, uotisue fugabunt.
At spero infestis propius cum surgere signis,
Amphitryone sotos, gladijsq; urgere uidebunt:
Perculsi fugient, nec ad incita tela resistent.
Namq; adeò in pugnae calet hæc mihi dextra ruinas,
Vt longè malim, quàm regia prandia, bellum.

Sic ait, ast tales iuuenili pectore fusos
Alcides animos, et uerba uirilia tollit
Laudibus in cœlum meritis: illumq; uicissim
Affatur, uolucris contrà sermone locutus:

**Arion equus
Herculis.**

O' Iolæ nepos, ô magni cura Tonantis,
Non procul hinc ualidis moturus prælia signis
Hostis abest. quare quicquid generosius audes,
Expeditas, durisq; ferocis Arionis ora
Includas phaleris, doceasq; uelocius omnes
Auxilio partes monitum tentare ferendo.

**Hercules
ad pugnam
instruitur.**

Sic fatus, subito robustis cruribus aptat
Aere renidentes ocreas, argentea crurum
Vincula sortitas, thoracem deinde coruscis
Sidereum flammis, uarioq; colore micantem
Induit, hunc illi Pallas florentibus annis,
Tristia cum duri subiit discrimina belli,
Obtulit, atq; enssem collo suspendit eburnum.

Dein-

Deinde humero ingentem, retroq; in terga refusam
 Accingit pharetram, cui plurima spicula diris
 Artibus, et uarijs inerant imbuta uenenis:
 Vnde mouerentur lachrymæ, gemitusq; cadentum
 Tela polita tamen, uarijsq; operosa figuris,
 Et bifido nigris uelata in cuspide pennis,
 Missa quibus ceptum rapiunt per inane uolatum.
 Tum iaculum capit oblongum, ferroq; timendum
 Prefixo, capitiq; aptat quam ferre solebat
 Terribilem cristis galeam, multisq; rigentem
 Auri fulgentis radijs, qua tutus iniquum
 Alcides belli posset perferre laborem.

Tela uena-
 nato cuspi-
 de.

Tum capit ingentem clypeum, protususq; stupenda
 Arte laboratum, iactu quem nulla recepto
 Vulnera, nec duris religarant ictibus hasta.
 Undiq; cæruleis circum currentibus aurum
 Orbibus infusum, duroq; uolumina gypso
 Incuruata, eboris niueo candore relucet:
 Multaq; permistis uariata coloribus æra
 Alternant uiuos clypei cœlestis honores.

Clypeus Her-
 culis elegā-
 tissima &
 admirabi-
 lis descri-
 ptio.

In medio spiris tortus draco, fronte reflexa,
 Atq; retrouersis oculis in terga recumbit,
 Ingens, terribilis, multoq; rubentibus igne
 Luminibus, stringens ad apertis faucibus ora,
 Ora superfusus sortentia tota uenenis.
 Cui Dea terribili uultum compleuerat æstu,
 Spargere bellorum causas consuecta ferox Lis:

Idem
 dicit, quā
 Contentio-
 nem alij uo-
 cant.

Homines
hoc uiso
monstro,
subitò con-
cidebant.

αἰὲς ὄντων
acerimam
pugna.

ipsa potens animis rapere improuisa uigorem
Humanis, rigidaq; illum substernere morte.
Quisquis in Alciden ferro consurgit, & alnum
Obuius infestis toue natum prouocat armis,
Illius in Stygias animam deturbat arenas,
Quæ dulcem subitò uitam indignata relinquit,
Nudaq; putrescunt inhumati corporis ossa.

Hic uideas dire signa atrocissima pugnae,
Inq; fugam uersos alios, aliosq; sequentes
Strage data, & multos ultrò citroq; tumultus,
Quos Eris adiuncto conciuerat improba Fato.
Inuenies alios multo cum sanguine mistam
Vitam exhalantes, alios in uulnera pronos
Deficere, & uitam uix ducere: uulneris illam
Expertem, hunc casum pedibus per tota reuinctis
Castra rapi, iamq; arma uirum, iam corpora multa
Cede cruentari, fluere atro sanguine uestes.

Bis sena hic uideas stridentibus effera flammis
Colla, uenenato uultu maculosa, draconum:
Tam magis offenso spirantia gutture uirus,
Quàm magis Alcides effuso sanguine pugnat.
Istaq; ceruleos clypei dispersa per orbis
Monstra uidebantur, proprijsq; ornata nitebant
Cuncta notis: auri per cerula colla draconum
Fulgor ijt, nigros pingebat sepia uultus.

Leonum &
suum inter
se certamè.

Haud procul inde fues, hinc effera turba leonum,
Iratis cocunt animis, & torua tuentes

Con-

Congressi, multo miscent cum sanguine pugnas.
 Sed nec apri rapidis quicquam cessere leonum
 Agminibus, nec apros fului timuere leones.
 Primus ibi exiliens campo sese arduus infert
 Agmina perumpens ualide leo: illius ergo
 In sua precipites ceciderunt uulnera proni
 Cladibus, atq; anima duo apri periire relicta.
 Vulnera nigrantem quem ructauere cruorem,
 Concretum gremio Terra officiosa recepit.
 Clamorem excipiunt socij, fremituq; sequuntur,
 Precipitesq; ruunt, et ad incita bella feruntur.

Nec non e iuuenum fortissima pectora coetu,
 Inde uicti animis Lapithæ, duriq; Gigantes
 Astant: hicq; uirum Geneus dux, hicq; Dryanteus:
 Pirithous, proceresq; ducum Mopsusq; Phalerusq;
 Exadius, Prolochusq; uirum non infima bello
 Gloria: Marte satus comes his Titaresius, atq;
 Theseus Aegides, fama immortalibus equus.
 Insignes auro iuuenes, insigniaq; auro
 Arma humeros circum gestant, et pectora circum.

Nubigenæ ex alia Centauri parte coactas
 Semifero in numerum glomerarunt milite turbas.
 Hic fortis Petreus, huic comes Asbolus augur,
 Hurius, atq; Arctus, Dryalus, Perimedes, et ipsi
 Reucida gemini fratres, placidaq; superbus
 Fronte Mimæ, nigrumq; gerens etate capillum:
 Conspicui argento iuuenes, gemmisq; corusci

Lapithæ
 cum Centauris con-
 gressi sunt
 in nuptiis
 Pirithoi: ad
 quas allu-
 sum uide-
 tur.
 Centauri.

Sidercis, dextra truncos et robora uibrant
 Arborea, et sudibus miscent horrenda preustis
 Prælia cum duris Lapithis, qui cominus actis
 Inter se insurgunt armis, hastisq; minantur.

Mars & Mi-
 nerua præ-
 lio inter-
 sunt.

Alipedes medio fusi certamine Martis,
 Et Mars ipse truces agitur furibundus in hostes,
 Sanguineis telum manibus complexus, et omnes
 Expedit in pugnas aciem, spolijsq; superbit.
 Illum indignanti similem, similemq; minanti
 Aspiceres, celeri raptum reuolumine currus.
 Cui socij toto cupientes pectore bellum,
 Adherent Pauor atq; Metus, trepidiq; sequuntur.

Minerva.

Quos Iouis haud lōgo sequitur discrimine Pallas,
 Tristitia non uano uolens certamina uultu,
 Et gladium manibus, galeamq; in uertice fuluam.
 Horrendum quatiens, clypeoq; animosa seuerō
 Infert se mediam spumanti sanguine pugna.

Deorum
 concilium.

Cum Ioue cœlicole cuncti super aurea cœli
 Tecta residebant, primoq; in limine Olympi,
 Hic ubi diuorum sedes, et plurima fului
 Circumsusa iacet uis innumerabilis auri,
 Personat auratam citharam Cyrrhæus Apollo,
 Quem circum paribus dulcissima carmina Musa
 Respondet uicibus, cœtu assistente deorum.

Portus
 imago.

Nō procul hinc motos ubi condūt equora fluctus,
 Placatiq; cadunt tumuli, strepitusq; residunt,
 Appulsu facilis portus, pelagoq; fluenti

Vndarum

CLYPEVS.

981

Vndarum strepitu similis, similisq; tumentis,
Et quem multa super delphinum turba ruebat
In medios sine lege maris, portusq; recessus.
Ast duo qui reliquis longè excellentius ibant,
Conspicui argento nitido Delphines, in orbem
Aequora uerberant caudis, æstumq; secabant
Pectore, et exertis nunc efflant naribus undas,
Nunc medio timidos absorbent æquore pisces:
Cautus ab extremi piscator marginis oras
Rupe residebat celsa, sinuosa per altum
Retia diducens pelagus, portuq; retorquens.

Hic clarum Danaes formosæ Persea natum
Extuderat, clypei nullo cœlestis in orbe
Herentem, nec ab orbe procul zonisq; uagantem,
Mirandum uisu monstrum faber inclytus auro
Igniuomo, et cultis distinxerat undiq; gemmis.
Hærebant pedibus duplici talaria nexu
Aurea, quæ sublimem alis, medioq; tenebant
Acere suspensum: lateriq; argenteus ensis
Ex humeris aptatus erat, uaginaq; pulchro
Acere renidebat, secto uestita elephanto:
Sic supra umbonem medium uelut umbra uolabat,
In dorso extabant Phorcymidos ora Medusæ:
Multaq; inauratis argentea uincula bullis
Persea lambebant regem, mediumq; præmebant.
Atq; Orci galea niucum cingente capillum,
Ex oculis fugiens, umbræ noctisq; ruentis

Perseu cly
peo anteuo
lantem fin
git.

Perseus in
terfecta
Medusa
fugit.
Orci galea
inuisibilem
se fecit.

Cingitur insidijs, gressusq; effingit cunctis,
 Non uisum subito dire post terga sorores
 Gorgones, et cursu fugientem Persea captant
 Precipites, hostemq; petunt, gemituq; laceffunt,
 Vasta repercusso crepuerunt marmora planctu,
 Et pedibus clypei latera omnia quassa dederunt
 Ingentem strepitum, tinnituq; æra sonarunt.

Pondus id, hos gemitus adamantina zona tenebat;
 Bini incrant squamis depicti terga dracones
 Ceruleis, magni, immanes, ceu colla petentes
 Porrecti ad iugulum, linguis uibrantibus ora
 Sibila lambebant pariter, crudele tuentes.

Homerum
 imitatur
 hoc loco.

Zona superueniens maioribus incita turba
 Armorum, et seuis horret concussa periclis.
 Bine utrinq; acies, populorum castra duorum
 Armis conspicua innumeris, in mutua uertunt
 Bella manus, illi patriam, charosq; parentes,
 Et dulcem bello sobolem, natosq; tuentur:
 Moliturq; suos contraria turba labores,
 Excidioq; parant manibus fabricata Cyclopum
 Castra dare, atq; imo subuertere moenia fundo.
 Pars telis oppressa iacet, pars agmine facto
 Dimicat, et totis oppugnat uiribus hostem.
 Turribus è celsis matres, trepideq; puellæ
 Prospiciunt, lachrymisq; genas, oculosq; fatigant
 Virgineos, uiuis similes quæ tristitia curant.
 Ipsaq; tarda gelu, et uiuendo lassæ senectus

Mœnibus euadens, cœlumq; & numina uotis
Inclamat, sursumq; manus ad sidera tendit.

Quisq; suis metuunt suprema pericula natis.

Interea putris miserando funere campus
Feruet, & effuso restagnat gurgite sanguis:
Cum subito accurrunt magno simul agmine porce
Toruæ, terribiles, auideq; abiecta sequuntur
Corpora, seminecesq; uiros, tepidumq; recenti
Cede locum, & plenos spumanti sanguine riuos.

Porce ca-
niore tri-
stitiam cla-
dis augent.

Vtq; sibi oblatam campo quæq; obuia prædam
Inuenit, hanc subito trahit in diuersa recuruis
Vnguibus, atq; animam crudeli uulnere fessam
Occupat, & mœstas Erebi demittit ad umbras:
Mox saturæ exhaustis epoto sanguine membris,
Exanime abiiciunt retro post terga cadauer,
Et uersæ repetunt stragem, pugnamq; reuisunt.

Hic Clotho & Lachesis, Stygioq; animosa furore
Atropos, in medios ruit indignata tumultus.

Tres Par-
ce.

Quæ quamuis gracili non tantum corpore molis
Præferat, at reliquis tamen excellentius æuo
Grandior incedit, canisq; illustrior annis.
Vnâ omnes rucere, & diris mœstisq; moueri
Inter se iratæ rixis: & toruâ tuentes,
Iniiciunt manibusq; manus, atq; unguibus ungues.

Præcipitâsq; hominū uitas Achlys ære propinquo
Heret, sed tristis: faciem humerosq; pedesq;
Et Stygijs totum corpus conspersa fauillis.

Cui sordent uncaeque manus, et pallida semper
 Ora metu, putretque muco, sinubusque receptas
 Et oculis atro desudat sanguine guttas,
 Et terram tabo maculat, ringitque reductis
 Faucibus, et tetros aperit cum murmure dentes.

Hymeneia
 seu nuptia.
 les trium.
 phii.

Regit conspicuis moles inscripta figuris,
 Et septem portis, totidemque effulta columnis
 Surgit opus, choreis ubi se genialibus omnis
 Exercent populus, pomparumque ardua plausu
 Moenia sollicito resonant, spacioseque flammis
 Atria collucent, Hymeneia festa parantum,
 Ducentumque novam, curru properante, maritum
 Coniugis in letos thalamos, iam iamque abeuntem
 Nocte cadente diem facibus flammisque morantur.
 Incedunt auro compta longo ordine matres.
 Has chorus equatis mulcens concentibus auras,
 Atque lyrae graciles extenso pollice chordas
 Percurrens sequitur: quem summa laude secuta,
 Alternant cum voce choros, saliantque puellae.
 Parte alia lectis dapibus mensisque procaces
 Indulgent iuvenes: quorum genialia leto
 Carmine, et audaci resonant conuiuia luxu.
 Excipiunt alij non laevo numine carmen,
 Et gracili ad citharam pedibus manibusque rotatu
 Assiliunt, blandisque iocis, risuque sereno
 Tristes expediunt curas, fidesque sonantes
 Permisto gaudens sequitur modulamine turba,

Lati-

Leticiaq; iocisq; nie, plausuq; resultant.

Cornipedum ante urbem, stadio cursuq; uolantū
Tergora conscendunt iuuenes, longoq; feruntur
Agmine præcipientes atq; ardua rura pererrant
Agricole, breuibus culti ornatiq; lacernis,
Fœcundam curuo proscindunt uomere terram.
(Mirandam uisu) subito surgebat opima
Mæsis agro, et flauis Ceres incuruata capillis,
Maturasq; metit robustus messor aristas,
Et ferro culmos, et auara falce superbam
Inuadit segetem: et campo prostrata legentes
Hordea concurrunt pueri, lectisq; manipulis
In uacuas referunt Cerealia munera cellas.

Rustici la-
bores &
studia.

Parte alia curuis maturam falcibus ulmum,
Et carpit gravidas immundus uinitor uuas.
Mox iuuenes leuibus calathis, et uimine texto
Pampineam excipiunt uitem, folijsq; coruscant
Auriferis: qui cum leti cessere, subinde
Expediunt, oneriq; parant uacuos calathiscos.

Vindemia-
imago pul-
cherima.

Vitis erat nitidis argentea tota racemis,
Quam circum tenues, argentea brachia, rami
Discurrunt, passimq; horti latus omne superbo
Ordine distinguunt: illam quoq; plurimus ære
Fulcierat grauior postis, sursumq; tenebat.
Fecerat hanc magno diuinus Mulciber olim
Ingenio, hic medio carmen citharædus in horto
Incipit, et festo cuncti clamore sequuntur,

Nec

Nec minus intenti sua quisq; negotia curant:
 Vndiq; seruet opus, sursum deorsumq; ruentum:
 Hic onus importat tergo, redit ille peracto
 Munere, statq; alius calcatis sordidus unis:
 Parsq; ministerio praeli, uinoq; terendo
 Incumbit: premit ille, alius collecta lacunis

Venatio. Extrahit. hi coeunt pugnis. Multiq; patentes
 Transmittunt cursu campos, leporumq; fugaces
 Venantur cumulos: cumq; his duo magna latrantia
 Corpora, sollicitis ceruos clamoribus urgent.
 Ast illi fugiunt celeres, cursuq; salutem

Equestri Prata per, & syluas, atq; inuia lustra sequuntur.
cursu auri- Parte equites alia, biyugo certamine campum
ga in sta- Corripiuntq; ruuntq; effusi carcere currus
dia certat. Aduersis spacijs, pendentq; in uerbera proni
 Aurigæ, dant tora: uolant ui feruida circum
 Plaustra choros, radijsq; fremunt: lapsuq; rotarum
 Impulsi, ualidum titubant, queruliq; feruntur.
 Tantus amor laudum, tanta est uictoria curæ.
 Victori spes summa tripus, tripus ære corusco
 Splendidus: hunc nigro faber ingeniosus in antro
 Fecit, & aurato clypei celauit in orbe.

Oceanus Hæc circum tumidi latè maris ibat imago
clypei mar Oceani, & fluctu spumabant cæcula cano.
gines clau- Cui super, impendent cygni clangore uolantes,
dit. Atq; errant fluctus medios per, & equoris alti
 Amplexus, cælum, nunc undas ore petentes.

C L Y P E V S.

187

Tot Deus exiguo formas miratur in auro
Iuppiter altitonans: cubus mandata secutus,
Inuictum, ualidumq; manu, magnumq; peregit
Vulcanus clypeum: dextra quem ferre potente
Alcides potuit, nec erant grauius arma ferenti.
Ipse quoq; ascendit currum, fulgentibus armis
Conspicuus: uelut ipsa Iouis per nubila summi
Fulmina missa nitent: leuiterq; illatus honesto
Cornipedum incessu uehitur. currusq; Iolao
Rector, equos laxo uersans moderamine flectit:
Cum subito placidum sese dea numen in orbem
Extulit humana facie Tritonia, & ipsos
Talibus aggreditur uerbis, & talia fatur.

Vos ô Lyncea geniti de stirpe nepotes,
Huc agite, & monitis aures aduertite nostris.
Omnipotens animos uobis uiresq; secundas
Sufficit, ut Cygni bello spolia ampla superbi,
Et caput è tumida raptum ceruice feratis.
Hocq; uelim Alcidae maneat tibi mente repostum
Firma, cum dulces annos, supremaq; fata
Clauserit, atq; animam Cygni tuus hauserit ensis,
Linque loco exanimem, nec sit tibi cura perempti
Corporis: arma etiam, quæ fortè excussa iacebunt,
Prætereas, cautosq; oculos aduerte Gradiuo:
Qui cum fortè latus clypeo nudauerit, hasta
Vulnera agens celeri, retroq; in tuta recede.
Non tibi fas bello superumq; deumq; corusca

Minerva
Herculi &
Iolao.

Instructio

Arma,

Arma, uel induuias diuūm rapuisse potentum.

Minerua

Sic ait: et uolucres scandit Tritonia currus,

currū Her.

Acternam portans famam, nomenq; subactis

culis ascen-

Victurum Cygno. flagris auriga citatis

dic.

Admonuit bijugos: illiq; agitare sonantes

Incipiunt currus, uolucrig; insurgere cursus:

Diua quibus uires quassa dedit egide Pallas,

Imaq; concrepuit tellus, percussa uolantum

Cornipedum pedibus: plaustris cum surgere utrinq;

Cygnus equūm domitor, Marsq; insatiabilis armis,

Aduersis coepere uijs: uelut acta procellis

Vnda, uel ut subitis interstrepit ignibus aether:

Qui cum diuersi campum uenere sub unam,

Vnoq; aurigae stadio iunxere iugales,

Mox crebris uacuas implent hinnitibus auras,

Alter in alterius nescientes murmura uocem.

Lacrepatio.

Iamq; propinquantem, dictis ingressus acerbis

Alcides Cygnum: Tantūne in pectore uersas

Cygne ignaue nefas? aut sic tibi fidis, ut ausis

Nos contra ferro decernere, qui sumus olim

Fortibus assueti pugnare, et uincere fortes?

Cede loco, aut meritas nobis dabis improbe poenas:

Et tutam permitte uiam, temone reducto.

Hac Ceyca peto, qui rex iustissimus unus

Trachinis superest, et seruantissimus equi.

Quid multis? nec enim te res latet ista, quod ille

Te sibi delegit generum, natamq; pudicam

Con-

Connubio iunxit stabili, propriamq; dicauit.
 O¹ scelus infandum, caue sis: non te pater isti
 Eripjet dextra. mecum si cominus armis
 Decernis, nostro uitam sub Marte relinques.
 Quin etiam (nec uana loquor) Mars ipse cruentam A maiori.
 Ceruicem nostræ quondam subiunxerat hastæ.
 Ante Pylum, belli raptus crudelis amore,
 In me torsit agens, quantum furor ipse monebat,
 Iratus iaculum: contraq; ego nostra retorsi
 Illius in corpus uiolentis uiribus arma.
 Ter clypeo exceptit iactus, ter pronus in armis
 Procidit, et terram resupino uertice textit.
 Mox alio ingressus telo, clypeumq; recidi,
 Transfixiq; semur medium: quo uulnere fractus
 Concidit, et putri subito prostratus arenæ
 Cum sonitu incubuit: spolijsq; exutus ab alto
 Plurima dijs superis post pugnam fabula factus.
 Sic ego nunc uiresq; tuas, et uana retundam
 Somnia, si conferre ultra mibi tela parabis.

Sic ait. Ast illum nequicquam dira minantem
 Fissus equis nimium Cygnus contempsit. ab axe
 Desiliit terræ soboles Mauortia Cygnus,
 Parte alia Alcides: sonitum dedit æthere tellus,
 Tam ualida percussa pedum grauitate. caballos
 Aurigæ impulerant propius, flagrisq; citabant:
 Cum gemini heroes cupidis in mutua dextris
 Arma ferebantur. Veluti de uertice rupes

Compara- Vi torrentis aquae per saxa, per ardua montis
tio Home- Precipitant, ualidoq; trahunt secum omnia lapsu,
ro frequē. Strage data nemorum, quercus fractasq; sub ipso
 Eripiunt alnos casu, piceasq; uirentes,
 Dum sublecta petant montis, campi q; iacentem.
 Planiciem, talis tum reddebatur ab illo
 Campestri sonitus certamine, mutua pulsu
 Arma armis, rabido torquent glomerantq; furore

Hyperbole Moenia Myrmidonum, uiridisq; Anthæa, & Iolcus,
 Atq; Helice concussa dabant, Arneq; fragorem,
 Armorum strepitu, uocemq; inclusa uolutant
 Moenia, pulsati colles clamore resultant
 Interea, cum iam diris ululatibus auras

Hoc Home Pugnantes implent. Clari cum rector Olympi
ro & Virgi Intonuit laeuum omnipotens, summoq; cruentas
lio semper In gremium terræ stillabat ab æthere guttas,
signum cla Dilecti faciens in honorem talia nati.

dis. Qualis in apricis (cum iam conceperit iras)
Compara- Montibus immansuetus aper deprensus, ut acres
tio. Sentit adesse canes, uenatoresq; sagaces,
 Perstat, & arrestis horret fera tergora setis,
 Irarumq; minas iam congressurus apertas
 Concipit, & tetrum calido uomit ore ctuorem,
 Duraq; commissis distorquet dentibus ora,
 Fulmineosq; oculos, aciemq; in fronte minacem
 Huc illucq; rotat dubius, uultumq; seuerat.
 Haud secus Alcides Ioue natus defilit altis

Curribus in terram, curruſq; cacumina linquit.

Et iam tempus erat, uirides cum forte cicadæ,
 Ramorum affueta folijs petulanter incerrant
 Vere nouo, tenui reuocantes carmine meſſem,
 Et matutinos per pingua gramina rores
 Nocte abeunte legunt: quo iam cum Phœbus apertâ
 Luſtrarit mundi ſeriem, ſua fundere plena
 Carmina uoce queant: cumq; omnis pullulat arboſ;
 Et tenues circum ſegetem naſcuntur ariſtæ,
 Nec metuit dulcis ſurgentes pampinus Auſtros,
 Et uerno Phœbus uites oppalliat æſtu,
 Autor leticiæ Bacchus quibus aſſolet omnes
 Eripere infeſtas curas, animumq; leuare:
 Inter ſe heroes hac tempeſtate ciebant
 Arma auidi, pariterq; animis in bella feroces
 Certa ferebantur: raptorum more leonum,
 Quos natura ferox, & egeſtas cogit edendi;
 Ardua ſectari ſurgentem in cornua ceruum:
 Quem cum mole ſua ſuperatum dente necarint;
 Inter ſe cupidi partæ pro corpore prædæ
 Certant, & ualidis feriunt rugitibus auras.

Veris de-
 ſcriptio:

Seu ueluti gemini roſtris in rupe repandis
 Vulturij miſcent pugnas, certantq; cruentis
 Vnguibus, inſando cœlum clangore petentes,
 Si quem forte uident loca per ſylueſtria ceruum
 Cornibus horrendum, capreamq; per alta fugacem,
 Quam procul incautam nemora inter frondea fixit

Côparatio

Pæſtor

Pastor agens telis, liquitq; uolatile ferrum
 Ignarus, medias sylvas saltuq; peragrans.
 Delapse fugiunt montes, uixq; egra trahentem
 Crura seram rapiunt discordi dente uolucres.
 Sic duo fatigeris heroes cominus armis
 Congressi, ualidis impellunt uocibus auras.
 Moxq; ibi sublatam Cygnus consurgit in hastam,
 Incauto Alciden cupiens extinguere telo,
 Aggressusq; agitur, clypeiq; insigne superbi.
 Percussit feriens hasta: sed in orbe quietum
 Nequicquam telum pendens umbone resedit.

Cygnus ab
 Hercule in
 terficitur.

Acrius aduersum rursus consurgit in hostem
 Alcides Cygnum, et mediam qua partibus heret
 Acquis ceruicem tetigit, nexuq; reuulsi,
 Queis galca et clypeus coeunt: qua cede solutis
 Neruorum uinclis, sed adhuc cum murmure lingue,
 in terram pronus cecidit. Ceu uicta securi
 Sternitur infando gemitu decidua quercus:
 Ceu Iouis icta sonat metuendo fulmine cautes,
 Sic terre incubuit: magno simul arma cadentis
 Increpuere sono. cui cum fugisset in auras
 Vita leues, uicto tum ongi immanior hoste,
 Alcides rapidi cautus uestigia Martis
 Obseruat, tristi torquens fera lumina uultu.

Comparatio.

Ceu leo, qui pradam nactus, totamq; cruentis
 In diuersa trahit pedibus, tantumq; fatigat
 Dum cadat, atq; animam superatam moribus efflat.

Asidet.

*Affidet, & cupido pascit fera lumina uisu,
 Horrendumq; oculis agitur, circumq; uolutat
 Agmina, nunc humeros pulsans, nunc tergora cauda,
 Sanguineisq; putrem pedibus conuertit arenam.
 Deniq; sic totum furor immedicabilis aufert,
 Ut nemo aduersis illi concurrere signis
 Audeat, aut propius motis consurgere rixit.
 Alcides talem Marti se interritus offert.
 Parte alia ingreditur Mars armiger, ore timendas
 Sanguineo, ingentes iras sub pectore uoluens:
 Tum subito incumbunt ualidis clamoribus acti,
 Alter in alterius stringentes pectora ferrum.*

*Ac uelut excelfo resoluta è uertice cautes
 Excidit, & longum saltu desertur in orbem,
 Dum cadat, & medium feriens in uallibus agmen
 Impingat, reddatq; sonum mons monte repulsus:
 Haud secus aduersum Mars indignatus in hostem
 Incidit, horrendo cœlum clamore fatigans.
 Sed Iouis Aegiochi soboles ueneranda præibat
 Alciden Ioue patre satum, manibusq; ferebat
 Aegida terrificam, densa caligine circum
 Nube superfusa tectam: qua freta, superbum
 Ingreditur tali uerborum fulmine Martem:*

*Desine iam tandem tristi contendere pugna,
 Atq; animos cohibe: neq; enim magno Hercule uicto
 Victorem ereptis spolijs te excedere pugna
 Fata sinent: uerum ista precor tam dura coerce*

*Græcorum
 more alias
 ex alijs cō-
 parationes
 colligit.*

*Pallas
 Martia*

Arma, nec hanc nobis ueniam luctando recusa.

Talibus haudquaquam dictis uiolentia Martis
Flectitur: exuperat magis, ægrefcitq; medendo.

Ingressusq; iterum Alciden feruentior, hostem

Occisurus, et illum, atq; illius arma iacentis,

Si qua fata sinant, mox erepturus, in illum

Insiluit, telumq; manu uibrante tetendit

In clypeum, cæsi miserando funere nati

Vlcisci interitum cupiens, sine uulnere telum,

Palladis armigeræ dextra auertente, repulsum est.

Iratu diua Mars auxiliante, perisse

Tam bene conceptum iaculum, mox obuius ensens

Arripit, atq; iterum fertur furibundus in hostem

Mars ab Amphitryoniaden, uerum ille interritus omnes

Hercule in Excipit incursus: femorisq; ubi uidet apertam,

femore uul Nec tectam clypeo, confixit arundine partem:

neratus.

Ingentem clypeum, magniq; uolumina scuti,

Ictu tam ualido media intercudit, at ille

Protinus incubuit madidæ superatus arena.

Accurrunt Pauor atq; Metus, dominumq; iacentem

Excipiunt, tolluntq; solo, corpusq; uolanti

Mox curru impositum, fuga non mortalis equorum

Abstulit eripedam, mediumq; per æthera uexit,

Dum miser in summum uenit derisus Olympum.

Tum satus Alcmena socio comitante Iolao,

Exuijs Cygni pariter, spolijsq; potiti,

Inscondere iterum currum, Trachina petentes

Mœnia

*Mœnia: se Pallas dea non mortalis in astra
Erigit, et summi petit ardua tecta Tonantis.*

interea cæso crudeli uulnere nato

*Iusta facit Ceyx: pariterq; ea funera mœstus
Prosequitur populus lachrymās, qui proxima seruat*

*Ceyx
Cygno in-
sta fune-
bria facit.*

*Mœnia, Myrmidones, Anthea, Arneq; et Iolcus,
Atq; Helice, qui supremum comitantur honorem,
Interfuntq; patris lachrymis, luctumq; sequuntur.*

Obruit illius tumulum populator Anaurus,

Hybernis auctus pluuijs, niuibusq; resurgens.

Hæc illi Arcitenens dederat mandata: quod ille,

Munera qui Delphis Centumtaurilia Phœbo

Annua pendebant, media spoliasset adortus

Sæpe uia, et tanto Phœbum fraudasset honore.

FINIS.

HESIODI AS-

CRAEI THEOGONIA, BO-

nino Mombrizio patricio Me-
diolanensi interprete.

*INCIPIAM à Musis, Heliconis, carmē,
alumnis,*

*Quæ iuga sacra colunt montis, spacio-
sāq; terga:*

Nunc fontem solitæ circum saltare nigrantem,

t 3

Nunc

Nunc Iouiam choreis ambire procacibus aram,
 Et uel Termesi, uel fluctibus Hippocrenes,
 Vel formosa tuis Holmi diuine sub undis
 Membra lauant: summas Helicō qua uerberat auras,
 Mobilibus per stagna cboris, dulciq; corona
 Exultant, pedibusq; ruunt hinc inde decoris.
 Densior has operit liquidis ē fontibus aer.
 Nocte meant, pulchra nec eunt sine uoce canentes
 Aethereumq; Iouem, culte et Iunonis in Argo
 Numina: congesto soleis hæc utitur auro.
 Additur his Pallas, magnus cum Pallade Phœbus,
 Et quæ noctiuagis gaudet Diana sagittis.
 Teq; canunt Neptune pater, qui numine terram
 Sæpe moues: magnāq; Themis, pulchramq; Dionem:
 Quamq; Venus nigra nimium formosa pupilla,
 Quamq; sit auratis Hebe spectata coronis.
 Nocturnis memorant Lunam, Solemq; diurnis
 Ignibus, Oceanumq; senem, Terramq; parentem.
 His subit Iapetus, nigra Nox, Latonaq; mater,
 Quæq; diem crocea desert aurora quadriga.
 Te neq; prætereunt grauior Saturne, nec ullum
 Quem genus à cœtu scierint duxisse deorum.
 Hæ prius Hesiodo, tenues dum pasceret agnas,
 Monte sacro, pulchram dederant ad carmina uocem:
 Meq; istis primū compellauēre susurris:
 Pastores, studio quibus est syluestris auena,
 Duntaxat uentres et carpi crimine digni:

Scimus falsa loqui, non pauca simillima ueris:
 Scimus uera loqui, fari cum uera uelimus:
 Sic doctæ magni Musæ Iouis inclita proles,
 Tum sceptrum legere ex lauro, ramumq; dederunt:
 Diuinamq; ambas uocem fudere per aures:
 Ut iam quæ fuerint, et scire futura ualerem.
 Ergo beatorum genus est, dixere deorum:
 Seq; ipsas primum canerem, tum si qua placerent.
 Sed quid cum syluis agimus, uel (talìa) petris?

Principium à Musis igitur deducimus. illæ
 Laude animum patris exhilarant: plerunq; canentes,
 Quæ sint, quæ fuerint, et quæ uentura trabantur.
 Vox concors atq; indefessa canentibus illis.
 Adde, quod aula patris solet arridere dearum
 Carminibus: resonat domus alta niualis Olympi,
 Coelicolûm domus. immortalì uoce sorores
 Diuorum genus extollunt, laudantq; canendo.
 Principiò quos terra dedit, cœlumq; rotundum,
 Et diuûm quicumq; genus deduxit ab illis.
 Deinde Iouem memorant, hominûq; deûmq; parētē.
 Principium finisq; sui fit carminis ille:
 Sit quia maior dijs, et præstantissimus horum.
 Quid quod et humanum genus, ipsoꝝq; Gigantû
 Dum memorant, mentem cogunt gaudere paternā,
 Musæ Olympiades, compti Iouis ægide natæ,
 Mnemosynæ soboles, obliuio certa malorum,
 Curarumq; quies. sacris has mater in oris

Pieriae, magno peperit commixta Tonanti.
Mater Eleutheris praeerat: cui Iuppiter, ullo
Haud diuūm praesente, nouem sub noctibus haesit.
At postquam multas annus fuit actus in horas,
Et sua coeperunt asferre pericula menses,
Ecce nouem ad numerum nocturni pignora furti
Vno Mnemosyne peperit pulcherrima nixu,
Leta puellari foetu. nam carmina Musae
Semper agunt, uacuamq; gerunt formidine mentē:
Mentem, quae niueo multum non distat Olympo.
Sunt illis pulchraeq; domus, populiq; beati:
Quas pariter Charites, Desideriumq; frequentant.
Voce sonant leta, labijs modulantur amoenis,
Coelicolū legesq; sacras, moresq; canendo,
Fortē hilares coelum formosa uoce petebant:
Immortale canunt, concentu terra renidet.
Adde pedum dulces strepitus: ibatur ad ipsum
Namq; Iouem. summis deus is dat iura colonis:
Ius habet et scui tonitrus, et fulminis ille,
Vi patrem superans Saturnum: singula diuos
Inter agens, eque meritos discernit honores.
Talia coelesti cantabant arce sorores:
Clioq; Euterpeq; iuuans, et docta Thalia,
Melpomene, letis et Terpsichorea choreis:
His subeunt Erato, memoriq; Polymnia mente.
Addimus Vranien, et quae manet ultima: quanquam
Calliope cunctas supereminet unica Musas.

Hec

Hec claros sequitur reges, quibus extat honori
 Cetera Musarum concordi lege ceterua;
 Ora solet regum dulci suffundere rore.
 Quo fit, ut à linguis illorum dulcia late
 Verba fluant, præstantq; fauis collata saporis.
 Hunc unum aspiciunt populi, quem munere donat
 Calliope: seu fas dubium, seu iudicet æquum.
 Quin solet oblatas uerbo requiescere lites.
 Hunc igitur uoco prudentem: quòd adesse bonorum
 Sæpe rei, tutò solet & punire nocentem.
 Mollibus affatur uerbis, dulciq; lepore
 Utitur, atq; suo facili impetrat omnia nutu.
 Utq; Deo, stat honos illi, dum permeat urbem,
 Mellitusq; pudor micat inter deniq; coetus.
 Qualia sunt, homini dare que nouere Camœnæ.
 Vos ô cantores, & qui citharædus haberis,
 Munera Musarum in terris, & Apollinis estis.
 Ab Ioue sunt nates, felix, quem deniq; Musæ
 Obseruant: huius dulcis fauus exit ab ore.
 Præterea si quem luctus, lachrymæq; frequentes
 Possideant, animamq; urant mœroribus intus,
 Dentq; illi Musæ numeros, artemq; canendi,
 Præteritos ueterum late qua promat honores,
 Cœlicolæq; mali meminit non ille prioris,
 Quod tulerat: tantum auxilio sunt dona dearum.
 Ab Ioue saluete nata, date carmen amœnum:
 Diuorum cantate genus, qui secula uiuunt:

Quos genuit Tellus, et multo lumine Caelum,
 Et nigra Nox, falsis et quos Mare pavit in undis.
 Dicite quo diui fuerint, quo munere terra,
 Quo mare, perfectis quo condita flumina ripis,
 Astraque cum radijs, et latus desuper orbis:
 Quique ex his diui fuerint, rerumque datores.
 Quis diuis et opes, et quis diuisit honores,
 Vnde uel his olim sublimis cecit Olympus.
 Dum licet, ista mihi coeli narrate colonae,
 Et mundo quaecumque prius sint edita rerum.

Principio confusa Chaos, sine imagine moles
 Extitit, hinc uacuis Tellus apparuit aruis.
 Nam prius ipsorum pauimentum facta deorum est,
 Quondam qui caelo sedes habuere supremo.
 Tartara dehinc una sunt uisa dehiscere terra.
 Et mox pulcher Amor surgit, mediusque deorum
 Cernitur. hic illos forma supereminet omnes.
 Membra deus late soluit diuumque uirumque
 Consilium, atque ipsam domitat sub pectore mentem.
 Deque Chaos, liuens Erebus, Noxque atra resultant.
 Aethera Nox, ipsumque Diem misisse putaturi
 Quos Erebo coniunx peperit lasciuia marito.
 Tum quoque sidereum Tellus grauis edidit orbem.
 Par sibi praecunctis Caelum quo tegmen haberet,
 Magnorum et fieret pauimentum sola deorum.
 Hinc montes, grataeque tulit conuallibus imis
 Radices, Nymphae sedes ubi saepe tenetis.

Quid

Quid mare nō domitū memorē, seuumq; procellis,
Aspersumq; metu: stetit hoc quoq; pignore Tellus.
Nec mora, concubuit Cœlo: bis sc̃na repente
Stirps oritur, tumidis magnus prius emicat undis
Oceanus, subit Iapetus: nec defuit ingens
Cœus, cumq; ipso satus est Hyperione Creon: (thys,
Nataq; Mnemosyne, Themis & Rhea, pulchraq; Te-
Quiq; micæ serto Phœbe spectabilis aureo:
Ortaq; Thea grauis, demum Saturnus: is arma
Consiliūq; gerit tacito sub pectore uasum.
Omnibus hic grauior natis: tenerumq; parentem
Carpit, & hunc multa solet incusare querela.
Addidit his animo Cyclops: Terra superbo,
Cum Bronte Asteropem, nec uiuidus absuit Arges.
Hi fulmen cudere Ioui, tonitrumq; dedere:
Cetera sunt diuis similes. micat unus in ipsa
Frōte oculus, curruq; aurem sedet inter utramq;
Id Cyclops, quod eis stat pro cognomine, monstrat,
Nomine req; putes notos. fuit horrida uisus
Effigies, & erat monstrofi luminis instar:
Omnis ab assiduo uis est infracta labore.
Verū alios Tellus Cœlumq; creauit alumnos:
Tres ij sunt numero, multo stat nomine fama:
Cum Gyge Briareū numerant, Cottumq;, superba
Pignora: Titanas his Iuppiter usus in hostes.
Quinquaginta comas quiniis, centumq; lacertos
Gestat inaccessos: audet contingere nemo.

Vis ingens, magni quam corporis aequat imago.
 Hi sunt quos coelum, materq; atq; illius uxor
 Terra, satos genuère, malis grauioribus omnes
 Vicerunt, nitidumq; infestauère parentem
 Principiò: uerum serie nascentibus illis
 Sub Styge damnatos, imaq; uoragine terre
 Occuluit. Coelum patrem mala tanta iuuabant.
 ipsa graues dederat gemitus sub pectore Terra,
 Atq; dolos animo nimium concepit iniquos.
 Tum niueum fabricans adamantæ, sagacior arma
 Molitur, curuamq; uocat cognomine falcem.
 iamq; sui coram steterant ex ordine nati,
 Talia cum irato tandem sermone profatur:
 Pignora, si matris misera, seuiq; parentis,
 Si mea sint animo, dulcissima pignora, uobis
 Verba, pater poenas operis dabit antè patrati.
 Scilicet inuentor primus fuit ille malorum.
 Talia dum loquitur, natos tremor incutit omnes,
 Nil uerbi: labijs cohibent nam uerba sub imis.
 Haud mora, Saturnus grauior, fidensq; inuenta,
 Surgit, et hac charam compellat uoce parentem:
 Hoc opus, ô mater, manibus peragetur ab istis.
 Polliceor: neq; enim me iam patris ulla tenebit
 Cura, quòd inuentor primus fuit ille malorum.
 Dixerat. ipsa animo retinet uix gaudia mater,
 Remq; hanc non ulli credit. sedet ergo, tacetq;
 Quid moror? infandam Saturno tradidit harpen,

instru-

Instruxitq; dolis. Cœlum dehinc attulit umbram
 Noctis, ut ingratos peteret cum coniuge somnos.
 tamq; procax audis nimium distenditur ulnis:
 Insidijs puer excedit, gladioq; timendus
 Seuit, & in coleos uibrauit tela paternos:
 Tergaq; post (neq; enim frustra) proiecerat illos.
 Namq; quot exierant secundo sanguine guttæ,
 Terra tot ebibit: hinc longus sibi uertitur annus,
 Et mox Tartaræ coram cernuntur Erynnæ,
 Horrificisq; graues sonuere Gigantes in armis.
 Hinc & quas Melias uocitant, sit origo deabus.
 Ast ubi cæsa patris adamante uirilia Cœli,
 Acquorea; ea Saturnus proiecit in undas,
 tamq; diu frustra pelago sunt uisa natare,
 Candentes circum spumæ, quibus inclyta tandem
 Virgo oritur, primumq; sacris natat orta Cytheris,
 Fluctibus argutam petit hinc Venus aurea Cypron.
 Plurimus oris honos illi, facieq; uerenda
 Ambulat, & teneris uestigia sumit ab herbis.
 Hanc homines, uarioq; uocant cognomine diui,
 Nunc Aphrodite, nunc ea dicitur Aphrogenia:
 Quod prius à spumis illi tradatur origo.
 Quod sata sit Cypri, dea Cyprogenia uocatur.
 Hanc quoq; sæpe leges Cytheream: causa putatur
 Illa, quod admotis prius appulit orta Cytheris.
 Sunt & qui diuam meritò Philomedeā dicant,
 Quod dea testiculis quondam sit nata marinis.

Sæpe

Sæpe locus matri comes it, cæcusq; Cupido:
 illa deos coram, Maiestatemq; salutat:
 Is fuit in primis honor illi. deniq; sortem
 Dicitur hæc hominum medio sortita, deùmq;
 Virgineos ea sermones, risusq; dolosq;
 Fert & amicitiam, nec delectatio longè
 Cernitur: assiduos apud hanc dulcedinis usus
 inuenies, & nec sine mansuetudine uiuit.
 At sua Titanas Cælum cognomine dixit
 Pignora, pignoribus crebrò dum litigat ipsis,
 Quicquid agant: uocat intentos ad pèssima semper,
 Crimine pro tanto pœnam sibi iure daturus.
 Nox quoq; mox Sortè peperit, Parcamq; nigrantè,
 Et mortem: nec uos partu puto Probra reliquit.
 Nec mora, cum Somnis insomnia parturit: atq;
 Qui culpas hominum carpit, delictaq; Momon:
 Et quas Hesperidas uocitant, quibus aurea curæ
 Mala per Oceani ripas, hortosq; fuerunt.
 Et uos Fata parens inuictò pectore semper
 Gignit, & æternas immitia numina Parcas:
 Clothoq; & Lachesium, surdas & quæ gerit aures
 Atropon. hæc bona sunt, & pèssima tradere dictæ.
 Errores hominum obseruant, culpasq; deorum:
 Nec locus insidijs quas hæc posuère, quiescit,
 Donec in expositos pœnæ reus incidat uncus.
 Filiâq; obscure fuit indignatio Nocti,
 Nulla uiris grauior pestis magis obfuit unquam.

Hinc

Hinc & Amicitiam peperit, Fraudemq; latentem,
Atq; Senectutem. canis adit ista capillis.
Ultima pignoribus tumido Lis additur ore.
Filius huic Labor est, modicaq; Oblivio mente,
Debilibusq; Fames membris, uacuoq; palato.
Adde graues lachrymis & tristi corde Dolores,
Præliaq; & Pugnas, & multo sanguine Cedes.
Quid quod & hanc uocitant carā Mendacia matrē?
Ambages, multaq; grauis Victoria præda:
Læsiōq; & ueris Infamia nota cachinnis,
Plus alijs geminæ sibi consueuere uicissim.
Quin & præfectum genuit iurantibus Horcum.
Officit is, falsæ cum sunt periuria lingue.
Nerea sincerum Pontus, uerboq; seuerum,
Progenit natis senior solet ille uocari.
Grandæuum pleriq; uocant: quod nullus in illo
Sit dolus, & culpa uitam non inficit ulla:
Quod sit mansuetus, quod fas, quod iura sequatur,
Consilij quod sit mitis largitor & equi.
Teq; creat Thaumās Pontus, Phorcumq; superbum.
Coniunx terra fuit, tulit hac quoq; coniuge natus
Ille duas: pulchra te Cete fronte priorem:
Eurybien, cui mens adamantina facta, secundam.
Porro coma laudata nimis pulcherrima Doris
(Edidit hanc pater Oceanus sub finibus orbis)
Virgo seni nupsit Nerei, torus, æquoris unda,
Gratus in hoc Nymphæ nate dicuntur aquosæ:

Eucrate, Thetis, & Proto, Spiog, Saoq;
 Eudore, Glaucēq; procax, hilarisq; Galene,
 Doto, Dynamene, niueis Eunice lacertis,
 Cymothoe, Thalie: quibus addimus Amphitriten;
 Pasitheen, Meliten, formosq; ore Pherusam,
 Protoq; & multos Erato quæ cepit amando:
 Eulimenen posthac, & quam miramur Agauen;
 Dorida Neseen: nec te Galathea reliquit,
 Candidiorq; comas, faciemq; simillima lacti.
 Protomedea subit, Panopeq; Acteaq; uirgo:
 Gignitur Hippothoe formosior, Hipponoeq;
 Cymodoce, motas pelago quæ temperat undas.
 Ventorumq; ipsos facili premit ore tumores.
 His Amphitriten, ulnas quæ rore madescit,
 Gignit & Euagoren, & tutam Pontopoream.
 Lysianassa subit: nec decrant, Laomedia,
 Eione, Cymo, pulchraq; Halimeda corona.
 Nec te Glauconome, facili letissima risu,
 Nec te Liagore, nec te Pronœa tacemus:
 Nomen & à multis quæ legibus accipit una,
 Polynomen peperit. subit hæc Euarna sorores.
 Aspicias, nihil est quod iurè reprehendere possis.
 Aemula naturæ est studijs, & amabilis æquis:
 Egregiam pariter Psamathen, diuamq; Menippen;
 Autonomen, Nesoq; parit, iustamq; Themisten.
 Addidit Eupompen: & quæ gerit una parentis
 Aeterni mentem, sociæ Nemerteæ dicunt.

Fallor?

Fallor? an hæ numero decies sunt quinq; sorores?
 Oceano posthac præstanti corpore natam
 Duxerat Electram Thaumæs. his nascitur Iris,
 Harpyæq; comis pulchræ, sædæq; rapina.
 It prior Ocypete, post hanc infamis Aello:
 Scilicet hæ uentis præstant, auibusq; uolatu,
 Tempore proq; suo clamoribus æra turbant.
 At Cetonis atrox petijt connubia Phorcus.
 Annuerat soror, & fratri commixta marito est.
 Formosæ nascuntur anus, canæq; capillos,
 Comptaq; Pephredo uestes, & tristis Enyo.
 Gorgones adduntur. quæ soles Hesperus abdit,
 Oceanum propter campos habuere feraces.
 Dulcibus Hesperides sunt illic uocibus usæ:
 Euryale, Sthennoq; potens, multisq; Medusa
 Nota malis: mortem sola est hæc passa sororum.
 Ius alijs nec mors, nec curua senecta duabus.
 * Dixit ad uxorem maius Neptune Medusam:
 Pro thalamo stat aquosus ager, pro candida lecto
 Stat rosa, stant uiolæ, cuncti stant deniq; flores.
 Illius at postquam Perseus caput abstulit, idq;
 Victorem misera potuit fecisse puellæ,
 Horrendus Chrysaor, subitis & Pegafus alis,
 Exiliunt. equus Oceani sub fontibus ortus
 Dicitur: est quoniam fons dictus ab helline Pege.
 Alter ab aurato, manibus quem fulminat, ense,
 Fit Chrysaor: sonat ensis Aor, sonat et Chrysos aurû.

Pegasus astriferum tandem petit aliger orbem,
 Incola, perq; deos & magni tecta Tonantis
 Attulerat tonitrumq; Ioui fulgurq; cornuscum.
 Edidit at Chrysaor sibi Geryonea trifaucem,
 Ante suas illum uis Herculana iuencas
 Perdidit, atq; animam claua deponere iussit.
 Senferat creptum infelix Erythea tyrannum,
 Ditariq; sua doluit Tyrintha rapina:
 Cesus & Eurytion, stabulis atq; Orthus opacis.
 Deq; illa est ingens atq; insuperabile monstrum
 Progenitum, nulliq; Deum, nulliq; uirorum
 Par erat, aspectu grauius: cui nomen Echidnae.
 Pars prior egregiam forma praestante puellam,
 Ultima terribilem seuumq; professa draconem est.
 Cruda nimis spelea colit, uarioq; colore
 Cernitur, atq; cauas habitat saeuissima petras.
 Huic sedes olim à caelo terraq; remotas
 Concessere dei. iacet immortalis Echidna
 Antra per, eternam solet & duxisse iuuentam.
 Scilicet huic seuum coisse Typhaona dicunt,
 Infandoq; procax uento commixta puella est.
 Hec quoq; Geryonea uirum sibi duxit habendum.
 Dum coeunt, infanda canem foetura priorem
 Edidit. Orthus is est, oritur sed acerbior alter,
 Cerberus: horrendos aperit seuosq; latratus,
 Quinquaginta quatit diris ululatus ora.
 Ferrea uox, acerq; nimis stat, & absq; pudore.

Lernææ peperit posthac immanior Hydram:
Herculeus labor illa fuit, magniq; decoris
Nomina. Iunonis contra nihil obsuit ira.
Hanc ea nutrierat pestem, comes Herculis ibas
Ad noua uitales lolæ pericula mortes.
Consilij doctæ tandem ruit illa Minervæ.
Hydra grauem uastamq; nimis genuisse Chimæam
Dicitur, illa leues uelocior anteit auras,
Acribus aspirat flammis, multaq; saeuilla
Aestuat, ex rapidos de naribus euomit ignes.
Huic caput est triplex monstro, pars prima leonem
Monstrat, habet medium serpens, stat sine chimæa:
Pegasus hanc magno rapuit sub consule tandem.
Bellærophonteos quis non audiuerit ausus?
Heu Cadmi domus infelix: connubia sanxit
Orthus, amatrici genuit qui Sphinga Chimæa:
Heu monstrum crudele tibi, congressa marito
Est iterum ipsa Chimæa, Nemeæumq; leonem
Edidit: o quantam pestem dea scilicet illum
Nutrit, inq; umbris impegit Iuno Nemæis.
Sanguine frondosa multo regnabat in aula.
Quid moror? Herculeæ fuit is quoq; gloria clauæ:
Rursus in amplexus Phorcum notissima Ceto
Excipit: hinc ingens multis ex onustior armis
Fit serpens, latebroso colit, cæcisq; cauernas,
Malaq; non ullo seruat uigil aurea somno.
Semina Cetonis cecimi, Phorciqu; superbi,

Fluminaq; Oceano peperisse puerpera Thetys
 Dicitur: Eridanus altis hinc enatat undis,
 Nilus, & Alpheus, pulchrisq; meatibus Ister.
 Strymonaq; & Rhesum genuit, Misumq; Caycum,
 Meandrumq; uagis anfractibus, Heptaporumq;
 Nascitur & Rhodius, magnoq; superbus Eeta.
 Phasis, & aurata qui labitur Hermus arena,
 Quiq; habet argento similes Acheloius undas.
 Edidit & Nessum, pronoq; Haliacmona lapsu.
 Graniconq; simul peperit, Phrygiumq; Simunta.
 Additur Aesapus, nigro natat ille fluento.
 Et qui tabificum purus non accipit amnem,
 Peneus; socioq; negat cum gurgite tingi.
 Sangarium Tethys, Ladonaq; Partheniumq;
 Eucnum, Ardescumq; parit, diuumq; Scamandrum.
 His cum formosas mater pulcherrima nymphas
 Est enixa. uirum genus hæc, stirpemq;, puellæ
 Cum fluuijs sibi semper alunt, & Apolline rege:
 Ab Ioue naturam nactæ dicuntur eandem,
 Pithoq; Admetenq; parens, & Prymnona Tethys
 Edidit: Vraie specie subit æmula diuos.
 Electren tulit, & Clymenen, Zexoq;, Thoëq;
 Te quoq; Calliroë: leuior nec defuit Hippo.
 Pasithoen, Asiëmq; parit, malisq; Rhodeam
 Leuibus: hæc Pluto sequitur formosa sorores.
 Plexaure deinceps, Polydoraq;, Melobosiq;
 Atq; Galaxaure, facieq; Petrea decora.

Metis.

Metis, & Eurynome, flauis & Xanta capillis.
 Addidit Europen, croceoque Telesthoa peplo:
 Quas Ianira procax sequitur, pulchroque Diona
 Pectore, cumque Tyche pulchram Cerceida uinxit.
 Quid quod & Eudore, niueis & Acasta lacertis,
 Nascuntur? Perseis adest, & prompta Menestho.
 Gignit & Idyiam: quibus Amphiro, Ocyroamque
 Iunxit: Ianthæ nec gratia defuit oris.
 At neque præterijt Clytiem, dulcemue Calypso:
 Et Crescis adest, & cum Creseide Doris.
 Vltima Styx oritur: cunctis Styx præstitit una.
 Omnibus Oceanus senior, grandæuaque Tethys,
 Auctores. patrio chorus hic excellit honore.
 Dehinc alias pater Oceanus, uenerandaque coniunx
 Ediderant: numero tribus extant millibus ille,
 Vestigantque solum, pressisque paludibus errant.
 Totque alia Oceano sunt edita flumina, terras
 Quæque rigant & quæ Tethyn dixere parentem:
 Omnibus his neque enim poterit sua reddere quisquam
 Nomina, sed quicumque suo nascatur in orbe
 Nouit, & ignotos alijs sibi nominat annes.
 Magnum præterea Solem, Lunamque uagantem,
 Thea, nimis caros peperit Hyperione natos.
 Tertia fit soboles croceis Aurora quadrigis
 Quæ micat, atque diem cælo terræque ministrat.
 Haud secus Eurybie peperit tria pignora Crio,
 Maiorem Astræum natu, Pallanta minorem.

Ultima fortitur partus uestigia Perses.
 Primus erat tamen ingenio, pinguiq; Mimerus,
 Inter mortales multo præstantior omnes.
 Adde quòd indomitos Eoa puerpera uentos
 Mixta Deo, nostrum diffuderat usq; per orbem,
 Argesten, Boreamq; grauem: Notus additur illis,
 Quiq; nouas Zephyrus flando leue parturit herbas.
 Lucida dein tremulis produxit sidera flammis,
 Quæ data sunt cœlo pro lumine, fungitur illis,
 Proq; caput merita solet insignire corona.
 Tum demum multa Styx atra libidine mota est,
 Nupserat, eq; uiro natos Pallante creauit.
 Aemulus hinc oritur Zelus, Contentio fratri
 Addita: formosis solet hæc incedere suris.
 Et quæ sublimi Iouis assedere cathedra,
 Nomine dicta uiris Vis prima, Potentia dicta est
 Altera: regali comes utraq; facta Tonanti.
 His sine non callem, non ullam Iuppiter aulam,
 Non urbes, summum non his sine permeat orbem,
 Ab Ioue Styx gratis hoc impetrasse putatur,
 Cœlicolas unà coram cum cogeret ille:
 Indixitq; graues pugnas, preciumq; laboris
 Obtulit, auxilio Titanas si quis in hostes
 Iret, et inuasum Iouis instauraret honorem.
 Præmia nedum (inquit) quisquam fascēsue priores,
 Sub patre Saturno quibus est is sanctus abundè,
 Non perdet: uerùm quem non genitoris habebunt
 Munera,

Munera, fecundis ego donem fascibus illum?
 Consilio primum cari Styx mota parentis,
 Duxit opem, et trepido cum natis affuit orbi.
 Quid tantis igitur meritis par redderet ille,
 Pensabat. tacitam subit hæc sententia mentem,
 Per Styga coelestes iurent, nec fallere quisquam
 Audeat. at duo uos, Vis atq; Potentia, necum
 Viuite. sic fatus, diuis impertit honores
 Omnibus. ipse sua regnat sublimis in aula.

Nubit amatori Phœbe pulcherrima Cœor:
 E' quibus exoritur pignus mirabile tedis.
 Grator in primis medio Latona deorum
 Visa fuit, coetusq; uirum nil dulcius illa.
 Quinetiam Asterien Persi genuere maritam.
 Nascitur ex istis Hecate, præclara duobus
 Muneribus, multoq; palam Iouis errat honore.
 Namq; ea ius terræ superi sortitur et orbis:
 Subq; eius uastum cohibet ditione profundum:
 Perq; Deum superas graditur spectabilis ædes.
 Hanc quoq; mortales uotis uenerantur opimis,
 Sacra deæ leti faciunt, Hecatenq; uocantes,
 Quæ sit maiestas, eiusq; potentia monstrant.
 illa preces et uota libens assumit, et illis
 Carpere fecundas dat opes, et honoribus uti.
 Ergo mortales inter, cœliq; colonos,
 Cunctorum decus et partem sortita bonorum est.
 Ab Ioue uis illi non fit. quoscunq; recepit,

Munera cum uobis olim diuisa darentur
 Titanes, ni fallor, adhuc ea seruat honores.
 Neue quod Asterie proles fuit unica tantum,
 Concessos olim fasces depulsa reliquit.
 Arbitrio micat illa potens: nimis utilis illa
 Consilij, et quem cœtu uult præficit omni.
 Stant acies, strictoq; micant densa agmina ferro:
 Nemo tamen uictor, nisi cui fauet illa, recedit.
 Regibus asidet, atq; illis dat regna tueri,
 Iusticia, quod si pugiles in agone frequentes
 Emineant, multoq; petant sudore coronam,
 Hec dabit ad nutum uires palmamq; uocata.
 An memorẽ, quid equum præstet domitoribus, atq;
 His qui cœruleum tumidis mare nauibus errant?
 Illi sepe preces Hecate, plerunq; potenti
 Neptuno sudere: colunt hæc numina nautæ.
 Hac duce sepe redit præda uenator opima:
 Sæpe dolet, longo cum illuserit illa labori.
 Quid quod Mercurio comes it, stabulisq; capellæ,
 Armentumq; ferax et oues augere putantur?
 Ex modico multum, ex multo facit illa pusillum.
 Sic ea, sit tantum proles licet una parenti,
 Ingenti diuos inter tamen extat honore.
 Iuppiter huic homines etiam concessit alendos,
 Degre qui uitam possint, lucemq; tueri.
 Scilicet his Hecate narratur honoribus usa.
 At Rheæ Saturno numero sex inclita partu

Pignora

Pignora contulerat, Vestam Cereremq; feracem,
 His subit auratis luno pulcherrima plantis,
 Et tu qui Stygias colis improbe Pluto paludes,
 Quiq; maris geris imperium Neptune profundi.
 Addidit illa Iouem, diuūmq; hominumq; parentem,
 Fulminibus terram crebro qui oppugnat acutis.
 Horum crudelis pater unumquemq; uorabat
 Nascendo, patrium ne post quis obiret honorem.
 Illi namq; prius Cœlum Tellusq; parentes
 Prædixere, suo quod erat fatale domari
 Pignore Saturnum: licet is fortissimus esset.

Hoc ideo mctuens, seuit nascentibus ore
 Pignoribus, miseræ mater dabat agra querelas.
 Propterea Rheæ fulmineum paritura Tonantem,
 Dicitur his caros tandem implorasse parentes:
 Consilio miseræ precor en succurrite natæ.
 Dicite, præsentem fœtum quod tuta locorum
 Enitar, quæ pœna patris sit habenda furori:
 Quod partus uorat ille meos, mouère profusæ
 Hæ Cœlum Terramq; preces iustæq; querelæ.
 Ergo Rheæ, quæ sint patriq; Ioui; futura,
 Ostendunt, & quid sit eis fatale duobus.
 Quid moror? hæc Lyctum Crætæ desertur opimam,
 Armatum paritura Iouem, misere parentes:
 Vt peperit natum, sibi Terra recepit alendum.
 Nox erat, atq; omni cœlum tum luce carebat,
 Cum Lyctum peteret nato Ioue mater, & illum

Haud secura, cauo furtim contextit in antro.
 Monte sub Ideo syluis latet ille profundis.
 Iamq; avidus fauces aperit Saturnus, ut ipsum
 Ore recens natum queat inglutire Tonantem.
 Stabat fortè filix: silicem Rheca cepit, et illi
 Pro Ioue Saturno posuit festina uorandam.
 Hanc miser inglutit Genitor, uentriq; recondit
 Ignarus, post terga Iouem pro caute manere,
 Inuictum, mœsti q; nihil præ fronte gerentem:
 Cui citò debebant sæui delicta parentis
 Cedere, quem regno seruabant fata paterno.
 Nec mora, formosa concreuit imagine natus.
 Vis aderat, qualisq; decet præstantia regem.
 Interea lapsus rursus Sol induit annum:
 Saturnus, monitu cui iam frustrata parentis
 Mens erat, atq; dolis potuit succumbere nati,
 Stare Iouem liquit natum: terræq; procumbens
 Ora quatit, quasso lapis ultimus exit ab ore.
 Iuppiter hunc capit, inq; sacra Pythone manere
 Iusserat. illa cauo Parnaso mœnia quondam
 Extulerat: lapis in signum memorabile cecidit,
 Gentibus ut fieret res admiranda futuris.
 Tum demum patruos à coeli nexibus ultrò
 Soluit. agunt dignas tanto pro munere grates:
 Atq; Ioui tonitrum dederant, fulmenq; trifidum,
 Et fulgur. terram prius id defodit in altam
 Iuppiter. his fretus telis, toto imperat orbi.

Duxit

Duxit ad Iapetum Clymene formosa maritima
 Oceano genus hæc sibi cepit ab æquore Nympha,
 Bis duo progeniuit natos: Atlanta priorem
 Edidit, elato fuit ore Menœtius alter.
 Consilio sequitur uario curuq; Prometheus,
 Et quem non recta dicunt Epimethæa mente.
 Nam prior inuentis hominem læsisse putatur,
 A' Ioue plasmata quod abegerat ille puellam.
 Fertur at ærio strauisse Menœtion igni
 Iuppiter, & Stygijs miserum damnasse sepulchris,
 Quod malus, atq; animos tumefecerat ille superbos.
 Maximus Hesperidum iuxta consedcrat Atlas
 Prædia, qua Oceano iungit confinia tellus;
 Infractis humeris cœlum (mirabile uisu)
 Sustinet, & nullo defleçtit pondere collum.
 Iuppiter hanc sortem dedit illi, porro Prometheus
 Funibus ingenti fertur strinxisse columnæ.
 Fœcundo (an memorem?) quod in epate federit ales
 Semper, & excretam nunquam satur accipit escam;
 Namq; dies quod ei absumit, nox sufficit ultrò.
 Vidit autem satus Alcmena, uisamq; peremit.
 Inuito neq; enim uolucrem Ioue perdidit, atqui
 Plus solito pater Herculeæ conducere laudi
 Censuit, & quanquam grauis ille Prometheus triuit,
 Quod sibi consilijs olim contendit iniquis:
 Abstulit immixtas studio tamen Herculis iras.
 Iudicium diuis fuit & mortalibus olim

Meconæ: focium uenisse Promethea dicunt
 Ante Iouem, fertur sectum posuisse iuuentum.
 Fraude bouem secuit: carnes & uiscera lectam
 Is sibi constituit præpingui sumine partem:
 Ventre bouis gracili preciosa cibaria textit,
 Tergoreq; inclusit fœdo. mox alba secundo
 Ossa loco dedit, & molli pinguedine sepsit.
 Hec hominum diuûmq; parens dum mente uideret:
 Iapetionide, qui mentis acumine præstas,
 Qua tibi fraude nimis partem lasciuæ parasti?
 Dixit. at econtrà leue subridendo Prometheus (tur:
 (Nā neq; fraudis erat cœptæ immemor) ista prosa-
 Stant geminæ coram pater optime maxime sortes:
 Elige, si qua tuæ pars est gratissima menti.
 Dixerat ista dolis. at Iuppiter omnia cernens,
 Hec nouit. neq; enim latuit dolus improbus illum.
 Quid faciat? mox ille uiris graue lumina torquens,
 Plurima quæ possent animo librabat obesse.
 Hinc adipem ille manu candentem sumit utraq;
 Excutit exta furor, uultuq; impingitur ira,
 Alba quòd exertis conspexit fraudibus ossa.
 Quò sit, ut illa uiri sacras adolere per aras
 Assueti, ueteris imitentur originis usum.
 Tum demum iratus coeli cui numina parent:
 Iapetionide, qui præstas omnibus (inquit)
 Consilio, cœptas neq; enim sinis improbe fraudes.
 Talia turbato mittebat Iuppiter ore.

Proin-

Proinde doli memor, abdiderat mortalibus ignem.
Id satus Iapeto sensit, ferulaq; fauillas
Iniiciens, tepidos terris clàm detulit ignes.
Tanta Iouem medio sub pectore cura momordit:
Affecitq; graui neq; enim medio criter ira.
Pro raptis igitur flammis mortalibus ingens
Addidit ille malum. Vulcano namq; pudicæ
Iussit ut è terra formaret plasma puellæ.
Iussa facit Deus, ambiguo qui crure laborat.
Compsit eam multo Pallas tum cæsia cultu:
Donauit zona, nec abest argentea uestis.
Ipsa manu dea palliolum, mirabile uisu,
Explicat, inq; humeros à fronte reflectit eburnos;
Fertur & hanc tenere quos ungue reuulsit ab herba
Floribus, aurataq; caput redimisse corona.
Lemnius hanc docta deus insigniuerat arte:
Inq; illa longosq; dies, multumq; laborem
Impendit: placuisse Ioui sic ille putatur:
Sculptilibus pinxit uarijs, & imagine multa.
Nam quæcunq; mari, quæcunq; animantia terris
Apparent, in ea uiuunt. micat indita latè
Gratia: neu tantum pictas motare figuras
Membra, sed has ueris affirmes uocibus uti.
Vt pulchrum mox ille malum (uice namq; bonorum
Fecerat) hanc oculis hominum diuimq; patère
Exhibet: allatis ea deinde superbior ibat
Muneribus, largaq; nimis gaudere Minerva.

Astantes

Astantes stupor inuasit: mortalibus inde
 Quod grauior fraus est & inexpugnabilis ortus.
 Foemineum genus hinc ortum, sexusq; proterui
 Progenies effecta, uiros quæ ledere nata est.
 Hos præto qui rebus non consulere, sed omni
 Tempore cum satie libito sunt uentris abusi:
 Quale fauis examen apum dulciq; liquore
 Cernimus, infames haud raro pascere fucos.
 Per thyma manè uolant, & picta per arua tepenti
 Sole uage, cerasq; legunt & dulcia mella.
 Prædo latet, curuoq; uorax sub uimine uiuit,
 In suaq; abdit edax alienos exta labores.
 Talis in humanis prius ab Ioue foemina rebus
 Est data flagitijs hominem quæ ledat iniquis:
 Altera mortales est uisa laceffere pestis.
 Nam qui coniugium spernit, nomenq; mariti
 Triste fugit, nescitq; thori parere querelis.
 Hic altore licet careat, multaq; senectâ
 Sit grauis, & prona prospectet fronte sepulchrum;
 Indiget haud uictu uiuens, solitaq; diæta.
 At postquam uita excessit, præ quanta relictas
 Turba sit inter opes: lætas pars una nouales
 Diuidit, inuentum pars altera diripit aurum.
 At cui ducta fuit multa uirtute marita,
 Sit cara & prudens, sit & integra moribus illa;
 Aequabunt mores secum mala nata probatos.
 Infelix sed si fuerit, cui foemina nequam

Nupserit, ô quantæ uiuent in pectore curæ
 Quod sit ei nulla morbus medicabilis arte.
 Sic animum transire Iouis, mentemq; latere
 Nō datur. hoc in se probat haud impune Prometheus.
 Multorum licet is prudens, rerumq; peritus
 Esset, erant tamen hunc quæ ledere uincula possent.
 Quin & Briarei fastum, Cottiq; Gygisq;
 Vranus ut uidit pater, admiratus eorum
 Corporis ingentem molem, spaciofaq; membra,
 Sicut erat, uasta terræ furiatus abisso
 Iecit, & Infernas (ait) en habitate tenebras.
 Hic dolor æternus ligentibus, hic erit horror.
 Iuppiter haud multis post hæc labentibus annis,
 Quosq; dei Rhea Saturno conceperat, atrum
 Vnanimis adeunt Erebum, clausosq; Gigantas
 Exoluunt. uasti ualua sonuere barathri,
 Consilijs autē rursus Telluris in alium
 Apparere diem. caros nam Terra nepotes
 Cum tribus his docuit, palmas ex hoste futuras.
 Nec mora, bellum oritur patruis Titanibus ingens
 Cum Ioue. multa Iouem fratrum tutela leuabat,
 Quiq; recens Stygias Erebi liquere catenas.
 Pars ea de summo librabat spicula coelo.
 Tela suis dedit editior Titanibus Othrys.
 Inq; Iouem & fratres uibratas fortiter hastas
 Proijciunt, pulsantq; polum: tremuit ille cadenti
 Rēne par. arma dei trepidant, trepidantibus arma

Porrigit, inq; suos graue Iuppiter excitat hostes.
 Tanta fuit belli sitis, & Mauortius ardor,
 Ut plus quàm denos produceret arma per annos.
 Ambrosiam interea socijs apponit in escam,
 Nectariosq; palàm calices, quibus illicet haustis,
 Lucundos subiit non pauca elatio diuos.
 Vidit, & inde inquit diuùm pater atq; hominũ rex:
 Vos ô, Terra uocat Cœlo quos coniuge natos,
 Iampridem bello multos absumpsimus annos,
 Sperantes decus & palmam uirtute parare.
 Hinc nos inde nocens non paruis uiribus hostis.
 Eia agite, inuictasq; manus uiresq; potenti
 Pandite nũc animo, atq; Othrym expugnate superbũ:
 Haud certè immemores, Ioue quòd ductore soluti
 Venistis, nostro Stygiam superastis abyssum
 Consilio, nexusq; graues, turpesq; tenebras.
 Hæc ait. æquato respondit pectore Cottus:
 Summe parens, nobis haud ignorata profaris.
 Nam neq; nos sensu, neq; nos ratione caremus,
 Scimus enim quòd sis diuùm tutela, paterq;
 Qui Stygios coluere sinus, infernaq; regna.
 Adsumus en reduces misero de carcere, passi
 O hominum diuùmq; parens, indigna relatu.
 Sed quid pro tantis meritis reddemus? in arma
 Ire iuuat, belloq; tuas defendere parteis.
 Firmior hæc nobis mens est, certumq; sub alto
 Pectore consilium. dicentem talia Cottum,

Ore audido exhaufere dei. Mars ergo calere
 incipit, & multo bellum clamore uocari.
 Vnâ disq; deaq; uocant, quos maximus olim
 Saturnus natos Rhea pariente creauit.
 Vidisses & quos gelido dissoluit ab Orco
 Iuppiter, & nostrum traxit miseratus in orbem,
 Instantis studio late gestire duelli.
 Marte graues hilarant, nastis & uiribus arma
 Expediunt, centumq; manus & brachia centum
 Quisq; gerit, capitum ex humeris fecundius agmen
 Funditur, in ramos ea quinquaginta secantur.
 Etiam dira cohors Titanibus obuia passim,
 Rupibus excisis saxosa uolumina torquet.
 Titanum contra per agros fulsere phalanges,
 Viribus ingentes, & ad omnia bellica promptæ.
 Curritur, inq; uicem mixtum graue fluctuat agmen.
 Clamatur: tunsum reboat clamoribus æquor.
 Horruerat Tellus, pulsum suspiria Cælum
 Edidit, & lachrymis fleuisse putatur obortis.
 Tantus erat diuûm fragor, ut contusus Olympus
 Nutaret, crepituq; graui concideret axis.
 Ipsa nouos sensere pedum stupefacta fragores
 Tætaræ, terribilis metui fuit undiq; clamor
 Pugnantium, & si qui uertissent terga sequentium.
 Interea mixtis uicibus dum tela uolarent,
 Auræq; immanis stridor contunderet astra,
 Ipse diuum pater haud ultra cohibere furorẽ

Nouit, at irata iam dudum mente coactas
 Ostentat uires: rapidos de nubibus ignes
 Spargit, et à summo flammam intorquet Olympo.
 Fulgur ei uolitant crines, et fulgure peius
 Fulmen: ab horrifonis erumpunt nubibus ambo.
 Infremuit passim sparsis ambusta fauillis
 Terra, nec arboreis syluis sacra flamma pepercit.
 Pontus, et horrendis efferbuit aestibus ingens
 Oceanus: uapor aduersos deseuit in hostes.
 Quin lux aerium cœlo tenuis attigit orbem,
 Titanumq; oculis immerfit clara tenebras:
 Néue sacro calor est uisus splendore carere.
 Haud secus hæc oculis uidisset, et aure patenti
 Hausisset, spectator ibi si fortè fuisset,
 Quam si terra graui crepitu mundusq; coirent,
 Terraq; per partes flueret, mundusq; debiscens
 Sideret, et multa conuolueret astra ruina.
 Horruerant fremitu uenti, lateq; coactos
 Pulueris attollunt montes, tonat undiq; cœlum:
 Arma Iouis nec fulgur abest, nec ab æthere fulmen.
 Perq; graues uolitant, ualidiq; per agmina uenti.
 Fit fragor: heu quanta crebrescunt numina lite!
 Quantum quisq; manu potuit, monstrauerat hostia
 Nec prius abstinuit bello, quam flectere cœpit
 Vna per aduersos acies turbata maniplos.
 Antè ferox nam Briareus Cottusq; ruebant,
 Quiq; Gyges nullam patitur cum Marte quietem,

*Ter centum torquent pugnando per aëra saxa,
 Marmoreumq; manu graue desuper hostibus imbrē
 Precipitant. rapit umbra diem, densantq; sub ipsis
 Cautibus horrenda sublata luce tenebrae.
 Fit fuga, subq; solum Titania turba repente
 Truditur, & ualidis ibi cogitur esse cathenis.
 Sub Styge Titanes, cæco clauduntur & Orco.
 Hinc tanto refugis spacio telluris horizon,
 Editior quanto polus à tellure recedit.
 Ferrea Tartaream sepes circundedit aulam,
 Quem circum triplicis nox atra uoluminis orbem
 Implicat, & nimias auget densata tenebras:
 Sub Styge radices Telluris, & Aequoris altum
 Educunt caput, & superas tolluntur ad auras.
 Vltimus est illic terræ locus. horrida porro
 Illuuiæ scatet, & seuos alit undiq; nermes.
 Talia Titanes uobis ergastula magnus
 Iuppiter indidit, & miserum uos truxit in antrum.
 Haud retrò ferre gradus licet. irrenocabile fecit
 Ex Erebo Neptunus iter. duro hostia ferro
 Cudit, & admoto murum construxit in arc.
 Briareus simul accessum, Cottusq; Gygesq;
 Obseruant, multaq; fide loca septa tuentur.
 Illic fidereus polus, infernaq; paludis
 Regia, concretis & tellus atra tenebris,
 Et quod pacatis equatur fluctibus equor,
 Quisq; sibi proprios fines & flumina seruat.*

Quis labor, heu quales ibi uiuunt deniq; uermes?
 Ordine cuncta carere putes, Chaos omnia miscet:
 Haud breuibus Stygia repetuntur callibus aedes.
 Esto quòd in primo uegetus sit poste uiator,
 Tartareaq; citus petat interiora paludis:
 Longa diurni prius orbita desinet anni,
 Quàm medios illi sit fas intrare penates.
 Hinc quòd & hinc aditus turbo rapit ille decorum,
 Numinibus plerunq; grauis sæuusq; putatur.
 Scilicet hoc monstrum multa caligine noctis
 Tecta notat, densisq; tegit sub nubibus aulam.
 His coram Cœlum tenuisse Promethea dicunt,
 Infractasq; manus sublataq; colla gerentem.
 Nox illic clarusq; dies uestigia ducunt
 Mutua, perq; uices soliti sunt reddere uerba.
 Nunc is ferratos, nunc permeat altera postes:
 Cumq; dies exit, nox intrat: cumq; ea limen
 Linqvit, aperta dies tenebris adit hostia pulsus.
 Haud unà manes habitant, ubi cesserit alter,
 Non nisi decretam redit altera uiderit horam.
 Lucidus is multo mortales lumine donat:
 Nubibus ista caput graditur uelata, manuq;
 Fert Somnum, Somno Mors est soror, ambo parenti,
 Pignora dicuntur Nocti, Stygiamq; paludem
 Unà habitant: quorum radijs nunquam attigit ora,
 Seu sol cum scandit, seu cum descendit Olympum.
 Ex his unius humi, totoq; cubilia ponto

Somnus

Somnus habet, dulcemq; homines dat habere quiete.
 Alterius cor in ære riget, præcordia duro
 Stant ferro: nihil est pietas quod molliat intus.
 Quem primum capit, haud unquam crudelis abire
 Sustinet, heu pariter superis infensior hostis.
 Quin & Tartarei latet infima numinis illic
 Regia, prædoni qua Persephonea marito
 Iungitur, inuitis & cum uix accipit ulnis.
 Infrenat horrendum diris stridoribus aula:
 Antè sedet canis immitis custodia, limen
 Fraudibus aggreditur, si quis subit aduena, canda
 Blanditur geminaq; procax submurmurat aure.
 Si reditum tentes, grauior non ille redire
 Te sinet: infestus sed agens ab imagine uultus
 Corripiet, uastoq; uorax te uentre recondet.
 Infernum porro diuis metuenda barathrum
 Stryx habitat, canos uenerabilis ambulat annos,
 Eminus à cœlo depressam possidet arcem.
 Grandia sunt cæcæ domui pro tegmine saxa.
 Sculpsit in argento multas circum alta columnas
 Atria, sidereo quarum caput imminet orbi.
 Hanc prope Thaumantis uersatur nata, per altas
 Aequoris Iris aquas. Iouis est ea nuncia magni.
 Nam seu dijs oritur grauior contentio, siue
 Turpiter illorum linguam mendacia scedent,
 Aut iusiurandum præstent, uolat ocyor Iris,
 Formosamq; auro Stygijs in fluctibus urnam

Mersat, ex hinc gelidum coelum super euehit annus,
 Frigidus hic annis saxo quia decidit alto,
 Subq; diu tellure natat, noctuq; nigrantes
 Fundit aquas. Styx Oceani pars dena putatur,
 Aequor ex extantem reliquas circumdare terram
 Dicitur, inq; ipsum spumoso uortice pontum
 Praecipitat. superos tantum pars unica ledit.
 Namq; deum quisquis potuit periurus haberi,
 Deprehenso talem luit is pro crimine poenam,
 Debilior totum recubat prostratus in annum:
 Ambrosiam non ille dapem, non nectaris ille
 Faecundo sacrum bibit e cratere liquorem.
 Vox illi non ulla, trahit uix uiuus anhelam
 Ore animam, iacet immiti sub tergore testus;
 Iamq; noui serus redit illi circulus anni,
 Peste quod ex illa fit liber. at altera maior
 Rursus adest: nam lege nouem procul exulat annos,
 Et neq; sidereis mensis conuiua uocatur,
 Consilium nec adire iouis coetusq; beatos
 Huic licet, extremum iacet at depulsus ad orbem.
 Interea decimum sibi conuertuntur in annum
 Solis equi, mutaq; piant periuria linguae,
 Iamq; ablutus adest. uenit ad conuiuia rursus,
 Perq; choros, longam lucratur qui crimine poenam,
 Mos ita iurandi diuis: tanto extat honore
 Styx canas grandaeva comas: iter illa natare
 Angustum solct, ex nullo corrumpitur aeo.

Hic obscura suos Tellus, et Pontus, et ater
 Tartarus, et magni Cœli domus ordine fontes
 Quisquis habet, quid quod sæuis loca uermibus illic
 Horrescunt, animosq; deum formidine terrent?
 Ferrea marmoreis durant ibi limina portis,
 Continuis compacta simul radicibus hærent.
 Hæc loca Titanes habitant, soli; lacuna
 Demersi, socia soli carnere caterua,
 Qui parti affuerant Iouis auxiliaribus armis,
 Oceani vastas habitant sub gurgite sedes,
 Cottusq; atq; Gyges, generum Deus æquoris ætæ
 Briareum Neptunus aquis selegit, et illum
 Cymopolea tuo noctu dedit esse cubili.
 Ast ubi de cœlo Titanas Iuppiter alto
 Expulerat, nuptam duxisti Tartare Terram.
 Iam tumet illa sinus, iam facta puerpera natum
 Dicitur exerte admonisse Typhoea mammae.
 Iam puer ingentes humeros, iam fortia tractat
 Brachia: continuoq; pedes agit ille labori.
 Statq; ferax capitum ceruix, uelut arboris ingens
 Innumeros truncus qui spargit ad æra ramos.
 Si numeres, centumq; manent speciemq; draconum
 Ora gerunt, ductis uise æra lambere linguis.
 Acrior ex oculis ardebat flamma, nec unum
 Ille sonum, centum reboabant uocibus ora.
 Quin et murmur erat uarium, mirabile dictu,
 Dixisses exinde deos certissima fari,

Nonnunquam indomitos coram mugire iuuentos.
 Nunc catulos latrasse putes, nunc seu a draconum
 Guttur a terribiles de montibus edere uoces:
 Perq; cauas ualles, perq; altas murmura colles
 Spargit, & haud una se uoce Typhoea reddit.
 Et iam res eius uoto cessisset, & ipsis
 Iura deis daret, & toto regnaret Olympo:
 Ni tantum facinus procul aduertisset acuta
 Mente Deum pater. ingenti namq; ille fragore
 Intonuit, sparsitq; sacros de nubibus ignes;
 Terraq; cum coelo commota, reserbu it equor
 Fluctibus, Oceanusq; graues exhorruit undas.
 Nunc Ioue, nunc diuis hinc inde ruentibus, orbis
 Intremuit: dubia timuerunt astra ruina.
 Heu heu quanta parens traxit suspiria Tellus.
 Hinc tonitrus fremit, inde grauem dare fulgura lucē
 Visa, nec assiduis cessabant fulmina telis,
 Perq; solum cecidēre faces, perq; ardua coeli
 Culmina, nec liquidis sacra flāma pepercera t undis.
 Sensit & ipse minas imi regnator auerni,
 Atq; suis timuit nimium graue manibus Orcus.
 Titanum tum densa cohors sub carcere nigro,
 Saturnum multo circundedit acta fragore.
 Viribus armatur tum Iuppiter, armaq; sumpsit
 Fulgura. non tonitrus desunt, non fulminis ignes.
 Exiliensq; loco, summiq; cacumine coeli,
 Intorsit de nube faces. diuina Typhoei

Ora micant, sacrisq; iacent exusta favillis.
 Ingemit nato Tellus ardente, profundi
 Fulmina senserunt montes, multumq; parentis
 iam fuit exustum: ceu plumbum saepe frequentes
 Aut ferrum candente fabri fornace minutis
 Excidunt frustis, feruenti liquitur igni:
 Perq; solum domitum ueluti natat unda metallum.
 Iuppiter hinc Stygijs trussisse Typhona cauernis
 Dicitur, infames uomit is de gutture uentos.
 Non Boream, non ille Notum, Zephyriue tepentis
 Flamina, non nigris Argesten spirat ab India,
 Quos diuū genus esse putes. quis commoda narret
 illorum erga homines? mittit quæ flabra Typhoeus,
 In mare præcipitant frustra, pontumq; nigrantem,
 Turbinesq; crumpunt uasto, labat ætheris omnis
 Machina, mortales passim euersura labores.
 Pulueri densant nymbi, sublataq; vento
 Sylvarum sarmenta uolant, perq; æra longum
 Errantes qua parte ruant, qua deniq; campos
 Tempestate premant, miseri didicere coloni.
 Sunt alij freta qui uersant, puppesq; procellis
 Inuoluunt, frustra oratis suffragia nante.
 Ast ubi cœlicolū labor est expletus, ex ipsi
 Titanes pœnas Ioue iam uictore dedere,
 Imperium unanimes terræ cœliq; tyranno
 (Consilium tellus dedit) ascripsere Tonanti.
 Hinc priq; is meritos socijs discreuit honores,

Et iam regali stabat sublimis in aula,
 Metida cum primum thalamo uocat illius uxor.
 Esse prius Metis meruit, namq; una decorum
 Atq; hominum coetus est scita reperta per omnia,
 Intinuere sinus: parituram Iuppiter arte,
 Dulcibus et uerbis, uteros exegit ut inter
 Pallada comprimeret, genuit nam Pallada Metis.
 Consilijs illam Coeli Terraq; fefellit.
 Namq; Ioui amborum nimium sollertia cauit,
 Praeter cum summo neu quis regnaret Olympo.
 Namq; erat in fatis, orituram ex Metide doctam
 Pallada, cui patrias uires equare liceret.
 Quin et cum Metis regem diuinumq; hominumq;
 Qui nimis animis elatis foret, edere uellet,
 Egit ut excretam cohiberet Iuppiter aluum.
 Talia namq; Ioui persuasit Terra nepoti.
 Deim Horas Themis ediderat, Iouis altera coniunx:
 Iustitiam, Legemq; bonam, Pacemq; uirentem:
 Quicquid agant homines, tres obseruare putantur.
 Hac quoq; fatales genuit de coniuge Parcas
 Iuppiter haec Clotho, Lachesis fuit altera, sedem
 Atropos extremam tenuit, decus omnibus ingens
 Addiderat pater, et multo donauit honore.
 Namq; mali ius atq; boni dicuntur habere,
 Proq; suo tres cuncta regunt mortalia nuntu.
 Tresq; Ioui Charitas praestanti corpore, nata
 Oceano tulit Eurynome, si nomina queris,

Aglaie prior, Euphrosyne, Thalieq; sequuntur.
 Ex oculis pulchrum aspiciunt, iucundus ab harum
 Sidereis irrorat amor de more pupillis.
 Adde, uirum secunda Ceres experta Tonantem,
 Persephonem parit. heu Stygio nimis illa tyranno
 Dum placet, à cara raptà est (Ioue dante) parente,
 Quin et Mnemosynem (comptis erat illa capillis)
 Vidit ut, o dederis mihi tu quoq; pignora, dixit.
 Ergo nouem peperit formoso corpore Musas
 Nec uigor his semper, nec delectatio desit.
 Latone posthac congressus, Apollinis ingens
 Progeniuit iubar, et claram uenando Dianam.
 Ultima Iuno placet: tede placuere sororis.
 Hac Lucina oritur, simul et spectabilis Hebe,
 Et Mars commotis semper qui fluctuat armis.
 At cui cunctarum rerum est concessa potestas,
 Pallada secundo potuit peperisse cerebro.
 Armatas ea saepe acies duosq; tumultus
 Excitat, et medios grauis it nec iniqua per hostes.
 Quicquid agit, patrium seruat ueneranda decorem.
 Sic quoq; nullius commixta libidine Iuno,
 Te Vulcane tulit, sed non sine coniugis ira:
 Insignemq; deos te reddidit arte per omnes.
 Neptuno at Triton, Amphitritiq; procaci
 Nascitur: auratas habet ille sub equore sedes,
 Atq; unà matri comes it, regi q; parenti.
 Heu grauior nimium Triton deus aurea Marti

Pellita

Pellito Cytherea Metum, trepidumq; Timorem
 Gignit: uterq; grauis bello pugnātib; esse
 Dicitur, & densas pariter turbare phalangas.
 Nec non Harmoniam, gaudet qua coniuge Cadmus,
 Progeniūre. Ioui praeconem Maia decorum,
 Mercurium Atlantis peperit. Dionyse crearis
 Tu quoq; sitq; parens Semele, clarissima Cadmi
 Progenies. patrem tibi uendicat illa Tonantem.
 Securus mortis genuit te Liber: at illam
 Mors rapuit. nunc esse deos polus astruit ambos.
 Herculeas posthac Alcmena puerpera uires
 Ediderat, furata tuum Latoa maritum.
 Inclytus Aglaie thalamo Vulcanus adhæsit,
 Vnam quæ Charitis præstat letatus habere.
 Auricomam summis Ariadnem Bacchus ab astris
 Vidit at (hanc genuit Minos) pro coniuge sumpsit.
 Hanc quoq; funerea morti, turpiq; senectæ
 Iuppiter exemit, medijsq; locauit in astris.
 Herculis at postquam labor & certamina tandem,
 Plurimāq; Argoi cesserunt iussa tyranni,
 At sua formosam connubia uinxerat Heben
 Herculeæ uirtutis honos, ea filia magnæ
 Iunonis, magniq; Iouis, coelestia tædas
 Atriaq; & diuos celebrarunt tecta iugales.
 At Soli genus Oceano quæ ducit aquoso,
 Et Circen parit, & regem Perseis Eetam.
 Formosiss Idyia genis subit: illa sororem,

Perseï n uocat, atq; socrum. nam nupsit Ectē,
 Medeāq; illi genuit. Vos ô, polus omnes
 Quos habet, & sedes gaudet regnare beatas,
 Saluete, tibi Terra parens, tibi dico salutem,
 Et quæcunq; uago dispergeris insula ponto.

Nunc mihi, mortalem si qua est experta maritum,
 Et semen cœleste solo commiscuit imo,
 Dicite, uester crit labor hic quoq; dicite Musæ.
 Iasum fœcunda Ceres heroa maritum
 Excepit. hæc ditem dederant connubia Plutum.
 Vrbs fuit Itripolis, pinguis fuit insula Crete,
 Prima puer quibus exoluit cunabula Plutus.
 Fortunate puer pelago terraq; iacere
 Diceris, atq; domos hinc inde locare beatas:
 Quem seu fors hominē, propria seu sponte sequeris,
 Diues erit, largosq; feret te dante maniplos.
 An loquar Harmonien, Cadmo quæ coniuge sortæ,
 Inoq; & Semelem peperit: nec decrat Agaue.
 Addidit Autonoen: cuius connubia pulcher
 Legit Aristæus. multis erat ille capillis.
 A' patrijs subis has Thebis Polydore sorores.
 Calliroe, neq; enim te nunc labor Oceanine
 Hic tacet: ingentem subiisse Chrysaora contunx
 Diceris. hinc cunctis melior mortalibus unus
 Geryones, nostras datus est uenisse sub auras.
 Ah puer Herculeam infelix extendere famam
 Tu quoq; debebas: nam te abstulit ille tuarum

Sorte

Sorte bonum: testis tanta est Erythea rapinae,
 Indica Tithono posthac Aurora marito,
 Pignora legitimo peperit duo foeta cubili.
 Acthiopum prior egregijs formosus in armis
 Rex Memnon erat. at nati si forte secundi
 Scire quod est nomen cupis, Emathiona uocabant.
 Tum demum Cephali narratur amoribus usa,
 Quis Phaetonta creat. diuis gratissimus ille,
 Florentes annos uiridemq; etate iuuentam
 Comptus erat: puerum Cypris cum cepit, et illum
 Nocturnum sacras fore damona iussit ad aras.
 Nec tacuisse uacat, sibi quam praeclaris Iason
 Duxerat Aesonides, ea filia Phasidis Actae:
 Medeam dicunt, sanxere iugalia diui
 Vincula, nec frustra iuuenem certasse tulerunt.
 Namq; graues Pelia pugnas et dura iubente
 Arma obijt, patriam tandem est regressus Iolcon:
 Caraq; nec leta coniunx Medea carinae
 Defuerat. tædis ortus Medæus ab istis
 Dicitur. hunc Chiron in monte recepit alendum.
 Phyllirides: quod certa Iouis sic fata iubeant.
 Grandæuum sunt quæ patrem sibi Nereæ dicant,
 Ut Thetis, et Psamathe. mixtæ mortalibus ambæ,
 Mortales ex se fetus genuisse putantur.
 Acace te Phoco Psamathe formosa parentem
 Effecit, Thetis albentes argentea suras
 Pelæa magnanimo patrem donauit Achilli.

At Venus Anchisæ herois supposita cubili,
 Aeneam peperit, nemorosa in montibus Ida.
 Edidit Agrium Circe, fortemq; Latium,
 Quem nulla quisquam culpa carpando momordit.
 Quis pater ambobus queris? facundus Vlysses.
 Omnibus imperio pariter duo iura dedere
 Tyrrhenis, longè fines extendere dicti.
 Ultima Nausithoum concepit diua Calypso,
 Nausinoumq; suo cum iam potiretur Vlysse.
 Iamq; ego si qua uiris dea sit mortalibus usa,
 Pignoraq; ediderit, uideor satis esse profatus.
 Nunc cantate nurus harum, & genus, heroinas
 Quæ Ioue, quæ summo Musæ gaudetis Olympo.

O' modò tam digno cur me Fortuna sefellit
 Codice? materia cur me priuauit honesta?
 An quo iam merito uatem fraudaret honores?
 Nèue suum decus esse suo furiata labori
 Perret, & Ascreas ea nollet uiuere Musas?
 Nos ea Romanis an quòd conuertere uerbis
 Noluit? Ah si sic quanti? puto conscia diua es,
 Aemula Mombrinium nolis emergere nomen,
 Quæ te causa mouet? sunt quæ nos multa ualemus
 Scribere, sunt studijs accommoda plurima nostris.

T H E O G O N I A E H E S I O D I,

per Boninum Mombrinium Patricium

Mediolanensem Latio donata,

F I N I S.

A D

AD LVCAM TERTIVM, PATRICIORUM BRIXIÆ splendorem, & Meccœnatem suum,
Pylades.

Tertie, cura poli, Musarum gloria, Luca,
Carmine diuorum suscipe quæso genus,
Quod Pylades nuper uictum tibi dedicat uni,
Dum sibi præsidij te satis esse putat.
Nil habuit maius, quo te lux maxima uatum
Munere deuotus posset adire cliens.
Quicquid enim inconstans homini fors addit, & ante
Argenti & rerum, possidet ille nihil. (fert)
Contentus casula, & modici possessor agelli,
Si modò uix tenuis suppetat ore cibus.
Hanc tu iudicio postquam grauiore libellum
Terferis, in populum (si uolet) ire iube.

DEO

DEORVM GE-
NEALOGIAE, A BVRCARDO
Pylade Brixiano uersibus elegiacis
conscriptæ, Liber I.

Armine concipimus geneas cantare
deorum,

Quos pia gentiles turba uocare
solet:

Quonam quisq; patre, & qua sit
genitrice creatus,

Forſitan & clarum ſi quid in orbe dedit.

in quibus Aſcræi pars eſt non ultima uatis:

Multa etiam, Siculus quæ Diodorus agit:

Quicquid & aggeſſit quondam Certaldus in unum,
Aut ueteres ſcriptis nos docuere ſuis.

Melpomene aſſiſtas, turba comitante ſororum,

Res & in hoc ſchedio ueſtra putatur agi.

Quem primum longæua deum commenta uetuſtas
Dicitur, huic nomen Gorgoniſ illa dedit.

Quod neq; ſas aperire foret, nec prodere cuiquam,
Hac uenerata ſuum religionē deum.

Hunc ſine principio, nulloq; autore parentem,

Credidit in tenebris degere poſſe Chai.

id Chaos (ut perhibent) rudis atq; incondita rerum.

Materies, uno corpore iuncta fuit.

Sui neq; quam poſſet quiſquam dignoſcere formam,

Nec

Nec nisi pondus iners, et graue, uultus erat.
 Dicitur hanc Deus is sedem tenuisse profundam:
 Hinc factum, ut nulli cognitus illa foret.
 Qui congesta Chao discordia ferre tumultum
 Semina concipiens, intulit hisce manum.
 Litigium eduxit primum: id sine matre profectum,
 Panaq; tum Parcas exilijsse ferunt.
 Prima fuit Clotho, Lachesis subit, Atropos inde:
 Hæ manibus uitam sataq; nostra gerunt:
 Ipse Polum digitis post hæc conclusit in orbem
 Exiguum ductis: sic uaga fama canit.
 Protulit hinc Terram, dictam quoq; nomine Vestæ
 Quæ Famam, et Noctem, Taygetemq; parit,
 Tartaron, Antæum, numero quæ pignora quinq;
 Sola creat, nullo semine fulta uiri.
 Tum Terra iunxisse latus, Pythonaq; magnum,
 Inde Erebum fertur progenuisse Deus.
 Mox Erebum de Nocte ferunt ter pignora septem
 Gignere. primus amor diceris esse puer.
 Gratia dehinc, patiensq; Labor, liuensq; uenenum
 Inuidie, Metus hinc, Frausq; Dolusq; subit:
 Humanisq; tenax nimium quæ mentibus hæret,
 Nonus Egestatem sustinuitq; locus.
 Hinc ea quæ miseros fertur sortita, Famesq;
 Cum Senio, Morbus, deinde Querela uenit.
 Pallorē et Tenebrā ac Somnū Mors atra sequuta est
 Atq; Charon, penē est ultima nata Dies.

Ast oriens Aether conclusit uiscera matris:

Cui soror est natos proxima nixa duos.

Hunc primum dixere iouem monumenta uetusta,

Hunc Celium: atq; idem Coelius esse potest.

Iuppiter e cerebro natam eduxisse Minervam

Dicitur, et nulla de genitrice, suo.

Alter a nata tulit nomen Proserpina matris,

Quae (si uera canunt) illius uxor erat.

Qua Diana simul, Tritopatreus, Ebuleusq;

Et Dionysus item, profiliere ioui.

De Niobe est Apis, Lysica susceptus at Hercules,

Hermen Cyllene protulit Arcadica.

Sunt scita, Sol primus, Liberq; ex ordine primus,

Pignora de incertis matribus orta deo.

Idem Epaphum genuit, siue Isis nata Promethei,

Siue Io hunc tulerit: pressit utramq; deus.

Teq; ex Persephone, Liber, dixere secundum

Mercurium, uates progenuisse pij.

Primus at ex illo primaq; Cupido Diana

Editus est: alijs nixibus Autolius.

Lychione hunc illi peperit, fuit illa parente

(Sed nondum uolucris) Dædalione sata.

Autolius primum non nota e matre Sinonem:

Sissyphon hic, geminos, Autoliamq; tulit.

Dicitur hac sollers quondam prognatus Vlysses,

Proditor hoc Troiae patre fuisse Simon.

Ex Epapho Libya est, et coniuge Cassiopæa,

Belus

Belus inexplicitis Priscus ab uberibus.
 Ex Belo Danaus, geniti, Aegisthusq; & Agenor;
 Sed quibus, haud clarum, matribus extiterint.
 Quinquaginta ortæ Danao, sera pectora, nata
 Matribus ambiguïs: quæ necuere uiros.
 Nomen Hypermeſtra eſt primæ, Bona dicta ſecunda
 Tertiâq; Amymone: cætera turba latet.
 Prima tamen ſcelere abſtinuit, ſponſoq; peperit.
 Aegisthi reliquæ diſſetuere genus.
 Quo pater his factio perituræ Iuppiter undæ,
 Quas referant humeris, ſub Phlegethonte dedit.
 Lynceus Aegistho natus perhibetur, & unâ
 Quos decies fratres quinq; fuiſſe patet.
 Tanta cohors dubium quibus à genitricibus ortæ
 Dæq; tot hic nomen Lynceus unus habet.
 Iunctus Hypermeſtræ magnum produxit Abantem,
 Cuius in Argiuis regna fuere diu.
 Is Proctum, Acrifiumq; è uentribus, Iaſiumq;,
 Suſtulit ignotis: Proctus at ipſe Mæram.
 Cumq; Mæra geminas (ſi ſtant audita) ſorores:
 Sed non ſunt illis nomina certa ſatis.
 Antiopa hæc fertur, Sthenobœa, uel Antia nixæ
 Sunt uario uatum pectora iudicio.
 Acrifio Danae genita eſt: ſtetit abdita mater,
 E' pluuiæ Danae Perſea nixæ Ioue.
 Iaſio Amphion, Thalaon, Atalantaq; nati:
 Hippomanem curſu quam ſuperaffe ſerunt.

Orta tua est Neleu coniunx Amphione Chloris,
 Phlegraeusq; fuit de Thalaone puer.
 De Thalaone uiro prodit malefida Eriphyle,
 Sæua thori consors Amphiaræ tui.
 Eurynome huic mater dicta est: sed cætera turba
 Partibus obscuris edita profiliit.
 Quinetiam Eurynome Thalaon tibi gignit Adrastus:
 Argiam hic natus, Deiphilenq; duas.
 Non patuit genitrix, uerum hac tu coniuge Tyden
 Letus es: illa uiro non Polynice minus.
 Tertia sed Beli proles narratur Agenor,
 Septenum tacito uentre parasse genus.
 Europam in Cretam tauro per cæcula uectam,
 Et quæ Taygetam traxit amore Iouem.
 Quamq; canunt factam nato Lacedæmone matrem:
 Sint licet, hunc Semele qui tribuisse uelint.
 Hoc Polydorus item natus fluxisse putatur,
 Et Cadmus Phoenix, Labdacus, atq; Cilix.
 Hermione Autonoe Cadmo, Semelenq; et Agæus
 Edidit: Inoe filia quarta fuit.
 Datq; Philistenem Phoenix, quo deinde Sychæus:
 Te Phoenix triplici pignore Bele patrem:
 Didone, atq; Anna, diro quoq; Pygmalione.
 Nec satis, hos uteri qui genuere, patent.
 Tresq; Cilix profert obscura coniuge natos,
 Non ullo illustri nomine Lampſacium.
 Pyrrhodem, è filice primus qui excussit ignem:

Et patrem antiqui Pygmaliona Paphi:
 Quem peperit dilecta prius sibi eburnea uirgo.
 Deq; Papho est Cinyras, matre latente, satus.
 At Cinyras Myrrha, & de Myrrha sumpsit Adonim:
 Sed genitrix Myrrha nomine nulla datur.
 Labdacus extrema est producta ab Agnore proles:
 Laius huic tacito filius ex utero.
 Laius Oedipodem ex Iocasta coniuge sumpsit:
 Ex matre impurus quatuor Oedipodes:
 Antigona, Ismenen, Eteoclea cum Polynice,
 Thersandrum Argia de Polynice parit.
 Caelius aetherae sobolis pars altera, bis sex,
 Sed tantum e Vestra pignora sena dedit:
 Tethyn, Opim, Cererem primam, Titana, marisq;
 Rectorem Oceanum, falciferumq; senem.
 Vulcanum primum tulit inde, Iouemq; secundum:
 Sed quo concubitu, non tenuisse licet.
 Mercurius pariente Dei quoq; tertius, illi,
 Si modo uera canunt, magnaq; nata Venus,
 Inuentorq; domus luteae, sine nomine matris,
 Toxius ortus ab hoc, atq; secunda Venus.
 A' uenie deducta Venus, quod ad omnia diua
 (Tullius ut cecinit) prompta uenire solet.
 Hec eadem a spumis olim sibi nomina traxit,
 E' quibus in rauco dicitur orta mari.
 Nam pelagi tumidas cum demisisset in undas,
 Saturnus Caelo membra resecta patri,

Illorum

Illorum è spumis contractis sanguine fuso,
 Virgo sub æquoreis orta putatur aquis.
 Aphrogenia igitur dicta est hinc, atq; Aphrodite,
 Dorica quòd spumam lingua uocauit ἀφρόν.
 Et quòd nata sacris primum est appulsa Cytheris,
 Hoc Cytherea sibi nomen habere solet.
 Quòd Cyprò hinc petijt, sedes ubi plurima diuæ est,
 Huic quoq; cognomen Cyprogenia fuit.
 Natus Eryx, structo Siculorum in uertice templo,
 Fecit ut huic nomen pòst Erycina foret.
 Sunt qui illam dicant Philomedeæ, testibus orta
 Quòd fuerit, risum uel dea semper amet.
 Te peperisse uolunt matrem hanc formose Cupido,
 Qui mentes hominum cœlicolũq; domas.
 Mercurio fulgens peperit Venus Hermaphroditũ,
 Qui mulier, qui uir, neuter ex unus erat.
 Vulcano è primo primus fuit ortus Apollo,
 Quem Iouis alterius nata Minerva creat.
 Prima Ceres Acheronta parit: qui nocte Megeram,
 Tisiphonam, Alcetò, tris furias genuit.
 E' terraq; Stygem: parit hæc Cocytos: at ille
 Te Phlegeton: Lethen tu generare soles.
 Vtraq; in obscuro est genitrix. Acheron quoq; nym-
 Turbidus ex Orne, protulit Ascalaphum. (pha
 De Styge te nata natam Victoria, sed te
 Natus Honor sola est, delituitq; pater.
 Se quondam leto Reuerentia iunxit Honori,

Et sacra Maieſtas protinus orta fuit.
 Titanum è terra bis ſeptem promere ſectus
 Conſtat, & Aurora eſt filia ſola tamen.
 Cetera turba mares, Hyperion, & ipſe Lycaon,
 Coeus & Aſtraeus, ſeuus & Iapetus.
 Pallenes, Pallaſiæ, & Typhon, ſiue Typhæus
 Quiq; patris nomen non habuere ſibi,
 Enceladus, Briareus, Aegeon, Runcus, Aloëus,
 Falciferi ultores, Porphyreonq; dei.
 Quos pater infeſtos olim ſibi Iuppiter igne
 Ad Styga fulmineo truſit ab arce poli.
 Sanguine ab illorum fuſo excreuiſſe uirorum
 Cedibus & uitijs corpora plena ſerunt.
 A magno exortum memorant Hyperione Solem,
 Et Lunam: obſcurus partus uterq; manet:
 Aeonas, Horasq; Chronis: ſed Nerea Soli
 Lampetiam & pariter te Phaetusa tulit.
 De Perſa Oceani prole eſt ſublataq; Circe,
 Aeetesq; deo qui uehit altus equos.
 Medeam Aeete coniunx ipſea tuliffe
 Fertur, & Abſyrtum, Calciopenq; uiro.
 Vxorem hanc Phryxus, Medeam duxit Iaſon,
 Que fratrem potuit dilacerare ſuum.
 Sol quoq; Miletum non nota excepit ab aluo,
 Angitiam, Dirce, Paſiphaenq; ſimul.
 Candida Mileto Cyane eſt enixa gemellos,
 Bibliſta cum Cauno, quos malus uſit amor.

Arcadis at mater de patre Lycaone nata est
 Calisto, arctoi gloria summa poli.
 Hæc uersa est, Helice, Septentrio, uel Cynosura,
 Interdum Phœnix nomine dicta nouo.
 Latonam è Cæto, qua tu susceptus Apollo,
 Astericūq; serunt matre latente sata.
 Aurora Astræo peperit Titania fratri
 Astræam ex uentos, qui freta longa premunt.
 Primus ab exortu consurgit Apeeliotes,
 Quem Subsolanum lingua Latina uocat.
 Huic flat ab occiduo aduersusq; Fauonius orbe,
 Græcula quem Zephyrum dicere turba solet.
 Perfurit arctoo Septentrio missus ab axe:
 Hunc Boream Graie constituere nota.
 Limite quem recto mittit contraria tellus,
 Est Latij Auster, Cecropijsq; Notus,
 Inter eum ex primum celer est Vulturū Achæis,
 Ingenti strepitu quod fluat, Eurū erit.
 Personat Argestes contra, nostroq; uocatus
 Spirat in æquorem nomine Corus aquas.
 Austrū inter Zephyrūq; fremēs ueni: Africus, aut
 Obuius huic Aquilo turbidus ore furit. (Libs:
 Quem Libs atq; Notus claudunt, ab utroq; uocatur,
 Compositis gemino dogmate nominibus.
 Cæciani opposita dicunt de parte meantem,
 Is sibi Romanum non puto nomen habet.
 At quem Vulturū mediū comprehendit, ex Auster,

Euroaustum appellant, Euronotumq; simul
 Thrascion obijciunt crepitantem à fronte poeta:
 Fallor, an hæc numero stirps duodena fuit?
 E' Zephyro Balium, Zanthumq; Harpyia Podarge
 Fertur Achilleis nixa tulisse iugis.
 Sed Zethum, et Calaim, Boreæ parit Orithyia:
 ignoto Harpalicen sustulit ille thoro.
 Hesperon ex Asia, atq; Epimethea, teq; Promethen,
 Atlantem ex Clymene pertulit Iapetus:
 Hesperus Hesperidas, Aeglen simul atq; Erethusam,
 Tertia quam memorant Hesperethusa fuit.
 Pyrrha patrem nascens Epimethea sola uocauit,
 Cognita Pyrrha satis Deucalione uiro.
 Hesperidum et Pyrrhae matres latuere: Prometheus
 Pandoram molli fecit at ipse luto.
 Iside mox factus pater est, et Deucalione,
 Quos tulit obscura de genitrice duos.
 Deucalion Pyrrha genuit de coniuge, uersum
 Psittacon in uolucrum nominis inde sui.
 Hellanumq; Hellas quo dicta est Græcia: testis
 Sed te Phentrates et Dionyse thoris.
 Ex Atlante fuit tacito de uentre Calypso,
 Sed puer ex Aethra post generatus Hys.
 Hic uenator erat, quem fulua leæna peremit:
 illa diu est Ithacum sed remorata uirum.
 Atlanti coniunx Hyadas quoq; parturit Aethra,
 Quas numero septem fama fuisse refert:

Pyrrho-

THEOGONIAE LIB. II. 449

Pyrhrodile, Eudora, Ambrosie, Chronis, atq; Thiene,

Polyxo, & Phyto: nomina Græca manent.

Plcione Atlantis femori coniuncta, putata est

Nutrices Bacchi gignere Pleiadas:

Taygetam, Maïam, Steropen, Meropenq; Celeno,

Electram, Alcyonen, sidera facta polo.

Pallene, aut Pallas quintam genuisse Minervam

Diceris: at uenter, qua generata, latet.

Creditur illa tamen patrem occidisse. Typhæus,

Seu Typhon, natos edidit ipse duos:

Aeon, & ignota fuit hic productus ab aluo:

Chedria te mater seu Chimæra tulit.

DEORVM GENEALOGIAE, A

Pylade uersibus conclusæ, Lib. II.

Nunc Iouis in sobolem laxamus uela secundi,
Coelius ignota est cui genitrice pater.

Partibus huic tribuit uarijs annosa uetustas

Sex numero foetus protinus, atq; decem.

Hunc Latona patrem Diana & Apolline fecit,

Gratia non una est partaq; ab Autonoe:

Pasithea, Euphrosyne, Aegiale, tres nomine dictæ.

Amphion, Calais, Zethus ab Antiopa.

Te Semele peperit Cadmi stirps cognita Bacche.

Asterie quarto est Hercule facta parens:

Arcade Callisto. Tityum fuisse tulerunt

Hellaron, Orchomeno de genitore satam.

Latonam hic stupro Tityus quum forte nocasset.

FINIS

Fixus ab Ortygio tartara nigra subit.
 Infelixq; nouem sparsus per iugera terre
 Pascit inexhausto corpore semper auem.
 Taygetam nato sortam Lacedemone, magnum
 Dardanon Electra profilisse canunt.
 Tantalon ignoto regem de uentre Corinthi:
 Bellorum inuentrix teq; Minerva ferox.
 Argeum, Autoum, Nomiumq; ab Apolline tractos
 Fertur: Aristæum iungere fama solet.
 Cyrene quos nympha deo Pencia fudit:
 Si modò non uatum pondere uerba carent.
 Ortus Aristæo tacita est Iolaus ab aluo,
 Autonoe Actæum præda futura canum.
 Matribus ignotis Lapitham produxit Apollo,
 Quo Lapithas dictos turba diserta putat:
 Eurynomen simul Adraſti Eurydicesq; parentem,
 Et populi Aethiopes quo Garamanta sati.
 Edidit et Psyche placida deus Endelechia,
 Insignemq; modis Orphea Calliope.
 Lychione edoctum citharaq; Philemona clarum:
 Inde Arabem nactus de Babylone fuit.
 E' nata Laucis, Sucronis coniuge, Branchum:
 Psammathiaq; tui prole Crotope, Linum.
 Huic Mopsum Manto peperit, uel dulcis Hymante:
 Tuq; Philistencem Cantio leta uirum.
 Hoc quoq; tu Aescclapi, nymphaq; Coronide sumptus,
 Hippolyto uita qui redeunte peris.

THEOGONIAE LIB. II.

Teq; Machaon habet genitorem, Asclepius illum:

Hic tamen ambiguo prodit, & ille thoro.

Dictus ab Argiuis radios quòd iactet, Apollo:

Si modò nil ficti dogma Platonis habet.

Chrysippus, quia non multi, uerùm unicus ille est,

Censuit id quondam nominis esse deo:

Cuius in assensum prisci uenère Latini,

Qui solem, cui par non fuit ore, uocant.

Speusippus dictum multis à uiribus ignis,

Flammifero gradiens quem uehit axe, putat,

Ex alijs atq; ex alijs quòd flexibus orbis

Assurgens ortus proferat ille suos.

Protulerat doctus magno à Zenone Cleanthes,

Se nondum passus diriguisse fame.

At tu Cornifici, quoniam referatur ad ortus

Orbem inter mundi, nomen habere canis.

Quòd perimat dixère alijs atq; animantia tollat,

Corrupto quotiens acre pestis adest.

Vnde illum gestare arcus, & tela sinistra,

Quæ iaciat, morbos quum ferit ore, ferunt.

At quia tergemina est ipsius gratia dextra,

Hanc medicaq; putant arte ualere deum:

Quum Solis calor ipse omnes depellere morbos,

Temperie soleat concomitante sua.

Sunt qui illum tanquam pellentem corpore tristes

Languores, dictum saepe referre uelint.

Minc & Alexicakon nobis uaga fama uetustos

Rettulit

Rettulit hunc solitos dicere Cercopidam,
 Loemion hinc Lindi finita peste uocatum,
 Hunc etiam summo prorsus honore colunt,
 Virgoq; Vestalis sacris huic ritè peractis,
 Et medicæ, et Pæan dicere Apollo solet.
 Hunc Pæana tulit sedatis Græcia morbis,
 Vel quia dispergens noxia tela ferit:
 Antè quibus magnum telis Pythone peremit,
 Dum puer in cunis ipse sororq; iacet.
 Quo quia perpetuis celebratus laudibus ille est,
 Dum Pæan toto uictor in orbe sonat:
 Hinc factum, ut Pæan Phœbi pro laude feratur,
 Etsi qua est alijs sepe relata deis,
 Pythius hinc etiam dictus Pythone perempto,
 Vel quia putrescant fœda calore dei.
 Delius et fertur, claro quòd lumine monstrat
 Cuncta: uel in Delo est hunc quia nixa parens.
 Cynthius et Cyntho, Deli qui sidera monte
 Pulsat, et ipsius condita templa gerit:
 Ortygius, quoniam Delos sibi nomina multa
 Sumpsit: et Ortygiam, Pyrpileamq; uocant,
 Asteriam, Lagiam, Mydiam, Cerrham, atq; Cynathū,
 Quin illi interdum Cynthia suggeritur.
 Fama coturnicis tamen hanc de nomine dictam,
 Ortygiam, est ortyx quæ uocitata, refert.
 Nam louis Asterie quum uim fugitaret, in illam
 Versa prius fuerat, quàm scopulosa foret.

Inde

Inde autem quum formam aquilae sumpsisset, eandem
 Urgeretq; deus: saxea facta fuit.

Et latuisse diu saxo mutata sub undis
 Creditur, inuita ne potiretur amans.

Sed tandem precibus Latonae adiuta sororis,
 Permissa est undis exeruisse caput.

Vnde putant Delon posthac cognomine dictam,
 Quae sese ostendit quum latuisset aquis.

Hinc ergo Ortygia, Asterie est hinc insula primum
 Dicta, tot ex illo praedita nominibus.

Latonamq; Iouis plenam, Pythonis acerbis
 Exagitata diu quum foret illa minis,

Excepit miserata soror: tulit illa gemellos,
 Et Phœbum & Phœben, iussa quiete frui.

A specie Phœbum, multoq; nitore, uocarunt,
 Splendidus & pura sit quia luce Deus.

Est Clarius dictus, Clario Colophonis ab urbe,
 Qua solitum multo constat honore coli.

Tum Nomius, non ille greges quod paucit olim:
 Sed quod quae Tellus omnia pascit agit.

Et Lycius, quoniam Lycus est quoq; dictus ab Argis
 Nam similis multum creditur esse lupo.

Utiq; armenta lupi rapiunt, sic humida quaeq;
 Attrahit, & radijs surripit ille solo:

Siue quod albescant ortum post omnia solis,
 A luce exceptum nomen id esse uolunt.

Thymbraen appellat, pluuios quod is excitet imbres,
 Quod

Quod tamen à Tymbra maxima turba refert.
 Hæc herba est Latij populis Satureia dicta,
 Forsan et Origanum quam uocitare solent:
 Hac ager Iliacis testis uicinus abundat,
 Inde ibi Tymbræo sunt sacra templa deo.
 Gryneum nemus est, dedit urbs cui Grynia nomen,
 Quæ sedet Actolis Ionijsq; locis.
 Id tibi Phœbe sacrum, Gryneus et inde uocaris:
 At Myrhinus, Myrhina te quod in urbe colunt.
 Phocidis à Cyrra pariter Cyrrheus Apollo.
 A' Patari Lyciæ, sed Patarcus adest:
 Huic in utroq; loco quoniam tribuantur honores,
 Dictus ab aurata Chrysocomusq; coma.
 Cecropis in uicis quia sit celebratus, Agycus,
 Nomine quo uicos Attica terra uocat.
 Sminthius à templo, quod quondam Teucrus in oris
 Troijugenum fertur constituisse deo,
 Postquam terrigenas serrato prælia uidit
 Edere, et in clypeos loraq; dente sibi.
 Quos quoniam Sminthas appellat Gnosia tellus,
 Sminthion hinc Phœbum, Sminthia tēpla uocant.
 Quodq; arcus speciem argenti diffundit in altum,
 Exoritur quotiens, Argyrotoxis erit.
 Quotidie uerò quoniam renouatur, et ipse
 Gignitur, ac gignit splendidus ore micans,
 Argeneten Dores simul, et dixere Phœta.
 Loxian obliquus circulus esse facit.

Vlion inde salus quoniam tribuatur ab ipso,
 Mæonius uates protulit ore graui.
 Est Libycis saluis dictusq; Libybinus olim,
 Qua sua Trimacrius terga Pachynus habet.
 Tum soror est Phœbi uario quoq; nomine culta,
 Quod fuerit nobis parua referre mora.
 Diana est, quod nocte diem quasi conficit, aut quod
 Tempus eam duplex noxq; diesq; uidet.
 Quod iuuat, est Iuno, Lucinaq; proderet luci
 Quod soleat partus mensibus illa suis:
 Aut oculis luci; fauens, uel forsitan ab illo
 Qui sacer huic fuerat lucus in Exquilis.
 Dogmate quinetiam dicta ilithyia Pelasgo,
 Hanc quia placaret foemina parturiciens.
 Artemis hac eadem, ceu quæ secet aera magnum,
 Fertur ab his quibus est Atticus ore lepos.
 Quod triuijs præerat, Triuiam causantur: ob idq;
 Tris facies reddunt, ora; terna deæ.
 Sed lunam idcirco, noctu quod luceat una,
 A radijs uel quod lumina solis habet.
 Persephone est Græcis, atq; hinc Proserpina nobis,
 Vel seu proserpens credita utrinq; gradi.
 Dictynnam à capto summersæ retibus olim
 Corpore Minois uim fugientis agunt.
 Vnde etiam montem, quo templa fuere Dianæ
 Conditæ, Dictynnum Cretica terra uocat.
 Nata quod inde Delo est cum Phœbo Delia fratre

Dicitur at Phœbe, pura quod ore nitet:
 Quod centena deam placaret uictima, uel quod
 Centum errare annos non tumultata daret,
 A' Græcis Hecate est: Pergeaq; ab urbe uocata
 Pamphiliæ; Perga qua sibi sana tenet.
 Bis septem Amphion Niobe temeraria coniunx
 Feeta tibi est, arcu quos dat Apollo neci.
 Semarcū, Epinitū, Archemorū, Antegorūq; uocarūt,
 Phædimon, et Sypilon, Tantalō atq; mares.
 Quatuor ast alij mutarunt nomina primis,
 Te quibus Alphenor supposuisse uolunt.
 Et simul Ismenum, Damasitona, et illioneum:
 Sed maribus numero est sumpta puella pari.
 Nerea, Pelopia, Cleodoxe, Chloris, Ogune,
 Cum Pythia, extrema est Astycratia soror:
 Pulchra Itylum Zeto atq; Thyim produxit Aedon,
 Mortua quæ de te Cardue nomen habet.
 Enixa è Baccho Venus est Hymeneæ. Thyoneus,
 Est etiam Bacchi, matre latente, genus.
 Fertur et è Baccho peperisse Ariadna Thoantem,
 Qui tulit obscuris nixibus Hypsipylem.
 At Bacten Bacchum, et Graij dixere Babaeten,
 Clamorem βακχιῶν quod sua lingua notet.
 Nam madidi uino magnos efferre tumultus,
 Bacchantesq; solent sæpe uocare deum.
 Bassarea appellant, quoniam sit bassara uestis
 Baccharum, ad summos usq; remissa pedes:

Lydia quam mittit locus est nam Bassara, uestes

Qua similes fiunt Lydia terra tuis.

A strepitu Bromius, quod uociferetur Iacchus:

Quod curis soluat corda, Lyæus erit.

Nec minus Alysius, Latio seu nomine Liber:

Quod pius est, Eleus dicitur esse pater.

Hunc utero (ut fama est) Semeles à fulmine tacta;

Iuppiter excepit, suppositq; sibi.

Hinc lateri insutus quia sit Iouis, Eraphioten:

Nam suere est *ῥάπτιον*, lingua Pelasga refert.

Quodq; Iouem pupugit, Dionysius: ostia lucis

Quod bis adit, nomen huic Dithyrambus adest:

Seu quod ad os iterum quæ sunt admissa, redire

Cogit, et arcani non tenet ille fident.

Quodq; duas matres est uisus habere, Bimater

Dicitur: huic Semele, Iuppiter inde fuit.

Nyctilium perhibent, noctu quia membra resoluat;

Vel quod nocturno tempore sacra ferat.

Nyseus fuerit, quia sit quoq; pungo *νύσσω*,

Vrbs illum Aegypti uel quia Nyssa colit:

Qua primum hunc referunt unum ostendisse, uel illa

Nyssa Helicon pagus qua patet ara tuus.

At quia grassentur bacchantum membra, Thyoneus

Extiterit: ferri est impete nanq; *θύων*.

Menalius, quod turba furat: uel ab Arcade monte;

Annua quo soliti condere sacra deo.

Dictus ab elatis bacchantum uocibus Euan;

Aut Euan Bacchum Phryx quia sermo nocet.
 Quòd madidos faciat, quòd uino corpus inundet,
 Dorica Bryseum dogmata sæpe canunt:
 Aut quia Brysea celebretur in urbe Laconis
 Præcipuo cultu, nomen ab urbe gerit.
 Euchion à precibus, quòd uota præcesq; litantum
 Susciperet, dictum nuncia fama tulit.
 Eubyon à magno cœli rectore uocatum,
 Id sonat in Latijs filius euge bonus.
 Namq; giganteo tremarent quum numina bello,
 Iamq; polum manibus turba teneret atrox:
 Primus ibi indutus Bacchus noua membra leonis
 Horrendum subita morte giganta premit.
 Quo pater exultans tunc Iuppiter, Euhye dixit,
 Ingenti fassus pectore leticiam.
 Montibus in summis quoniam sit cultus, Oraus
 Fertur: ab Arcadiæ monte, Lyceus erit.
 Leneus, seu Lenobates, à uase feretur,
 Quo calcata fluens eijcit uua merum.
 Quodq; ignem inducat nervis, pariatq; calorem,
 Sæpius ignigenam lingua Latina uocat.
 Herculis est quarti Carthago filia dicta,
 Huncq; colunt Tyrij, foetaq; nulla patet.
 Arcadis Ionijs nympha est stirps orta Selene,
 Nomina quem perhibent exhibuisse freto.
 Huius at Euandri mater Nicostrata proles,
 Fertur ab ignotis edita uisceribus.

Sed Iouis è nato Lacedæmone prodit Amyclas:
 Argulus hoc illo est, Oebalus atq; patre.
 Oebalus Oebali quo sunt à rege uocati,
 Icarus & Lede Tyndarus unde sati.
 Icarus Erigonem tulit, & te Penelopea,
 Iphthimaq; Eumelo consociata uiro.
 Deq; tot à magno quondam Lacedæmone ductis,
 Nullius genitrix cognita uera fuit.
 Dardanus Electræ stirps & Iouis alma secundi,
 Dardana quo tellus nomina gensq; trahit,
 Gignit Erichthonium. nixa hunc Gandauia partu
 Dicitur, & coniunx illius atq; soror.
 Troius hoc genitus, seu Tros: quo Troia uocata est,
 Quæ regio fuerat Dardana dicta prius.
 Trosq; illum, Iliemue, altam qui condidit urbem
 Ilium, & Assaracum, cum Ganymede tulit.
 Ex illo ductum sed Laomedonta fatentur,
 Hercule periurus qui domitore perit.
 Quo simul Hesione est Telamone puerpera facta,
 Et Teucris genitrix, Antigoneq; sata.
 Tithonus, Lampus, Clytionq; Hicetaon, & ipse
 Rex Priamus, iuncto Bucolione simul:
 Matribus incertis ingens quæ prodita turba,
 Tithono Aurora est Memnona foeta suum.
 Nymphaq; Auaruarea Esipium, Pidasumq; tulisse
 De magno fertur Bucolione duos.
 At Priamus quondam Troiæ rex inclytus, amplam

Progeniem uarijs partibus extulerat.
 Hoc primum atq; Hecuba de cōiuge prodiit Hector,
 Theſſaliciſ circum Pergama tractus equis.
 Cui puer Aſtynax, genitor quem ſæpe Camandrum
 Dixerat, uxore eſt ſumptus ab Andromacha.
 Ex Hecubaq; Paris eſt Priamo ſatus, atq; Polites,
 Oenone Paridi Nymphaq; nixa duos:
 Daphnim, & Idæum tacita de matre Polites
 Dat Priamum, Aſcanio qui comes ire tulit.
 Phorbantem genuit Priamoq; Epiteſia mater,
 Obſcuro Phorbas illionea toro.
 Denaq; progeries Hecubæ parientis ab aluo
 Exiliit, Priamum quam genuiſſe putant:
 Ilione, Thracum regi quæ contigit uxor,
 Caſſandra & uates ſponſa Choroæbe tibi:
 Aeneæq; ſequens ueſtigia raptæ Creuſa,
 Dum patrem & patrios ſuſtinet ille deos.
 Laodice Thracis coniunx Helicaonis: & te,
 Thrax cui rex auro dat Polydore necem.
 Deiphobe inſidijs Helenæq; uxoris adempte,
 Et qui Pelidæ Troile ab enſe cadis.
 His Helenum uatem, atq; Epiri regna tenentem
 Addimus, Aencas unde futura capit.
 Quæq; patris tumulo eſt maſtata Polyxena Pyrrho:
 Antiphus Atrida caſus ab hoſte ſubit.
 Teſtorium Priamo parit inde Peribibia regi,
 Atq; Iphatem, Antilochi qui cecidit manu.

Sustulit è nympha Teucrum simul Antiodona

Vnguibus hic urfi dilaceratus obit.

Laothoe senis Althai pariente Lycaon,

Alter & es Priamo dein Polydore satus.

Te quoq; Castimira genitum, à Teucroq; peremptū

Gorgition, Priani seminis esse ferunt.

Cui fuit & mater, siue uxor Arisba, Thymetis,

Sumendi heu Graij iam male suasor equi.

Huic & Alixirhoe peperit te nata Dimantis

Aeface: de ignotis cætera sumpta cohors.

Hipbothous, Pāmō simul, Antiphonusq; & Agauius,

Inde Agathon, Mestor, Dicomoönq; nothus:

Quem pugnans Ithacus ferro confecit Vlysses,

Iſus & Atrida percutiente cadens.

Quos Diomedis item uirtus subduxit, Echemon

Et Cromenon, paribus dum ueherentur equis.

Patrocli & saxo Cebrion prostratus ab ictu,

Laocoönq; sacer maxime Phœbe tibi.

Mentoridae coniunx, Polypi quoq; Medificastis,

Chaon & unde Heleni nomina terra tenet.

Et tua Polydamas coniunx formosa Lycaste,

Aiacisq; necat quem Doridona manus.

Aſaracus Trois generosi tertia proles

Dat Capyn, Anchises editus, ipſe Capy.

Non patuere tori. Aeneam Simoentis ad undam

E magno Anchisa protulit alma Venus.

Anchisen formosa patrem genitrice latente,

Nupta tibi Alcathæon Hippodamia refert.
 Ascanium Aeneæ coniunx enixa Creusa:
 Iulius Ascanio, Romaq; progeniti.
 Syluius à syluis, casu quibus ortus, habetur:
 E' Romaq; urbem nomen habere putant.
 Mater in obscuro est, qua sit conceptus uterq;
 Syluius Aeneæ posthumus ortus item.
 Hunc patre defuncto, in syluis Lavinia coniunx
 Edidit, hinc dicta est Syluia posteritas.
 Ex illo Aeneas alter satus, inde Latinus:
 Filius hoc Alba est, hinc generatus Athïs.
 Ortus Athi Capys, in Capuam quo decidit urbem
 Nomen; ab hoc genitum Capeton esse uolunt.
 Inde refers Tyberine genus, quo uortice merso
 Albula mutato nomine dicta fuit.
 Agrippam tamen ante seris. Remulus sit ab illo,
 Qui Iouis ætherei fulmine tactus obit.
 Iulius hoc, à quo gens Iulia creditur orta:
 Hoc quoq; Auentinum patre fuisse patet.
 Ille Procam, atq; hic te genuisse putatur Amuli,
 Teq; simul Numitor, pignora seuæ duo.
 Dat Numitor Lausum, patrui quem dextra peremit:
 De patre Lausæ tuo est Iulia nata Rhea.
 Omnibus his certas nulli tribuere parentes:
 Marte Rheaq; sati Remulus atq; Rhemus.

DEORVM GENEALOGIAE, A.
 Pylade uersibus conclusæ, Li-
 ber tertius.

Oceanus Vesta & Cælo genitore creatus,
 Plurima, sed uaria pignora matre dedit.
 Pleionem, quam duxit Atlas: Phaetontaq; nixam
 Te Chymene & Circeen, te quoq; Persa feram.
 Hinc Acthram, Atlantis quæ dicta est altera coniunx
 Et quæ Vulcanum nutriit Eurynomen.
 Corusicen, Pallas qua inuentrix nata quadrigæ est:
 Et quæ Chironem Phyllira protulerit.
 Tum Solem, quo mel quoq; est medicina reperta.
 Nec satis, hos uteri qui genuère, patent.
 At Dorm Oceano Thetis est, & Protea, sœta:
 Et Tritona, genus qui tenet ambiguum.
 Neptuno fertur nam diua Salacia coniunx
 Mensibus expletis hunc peperisse deo.
 Sustulit Idotheam Proteus, nigramq; Melantho,
 Neptuno oppressam: mater utriq; latet.
 E' Terra pater Oceanus bis flumina sena
 Prodidit: hæc uario fluctibus orbe ruunt.
 Thessalia exoritur Peneus, amœnaq; Tempe
 Alluit, & Macedûm littora pulsat aquis.
 Hic Daphnen Phœbo dilectam protulit olim,
 Quæ fugiens lauri cortice testâ fuit.
 Te quoq; Aristæi Cyrene cognita mater,

Quem cum melle oleum prædocuisse uolunt.
 Currit ab Aonijs Epidamnum Asopus ab alto,
 Fulmine iam tactus, dum mouet arma Ioui.
 Ipsa qui genuit, comitatum Eteoclea bello:
 Nomen, & Aeginan, insula cuius habet.
 Apenninigenam Thuscusq; Vmbrosq; secantem
 Rhoma capit Tyberim, dum freta longa petit.
 Ocnus ab hoc genitus proles fuit inchyta, Manto
 Tiresia uatis filia quem peperit.
 Impiger Aoniam Cephisus fluctibus ambit,
 Cui latus implicuit candida Lyriope.
 Narcissumq; tulit: qui dum se cernit in undis,
 Dicitur in florem uersus amore sui.
 E' Pindo tellus Acheloum Theffala monte
 Excipit, Aetoli est terminus ille soli.
 Atq; uno tantum perfertur in æquora cornu:
 Herculeæ reliquum diminuere manus.
 Sirenas genuit (si uera est fama) puellas:
 Terpsichore has peperit, Musæue Calliope.
 Leucosiam, Lygiam, Pisnoen carmina dicunt:
 Quarta tribus iuncta est Parthenopea soror.
 Vrbs noua Parthenope cuius de nomine dicta est,
 Hac quoniam moriens urbe sepulta fuit.
 Irrigat Argolicos Inachus delapsus Achæis,
 Cui stirps incerta est trina parente data.
 Io prima fuit, quam Iuppiter arserat, antè
 Quàm data Iunoni munere uacca foret:

Altera

Altera Phægeus, superis quem prima sacella,
 Cumq; annis menses instituisse ferunt.
 His subit, Argiuum tenuit qui regna, Phoroneus:
 Quo satus Aegialeus dicitur, et Niobe.
 Crimnisus Siculas fluuius perlabitur oras,
 Sargesta hunc nato fecit Aceste patrem.
 Hanc tulit Hippotes Troiani sanguinis unus,
 Opprexit fluuius, dum canis ora gerit.
 Flumina Theſſalico ducit Sperchius ab orbe:
 Pegaseumq; sinum, Thermopylasq; premens.
 Pelleis huic genuit Polydoris Mnesthca, qui se
 Pelide socium Pergama ad alta dedit.
 Appameam Meander habet, Phrygiasq; Celenas,
 Inq; suos ortus uersus et ora rigat.
 Alluit Ioniæ, Carasq; urbemq; Priencem,
 Miletumq; actò diuidit ille sinu.
 Biblidis et Cauni Cyanen genuisse parentem
 Hunc fama est, dubium de genitrice tamen.
 Paphlagonum campos rutilantibus Axius undis
 Spargit, et elatis fontibus arua tegit.
 Maxima Achessameni quæ nata Perhibia dicta est.
 Illius amplexum sustinuisse ferunt,
 Sub decimumq; fuit mensem Pelagonius ortus,
 Qui tulit Asteropum: nec torus unde, patet.
 He lliidis Alpheus claro de fonte putatur
 Editus, Arcadico flumina ferre solo.
 Qui terras subter, pelagiq; abstrusa profundi
 Labitur,

Labitur, & Siculo tollit in orbe caput.
 Alpheo Orsilochus satus est, illoq; Diocles:
 Hoc pariter Criton, alter & Orsilochus,
 ignotis uenere toris: hos fama gemellos
 Ad Troiam Aeneae procubuisse manu.
 Nilus ab Aegypto Aethiopum determinat oram,
 Omnia fecundans quae madefecit aquis.
 incerti est ortus, fluuiorum creditus ingens,
 Et quinum incerta matre tulisse genus.
 Herculis hic nomen sibi possidet, illa Minervae:
 Hic Dionysus erit, Mercuriusq; subit.
 Mercurius, nobis qui fertur in ordine quartus:
 Pluribus hic Hermes, sed trimegistus adest.
 Hic genuit Daphnin, syluis qui pastor in altis
 Primus, & egregio frontis honore fuit.
 Mercurium pariter quintum, cui Mercuriorum
 Cunctorum ascribi plurima gesta uolunt.
 Editus hoc Norax quem protulit Oschyra nympha,
 E' Pirenei semine progenita.
 Vulcanum quintam sobolem tibi Nile dederunt:
 Hunc Apin Aegyptus, quo duce gaudet, ait.
 Is tulit Aethiopem, populi quo autore feruntur:
 Quum primum Actlantes, etherijq; forent.
 Solem etiam genuit, quo Lampetusa parente,
 Et Phaetusa fuit, Lampetieq; sata.
 Tu n Phaeton, Clymene peperit quæ cædida nympha,
 Heu patrij currus qui malè rexit equos.
 E' Phae-

E' Phaetonte Lygur, non certa nascitur aluo,
 Quo Lygures populos nomen habere putant.
 Ascreus, fluuios Tethy genitrice profectos.
 Oceano, uates, & genitore canit.
 In quibus Eridanus grandis memoratur, & ister,
 Strymon, & Alpheus, Nilus & Heptaporus:
 Meander, Rhesus, Mysoq; sub orbe Caycus,
 Ideo Rhodius uertice ad ima cadens.
 Colchorum Phasis, Lydorum turbidus auro
 Hermus, & in Phrygijs quem Simoenta uocant.
 Argento similes qui fert Acroius undas,
 Nesus item, pronis inde Liachmon aquis:
 Aesippus, Ladon, Grenicon, Partheniusq;
 Peneum his addit, Sangariumq; duos.
 Euenum, Ardiscum pariter, diuumq; Scamandrum:
 Seq; alios uates scribere posse negat.
 Enixa Oceano Tethys quoq; Nerea magna,
 Qui tulit e Dori coniuge Nereidas.
 Illa quidem soror & coniux, ut iuno Tonanti,
 Nereos est olim dicta fuisse dei.
 Nereides uarijs traxerunt nomina rebus,
 Ingenio, uictu, corpore, uentre, locis.
 Dictaq; prima Thetys, Pelidae mater Achillis:
 Proxima Cymodoce fluctibus una quies.
 Cymothoe, Spio, Glauce, Neseo, Pherusa,
 Amphithoe, Clio, Dynameneq; potens.
 Philodoce, Euarne, Proto, Xantho, Galatea

Alba comas, Drymo quercubus assimilis.
 Actæa, Amphinome, Autonoe, & formosa Menippe:
 Inde Ephyre, & Melite dulcius ore canens.
 Apseudes, Panope, Nemertes, Callianira,
 Opis, Dexamene, Deiopea subit.
 Has Hiera, atq; Arethusa, Lycorias, Orithyia,
 Cum Clymene, & Doto, Callianassa premunt:
 Eucrate insequitur, Neso, Cymoq; Saoq;
 Atq; Eudora nitens, Mœra, Thalia, Thoe.
 Pasithea, & niucis post has Eunice lacertis,
 Eulimene, & curis Protomedea frequens.
 Hinc Amphitrite, & pacata mente Gælene,
 Multorumq; Erato pignus amoris habens.
 Hippothoe, Hipponoe, Euagore, & tu Pontoporea;
 Eione, & risu prædita Glauconome.
 Laomedea sagax, Halimedaq; cura profundi,
 Legibus à multis dictaq; Pollynome.
 Liagore, Eupompe, Psamathe, Pronœa, Themiste
 Aeterni referens pectora iusta patris.
 Cydippe, & florens Ianira, & Doris, Agaue,
 Mox Halia, & roseis compta Ianassa genis.
 Tum quæ stagna colit Limnoria, blanda Lygea
 Additur, extremo es tuq; Amathyia loco.
 Insuper Oceanum Hesioidus, cum coniuge Tethy;
 Multiplices nymphas progenuisse refert.
 Quas numero ter mille canit, pressasq; paludes,
 Atq; solum uarijs incoluisse locis.

Ante omnes Pytho, Vranicq; simillima diuis,

Incedunt, Prymno tertia iura tenet.

Admete hinc, Clymene, Electre, et formosa Rhodæ

Callirhoe, Zeuxo, sedula deinde Thoe.

Melobosis, Pluto, Polydoraq; Pasithoeq;

Plexaure, atq; Asie, tuq; Petrea subis.

Xantha, Galaxaure, simul Europea, Telesto,

Cumq; Hippo, adiuncta est his Ianira procax:

Eurynome, et pulchrum præstus sortita Dione,

Flauaq; Cerceis, et moderata Tyche,

Idya, Eudore, Perseis, Acasta, Menestho:

Quæ secum Amphirhocn, Ocyrhoenq; trahit.

Styx, et Iantha uenit, Clytie, dulcisq; Calypso:

Nec non Chreseis, pulchraq; Doris adest.

Cætera quis poterit comprehendere nomina uersu,

Sedibus, ore, cibus (ficta) uel officijs?

Vltima Saturnus Cœli Vestæq; propago,

Dena quidem, at septem pignora sumpsit Opi.

Plutonem infernum, qui te Reuerentia natam

Dicitur ignoto progenuisse toro.

Glaucam etiam tulit, et Vestam, Cereremq; secundam

Persephones matrem, falcifer ille senex.

Vos quoq; Neptune, et Iuno, et qui Iuppiter olim

Dictus es à primo tertius esse Ioue.

Tum Cronin, à nostris qui Serpentarius esse

Constet, et obscura sit genitrice satus.

Phyllira teq; seni Chiron præceptor Achillis

Exit

Extulit, unde uocant te quoq; Phylliridem.
 Chironi Ocyrhoen rapidis (sic fama) Cayci
 Fluminis in ripis filia nympha parit.
 Ausonia regem Picum Saturnus. at ille
 Et Sentam, Faunam te quoq; Faune tulit.
 Eurymedon Fauno Eurymedonte Perhibia regis
 Phæacum genitrix edita Nausithoi,
 E' Fauno Satyros, Panes, Faunosq; creatos,
 Sylvanosq; uolunt, nullaq; mater adest.
 Acis & ex illo, nymphaq; Simethide cretus,
 Sape suo fouit quem Galatea sinu.
 Nympha quoq; è Fauno est enixa Marica Latinum,
 Præneste hinc, cuius urbs sibi nomen habet.
 Hinc etiam Aeneæ coniunx Lauinia nata est,
 Nondum auis: hanc uxor gignit Amata uiro.
 Ecce pater Neptunus adest, longa agmina secum
 Natorum uarijs matribus orta ferens.
 Ex Helope est Dorus, parit Euryma Telemon, unde
 Eurymedes dictus uatibus ille fuit.
 Ex Amphitrite Steropen, Brontem atq; Pyragmon,
 Busirimq; Epaphi sustulit ex Libya.
 Alcyone Hircaum, Phorcum pariente Thoossa,
 Qui maris è monstro Gorgonas exhibuit.
 Euryalen, Sthenno, plenamq; decore Medusam,
 Gorgonibus frater tuq; Bathylle uenis.
 Scylla quoq; è Phorco genita, & Critheide nympha:
 Et cui certa datur nulla, Thoossa, parens.

E' terra

E' terra Harpyias gignis Neptune, Podargen,
 Ocypetenq; duas nomine fama refert.
 Has præter geminas iunxere Celeno, & Ahello:
 Sic numero harpyias quattuor esse patet.
 Quas tamē Electra quidā & Thaumante profectas
 (Vt sunt diuersa pectora mente) uolunt.
 Nycteus ē pelagiq; deo satus, atq; Celeno:
 Qui sibi Nyctimenen, Antiopamq; tulit.
 Mater Amalthea est natarum dicta duarum,
 Nympha sub Idæis cognita littoribus.
 Neptunum alatus patrem genitrice Medusa
 Pegasus, haud dubia uoce referre solet.
 Hunc etiā memorāt genitorē, Otibus atq; Ephialtes
 Vxor. Alaeos hos Iphimedia parit.
 Te quoq; de nata Phorci Polypheme Thoossa,
 Sub liquido equoreus protulit orbe senex.
 Incerta genitrice Taram qui condidit urbem,
 Unde Tarentini litora nota sinus.
 Sicanum incerta, de quo Sicania dicta
 Collibus à ternis Trinacris ora prius.
 Incertis Siculum, Siculae quem nomina terræ
 Aonaq; Aonie quem tribuisse uolunt.
 Bergion Albionem, Actorium, Meliona, Pelasgum,
 Chrysaorem, dubijs edidit inde toris.
 Et Cygnum, ad Troiam qui impar congressus Achilli
 Occidit, eq; suo corpore fecit auem.
 Mesapum pariter, uates quo autore putatur

Emnius à proavis continuasse genus.
 Addidit Onchestum, qui moenia condidit urbis,
 Quam de se Onchestam dicier instituit.
 Hoc Megareus, illo Hippomanes genitore creatus:
 Cui cessit cursu uirgo Atalanta pedum.
 Ortus Anymone est Danaï Neptunia proles
 Nauplius: auditis si modò danda fides.
 Hic natum obscura Palamedem excepit ab alio,
 Insidijs Ithaci quem mala saxa premunt.
 Mox Amycum nympha ex Melite Neptune tulisti:
 is Buthen uterum fama sed occultuit.
 E Buthe generatus Erix, magnaq; Dione:
 Cuius & à templo dicta Erycina fuit.
 Aegeum maris inde pater, qui rexit Athenas,
 Sed tacito fertur progenuisse toro.
 Huic Medum Medea parit, quo Media dicta est:
 Quæ tristes succos edere terra solet.
 Huic Aethra eximium bello factisq; superbum
 Thesea, qui è Phædra sustulit Antigonum:
 Descriuitq; suam qui Phyllida, Demophoontem,
 illo quæ potuit non redeunte mori. (gnit,
 Hippolytum Hippolyta Theseus quoq; Amazone gi-
 Quem trepidi phoca dilacerastis equis
 Virbion hinc dictum quoniam renocatus ab umbris
 Arte Machaonia, bis uir in urbe fuit.
 Virbius huic etiam quem mater Aricia syluis
 Extulerit, fertur deinde fuisse puer.

Hinc

Hinc tibi Naufithoum Neptune Peribibla fudit,

Illo Rixinorq; Alcinousq; sati.

Rixinorq; Arctem genuit, latuere parentes.

Ex Apeta Alcinous Laodamanta ferit.

Chyonii, atq; Haliu, et madidu que excepit Vhyssem

Nauficaam, et patrios uexit ad usq; laret.

E' nympha Peliam Tyro Neptunus, et altam

Neslea qui struxit, protulit inde, Pylon.

Patricidarum, dubia genitrice sororum

Et tuus est Pelias dictus Acaste pater.

Tum duodena senex Chlori de coniuge Neleus,

Carmine Meonio pignora clara dedit.

Quattuor at nobis patuerunt nomina tantum,

Surripuit sane cetera tempus edax.

Inde Perichymenus, Chromius, uenit inde Biantis,

Hec Pero est coniunx, hic quoq; Nestor adest.

Nestoris Antilochus, Pisistratus, Anthos, Echephron,

Et Stratus, Perseus, cum Thrasymede, uiri,

Eccemina sola fuit Polycastis nomine dicta:

Quos omnes coniunx parturit Eurydice.

Iuno tuum Saturne genus, sed in ordine primum,

Si modo Nasonis carmina pondus habent:

Lactucis Heben fertur peperisse comesis,

E' tactu floris belligerumq; deum:

iurate quem Flora dea se posse tacere

Nascentem in campis prodidit Olenijs.

Sunt quoq; percussa Martem qui dicere uulua

Exortum pergant maxima Iuno tibi.
 Marte deo belli prodit ter quina propago,
 Et uarijs foetus pastus ab uberibus.
 Aliger ex Venere est susceptus matre Cupido,
 Psyche Voluptatem protulit aligero.
 Hermionem Martiq; Venus pulcherrima nixa est,
 Quod graue Vulcani corda tulere uiri.
 Hinc fuit Hermione Cadmo cum contigit uxor,
 Infaustum claudi nacta monile dei.
 Astyocha Ascalaphus tibi Mars, & Valmenus orti.
 Actoris Azide hæc filia clara fuit.
 Ex Thebe Euadne est, Asapi coniuge, nata,
 Ignibus in medijs concomitata uirum.
 Zesius ex Hebe, tua sed Remus Ilia proles,
 Romaniq; caput Romulus imperij.
 Bisthonide e nymphæ Mars est quoq; Tereæ natus:
 Cui parit & Progne, deinde propinat, Ithym.
 Quæ sequitur dubijs e uentribus orta propago,
 Belligero pariter dicitur esse deo.
 Britona Minoem, quæ se, non passa furentem,
 In mare seruata utrginitate, dedit.
 Cuius ab æquorea subducto retibus unda
 Corpore, Dictynnæ condita templa deæ.
 Tum iaculi inuentor quod Plinius asserit: unde
 Creditur Actolus nomina ferre solum.
 Occiditq; animal qui primus Hypernius, & qui
 Helidis & Pise rex fuit Oenomaus.

Oenomeus, genita est Pelopi quo iuncta parente
 Victa olim rapidis Hippodamia rotis.

Ex Merope, aut Sterope Atlantis, Parthaona gignit
 Mars Deus, at foetus quattuor ille creat.

Thestion è nymphe genitum Calydonide, matrem
 Sustulit Altheam qui Meleagre tibi:

Quasq; dedit letho fratres Meleagrius ensis
 (Temporis ut prisca nuncia fama refert)

Insignem Plexippon equis, et Toxion arcu:

Quorum opera Aetolus funera sensit aper.

Cuius ob ereptum quod uirgo Atalanta gerebat
 Sorte caput, iuvenes occubuerunt duo.

Agrius, atq; Melas, et rex Calydonius Oeneus:

Cetera Parthaon stirps tibi nata fuit.

Et pater Altheae, fratrumq; puerpera nulla,

Aut modò quam dictos tris genuisse seram:

Altheaq; Oeneus Meleagrum, et Tydea sumpsit.

Prælia miscens fulmina bina dei.

Atalanta Meleagre scripsit tibi Parthenopeum,

Tydea Deiphile dat Dipmede patrem.

Sunt tua de incertis proles genitricibus Oenei,

Alcide coniunx Deianira feri.

Quem dedit et letho Menalippum dextera Tydei,

Canta parum: et Gorge, non renuenda soror:

Marte satius Phlegyas, superum contemptor, et altis

Subdere qui potuit Delphica templa focis.

Quem deus Arcitenens calamis prostravit acutis,

Inde animam Stygios trufit ad ufq; lacus:
 Atq; ſub ingenti religatam ſiſtere ſaxo,
 Pendet ubi aſſidue uaſta ruina dedit.
 Cauſa mali princeps, Phœbo uitiata Coronis,
 Exiitit. hinc Phlegyam perculit ira patrem.
 Ortus & Ixion Phlegya. non ille parente
 Sanctior, & poena non leuiore cadit.
 Hoc patre Pirithous, Ditis quem regna petentem
 Cerberus agida uix ſuperante, necat.
 Sed tulerat fortem bello prius is Polypeten,
 Illius hunc coniunx Hippodamia parit.
 At miſer Ixion coelo pietate receptus,
 Conſcius arcani cum Ioue factus erat.
 Dumq; toros ſternit molles, dum cætera tractat,
 Iunonem eſt auſus ſollicitare deam.
 Suppoſitaq; ferox genuit de nube uirorum
 Corpora, Centauros, quadrupedamq; truces.
 Nomina ſunt, Amycus, Rhoetus, Gryneus, Oedus,
 Eurytus, Orneus, Mermærus atq; Medon,
 Piſenor, Lycidas, Thaumæ, Pholus, Aſtylus, Hyleus,
 Neſus, Abas, Menaleus, Monycus, Antimachus,
 Eurynomus, Terens, Dorylas, Danis, Iphinousq;
 Teleboas, & cum Demoleunte Chromis,
 Diſtys, Helops, Phæreus, Cæneus, Petreus, Aphidas,
 Neſæus, Thonius, Pyramus & Stiphelus,
 Nedimnus, Ripheus, Pelegræus, & ipſe Bianor,
 Hippaſus, Hilonome, Cyllarus, inde Lycus,

Phaeocomes, Imbreus, Caneus, Aëus, Odites,
 Iunctus Eridupo tuq; Pyrete uenis. (per:
 Mox Helimus subit, & Latreus, Bromus, atq; Lyce-
 Quæq; duplex retinet cætera turba genus.
 Iamq; audax nimium Ixion Iunonis adulter,
 Sedibus ætherijs à Ioue pulsus erat.
 Venerat in terras, & se iactare potitum
 Iunonis sancto corperat ille toro.
 Iuppiter exarsit: temeraria uerba loquentis
 Fulmine ab ætherio perculit ora polo.
 Subq; imos pepulit manes, & tartara nigra,
 Versariq; dedit noxia membra rota.

DEORVM GENEALOGIAE, A!

Pylade uersibus conclusæ, Li-
 ber quartus.

Tertius eximium nobis parat ecce laborem
 Saturno genitus Iuppiter, ortus Opi.
 Edidit hic Musas, uatum pia numina, doctas:
 Mnemosyne dicta est quas peperisse nouem.
 Per totidem noctes socium que passa Tonantem,
 Vertice Pierio fortibus aucta redit.
 Calliopen Græco primam sermone poetæ,
 Quod bona uox illi fertur adesse, uocant.
 Quod celebret quæ gesta canit per carmina, Clio,
 Surgit & ex illa gloria, nomen habet.
 Hanc inuentricem historie monumenta tulerunt,

Qua nota antiqui temporis acta forent,
 Dicta fuit dulces Erato quia cantet amores;
 Nam quod erân dicit Graius, amare sonat,
 Illius inuentum connubia prima fuisse,
 Rettulit ad nostros nuncia fama dies.
 At quia multiplici cantu uiret usq; Thalia,
 Inq; dies floret Palladis auctus amor.
 Hac una arboribus fretos autore serendis,
 Rumor ait primos edidicisse patres.
 Melpomene à cantu stetit appellatio: uerùm
 Terpsichore, celeres quòd iuuet ipsa choros.
 Euterpenq; uocant, quoniam delectet, & esse
 Omnibus assuevit grata canore suo.
 Huic primum dulcem modulata est tibia cantum,
 Si ratus à priscis sermo refertur auis.
 Laudibus à multis, mentoriue Polymnia mente,
 Aruorum cultus, noticiamq; dedit.
 A' coelo Vranie, coelestes promere cantus
 Fertur, & astrorum prædocuisse uias.
 Has simul à cantu Latium dixisse camœnas,
 Argiûm Musas, dogmata, certa fides.
 Seu quòd nos doceant: nam fert idiomæ Pelasgum,
 Nostra quod assuevit lingua docere, uerè.
 Siue quòd inquirant, hæ namq; fuisse putantur
 Artibus autores omnibus, atq; duces.
 Quòd tuus his Helicon Boeotia mons dedit ortum,
 Inde Heliconiadum nomina, sepe tenent,

Non procul assurgit quoniam Parnassia rupes
 Phocidis, haud impar uertice, uel niuibus,
 Quam simul has habitasse ferunt, Parnassidas inde
 Carminibus crebris turba diserta uocat.
 Quod Thracum Aonia est regio, contermina terre
 Phocidas, Aonidas hinc uocitare solent.
 Quodq; Cytheronem saltum coluisse feruntur,
 Appellant uatum metra Cytheriadas.
 Pieridas Macedum regio celebrata uocari
 Tradidit antiquo nomine Pieria,
 Emathiam dixere noui, sed Pieris illi
 Pierie dederat nomina sylua prius.
 Sunt qui Pieridum cantantibus agmine uicto,
 A totidem Musis nomina sumpta uelint.
 Thespia Phoeo sedet urbs Helicone propinquo
 Littore, qua genitam Thespida in urbe uolunt.
 Exstitit una nouem Musarum Thespiis alumna,
 Vnde illas soliti dicere Thespiadas.
 Fons tuus est Helicon nitidis purissimus undis,
 Pegasus impacto quem pede pressit equus.
 Hunc Hippocrenem Doros, Romanaq; fontem
 Lingua Caballinum, Pegaseumq; tulit.
 Pegasidas referunt, atq; Hippocrenidas ergo,
 Fonte sub hoc Musas quas habitare canunt.
 Libethrus Macedon latis fons ortus in oris,
 Magnetum populi qua regione sedent:
 Libethra hunc iuxta est antrum, Libethrides inde

Nomen habent, locus his quum sit uterq; sacer.
 Pimpleo de fonte alio uicoue iacente

Sub Macedum campis, quos patet esse uagos.
 Monte uel Orchomenum, Pimpleidas appellarunt:

Quod patet hos illas incoluisse locos.
 Nec mihi Castalius fons in radicibus imis

Parnasi montis prætereundus erit:
 Castalia qui nomen habet de nomine nymphe,

Quo sacra Musarum ludere sueta cohors
 Castalidas tali memorant à fonte poeta,

Quarum perpetuo uerba fauore serunt.
 Mnemosyne extremum tribuit cognomen. at illud
 Syllaba non patitur uersibus esse meis.

Id patronymicis non multum creditur impar,
 Quid faciam? mater prodere sollicitat.

Da ueniam lector, uult Mnemosynidas illa
 Dicere, sic nomen tollere ad astra suum.

Ab Ioue rex olim Messenius ortus Acheus,
 Vnde suum populus nomen Achiuus habet:

Menaq; prolatis in mensam dicta præesse
 Floribus, et Phrygia Xanthus ab urbe cadens.

Mater abest, Ioue nata Venus, pulchraq; Dione,
 Vulcani coniunx tertia dicta Venus.

Ex Venere est generatus Amor. Corymose tonanti
 Myrmidonem fertur nymphe tulisse deo.

Leda Clytemnestram, fuit hæc Agamemnonis uxor:
 Leda Helenam, nupsit que Menelæ tibi:

Quon

Quā Phrygius postquā rapuit Lacedaemone pastor,
In Troiam bello Græcia tota ruit.

Iuppiter ex Leda Pollucem et Castora, fratres

Gignit, equo hic, pugnis inclytus ille fuit.

Nata Ioui ē Cerere est coniunx Proserpina Ditis,

E' Luna exortum te Dionyse putant.

E' Ioue sed nympha Garamantide, prodit iarbas,

Getulum tenuit qui ditione solum.

Nympha Ioui geminos peperitq; Thalia Paliscos,

Hiscentem referunt nomina rursus humum.

Europam niueo mutatus corpora tauro,

Transtulit ad Crete littora nota pater.

Hinc satus es Lycie rex iam Rhadamante future,

Cuius et inferno iura sub orbe patent.

Prodiit hinc Minos, qui post Creten sia regna,

Cum fratre in Stygio iudicat acta foro.

Minoi Androgeum, Phædræ simul, atq; Ariadnam,

Passiphæ coniunx, edita Sole, parit.

Glaucum etiam Minos genuit, cum Deucalione,

Natum Deucalion Idomeneæ tulit.

Orsilocho Idomeneus, Ithaci quem perdidit ensis,

Hicq; omnes tacitis exiliere toris.

Auræ luciferum nixa est Aurora Tonanti,

Ceycem Alcyones edidit ille uirum.

Edidit accipitrem factum quoq; Dædalionæ,

Diataq; Trachinna est nympha utriusq; parens.

Dædalion sed te, latuitq; puerpera, gignit

Penny coniunx credita Lichione.

Qua cithara insignis tibi natus Apollo Philemon,

Parq; tibi est Hermes nobilis Autolius.

Tu quoq; siderci non ultima gloria coeli,

Diceris Orion semen habere Iouis:

Si modò danda fides Nafonis uersibus ulla est,

immictum corio dum bouis esse refert.

Quod licet ediderint facinus tria nomina summum,

Fama patris dignum fecit honore Iouem.

Neptuno Ascreus quanquam Minoida uates

Credidit Euryalen hunc peperisse deo.

Sunt quoq; Trinacrio qui dicant Oenopione

Progenitum, uel quem miserit alma Chios:

illius ex natam Meropen, uel nomine dictam

Candiopen femori supposuisse suo.

Ex illa Hippolagum genuisse, sed ille Dryantem:

iste rex Thracum doctæ Lycurge tulit.

Protulit Augeum rex Harpalicemq; Lycurgus,

Quæ patrem è medijs abstulit ense Getis.

Et te quæ nimio correpta cupidine Phylli,

Ad reditum lento Demophoonte cadis.

Horum nulla datur genitrix, sed ex Aona celsus

Iuppiter è Nympha Mnoside progenuit.

Aone dixerunt ignota matre Dymantem,

Ignotaq; duos esse Dymante satos.

Hinc Asium, tibi qui non uanus annunculus Hector,

Atq; Hecuba, ex alio sed patre, frater erat.

Hinc

Hinc ea, qua sumptis nondum processerat alis
Aesacus in mergum uersus, Alixirhoe,
E' Ioue Sarpedon, peperit quem Laodamia,
At nothus ex illo prodiit Antiphates.
De Ioue Pilumnus, qui stercora ferre per agros,
Et docuit populos pinsere grana rudes.
Huic Daunum Acrisij Danae compressa tulisse
Creditur: a Dauno Daunius ortus ager.
Ex Dauno Turnum formosa Venilia gignit,
Inturnam Daunus matre latente ferit.
Filius etherij Iouis est Acrisius, huius
Laertes, dubio partus uterq; toro.
Laerti coniunx Anticlia fudit Vlysssem,
Et natam pulchris uultibus Echimenem.
Sunt quibus Autolia est Anticlia dicta, patremq;
Qui Laertiade Sisyphon esse putent.
Is latro notus erat, seruans angusta uiarum,
Et saxo impediens praetereuntis iter.
Letaq; quum peteret noua nupta oracula diuûm,
Vim tulit, et seua traxit in antra manu.
Inde grauis peperisse uiro narratur Vlysssem,
Quem Laertiaden Sisyphiumq; uocant.
Penelope est illi satus Icareotide, nulla
Cui par uisa fide est, coniuge, Telemachus.
Telegonus Circei patrios qui noscere uultus
Dum cupit, incautus perdidit ipse patrem.
Ausonius tacito ex utero quoq; natus Vlysi

Fertur.

Fertur, ab hoc fluxit nomen in Ausoniam.
 Mercuriumq; Tonans eduxit Atlantide Maia,
 Portantem gemini nuncia fida poli.
 Myrtilus Oenomai currus auriga parentem
 Hunc uocat. at genitrix non satis ulla patet.
 Huic parit Eudorum soboles Polymela Philantis,
 Huic Lara dat geminos, siue Larunda, Lares.
 Esse Lares, Geniosq; uolunt, data numina bina
 Omnibus. Et uitae, funeris atq; duces.
 Sunt quoq; Penelopen qui uix bene credita uerba,
 Mercurio natum Pana tulisse uelint:
 Non quem Pana deum uenerantur in Arcade terra,
 Sed quem de cunctis sustulit illa proci.
 Mercurio Euandrum peperit Nicostrata regem
 Arcadiae, Euandro stirps geminata fuit.
 Hinc genitrix orta est Pallantia grata Latini,
 Vnde Palatinus nomina sumpsit apex.
 Hinc ferus à Turno confossus uulnere Pallas,
 Et quibus exierit uiscera neuter habet.
 Persea rex superum genuit Saturnius, auro
 Quem pluuio Danae protulit Acrisij.
 Is Persen prima est à quo monstrata sagittae
 Censuit ut quondam Plinius ore graui:
 Mater in obscuro est, quos uerò exinde creauit,
 Edidit hos illi quattuor Andromeda.
 Quattuor è numero surgit mihi primus Brythreus,
 Vnde putant rubro nomina facta mari.

Consequitur Sthelenus, cui durū Eurysthea coniunx,
 Sit licet ignoti nominis illa, parit.

Tertius accedit Bacchemon: filius illi

Ortus Achemenides, Orchamus inde fuit.

Non torus illuxit: sed te uocat Orchame patrem

Leucothoe, tibi quam sustulit Eurynome.

Gorgophonem prodit quarto sed in ordine Perseus,

Pignora quo uates bima recepta ferunt.

Hinc Electryonem, quo sis Alcmena profecta

Herculis aetherea de Ioue facta parens.

Alcaem hinc, qui te Amphytrio produxerit. atqui

Omniū his uentres, qui peperere, latent.

Sunt tamen Alcmenae qui peruenisse parentem

Eurydicen Pelopis, Lysidicen uel putent.

Alcmena Amphytrio de uxore Iphiclea gignit,

Huic puer obscura matre Iolaus adest.

Aeacon Aegina est magno connixa Tonanti,

Qui prius Oenopiam de genitrice uocat,

Et scelera in Stygio cum fratribus excutit orbe.

Phocus ab hoc, Peleus, cum Telamone sati.

Mater abest. duplex Telamone est orta propago,

Diuerso quanquam uenerit illa toro.

Hesiona Teucer nam Laomedontide cretus,

Aiacem dubie progeniū fore.

At Peleus tacita Polydorum sustulit aluo,

Insignem bello Mnesthea quae peperit.

Et Thetide eximium atque inuictae mentis Achyllem

Scribit

Scyria, cui Pyrrhum Deidamia, parit.
 Andromache est, aut Hermione Peripelea Pyrrho
 Foeta. Molossus at est ortus ab Andromacha.
 Nunc genuisse ferunt Polydectam, nullaq; certa est
 Mater: & ignotum, utr, mulier ne fuit.
 Vulcanum regina Ioui tulit inclita Iuno:
 Quem Lemni fabrum, Mulciberemq; uocant.
 Huic Prænestinae fundator Ceculus urbis
 Filius ambiguo contigit è thalamo.
 Cacus & Herculeis oppressus uiribus olim,
 In sua dum tractas diripisti antra boues.
 Dum tua Vulcanus cupido petit ore Minerva,
 Oscula dum pugnas, uimq; pudica fugat
 Natus Erichthonius sparsa de semine terre
 Dicitur. hoc Cephali Procris amica sua.
 Hoc Boreæ coniunx, matrum decus, Orithyia,
 Et rex Pandion Atticus exhibet.
 Esse duas perhibent genitas Pandione Progen,
 Quæ Thracum regis Tereos uxor erat:
 Et quæ trunca fuit linguam Philomela, scelesti
 Ne facinus posset Tereos ore loqui.
 Nulla tamen genitrix, positis tot in ordine natis,
 Emicuit, cuius nomina fama gerat.
 Tullius inde tibi Vulcane est Seruius ortus,
 Cresia cui mater Corniculana fuit.
 Contigit huic duplex, uario sed pectore, natus
 Hæc maior fuit, hæc Tullia dicta minor.

Venter

Venter abest. Aruntis erat prior, altera Luci
 Vxor: Tarquinius quos pater ediderat.
 Dissimilis natura fuit: pius ille, ferocem
 Hic animum gessit: dissimilisq; torus.
 Fato animos iunxere. perit minor, & perit Aruns,
 Lucius & maior conueniuntq; duo.
 Quid moror? impulsu iam sumptæ coniugis, ille
 Regalem ascendit, corripuitq; gradum.
 Dumq; socer prodit solium capturus, ab illo
 Pellitur, & multo uulnere plangit humum.
 Audierat coniunx, regem uisura maritum
 Profiliit, rapidis in fora uecta rotis,
 Dum redit, auriga est uiso genitore perempto
 Territus, & frenis iam retinebat equos.
 Nata uetat, patriosq; iubet proculcet ut artus
 Curribus, & scindat uerbere quadrupede s.
 Filia dura quidem, atq; omni damnabilis æuo,
 Cumq; uiro & natis funere digna graui.
 Hippote Sergesta Ioui te filia Trois,
 Acøle non ficto nixa putatur auo.
 Non minus Hippotades igitur, quàm frater Acestes,
 Diceris. hæc natos uos tulit una duos.
 Multa, sed ignotis proles tibi matribus orta:
 Primaq; Crcycis creditur Alcyone.
 Tum Canace, & Macareus: uetito quos iunxit amore
 Que solet ignotos iungere sæpe Venus.
 Misenusq; iacens tribuit qui nomina monti

Balarum, præstans ære ciere uiros.
 Nec non Salmoeneus, tonitrum qui imitatus Olympi.
 Fulmine sub Stygiis est reuolutus aquas.
 Hoc Tyro genita est, Neptuno facta gemellos,
 Critheaq; Acoliden postmodo nacta uirum.
 Te Cephalus, Procris coniunx, uocat Aeole patrē,
 Hesperus Aurora est cui pariente satus.
 Te uocat Iphiclus, cui pota uenena Podarcem
 Serpentis natum contribuisse uolunt.
 Rex Athamas uocat, inoe cui facta Learchum:
 Illisit saxo quem pater inde furcens.
 Et qui Portumnus, Melicerta est, siue Palemon
 Dictus, et Inous de pariente deus.
 Prima tamen coniunx Athamanti prodidit Hellen
 Neiphile, unde Helles nomina pontus habet.
 Et simul aurato uectum sub equora Phryxum
 Ariete, quum nondum lapsa natasset aquis.
 E' Phryxo, ignota fluxitq; Cyturus ab aluo,
 Paphlagonum de quo terra uocata fuit.
 Acolus est Ephyræ tibi rex et conditor alta,
 Sisyphæ, ab antiquis creditus, esse pater.
 Quem fama Ionij Argeiq; in littoris ora
 Abruptum est olim corripuisse iugum.
 Perdere consuetum saxo de monte reuulso,
 Fors quibus illorum seua dedisset iter.
 Vnde Acheronte situs, prægrandi pondere saxum
 Voluis, et elapsum rursus ad ima petis.

Nuptæ

Nupta tibi Merope est Peligni carmine uatis:

Qua Glaucum et magnum deinde Creonta seris.

Hunc regem accipimus defuncto patre Corinthi

Natam unam, obscuro sed genuisse toro.

Nata Creusa fuit. sponsam hanc non duxit Iason,

Cum patre quod rapta est Colchidis arte focis.

Bellerophon Glaucō est ignoto uentre creatus,

Achimene huic coniunx pignora terna dedit:

Isandrum, Hippolochū, pulchram quoque Laodamiā,

Quae te Sarpedon de Ioue nixa fuit.

Hippolochō est alter Glaucus, sed ab ubere testis

Partus, et hic Phrygijs mœnibus auxit opem.

Crithea uentorum genuit rex Aeolus illi

E' Tyro natos quattuor esse putant:

Aesona, Medae redijt cui fortior aetas

Artibus: hinc Pheritas, Alcimedonque subit.

Hinc Amythaon adest. fratres Polymela et Iason

Aesone sunt orti: nec tamen unde patet.

Hypsipyle Buneumque, Thoantaque gignit Iason,

Aurato felix uellere nomen habens.

Gignit et obscuro Philomelum corpore. Plutum

Ille, sed hic nato sit Pareante pater.

Hinc Paron appellant, quae sit Minoia primum

Dicta, quod hac sedem fixerit ille suam.

Fudit Epitropium Alcimedon. Amythaone creti

Sunt duo: et inde Bias, inde Melampus adest.

Nec quibus è thalamis, patuit. fueratque Melampus

Herbarumq; potens, augurioq; sacer.
 Theodamasq; illo satus est, non segnior augur,
 Suffectus titulis Amphiaræ tuis.
 Mantyna, Antiphatemq; Bias de coniuge Pero
 Extulit. at geminos Mantyon ipse creat:
 Formosum Clytonē, Aurora est qui raptus ab alma:
 Et uatem, nomen cui Polyphidis erat.
 Ille Theoclimene est sacrus pater augure docto:
 Nec tribus his data sunt ubera certa satis.
 Antiphate est, & mater abest, generatus Oicleus:
 Haustus ab hoc satus est Amphiaræ humo.
 Cui natum Amphilochem peperit coniunx Eriphile,
 Quiq; illam Alcæon perdere sustinuit.
 De genitore etiam prodit Batyllus eodem,
 Hoc triplex dubijs nixibus inde puer.
 Tyburtus simul, atq; Corax, Catyllus & alter,
 Mœnia sunt quorum Tyburis aucta manu.

DEORVM GENEALOGIAE, A.

Pylade uersibus conclusæ, Li-
 ber quintus.

TAntalus è Plote est nymp̃ha tibi Iuppiter ortus,
 Quem natum fama est apposuisse deis.
 Ille quidem superum fertur conuiuia fuisse,
 Arcanis summi nec caruisse patris.
 Quæ quoniam est ausus mortalia ferre sub ora,
 Pectora sunt multo pressa dolore Iouis.

Protinus

Protinus ad Stygios pulsus fuit ille recessus,

Pomaq; & inter aquas esurit atq; sitit.

Taygela huic Niobem peperit, quam prole superba,

Teq; uiro Amphion, diriguiffe canunt.

Edidit & Pelopem, tergo qui insignis eburno

Fulsit, ubi infernis est reuocatus aquis.

Quattuor inde Pelops sortus tulit Hippodamia,

Quam uictam celeri duxerat ille rota:

Lyfidicem matrem Alcmena, dirumq; Thyesten,

Atreumq; ferum, Plistheniumq; simul.

Polluit Atrei thalamos scelerata libido

Fratris, & Harpagigen Plistheniumq; tulit.

Tantalus accessit thalamo sublatus eodem,

Sed prior & Pelope nata Thyeste fuit:

Cui pater impurus sese commiscuit, inde

Sanctior Aegisthus non genitore satus.

At miser Atreus natorum epulanda Thyestæ

Membra tori obiecit fraude recepta sui.

Quem mox Aegisthus ferro confecit, & illi

Ereptum patri reddidit imperium.

Filius Atreo Euiolus fuit atq; Melampus,

Tertius Alceon, mater & omnis abest.

Plisthenio geniti Menelaus, & ipse Agamemnon:

Quos Merope exortos matre fuisse uolunt.

Hos pater Atreo fratri, quum cessit in auras,

Tradidit: inq; suam rettulit ille fidem.

Atridas hinc fama uocat, quos extulit Atreus,

Vt genitor primis fidus ab unguiculis.
 Ex Helena Hermionem genuit Menelaus Oresti
 Pactam, nec Pyrrho surripiente datam.
 Quo tamen occiso, rursum hanc sibi duxit Orestes,
 Vt nos antiqui temporis acta monent.
 Te Menelae patrem fortis uocat & Megapenthes,
 Quem tibi foetura Lydia serua dedit.
 Rege Mycenarum fluxere Agamemnone factus,
 Matre Clytemnestra, quos memorasse libet.
 Laodice, Electra, Iphianassa, aut Iphigenia,
 Pulchraq; Chrysothemis: sed nec Alefus abest.
 Altera consequitur mox Iphianassa, & Orestes
 Filius: huius habet semina Tisamenes.
 Huius item, patuit genitrix & nulla, Corinthus
 Quo dicta est Ephyre terra uocata prius.
 Alter ab hoc patris de nomine fertur Orestes
 Editus. hinc populos exiliisse uolunt.
 Fama Iouem magno patrem tulit Hercule factum,
 Quum latus Alcmenae subdidit ille suo:
 Et tribus edixit fieri de noctibus unam,
 Vt posset uoto commodiore frui.
 Seminis Herculei Lydus, Lamyrusq; fuerunt,
 Eurythe rex Iole quos tua nata dedit.
 E' Lydo Lanius processerat: abdita mater.
 Herculis & stirpem tu Diodore tenes.
 Teq; Sophon prodit: genitrix est neutra reperta.
 Hercule ter quimum nascitur inde genus.

Deicoon Megara, Teriomachusq; parente,

Et Creontiades: quos pater ipse necat.

Ille etiam Oxeam genuit: cum matre peremit

Hunc quoq; dum Stygio uictor ab orbe redit.

Ex Paphia (si uera canunt) susceptus Ithoneus,
 ilus et ex aluo Deianira tuo.

Tlepoletum nixa Astyocha est, Sardūq; Crominq;

Atq; Agilem, et Cynnum, cognita nulla tulit.

Telephus ex Auge est, lactatus ab ubere ceruæ,

Et pater Eurypylo, tum Cyparisse tibi.

A' Pyrrho Eurypylus casus fuit: iste dolore

Languit, arboreo stipite membra tegens.

Thessalus Alcida, Phidippus et Antiphus illo

Exorti, certum non habuere torum.

Fertur Auentinus diuo quoq; ab Hercule natus,

Matre Rhea, ut uates Andicus ore sonat.

Inde Scythes, Scythica est regio quo dicta. Gelonum

Addimus: hoc populos de duce rumor ait.

Herculis Heracles dixerunt nomen Achai,

Quod per Iunonem pramia laudis habet:

Viribus infracta superans et mente labores,

Quos audax subiit obijciente dea.

Dictus ab altrice est idem Tyrinthus urbe,

Que Tyrins Argis proxima terra fuit.

Amphitryoniades Alcmene matre creatus

Quod fuerit, cui uir contigit Amphitryo.

At quoniam Alceus pater extitit Amphitryonis,

Alciden uatum carmina sæpe uocant.
 Ipse puer geminos à cunis reppulit angues,
 Elidens tenera guttura pressa manu.
 Vastantem iuuenis Theumesia regna leonem
 Strauit, & inde humeros tergore sultus abit.
 Mox alium Nemeam iuxta, paruasq; Cleonas,
 Qui leo funestus sub regione fuit,
 Hospitio fretus pastoris fortè Molorchi,
 Perculit, & claua quam dedit ille necat.
 Sunt tamen, hunc istumq; putent qui prorsus eundē,
 Et uaria priscos mente fuisse patet.
 Lerneam absumpsit ferro, sed & ignibus hydram,
 Septenum posset quum renouare caput.
 Menalium consecit aprum, quod in Arcade terra
 Monstrum erat, infesto cuncta pauore tenens.
 Hunc alij ad durum perhibent Eurystea tractum,
 Quum nondum letho succubuisset aper.
 Is tamen Arcadiæ uarijs à montibus hausit
 Nomina, quos uersu non memorasse piget.
 Menalus est, Pholoe, Cyllene, atq; inde Lycæus,
 Quo Iouis ætherij templa uetusta sedent:
 Parthenius, Lāpheus, Nonacris, & ipse Erymanthus;
 Vnde Erymanthcum fama uocauit aprum.
 Arthemiscus item. sedenim quia Theßsalis ora,
 Menala, & Arcadicum continet omne solum:
 Menaliam consucta seram sunt carmina uatum,
 Et magicos uersus dicere Menalios.

Acripedem ceruam, atq; auratis cornibus, olim
 Menalium solita est quæ coluisse nemus,
 Alcides potuit celeri comprehendere cursu,
 Et captae spoliū cornuā fulua tulit.
 Symphalidas summo percussit in aere telis,
 Symphalus Arcadico quas tulit orbe lacus.
 Corpore tam grandi uolucres, ut lumina possent
 Solis, et obducta tollere nube diem.
 Taurum Cecropias immani corpore terras
 Vastantem, Herculeæ perdomuere manus.
 Victus et ablato cornu est Achelous ab iisdem,
 Se licet in formas uerteret ille nouas.
 Palma sequens illi uenit Diomede perempto,
 Treijcijs olim Bistonijsq; duce,
 Hospitibus qui suetus equos depascere cæsis,
 His cibus Alcida subiiciente fuit.
 Busirim Aegypti regem, qui proxima Nilo
 Diripiens, toto littore saeuus erat,
 Hospitis innumeri fœdans quoq; templa cruore,
 Occisum illius obtulit ipse deis.
 Antæum Lybicus cui regia Lixus in oris,
 Cui fuit immani corpore terra parens,
 Omnibus infestum, terræq; mariq; cruentum,
 Perdidit, inq; ulnis compulit ire neci.
 Tum geminas pelago fertur posuisse columnas,
 Qua sese Oceano porrigit unda minax.
 Atq; duos montes, Abilam Calpenq; recisos,

Perpetuum solitos continuare iugum.
 Hesperidum uigili mala asseruata dracone
 Aurea confecta sustulit inde fera.
 Geryonem triplici forma Tartesia nactum
 Littora, et Hispana sub ditione pecus,
 Strauit, et ablatis gregibus perduxit in ortus,
 Hesperij magnum quod decus orbis erat.
 Thermodoontiacam spoliauit Amazona baltheco,
 Huncq; Mycenæi regis ad ora tulit.
 Nec Cacus Herculeas uires et pondera clauæ
 Fugit, ubi auersas traxit in antra boues.
 Sed iacuit, foribus linquens affixa cruentis,
 Quæ dederat letho perditus ora uirum.
 Centauros solita domitos uirtute peremit,
 Pirithoi cupidos dissociare torum.
 Amphitryoniade pactam quoq; Deianiram,
 Eurythus optaret quum rapuisse ferox:
 Fædisfragum rapta fixit Calydonide Nessum,
 Eueni ut tumidas exuperauit aquas:
 Sanguine qui moriens tibi Deianira fluentem
 Pestifero uestem tristia dona dedit.
 Neleos undenam sobolem, patriamq; domumq;
 Diruit, in Pylîos dum grauiora parat.
 Vnus abit tanta Nestor subtractus ab ira,
 Possset ut in Phrygios utilis ire suis.
 Bergion, Albionemq; tibi Neptune creatos,
 Sistere dum uellent prætereuntis iter,

Ad Rhodanum & lapidū campum, cessante pharetra

Fundere Gnosiaci noxia tela soli:

Imbribus adiutus lapidum, Ioue pauca rogato,

Vicit, & inceptam protulit inde uiam.

Prostravit cetum, soluit scopuloq; puellam

Hesronam, Phrygio Laomedonte satam.

Mercedem & tædæ natæ tantiq; laboris

Cum patre, diuino semine pactus equos.

Periurum posthac regem, & promissa negantem

Vltus, in Iliacos prælia magna tulit.

Deleuitq; urbem, & populos cum rege peremit,

Abduxitq; illi qui puer unus erat.

Sumere quem Priami nomen uicinia fecit,

Hunc redimens auri pondere ab hoste graui.

Extremam Italiae quum prædo Lacinius oram,

Græcia quæ magna est, in scelus omne daret;

Multaq; diripiens infestior omnibus esset,

Concidit Alcide percutiente manu.

Condita Iunoni qui templa Laciniæ dixit,

Quodq; iacent furis mons sibi nomen habet.

Alcmene genito, seuorum est causa laborum,

Dixerat Eurystheus, maxima Iuno tibi.

Atq; hinc Alciden telo penetrare trifulco,

Iunonis mammam non timuisse ferunt.

Terrigenum superi tremarent quum prælia, quisq;

interiore poli sede receptus erat.

Nutabat curuum nimio sub pondere cælum,

Casuros

Casuros poterat terra timere deos.
 Protinus Alcides magno sociatus Atlante
 Orbem humeris subiit, sustinuitq; suis:
 Aut cum fessius Atlas humerum mutare pararet,
 Hercules interea membra tulere polum.
 Ductaret quum forte boues Tyrrhinius olim,
 Qua Siculum cohibent littora longa fretum:
 Ecce uorax anus una pecus furata Charybdis,
 Coeperat abstrusis occuluisse locis.
 Amphitryoniades tumidas hanc misit in undas,
 Quas illa absorbens, ut pecus ante, rapit.
 Hinc Erycem Butæ, Siculas qui rexit habenas,
 Viribus eximium, caestibus ipse necat.
 Plutonem Pylis, ipso oppugnante, fauentem,
 Percussit teli cuspide tergemini.
 Quod nisi Pæonijs foret ille adiutus ab herbis,
 Omnia morte premens, ipse peremptus erat.
 Erginum Orchomeni mira feritate tyrannum
 Sustulit, atq; urbi libera colla dedit.
 Ad Sagarim fluvium, qui Lydia temperat arua,
 Sævus inauditi corporis anguis erat.
 Hic homines rapiens, et agros et cuncta terebat,
 Qui tamen Herculeo robore cæsus obit.
 Iussus ad Hesperios olim dum pergeret hortos,
 Deuius à recta coeperat ire uia.
 Caucasum ingressus, uinctumq; Promethea uidit,
 Pascentemq; iecur non pereuntis anem.

Quem

Quem miserans, aquilam fixit, qua caesa sagitta est,

Dicitur hæc astris esse relata poli.

Pirithoum Theseus Stygias comitatus ad umbras,

Stabat in inferno carcere uinctus adhuc.

Id postquam Alcides didicit, per operta Laconum

Tenaron ingressus, limina Ditis adit.

Liberat Aegiden, triplici ligat inde catena

Cerberon, abstractum donat habere uiro.

Soluit & Alcesten Pelæ, pro coniuge mortem

Quæ subit Admeto, uiuus ut ipse foret.

Rettulit hanc illi, Stygioq; ex orbe retractam,

Rursus in aerio sistere posse dedit.

Comperit infernis cum iam rediisset ab undis,

Nescio quem Thebis imperitare Lycum.

Ceperat hic solium uiolento iure, subacta

Herculis & Megare coniuge letus erat.

Deiectam regno occidit, Thebasq; tyranno

Soluit, & oppressa dempsit ab urbe iugum,

Mox furijs captus, seua Iunone magistra,

Vxorem & natos sustulit ense suos.

Eurytus Oechaliæ natam promiserat illi

Rex Iolen, stabili iungere connubio.

Fallentem Alcides, & tradere uelle negantem,

Perdidit illius cum patriaq; domum.

Inde Iolem raptam tanto dilexit amore;

Illius ut iussu quodq; subiret opus.

Senferat id coniunx, & Deianira morantem

Alicere ad sese credula posse uirum.
Acceptam à Nesso uestem pia dono marito
Coniugis immemori misit habenda sue.
Inducrat missam, quæ dum uenatibus instat,
Humidus et toto corpore sudor abit.
Ipsius occulto penetrauit membra ueneno:
Quod, nisi mors potuit dira leuare nihil.
Concidit ille igitur muliebri uictus amore,
Qui nihil inuictum liquit in orbe feror.

F I N I S.

INDEX

A Bas	442.476	ageus	473
abila	495	ageon	446
absyrtus	446	egiale	449
Acasta	149.469	egialeus	463
acastus	473	agina	464
accipitris & lusciniæ a-		agisthus	442.491
pologus	15	agle	448
aceste 465. acestes	487	Aclo	143.471
acheus, achiui	480	emulatio duplex	13
achelous	147.464	Aeneas	197.461
achemenides	485	eneas secundus	462
acheron	445	eneum seculum	11
acheffomenus	465	Acoli prosapia	487
achilles	197.467.485	eon	449
achimene	489	eones	446
acblis 83. acis	470	Aerumna noctis F.	139
acmon 175 (442.483		Aesacus	461.483
acrioius 476. acrisius		esapus	144
actea	141.468	esculapius	450
acteon 450. actor	474	esippus	467
actorius	471	eson	489
Admete 149. adonis	445	etatis descriptio	43.98
adraustus	443.450	estate quali uictus ratioe	
aeacus	197	utendum	43 (9
edō 456. etes	193.446	etatū quatuor descriptio	
		ether	

I N D E X.

ether 440. Noctē pro-	alcinous	473
gnatus 131	alcmaeon	490
ethiops 466	alcmena 193. 485	
ethiopes 450 (tes 466	alcmena una noctē & iō-	
ethra 463. 472. athlan-	uis et Amphitryōis cō	
etotus 474	gressum passa 63. 67	
Agamemnon 491	alcione 449. 470. 487	
eius proles 492	alecto 445. alesus 493	
agathon 461	alexicacos Apollo cur di	
agaue 141. 195. 443. 468	ctus 451	
agauus 461	alexirhoe 461. 483	
agenor 442. eiusq; pro-	alocus 446	
sapia 443 (193	alphenor 456	
agiles 493. aglaia 189.	alpheus 147. 466. 467	
agriculturreprecepta 29.	althaus 461. althea 475	
31 & inde	alysius 457	
agrippa 462	Amalthæa 471	
agrius 197. 475	amata 470	
agyieus 454	amathyia 468	
Aiax 485. Alba 462	ambrosia 449	
albū 496. albiones 471	amicitia 139. amiclas 459	
albula 462. alcæus 485	amicus fratri non facien-	
alcathoos 462. alceō 491	dus æqualis 53	
alceste ab inferis reducta	amor 440. 480	
per Herculem 499	amor deorum pulcherri-	
alcides 493	mus 131	
alcimedon 489	amor Veneris comes 137	
	amo-	

I N D E X.

<i>amoris uis</i>	121	<i>antæus</i>	440.	<i>anthea</i>	93
<i>amphiaræus</i>	443.490	<i>anthos</i>	473.	<i>antia</i>	443.
<i>amphilochus</i>	490	<i>anticlia</i>			483.
<i>amphinome</i>	468	<i>antigone</i>			444.
<i>amphion</i>	442.449	<i>antigonus</i>			472.
<i>amphione</i>	443	<i>antiloclus</i>			473.
<i>amphiro</i>	149	<i>antimachus</i>			476.
<i>amphirhoe</i>	467.469	<i>antiodon</i>			460.
<i>amphitrite</i>	141.191.468	<i>antiopa</i>			443.
<i>amphitryo</i>	485	<i>antiphates</i>	483.490		
<i>amphitryoniades</i>	493	<i>antiphonius</i>			461.
<i>amulius</i>	462	<i>antiphus</i>	460.493		
<i>amycus</i>	472.476	<i>Aon, aonia, aonides</i>	<i>Musæ</i>		
<i>amymone</i>	197.442.472		471.479.482		
<i>amythaon</i>	363.489	<i>Apate</i>	138.	<i>apeliotes</i>	447
<i>Anaurus</i>	99	<i>aphidas</i>			476.
<i>anchises</i>	461	<i>aphricus</i>			447.
<i>ancilla liberos habēs mo-</i>		<i>aphrodite</i>	445.	<i>curdicta</i>	
<i>lesta</i>	45	<i>Venus</i>			137.
<i>androgeus</i>	481	<i>amphrogenia</i>			445.
<i>andromache</i>	460.	<i>apis</i>			441.
<i>angitia</i>	446	<i>apollo</i>	191.446.449		
<i>animal qui primus occi-</i>		<i>apollo primus</i>			445.
<i>derit</i>	474	<i>apollinis cognominū ra-</i>			
<i>anna</i>	443 (495	<i>tio</i>	451.	<i>inde</i>	
<i>antheus Herculi domitus</i>		<i>apri ab Hercule domiti</i>			
<i>antegorus</i>	456	<i>uaria cognomina</i>	494.		
		<i>C</i>		<i>apfeu-</i>	

I N D E X

<i>apscudes</i>	468	<i>arne</i>	93.99
<i>Aquilo</i>	447	<i>arthemiseus</i>	494
<i>Arabs</i> 450. <i>aræus</i>	477	<i>arthemis</i> 455. <i>aruns</i>	487
<i>arationis tempus ex mo-</i>		<i>aruorū cultus Polymniae</i>	
<i>du</i>	30.35.37.45	<i>inuentum</i>	478
<i>arborum fationis Thalia</i>		<i>Asbolus</i>	79
<i>inuentrix</i>	478	<i>ascalaphus</i>	445.474
<i>Arcadie montes</i>	494	<i>ascanius</i>	460.462
<i>arcas</i>	447.449	<i>asclepius</i>	451.469
<i>archemorus</i>	456	<i>ascra miser uicus</i>	47
<i>arcturi ortus</i>	42	<i>asia nymphe</i>	149.448
<i>arctus</i>	79 (467	<i>asius</i> 482. <i>asopus</i>	464
<i>ardescus</i> 147. <i>ardiscus</i>		<i>assaracus</i>	459.461
<i>aretcs</i> 473. <i>arethusa</i>	448	<i>asterie</i> 153. 447. 449. 452	
<i>argeus mons</i>	159	<i>asteropus</i> 465. <i>astra</i>	151
<i>argenctes</i>	454	<i>astræus, astra</i>	151. 446.
<i>argentea etas</i> 9 (447.			447. 466. 467
<i>arges</i> 133. <i>argestes</i>	151	<i>astyanax</i>	460
<i>argæus</i>	450	<i>astycratia</i>	456 (493
<i>argia</i>	443.444	<i>astylus</i> 476. <i>astyoche</i>	
<i>argulus</i>	459	<i>Atalāta</i> 442. 472 et 475	
<i>argyrotoxi</i>	454	<i>athamas</i> 488. <i>athis</i>	462
<i>ariadne</i>	193. 481	<i>atlas</i> 161. <i>cœliger. ead.</i>	
<i>aricia</i> 472. <i>arime</i>	145		448
<i>arion equus</i>	73 (463	<i>atrcus</i> 491 <i>atride. ibid.</i>	
<i>arista</i> 461. <i>aristæus</i>	195.	<i>atropos</i> 83. 139. 189. 440	
	450. 463	<i>auararca</i>	459
			461

I N D E X

<i>audaciam ad diuitias iu-</i>		<i>bactes</i>	456.	<i>balius</i>	448
<i>uare</i>	23	<i>bassarus, bassara uestis, et</i>			
<i>auentinus</i>	462. 493	<i>locus</i>	458		
<i>eugens</i>	482. <i>augis</i>	<i>bathyllus</i>	470		
<i>aureum seculum</i>	9	<i>Beatorum insulæ</i>	13		
<i>aurora</i>	149. 446	<i>bellerophon</i>	147. 489		
<i>auroræ proles</i>	151. 195	<i>belus</i>	442. 443		
<i>aurora laborem promo-</i>		<i>bergios</i>	471. 496		
<i>ueri</i>	43	<i>Bianor</i>	476. <i>bias</i>	490	
<i>ausonius, ausonia</i>	483	<i>biantis</i>	473		
<i>auster</i>	447	<i>biblinum uinum</i>	45		
<i>autolia</i>	441. 483	<i>bimater</i>	457 (442		
<i>autolius</i>	441. 482	<i>biblis</i>	446. 465	<i>bona</i>	
<i>autonoe</i>	195. 443. 449.	<i>bonorū malorumq; sum-</i>			
468	(450	<i>ma in dijs</i>	51		
<i>autonome</i>	141. <i>autous</i>	<i>boreas</i>	151. 447		
<i>autumni descriptio</i>	45	<i>boreæ uis</i>	39. 41		
<i>Axius</i>	465. <i>Azidas</i>	<i>branchus</i>	450		
	474	<i>briareus</i>	133. 169. 175.		
B			177. 446		
<i>Babactes</i>	456	<i>briarei sedes</i>	184		
<i>babylon</i>	450	<i>briton</i>	476. <i>bromius</i>	457	
<i>bacchemon</i>	485	<i>bromus</i>	477		
<i>bacchus</i>	449	<i>brontes</i>	133. 470		
<i>bacchi cognomina</i>	456.	<i>bryseus, brysea urbs</i>	458		
<i>inde</i>		<i>Bucolium</i>	459		
<i>bacchi proles</i>	456 (193	<i>busyris</i>	470. <i>Herculi</i>		
<i>bacche nuptæ Ariadne.</i>			do-		

I N D E X.

domitus	495	capetus	400
Duchès	472	capre estate pingues	43
C			
Caballinus fons	479	capua unde dicta	462
vacus 486. Herculi domi		capys 461. carduns	458
tus	496	carthago	458
cadmus	195 443	cassandra	460
cadmo nupta Harmonia		castiopea	442
191		castalius fons, castalia, ca	
Cecias	447	stalides Muse	480
cæculus 486 cæneus	477	castimira 461. castor	482
cæcus	147. 467	catyllus	490
cælais	448. 449	cæunus	446. 465
cæciope	446	Cebrión	462
calisto	447	céleno	449
callianassa	468	celius 441. ceneus	77
callianira:	ibid.	centauri 476. coruq; no	
calliope	129. 450	mima. cad. (490	
callirhoe	143. 149. 195	centauri Herculi domiti	
calpe	495	cephalus	195. 486. 488
calydonius aper	475	cephifus	464
calypso	149. 197. 448	cerberus 145. Herculi ab	
camander	460	inferis abductus	499
camœna	478	cerberi officium	179
camæce	487	cerceis 149. ceres 155. 195	
candiope	482	ceres prima 444. secun-	
cæcio	450	da	469
		cerrha 452. certaldus	439
		ceto	

I N D E X.

ceto 131. 143.	coryx 481	clymen 149. 159. 448.
Chaon 461		463. 466. 468. 469.
chaos 131. 439		clyonius 478
charites 188		clypei. Herculei descri-
charitum sedes 127		ptio 75. in de
charon 440		clytemnestra 481
charybdis 498 (145		clytie 149. 409
chedria 449. chimæra		clytion 459. clyton 499.
chiron 469. phillyrides		cocytus 445
197		cœlibatus incōmoda 167.
chloris 443. 456. 473		cœlum 316. terræ F. 131
choxœbus 460		cœli et terræ F. 440. inde.
chreseis 469		cœli genitalia à Saturno.
chromis 476		filio execta 135.
chromius 473		cœlius 440. eius propa-
chronis 446. 448		go 444. cœneus 477
chrysaor 143		cœus 133. 446. 447
chrysaonis proles 195		coniugij boni commodi-
chrysocomus 454		tas 167
chrysothemis 493		connubia, Eratus Musæ.
Cicadas rore pasci 93		inuentum 478
cilix 443. cinyras 444		contentio 139.
circe 193. 446. 463		cōtētionis duo genera 13
circes filij 197		conuiuandi modus 25. 53.
Clarius 453 (467. 477		corax 499
cleodoxe 456. clio 129.		corinthus 450
clotho 83. 139. 189. 440		corniculana 486. 493.

C 3 coro-

I N D. E X.

coronis	450.476	cymodoce	141.467
corufice	463. corus	cymopolia	183
corymofa	480	cymothoe	141.467
cottus	133.169.171.175	cynæthus	452
cotti fedes	183	cynofura	447
Craterus	197	cynthia, cynthius	452
credulitatis pernicies	27	cypariffus	493
creō	489. creōtiades	493	cyprigena cur Venus
creus	133. creufa	460.462	cyprogenia
crimnifcus	465. crio	151	443
crifia	149	cyrene	450.463
critheus	488.489	cyrnus	493
critō	466. cromenos	461	cyrra, cyrreus
cronis	469. crotope	450	454
cupiditatis fedes	127	cythera, cytherea	443
cupido	441.443	cytherea cur Venus	137
Cyane	446.465	cytheron, cyteriades	Mu
Cyclopes	133. unde diffi.	fe	479
ibid.		cytorus.	488
Cydippe	468 (471		
Cygeus Martis P.	63.69.	D	
Cygnus Hercules pugna		Dædalion	441.481
93 inde		dæmones ex hominib.	11
Cygni mors	95	Damafithon	456
Cyllarus	476. Cyllene	danae, danaides	442
Cymatolege	141 (441	danaus.	ibid.
Cymo	141.468	danis	476. daphne
		daphnis	460.461
		dardanus, dardania	450.
		459.	

daunus,

I N D E X

<i>daunus, daunia</i>	483	455.474
<i>Deianira</i>	475	<i>dictys</i> 476. <i>dido</i> 449
<i>deicoon</i>	493	<i>dies</i> 440
<i>deidamia</i>	436	<i>dies interdum mater, in-</i>
<i>deimos</i>	79.99.190	<i>terdum nouerca</i> 61
<i>deiopœa</i>	468	<i>dies Nocte prognatus</i> 121
<i>deiphile</i>	443.475	<i>dierum obseruatio</i> 57
<i>deiphobus</i>	460	<i>diffidentie perniciēs</i> 27
<i>delia</i> 455. <i>delius</i>	452	<i>dij hominum custodes in</i>
<i>delos unde dicta</i>	453	<i>terris multi</i> 19
<i>deli nomina diuersa</i>	452	<i>dij sacrificandum</i> 25
<i>demolcon</i>	476	<i>in Dijs bonorum malo-</i>
<i>demophoon</i>	472	<i>rumq; summa</i> 51
<i>deorum obseruatio</i>	53	<i>dimidium plus toto</i> 8
<i>deorū periuriū qualiter</i>		<i>dimocoon</i> 461
<i>puniri solitum</i>	181	<i>diocles</i> 466. <i>diomede</i>
<i>deos inter homin. obuer-</i>		475
<i>sari actionū arbitros</i>	19	<i>diomedes Herculi domi-</i>
<i>desideriū, Veneris cōmes</i>		<i>tus</i> 495
137		<i>diōe</i> 149.469.472.480
<i>deucalion</i>	448.481	<i>dionysus</i> 193.441.448.
<i>dexamena</i>	468 (455	481
<i>Diana</i>	191.440 449.	<i>dionysius</i> 457. <i>dirce</i> 446
<i>diane cognomina</i>	455	<i>dithyrambus</i> 457
<i>inde</i>		<i>diuitie quæ optime</i> 23
<i>dice</i> 189. <i>dicomoon</i>	461	<i>diuitiarum parandarum</i>
<i>dictyna, dictynus mons.</i>		<i>ratio</i> 29
		C 4 do-

I N D E X.

dolores 139.	dolus 440	Enceladus	445
domas imperfecta nō re		endelechia	459
linguenda	55	ennius 471.	enyo 148
donatio bona	27	Epaphus	441
doris 141.149.460.		ephialtes	471
468.469		ephyre 458.488.492	
dorus 470.dorydon 491		epimetheus 161.448	
dorylas	476	epimetheo suscepta Pan	
doto 141.468		dora; omnium malo-	
dryalus 79.dryas 77.482		rū causa hominib; 7	
drymo 468. dymas 483		epinitus	456
dynamene 141.467		epitesia	469
E		epitropius	489
Ebuleus	441	Erato 129.141.468.478	
echemon	461	eraphiotes 457 (449	
echephron 473 (483		erebus 131. eiusq; filij	
echinna 145. echimene		erginus Herculi domitus	
Egestas	449	498	
Eione 141.468		erichthonius 459.486	
Electra 142.149.449.		eridanus 147. 467 (459	
450.459.492		eridupos 477. erigone	
electryon ab Amphitryo		erinnyes unde procreate	
ne cæsus	65.71	137	
eleus	457	eriphile	490
eleuthere	127	ericina	472
Emathia	479	crymanthus, crymætheus	
emathion	195	eper	495
		cry-	

I N D E X

<i>erynome</i> 485.	<i>eryphile</i>	<i>europa</i> 469	<i>eurus</i> 447
<i>erythia</i> 143	(443)	<i>euryle</i> 143.470.483	
<i>erythreus</i>	484	<i>eurymia</i>	141
<i>eryx</i> , <i>Erycina</i>	443.473	<i>eurycides</i>	450
<i>eryx Herculi domitus</i>		<i>eurydice</i>	473.485
	498	<i>euryma</i>	470
<i>Elipius</i>	459	<i>eurymedes</i> .	<i>ibid.</i>
<i>Etacles</i>	444	<i>eurymedon</i> .	<i>ibid.</i>
<i>Euadne</i>	474	<i>eurynome</i> 149.189	443.
<i>euagore</i> 141.	<i>euan</i> 457		450.463.469
<i>euander</i>	458.484	<i>eurynomus</i>	476
<i>euarne</i> 141.467	(468)	<i>eurypylus</i>	498
<i>euchios</i> 458.	<i>eucrate</i> 141.	<i>eurystheus</i>	485
<i>eudora</i> 141.149.449		<i>eurythea</i> 195	(145
<i>eudorus</i> 484	(469)	<i>eurythus</i> 496.	<i>eurytion</i>
<i>euenus</i>	147.467.	<i>eurytus</i> 476.	<i>Herculi do</i>
<i>euhyos</i>	458	<i>mitus</i> 499	(<i>dius</i> 77
<i>eulimene</i>	141.468	<i>euterpe</i> 119.478.	<i>exa-</i>
<i>eumelus</i>	458		<i>F</i>
<i>eunice</i>	141.468	<i>Falx Saturni adamantina</i>	
<i>eunomia</i>	189	<i>fama</i> 440	(135
<i>euphrosyne</i>	179.449	<i>fama cura habenda</i>	57
<i>eupompe</i>	141.468	<i>fames</i> 440.	<i>ignaviae co-</i>
<i>euroauster</i>	448	<i>mes</i> 23.31	<i>inde</i>
<i>euronotus</i> .	<i>ibid.</i>	<i>fatum</i> , <i>Noctis filia</i>	157
<i>europa</i>	149.443	<i>Faunus</i> , <i>fauna</i>	470
<i>europa raptus</i>	481	<i>faunius</i>	447

I N D E X.

<i>Ferreum seculum</i>	14	<i>Gelonus</i>	493. <i>genij</i>	484
<i>figulus figulo inuidet, et</i>		<i>genion</i>	143. 195. <i>Herculi</i>	
<i>cætera</i>	3	<i>domitus</i>	496 (137	
<i>Flora</i>	473	<i>gigantes Terra prognati</i>		
<i>flumina nō citra religio-</i>		<i>Glaucia</i>	141. 467. 469	
<i>nem transeunda</i>	55	<i>glauconome</i>	141. 468	
<i>in Fluiuiorum alueum nō</i>		<i>glaucus</i>	481	
<i>meiendum</i>	57	<i>glaucus alter.</i>	<i>ibid.</i>	
<i>fluiuiorum progenies</i>	47	<i>Græe</i>	143	
<i>Fontis descriptio</i>	45	<i>græcia magna</i>	497	
<i>cum Fratre etiam ludæte</i>		<i>granicus</i>	147. <i>gratie</i>	449
<i>adhibendus testis</i>	27	<i>gratiarum domus</i>	127	
<i>Fraus</i>	139. 440	<i>grenicon</i>	467	
<i>frumenti uertendi tēpus</i>		<i>gorge</i>	475	
	45	<i>gorgitiō</i>	461. <i>gorgō</i>	459
<i>fucis similes ociosi</i>	23. <i>et</i>	<i>gorgones</i>	143. 470	
<i>mulieres</i>	167	<i>gorgophon</i>	485	
<i>fulgur. et fulmen unde</i>		<i>gratia</i>	440. <i>gratie</i>	189
<i>Ioui</i>	159	<i>grynæū nemus, gryncus</i>		
<i>furie</i>	445	<i>Apollo</i>	454	
<i>furiarum tempus</i>	61	<i>gryncus</i>	476. <i>grynias</i>	454
G		<i>gygantomachia</i>	169 <i>inde</i>	
<i>Galatea</i>	141. 467. 470	<i>gyges</i>	133. 169. 175. 177	
<i>galaxaure</i>	149. 469	<i>gygis sedes</i>	183	
<i>galene</i>	141. 468	H		
<i>Ganymedes</i>	459	<i>Halia</i>	468	
<i>garamas</i>	450. 493	<i>haliacmon</i>	147	
		<i>hali-</i>		

I N D E X.

balimede	141.468	heracles	498
halius	473	hercules 193.441. cūq;	
harmonia	191.195	filij	492
harpagige	491	hercules Iouis ex Alcme-	
harpalice	448.482	na F.	63.69
harpyie	143.471	hercules quartus	449
hebe 191. Herculi nupta		hercules unde dictus	493
193.473		hercules furens	499
hecate 153. opum largi-		herculis aduersus Cygnū	
trix	153.456	pugnaturi armatura	73
hecates laus à præstantia		herculis ad inferos descē	
153		sus	498
hector	460	herculis cognomina	493
hecubæ proles.	ibid.	herculis columnæ	495
helena	480	herculis cum Marte pu-	
helenus	460	gna	97
helicaon.	ibid.	herculis Cygni pugna	
helice	93.447	95	inde
helicon, heliconiades Mu		herculis interitus	499
se	123.478.479	herculis labores	495
helimus	477	inde	
hellanus	448	herculis scutū quale	75.
hellaros 449. hellas 448		77	inde
helle, hellepontus	488	herculi casa hydra	143
helope 470. helops 476		domitus Geryon	195.
heneti 461. heniocha 71		496 leo Nemæus	149
heptaporus	147.467	herculi nupta Hebe	191
		her-	

I N D E X

hermaphroditus	445	hippocrite	121. hippocrene
hermes	441	nides	419
hermes trismegist.	466	hippolagus	482
hermiöe	443. 474. 486	hippolytus ab Aesculapio	
hermus	147. 467	ad uitã reuocatus	459
heroum etas	13	Hippolytus, Hippolyta,	
heroum clades ad The-		472	
bas & Troiam. ibid.		hipponoe	141. 468
hesiodus opilio, carmen		hippotes, hippotades	467
à Musis doctus	123	hippothoe	141. 468
hesiodus carmine uictor		hipporious	461. 487
tripode donatus	49	hirceus	470
hesiodi nauigatio. ibid.		hirundo uere prodit	43
hesiodi pater Cuma A-		historia inuentrix	Clio
scrã nauigando pro-		Holmium	123 (477
fectus	47	hominum sortis uarietas	
hesione liberata Nereidi		ex louis consilio	3
459. 485. 497		hominibus cur tradita	4
hesperethusa	448	superis iusticia	23
hesperides	143. 448. No-	honor	445. hopleus
ctis Ff.	139	hore	5. 189. 446
hesperus	448. 488	hospitem & supplicẽ le-	
Hicetaon	459	dere, par delictum	23
hierã	468	hospitalitatis ratio	58
hippomanes	442. 472	hyas, hyades	448
hippasus	476	hydra lerneã	145
hippo	149. 469	hyemis descriptio	57. 39
hippodamia	462. 467	hyleus	

I N D E X

byleus	476	ignigena	458
bylonome.	ibid.	ilia Rhea	462
bymante	450	ilioneus, ilione	456. 460
bymeneus	456	ilithya	190. 455
hyperion	151. 446	ilus, ilione, iliū	459. 493
hypermeſtra	442	Imbricus	477
hyperuius	474. hypſipy	Inachus	464
1	(le 456	industria hominibus o-	
lacchus	457	ptima	35
ialmenus	474	iniurie pernicies 17. pœ-	
ianaffa	468	na qualis à dijs infer-	
ianira	149. 468. 469	ri ſolita.	ibid.
iānthe	149. 469	ino, inous	195. 488
iāpetus	133. 446. 448	inoc	443
iāpeti progenies	159	inſula beatorum	13
iārbas	481 (489	inuidia	440
iāſius	195. 442. iāſō 446.	io	441. 464
iāſoni rapta Medea	197	iocasta	444
icarus	459	iolaus Herculis auriga	
ida 197.	ideus 460	63. 71. 87. 450. 485	
idomeneus	481	irole rapta Herculi	492.
idothea	463	ionius	458 (499
idyia	149. 193. 469 (37	iouius cōſilio diuerſam cō-	
ignauia comets, fames	23.	ſe hominum ſortem 1	
ignauia deteſtatio	35 37	iouis mens aliaſ alia	37
ignis à Prometheo dijs		iouis oculus omnia uidēs	
ſurreptus	5. 154	iphates	460 (21
		iphi-	

I N D E X

<i>iphimedia</i>	471	<i>Iupiter secundus</i>	444.
<i>iphiclus</i> 485. <i>Alcmena</i>		<i>eius soboles</i>	449
<i>Amphitryonis F.</i>		<i>Iupiter tertius</i>	469. 477
63. 69		<i>iuramentum</i>	139
<i>iphiclus</i>	488	<i>iusticia cur solis homini-</i>	
<i>iphigenia</i>	492	<i>bus tradita à superis 21:</i>	
<i>iphinous</i>	476	<i>iusticia uirgo, Iouis filia,</i>	
<i>Iphthima</i>	459	19	
<i>ipsea</i> 446. <i>ipseus</i> 464		<i>iusticie neglectæ poena,</i>	
<i>irene</i> 189. <i>iris</i>	143	17. <i>et custodite premiũ</i>	
<i>iris quãdo mitti solita</i>	181	<i>à dijs quale. ibid.</i>	
<i>Isander</i>	489	<i>iustum esse, periculosum</i>	
<i>isis</i>	441. 448	<i>iam</i>	21
<i>ismene</i> 444. <i>ismenus</i> 456		<i>iuturna</i>	483
<i>ister</i> 147. 467. <i>ifus</i>	461	<i>ixion</i>	476
<i>ithoneus</i>	493	<i>ixionis poena</i>	477
<i>itylus</i>	456	L	
<i>itys</i>	474	<i>Labdacus</i>	443. 444.
<i>Iulia gens</i>	462	<i>labor</i>	139. 440
<i>iulius.</i>	<i>ibid.</i>	<i>labor hominibus destina-</i>	
<i>iuno</i> 155. 355. 469 <i>eiusq;</i>		<i>tus à dijs</i>	29
<i>proles</i>	473	<i>laboris commendatio</i>	21
<i>iuno postremo Ioui nu-</i>		<i>laborem promoueri au-</i>	
<i>pta</i>	191	<i>rora</i>	43 (459
<i>Iunonis filij</i>	191	<i>lacedæmon</i>	443. 450
<i>Iupiter</i> 157. 441 <i>in Creta</i>		<i>lacheſis</i>	83. 139. 189. 440
<i>educatus</i>	157	<i>lacinius latro, Lacinia</i>	
		<i>Iuno</i>	

I N D E X

luno	497	leo Nemeus	145
ladon	147.467	leonis irati descriptio	97
leda 480.	laertes 483	leonū inter se cōgredien	
laertiades	483	tium descriptio	91
lagia 452.	laius 444	leucosia	464
lampetusa	466	leucothoe	485
lampetia	446.466	liachmon	467
lampheus	494	liagore	141.468
lampfacius	443	liber	457
lāpus 459.	lamyrus 492	liber primus 441.	secun-
laocoon	461	dus.	ibid.
laodamas	473	liberalitatis commenda-	
laodamia	483	tio	27
laodice	460	liberis gignendis quando	
laomedia 141.468	(461	danda opera	55
laomedon 459.	laothoe	libethrus, libethra, libe-	
lapitha, lapithe	450	thrides Musæ	479
lapitharum pugna	77	libya 441.	libyſſinus 455
lara, larunda, lares	484	licentia	139
latinus	197.462.470	lichione	482
latona	147.153	ligna quando ſecanda	31
latone proles	191	limnoria	468
latreus 477.	lauces 450	lingue parca theſaurus	
lauinia	462.470	optimus	98
lausus 452.	learchus 488	linus	450
lemnus 486.	lencus 458	litigium	440
lenobates.	ibid.	lixus	695
			145

I N D E X.

Loemios Apollo	452	lyriope	464
loxias	454	lysianassa 141. lysica	494
Lucifer	151. 481	M	
Lucina	191. 455	Macareus	487
lucra mala damnis equa		machaon	451
lia	27	Meander 147. 465. 467	
lucris amor	25	menalia fera; menaliij	
luna	149. 446	uersus	494
luna unde dicta	455	menalius	457
lusciniæ & accipitris a-		maia	191. 449
pologus	15	maiestas	446
Lybs	447	malum consilium consul	
lycus	457	tori pessimum	19
lycus	458. 494	malorum inter homines	
lycaon 446. 447. 461		causa, Pandoraæ pyxis	
lycaste	461	7	
lyceus 442. lycepes	477	manibus illotis non sacri	
lychione	441. 450	ficandum dijs	55
lycidas	476	mantyon	490
lycius, lycus	453	manto	450. 464
lycorias	468	marica	479
lyctus 157. lycurgus	482	mars 191. 473. ab Hercule	
lycus 476. Herculi domi		uulneratus	91. 99
tus	499	martis filij	191. 474
lygea 468. lygia	464	martis & Herculis pu-	
lygur, lygures	467	gna	99
lynæus	442	medea 193. laconi ra-	
		pta	

I N D E X.

pta	195.197	menalippus	475
medius	197	menelaus	491
mediocritas obseruanda		menestho	149.469
51		menippe	141.468
medificaste	461	menocius	159
medon	476	mera	442
medus, media	472	mercaturæ præcepta	49.
medusa	143.470	51	inde
megera	445	mercurius	484. Argici-
megapenthes	492	da 6 eius dona. ibid.	
megera	493	mercurius Iouis ex Maia	
megareus	475	F.	191
melampus	491	Mercurius Nili F.	466
melantho	463	mercurius secundus	444.
melas	473	tertius 444. quintus	466
meleager	475	mermerus	476
melia nympha	137	merope	449.475.482.
melicerta 488. meliō	471	489	
melita	141.469.472	mesapus	478
mellis in medicina usus à		messus tempus	29.43
quo repertus	463	mestor	461
melobosis	149.469	metis	149
melpomene	129.478	metus	440. Martis F. 191.
memnon	195.459	Miletus	446
memoriae filia, Musa	127	milium quādo seratur	95
mena	480	mimas	79. minoia 498
menaleus	576	minos	474.481
		D	mincr-

I N D E X

<i>Minerva Bellona</i>	450	<i>uendum</i>	27
<i>Minerva ex Iovis capite</i>		<i>mulierum noxa unde in-</i>	
191.441.449		<i>ter mortales</i>	167
<i>Minerva quinta</i>	449	<i>Musa 477. Iovis ex Mne-</i>	
<i>Minervæ partus</i>	189	<i>mosyna filia</i>	127.191
<i>Miscnus</i>	488	<i>Musæ Heliconiades</i>	123
<i>Mnemofyne</i>	126.133.191.	<i>Musæ unde dictæ</i>	477
477		<i>Musarum cantus in deo-</i>	
<i>Mnemofynides Musæ.</i>		<i>rum honorem</i>	123.125
480		<i>Musarum cognomina.</i>	
<i>Mnestheus</i>	465.485	477	
<i>Mnosus</i>	482	<i>Musarum encomium</i>	129
<i>Mæra</i>	468	<i>Musarum munus cuiusmo-</i>	
<i>Molorchus</i>	494	<i>di earum cultoribus confer-</i>	
<i>Molossus</i>	486	<i>ri solitum</i>	127
<i>Monycus</i>	476	<i>Musarum nomina</i>	129
<i>Mopsus</i>	77.450	<i>Musarum sedes</i>	127
<i>Morbus</i>	440	<i>mutuo accipiendi ratio;</i>	
<i>Mors</i>	440. Noctis F. 138	27	
<i>Mortis domus</i>	179	<i>Mydia</i>	452
<i>Mulciber</i>	486	<i>Myrmidon</i>	480
<i>Mulier non fidendum</i>	27	<i>Myrrha</i>	444
<i>Mulieres æstate salaciores</i>		<i>Myrrhinus, myrrhina.</i>	
43		454	
<i>Mulieres fucis similes.</i>		<i>Myrtilus</i>	484
167		N	
<i>à Mulierum blanditijs ca-</i>		<i>Naufragio perire mis-</i>	
		<i>erum</i>	

I N D E X

<i>vum</i>	51	<i>nessus</i> 7. <i>Herculi domitius</i>	
<i>nauigatio uerna.</i>	<i>ibid.</i>	496	
<i>nauigationis tempus</i>	47.	<i>nestor</i> 473. <i>Herculis ui-</i>	
49 <i>inde. usus.</i>	<i>ibid.</i>	<i>rib. subtractus</i>	496
<i>nauplius</i>	472	<i>nesus</i>	467. 476
<i>narcissus</i>	464	<i>Nice</i>	15
<i>nausicaa</i>	473	<i>nicostrata</i>	458. 484
<i>nausinous</i>	197	<i>nilus</i> 147. <i>eiusq; proles.</i>	
<i>nausithous</i>	197. 470. 471	466. 467	
<i>Nedimnus</i>	476	<i>niobe</i>	441. 465. 491
<i>neiphile</i>	488	<i>eiusq; proles</i>	456
<i>neleus</i>	443. 473	<i>Nomius</i>	450. 452
<i>nemeaeus leo</i>	147	<i>nonacris</i>	494
<i>nemertes</i>	141. 468	<i>norax</i>	466
<i>nemesis</i> 139. <i>relictis homi-</i>		<i>notus</i>	151. 445
<i>nib. ad deos concessit</i>	15	<i>noualem ferendi ratio</i>	33
<i>neptunus</i>	157. 469	<i>nox</i> 440. <i>Chaus filia</i>	
<i>neptuni progenies</i>	470	131	
<i>nerca</i>	446. 456	<i>noctis filij</i>	131. 37. 139
<i>nerceides</i>	197. 467	<i>noxa</i>	139
<i>nercidum nomina</i>	141	<i>Numitor</i>	462
<i>nerceus</i> 139. <i>cur senex di-</i>		<i>nuptiae quae tempestivae.</i>	
<i>ctus.</i>	<i>ead.</i>	53	
<i>nerci progenies</i>	141	<i>Nycteus</i>	471
<i>nesaea.</i>	<i>ibid.</i>	<i>nyctilius</i>	457
<i>nesaeus</i>	467	<i>nyctimene</i>	471
<i>neso</i>	141. 468	<i>nymphæ Meliæ</i>	137
		D 2	<i>nym-</i>

I N D E X.

<i>nymphæ montium inco-</i>		<i>Onchestus, Onchestauris</i>	
<i>le</i>	131		472
<i>nympharum catalogus</i>		<i>Opis</i>	444.468
147		<i>Oreus</i>	458
<i>Nyseus, Nysa</i>	457	<i>orchamus</i>	485
O		<i>orchomenos</i>	449
<i>Oblivio</i>	139	<i>orci galea</i>	82
<i>Occasio in omnib. optima</i>		<i>orestes</i>	492
51		<i>orestes alter.</i>	ibid.
<i>Oceanus</i>	444.	<i>origanum</i>	454
<i>Terræ &</i>		<i>orion</i>	482. eius ortus &
<i>Cæli F.</i>	133.463	<i>occasus</i>	45
<i>oceani propago</i>	147.149	<i>orithyia</i>	448.468.486
<i>ocium dijs & hominibus</i>		<i>orne</i>	445. orneus 476
<i>inuifum</i>	23	<i>orpheus</i>	450
<i>Ocnus</i>	464	<i>orsilochus</i>	466.481
<i>ocypete</i>	143.471	<i>orthos</i>	145.147
<i>ocyroe</i>	149.470	<i>ortygus, ortygia</i>	452
<i>odites</i>	477	<i>ortyx</i>	452
<i>Oebalus, Oebalij</i>	459	<i>Oschyra</i>	466
<i>Oedus</i>	476. <i>œdipus</i>	<i>Ossa cur adoleri dijs soli-</i>	
<i>Oeneus</i>	475	<i>ta</i>	163
<i>œnomaus</i>	474	<i>Othus</i>	471. <i>Oxca</i>
<i>œnone</i>	460		492
<i>œnopia</i>	485	P	
<i>œnopion</i>	482	<i>Pæan</i>	452
<i>Ogune</i>	456	<i>Pæonius</i>	482
<i>Oicleus</i>	490	<i>Pæmon</i>	488
			pa-

I N D E X.

palamedes	472	parce	139.189.440
pallisci	481	parcarum descriptio	83
pallantis, Palatinus mōs,		pareas, paros	439
pallas	484	paris	460
pallas	151.446.499	parnassus, Parnassides	
pallus, quadrigæ inuētrix		Muse	479
463		parsimonia in fundo mo-	
pallene	446.449	lesta	27
pallor	440	parsimonie bonum	3
pammon	461	parthaon	475
pan	440.484	parthenius	147.467
panes	470	parthenius mons	494
pandion	486	parthenope, partheno-	
pandora	448	pca	464
pādoræ Vulcani diuersa		parthenopeus	475
à dijs munera tributa.		partis addendum	27
5.7		pasiphae	446.481
pandoræ à Vulcano fa-		Pasithea	141.449.468
brefactæ descriptio.		pasitboe	149.469
165		patarea, patareus	454
pandoræ pyxis malorum		paupertas animi consum-	
inter homines causa	7	ptrix, nemini expro-	
panope	141.468	branda	33
paphus	444	paupertas, decorū munus.	
parca, eiusq; descriptio.		ibid.	
75		paupertatem hominibus	
parca noctis F.	137	à loue dari	47
		D	3
		Pe-	

I N D E X

<i>Pecunia hominibus anima</i>		<i>Persa</i>	446
51		<i>Perseis</i>	149.193.469
<i>Pegasus</i>	143.471.479	<i>Persephone</i>	355.469
<i>pegaso capta Chimera.</i>		<i>Perseus</i>	151.484
147		<i>Perseus</i>	83.442.473.
<i>Pegaseus fons</i>	479	484	
<i>Pegasesides.</i>	ibid.	<i>Perseo casa Medusa</i>	143
<i>Pelagonius</i>	465	<i>Pestis</i>	139
<i>Pelagus Terre proles</i>	133	<i>Petrea</i>	149.469
<i>Pelasgus</i>	472	<i>Petreus</i>	79.476
<i>Pelcus</i>	197.485	<i>Peucidas</i>	85
<i>Pelias</i>	197.473	<i>Phadimos</i>	456
<i>Pelopia</i>	456	<i>Phadra</i>	481
<i>pelops</i>	459.483.491	<i>phageus</i>	465
<i>Penelope</i>	459.483	<i>Phaocomas</i>	477
<i>Peneus</i>	147.463.467	<i>Phaethon</i>	195.463.466
<i>Pephredo</i>	143	<i>Phaetusa</i>	446
<i>Pergæa, Perga</i>	456	<i>Phetusa</i>	466
<i>Perhibia</i>	460.465.470	<i>Phalerus</i>	77
<i>Periclymenus</i>	473	<i>Phanetes</i>	454
<i>perimedes</i>	49	<i>phareus</i>	476
<i>peripeleus</i>	486	<i>phasis</i>	147.467
<i>perithous</i>	77	<i>phebe</i>	133
<i>periurium à furijs quan-</i>		<i>phelegreus</i>	476
<i>do uindicari solitum</i>	61	<i>pheritas</i>	489
<i>periurij poena</i>	21	<i>phecusa</i>	141.467
<i>pero</i>	473	<i>pheutrates</i>	448
		<i>phicium</i>	

I N D E X.

phicium	67	469	
Phidippus	493	phyllis	482. phylo 449
philæmon	482	picus	470. pidafus 459
philas	484.	picria, pierides	Muse, pie
philemon	450	ris	127. 479
philistenes	443. 450	pilumnus	483
philomedes cur Venus.		pimpleus fons, pimpleides	
136. 445		musæ	430
philomela	486	pirithous, pisenor	476
philomelus	489	pisistratus	473
philotis	138	pisnoc	464. pitho 149
phlegeton	445	pleione, pleiades	449.
phlegæus	413	463	
phlegyas	475	pleiadum occasus	47
phobus	79	plexaure	149. 469
phocus	197. 485	plexippo	475
phœbe	132. 456	plisthenius	491
phæbes progenies	153	plote	490
phæbus, phæbe	453	pluto	149. 157. 469
phœnix	443. 447	pluto ab Hercule uulne-	
pholoe 49. pholus	476	ratus	499
phorbas	460	plutonis regia	179
phorcus	470	plutus	195
phorcyn	139	podarce	488
phoroneus	464	podarge	448. 471
phryxus	446. 488	poeseos beneficio animi	
phyllira, phyllirides	463	tristitiam discuti	129
		D. 4 pollux	

I N D E X.

<i>pollux</i>	481	<i>prætus</i>	442
<i>polycastis</i>	473	<i>progne</i>	474.486
<i>polydamas</i>	461	<i>prolochus</i>	77
<i>polydectes</i>	486	<i>Prometheus</i>	161.448 ab
<i>polydora</i>	149.469	<i>Hercule liberatus</i>	161
<i>polydoris</i>	465.485.	<i>prometheus ignem dijs</i>	
<i>polydorus</i>	195.443.460	<i>furatus</i>	5
461		<i>promethei supplicium</i>	
<i>polymnia</i>	199.478	161	
<i>polymela</i>	484	<i>pronoe</i>	141
<i>polynices</i>	443.444	<i>pronœa</i>	468
<i>polynome</i>	141.468	<i>proserpina</i>	440.455.481
<i>polyphemus</i>	471	<i>Plutoni raptâ</i>	189
<i>polyphides</i>	490	<i>proserpinæ regia</i>	179
<i>polypætes</i>	476	<i>proteus</i>	463
<i>polites, polyxena</i>	460	<i>proto</i>	141.467
<i>polyxo</i>	449	<i>protomedia</i>	141.468
<i>ponti progenies</i>	139	<i>prudētia Ioui nupta</i>	187
<i>pontoporeâ</i>	141.468	<i>prymnô</i>	149.469
<i>porphyreon</i>	446	<i>Psamathe</i>	141.197.468
<i>portumnus</i>	488	<i>psamathia</i>	450
<i>Præneste</i>	470	<i>Psittacos</i>	448
<i>priamus</i>	459. <i>Herculi ab-</i>	<i>psyche</i>	450.474
<i>ductus</i>	460	<i>Pudor egenti uiro inuti-</i>	
<i>Priami soboles.</i>	<i>ibid.</i>	<i>lis</i>	23
<i>priscus</i>	442. <i>procas</i>	<i>pudor relictis hominibus</i>	
<i>procris</i>	486	<i>ad deos concessit</i>	15
		<i>pygma-</i>	

I N D E X.

Pygmalion	443	reuerentia	443.469
Pylos oppugnata Hercu-		Rhadamanthus	481
li	473.496	Rhea 131. eiusq; ex Satur	
Pyragmon	470	no proles	157
Pyramus	476	rhea Ilia	462
Pyrethus	477	rhesus	147.467
Pyrpilea	452	Rhodea, rhodia	149.469
Pyrrha	448	rhodius	143.467
Pyrrhodes	443	rhætus 476. rhoma	462
Pyrrhodile	449	rhipheus	476
Pyrrhus 486. Pythia	456	Riximor 473. Robur	151
Pythius	452	romulus	462.474
Pytho	159.469	Runcus	446
Python	440.452	S	
Q		non Sacrificādum illotis	
Quadrige inuentrix, Pal		manibus	55
las	463	Sagaris fl.	498
Querela	440	Sagittæ inuentor Perſet.	
R		484	
Rapina detestatio	27	ſalacia	463
Reges doniuori	3	ſalmoneus	488
reges ex Ioue	129	ſangarius	147.467
regum comes Calliope.		ſao 141	Sardus 498
ibid.		ſargeſta	465
Religionis præcepta	57	Sarpedon	489
Remulus	462	ſaturcia	454
renus	462.464	ſaturnus	153.444
		D	5
			ſa-

I N D E X.

Saturnus liberos suos deuorare solitus	157	Scendus	43
saturnus patris Caeli genitalia exscindit falce.	135	Sicanus, Sicania	471
saturni etas aureum seculum	9	siculus, sicilia.	ibid.
saturni ex Rheia propago	157.469	simethis	470
saturni falx	135	simois	147.467
saturno deuoratus pro Io		sinon	441
ue lapis	150	sipylos	456
Satyri	470	sisyphus	441.443.488
Scamander	147.467	sisyphius	483
scylla	470	Sminthius	454. Sminthos
scythes, scythia	493	ead.	
semarcus	456	Sol	149.446.462. Nili F.
selene	458		466
semele	191.195.443	sol primus	441
semidei	13	sol unde dictus	451
senium	139.440	solis filij	193
septa Fauna	470	contra Solem non mecum	
septentrio	447	dum	55
sergesta	487	somnus	440. Mortis frater
serpentarius	469		179. Noctis F. 139
seruius Tullius	486	somni domus	179
seruus cuiusmodi condu-		sophos	492
		Sperchius	465
		spes sola in Pandora pyxi	
		de relictis	7
		sphinx	147
		spio	141.467
			Secr-

I N D E X.

Stercoradi agros author

T

483		<i>Tantalus</i>	450.456
<i>sterope</i>	133.449.470.	<i>taram, tarentum</i>	476
<i>sthenelus</i>	485	<i>tarquinius</i>	487
<i>sthenos</i>	143	<i>tartarus</i>	440
<i>sthenoboea</i>	442	<i>in Tartarum quantū spa-</i>	
<i>sthenno</i>	470	<i>cium</i>	178
<i>stiphelus</i>	476	<i>tartara</i>	131
<i>stratius</i>	473	<i>tartari descriptio</i>	177
<i>strymon</i>	147.467	<i>taygete</i>	440.443.449.
<i>stultum accepto malo sa-</i>		450	
<i>perc</i>	17	<i>telamon</i>	459.485
<i>stymphalus, stymphalides</i>		<i>telebas</i>	476
<i>aues</i>	495	<i>telecleus</i>	87
<i>styx</i>	149.445.469	<i>telemon</i>	470
<i>styx unde deorū iuramen-</i>		<i>telegonus</i>	483
<i>tum</i>	152. quale 179	<i>telemachus,</i>	<i>ibid.</i>
<i>stygis progenies</i>	151	<i>telephus</i>	367
<i>Suada</i>	5	<i>telesto</i>	149.469
<i>subsolanus</i>	447	<i>tellus omnium fundamen-</i>	
<i>sucon</i>	450	<i>tum</i>	131
<i>supplicem ex hospitē le-</i>		<i>tenebra</i>	440
<i>dere par delictum</i>	25	<i>tereus</i>	474.476.486
<i>sycheus</i>	443	<i>teriomachus</i>	493
<i>syliani</i>	470	<i>termessus</i>	123
<i>sylius</i>	462	<i>terpsichore</i>	129.478
<i>syrenes</i>	464	<i>terra</i>	440
		<i>terra</i>	1116

I N D E X

<i>terra omnium mater</i>	34	<i>spiades Musa.</i>	479
<i>terra progenies</i>	131	<i>thessalus</i>	493
<i>testorius</i>	460	<i>thestios</i>	475
<i>tethys</i>	133.444	<i>thetis</i>	141.197.467
<i>tethyos ex Oceano pro-</i>		<i>thie proles</i>	149
<i>pago</i>	147	<i>thiene</i>	447
<i>teucer</i>	459.461.485	<i>thoas</i>	456
<i>Thalaon</i>	442.443	<i>thoe</i>	149.468.469
<i>thalia</i>	129.141.189.468.	<i>thonius</i>	476
	478	<i>thoossa</i>	470
<i>thauмас</i>	139.145.476	<i>thrafcios uentus</i>	448
<i>thea</i>	133	<i>thrasymedes</i>	473
<i>thebae heptapyle</i>	12	<i>thyesfes,thyis</i>	456
<i>ad Thebas heroum clades</i>		<i>thymbreus</i>	454
	23	<i>thymetes</i>	461
<i>themis</i>	133. Ioui nupta 189	<i>thyoncus</i>	456.457
<i>themiste</i>	468	<i>tibiae inuentrix, Euterpe</i>	
<i>themisto</i>	141		492
<i>themistonoe Ceycis filia,</i>		<i>timor Martis F.</i>	191
<i>Cygro nupta</i>	91	<i>tisiphone</i>	443
<i>theoclimenes</i>	490	<i>titan</i>	444. eius proles
<i>theodamas.</i>	ibid.		447
<i>thereus</i>	476	<i>titanes</i>	137. coelo pulsi
<i>thersander</i>	444		183
<i>theseus</i>	77.472. Herculi	<i>titanu aduersus deos bel-</i>	
<i>ab inferis liberatus</i>	498	<i>lum</i>	169 inde
<i>Theffia, Theffis, The-</i>		<i>titaresius</i>	77
			nta-

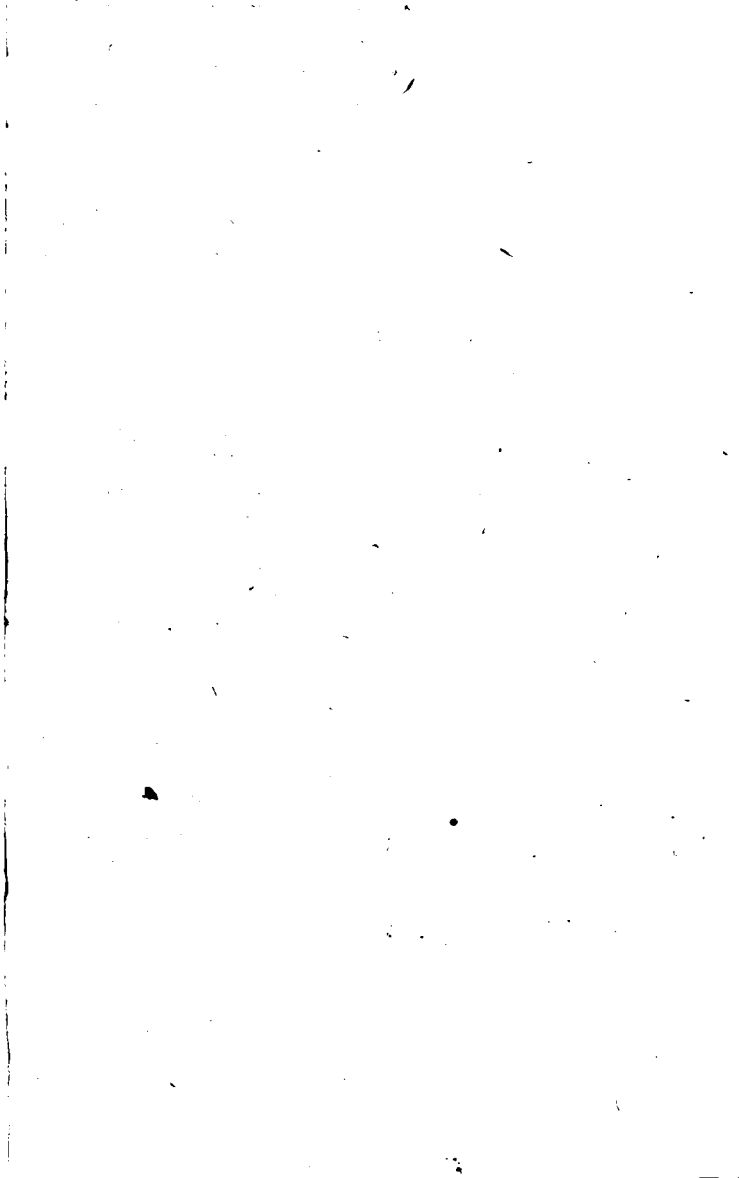
I N D E X

titanum locus	183	tymbra, tymbraeus Apollo	
tithonus 459. eius proles	453		
195		tyndarus	459
tityus	449	typhaon	145
tlepolemus	367	typhaonium	67
Tonitrus unde Ioui	159	typhoeus	183 (449
toxius	444. 475	typhon, typhoeus	446.
trachinia	481	tyrius, Tyrinthius	493
trimacria	471	tyro 488. tyros	473
tristitiam poeseos ui di-		V	
scuti, Musarū beneficio		Venilia	483 (447
129		uenti Auroræ Ff.	141.
tritogenia	191	uēti ex Typhoeo qui	187
triton	189. 191. 463	uentorū catalogus	447
tritopatrus	441	uenus prima & secunda	
triuia	455	444. tertia	480
Troia Herculi diruta	397	uenus ex reſectis Cœli te-	
troilus	460	sticulis nata 137. et spu-	
troius, tros, troia	459	ma maris	445
tullia maior & minor.		uenus unde dicta	444
486		ueneris cognomina unde	
turnus	483	137. 444. 445	
tyberinus, tyberis	462.	ueneris comites 137. do-	
464		tes. ibid. filij	191. 474
tyburtus, Tybur	490	uerecundie præcepta	55
tyche	149. 469	ueris descriptio	43
tydeus	441. 475	uesta	155. 440. 469
		uici-	

I N D E X.

Vicinus malus magna no	uiuio	99
xa 25	uoluptas	474
uicini cognatis meliores.	Vrania	129.149.469.
ibid.	urius	79 (478
uictoria 445	ursa	447
uictus parandi faciliior ra	uulcanus	191.486
tio cur hominibus ab-	uulcanus primus	444
fcondita à dijs 3.5	uulcanus Nili F.	466
uindemie tempus 45	uulturnus	447
uinum estate optimū 43	uxor quando ducenda 51	
uirbios 472	et qualis. ibid.	
uirtutis uia ardua 21	uxore bona nihil melius	
uiri estate imbecilliores.	fortiri uirū 53. mala nil	
43	prius. ibid.	
uirum uxore bona nil for	X	
tiri melius 51	Xanthe	149.469
uis 151	xantho	467
uitium incidendarū tem-	xanthus	448
pus 43	Z	
uitijs infensi dij . 25	Zelus	151
Vlios 455	zephyrus	ibid.447
ulysses 441. 462. 483	zefius	474
ulyssis filij ex nymphis.	zetho	456
197	zethus	448.449
ungues non secandi in cō-	zeuxo	149.469

F I N I S.

PROLEGOMENA

TZETZIS IN HESIODUM.

PROCLVS uir sapiens, explicans præsentem librum Hesiodi, nihil præclarum, nec sapientiæ authoris congruum, nec dignum expositione elaborauit. Primum enim oportebat diuisionem facere poetarum, eorumq; notat & characteres, & qui sint illorum nominatissimi, indicare. Deinceps uerò exponere, quo genere poematis utatur author quem explicare instituit, quorum temporibus claruerit, quot libros post se reliquerit, ubi & qua ratione e uita migrauerit. Postea libro in manum sumpto, primum quidem scopum illius accuratè declarare, deinde uerò etiam fabulosas historias cum suis allegorijs remissè tangere: tum carmina & alia necessaria perspicuo & institutiuo modo explanare, non labyrinthico atque intricato, aut tali, qui ipse magis egeat explicatione, quàm ea quæ ad explicandum proposita fuere. Ille uerò nihil horum fecit, nihil prænarrat, sed sine exordio tanquam ex improviso & illotis manibus atq; ordine confuso authorem explicandum aggreditur: & alicubi quidam grandia uolens loqui, de rebus cœlestibus & sublimibus magnificè nugatur, alicubi uerò ab authore proposita & explicata repetit: & circa talia occupatus, prolixum quidem, sed inutilem prorsus contextuit com-

mentarium. Sed prætermiſſis ijs, in quibus ſapientiſſimus Proclus errauit, tranſeamus ad ipſam explicationem. Vos quidem utranq; expoſitionem affectu ſtudioq; ueritatis, non contentionis, inuicem comparate, probeq; iudicate, num illi à Proclo, uel hi à me æditi pulli ſint uerè aquilini, qui melius ad pœſen Heſiodi accedant, & conſtantius auctorem ueritatis ſolem aduerſis oculis intueri queant: quamuis ipſis ſplendidis atq; argento fulgentes pennas non appoſuerimus. Non enim multo ſtudio, ſed tumultuariè hunc laborem perfecimus: quemadmodum illi ſciunt, qui nos ad hoc certamen compulerunt. Quòd ſi utranq; commentationem ſine ſtudio contentionis iudicabitis, præſtate uos perſpicaciores Gallico Rheno, ac fortus utroſq; ſumma atq; exacta cura æſtimate, qui nam formæ patriæ aptiorem habeant ſimilitudinem, & qui ſpurij ſint, atq; à genere Heſiodi alieni, aut imperfecti et cæcutientes partus: deniq; ad chryſopolin verbam, aut tydium lapidem, βάραρυς uocatum, aut ad ignem probatorium, more cenſorum auri, utrunq; laborem examinate. Sed nunc, quæ inſtat, rem ipſam auſpicemur.

De poetarum diuiſione memini me etiam non ita pridem iambis ex tempore compoſitis opuſculum contexuiſſe. Quin & meus frater de eadem materia in Lycophronis expoſitione, elegantiffimè diligentiffimeq; ſcripſit. Nihilominus tamen, quæ huic inſtituto opportuna uidebuntur, ea repetita quàm potero breuiſſimè exponam. Qui uerò ſubtilius atq; exactius illa cognoscere uolet, conſulat prædictos commentarios, nec pigere debet ullum hæc ante omnem poeticum libellum præcognoſcere.

scere. Proinde iam audite diuisionem poetarum.

Poetarum alij sunt Lyrici, alij Monodi, alij uerò Comici, & alij Tragicæ. Sunt & alia infinita nomina. Postremo alij nomen non habent, sed per excellentiam suæ alia additione Poetæ nominantur. Ac Lyrici quidē poetæ ex eo cognoscuntur, quod carmina ad lyram cantant: ut sunt Pindarus, Stesichorus, Anacreon. Monodi uerò, quod sub una persona argumentum suum explicant, quælecunq; sit illud: cuiusmodi in Alexandre concinnatus Lycophron. Indicium Comicorum, quod saltatores & personæ apud illos ridendi: quales sunt, Aristophanes, Equælis, Pherecrates. Postremo Tragicorum genus ex euitibus & miserijs cognoscitur: ex quorum numero sunt, Aeschylus, Sophocles, Euripides. Alij uerò, qui sine nomine per excellentiam Poetæ dicuntur, ex his quatuor rebus cognosci possunt: si uidelicet habeant metrum heroicum, allegoriam, historiam seu narrationem ueterem, & dictionem aliquam, quæ non uulgaris atque humilis, sed heroica & plena dignitatis, metroq; heroico conueniens esse debet. Ex his uerò quatuor rebus allegoria potissimum poetæ designat, quorum isti quinque sunt celeberrimi: Homerus ille omnium ore decantatus, Antimachus Colophonius, Panyasis, Pisander Camirensis ex Lesbo, & hic noster Hesiodus, cuius librum explicare cepimus.

Noster igitur Hesiodus, & frater eius Persa, nati sunt patre Dio, & matre Pycimeda: qui Cumæ habitauerunt, quæ sita est iuxta Mitlenem, & nunc Phreconis appellatur. Altera enim Cumæ, unde fuit Aeolus & Si-

bylla, Italiae accepsetur. Fuit autem Cumæis illis Aeolensibus parua & angusta res familiaris. Eam ob causam cum paupertate & aere alieno premerentur, mutarunt patrium solum, & circa Ascrum sedem suam fixerunt, qua locus est in Boeotia, malè habitabilis tam hyeme quàm aestate, situs autem ad radices montis Heliconis. Hunc igitur iam accolunt. Tali uero paupertate cum laborarunt homines illi, accidit ut Hesiodus pastorem ouium uideretur perhibens, quod nouam quaedam Musæ forma muliebri ipsam accedere, & decerptis in Helicone lauri furculis nutrire consueuerint, qua ratione Hesiodus sapientiam & poeticam artem ab illis hausit. Sed hætenus quidem certa & indubitata diximus, quod nimirum Hesiodus pauperum hominum, Dijs & Pycimedæ filius, & iuxta Heliconem ouium pastor fuerit. Deinceps uero aliquid fabulosum & magis allegoricum dicitur. Cum enim Hesiodus iuxta Heliconem oues pasceret, ipsumque ætior, quam solebat, somnus complexus esset, ibi dormiant nouem Musæ se ostenderunt, quæ lauros ipsi fruatim concidebant. Quod somnium omnino significauit, ipsum amaris disciplinarum studijs deditum, fructus perennes percepturum, & perpetuo uernantia compositarum formata. Quocirca Hesiodus illud animo cogitans, cum expergesactus esset, oues alijs custodiendas reliquit, & se studijs ac disciplinis, quæ quidem dignæ libero essent, tradidit, atque hoc modo somnij significationem impleuit. Aut certe, cum iuxta Heliconem oues pasceret, & ad multam noctem uigilaret, secum prudenter deliberauit, quodnam genus uitæ esset optimū, & nactus sapiens confisus

consilium, deseruit tenuem illam & rusticam atq; asperam uiuendi rationem, deinceps uerò studia disciplinarum amplectens, & labores tolerans, magnam consecutus est famæ claritatem. Elaborauit autem tantos libros, quos ego existimo scientiæ illius fuisse buccellas, quas à Musis accepit, & Heliconios lauri uerè loquacis surculos, qui undiquaque circumuoluuntur, & perpetuo uerant, atq; in altum assurgunt. Cum enim calamitosam antea & obscuram degeret ætatem, ouesq; pasceret, nunc iam beato æuo fruitur, deoq; similis uiuit propter uirtutem & eruditionem: quemadmodum etiam Socrati accidit Sopbronisci filio, qui lapicida fuit, & Damodi piscario, item Aeschyni tympanistriæ filio, & Simoni coriario, Euripidi quoq; olerum collectori, præterq; illos Anæbarsidi patria Scythæ, & Aesopo atque Epicteto ambobus conditione seruis: tum illi Syrio Rhetori Luciano, lapicidæ & semisamulo, & alijs innumeris. Nec desunt exempla nostri temporis. Celebratur enim memoria nostra Soterichus, qui censor auri fuit: & nunc uersatur Nicemedis primarius quidam pontifex, qui cenopola quondam fuit, & ne nunc quidem doliorum curam prætermittit, sed adhuc uinum miscet, & amphoris mutandis dat operam. Nec uerò aliquis propensus ad ignauiam & desidiam inde occasionem arripiat, ut studia negligenter tractet, & propemodum dormiat, deceptus sermonibus quos de Hesiodo audiuit, expectans nimirum aliquas uirgines, quæ ad ipsum ueniant, & concidant lauros, ac sapiëntem & eruditum nullo negotio reddant. Habent enim illi sermones allegoricū sensum, & significat,

cant, eum qui studijs sedulò incūbit, & omnes antè como-
 memoratos uiros illustres sibi pro exemplo proponens,
 strenuam disciplinā nauat operam, perq; labores, sapien-
 tiæ thesauros acquirere conatur: eum, inquam, diuitem
 messē facturum, & fructus cumulaturum. Virgines ue-
 rò, quæ ferant lauros, & faciliè eruditos reddant, nemo
 expectet. Etsi enim hoc tempore uirgines & lauriferæ
 quedam frequenter aliquos accedere solcant: illæ tamen
 denudant potius omnibus bonis, quàm sapientes faciunt.
 Proinde iuuenes labori incumbite, quemadmodum He-
 siodus, & decerpit à Musis, sicut ille, lauros Heliconias
 immarcescibiles. Sed desinamus iam fabulari de lauro
 ab Hesiodo manducatis, & de ipsius educatione atq; in-
 stitutione. Tradunt autem quidam, ipsum etatem egisse
 temporibus Homeri, quidam uerò etiam Homero anti-
 quiores faciunt. Ac illi quidem qui Homero uetustiores
 esse contendunt, aiunt uixisse sub initium regni Arxippi,
 Homerum uerò sub finem. Fuit autem hic Arxippus filius
 Acasti, qui regnauit Athenis annos triginta quinque. Qui
 uerò iisdem temporibus ambos uixisse affirmant, aiunt
 simul in certamen uenisse in ludis funeralibus Amphid-
 amantis regis Eubœæ, & uictorem euasisse Hesiodum,
 uictoriam ipsi attribuyente, & de uersibus iudicium fe-
 rente Panide rege, fratre Amphidamantis, & filijs Am-
 phidamantis, Ganyctore & reliquis. Multis enim uersibus
 ultrò citroq; ex tempore factis acceptisq;, ambos sibi
 inuicem respondisse, ac Homerum quidem in omnibus
 primis tulisse. Tandem uerò Panide rege iubente, ut o-
 ptimos selectissimosq; uersus in medium afferrent reci-
 tarentq;

ANNOTATIONES.

tarentisq; Homerus quidem sequentes cepit depromere,
multis retrò inchoatis:

ἀσπίς ἄρ' ἀσπίδ' ἔχουσι, λίσυε λίσυα, αὐτοὶ δ' αὐτοῖς.
ἔαυτοὶ δ' ἰππῖνοισι λίσυοις λαμπροῖσι φάλαγγι
ποδόνυσον, ὥς πυνυτοὶ ἰφίτασαν ἀλλήλοισιν:

Sic densi, ut clypeis clypeos, hastilibus hastas
Concuterent, scutis hæerent scuta, uiro uir,

Et galeæ galeis, ipsi fulgentibus alta

Cristati pennæ capite, exitiosa minari

Bella uidebantur. Et cætera, quæ ulterius sequuntur.

Hesiodus uerò initium fecit ab illo uersu:

παιδάδ' ἄρ' ἀτλαγυγάδ' ἑστῆσαν μεσσην:

Emergunt Atlante satæ cum Pleiades ortu.

Et tantos fecit progressus, quantos Homerus, recitatis
quamplurimis uersibus. Rursum igitur omnis cætus ad-
stantium illustriorum, Homerum corona dignum iudi-
cavit. Panides uerò etiam super Hesiodo sententiam tu-
lit, illiq; palmam dedit, tanquam de pace & agricultu-
ra, nec, sicut Homerus, de bellis ac cædibus docenti. Sed
tales narratiunculae sunt merae nugæ recentiorum, qui
finxerunt eiusmodi quæstiones inuicem habitas fuisse
se: & depromentes aliquos uersus ex Homero, ab eo in
certamine dictos fabulantur. Homerus enim ille au-
tens, quantum ego arbitror, uel potius certò scio, fuit
longè antiquior Hesiodo, si etiam concedatur eum co-
ram illustribus illis uiris in certamen processisse, &
tum quidem primis accepisse, & corona donatum es-
se. Veruntamen fuit & alius quidam Homerus, æqua-
lis Hesiodi, Euphorionis filius, ex Phocide oriundus,

cum quo etiā Hesiodus decertauit. Et uidetur sanē, quod aliqui decepti similitudine nominis, quod hic posterior cum diuino illo Homero idem habuit, putarint & finxerint uersus alterius ab hoc iuniore compositos & recitados fuisse. Multi enim extiterunt alij Homeri, qui æmulatione antiqui illius, idem nomen assumpserūt. Nam fuit etiam hoc Phocensi Homero alius quidam recentior Homerus, qui Euryaliam composuit, filius Andromachi, genere Byzantinus. Primum uerò Homerum Dionysius ille circuli descriptor ait temporibus utriusq; expeditionis, Thebanæ nimirum & Troianæ, uixisse. Ex quo licet conijcere, ipsum Hesiodo seniore fuisse quadringentis annis. Quam quidem notationem annorum etiam hoc uerisimilē reddit, quod Aristoteles seu philosophus, uel is, ut mihi magis placet, quicumq; est auctor pepli in Repub. Orchomeniorum, scribit Stesichorum lyricum fuisse filium Hesiodi, ex Ctimenta natum, sorore Amphiphanis & Ganyetoris, filia autem Pheci. Fuit autem hic Stesichorus æqualis Pythagoræ philosophi & Phalaridis Agrigentiniensis, quos constat posteriores fuisse Homero quadringentis annis, quemadmodum etiam Herodotus testatur. Sed postquam etiam tempus annotauimus, quo dicunt claruisse Hesiodum, age iam dicamus, quot libros composuerit. Noster quidem hic decem & sex cōscripsit libros, Homerus uerò ille primus decem & tres. De morte autem Hesiodi sciendum, illum in Locride hac ratione uitam finisse. Post uictoriam, quam ipsi contigisse aiunt in funebribus iustis Amphidamantis, profectus est Delphos, datumq; illi fuit hoc oraculum:

ANNOTATIONES.

ἔστι δὲ αὖτ' ἐν ἱμῶν λόγῳ ἀμφιπολῶν,
 δειδῶ μέγ' οἱ τῆς κλῆσ' ἀδ' αὐτῆς.
 τὸ δὲ τοῦ κλῆσ' ἵστα, ἵστα δὲ ἀπὸ δαΐδα ἑὸς.
 ἀλλὰ διὸς περὶ τῆς τοῦ κλῆσ' ἀλλοτρίου ἑὸς,
 καὶ γὰρ τοῦ δαΐδα τοῦ τῆς περὶ τῆς κλῆσ' ἑὸς.

Hoc est:

Felix iste uir est, nostram qui circumit adem,
 Hesiodus Musis, quæ non moriuntur, amatus,
 Cuius tam latè extendet se gloria fama,
 Quàm latè terras Phœbus prospectat Eoæ.
 Tu uerò nemora ista Ioui sacrata Nemeo
 Custodi, fatum cui mortem destinat atram.

Ille autem cum Nemeam in Peloponneso relinqueret,
 Oenoæ in Locride ab Amphiphanæ & Ganyctore Phe-
 sei filijs interficitur, & projicitur in mare, putantibus i-
 psum stupratorem esse Ctimenæ sororis ipsorum, ex qua
 natus fuit Stesichorus. Vocabatur autē Oenoa, Iouis Ne-
 maci templum. Verum enimuero post triduum Delphines
 cadauer mari educunt, & in littore collocant, quod Lo-
 cridem & Eubœam determinat, & sepeliuerunt ipsum
 Locrenses in Nemea Oenoensi. Autores uerò cædis cono-
 scens nauibus conabantur fugam querere: sed tempe-
 state nimium grassante perierunt. Orchemenij postea o-
 raculo moniti, ossa iam sepulti Hesiodi ex Nemea aufe-
 runt, eaq; in medio sui fori terræ reddunt, inscripto super
 monumentum hoc elogio:

ἔστι δὲ τοῦ κλῆσ' ἀδ' αὐτῆς,
 δειδῶ μέγ' οἱ τῆς κλῆσ' ἀδ' αὐτῆς.
 τὸ δὲ τοῦ κλῆσ' ἵστα, ἵστα δὲ ἀπὸ δαΐδα ἑὸς.
 ἀλλὰ διὸς περὶ τῆς τοῦ κλῆσ' ἀλλοτρίου ἑὸς,
 καὶ γὰρ τοῦ δαΐδα τοῦ τῆς περὶ τῆς κλῆσ' ἑὸς.

αὐτῶν ἡγεμονίῃν, ἐν βασάνῃς σοφίῃς.

Hoc est:

Afca solum patrium fuerat, non fertile mulum;

Hesiodi, corpus sed Minya ora tenet.

Inter mortales semper celebrabitur omnes,

Qui bona prudenter facta probare solent.

Scrispit etiam Pindarus tale epitaphium:

χαῖρ' αἰς ὀβύσας, καὶ αἰς τὰ περὶ ἀντιβολέας,

ἵσταν' ἀνδραγαθῆς μετρητὴν ἔχον σοφίῃς.

Quod sic similibus numeris uerti possit:

Salue bis iuuenis, salue bis membra sepulte,

Qui tam praeclari carminis author eras,

Sed postquam ea quae de poeta nostro dicenda uidebantur, exposuimus, age iam titulum libri inspiciamus: hoc primum praemisso, quod iam nobis in mentem uenit: Astypalaam esse insulam & ciuitatem Sami, & ex hac Phalarin oriundum fuisse, sicut ipse testatur in suis epistolis. Fuit autem tyrannus Agrigentinusum: unde ego reus minus accurate considerans, & communi more loquens Agrigentinensem appellavi.

Librum hoc titulo inscripsit: Hesiodi opera & dies: hoc est, doctrina de agricultura & diebus, secundum quos hoc uel illud facere oportet. Sic autem inscripsit ad differentiam aliorum quindecim librorum, quos praeter hunc elaborauit, nimirum Aspidis, Theogoniae, Heroogoniae, Catalogi mulierum, et reliquorum: praeterea, ut suum hunc librum ab alijs operibus & diebus, à magno illo Orphea compositis, distingueret. Orpheus enim ille sua opera, suae librum de agricultura, tali proce-

initio exorditur:

ἃ δὲ γενομένης σι φιλομνήσθαι ἱμῶν αἰεὶ,
καὶ τ' ἐπὶ χρυσῆς γαργύρης ἐνὶ ῥήϊσι ἔργα
γαῖαν ἐπὶ γαῖαν ἄνωγον δύναιτο ἀφ' ὅρου,
ἃ γυρῶν ἐνὶ κλῆμα μινυμένας λελίσσαι
καὶ θιμῆναι, καὶ λαρὸν ὁπώρας ἄδαν ἰλίδας
ἱμῶν σκαπῶν τε λαχῆναι ἀμφοτέρω αἶαν.
αὐτίκα δ' ἔπειτα πᾶσαν ἐνὶ ῥήϊσι καὶ ἀλῆξιν,
ὅπως αὖ παλαιὰ σιλήνῃσι πεπύθοισι.

ἁμυνία σι δ' ἡμῶν, ἀφροσύνη τε βάνης,
ἀλῶν ἀναπινυμένη καὶ ἐπὶ τῶν ἱλίδων ἐπάσαν.

Ac tali quidem initio Orpheus utitur in operibus suis.

Dies uero, siue Diarium ipsius tale habet exordium:

πάντ' ἰδὼς μοῖσιν θείῃσιν, αἱ δὲ σ' αὐτῶν
θυμῶν ἐπισυμίας μόνος κατὰ μοῖραν ἀκούσαι,
ῥᾷά τοι ἐξίγω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλω σῆσιν
οἷω τάξιν ἔχοντα λυγρὰ, μάλα γὰρ χρεῖς ὄξιν
ἰδύμεναι, ὥς αὐτὰ παρὶ χυκλῶν αἰτῶνι μύθε.

Propter has causas librum hoc titulo inscripsit: Hesiodi
opera & dies. Ac Persæ quidem fratri suo illum dedica-
uit, cuius prima pars tota est ὁδὸς καὶ εἰσρομῆς, conti-
nens præcepta de moribus rectè formandis, & rebus
domesticis ut decet administrandis, tum exhortationem
ad labores, & doctrinam de agricultura. Altera ue-
rò pars describit tempora, quibus se labori dare conue-
niat, diesq; secundum cursum lunæ discernit, atq; indica-
cat qui sint salubres, & qui inauspicati. Nam post mor-
tem parentum Hesiodus & Perses hereditatem ab il-
lis relictam diuiserunt, & Hesiodus quidem frugaliter
vixit,

nixit, Perſes uerò luxu diffuebat, ſuaſq; fortuna in ocio profudit: unde cum deinceps aliqua Heſiodi bona uellet auertere, actionem ipſi in iudicio intendit. Hanc igitur ob cauſam ille fratrem ab ocioſa uita & luxuria conatur abducere, & præſenti hoc libro ſuadet, ut agricultura ſe tradat.

Si uerò quis cauſam ſcire cupiat, cur Dies poſtpoſuerit Operibus, ille quidem friuolas multorum ſolutiones omittat, & ſciat ordinem non reprehendendum ſeruatum eſſe. Fratrem enim luxui & ocio deditum oportebat primùm exhortari ad laborem, illiq; operum uſum ac neceſſitatem demonſtrare: deinceps uerò etiam dierum, quibus ſingula facere conuenit, doctrinam adijcere. Nihil enim fuiſſet prorsus abſurdus, quàm laborum tempora & opportunitates illi præſcribere, cui nòdum perſuaſeris, ut laborem aggrediatur.

IN HESIODI LIBRVM

PRIMVM ANNOTATIONES.

Οὐτοι τῷ ἐπὶ τῷ βιβλίῳ.) Sciendum, quòd Aristarchus & alij quidam hoc proœmium reiſciant expungantq;: & Praxiphanes diſcipulus Theophrasti affirmat, ſe librum ſine proœmio habuiſſe, qui inceperit ab illo uerſu, ὃν ἀπὸ μῦθου τῶν ἰσθμίων γινώσκω.

Μῦθον.) τῶν ἀπὸ τοῦ μῦθου, quod eſt, inquiri, quaſi omnia inquirant & inueniant propria ſolertia: aut quaſi ab omnibus

nibus querantur. Sunt enim Musæ nihil aliud, quàm ip-
sæ disciplinæ & scientiæ. Aut dicuntur *μῦσαι* tanquam
μαλιστα καὶ ἐσπίσται τῆς παιδείας, quòd augeant
& enutrient hominem disciplinis. Si quis autem nesciat,
cur nouem dicantur esse Musæ, & non plures, nec pau-
ciores, age id ipsum primò pro modulo ingenij nostri ex-
planemus. Exinde ostendemus, neq; nouem Musas esse.
Post hæc uerò fabulosas historias, subtilissimè euidenti-
fimeq; interpretabimur, quid sit Iuppiter, quid Musæ,
quid Pieria, quid Helicon. Præterea exponemus, quam
ob causam Hesiodus in Theogonia Musas Heliconias
inuocat, hic uerò Pieridas. Musæ sunt nouem, scrutator
optime; quia numerus nouenarius est quadratus & soli-
dus. Tales autem etiam sunt scientiæ, eò quòd nouem,
multoties multa sunt. Ternarius enim numerus est radix
seu principium multitudinis: Nouem autem ipsum qua-
dratum, hoc est, multoties multa. Atqui scientiæ etiam in-
finitæ sunt. Alioquin neq; nouem duntaxat sunt Musæ,
quas fabulosæ appellare placet. Sed Bumelus quidem
Corinthius tres facit, easq; Apollinis uocat filias: Ceph-
isus, Apollonidem, Barystenidem. Aratus uerò in quinto
de Astris libro quatuor enumerat, Iouis ætheris, & Plu-
siae nymphae filias: Archen, Meleten, Thelxinoen, &
Aæden. Alij uerò quinque faciunt, illinq; nomina quinque
sensuum assignant. Epicharmus in nuptijs Hebes septem
recenset, easq; Pieri & Pimpleidis nymphas appellat: Ni-
lus, Tritoen, Asopum, Heptapolin, Acheloida, Tipopliam
& Rhodian. Ab Hesiodo deniq; in Theogonia nouem
commemorantur: Clio, Thalia, Euterpe, Terpsichore,
Erato,

Erato, Polymnia, Melpomene, Vrania & Calliope. Et illæ quidem tres, quas primum posuimus, inuenerunt tres musicos sonos, crassum, medium & tenuem: tres accentus, acutum, grauem, circumflexum: tria tempora, praesens, praeteritum & futurum: tres personas, primam, secundam, tertiam: tres numeros, triplicitates stellarum, & multa eiusmodi, quæ sub ternarium numerum reducuntur. Illæ uero quatuor inuenerunt quatuor dialectos, Ionicam, Atticam, Doricam & Aeolicam, & multa alia quaternario comprehensa. Quinque Musæ inuenerunt quinque sensus & similia. Illæ uero septem, lyram septem nervis constantem, septem zonas, septem planetas, septem uocales, & hoc genus alia. Nouem autem inuenerunt, Clio quidem historiam, Thalia plantarum culturam, Euterpe tibias, Melpomene cantum, Terpsichore choream, Erato sponsalia & saltationem, Polymnia agriculturam, Vrania Astrologiam, Calliope poesin. Propter has igitur inuentiones Musæ dearum nomina imposuerunt, & Musas à cognitione Musæ, hoc est scientiæ, appellarunt. Nunc uero omnis homo, siue uir sit, siue mulier, qui tantum cumque aliquas res scrutatur & inuenit, Musicus & Musæ dici potest: quemadmodum etiam is, quicumque arti Musicæ operam nauat. Ita namque laborioso illi Baccho, quem Osiridem etiam appellant, contigisse aiunt, ut cum agriculturam doceret, tibicines quædam nouem concinerent, & symphoniam modularentur, quas Musas uocarunt. Alij uero non has, quas modò recensuimus, sed alias nouem aiunt primas Musas fuisse: nempe Callichoren, Helicen, Eunicen,

nicea, Thebainon, Terpsichoren, Euterpen, Euceladen, Diam, Eriopen. Qui sanè ignorarunt, ut uerisimile, id quod nunc à me dictum fuit, quod omnes qui aliquam artem inuenerunt, tam uiri quàm mulieres, Musici & Musæ uocantur. Vnde non solum istæ, quas illi recensent, sed etiam innumera alia reperiuntur. Ceterùm quidam, omnes, quas uocant, Musas uirgines esse affirmant: quidam uerò illas nouem, quæ ab Hesiodo ponuntur, excipiunt, & solas reliquas in uirginum numero collocant. Itaque fabulantur, quod Ialemus & Hymeneus fuerint Clius & Magnetis filij: Rhesus uerò, Euterpes & Astrymonis, aut iuxta alios Terpsichores: Palæphatus, Apollinis illius Carmentis & Thalia: Linus, Urania & Apollinis, aut Pieri terra geniti: Sirenas, Melpomenes, aut secundum alios Terpsichores & Archeloi: Melpus, Terpsichores, aut Melpomenes & Lioni, Apollinis filij, aut secundum alios Lari: Thamyris, Eratus & Aethlij Badymionis filij, aut Philamonis: Triptolemus, Polymnia, & Celei, siue Cbimarri Martis filij: Orpheus, Calliopes & Oeagri. Sed quid necesse est sermonem tam longè producere, & aures iuniorum obtundere, loquacitate tam uana, et tam prolixo Musarum catalogo describendo, perinde ac si meipsum oblitus, Tzetzes nō essem, qui sciat res aptè disponere, & perspicuitatem amet, cupiatq; plurima scribere, eademq; salutaria, paruis cōprehensa opusculis: nec uerò studeat pauca, eademq; inutilia, curiosè excogitatis & lōgissimis sermonibus in medium afferre, quemadmodū clamosi quidam, & nimia persuasionē laborantes, facere consueverunt?

Verum

Verum enimvero non mea sponte, sed ut tibi gratificarer, tam longè à proposito diuerſi, merumq; catalogum Musarum recensui. Nunc uerò mecum adſis, longaq; orationi Tzetſianæ animam aduertis, dum ſummatim comprehendam fabuloſas uocatas Muſas, & alia quam plurima, poſteaſq; ſermonem adijciam de ueris & reuera exiſtentibus Muſis. qua in re non peccauero, ſi ſine prolixior. Huic uerò ultimæ loquacitatis culpam tibi ipſe imputato. Nunc igitur aſſumptione & recognitione eorum facta, quæ antè diximus de fabuloſis Muſis, eadem breuius repetita, aliaſq; certius explorata auſculta.

Multi igitur Muſas fecerunt multas, eaſq; differentes tam operibus quàm nominibus: & alius quidam dicunt eſſe uirgines, alii uerò nouem, quas Heſiodus recenſet, liberos peperiffe, & Iouis eſſe filias atque Mnemoſynæ, natas in Pieria, ex concubitu nouem dierum. Quòd uerò in Pieria ſunt natae, ideo choreas ducit circa Heliconem, & patrem ſuum honoribus proſequuntur. De reliquis autem, quæ præter iam commemoratas ab alijs recenſentur, hoc ſcire debetis, quòd illæ fuerint mulieres, inuentrices artium & rerum in uitæ uſu utiliſſimarum: & Muſarum nomen acceperant à τὴν δὲ ἀνάη: μῆνους ἀ γνῶνους, à ſcientia nimirum, quæ uerè Muſa appellari mereatur. Quocirca non ſolùm illæ celebrata à ſcriptoribus, ſed etiam ſexcentæ aliæ myriades, Muſæ uocari poſſent, ſi quis compertis habeat aliquas, quæ nimirum artes aut res utiles inuenerunt aut excogitarunt. Illæ uerò quæ ab Heſiodo nouem ponuntur, neq; nouem numero, neq; mulieres mortales fuerunt, ſed forſitan deas fuiſſe credi

credi possit, quæ tamen & ipsæ non putentur liberos peperisse. Sed Musa quidem est scientia siue cognitio, comparata studijs & institutione, non innata atq; à nullo alio edocta intelligentia. Appellatur autem Musa, ut supra dictum, à quærendo, quòd ab omnibus aut plurimis quærat, aut quòd multis inquirendis & curiosè inuestigandis occupetur. Collectum uerò & pluraliter Musa, Musæ uocari cœptæ sunt, easq; nouem esse fabulatur, tanquam ter tres, hoc est, multoties multas. Nam ternarius numerus initium est multitudinis. Etiam si enim scientia seu cognitio, quantum ad totum, simplex est atq; uniformis: illa tamen ipsa, quantum ad particularia inuenta & placita, in infinitum extenditur. Sunt enim scientiæ seu cognitiones in hominibus obscuræ, & omnino intra mensuram comprehensæ, nec sunt eiusmodi, qualis est apud Deum, quæ est uniusmodi, certa q; & omnibus numeris perfectæ. Generantur autem illæ nostræ scientiæ, Musæ appellatæ, in Pieria, domicilio Iouis, hoc est, mentis, in loco uidelicet corporis nostri supremo, qui est caput. Inde fluunt *wisæ*, opima & sagacissima, Ioue per nouem dies cum Mnemosyne commixto, hoc est, mente frequenter reuolvente & memorante ea quæ cognouit. Generatæ uerò scientiæ in tali Pieria, quam modo explicauimus, (non in monte illo fabuloso) ducunt choreas in Helicone, patremq; suum Iouem bymnis celebrant: hoc est, mandata literis circumaguntur & circumferuntur undiquaq; in modum chorearum, & manifestam celebrentq; reddunt mentem, quæ ipsas genuit. Sic ego caput, quod est domicilium mentis, Pieriam appello, libros

wisæ alludit ad uocem *wispias*.

uero Heliconem, in quibus Musæ, hoc est, scientiæ & inuenta hominum sapientum, circumsaltant. Neq; hic probo, quæ Proclus de Helicone monte adfert, & de nouem sphaeris, in quibus Musæ incedunt, non timentes casum. Sed postquam de Ioue, Musis, Pieria & Helicone satis multa locuti sumus, dicamus etiam, cur aliqui Musis attribuant filios, quorum nomina antea recitauimus.

Primum igitur aiunt, Ialem & Hymenæum filios Clius Musæ fuisse, id est, historica cognitionis (καὶ νεὶ τὸ παρά τὸ κλέω, τὸ δεῖξαι, id est, à celebrando originem trahit) eo quod ille lugubres cantus, hic uero, quas uocāt, odas inuenit. Rhesum autem, Euterpes filium faciunt, quod eorum quæ ad ornatum corporis & pulchritudinem atq; elegantiam uestimentorum & contextuū pertinent, inuentor fuerit, quemadmodum cultum eius admirandum in bellis describit Homerus, cum inquit:

ἀρμά ἣ οἱ χρυσῶ τι καὶ ἀργύρῳ ἔδουσεν.

τοῦ χεῖρα ἣ χρυσῶα πλέειν, θάυμα ἰδέσθαι.

Hoc est: Currus uebit aureus ipsum,

Argento inserto fulgens, arma aurea regis

Tota nitent, ipso miranda stupendaq; uisu.

Palæphatum autem aiunt Thaliæ fuisse filium, quod plantandi artem scriptis suis docuit. Linum, Vranias filium, quod de cælo & toto mundo opus contexuit. Sirenes, Melpomenæ, aut secundum alios Terpsichoræ & Acheloi, filias, quod melodias & chordas primæ inuenerint. Thamyrin, Eratūs filium, quod primus amorum liberos conscripsit. Triptoleum, Polymniæ filium, quod agriculturam inuenit, τὴν πολλοῖς ὑμνῶμεναι, à multis decan-

decantatam: aut τὴν ποθητήν, καὶ πολυμήμονα, hoc est, gratam, & omni memoria celebrandam. Orpheum deo niq; Calliope filium, ὡς Καλλιόπης ποιητικῆς υἱοῦ, quod poeticam bene & eleganter loquentem, tum hymnos in laudem deorum inuenit. Verum enimvero hanc ipsam prolixam orationem, tibi rursus imputato. Cum enim supra à te persuasus essem, ut omnes Musas recensere, eodemq; labore etiam liberos earum commemorasssem, uidebatur mihi sanè, non fore absurdum, si fabulas illas etiam allegorice interpretarer. Postquam uero etiam allegorias illarum rerum tractauimus, age iam alia disquiramus.

Quare hic Musas oriundas ex Pieria inuocet, & non illas ex Helicone, sicut in Theogonia facit, cum præsertim poeta noster fuerit Heliconius, ut qui iuxta Ascrum habitauit. Solutio iuxta Proclū. Proclus, uir doctissimus in Philosophia, dicit poetā hoc fecisse institutio modo, quod nimirū uoluit exemplum præbere ijs qui instituuntur, ne propria et domestica pro selectissimis habeāt: sed etiā aliena, quæ sunt utilia, digniora existiment proprijs. Quo prænarrato, postea sermonē instituit de Pieria, Helicone & sphaeris, in quibus Musæ choreas ducunt. Præterea addit Proclus, quod hoc nō ipsius Hesiodi sit procemium, sed alienum prorsus, siquidem multi hunc librum sine procemio habuerūt: et propterea hic poeta non suas Musas, sed Pieridas inuocauit, in Theogonia uero Heliconias. Hactenus Proclus. Sequitur solutio Tzetzi. Nos uero aliquātulum prolixiore sermone dealbemus ueritatē, & explicemus uerā causam, propter quam in præsent

Opere Musas Pieridas inuocet Hesiodus, in Theogonia uerò Heliconian. Ego duplices Pierias & Heliconas agnosco, secundum rem ipsam, & secundum intellectum. Ita Musæ nomen tripliciter accipi debet: historicè, intellectuè & elementaliter. Historicè quidem, siue secundum rem ipsam, Pieria & Helicon montes sunt & ciuitates Boeotiae. Pieriam nanque Pierus primum possedit, qui fuit Methon's frater, pater uerò Limi: unde locus Pieriae denominationem accepit. Postea uerò eandem Lynceum appellarunt, cuius imperium etiam tenuit Aëropus, maximus natus inter filios Emathion's, sicut Melissæ refert, qui Adelpheica composuit. Helicon autem & Cithæron ab Helicæne & Cythærone fratribus nomen acceperunt, quos contra se mutuo pugnasse scribit Lysimachus ille Cyrenæus in primo de poetis libro. Sic igitur historicè, siue secundum rem ipsam, Heliconem & Pieriam agnosco montium esse nomina. Secundum intellectum autem Pieria est domicilium Iouis, id est, mentis. Significat enim τὸ νοῦν ἔχον, hoc est, facultatē rationalem, à qua, ut antè dixi, τὰ νοῦν, pingua & sagacissima destillant. Helicon autem est consignatio & diuulgatio rerum scrutatione & ratiocinatione cognitarum & comprehensarum, quæ fit per libros, qui undiq; περιελάσσονται, hoc est circumuertuntur. Cæterum Musæ quoq; nomen scio tripliciter posse intelligi. Nam secundum intellectum omnis cognitio Musa uocatur: elementaliter uerò, astrorum & totius mundi elegantissimus & conuenientissimus motus. Deniq; historicè, id est, secundum rem ipsam, inuectores & inuentrices aliquarum rerum, per

particio

περιελάσσονται
alludit ad uocem Helicō.

participationem, Musæ uocantur: Nunc uerò neque de Musis inuentricibus rerum particularium, neq; de Musico astrorum & uniuersitatis motu loquitur: sed de intellectuua Musa, id est, de scientia, quam antiquo, magnifico Attico more Musas appellat comprehensim. Et meritis quidem hoc libro illas oriundas ex Pieria inuocat, in Theogonia uerò Heliconias, propter causam quam iam dicam. Hic igitur percursor cæli Procle ausculta, qui multum tonus, & sublimia uertis ex altis & sublimibus curvulis. Hesiodus hoc libro de plantarum & agrorum cultura doctrinam fratri præscribit, materiam tractans humilem & tenuem: ideoq; non immeritis Musas ex Pieria, id est, propria mente oriundas, nimirum scientiam inuocat: & quodammodo à seipso innuit hoc opusculum proficisci. In Theogonia uerò de origine deorum uniuersitatis tractat: ideoq; quòd magnum erat illud opus, magniq; physicum, aptè ac decenter ibi Musas inuocat Heliconias. Quod ita intellige, Hesiodum ibi introitum sibi præparare, & de seipso affirmare, quòd ea, de quibus in præsentì Theogonia sit dicturus, à seipso non dicet, sed Musarum auxilio & scientiæ, quam ex Helicone, id est, libris decerpserit. Sic ego Pierias, sic Heliconias, sic Musas intelligo. Sic etiam Hesiodum hoc quidem libro Musas Pieridas inuocare cenfeo, alibi uerò Heliconias. Musarum autem, siue dearum quarumcunq; inuocatio, ut nobis adsint & ferant auxilium ad dicendum ea quæ uolumus, sermo est allegoricus, qui, ut dictum fuit in diuisione poetarum, primum est & præcipuum poetæ indicium. Reuera enim propriam scientiam, & non aliquam

alteram, uel deam, uel mulierem, tali inuocatione ad dicendum hortatur.

Sententia proemij talis est: O' Musa, id est, scientia, quae honoratis & celebratis uestrum patrem. Per ellipsin uero & concisionem intelligit Iouem, hoc est, mentem. Quamuis aliqui etiam τὴν Δία in uersu scribant, post & ponentes. Venite ex Pieria (hoc enim significat τῆς Περίας) hoc est, organo corporis intellectui rationique accommo- dato. Dicite celebrantes in cantibus, hoc est, carminibus & poematis, διὰ ἢ τινά, scilicet τῶν ποικίλων, quo pacto homi- nes aequè & indifferenter mortales & corruptibiles sunt obscuri & inglorij, expertesque fama, tum etiā celebres, nominati & illustres. Barbari uero & Graci, super- fluum & Proclianum est. Secundum Graeca uerba igitur textus ita ordinari debet: ὦ μῦσα κλέυσαί σφι τι ποικίλῃ, δούρι δὲ τῷ Περσίδῳ, ὡς ἂν ἂν ἀδῶσι, διὰ ἢ (λάμπει, τῶν ποικίλων) οἱ ἴμῳς (ἑκατέρωθεν) βροτῶν ἀνδρῶν, (οἷον) ἀφ' αὐτῶν τι, ποικίλῃ τι. Poeta interrogat, quomodo fiat, ut inter homi- nes sine ullo discrimine corruptioni obnoxios alij quid- dem sint illustres & diuites, alij uero obscuri & infame- nes. Deinde inducit loquentem Musam, hoc est, scientiam suam, quae dicit talia fieri hac ratione: ἡμῶν τε καὶ βροτῶν τῷ δῖος, ex uoluntate & consilio Iouis: fatum appellans Io- uem. Sed prius explicemus, quot significationes habeat hoc nomen. ἴδω, deinceps alia consuetabimur. Haec uox ἴδω, uniuersim & indefinite posita quinque significati: sa- pientes reges, elementa, facultates animae, affectus, & fatum, quod alij providentiam appellant. Sic igitur hoc nomen, ἴδω, absolute positum quinque obtinet significa- tiones.

tiones. Singula autem nomina deorum tripliciter exponi possunt: intellectuè, elementaliter, & historicè. ut uerbi gratia, Iuno significat hæc tria: mulierem regiam, ætherem, & fortitudinem. Nomen Mineruæ similiter: mulierem regiam, crassiore partem aeris, & prudentiâ. Sic de alijs uolo intelligi. Aliqua etiam deorum nomina multipliciter accipiuntur, ut, uerbi gratia, τὸ ζῆνς. Historicè namq; significat quædam regem: intellectuè autem, mentem: quo pacto etiam Musus, id est scientias, generat. Elementaliter deniq; omne cœlestē corpus cum suis partibus: aerem & constitutionem cœli nubilâ: præterea pluuium solem: tum planetâ, Iouem dictum: & fatum, secundum Stoicos. In qua postrema significatione ubiq; accipitur in toto hoc poemate, excepto solo principio. Nā ibi Iuppiter, quem patrem Musarum appellat, id est sciētiae, mentem significat. In alijs autem poematis ferè fatum intelligitur, nisi fortasse de elementis aut alijs quibusdam sermo sit institutus. Caterum tu multiplices has significationes habe semper in memoria atq; in pectore, ut possis commodè & conuenienter ac pro cōditione loci, quid sit Iuppiter & alia, interpretari. In elementalibus namq; nomen Iouis pro cœlo aut aere usurpatū intellige: in intellectualibus, pro mente: in alijs aliter, prout uidelicet expositio materiæ propositæ cōuenire uidetur. Nūc autē, ut dixi, fatū significat. Sed exposito iā sufficienter eo, quot significationes nomē Iouis habeat, progrediamur ad alia.

ἡγήτοι αἰθέρος.) οἱ ῥαπαῖτοι, corruptioni obnoxij, ἀπὸ τῆς ἡγῆς, quod significat cruorē cum puluere mixtū. Vocabulū αἰθέρος quinq; significat: animosū, maritū, sexū uirilē,

ad aetatem uirilem prouectum, & hominem.

ῥῆα μὲν γὰρ βεῖαι.) In uoce ῥῆα fit contractio longa syllabæ ῥῆ & α in unam longam. Alioquin enim uersus scandi nequit.

μινύδι.) perdit, minorem reddit; ἀνδρὲ τῷ μινύδι, paruus. Unde etiam fit μινύδιον, τὸ βραχύχρονον, breui tempore durans, fluxum, citò periturum. Sensus autem illius, ῥῆα μὲν βεῖαι, manifestus est & perspicuus etiam idiotis & imperitis: quòd nimirum fatum facillè extollit etiam obscuros, & contra illustres deturbat.

ἰδυίς σκαλίδι.) Varios & inæquales mores habentem propter astutiam, σκαλίδι, hoc est, tortuosum & obliquū appellat. Hunc igitur ait à Ioue dirigi, rectumq; reddi, hoc est, rursus ad simplicem mentis habitū reduci. quòd fit, quum punit subdolan illam uasritiam.

ῥῆς ὑψιβρίστες.) ἰδυίς μινύδι, fatum. quomodo autem fatum altitonans dicetur? quòd secundū opinionem philosophorum, ex alto, hoc est, cœlesti astrorum motu, fata hominum demittātur, quæ alios quidem claros cæterisq; imperantes faciunt, & quodammodo celebritatibus ac præconijs percutiunt tanquam fulmine de super deiector alios uerò bombulant calamitatibus & infortunijs.

ῥῆς ἰδύς δῖα.) Zodiacum circulum intelligit, ex quo fatum dependet, & unde boni ac mali euentus demittuntur.

καὶ δὲ ἰδύς.) Assumit rursus suam personam poeta, & loquitur ad Iouem, hoc est, ipsum fatum. Audi, inquit, & da mihi aures, tu qui uides præsentia & inaudis, atque iustè moderaris leges & iura. Ego uerò Persæ fratri
uera

uera narrabo. Sed nunquid unà cūm Proclo nīl dignū
lectu scribemus? Hoc nomen dīus, tria significat: forum
iudiciale, iustitiam & iudicatum.

ἔμμεται.) ἔμμε terra est secundum Aeschylum. A iu- Themis
stitia igitur agriculturæ, iustitia & omne in ἔμμε ap- quid sit.
pellatur.

τούς.) Doricum & paragogicum pronomen. Dore
enim τούς pro οὐ dicunt, ἰγύς pro ἰγῶ, & similia.

ἰγῶ δὲ ἢ ῥίγῳ.) Et aduerbia & expletivæ particu-
læ uocali subsequente literam ἰπῶντιν recipiunt: con-
sonante autem superueniente, non amplius.

ἐν ἀγῶ.) In Theogonia Hesiodus unum genus seu no-
nam speciem contentionum posuit: nunc igitur illud quo-
dammodo corrigens, inquit: Non utiq; unum est genus
contentionum, sed duo. ἑὺς enim non solum ἑὺς uoca-
tur, qui est bona contentio: sed etiam inuidia, quæ est pes-
sima & sanguine gaudens contentio.

μῦθος.) pro μῦθος, Ionicè.

διῶ.) per ο μινδῶ secundum Iones, quod in contextu
longum sit propter ancipitem syllabam. Secundum Do-
res autem & Atticos διῶ scribendum, per ο μίγῶ. Cete-
rūm quod in terra & cælo sint contentiones, liquet. Pro-
ducere autem sermonem in rebus parui momenti & di-
ctu indignis, Proclianum est: quemadmodum etiam in il-
lo, ubi Hesiodus dicit, alteram contentionem esse uitupe-
rabilem, & utraq; diuersum animum habere.

ἀνδρὶ δὲ καὶ θυμῷ ἔχουσιν.) Sapiens Proclus per θυμῷ
intelligit uitam, nos uerò suauissimam illam & anima-
tam rationē. Hesiodus enim de contentione loquens dicit.

quòd contendentes θυμὸν, id est animum, duplicem & bipartitum habeant.

πολλὰ μὲν &.) bellū, diffēsio hostilis, πολλὰ μὲν τις ἀνὴρ, ἰπὶ πολλῶν ἀνδρῶν, quasi multos metens: aut πολλὰ μὲν, magis inuerset, ἰπὶ πολλὰς χεῖρας, q. multos fundat, opprimat, prosterнат.

σχιζέτω.) molesta, nimium uiolenta. Mala enim sunt uiolēta & illegitima: bona uerò facillē & expedite procedunt excurruntq̃.

οὐτὶς τούτοις φιλεῖ βροτῆς.) Ne cogites in transcurso, hāc esse auctoris sententiam; Nec aliquis hominū illam amat, deorum cōsilio. Sed hoc pacto intelligas: Nec aliquis hominum illam amat, scilicet uolens, sed propter necessitatem & potentiam sic uolentium deorum, hoc est, fati. Fatum enim, ut supra dictū, per deos debet intelligi, qui grauem illam contentionem colunt. Si quis autem obijciat: Ergo dij erūt caussa mali? Certē quidem, secundum opinionem Hesiodi, Hic enim animarum posuit πρὸς πάρεσσιν, statuēs animas ante corpora creatas iam olim fuisse. Ipse nanq; animæ per se existētes, nec alimentis, nec fortunis, nec diuitijs, aut alijs id genus corporeis rebus indigebant, propter quas pugnae fiunt & cōtentiones. Postquam autem quodam fato corporibus iunctæ sunt, quibus opus est & alimentis, & fortunis, atque alijs similibus, propter quæ contentiones accidunt: ideo non immerito dixit, quòd homines deorum, hoc est, fati consilio decretoq; colant contentionem.

ὡς ἱερὸν &.) Bonam contentionem, quæ ἱερὰ seu æmulatio uocatur, dicit priorē esse quàm malam, tempore & dignitate. Quòd autem dicit ὡς ἱερὸν, illud aio non

ex eo dici, quod ex obscuro originem trahat. Nam & al-
tera ex obscuro nascitur. Sed hoc dico, quod in principio
fuerit crebus & chaos: postea nati sunt homines. Est igitur
contemporalis hominibus bona contentio, cum sit
ex illo crebo & chao progenita. Mala uero eodem tem-
pore postea accessit. omnia siquidem bona, cognata sunt
conspiciatq; hominibus: mala uero, acquisita. Aut etiam hoc
modo: Bona contentio ex nocte uidetur nata esse, hoc est;
ex obscuro, quod omnis qui aliquem æmulator, occulte
illum subsequitur atq; imitatur. Inuidus autem palam ob-
tredat, & conuicia pugnatq; necitat.

ἰπιδυῖν.) Aeolice per duplex ʒ scribitur.

Ἰάνης δὲ μὴ ἡγοῖδης.) Ἰὸς ἡγοῖς παῖς, Saturni filius Inpio-
ter; id est, ἡ ὑμᾶς μὴ ἴδῃς, ἡ καὶ παῖς τὸν τῶν, fatum obscu-
rans mentem, & occultum atq; incognitum, quod in exo-
celsis iugis & cathedris zodiaci circuli & ipsius ætheris
Iouis sedem obtinet. Dixi enim, quod secundum externos
motu astrorum omnia designantur implenturq;, quaecumq;
sunt euentura. Est igitur hæc sententia, quod Iupiter;
qui habitat in æthere, qui habitat in radicibus terræ, qui
habitat in hominibus, ille inquam alteram contentionem
fecit multo præstantiorem altera. Per Iouem autem fa-
tum intelligi, iamprimum dixi.

ἢ τὴν ἡγοῖ ἀπὸ ἀμύνειν πρ.) Bona contentio etiam infir-
mum, ἡγοῖ τὸν μὴ παλαμάσθαι δυνάμειν, impotentem, &
ad laborem ineptum, tamen excitat ut laboret. Aut pro
δμῶν legatur ἰμῶν, quod est ἰμῶν, critq; sententia, quod
similiter excitat.

οἷς ἰτρυῖν γδ.) hoc est: Aliquis. x. qui cessat ab operando,
& speo

☞ spectat alterum diuitem, diuitem quidem ex laboribus, qui etiam ipse alios spectauit, dat operam ut arces ☞ plantet.

ἄγρουσι.) Illud ꝑ breue est, sed producitur propter sequentem immutabilem, ☞ fit anceps syllaba. Potest etiam, si quibus placet, Attico more ꝑ ὠμῖα scribi.

ἰσὺ δὲ τι.) Bona contentio, etiam zelus seu emulatio appellatur: sicut mala, inuidia nominatur. Inuenias tamen Hesiodum supra abusum uocabulo zeli seu emulationis pro inuidia.

οἱς ἄφρον σπένδοντα.) ἄφρον ☞, πλῆτον ☞, ἰλθ ☞, τύχη ☞, εὐδαιμονία, differunt. ἄφρον ☞ enim ☞ ἄφρον ☞ uocatur diues, qui particeps est τῷ ἁφρον. Est autem ἄφρον ☞ annua collectio perceptioq; fructuum. πλῆτον ☞, ea qua ꝑ multos annos collecta sunt: ut uerbi gratia, frui, facultates, frundi. ἰλθ ☞ utrunq; significat: τύχη ☞ autem splendorem uite ☞ elevationem. εὐδαιμονία, ut multa silentio prætermittam, τὸ ἰὺ τῷ δαίμονι ☞, hoc est, animalium uirtutum beatitudinem designat: Homerus enim ☞ Socrates animam etiam uocant dæmonem.

οὐδὲ νόστος νόστος.) Digreditur iam etiam ad malam contentionem, ☞ proprietatem illius describit. νόστος originem trahit ex τῷ νόστος τὸ δαίμον, formido, metu perterreor: aut ὁ νόστος τῷ ἵχθυ, qui decidit ab habendo, disiectus à suis facultatibus.

τῷ ἰὺ θυμῷ.) ἰὺ τῷ σὺ θυμῷ. Est autem θυμὸς hoc loco animus. Alioquin etiam partes animi significat, quæ tres recensentur: τὸν θυμὸν, irascibilem: ἐπιθυμῶν, concupiscibilem, quæ uoluptate alitur: ☞ λογιστὸν, rationalem,

malem, in qua consistit uis consultandi, ratioq; subducendi. Est enim concordia cogitationum.

ἡδύς καὶ ὀδυρῶν.) malis gaudens, aut qua mali gaudent.

ἀγορῆς ἱκανὸν.) auditorem eorum quæ in foro uenalitio narrantur. Habet autem nomen ἀγορᾶ plures significationes. Interdum forum significat, ubi exercetur mercatus: aliquando curiam seu forum iudiciale: sæpe multitudinem in utrisque congregatam, tum rumores & sermones qui in utrisq; sparguntur: abusive postea quemlibet rumorem siue narrationem. ἀγορᾶ dicitur etiam omnis res in foro empta, & numisma per quod emitur.

ὄψα γὰρ τ' ἰλίην.) hoc est: Non oportet contentionum studiosum esse, & tempus consumere in foro uenalitio, item hominem, cui annuatim non prouenit ex terra tantum fructuum, ut toto anno seipsum sustentare possit.

ῥῆα.) cura, sollicitudo, & habet tenuem spiritum. unde de ῥῆαντι & dicimus, cum tenui syllaba π, & non cum aspirata φ.

ἰλίην.) pauca, infrequens, non autem parua.

καὶ ἡ ἀγορῆς τῆς.) Duæ synizeses siue contractiones sunt in hoc uersu. prima ibi, ῥῆαν τ' ἀγο, ut sit dactylus. Nam illud ῥῆαν pro una longa scandi debet. Secunda ibi, πῆαν τῆς, ut sit trochæus. Nam πῆαν pro una longa ponitur.

βίος.) Hoc nomen βίος sex significat, artem seu genus uitæ: ut cum dicitur, βίος ἡγεμονίας ὁ φιλόσοφος ἴσθι, mercatoriam aut philosophicam uitam egit. mores: ut cum dicitur, χερσὶ βίος ἐστὶ, bonos mores habet. presentem mundum: tempus uitæ siue ætatem uniuscuiusq; : supellectilem,

ἔν copias: ut cum dicimus, πολὺς ἦν αὐτῷ ὁ βίος, bona fuit copiosus, magnas opes habuit. postremò alimenta, quæ ad uitam sustentandam pertinent: quemadmodum hoc loco positum intelligi debet.

ἰνὶ ἔτει.) qui per totum tempus sufficiat, in τῷ ἔτει fit ἱταῖος, ἱταῖος, ἔν per ectasin, ὀϊταῖος.

ῥεῖν.) ὁ ἐκ τεσσάρων ῥεῖν γενόμενος, qui ex quatuor partibus anni prouenit. Apposuit autem ῥεῖν nomini βίος commodè admodum, ad differentiam, quòd sciret nomen βίος plures significationes obtinere. Quia uerò, sciebat, etiam alia esse, quæ uitæ sunt utilia, eademq; ὁ ῥεῖν, nec tamen ex terra proueniunt, idcirco apposuit illud, τὸν γαῖα φέρει.

δωμέτωρ.) Cereris, hoc est, terræ donum. terra enim uocatur δωμέτωρ Doricè. Dorez namq; pro γ, d. ponunt: ut uerbi gratia, δωφίον dicunt pro γροφίον, ἔν δώμω pro γέμω.

ἀντὶς.) ἀντὶς femininum, radius est siue coruscatio solis. Et ἀντὶς litus uocatur. Donum autem, ὁ ἀντὶς, τὸ ἀντὶς, τὸν ἀντὶς, in τῷ ἄγν, quod est fero. Ac nunc quidem, quid sit δωμέτωρ, breuiter dixi, quod certum est, perspicuum ἔν indubitatum. Dicamus uerò etiam allegoricam hystoriam, illamq; interpretemur. Ex Creta, aut potius ex Sicilia, Pluto rapuit Cereris filiam Proserpinam, quæ Græci etiam λίσπην appellare solent. Dum autem mater rapto rem persequitur, Athenas ἔν in Græciam usq; peruenit: ubi Triptolemus, Celei ἔν Metaniræ filius, ipsam de amissa filia certiores fecit. Ceres igitur, ut beneficium indicatæ filię recōpensaret, Triptolemo donauit semina.

ἔν curo

Currum, quem alati dracones trahabant, quo circumuectus ille totum orbem lustrauit, & sationis usum atq; agriculturam monstrauit. Haec tenus fabulosa. Veritas autem sic se habet. Cum nondum agricultura ratio in Sicilia & Affrica esset nota, & uictus hominum sponte natura proueniret, rursus ille euauit, nemine agriculturam sciente. Cecrops autem, aut alius quisspiam, Argum in Libyam & Siciliam transmisit, nescius facti, insitq; colligere frumentum ibi natum, & in Graciam transportare. Quo utiq; facto, adductoq; frumento, Triptolemus arare & seminare primus occcepit in uico quodam Achaia, Aroe dicto, ἀρό τῆ ἀρδούου, à prima nimirum ibi facta terrae irrigatione, qui nunc Nouae Patrae uocatur. Sed aliter plurimi sentiunt, qui in Eleusine, Attica regionis loco, id factum esse contendunt. Atq; hoc modo colendi agros & comportandi fruges occasionem initiumq; primum dedit: deinceps idem libris quoq; rationem agriculturae descripsit, itaque omnibus hominibus imperitauerit. Sic Ἀρούρης quidem terra uocatur, ἔτι πάντων γῆ μήτηρ, quod terra sit omnium mater. λόγος autem siue Proserpina significat ea quae ex terra ad uitam pertinentia annuatim proueniunt: seu potius frumentum & alios terrae fructus, propter quos plurimae caedes & bella fiunt. Hanc igitur λόγον, hoc est frumentum, rapuit Pluto. Cum enim illud sponte naturae primum proueniret, contigit ut euanesceret rursus propter ignorantiam agriculturae, ut diximus. Quod autem Aroge ipsum in Graciam aduexit, & postmodum Triptolemus in Eleusine seminauit, enatumque ex terra collegit,

collegit, atq; etiam rationem illius colendi docuit undiquaq; idcirco finxerunt, Cererem Athenas uenisse, hoc est, terræ dona: & à Triptolemo institutam inuenire fioniam, quæ ex Bleusina ascendat, ex inferno splendens. In terra nanq; Bleusina occultatum & satum frumentum, in lucem prodijt. Dracones autem alati, sunt sermones passim inter homines dispersi, librisq; comprehensi, qui undiquaq; currunt & agriculturam docent. Hactenus fabulosa & allegorica. Sed recitemus adhuc historiam alteram, quæ circūfertur de Cerere. Osiris, quem etiam *διούρορ* uocant, cum Iside uxore sua, aliàs Cerere uocata, & plurimo exercitu, passim oberrauit cum cantilenis & tibijs, atque hoc modo agriculturam & sationem plantarum hominibus monstrauit. Vnde ipsum etiam *διούρορ* appellarunt, tanquam inuentorem sationis: Isidem autem *διμήρπας* siue Cererem, *ὡς τὰ ἀγρὺς διμήρπας ὄντω*, tanquam ea quæ ex terra crescunt dantem, & agriculturam docentem.

τὴν λινοποιάμην &c.) Quo utiq; dono & uictu ex agrī cultura proueniente satiatu, *ἰφίλλαις*, excitaueris, pro *ἰφίλλαις* *ἡγεὶ αὐξή*, excita atque auge contentionem. Ne uerò existima, Hesiodum hortari fratrem, ut fiat studiosus contentionis: sed tali sermone utitur, quod sciebat, eum qui operibus & agriculturæ uacabit, non amplius talia curaturum, alijs occupatum. *λινοποιάμην* &c., & quæcumque in medio alicuius uerbi consonantes geminant, Aeolica sunt.

ἡγήμασ' ἐν ἀλλοφίαις.) Poetæ etiam duas literas, ut hoc loco, elidunt Aeolicè, & longis abbreviant.

οὐκ ἔτι δούλωσεν.) Non autem amplius secun-
da uice ad hunc modum tibi succedet, ut mea auertas: sed
faciamus rursus pactionem de nostra lite rectis iudicijs,
quæ à Ioue, id est, prouidentia seu fato in precio habetur.

δωροφάγας.) Non dixit δωροδότης, quæstui & mune-
ribus inhiantes: sed significantius δωροφάγας, doniuoros,
hoc est, uitam ex acceptis donis uiuentes. Tales autem ni-
hil mali aduersus alteram partem iudicant, propter ui-
ctum quem inde consequuntur. δωροδότης autem quidam
sunt, qui non malo, sed bono studio atq; affectu munera
acceptant.

ἰσὺ πλείον ἡμῶν πωλῶς.) hoc est: In quali re dimi-
dium sit maius sua sorte, siue suo integro ex omnibus par-
tibus perfectò. In nomine ἰσὺ multitudo ponitur pro ma-
gnitudine. Illud πωλῶς uerò de dignitate intelligatur. E-
κέρπλι gratia, qui iusto modo decem lucrificat, illa pluri-
æstimantur quàm uiginti, quod ad dignitatem attinet.
Non enim quantitate dimidium plus esse toto quispiam
dixerit.

ἰδὲ ἴσος ἐν μάλαχῃ.) Breuiter, nec plenè dicit hoc He-
siodus. Cum enim dixisset, quòd non cognoscant, ubi di-
midium plus sit toto: infert iam, quòd etiam nesciant,
quàm magnum emolumentum faciant malua & aspho-
delus, quamuis leues sint herbae. Cætera quæ huc perti-
nent, uersibus includamus.

Iniusti sumptuosi non iuuant cibi.

Sed uanos ille sermones rursus expuit,

Bructans nimis arrogantem turbinem,

Dum uult docere rationis Halimi:

Inuehitur in
Procli expo-
sitionem.

Sed nil sciens scribendo perdit operam,
 Quamuis magnificis spumat sermonibus.
 Ast ego dicere & docere & scribere
 Nolens, adducor huius uanis plausibus.
 Scilla bulbum & leues maluæ ramusculos
 Cædas in pila, & mel commisceas simul,
 Et extrahens sectorum olerum modicum
 Edas, nec ignea te uexabit fames,
 Si misces illa scilicet sagaciter:
 Si non, ad inferos cures non segniter.
 Nam scilla solet imperitos tollere.
 At si rursus uenenum rectè dēpseris,
 Quod fit, in ollis si cum aquis ebulliat,
 Atq; hinc siccet radijs solaribus,
 Secentur frustula, & miscentur sesamo
 Simulq; melli & lacrimæ papaueris,
 Quo decet pondere, & quo conuenit modo,
 Quem noscens ipse, non scribo accuratius,
 Sat multos nutries tam paruis massulis.

λεῖψαῖς γὰρ ἔχου.) pro λεῖψασιν, Atticè. Solent enim Attici participia pro uerbis ponere. Quidam in his uerbis παραῖν esse uolunt, ut sit λεῖψαῖς tanquam ἐλίσσει, pro λεῖψασιν illud uerò ἔχου redundet. Ita uerò hæc uerba intelligantur: O Persa, ne teras tempus uersando in foris & sodalitijs. Qui enim diuturnum uictum non habent ex agricultura, illos non oportet otari. Vbi autem uictu ex terra elaborato propriam domum compleueris, tum si tibi placuerit, alijs litem moueas. Dī nanque, hoc est, fatum, quod ex astris procedit, abstrusis
 suppress.

suppreſitq; uictum, ut iam occultum illum obuolutumq; magno labore homines comparare oporteat: quem antea quidem paruo negotio & unius tantum dici labore potuiſti acquirere tam copioſum, ut illo intra totius anni ſpacium in ocio frui potuiſſes. Ita clauum quoque nauis ſuper fumum ſtatim ſuſpendebas, nimirum ſemel tantum nauigio utens: & conqueſcebant boues, quorum laboribus ſuperſcdebas, ſemel tantum laborem ſuſtentans. Verum Iuppiter, hoc eſt, fatum, occultuit celauitq; tam facilem tamq; leuiter comparabilem uictum, poſtquam Prometheus ipſum fraudauit, & ignem ipſius furatus fuit: pro quo furto mulierem ille fecit, cuius miniſterio uſus uitam ærumnis compleuit. Haſtenus fabuloſa. Sed iam attende allegoriam ueritati magis conſentaneam, qua ſecundum Græcos ſic ſe habet: Quicumque inter Græcos mundum cœpiſſe generatumq; concedunt, ij dicunt, primum diſruptionem apertionemq; erebi factam, aeremq; ſuprà conſtituiſſe, & infimo loco reſediſſe terram limoſam, & undiquaq; mollem ac liquidam: ex hac uerò deinceps putres bullisq; turgentes membranas prodieſſe, quas ſol interdum calefecerit, noctu autem luna re humidum nutriuerit. Hoc igitur pacto cum membrana illæ paulatim augeſcerent, clamorem edere cœperunt, atq; homines inde fiebant, aliæq; omnis generis animalium formæ, prout aliqua uincebat elementorum temperatio, nimirum uel aquea, uel ignea, uel terrea, uel aerea. Exiccata autem terra, ineptaq; ad generandum reddita, aiunt iam ex mutua commixtione ſeminis generationem fieri. Quod autem animalia ex terra

possint generari, hoc probant multipliciter, & inter alia adducunt pro confirmatione generationem illorum quæ fiunt in Thebaide Aegyptia post recessionem exundationis Nili. Illius uerò temporis homines erant simplices & inexperti, nec ullam artem nec agriculturam tenebant, neque aliud quicquam : nec quid morbus aut quid mors esset, cognouerant : sed super terram tanquam ad lectum cadentes, expirabant, nescientes quid patientur. Amorem tantum mutuum exercebant, & rusticam degebant etatem, moreque armentorum è suis habitaculis prodibant : communiter fructibus arborum atque herbis uescebantur, sibique inuicem contra feras opem ferebant, commilitabantque nudi nudis manibus. Cum autem sic nudi essent, & sine uelamentis ac pecunijs uiuerent, nec fructus aliaque terræ nascentia scirent recondere, sed solo uisitu quotidiano uterentur, accidit ut sæuiente hyeme plurimi occiderent : donec tandem necessitatem nacti præceptorem, cauitates arborum & syluosa loca, atque rupturas petrarum & spelæa incoluerunt : & fructus qui conseruari possunt, uix tandem cognoscere, & semel collectos, in spelæis recondere coeperunt, illisque per totius anni spacium uescebatur. Tali fato dum uiuerent, simplicem, temperantem ac concordem uitam degebant, necdum ignem cognitum habuerunt. Non reges, nec præsides, nec dominos, nec exercitus, nec uiolentiam, nec rapinas experti : sed concordem & liberam atque temperantem uitam agebant. Postquam autem mundi tempore, hoc est, prudentiores facti & circumspectiores, ignem inuenerunt, & calidius, hoc est, astutius suis res tractare coeperunt :

perunt: tum statim amiserūt prioris moderatæ illius atq;
liberæ uitæ conditionem, siue fatum, quomodo aliquis
dixerit. Ignis namque usu atq; tractatione artes inuene-
runt, per quas uita exornatur, & iucunda atque amabi-
lia uenustaq; consequimur, quæ nos instar mulieris de-
mulcent & delicatesiores efficiunt. Hoc uocat poeta for-
mationem mulieris: quod post inuentionem illorum, æ-
stutia inter homines consecuta fuit, & prouisio, omni-
umq; artium inuentio, & transformatio temperantis
& duræ uitæ in magis fœmineam atq; mollem. Quam
mulierem etiam Pandoram & telam artificiosam, atq;
alijs infinitis nominibus quispiam appellare possit. Sic i-
gitur propter ignem, quem Prometheus surripuit, hoc
est, propter inuentionem atq; usum illius, inuenimus no-
uum malum acquisititium, delicatioris uidelicet uitæ ge-
nus, in quo molles lectos & tapetas pro stragulis ample-
ctimur, rem amabilem ualde, nobisq; gratissimam. Voa-
catur autem malum nostrū, quod dum illa quæ nos splen-
descere faciunt, magno studio atq; desiderio comparare
cupimus, nunquam laboribus molestiæq; finem faciamus
atq; requiescamus. Quocirca cum antea nostri iuris man-
cipijq; essemus, & sine iniurijs uiueremus, iam nunc iugo
seruitutis nos subiecimus, & reges ac præsidēs & domi-
nos agnoscimus, quibus nostro labore cum multo tremore
inferuimus. Inde cædes, pugna, tristes turbæ, lethales
tumultus profluxere. Quod si homines *ἐπιμαρτυροῖ*, hoc
est, post rem peractam prudentiores, mali accepti memo-
res, inuentas illas artes aspernati fuissent reiecissentq;
tanquam *ὑπερμαρτυροῖ* quidam, quibus ante euentum
c 3 suppetit

suppetit consilium, nullas certè calamitates, quæ ex fortunata, beata molli, atque inter dulcedinem & amaritudinem uersante uita proueniunt, experiremur: sed beatam illam, liberam, simplicem, frugalem, concordem, & malis uacuam uitam uiueremus: exiguis tantùm laboribus annuos fructus atque olera ad alimoniam colligentes asseruantesq̃, & si quid eiusmodi necessarium esset, & inuentas delicias relinqueremus. Hoc igitur ipsum etiam Hesiodus Persæ fratri demonstrare proposuit his uersibus, quos explicare instituimus. O' Persa, si talis fuit olim uita, fatumque illud, & iam hoc tempore uetus ille uiuendi modus interijt, iamq̃ sine summa difficultate uictus comparari non potest, cui multis opus est: decet te profectò minimè ociari, sed labori manibus pedibusq̃ incumbere. Vix enim etiam hoc pacto à difficultate huius uitæ te liberabis. Sed hæc satis de sensu: age uerò iam uerba ipsius textus explicemus.

ἀπὸ φαντασίας γὰρ ἔχουσι.) Dij, hoc est, fatum remouit atq̃ occultauit priorem illum simplicem uictum, & iam molestijs ac laboribus inuoluit.

πρῶτος γὰρ ἄνθρωπος.) Tunc enim, primo nempe seculo, unius diei labore potuisti comparare uictum, qui per anni totius spaciū uitæ propagandæ suffecit. Laborem autem intelligit non agriculturam, neque aliam quampiam artem (quæ ambo nondum extiterunt) sed collectionem fructuum.

ἀπὸ καὶ πύρρην.) Statim in fumum proiecti clauum, aut cremasti, aut tanquam fumum & rem nibili seruastis

seruasti: hoc est, non opus erat te nauiculariam exercere, sicut hoc tempore.

ἀπὸ τοῦ πλοῦτος, pro ἀπὸ τοῦ πλοῦτος, cessabant opera bouum & mulorum. Neque enim horum animalium labore nobis opus fuit. Qui uerò sic explicant hunc locum, ut dicant, tantum unica fuisse opus nauigatione, & similiter unica aratione, postea clauum super fumo positum fuisse ad exiccandum, & iumenta agriculturæ destinata cessauisse, illi temerè nugantur. Necdum enim illo tempore fuit in usu nauigatio, neque agricultura. Quod cum Hesiodus quoque non ignoraret, idcirco ad hunc modum locutus fuit: aut fortasse sermonem etiam separarat poeta, & ea quæ nunc fiunt, accommodat primis temporibus. Sic autem magis allegorice debet intelligi: Tantum semel exciperes laborem in colligendis fructibus, si esset eiusmodi uiuendi ratio, qualis olim fuit: extraq; fumum & seorsim à curis rerum ad uitam pertinentium gubernatricem mentem teneres, hoc est, sine solitudine uitam degeres. Cessarent autem αἱ πολεῖς, eulatus, pugna, tumultus, & illa cum barbaris gentibus connubia, quæ per suspiciones & bella contrahuntur. Ista nanque mulos appellat: potius autem illos qui ex talibus commixtionibus fiunt aut nati sunt. Ita nanque Cyrum regem ab oraculo mulum appellatum, scriptores tradunt, ut qui esset ex origine materna Medus, ex paterna uerò Persa. Aut simpliciter commercia & pugnas conflictusq; gentium cum gentibus, mulos appellat: eosq; ταραχὴς, quod multa perferant & patiantur illi qui bellum excitant.

ἀλλὰ ἦδ' ἐκ τῆς (ἀντὶ.) Sed fatum simplicem & frugalem illum uictum occultauit, quod esset hominibus infensum. Facit autem fatum personam, illiq; iram attribuit. Occultauit igitur, quod esset infensum Prometheus, hoc est, prouisioni præscentiaq; nostræ, obliqua contortaq; cogitanti, propterea quod fraudauit ipsum fatum. Occultauit autem sibiq; asseruauit ignem, quem rursus quidem magnus filius Iapeti, hoc est, motionis illius quæ sit in mente, ἡγεμὼν, id est, prouisor dictus, hoc est, nostra prouisio præcognitioq; surripuit, & surreptum impertiuuit hominibus secundum consilium Iouis, hoc est, fati magna consultantis. Non enim mutatur fati uoluntas. Surripuit autem illum in caua uirgula. Iouem ipsum, hoc est, quod dixi fatum, uocat τῶν ἀνθρώπων per metathesin, hoc est, transpositionem, quasi τῶν ἀνθρώπων ἡ λήτῃ τῶν θεῶν, hoc est, uertentem & debellantem aduersos & infelices, διὰ τὴν ἀνθρώπων, instar fulminū: aut certè quasi τῶν ἀνθρώπων τοῖς θεοῖς, gaudentem fulminibus, hoc est, elationibus & speciebus. Quale autem fuerit illud ignis furtum, iam aduerte. Olim quidem homines usum ignis planè ignorarunt. Quidam uerò ἡγεμῶνες, hoc est, prudentiores, quum hyeme animaduernerent, arborem fulmine tactam quendam caloris sensum sibi proximis mouere, conati sunt ignem custodire: itaque illum inanibus quibusdam lignis atq; uirgulis, quibus potuit conseruari, imposuerūt. Cumq; primus ille ignis cœlestis fuerit, ad eum modum, quo dixi, comparatus, posteaq; in usum omnium nostrum uenisset, idcirco fabulati sunt surreptum esse præter uoluntatem fati, prioris nimirum: siquidem dixi
antea,

antea, nostrum primum fatum fuisse, ut simplicem, atque usu ignis & artium carentem etatem degeremus. Alterum uero fatum, hoc est, accidens alterum ex prouisione nostra inuenit ignem atque artes, quas mulierem Pandoram poeta appellat. Quæ uero ab alijs quibusdam adfertur allegorica interpretatio huius loci, ut ignis significet rationis capacem uitam, uirgula uero ipsum corpus: eam superuacaneam existimo, neque per omnia sibi constantem. Restat autem adhuc Rhetorica & realis allegoria, quæ dicit de igne, quatenus ad usum transfertur, de quibus illis quæ per ipsum sunt inuenta ingenio prouisionis nostræ, tum de exornatu uitæ, qui fit per omnes artes, quas ignis monstrauit: quas etiam mulierem Pandoram appellat, & à Vulcano fabricatam affirmat. Sed de hac allegoria in accurata expositione uersuum magis perspicue dilucideque dicemus. Nunc uero etiam ordinem uerborum in contextu exponemus, quæ tali modo ordinari debent: ἀλλὰ γὰρ (hoc est, ὁ ἄμαρμιν) ἐκρυψέ χελυσσάμιν, ὅτι μιν (pro αὐτὸν) ἔκρυψε τὸν ἑαυτοῦ, ἐκρυψέ τὸ πῦρ ὁ αὐτὸς προμηθεὺς ὁ ἀγνολογῆτης, τὸ μὲν (pro ὅσον) πῦρ αὐτοῦ (pro αὐτοῦ) ἔκρυψε τῷ ἑαυτοῦ (hoc est, ipse Prometheus) ἐκρυψέ, καὶ ἐκρυψέ τὸν ἑαυτοῦ τοῖς ἀνθρώποις ἐν ἑορτῇ καὶ διὰ τὸν πῦρ (pro πῦρ γνώμον τῷ διὰ) τῷ μιν τὸν πῦρ, καὶ αὐτὸν τὸν διὰ τὸν τρυφίαντα, (οὗ τῷ ἄμαρμιν) τὴν αὐτὴν ἀνθρώποις ἐκρυψέ τὸν ἑαυτοῦ. (scilicet ὁ προμηθεὺς, hoc est, nostra prouisio, non iupiter, quod est, ὁ ἄμαρμιν, fatum.)

Intellectua-
lis allegoria
fabulæ de
Prometheo.

τὸν δὲ χελυσσάμιν &.) Prouidentissima autem nostræ menti infensa ὁ ἄμαρμιν τρυφίαντα ὡς πῦρ ἀγνολογῆτης

νιφίλας, quasi nubibus obruta conuolutaq; & caliginosa atq; inuisibilis, antequam exitus adueniat, sic loquitur O' Iapeto oriunde, rationalis motionis fili, prouidum & consuluissimum consiliū, hoc est, o homines prouidentissimi, gaudete, quod ignem inueneritis, et prioris illius non exquisitæ, sed simplicis uitæ fatum mutaueritis. Quod autem per nubecogam & fulminatorem Iouem, fatum intelligat, iam diximus, cū etymologias simul indicaremus.

οὐκ αὐτῷ.) hoc est, uobis inuentoribus & posteris uestris cedet hoc inuentum in maximum damnum. Ideo namq; quod prioris uitæ genus mutastis, & hunc ignem inuenistis, dabuntur uobis artes, quæ quidem exornant uitam, & delectant atque emolliunt instar mulieris, ueruntamen non sine calamitatibus & molestiis. Diligetis tamen laboriosam & duram atq; molestam hanc uitam, eò quod delectabilis fiet propter spem.

οὐκ ἴσατ'.) Ita quidem fatum dixit, alloquendo Prometheum, & continuò Vulcanus, hoc est ignis, formauit Pandoram, formosam mulierem, hoc est, congeriens seu cumulum artium, πάλτα δαπάνων τῷ βίῳ, quod uitæ habundantia omnia donent, aut secundum Hesiodum, quod ex omnibus dijs, hoc est, animalibus potentijs sint composita, donaq; sua acceperint. Nam ex igne, quem Vulcanum uocat, acceperunt materialia & organica: ex intellectu uerò, quem Mineruam appellat, stabilitatem et solertiā: ex temperatura autem, quam Venerem uocat, uenustatem: impudentiam deniq; & industriam atq; uersutiam in negotijs & mercaturis, ex Mercurio, quo nomine sermone uocalem intelligit. Postquam autem ex igne & intellectu

Pandora quid sit, & unde dicatur.

intellectu mulier, hoc est, cultus pulchritudoq; apparuit
artium & artificiosa tela, nosq; omnium artium perui
facti sumus, amari fati decreto, quod etiam ipsum ad po
steros promanauit, hac ratione per omnem uitam cala
mitates exundarunt. Quod autem Hesiodus iratum fa
cit Iouem, hoc est fatum, & ipsi furorem atq; sermonem
& alia attribuit, hæc omnia figuratè per prosopopœiã
dicuntur. Inducit enim fatum, quasi per aliquem hæc fa
ciat. Hoc autem à Rhetoribus, schema *ἡ ἀντιθέσις* ap
pellatur. Sic enim opus fuisset dicere: Si fatum esset præ
ditum sensu & sermone, locutum esset, & iratum se o
stendisset, quod homines prudentiores ex imprudenti
bus & informibus facti, ignem tractare cœperint, at
que illius adminiculo artes inuenire aggressi essent. Di
xit uerò & risit Sardonium, quemadmodum uos expe
riemini. Dabo enim uobis quod optatis ex igne inuenire,
artes nimirum, à quibus ornatus & uenustus, & omne
delectabile, sed non sine doloribus, & assiduis, infinitis
laboribus & molestiis, uita uestræ continget. Nunq; au
tem per nubicogam & fulminatorem Iouem neque cœo
lum, neq; stellam, neque fabulosum illum regem, neq; al
liud quicquam, neque mentem intelligit poeta, sed fa
tum & fati decretum. Propterea illud quod hic nubico
ga & gaudens fulmine appellatur, sic dixit, ut iam de
clarauimus. Reliqua autem præsentis materiæ non con
ueniunt, ideoque prætermittimus. quemadmodum &
ab initio dixi ita faciendum esse in omni interpretatio
ne, ut diligenter expendamus, quæ ad uersus intelligen
dos faciant, & quid pro subiecta materia per Iouem,

per Mineruam, per Prometheos & cetera intelligatur, ne uidelicet temere erremus propter multas significatio- nes horum nominum, & confundamus carmina atq; sen- sum. Vnde & ego subiectam hanc uersibus significatio- nem, ex etymologia explico, & sensum illorum expla- no: cetera autem saepenumero praetercurro, ex quibus auditores nullum fructum consequi uideri possit, & qui- bus scribendis excrescat quidem opusculum, sed sine uolo commodo. Quis enim ignorat, quod alibi in uersibus

**Fulmen unde
generetur.**

caelum nubicoga & gaudens fulmine dicatur? Cogit eo- nim nubes & strepitum edit, siccumq; aerem motu eli- dens, fulmina facit iaculaturq;. Scimus etiam, mentem Io- uem appellari, & accuratum sensum innuere: quemad- modum & de alijs omnibus fieri possit. Sed nunc illa praetermittimus, quandoquidem de fato sententiam per allegoriam & etymologiam satis explicauimus.

in iustitia.) Iterum hoc loco Proclus miserabiles nu-

**Promethei
tres signifi-
cationes.**

gas adducit. Quibus placet, inspiciant librum illius, & fasciculum talium excerpant. Nobis autem conuenit o- mnia familiari decentiq; modo scribere. Tripliciter scio hoc nomen Prometheus, accipi. Significat enim ali- quando, ex motu caeli constantem mundi machinam, &

**Prometheus
literalis.**

firmamentum huius uniuersi, quod iuxta Graecos decre- to fati factum est: cui etiam uocis distributionem & de- ceptionem Iouis attribuo. Sed de hoc nunc allegoricè loqui non iudico esse operae precium. Sensus enim hic li- teralis est, & Theogonia magis conuenit. Scio etiam hi-

Historicus.

storicè Prometheus dici hominem, qui rudes & agre- stes hominum mores emendauit, & ad ciuilioris atque prudentis

prudentioris uitæ genus retraxit, quem propterea fabu-
lantur hominum fabricatorem fuisse. Scio etiam intel- Intelle-
ctus.
lectuē aliquem esse Prometheum, nimirum prouisionem
& prospectiōem hominum, quæ dicitur filius Iapeti,
hoc est, rationis quæ fit motu, & Chymenæ, hoc est, uo-
calis intellectus. Nam Themis, hoc est terra, mater est li-
teralis Promethei. Alterius igitur pater est, ut dixi, pro-
uisio, quæ est motus rationis, omniaq; complectens con-
uersio. Iapetus autem uocatur *ωπὸ τὸ ἵαδα*, quod est in- Iapeti ety-
mologia.
citare, & *ωπὸ τὰς*, quod est uolare undiquaq; & omnia
scrutari, deq; omnibus inquirere. Habet hic Iapetus etiā Epimetheus.
alium filium Epimetheum, tardæ mentis & serò pruden-
tem, qui non ea præditus est prudentia & intellectu, ut
etiam futura possit agnoscere: sed qui post factum sapit.
Quod autem hæc tanquam à fato dici introducuntur,
prosofopœia est, ut dixi, & schema *κατὰ τὸν ἱσθμὸν* à Rhe-
toribus uocatum. Furtum ignis dixit inuentionem illius
ex fulmine tacta arbore, per Prometheum, hoc est, pru-
dentiam hominum, qui primo seculo uixerunt. Deceptio
& fraudatio fati, quod Iouem modò appellat, significat
mutationem illam prioris uitæ, hominibus factis pruden-
tioribus, & inuento igne, id quod & inuentoribus &
posteris causa fuit maximarum calamitatum. Nam pro
inuentione ignis fatum siue accidens, non primum, sed
secundum, ut suprâ quoq; attigi, formauit illam quæ fit
per artes, totius uitæ elegantiam culturamq; & delicias
atq; mollitiem, quæ dum adipisci magno studio cupimus,
interea non mediocriter affligimur, & molestijs affici-
mur. Atq; ita sensus patet, & res ut se habet, iacet opti-
mè. Procli

me. Procli autem explicatio eget lachrymis.

ὡς ἴπατ' ἐν δ' ἱγίλασι πατέρ' ἀνδρῶν τι βιωῖ τι.) Hæc quoq; per prosopopœiam & schema κατ' ἐπίθετον uocatum, dicuntur, pro eo: Si fuisset sensus fato, risisset Sardonium. Appellat autem fatum, patrem hominum & deorum, eo quòd secundum quosdam Græcos, dij, hoc est, elementa, & homines, aut ea quæ fiunt in elementis, & illa quæ hominibus accidunt, fati consilio existunt: ut uerbi gratia, pluuia, tempestates, terræmotus, fulmina & similia, & hominum bona atq; mala consilia, item prosperi & aduersi euentus. De risu uerò Sardonio placet aliqua dicere, eaq; numeris comprehendere.

Sardonius
risus, in his
quæ malo
euentu ri-
dentur.

Est insula, quæ Sardi nomen obtinet,
Remotos ad occasum Iberos nutriens.
Hic plurima per campos herba germinat,
Par apio, quam nominant Sardoniam.
Si fortè quis uestatur hac improvidus,
Et spasmos facit & formam ridentium,
Interitumq; uelocem & ridiculum.
At aiunt quidam, quòd Sardani barbari
Parentes extremo confectos senio
Præruptis eleuent ponantq; in rupibus,
Et fustibus lapidibusq; uerberent,
Post rupibus detrudant nondum mortuos,
Ridentes malefantis patricidijs.
Sunt quidam, moribundos qui dicant patres
Ridere, filiorum ob petulantiam,
Et uolutationes ac fallaciam.
Sic uenit in usum risus Sardonius,

Quem

Quem poeta ait risurum fuisse fatum, si præditum esset sensu. quomodo uerò idem dicatur pater hominum & deorum, iam suprà tetigimus.

ὄψαιτορ δ' ἰκέλοισι.) Obstreperum uerò Vulcanum iussit aquam & terram miscere, & facere hominis uocem & potentiam, mulierem nimirum, illamq; dijs similem. Sed hucusq; quidem fabulosa, quorum sensum allegoricum iam explicemus. Iussit, hoc est, concessit fatum ex inclyto, siue obstrepero & artificioso (ut Aeschylus loquitur) igne, misceri terram & aquam, non ut lutum uel mulier inde produceretur, sed artes, ut dixi: per quas artes ex inuentione ignis erutas, ligna ex terra caduntur, & fiunt nauigia, quæ mari immittuntur, ut transfretemus. Et sic hominibus terra & aqua commune officium præstabunt, & super terrestribus eiusmodi quæ à mari portantur, subuecti homines, negocia & mercaturæ exercere poterunt.

ὡς κλυτὰ
interpretatur
tit ὁ κλυτὸς,
qui auditur.

Aeschylus
ignem uocat
καὶ τὸ χεῖρ.

αὐδρῶν δὲ αὐδὴ καὶ δῖος.) Hæc ita intelligas. Eo tempore, quum hæc fierent, si propriè accipias appellationem hominis, & si singulis quæ sunt in uita, nomina imponi necesse sit, & inspiciamus potentiam quæ bestijs quoq; & cæteris conuenit, tum uires uniuersas: profectò dum instar pecorum uiuerent, secundum substantiam tantum dicebantur homines, & non secundum humanas operationes. κατὰς, gloriosus: κλυτὸς autem, clarus, de quo multum auditur. & κατὰς quidem semper est etiam κλυτὸς: non autem econtrà. Clarum enim aliquem etiam in malis inuenire licet: nunquam autem tantus est is qui κατὰς appellatur. Illud nō as, & illud ἴδης, αἶψα

atq; similia, quæ desinunt in *as*, uertuntur Aeolicè in *es*.
ita ex *ῥδας* fit *ῥδες*, unde postea per declinationem il-
lud *ῥδα*.

ἀθανάτης ὃ θῆς.) Pro, *ἀθανάτοισ ὃ θῆας*, nimirum fœ-
minino genere prolatis literis, similem innuit compre-
hensionem artium. Addit quoq; Virginibus, quod non
corrumpentur neque delebuntur artes, sed manebunt,
quandiu literæ restabunt. Artifices enim moriuntur: sed
artes, tãquam immortales sint, remanent atq; supersunt,
& tanquam uirgines, quod semper iuuenescant, & ali-
quid inuentis addant. καὶ αὖ *ἄδ* autem dixit, quod uita
ex artibus apparuit uenustior & optabilis, siquidem om-
nes optamus ea quæ sunt delectabilia in uita.

αὐτὰρ ἀδένειν ὄργα διδάσκειν.) Materialis siue orga-
nica caussa compositionis artium, est ignis: effectiua ue-
rò, est præparans & docens illas intellectus, quem Mi-
neruam hoc loco appellat, & magistrum operum. Per
telam autem intelligit commixtam & multifariam omo-
nium artium copiam.

καὶ χάριν ἀμφιχίαι λιπαρή.) In communi iussit, hoc est,
concessit fatum, ex prouisione altera inueniri ignem, ma-
terialem caussam artium: postea intellectu præparari
conficiq; artes, utente ignis adminiculo tanquam mate-
ria: tum caput, hoc est, perfectum corpus artium exorna-
ri desiderio & uenustate aurea, hoc est, lata atq; hilari,
ut illarum amore ducti, ipsis expetamus, & curis fati-
gemur, quæ consumant membra, hoc est, trahant nos cu-
piditate artificij illarum & uenustatis.

ἢ ὃ δῖος κούριος τὸ νόον.) Cœcessit autem fatum Mero-
curio,

eurio, ut uocalem sermonem, impudentemq; & audacem astimationem, & quiddam astutum ac fraudulentum superadderet artibus et artificibus. Tales enim sunt illi fere qui artes tractant.

ὡς ἰσάδ. οἱ δ' ἰσίδωρο.) Fato hæc locuto, seu potius concedente, omnia facta sunt. Sed ne hoc quidem prætermittamus silentio, quare Mercurium, sub quo nomine uocalis sermo intelligitur, δῖαν ἴσῳ & ἀργαφίῳ dicatur. δῖαν ἴσῳ igitur uocatur in τῷ δῖαν ἴσῳ, quod est nunciare, negocia deorum: & ἀργαφίῳ, quod Argum interfecerit oculatum, quem Iuno custodem lūs fecerat, Inachi filie. Vocalis autem sermo ἰμῶς appellatur, ὡς τὸ ἰμῶν ὡς ἄναι, quod sit interpretatiuus: & δῖαν ἴσῳ, ὡς δῖαν ἴσῳ, hoc est, proferat atq; enunciet animi & mentis cogitata: ἀργαφίῳ uero, quod sit ἀργὸς φῶς, hoc est, immunis ac purus à cæde & sanguine. Informat enim & concinnat, atque mansuetam reddit irascibilem animæ partem: aut quod Argum canem interficit, hoc est, rabiosus & inordinatus cogitationes.

ἰσίδωρο.) Illud ὡς Ionice per iota scribitur, in τῷ ἰσίδῳ Attice. Fatum uocat ἡσέμια, quod obscure & latenter ea quæ decreta sunt perficiantur, in τῷ ἡσέμια τὸν ἰσῳ, quod est, turbare mentem. Neq; enim ulla mens humana accurate nouit ea, quæ sunt quodam fato decreta & futura. Vocat fatum etiam regem, quod omnia dispenset, & per illud omnia fiant.

αὐτίκα δ' ἰσὶν ἡσέμια.) Hanc mulierem, omnium nimirum artium ἡσέμια, Vulcanus, hoc est ignis, ex terra format. Nam ea quæ circa terram uersantur, et agri-
cultura,

cultura, prima & dignissima est omnium artium. Omnia enim homo artes ob hanc causam appetit, ut uiuat. λαυ-
 τος ἥφαϊς, hoc est, ignis clarus, quod per ipsum omnis
 ars existit, & ab omnibus cognoscitur. ἥφαϊς autem
 uocatur in τῷ ἄνω, ab accedendo. ἀμφιγυῖς, ὁ ἀμφι-
 γυῖς οἶνος, utrinque infestans & ladens: uorax enim &
 causticus est ignis. aut ἀμφιγυῖς, ὁ ἰνατῖς οἶνος ἥλας, u-
 trinque furens: aut potius, ὁ ἰτῖς μίλι χυλός, altero mem-
 bro claudus. Ignis enim, quum ardet, quasi subclaudicat,
 seq; suffleat. Non enim iam est inaequalis, quando ma-
 teriam consumpsit. Historicum uero illum seu fabulo-
 sum Vulcanum appellant ἀμφιγυῖς, quasi uno pede
 claudicet, seq; inclinet, quod illum Iupiter caelo deturba-
 uerit, ideoq; claudus sit factus τὰ γὰρ, quod membra si-
 gnificat.

Ἰσως δὲ καὶ νόμος.) Superstrinxit & exornauit,
 sumpta metaphora à cinctis. Ex hoc autem loco anno-
 tare licet, quod etiam Hesiodus allegoricè hæc scripse-
 rit, quemadmodum ego nunc allegoriam interpretor.
 Cum enim supra dixit, Pandoram debuisse doceri te-
 lam: nunc autem dicit, cinctam atque exornatam fuisse
 illam: & pro Venere nunc Gratias ponit, quæ col-
 lum illius aureis torquibus circudent: monstrauit pro-
 fectò illud dilucidius, quod per mulierem illam intelli-
 gat cultum splendoremq; uitæ, quem per artes compa-
 ramus, & quem intellectus quidem post ignem consti-
 tuit, uenustas autem & Gratia ad extremum expoliuit.
 Tempora uero anni, quæ Horas uocat, Pandoræ contu-
 lerunt coronam, non quidem ex uernis floribus, sed pul-
 cherrimis

ANNOTATIONES.

egregiis suis donis, quæ semper uirere faciunt: Ver-
quidem, fructibus, quos egerminat, & pigmentis ac flo-
ribus: æstas, frugibus & alijs: autumnus, uino & alijs:
hyems, oleo & alijs donis. Aut suis qualitibus: hyems
quidem humectando & lactando semina: Ver autem,
producens illa in lucem, & augens, atque circumbalans
aerem temperato: æstas uero exiccans & confirmandus: ita
quoque autumnus similiter. Vocat autem Horatius καλλι-
μυς, διὰ τὸ καλλίως λιμαίνειν, quod pulcherrime uestiant
illos qui ipsarum donis abundant.

πάντα δὲ ἰσι.) Totum autem opus artium intelle-
ctus ad harmoniam composuit aptauitque. Est autem ἀ-
δυναῖς intellectus, πᾶσα τὸ τὰ πάντα ἀδύναμι καὶ νοῦν, quod
omnia uideat & cognoscat: aut quasi ἀδυνα, id est, ube-
ribus insueta, seu ab lactata. ἢ μὴ θηλάσσεια, quæ non sua-
git ubera, nec puerilem habet animum, sed adultum ac
generosum. Et conuersione literæ λ in ν fit Dorice ἀ-
δυναῖς, quemadmodum Ἰνδοῖν dicunt Doræ pro Ἰλδοῖν.
Est & aliud nomen Minervæ, quod uocatur παλλὰς,
quasi ἢ παλλομένη, hoc est, uibrata & uertibilis: aut
quod ex capite Iouis animi nata sit, πάλλασσα τὰ ἔνθα, ui-
brans arma. Dicitur enim armatus intellectus, quod sit
aliquid horribile, uirile ac solidum. Sunt enim γλαυκάσι-
νε κατὰ φύσιν animalia, formidabilia & animosiora. Aut uo-
catur γλαυκῶπις per metalepsin, quasi quæ purè & rec-
tè res omnes uideat & iudicet: sicut e contra, θυμὸς κί-
κλινος, niger animus.

ἐν δ' ἁπλῶσι γυμνασίᾳ.) In medio artium, hoc est, omnibus
artibus & artificibus, uersutiam & mendacia atque im-
pudens

pudentiam inſeuit. *ἔπειτα γὰρ* uocat ipſum fatum, *ἄλκιμον* ter ſonans, propter clamores & præconia fortunatorum, felici utentium ſucceſſu, & luctum atque uituperia infelicium.

ὅς τ' ἀπὸ φωνῆς.) Nomina autem dedit cuiſibet uocalis ſermo Mercurius, deorum præco, qui nimirum enunciat & patefacit internas animi & mentis cogitationes. *Ἰδμυρ*, per *ἰμυρὸν* Ionicè, nominauit mulierem, uidelicet illam artium ſyſtaſin: aut *λατὶ βοχόν*, agriculturam. Et Pandoram uocat, quòd omnes animales potentie una cum igne illam elaborauerint & conſtituerint, ſuum quælibet conferētes donum, ut diximus. Quod uerò ad agriculturam & labores circa terram uerſantes attinet,

Pandora etymologia.

Pandora uocatur, *ἵτι πάσι πάντα δαπάται*, quòd omnibus omnia donet, quæ ad uitam pertinent: aut quòd dij, hoc eſt, elementa & Hore, per quæ tempora anni ſignificentur, ad illius conſtitutionem ſua munera contulerint, imbres, calorem, uentos, quorum adminiculo enutriuntur ſemina. Vbi autem inquit, *δλύμνια δώματ' ἔχοντι*, oſtendit quòd de animalibus potentijs loquatur, quæ habitant circa noſtrum olympum ſeu cælum, nimirum, circa principatum rationis, quæ eſt in nobis. *ἰδμυρ*, Attica apocope, quâuis Proclus etiam Ionicū, hoc eſſe dicat.

ῥῆμα αὐτῶν ἀπὸ ἀλφειῶσι.) Damnum affirmat artes fieri inuentoribus, quemadmodum ſuprà diximus.

αὐτὰρ ἵτα δῖον.) Poſtquam autem nutu fati perfeſſæ atq; expolite ſunt artes (Fatum enim uocat patrem eo modo, quo antea diximus,) uocalis & erudiens atque interpretans ſermo, Mercurius, apportauit & immiſit illud

illud donum, nimirum artium, & doctrinam illarum, improvidis & serò sapientibus. Illi uerò non erant tam prudentes, ut abigerent & propellerent oblatum illud à duro fato, sicut aliquis prudentior dixisset & prouidisset, ne damnum inde multis contingeret. *καὶ τοὺς ὀδυνηρίαις*, hoc est, ex fato, quod à cælo prouenit, aut quod ex nostro olympo & cælo originem traxit, nimirum malé prouido. Nos enim antiquum illud fatū mutauimus, dum per nostram rationem, ignem & artes inuenimus, quibus in lucem editis, calamitosam degimus aetatem.

ἀντὶ τῶν ἀσάμπτων &.) Homines uerò improvidi, & serò sapientes, cum accepissent artes, & difficultates ac pericula superuenissent, tunc demum agnouerunt.

Ἀσάμπτω &.) Illud *ν* & in fine est anceps syllaba, & sit longa.

χρηρὶ.) terra, *ἐν τῇ χῆ*, τὸ *χρηρὶ*, capio. *χρηρὶ* & *χρηρὶ*, δὲ *πάντα χρηρὶα*, quod omnium rerum sit capax.

νῆστιν ἄτοπ.) seorsum. Hoc autem schema poetice *παράλληλον* quidem ex parallelo uocatur, Rhetorice autem *περιγραμμὸς*. *περὶ*, Latinis circumscriptio.

νῆστιν τ' ἀργαλίῳ.) communiter seorsum à molestiis morbis uiuebant.

ἀτ' ἀνδράσι.) quæ mortem attulerunt hominibus. Dubitatio: quomodo prioris seculi homines, qui molestiā magis & miseram uitam agebant, hoc loco dicantur uixisse sine laboribus & morbis? Solutio: Laboriose quidem & misere uiuebant, & morbis obnoxij erant, sed nondum cognouerunt id quod paterentur. Sed mulier, hoc est, illud molle genus uitæ, quod inuenerunt artes & illarum

illarum deliciae, ad eum modum monstrarunt nobis mor-
bos, & ea quæ molesta sunt. Siquidem nondum erat le-
ctus uel stratus mollis, nec tapetes, nec crassa birsutaq;
pallia, nec tale quippiam. Et si quid erat durum eo tem-
pore, & quodcunque frigus, id commune fuit omnibus,
nec unquam forte participes caloris fiebant aut delicia-
rum, & ita cætera quoq; non uidebantur illis dolorem
adferre. Nondum super thoro bene strato iacere, nec bir-
sutam penulam induere, nec molliter nutriri consueue-
rant. Postea uero, cum duriori stragulo uteremur, aut
nudo corpore incederemus, aut cibis careremus, eo modo
cognouimus tristitia & difficilia, tanquam in urceo &
non conspicuo uase prius occulta fuissent. Apparuerunt
autem & effusa sunt per mulierem, hoc est, delicatam
& mollem uitam, quæ nos ad se trahit, instar uenustæ
& animo gratæ mulieris.

ἰονὶ δααγ.) hoc est: Delicata uita, quam artes ef-
ficiunt, dispersit & discussit, hoc est, in lucem produ-
xit ea quæ prius ignota fuerunt, difficilia, eaq; homini-
bus nota & manifesta fecit. Proclus hoc loco rursus
calculos plenos mendacijs & satyros atque plausus ua-
nos adducit.

μὲν δ' αὖτις ἰαίης.) Omnia quidem prodierunt, &
facta sunt conspicua, quæ prius ignota fuerunt difficilia:
spes uero, bonorum nimirum & malorum euentuum, so-
la inconspicua & ignota restat in dolio, sicut diximus.
Sunt enim illi incogniti. Sed tamen melioribus spebus uti-
mur, sicut etiam inquit Theocritus:

ἔστι δ' ἡ ψυχὴν ἰαίης, αὖτις ἰαίης ἡ δαίμων

ANNOTATIONES.

33

Spes manet in uiuis, siue spe sunt morte perempti.
 ἀρρητοῖσι Δέμοις.) Metaphorice dixit, pro, in forti-
 bus operculis. Quis enim nouit, utrum ea quæ speramus,
 contingant? δῶρα si proprie, est extra fores, ἔξω δὲ δῶρα;
 nunc autem abusiue & magis figurate, simpliciter fo-
 ras. Quamuis Proclus in talibus calumniose obtrectan-
 dis uehemens sit & intolerabilis.

ἀργαλίον.) in τῷ ἔργῳ: inde ἀργαλίον, id est, graue &
 difficile, aut in τῷ ἄλγῳ ἰκτανῶν, ἀλγαλίον καὶ ἀργαλίον,
 quod dolorem efficiat,

ἔξω.) euolauit. Metaphorica autem est etiam hæc
 locutio, pro exiuit,

ἡρώδης γὰρ ἐν ἰσθμῷ.) hoc est; Incognitam per-
 misit illam manere compages artium, quæ nos aliquan-
 do gnaros rerum difficilium fecerunt. Vult dicere, non
 potuisse artes, etiam spem facere manifestam, insupera-
 bili quodam fato. Aut operculum solum, hæc est, obscu-
 ritas cepit & tenuit illam consilio facti. Iam uerò supra
 diximus, quod fatum uocet Iouem & nubecogam. αἰγί-
 ον autem ipsum uocat, διὰ τὸ λυαίνεσθαι, à deturbando
 infelices, & pulsando tristibus ex caelo doloribus.

ἀλλὰ δὲ μύρια λυγρὰ.) Spes sola occulta mansit. A-
 lia uerò, siue multæ difficultates, siue infinite, eaq; lu-
 ctuosa, per uniuersam hominum uitam exundarunt.
 Terra enim plena est bellorum, mare plenum periculo-
 rum. quis autem morbos nescit? qui de improviso adsunt
 οἷον, hoc est, ἀγνώστως, tacite.

Epilogus
 huius nar-
 rationis.
 ἀνέκδοτος.

ἔστιν ὅτι πρὸς.) Schema epilogicū, & maxime con-
 clusiuum. Secundum poetās autem nominatur ἀνέκδοτος,

quasi dicat repositio. *θεὸς οὐτὶ πρὸς ἔστι*, sic quamuis simplicem & frugi uitam non amplius agamus, non tamen licet effugere consilium fati, quod cōcessit quidem ut artes emergant, sed quæ laboriosam & multis negocijs occupatam uitam faciunt. Ita periphrastice ipsum fatum intelligit, quod uitam nostram confirmat, eaq; rata facit, quæ nobis obuenire debent. Deficit igitur ad complendam sententiam tale quippiam: O Persa, non oportet nos esse in otio, sed semper laborare, ut possimus sufficientem uictum compōtare.

προπαιθεῖς *αὶ δι' δόλους, ἵτις τὸν τι ἰγὼ λέγου.*) Schema, quod uocant *προπαιθεῖς*, *προπαιθεῖς* *καὶ δι' δόλους, ἵτις τὸν τι ἰγὼ λέγου.* Latini, narrationis preparatio. Secundum artem uerò dicendi, per alia uerba nunc instituit eadem dicere, quæ antea dixit. Nam in proxima parænesi dicebat, primum quidem facilem comparatu fuisse uictum, & simplicem, ac sine negotio acquisitum; postea uerò inuento igne, & productis per ipsum in lucem artibus, factum esse difficilem & cum damno coniunctum, præterea in peius quoque processisse, cum nimirum improvidi homines artium participes fierent. Et est, inquit, o Persa, ualde difficilis comparatu, & opus est laboribus & curis infinitis. Hæc quidem proxime dixit, nunc autem dicit: Si placet, alium sermonem *ἐκπερυφώσω*, summam ac breuiter perstringam: *ἀπὸ κεφαλῆς ἀγαγὼν, ὃ ἀπὸ κεφαλῆς ἀγόμενος*, ad extremum deducendo ipsum, uel à capite incipiendo.

ὡς ἐμὸς γινώσκει θύει.) quonam pacto, aut quòd ex eadem materia dii simul, hoc est, elementa, & homines nati sunt. Dixi enim abundè paulo antè, primò crebum extitisse

ANNOTATIONES.

17

extitisse & chaos. Cum autem, ut Græci dicunt, aer moueretur, contigit elementa singula ad suum locum separari, & homines ex illis, quas dixi, membranæ nasci, tum cætera animantia omnia.

ἰὼ δὲ σοί.) Dicam autem tibi bene ac prudenter. Tu uerò ausculta & perpende diligenter. Postquam hæc dixit, & aditum sibi præparauit ad narrationem, aggreditur iam ipsum argumentum, & dicit, quæ antea quoque dixit, alijs quidem sententijs & uerbis. Quod nimirum primum aurum fuit genus hominum, hoc est, purum uiridiquaque, & malitiæ expers, quemadmodum aurum rubiginis. Deinde argentum, uilius priore, & aliquantopercius ac deterius. Postea æneum & bellicum, quod Hesioidus Giganticum appellat. Exinde Heroicum, uirorum fortium, qui bello Thebano & bello Troiano interfuerunt. Nunc autem, inquit, ferreum genus est, hoc est, tristissimum & molestum, quod laboribus perpetuis est subiectum, tanquam ferrum. Neque enim ferreus erat uel Perseus, uel Hesiodus. Adbuc autem ait etiam hoc deterius hominum genus fieri, qualis nimirum est nostra ætas, qua contumeliosus quilibet & parricida atque sceleratus, magis in precio atque honore habetur, quam iustus aliquis, & pius, ac bonis moribus præditus. Et barbararum ac tumultuum plena est uita, & difficilium calamitatum. Nec pudor amplius restat, neque iusta iniuste agentium reprehensio & emendatio. Hæc uoluit dicere. Postea parænesin fabulosam adducit, loquens ad iudices per fabulam de philomela & accipitre: quod non debeant potentes ledere infirmiores. Iniquis enim quodam fato contin-

Acetati munda
di diuino.

gunt calamitates, bonis uero & iuste agentibus omnia
 commoda. Istam paranesim etiam ad Persam dirigit,
 & inquit: Facilis quidem est malitia & prompta, diffi-
 cilis autem uirtus, & in multo labore posita, ad quam te
 hortari proposui, sed tandem in fine etiam dulcis & iu-
 cunda: propterea des operam, ut proprio labore concilia-
 lies uitam laudabilem & in fine dulcescentem, eaq; ope-
 ra tractes, quæ studiosum hominem decent: nec ociosam
 uitam, uel rapacem & circumforaneam labori antepo-
 nas. Sed hæc quidem ita se habent. Nunc autem exquisi-
 tius eadem proprijs uersibus accommodabimus. Et pri-
 mum ordinari debent hoc modo: ὡς δ' Ἰδαίος, ἱερὸν τι
 ἔσθ' ἄγορ' ἱκανοποιῶν, hoc est, τὴν πόλιν, instruam, aut à
 principio incipiam, aut breuiter exponam, quod simul
 aliquomodo, aut ἰσοῦσα, hoc est, ex eadem caussa & ma-
 teria nati sunt dii, hoc est, elementa & homines. Exponā
 autem ὡς ἔστιν ἐνταμίως: tu autem hæc tuo animo repo-
 nas. Qua ratione autem simul sunt homines & elemen-
 ta, sic prius erebus erat & chaos. Aëre uero commoto
 secundum Græcos, accidit ut elementa ad propria loca
 secederent, & homines ex illis, quas dixi, membranis fie-
 rent, & cætera animantia omnia. Hoc igitur pacto as-
 firmat fabula, elementa & homines existere.

χρυσόν γινε.) purum, honorabile, expertus malitia,
 quod debebat uitam cum mutuo amore, simplicem &
 improvidam, expertemq; artium. Appellat autem aureū,
 propter splendorem & puritatem, aut propter dignita-
 tem, aut quod fuerit sine malitia, tāquam aurum sine ru-
 bigine. Aurū. n. solæ fibræ canum arugināt, quemadmo-
 dum

ANNOTATIONES.

59

dum attenuetice uim Magnetis tollit balitus alij attritus.

μερόπων.) μιμεομένην ἔχοντα ὅπα, diuisa habētū uo
cē, propter dialectos. Aliter. n. Scythia, et aliter Persa, &
cetera gētes diuerso ab alijs modo differēterq; loquuntur.

δλυμπια δώματ' ἔχοντες.) Intelligit nunc τὴν δολυμπιὰν
ἑρῶν δὲ καὶ τῶν θεῶν εἰμαρμένην, fatum, quod habitat in pel
lucido cœlo. De priore enim fato, nondū extante mundo,
non potest intelligi, quod uniuersitatem prædestinauit.
Nam iuxta Græcos, decretum fuit, producendum esse ali
quando mundū, qui postea prodijt in lucem: & hoc pro
priè & primum fatum uocatur. Alterum uerò per cōmu
nicationem illius fati, quod per motum cœlorum & stel
larum omnia quæ iam sunt in uita, perficit & complet.

Duo esse fa
ta, prius &
posterius.

οἱ δ' ἐν χρύσειῳ αἵματι.) Illi quidē homines aurei generis,
sub Saturno erant. Nunc incōueniens fuerit, secundū litē
ram hæc exponere, quod aliqui homines fuerint, quando
Saturnus, hoc est, caliginosus crebus aeris regnauit, cœlo
que dominium habuit. Tunc enim non potuerunt esse ho
mines, aut cetera animantia aliqua. Quamuis Empedo
cles, etiam sole nondum apparente, dicat stirpes & ani
mantia extitisse. Hæc autem interpretatio magis conue
nit: Homines aurei generis tunc extiterūt, quando Satur
nus, hoc est, ignoratio, turbidā reddens mentem, & insecti
tia omnium rerū, atq; inertia cœli, hoc est, capitis sphaeri
cam habētis figuram, factiq; ad imitationem cœli, siue fa
cultatis in ipso ratiocinatricis, dominabatur et regnauit,
tanquā nebulam & caliginem menti circūfundens: hoc
est, quando homines nondū erant prudentiores, nec artes
adhuc tenerent. ἄγνοια. n. ignorance hoc loco significat.

ἡ ἀγνοία

ἀδελφῶν
duo signi-
ficare.

ὡς τὸ νύκτιν τὸν οὐρανὸν ἀστερόεντα, quòd mentem efficiat quasi nigram & caliginosam, ut non possit uidere & iudicare futura, & ea quæ essent facienda. Immortalia autem uocat elementa, quòd quidam incorruptibilia illa esse affirmant: aut quòd diuturna sint. Immortale enim, & incorruptibile & diuturnum appellatur.

ὡς δὲ οὐρανὸν & γῆν.) hoc est, ociosam & laborum atq; curarum expertem uitam debebant, tãquam dii, hoc est, elementa & stellæ. Hæc enim non laborant, nec curis uexantur. Aut tanquam reges uiuebant, propter puritatem dietæ & libertatem. Aut tanquam sapientes: hoc est, philosophicam uitam agebant, prorsus uacuam laboribus, & imperturbatam ac quietam, contentam inuentis herbis & fructibus arborum, atq; aquis: utenies quoque pro habitatione & spelæis & montibus. Quòd autem hoc nomen Deus quinq; significet, nimirum elementa, sapientes, reges, animales facultates & affectus, tum prouidentiam ipsam, quam Græci προνοία, hoc est, fatum, uocarunt, iam antè suprâ diximus.

ἀνδράσιν.) expertem curarum, aut etiam uacuam tristitia. Neque enim aliquid mali uel doloris persentiebant, priusquam uictus ratio & artes in lucem prodixissent. Nunc uerò cum abundamus & stragulis & delicijs, si forte duris alimentis utamur, aut nudo corpore incedamus, aut duriter cubemus, mox dolor & morbi nos inuadunt, & quæcunq; Pandora, hoc est, artium inuentio generi humano adduxit. Primo autem illo seculo uiuentes homines nihil tale experti sunt, nec eiusmodi mala cognouerunt.

εὐνομία

ελοφιν ἀταρ.) Expertes laboris & tristitiæ ac miseria, tum dolorum quoque, uiuebant. Nondum enim ista cognouerant. Aut sine molestiis atque laboribus, quod attinet ad comparandas res uitæ, uictuique humano necessariis. *πόνου* uero *τὸ π* communis est syllabam propter litteram immutabilem potest produci.

ἰδι τὶ δαλὸν γῆρας.) Magna quoque constantia uirium fruebatur, nec grauis erat ipsis senectus, quemadmodum nobis hoc tempore. Aut hoc modo: Præterea nondum senectutem habebant grauem & ærumnosam, aut plenam curarum. Et ueritatem quidem dicit. Immatura enim morte decedebant, & priusquam ad senectutem peruenirent: aut æqualiter & sine curis uiuentes, non consenecebant.

αἰεὶ ἢ ὠιδας.) hoc est, nunquam incedendo titubabāt sed pedibus insistebant constanter, tum manibus quoque æqualiter ualebant: neque aliquando tremuli atque imbecilles fiebant, sed semper easdem uires corporis retinuerunt.

δαλίησι.) *δαλία* nunc à nobis solenne aliquod & magnum conuiuium appellatur. Hoc autem loco intelligit communem & mutuum conuietum atque societatem hominum primo seculo uiuentium, quo solebant prodire homines ad collectionem glandium, aliorumque fructuum annuorum, qui esui essent.

ἁπλῶν ἐν ὁδοῖς ἀπ' αὐτῶν.) hoc est, sine mutuo odio, sine iniurijs, sine inuidia & alijs eiusmodi. Alijs enim malis satis superque abundabant premebanturque, frigore nimirum, æstu, inuasionibus ferarum, & alijs: quamuis ista

non

non uidebantur ipsis dolorem asferre, quod assueti essent illis, necdum scirent de alio uitæ genere.

Ἰνὸν ὄντ' αἰεὶ ὕμνῳ.) Aegrotantes cum mortis periculo, & quod paterentur nescientes, tanquam ad lectum super terram decidebant, & hoc modo expirabant.

ἰοῦν δὲ πᾶντα.) Quæ prius dixi, mutuum amorem, conuietum & societatem, & talia eiusdem generis intelligit. Præterea magna æquitate animi mouebantur, nec mortem formidabant. Decedebant enim sine dolore, quem nondum poterant dignoscere. Ignotum enim malum non affert dolorem, etiam si sit grauissimum.

ἡρᾶν δ' ἰσφί ἰάδους ἄρῃα.) Glandes, & omnes annuos arborum fructus intelligit, & quæcunque terra sua sponte fundit. ἰάδου & autem terra uocatur, mea quidem opinione, ἢ ἡ τῇ ἰαδῷ ὑπὸ τῷ ἡλίου θερμαίνῃ πᾶσι, quod feruens & calefacta, à sole nimirum, munificè donat omnia, non solum speltaro, quam Zeam uocant, sicut quidam uolunt.

πολλὴν τι καὶ ἀφ' ὅρων.) Per parallelum duobus uerbis idem exprimit: utrumque enim, multum siue copiosum significat. Aut etiam hoc modo, πολλὴν καὶ μὴ φθόνῳ ἀρᾶ πρὸς ἑαυτοὺς, hoc est, multum, & non per inuidiam ratum ab hominibus, sed quem mutuo amore coniuncti depascebant. Illud uerò πολλὴν hoc loco non est aduerbium, sed nomen: ἢ πολλὸς, τὸ πολλῶ, τῷ πολλῷ, τὴν πολλῶν. Si uerò in recto casu non esset ἢ πολλὸς, sed ἢ πολλὸς, tum datiuus non scriberetur τῷ πολλῷ, sed τῷ πολλῶ. Itaque μὴ γὰρ quoque rectus est, quemadmodum monstrat Aeschylus, dum scribit:

ἢ μὴ γὰρ

ὁ μεγάλαις καὶ τοῖς πολλοῖς δαί:.

O' magne Iuppiter, & praesides urbium Dij.

Si uero ἀπὸ τῶ δ. μέγας declinetur, non diceremus τῶ μεγάλαις & τοῖς μεγάλαις, sed τῶ μέγα & τοῖς μέγασι: & sic militer de ceteris.

οἱ δ' ἰδιώται ἐσυχαι.) Per parallelum idem dicit, hoc ἰδιώται est, qui uicti aut, uoluntario consilio siue ultro quieti. Sunt & ἐσυχαι quippe multi turbulenti homines, qui propter aliquam mo idem sunt. lesiam illubenter quiescunt.

ἔργ' ἰσμεναι.) ἔργα hoc loco collectionem spontaneorum fructuum appellat illud uero ἰσμεναι significat, aut edebant, aut diuidebant sibi inuicem.

αὐτὰρ ἰσά κ.) Postquam autem, illud is autem est longum, quasi communis syllabae in partem enim orationis definit. Qui uero rationem uersuum ignorant, & quod consonante subsequente etiam familia illud & rejicere soleant, illi perperam illud & adijciunt.

ταὶ δ' δαίμονες ἰσιν.) hoc est, dij. Est autem epiphonematicus & audax sermo, deos terrestres uocari. Demones enim & dij idem sunt secundum quosdam. Alij uero faciunt differentiam, & dicunt demones uocari substantias incorporeas, quae contemplantur ea quae sunt super terram & sub terra. Quidam uero, etiam animas effluunt mortuorum. Heroes autem uocant, transmutatos post hanc uitam. illud uero melius: si sunt οἱ δαίμονες ἀστὲρα καὶ τὰ τεύχεα, hoc est, stella & elementa, quae uidemus: aut δαίμονες καὶ τροχῶν, quae currunt & circumuertuntur. Demones autem sunt animales potentiae, siue animae δαίμονες, hoc est, expertae atque prudentes.

aut daisora, hoc est, diamysora uero nō spiritus habet
afins, quæ diuidunt omnia & iudicant pro dignitate.
Heros autem, si fuis apūs trīs ptoxi, qui uitam de-
gunt cum aliqua uirtute coniunctam. αἰθρως autem, si
αἰθρως nō γινώσκουσιν ἃ ἀνέσονται, qui contemplantur &
cognoscunt ea quæ uident. Illos autem malitiæ expertes,
aurisq; generis homines affirmat deos & praesides fa-
ctos esse eorum qui uiuant in terris, & iusta iniustaq;
facta hominum contemplari. Qua ratione perstringit,
& propter iniustitiam deterret fratrem suum Hesiodus,
quem uult certò persuasum habere, quod aliquæ uirtutes
inuisibiles obambulent, hominumq; actiones circumspici-
ant, easq; iudicent.

φύλακται.) observatores humanorum operum.

οχι/μα.) iniusta, improba. Mala enim et illicita sunt
valde οχι/μα ἢ κατ'αἵμα, quasi quae teneant & occu-
patum faciant aliquem, & non facile succedunt, sicut in-
sta & bona.

[illegible]

peruadeat; ut bene agat propter spem futurae compensationis: & ut indices dehortetur ab acceptione munerum, cum inquit, esse plane regium munus, & dominantium maiestati

maiestati conueniens, munificentia sua miseros homines inopia & egestate leuare, & non ab illis accipere, quod facere solent.

δούτιον αὐτῶν γινώσκουσιν.) Multo deterius genere aureo, hoc est, hominibus malitiæ expertibus. Nā secundi generis homines prudentiores erant, & artes inuenerunt.

ἔτι πρῶτον.) magnitudinem & aetatem intelligit. Prioris enim generis homines, quod ex terra atque commixtione primorum elementorum nascerentur, magno corpore conspicui erant, & formosi ad aspectum. Secundi autem generis homines, quod ex commixtione seminum nascerentur, utraq; re inferiores fuerunt. πρῶτον, aetatem, πρὸς τὸ πρῶτον, planto, ducta metaphora ab arboribus & stirpibus, quæ plantantur.

ἰσχυρίων.) & per ἰσχυρίων, hoc est, productionem, ἰσχυρίων, simile, ἀπὸ τῶν ἰσχυρίων ἄνω, satis propinquū & assimilē, facta conuersione literæ γ in ι.

οὐτὶ ὁδοῦ.) Hoc dicit, quod isti non fuerint tam simplices atq; indauti, sicut priores homines: sed prudentiores, & callidiores.

ἀλλ' ἰσχυρίων μὲν παλαιότερα.) Priores quidem homines semper coniuncti uiuebant: sed alterius generis, cum essent prudentiores facti, in multis rebus priorem uitam mutabant, quod artes & cætera inuenissent. Et hoc quoque præter morem apud illos uenit in usum, ut usque ad longum temporis spaciū apud parentes uersarentur, & magis se domi continerent apud matres. Et hoc modo muliebriter educati fuerunt. Egressi uult & separati

ab ædibus paternis, quum alij aliorum iniurias ferre non possent, nec quid officio uitæ suæ conueniret intelligerent, exiguum uitæ curriculum tenuerunt, seq; uel multo perimebant, uel alijs calamitatibus oppetebant. Nec male conuenit, ut ij qui semper domi latent, & inter manus mulierum nutriuntur, mollesq; sunt, & nihil pati possunt, breui uitæ spacio fruuntur, eoq; modo decedant. Hinc etiam illos, magnos stultos appellat, propter tam mollem delicatamq; educationem. Sed fortasse interrogabit aliquis, quòdnam bonum istis hominibus fuerit reliquum? Multis bonis abundabant, quibus etiam priores. Vnus autem atque alter defectus ipsis inerat: nimirum, quòd alij aliorum iniuriam ferre non potuerint, sed continuò exarserint: & quòd non coluerint deos, nimirum animales potentias, hoc est, non prospexerint & prouiderint meliori mentis acie, quem euentum illa indignatio stomachiq; eruptio consequetur.

ἡ ἰνὶ ᾧ, hoc est, ἰν τῷ ᾧ, in propria domo. Dicuntur autem hæc per figuram, quæ ἀντιστοιχίη & ἀντιθέσις uocatur.

βύσσας ἡγὰρ ἱνίστο. pro ἄβυσσας ἡγὰρ ἱνίστο Atticè. Dixit autem ἄβυσσας ἡγὰρ periphrastice, pro ἄβυσσας. ἄβυσσας uero pubertas uocatur.

ῥαυγίδιον.) exiguum. Descendit autem à uerbo ῥαυγίς, quod est, finem impono: inde ῥαυγίον, exiguum & breue, siue quod breui tempore finire potest: & per ῥαυγίον ἡ ἀντιστοιχίη Atticam, ῥαυγίδιον. Merito autem istis fatum breuem uitæ cursum attribuit, egressis domo

domo paterna. Ociosam enim prorsus uitam traducebant, sedentes domibus paternis, parentumq; bona depascentes: & cum egrederentur, nullo consilio habito contra se mutuò excandescebant: ideòque uerberibus ultrò citroq; factis, breui temporis spacio uitam amittebant.

ὅθεν γὰρ ἀτάτακτον.) τὴν δάλασαν ἐν λανσί, pullum lansem in malis, aut certe ἄδινον, iniustam, iniuriam amouere à se inuicem non potuerunt.

ἢ δ' ἀλατῆρε ὁσπασίῳ.) neque animales potentias & affectus uolebant colere, hoc est, moderari iram, eiq; resistere, & mansuescere, aliaq; similia facere.

ἢ δ' ἱερὸν μανῆρος ἱερὸς ἐνὶ βωμοίς.) neque in aris & fano atque alijs delubris deorum, hoc est, animalium potentiarum, immolare uel litare solebant, hoc est, inire consilium & deliberare, sed seipsos ex uno impetu tradebant affectui. Altare autem deorum istorum est uis ratiocinatrix, quæ residet in capite nostro, quemadmodum etiam quodam in loco ait Euripides:

ἐν ἑστὶ πύλῃς ἱερὸν ἄλλο, πλὸν λόγῳ,

ἀγὼ βωμὸς αὐτῷ ἑστ' ἐν αὐδερπῇ φύσει:

Non est Suadela templum aliud quàm oratio,

Et altare illius est in natura hominis.

Illam uerò interpretationem de fabulosis dijs, quòd nimirum nullum sacrum dijs fecerint, pratermitto, tanquam apertam & pueris quoq; non ignotam.

μανῆρος.) μὴ κατὰ τὸν πῖν' ἵστον, morte non occumbentes.

ὡς δέ μιν.) sic ordinari debet: ἢ δ' ἕδινον ἱερὸν μανῆρος.

ἡ γὰρ ἐπὶ βίωσιν, κατὰ τὰ ἤδια, hoc est, secundum instituta
 & consuetudinem, nimirum ipsorum uitam, ὥς δέ μιν ἐπι-
 τοῖς αἰθερώποισι, quemadmodum facere conuenit homines.
 δέ μιν autem est ἡ ὑπόστασις, reſtitutio, καὶ τὸ δίκαιον, iusti-
 tia, παρὰ τὸ συναγαγεῖν ἑαυτοὺς πάντας ὡς καλῶς ἔχοντο, quod
 disponat uel approbet omnes qui recte agunt.

ἦ δὲς κρονίδης.) hoc est, inuisibile fatum.

τοὶ δὲ ἐπιχθόνιοι μάναρις.) Ne dixeris ἐπιχθόνιοι, quæ-
 admodum Proclus. Illud enim δούτοροι poscit, ut intelliga-
 mus, etiam ipsos secundos beatos uocari ἐπιχθόνιους.

ἀλλ' ἱμῶν.) Attamen. Est autem aduersatiua coniun-
 ctio, quasi diceret: Quamuis celeres essent ad iram, &
 quosdam defectus haberent, tamen honorati sunt. Quid
 autem sit ἦ δὲς πατὴρ & μίσηται, dictum est retrò.

χάλκιοι γίγνῃς.) Gigantes intelligit, propter bellicam
 fortitudinem, qua excellabant. Antiquitus enim æreis ar-
 mis & gladijs, atque alijs rusticis instrumentis ex eodem
 ære factis utebantur, tinctura quadam consolidantes il-
 la. Postquam autem perijt consolidans illa tinctura æris,
 iam ferro utimur. χάλκῳ autem uocatur quasi χάλυβ-
 ος ὢν, eò quod Chalybes ipsum primi inuenerint. Ego
 autem ab initio ferrum extitisse existimo, sed ab Homæ-
 ο τοῦτον ποσειδῶνα καὶ αἰαιτῖνόν τινα dici χάλκον ἐπιβίβηναι,
 παρὰ τὸ χίον τὴν ἀλκὴν, quod fundat robur, ut sit, ξίφος
 χάλκιοι, ἢ χάλκῳ, τῷ χίοντι τὴν ἀλκὴν ἢ τὴν δυνάμιν
 τῶν αἰαιτῶν, fundenti robur atque uirtutem occiso-
 rum. Aut oportet Hesiodo credere & cæteris. Quæ enim
 accuratè non possum dicere, ibi malo tacere, quàm loqui
 non opportune.

in *μυρία*.) Tertium genus hominum ait factum esse à fato, nimirum illud Giganticum, à pugnis celebre. Illud *μυρία* Dorice circumflexum habet accētum, & qui hanc sequuntur opinionem, dicunt ex fraxinis ortos esse Gigantes, & non ex nymphis: quarum si uelis scire nomina, ex me poteris cognoscere. Sunt enim ista: Helice, Cynosura, Aretbusa, Ida, Crome, Britbo, Celano, Adra, Jtea & Glauce. Non igitur ex istis nymphis, quas etiam *μυιάς* uocant, sed ex arboribus, *μυτιών* nomen habentibus, Gigantes esse natos affirmant, ut significant firmitatem atq; robur illorum. Ego autem dico, quòd fatum fecerit aliud genus hominum, oriundum in *μυρία*, hoc est, durū & immite, ut uideatur aut ex arboribus, quemadmodum etiam illi dicunt, aut *ἀνδρῶν τῶν ἐκ τῶν μυτιών*, hoc est, aliunde quàm ex membris & corporibus humanis ortum esse, eo quòd communem hominum corpulētiā animositatemq; excederent, & procliues essent ad cadem. Nullam enim rationem suorum corporum habebant, tanquam si saxeum aut ferreum corpus tenerent. Hæc igitur est mea opinio de eo quod dicit author, in *μυρία* ortos esse gigantes. Aut certe *παρὰ τὸ ἐν μυιάς γενεῖ ἀρρεβύμην ἀναι*, quòd essent inconcinni atq; incompociti & contumaces, ducta metaphora *ἀνδρῶν τῶν μυτιών τῶν μυτιών*.

Nympharum nomina.

Ἰδὲ μὲν.) impetuosum, & robustum. *Ἰδὲ μὲν* autem, & *Ἰδὲ μὲν* proprie Proserpina uocatur, per quam terra & mors intelligitur, unde *τὸ Ἰδὲ μὲν* originem suam trahit.

Ἰδὲ τὸ οἶτον ὕδατος.) neq; etiam asidentes mensæ quia escebant, sed armati & fœdatis sanguine manducabantes ideoq; dixit, *μυιάς οἶτον*. Mensa enim & ciborum temo-

pus solet esse pacificum, animiq; delectationi tribui.

ἀδάμαντες ἰχθυόεντες.) hoc est, durum animum habebant, & intractabiles erant tanquam adamas. Adamas autem est species ferri, & lapis durissimus, qui propter excellentem admirandamq; densitatem nunquam incalcescit, neq; ferro secari potest. Sed illa tamen inuicta uis duarum uiolentissimæ naturæ rerū, ferri ignisq; contemptrix, plumbo, & hircino quoq; rumpitur sanguine, ac ne aliter quàm recēti calidoq; macerata, & sic quoq; multis ictibus, tunc etiam præterquam eximias incudes, malleosq; ferreos frangens.

ἀπλᾶτοι.) inaccessi, quibus nemo appropinquat, agrestes.

ἀντὶς.) indomiti, aut intrepidi. ἀντὶς enim, quod intrepidum significat, Aeolicè tenui scribitur accentu.

ὡς ὕμνος ἐν ἰσχυρίσιν.) inftar arborum crescebant, à uerbo ἰσχύω. Per hoc autem uerbum ἐν ἰσχυρίσιν, innuit grande quiddam & giganticum.

χαλκῶσι δὲ τι σίνοι.) Non erant æneæ domus: sed quod essent plenæ armorum bellicorum, ideo uocat æneas.

χαλκῶ δ' ὄπλα (στῆ.) æneis instrumentis, ligonibus, ascijs, & cæteris.

ἐπιτίγας.) Abusue, pro iais, hoc est, suis & proprijs: nam ἐπιτίγας proprie de secunda persona dicitur, pro ἐπιτίγας. Etiam si Proclus magis retrò contraria docet, satis impetuosè & intolerabiliter in Hesiodū inuebens.

ὀψώγῳ δόμῳ.) caliginosam, latam, facta ectasi Attica syllabæ πω longæ. Aut ὡπὰ τὸ ὀψᾶν ἔχει τὴν ὕαν, quæ latum tectum habet, siue magnam capacitatem. Nec
mibi

mibi displicet cum litera v ipsam uocem scribere, nimirum *ἰδρύσθαι*, quasi plenam corruptionis: quemadmodum etiam *λευσθῆναι* dicimus, eo quod morientes sunt frigidi, deficiente in ipsis calore uiuifico.

ἰαπάρους.) formidabiles & terrificos, *ἰα τῷ ἰαπλάσῃ*, perterrefacio. Sed quid in tam apertis proluxa oratione utimur? sicut quidam alij, qui contenta in textu, illiusq; allegorias silentio prætermittunt, & circa eiusmodi leuia tempus terunt, proq; salutaribus doctrinæ medicinis spinas offundunt iunioribus.

ἔλυθ'.) *ἄλιθ' τις ὤρ, ὡς ἐξ αἰὸς τῶν γένεσιν ἔχων*, quod suum ortum habet ex mari. Aut *ἀέλιός τις ὤρ*, hoc est, conspicuus, & facta aphæresi *ἔλυθ'.*

ᾠτίς.) Aiunt quidam, quod *ᾠτίς* sit retrò, siue à tero: *ᾠτίς* autem, rursus, siue altera uice. Ego autem dico, *ᾠτίς* Ionice dici pro *ᾠτίς*, & utrunque significare. Iones enim pro aspiratis collisionibus tenues proferre consueuerunt: ut uerbi gratia, *ἰσ' ἀρμάτων* dicunt, & *λαβὴν πάλω*, & *ἀπυλίστος*, & similia. Atticè autem prolatum *ᾠτίς* utrunque significat, & retrò & secundo. Sunt enim Attici aspiratores, et dicunt, uerbi gratia, pro *ἰσπερ λίσπερ*, & pro *σπίτλα σφίτλα*, & *ἀμφίχα* & *ἰφίους* & similia. Hoc igitur, si uelis, annota, & habe in memoria: sin minus, potes cum alijs errare.

δυναίτῃσιν.) pro, *δυναίει* aut *δυναίταίει*, comparatiuus pro simplici, aut pro superlatiuo. Non enim iustiores ipsos dicē Gigantibus, qui quidem Gigantes secundum nostram scripturam diluuiο deleti sunt, secundum Hesiòdum autem mutuis bellis perierunt. Si enim scuis

illis & crudelibus gigantibus ipsos iustiores esse diceret, iniuriam faceret heroibus: quod profectò non uidetur facere. Hos enim & diuinum genus & semideos appellat.

ἥρωες.) Heroes dicuntur aut ἀνδρῶδες, quod terram significat, secundum dialectum: ex qua omnis homo heros posset dici. Aut ἀνδρῶδες, hoc est aere. Aiunt enim Græci, quòd animæ bonorum hominum separata à corporibus, inter lunæ gyrum & nimborum ac uentorum cacumina circumuertantur, & hæc inferiora contemplantur. Aut ἀνδρῶδες, hoc est, uirtute, quemadmodum inquit Orpheus:

μητέρα δ' ἥρωος ἀνδρῶδες καὶ νύμφη:

Mater heroum uirtus, id nominis attulit ipsis.

Aut ἀνδρῶδες ὁμοειδὲς τῷ θεῷ, hoc est, commixtione Deorum. Nugantur enim, quòd ex connubijs deorum cum filiabus hominum, natum sit genus heroum. Sciendum uerò, quòd uiri mortales & mulieres mortales, sunt pars naturæ nostræ corruptioni obnoxia. Animales autem potentia, quas etiam deus uocarunt, nostræ huic corruptioni bili naturæ commixtæ, semideos & heroes efficiunt eos qui illis rectè utuntur. Ad hanc igitur interpretationem, etiam cætera tria deriuata reduci possunt. Sciendum uerò quoq; unà cum prædictis, quòd ij dicantur nati esse patre deo, & matre homine, quicumq; sunt præditi contemplatiua uirtute, quæ est & generosa & uirilìs, coniuncta etiam cum prudētia: quicumq; uerò uirtute sub actiōnem & manus cadente excellunt, ij deorum matrum, & patrum hominum dicuntur esse filij.

ἡ δὲ ἀνδρῶδες γὰρ.) ἀνδρῶδες, uocat globosam. Sphæra enim

ANNOTATIONES.

79

ra enim & circulus nullum finem nec ullum initium habent. Ac multi quidem philosophi, potius uerò plurimi, affirmant, quòd omnia elementa sint orbiculata. quidam uerò terram dixerunt tympano similem, alij turbinalem. Sed pratermittamus nunc philosophorum opiniones aut dissertationes, & explicemus id quod pertinet ad intelligendum poetam. & iam sequitur. γαῖα habet diphibongum γαῖ Atticè: αἶα enim dicitur terra, & per appositionem γαῖα: Ionicè autem γῖα cum simplici uocali, ex quo fit per συνήρσις γῖ.

αὐτὸς τὸς μὴ πάλαις τι κἀνδς.) Hoc schema secundum Rhetores ἀθροῖς & μειομῖς appellatur, Latinis congeries & distributio. Primum quidem, cum dicit τὸς ᾄ, ibi est ἀθροῖς, ac si diceret, omnes. Alterum uerò, cum dicit, τὸς μὴ, τὸς ἥ: ibi est μειομῖς, pro, τινὰς μὴ, τινὰς δὲ. Ordinari autem debet hoc modo: αὐτὸς τὸς μὴ πάλαις τι κἀνδς αὐτὸς φέλοισ αὐτὸς ἄλλοις, τὸς μὴ ὅς ἐν ἡπείρῳ δὲ βέβη, ἡδμῖδι γαῖ μαραμῖνους, ἵππας τῶν μέλων τῶ ἀδινῖδι. τὸς δὲ αὐτὸς ἐν γένει. Sunt autem historiae notae, tam Thebae, quàm etiam Troianae expeditionis. φέλοισ proprie est intestinum bellum: abusive autem, omne bellum.

ἐν ἡπείρῳ βέβη.) Sunt enim etiam aliae Thebae in Aegypto, centum portis celebres. Et Thebae quoq; subiectae monti Placio ad Atramyteum, quod nomen accepit ab Atramyto Cræsi fratre.

Stephanus hæc sic dicit ἐν κελύφῃ ἰωνικῇ

ἡδμῖδι.) Cadmus enim extruxit Thebas illas, septem portis claras.

μέλων ἵππων.) propter regnum & potentiam regis

τοῖας.

• 5

Oedipi,

Oedipi, propter quã caussam Eteocles & Polyntices, duo fratres, certamine inter se habito, se inuicem peremerũt. Dicit autẽ μέλων ἰννα, quòd reges antiquitus pecoribus abundabant, & pastoralem uitam agebãt. μέλων autem uocatur ovis, pastorali modo loquendi, nomenq; accepit παρὰ τὸ μέλιν καὶ ἡμῶν καὶ χῶνον εἶναι, quòd sit mansuetum & molle animal: aut παρὰ τὸ μέλιν, τὸ φροντίζω, curam gero. In magno enim precio atq; usu fuit, ut dixi, cura pecorum apud antiquos.

οἰδιπώδας.) τὴν οἰδιπώδα, à recto casu οἰδιπώδης, τὴν οἰδιπώδα καὶ οἰδιπώδας per διάλωσιν Ionicam. Est autem etiam alius rectus, ὁ οἰδιπὼς & ὁ οἰδιπῶς & ὁ οἰδιπώδας.

λαῖμα.) mare & maris fluctus, παρὰ τὸ λαῖμα τμήμα εἶναι, quòd sit sinistrum & inauspicatum segmentum. Nam orbis à nobis habitatus in duo segmenta diuiditur; in terram & mare. Et dextrum quidem segmentum & optimum, est terra: laeuum uerò & malum, est mare & fluctus, qui sunt in ipso mari. Quòd autem mare sit malum et incommodum, id Aratus quoq; testatur, cū inquit

χαλεπὸν δ' ἐπὶ κατὰ δάλαρα.

ὀνόνμοις.) ὀνόνμος.

ὅθ' ἔστι.) ubi, aut tunc. Nam ἔσθαι & loci & temporis est aduerbium.

λίχ' αὐθρύπων.) pro χυρῖς.

βίησιν καὶ ὕψι.) coetum & conuersationem atq; conuictum intelligit.

Ἰὼς Λεονίδης.) Iupiter Saturnius, hoc est, fatum.

ἐν μακάρων νέστοισιν.) Quemadmodū nos in Ecclesia bonis hominibus attribuimus futurā uitam in paradiso, ita Græci

ita Græci adiudicant heroibus fortunatis insulas et campum elysium, qui est pratum quoddam suauiter consitum et humidum. Hoc igitur etiam dicit Hesiodus, quod heroes illi, qui ad Thebas et Troiam militarunt, post mortem nati sunt felicem illam et fortunatam uitam. De insulis autem illis in Oceano Homerus et noster Hesiodus, Lycophron, Plutarchus, Philostratus, Dion, et ceteri quidam scripserunt, quam bonum ac fertile sit solum, quod perpetuis Zephyri auris perfletur, et ter quolibet anno fructus profertur. Illuc autem aiunt etiam defunctorum animas deferri, et scribunt hoc modo. In littore Britanico habitant quidam homines, capiendis piscibus tantum occupati, uicini Francis, non tamen uectigales ipsorum. Illi quando in suis domicilijs dormiunt, audire solent uocem, quæ ipsos accersit, et pulsus quoque ianuarum percipiunt. Cum uero surgunt, solent inuenire quædam nauigia, non ipsorum, sed aliena, plena multitudinis. Ingressi igitur illa, uno impetu unaque remigatione deferuntur in Britanniam, cum tamen uix spacio unius diei naturalis aliàs possint eo peruenire, quando proprijs utuntur nauibus. Ibi itaque conscendentes, abducunt quam nesciunt contentam in nauibus multitudinem: et quamuis neminem uideant, tamen audiunt uocem ipsos alloquentium proprijs nominibus, et officium, cognationem atque artificium exprimentium. Et sic rursus oram solucentes, uno momento domum redeunt, sentientes naues leuiores depositis illis quos habuerunt, dum se domum recipiunt. Ob hanc causam omnes Græci fabulantur, ibi habitare animas defunctorum: quod Hesiodus quoque hoc loco affirmat de heroibus.

τῆς ἐν τῇ δαλλασίᾳ.) Dixi regionem perflari blandis
flatibus zephyri, & ibi ter in anno arbores fructum fer-
re, sicut dicunt historici tanquam uerum, & non tan-
quam fabulosum. Quidam uerò etiam Caium Iulium Cæ-
sarem, felicissimum in multis, narrant transmisisse ocea-
num una triremi, centum hominibus comitatum, & tan-
topere delectatum fuisse loco tam pulcherrimo, ut ibi-
dem habitare uoluerit: sed exturbatum esse ab incolis e-
tiam inuitum.

μῦθ' (πῦρ.) Postquam dixit Hesiodus de genere he-
roico, & monstrauit illud fuisse dijs proximum, nunc op-
tet se neq; secundum post heroicum genus fieri, neq; se-
niorem, sed mori illorum seculo. Sic autem ordinari de-
bet: μῦθ' (πῦρ) ἄφ' ἧς ἡμῶν τῶν μετὰ τὰ ἀνδράσι,
ὃ ἐπὶ τῇ γῆν, ἀλλ' ὃ ἐπὶ τῇ θάλασσᾳ, nimirum heroico
seculo. Qui autem dicunt, quòd Hesiodus hoc loco optet,
ut postea nascatur, illi contraria Hesiodo & præter ip-
sus mentem exponunt.

οὐδὲν.) omnis generis malitiæ plenum, & omnibus
laboribus atq; molestijs subiectum.

ἀλλ' ἵμῶν καὶ τῶν μετὰ τῶν.) Hoc autem dicit, ne
Persen fratrem propellat ad omnifariam malitiæ, qui
audit, quòd etiam malis hominibus, qui nunc uiuunt, ta-
men admisceantur aliqua bona, quibus nascituri post-
modum conferuentur.

ὅτ' αὖ γυνέμεναι.) quando tempora ipsorum cane-
scunt, hoc est, senio confecti fuerint. τῶνδε pro παρῶ-
νδε, πολὺν χρόνον pro γῆρας, & γυνέμεναι pro τυχόν-
τις poni. Canescunt autem tempora prius quàm cætera
membra

membra hominū, quod sunt partes humidiores, et pblegmate magis abundant, quā ea quæ sunt à tergo. Canices autem contingit propter defectum humidæ caliditatis. Axilla igitur non canescunt, eò quod calidæ sunt, & arterijs abundant. Meninges autem uocantur & λεπταφοι, ἀπὸ τῶν λεπτοφύων ὡς μίσχοι. nā in illa parte corporis nascuntur cornutis animalibus τὰ λεπτά cornua, λεπτοφυοὶ τινὲς οὗ πρόταφοι. Dicit autem mori ætate iam præcipitatos, quamvis etiam iuvenes & infantes moriantur sæpenumero: sed illud ut plurimum contingit, & magis impendet, futurumq; expectatur.

ἢ ξανθὸν & ξανθόλιον.) Pendet à communi nominatio δμῖν, quod est ἰμμενῶμεν, concors, inter se congruens, concordans. Aliquis enim ab altero, hospitio excipietur ipse tamen non modò id ipsum uicissim non faciet, sed fortasse etiam dabit damnum. φίλον, cognatus uocatur & familiarῖν, quem consuetudine comparamus: ἱταῖον, eo iusdem ciuitatis particeps, ciuis: ξένον autem, amicus peregrinus, qui habitat in alia regione.

αἰψὰ δὲ γυράσσοντας ἀτιμίστους τέκνας.) scilicet filij, contumelia parentes suos natu grandes afficient. Prædicit autem futura mala, quæ contingent in uita hominum.

Legitur tamen in alijs exemplarib.

βάσσον ἱππῶσι.) βάσσον dicit pro βάσσει, dualem pro βάσει plurali numero ponens, sicut & Homerus:

Ω δύναιο πῶς φεύξεσθαι νῦν θεοὶ ἔσθον;

ἱππῶσι.
Iliad. w.

Et alio in loco:

Λαόν ἰονδ' ὅτι λίγῃ ἀκρίῃς χρίσας ἰφίω.

Iliad. α.

ἰονδ' ponens pro ἰφίῃ.

ὅτι θῶπ' ἔστιν ἀλγίς.) nec ullo deorum metu ab hac tāta sceleris

sceleris immanitate reuocabuntur. *ἔπειρ* intelligit præcep-
tum deorum, hoc est, intellectum & rationem. Deose-
nim hoc loco animales uirtutes appellat. οὗτι δὲ *ἔπειρ*,
illa coniunctio *τι πλανήσα*.

γυράσσει.) *γυράσσει*, in τῷ γύρῳ, cuius partici-
pium est *ῖ γύρας*.

ἀπὸ θρίπτεα.) cibum, quo sustentari possint. Antiqui
enim parentibus τὰ θρίπτεα persoluebant: isti uero quos
dicit, ferreae gentis homines, non solum non persoluent,
sed etiam contumelijs afficient. Ordinari autem debet
hoc modo: αἰψὰ ἢ γυράσσειας ἀτιμύσσει τονῆας, ἵδι μὲν
γυράσσει τονῆσιν ἀπὸ θρίπτεα δίδει.

χαροδίναι.) qui neque iudicijs, nec legibus coercen-
tur: sed omne faciunt, quod manibus & robore præsta-
re possunt.

ἀλαπάβα.) ἀλαπάβα enim Atticè sunt τὰ λυγρὰ μαῖα,
inanitiones, euacuationes. & herba ἀλάπαθ, quæ e-
tiam λάπαθ & uocatur, est purgatoria. Ius autem in ma-
nibus habere dicuntur, qui non iudicio uel legibus, sed
potentia atq; robore manuum suas actiones metiuntur.
αἰδώς & *αἰσχύν* iuxta Aristoxenum Musicum diffe-
runt. Et ut multa prætermittam, quæ ille adfert, αἰδώς
quidem est ἡ μικρὰ καὶ ἐπὶ τοῖς τυχεῖσι γηγόμενη ὑποστολή,
δύλαβη λογισμῶ, parua & de rebus leuibus facta timidi-
tas, uerecunda ratione: αἰσχύν autem, ἡ ἐν ἡκανοῖς ἀτι-
μία, dedecus proueniens ex malis.

ἐπὶ δ' ὁσπορὸν ἔμαται.) Lædet bonum quenque iniurijs
& maledictis, & ad hoc etiam iuramento utetur, iure-
iurando affirmans sua esse illa quæ rapuerit.

ῖ γλθ.

ἴσα.) Liuorem nunc intelligit. Zelus enim proprie quiddam est laudabile, cum sit bona contentio siue imitatio: liuor autem, græcis φῆβος, quiddam uituperabile.

δυσχερῆς, καὶ χαλῆ.) Liuorem facit personam, & ad illam proprietates inuidorum transfert. Nam inuidi δυσχερῆς, hoc est, strepitus & turbas excitant, καὶ χαλῆς τοῖς κακοῖς τῶν φθονούντων, gaudent malis eorum quibus inuident, eosq; acerbè & odiosè intuentur.

λοῦνοισι φαίνεται.) Vult dicere, quòd etiamsi à quibusdam hominibus, aut etiam ferè omnibus Pudor & Nemesis è terris sint exterminata, pulsaq; in exilium, & separatim tradantur: non tamen sunt caliginosa, nigri- que uestibus induta, sed candidæ gerunt uestes, & splendore radios solis superant. Illorum enim nomen celebra- tur apud omnes.

ἀθανάτων μὴ καὶ φύλων.) Euolarunt ad cætum deorum, id est, elementorum, aut hominum sapientium. Inducit autem tanquam personam, ipsam Nemesis, per quam iusta reprehensio intelligitur, & Pudorem, quasi uidebuntur fugere propter uiolentiam & iniustitiam hominum, & se recondere in elementis, aut iustorum & prudentium hominum animis. Hi enim soli inter homines Pudorem & Nemesis retinent. Et quod attinet ad elementa, ibi aqua quidem marina arenam obtinet tāquam terminum, & usq; ad illam digreditur, & quāuis sauiat fluctibus, tamen ἀθάνατοι καὶ φύλοις, pudore quodam reueretur ulterius progredi, terræq; terminos euertere. Ita similiter aer & ignis sibi inuicem non sunt cōtraria, sed sicut in locis & domicilijs se cōtinent. Præterea hyems quoq;

Quomodo
Pudor & Ne-
mesis sint in
elementis.

uer, æstas, autumnus : dies, nox : & reliqua, pudorem & Nemesin custodiunt, eò quòd permanent ubi decet, & opportunè alia alijs succedūt, nec inter se seditionem mouent quadam excellentia cupiditate aut uolentia studio aut propter loci aut propter temporis conditionem : & quæcūq; dicit Sophocles, quæ ad hunc locum pertinent, & ex hoc Hesiodico carmine omnino sunt deprompta. Nam & illa quæ sunt uehementia & fortissima, dant locum honoribus. Inde illud:

Sophocles
in Aiaceo.

εἰς τοὺς χιμῶνις ἰσχυροῖσι δύνασθαι θέτω.

ἄντα δ' ἢ νόστοι αἰετῶς ἐνέουσι,

τῇ δ' οὐρανῷ φέγγει ὁμίρε φάλαρ, &c.

Hyems niuosa cedit æstati feraci fructuum,

Et noctis tenebrosus abit circulus,

Vt splendor ardeat diei candida.

Ἰανυμ^{ος}.) cælum & tota uniuersi mundi complexio. Ἰανυμ^{ος} autem uocatur πᾶρ τὸ ἰαλλεῖν αἶναι. Tenui autem spiritu effertur propter factam συκοπῶν Acolicam, ἰαλλεῖν & Ἰανυμ^{ος}. Vertunt enim etiam lites πᾶν & in u, ut cum dicunt οὐρανὸς pro οὐρανός. Ita Ἰανυμ^{ος} tenuem spiritum obtinet. Huiusmodi enim uerba si sunt absoluta, aspirantur; si uerò per συκοπῶν concisa, attenuantur. ut uerbi gratia, τὸ ἰαλλεῖν, ἀρμυξέμενος, ἀλῶμενος, ἰανυμ^{ος}, ἀρμυξ^{ος}, ἄλμυ^{ος}. Attenuatur igitur hoc nomen Ἰανυμ^{ος}. Si uerò quis mihi diffidet, & existimet me ipsum illa uerba inuenisse, ille audiat etiam consuetudinem usu comprobata. Sic enim legitur apud Homerum:

Iliad. λ.

ὅτι κατὰ λαμῶντος ἰανυμ^{ος} πῶς ἴστω ἰστω.

&

¶ paulo infra:

ἰσχυρὰ ὅτι δὲ.

Ἰλυμᾶ igitur hoc modo attenuatur, & hoc modo etiam uocatur cælum. Similiter autem & orbiculatus nostrum caput, in quo τὸ ἰσχυρὸν λογιστὸν sedē suam obtinet, Ἰλυμᾶ appellatur. Nam de monte Olympo nunc dicere, non est operæ precium, nisi uelimus nugari.

τὰ δὲ λυγρὰ ἀλγία λυγρὰ.) dolores autem relinquens soli hominibus. λυγρὰ sunt τὰ κρύα, & τὰ ἄλλα ὕγρα. Nam ex humidis & frigidis dicunt fieri omnia tristia, quemadmodum ex calidis suauius.

νῦν δ' αἶνον.) nunc autem fabulosam adhortationem dicam. Assimilat autem seipsum poeta philomela, propter concinnitatem facultatis poeticæ: iudices autem accipitri, propter rapacitatem. Hæc autem nota sunt omnibus, nec opus est hic Proclianis inanibus figmentis. In rebus enim grauibz Proclum nihil scribere, sed circa res leues iactabundum uersari, & de his prolixius opus illud de contexere, quis non uidet? Nos uerò talia prætermittimus, & tantum necessaria ad intelligendum autorem explicabimus: & primum ipsam cōstructionem, quamuis perplexam & malè se habentem.

νῦν δ' αἶνον βασιλεὺς ἱππῶ, eo modo, hoc est fabuloso, φρονέει καὶ αὐτοῖς. ἰσχυρὸν δὲ ὄνυχας μιμητὸς ἀνδρῶν ποικίλων, ὅψις μὲν ἐν νύκτι φέρει, πρὸς ἡμέραν δὲ λείπει, ἵνα τὸ σὺ πολλὰ φέρῃς. ὁ δὲ ἰλὺν γυμνασίῃς πεπαρμένῃ ἀμφοῖν ὄνυχας, μύρτῃ. τῶν δὲ ἐν ἐκπαρτίῃ πρὸς μῦθον ἵππῶ. τῇ δὲ (pro ἰσχυρῷ) εἶσι (pro ἀνδρῶν καὶ ποικίλων) ἵππῶν αὐτῶν ἄγω. ἀμφοῖν δὲ αἶν' ἰδίᾳ ποιῆσαι, ὅτι

f

μύθον.

publiron. Hucusq; Poeta fabulam de auib; commemorauit. Inde autem rursus assumit propriam personam, & dicit fabulæ interpretationem. Nam sequens distichon, nempe hunc uersum, ἀγορεύει δὲ καὶ Ἰσχυροῦς πρὸς ἀνδράσιν, & alterum, iudicibus dixit: ad Persen uero fratrem dirigens orationem, hunc protulit, ὅς τις ἴσται ἀνδράσιν ἴσται. Et hoc modo ille Aristarchus apud Proclum non habet occasionem expungendi duos hos uersus, qui sunt quoddam ἐπιμύθιον. Neq; tamen, Procle & Aristarche, etiamsi hos uersus ad hunc modum non disposuissemus, esset ridiculum apud nos, ut ea quæ carent sermone, etiam humano more loqui concedamus, sic tamen ut non concedamus illa omnino sententiosè loqui. Sed quid tam prolixo sermone nostram arrogantiam ferè manifestamus? Prætercurram igitur illa, hoc solo adhuc enunciato, quòd bene ambo dixeritis. Vobis autem auditoribus dico, quòd in prædictis uersibus non est opus multis uerbis, & si quæ sunt hoc loco digna annotatione, illa superius explicauimus, præter paucas quasdam dictiones, quæ sequuntur. τὸ πικρὸν δαγόν appellat τὸ πικρὸν δαγόν, quæ uarios modos cantiucularum exercet; aut τὸν ἰσχυρὸν καὶ πικρὸν ἵχθυον τὸν δαγόν, quæ collum habet uariatum.

ἴσται τὸν ἰσχυρὸν, πρὸς τὸν ἰσχυρὸν.) Pudorem ait accedere ex plagis aut iniurijs, ut ita non solam uictoriam non reportent à potentioribus cum quibus certauerint, sed etiam pudore confundantur. Proclus uero dicat quæcunq; uelit. ἴσται tenui spiritu scribatur, nam uenit in τὸ ἴσται, τὸ πικρὸν δαγόν. Et Homerus eodem modo, αἰὲς δὲ καὶ ἴσται ἴσται.

ἰππ. Atticē autem aspiratur in τὸ ἴμι, τὸ πῖμν.

ταυνοῖν[ι]ϕ.) ὁ λῖαν ταυνοῦ τὰ πῖρα, quæ late exten-
dit alas, uelox: quemadmodum illud, Ἀίμησι ποιοῖσι,
pro τοῖς λῖαν ἢ καλῶς ποιοῦμένοις.

οὐ δ' ἄκτι.) Postquam explicauit fabulam, & mon-
strauit, quod à potentioribus ledantur imbecilles iniuste,
idem conuertit sermonem ad Persen, & inquit: Tu autem
obtemperes, sinasq; te regi iustitia & iudicijs: nec præ-
termissa iuris ratione, sicut insolentes & iniusti solent,
cumula iniuriam, hoc est, damna & iniustitiam.

ὄβρις γὰρ τι καὶ δαλῶ βέλῳ.) Iniuria enim & male-
dictum imbellem atq; ignobilem hominem impellit, ut il-
la utatur aduersus aliam: non sicut Proclus dicit.

ἰδὼς.) ἰδὼς, ἰδὼς, ἐπὶ ἰδὼς.

οὐδ' ἴσιν φέρειν.) Illud φέρειν ne ita explices, quem-
admodum Proclus, quod nimirum bonus uir non pos-
sit ferre iniuriam: sed. φέρειν hic significat ἔχειν, hoc
est, Bonus non facile, id est, non sine multis causis, po-
test habere iniuriam, aut maledictum, aut aliquod
damnum.

ἰγνύρας ἀτησίαν.) ὁ τοῖς ἰγνύρας βλαβῶς, illapsus dama-
nis hoc est, si præter uoluntatem atque uix tandem ali-
quando bonus ab aliquo irritatus, contumelijs aut dama-
nis affecerit alium, huius facti ipsum pœnitebit, quod a-
liquo modo ad id faciendum impulsus fuerit. Nam si non
potest, ut Proclus inquit, iniuriam aut conuicium aut
damnum perferre, quale signum bonitatis reliquum ha-
bebit?

ἰδὲ δ' ἰτίρρι παρὰ δὲ.) Postquā ostēdit fratri, quod
f 2 iniuria

iniuria & uolentia sunt improborum, boni autem non
sunt tales, sed diuersæ rationis: iam dicit ad ipsum: Tu igitur
uiam siue rationem illorum improborum ne ingrediaris
nec imiteris. Est autem uia siue ratio alia melior,
quæ fert ad iusta opera, quibus nimirum alijs benefaci-
mus, quam uiam boni atq; industrij uiri sequuntur.

Alia d. vñq; ὁδὸς ἰοῦσα.) ὁδὸς ἰοῦσα autem, quod est
ὁδὸς ἰοῦσα, ita exponatur: iustitia antecellit iniuria, hoc
est, honoratior existit quàm iniuria & damnum uel ini-
iustitia.

is τὰ & ὁδὸς ἰοῦσα.) Obiectionem soluit poeta. Cum
enim dixit, quod iustitia præstat iniuriæ & iniustitiæ,
potuit Perses aut alius quispiam obijcere, contrarium ta-
men uideri: nam iniustos omnibus bonis affluere & gau-
dere, magis quàm bonos & iustos. Vt igitur occurrat oc-
cupationi, dixit: is τὰ & ὁδὸς ἰοῦσα, quasi diceret: Etiam si
non statim appareat fructus atq; effectus, potentiaq; ip-
sus iustitiæ, suo tamen tempore aliquando in lucem pro-
dibit, quando in conspectu omnium iniusti calamitatio-
bus obruentur.

μαδὲν δὲ τὴν νύκτι & ἑρῶ.) Et hoc quoque ad prædi-
ctam obiectionem firmitus soluendam pertinet, aptè sub-
iectum post parænesin superiorem, & dehortationem
ab iniustitia. Cum enim dixisset, iustitia antecellit ini-
uriæ: obiectionem soluens dicebat, is τὰ & ὁδὸς ἰοῦσα,
hoc est, comprobata euentu aliquo tristi & luctuoso. Po-
stea quoq; ut tanto magis deterreat & dehortetur Per-
sen, ne contra iustitiam faciat, subiicit: μαδὲν δὲ τὴν νύ-
κτι & ἑρῶ. hoc est: Improvidus & insipiens, qui non se-
quitur

quitur partes iustitiæ, tum cognoscit & fit sapiens, quando malis inuoluitur, illisq; opprimitur. Ne igitur tibi idem accadat, Persa, idemq; pati cogaris, des operam, ut cogitatione futuri mali refrenes animum, & iustitiæ uiam sequaris.

αὐτίκα γὰρ τριχὰς ἴππῳ.) Vt doceat, quomodo iustitia praeualeat ipsi iniustitiæ, dicit: Nam post lites obliuiscas falsaq; iudicia, sequitur iusiurandum. Quando autem iustitia cogitur siue conuertitur, quocunq; iudices auari ipsam trahunt & ducunt, tum contingit ῥόσῳ, hoc est, stridor & tumultus iniuste affectorum oppressorūq; qui lugent & dolent, & aliorum quoque plurimorum, qui deplorant corruptum iudicium. ἄγνοις autem & λήθουσι scribendum. Particulæ enim τὶ & καὶ apud Iones et poetæ cum uerbis subiunctiui modi construuntur.

οὐλοῦναι δὲ δίνου.) corrupti iuris iudicant, & interpretantur δίκας, hoc est, εὐνοῖαν δίνου, decreta & approbationes, Sed hic nihil cōtinetur curiosiori dignum commentatione uel interpretatione. Proclus autem in istis producit orationem, & ῥόσῳ interpretatur τὰς τραχίας ὁδούς, salebrosas & asperas uias: quam expositionē multis uerbis auget. Sed prætermisissis silentio talibus nugis, dicamus syntaxin prædictorum uersuum, quæ sic habet: καὶ δὲ δίνου ἰανιμένας ἢ λ' αὐτοῖς ἀγνοῖς δικοπάροι, λήθουσι δὲ τὰς δίκας καὶ οὐλοῦναι δίνου, ῥόσῳ (hoc est, δίκας καὶ ῥόσῳ) γίνεσθαι, ducta metaphora à fluctibus. Aut secundum Proclum ῥόσῳ, aspera atq; dura uia.

ὁ δ' ἰππὸς κλάσσει.) Prosopopœia est, quæ ratio locutionis etiam ἰππὸς καὶ γλῶκὺς λόγος uocatur. Inducit

enim iustitiam, quod oppressa retrò sequatur post iniustitiam, nimirum inferior & secundas partes ferens, deploret urbes, hoc est, cœtus, conuentus & mores hominum, & inuisibiliter damnis afficiat iniustos homines. Hæc sunt manifesta, nec opus habent multis uerbis. Qui uerò prolixos uanos sermones desiderat, ille inspiciat Proclum. Nos enim non delectamur nugis sermonum frigidorum, sed utilia scribimus: nec utimur uerbis inflatis & magnificis, sed simplici & communi dictione, quam iudicamus ad docendum esse idoneam, nec nostras uires ostentamus in fabricatione uerborum.

σι δὲ δῖος ἑρμῆς.) Non possum hanc Hesiodi sententiam clarius exponere, quàm quòd ista omnia institutio modo ad fratrem dicat, dehortans ipsum ab iniustitia & rapinis, cohortans autem ut iuste faciat. In precedenti quidem contextu dixit, qualis finis sequatur iniustos: nunc autem etiam subiicit ἀντίδωρον, exponens nimirum, quibus præmijs ornentur boni & iusti homines.

τίδωλε τίλῃς.) hoc est, gaudet, crescit, augetur, amplificatur. Est autem figurata locutio, ἀπὸ τῶν θαλάσσιων δένδρων, à similitudine florentium & germinantium arborum.

αἰδῶσις.) pro αἰδῶσις, Aeolicè & Doricè. Elementum enim: & tripliciter solet contrahi. Aeolicè & Doricè in αυ diphthongum: ut uerbi gratia, quando nos τῷ ἀχάλλῃς dicimus, illi dicunt τῷ ἀχάλλῃς. Atticè: & in αυ diphthongum contrahitur, δῖον δῆμ, πῶλον πῶλον: Ionice autem in υ diphthongum, ἰμῖς ἰμῖς, εἰς εἰς, & similia.

αἰδῶσις

αὐτοῖς dixit figuratè pro δάμναω, gaudio, lætitiâ, suauitate fruuntur.

ἡγορεῖσθαι.) ἡγορεῖσθαι ὁ νόμος, ἡγορεῖσθαι αὖ ὁ πόλις. Et iniustis quidem, inquit, fatum νόμος inducit τὸς ἀδικοῦντας. Ex qualibet enim, etiam minima occasione excitantur cædes. Quibus uerò iustitia est cordi, apud illos floret pax populorum alitrix & conseruatrice. ἡγορεῖσθαι autem ipsam appellat, hoc est, alitricem & educatricem iuuentutis, quamuis sit ἡγορεῖσθαι quoq., & ἡγορεῖσθαι, à præstantissima & dignissima inter omnes ætate. ἡγορεῖσθαι, ætuum, ὁ τριῖνος τὸς λόγος, nutriendis iuuentutem : ἡγορεῖσθαι autem passium, ὁ τριῖνος αἰὼς, iuuenis nutritus.

ἀργαλίον.) ἰν τῷ ἔργῳ, difficile & arduum, ἀργαλίον ἐστὶ ἀργαλίον : aut τὰ πρὸς τὸ ἄλγος, ἀλγυλίον, ἢ ἀργαλίον. τινυαίσιμα.) hoc est, adfert, ordinat, destinat.

ἀγροῦσα (ῖος.) ὁ μεγαλόφυτος ἀμαρύνων, magniuocum fatum. Magniuocū autem uocat fatū, quod quasi retrorsum ex alto detonat, propter præconia & acclamations fortunatorū, infeliciū uerò probra & condēnationes.

ἡ δὲ πόλις ἰδυδινοῖ.) Homini bus qui iustè iudicāt, nunquam obuenit fames : quia mercatores & nautæ undique ad ipsos confluunt & appellant, spe consequendæ iustitiæ, quam existimant ipsos rectè administraturos esse. Neq; aliud damnum, siue bella, siue adulteria, neq; rapinæ, nec aliud quippiam ipsis solet contingere. Reo ueretur enim etiam Barbarum ad iniustum bellum la cessere. Adulteria autem & similia penitus extirpat iustis pœnis ex iure desumptis.

φῆμα μὲν γὰρ ὡς αὐτὸν βίον.) γὰρ νunc intelligit τὴν
ἀπλοῖαν, id est, terram quæ aratione excultitur: βίον au-
tē alimenta quæ proueniunt ex seminibus.

ὄρεος δ' ὄρεος.) Non quod montes non sint terra, sed
magis propriè loquendo solem excultum uocauit γῆν. In
montibus autem, hoc est, incultis terræ partibus, quercum
(intelligit hoc nomine omnes arbores) in summitate quia-
dem sua proferunt fructus: in medio autem, hoc est in ca-
uitatibus suorum truncorum, alunt & fouent apes.

ἀποκτείναντες δ' οἷον.) ὡς αὐτὸν ἰππὸν ἰπποκλῆος, quæ nutrit
uellera lanarum.

ἰοῦντα τὰντα τὰντα.) Quia studiosi iustitiæ seuerè
puniunt eos, qui adulterantur.

ἰδ' ὅτι νῦν νάσσονται.) appellunt, nauigant. Ostendit
autem hoc loco Hesiodus, quid sentiat de nauigatione, &
quod bonis & iustis non expediat negociari & merca-
turam exercere, atq; multum peregrinari. Alij enim ex
omnibus locis ad ipsos appellunt, suaq; nauigia eò diri-
gunt, ut apud illos rectam iustitiæ administrationē con-
sequantur. Hæc autem omnia, ut diximus, doctrinali mo-
do loquitur ad fratrem, ut ille facta cognitaq; collatione
iustitiæ & iniustitiæ, partes uic melioris sectetur.

οἷο δ' ὕβρις τι μίμνησεν.) Nescio qualem stultitiā quo-
rundam hominum agnosco, qui Hesiodum Homero com-
parant: & quod non pudeat quosdam dicere, illū supe-
riorē euasisse in certamine. Nam si aliquem Homerum
Scytham natione uicit, quis ille fuerit, nō habeo certò di-
cere. Neque etiam ausim affirmare, quod Homerum ex
Phocide oriūdum, & filium Emphronis: sed neq; quod
iuniorem

innocentem illum Byzantium, Andromaches filium superaverit. Homerum vero illum magnum dicere ab Hesiodo superatum esse, est extrema insania, absurditatis & stupiditatis. Sunt enim carmina Hesiodi in multis invidiosa & adulatoria. Nam sine discrimine vitatur totus *ἄρχων*, hoc est, ancipitibus, quemadmodum etiam nostrates: & sententia quoque versuum illius est ferè corrupta & abiecta, atque saepenumero transfiliens, & non habens constantiam: quemadmodum hoc est, quod nunc explicamus, *οἷς δ' ἔθου τι μέγαλον*, &c. Divini autem illius Homeri carmina sunt omnia temperata necesse re quodam & ambrosia, neque ullum punctum suenotam habent reprehensione dignam.

οἷς δ' ἔθου τι μέγαλον.) Odiosa est hoc loco *ταῖς ἰαγία*. De hoc enim iam paulo antè dixit, ubi ait: *ἔθου γὰρ τι λαὸν δαλὴ βέβη*. quo loco fructus iniuriæ siue petulantiae enumeravit: & nunc rursus de eodem loquitur, immemor præteriti sermonis, tanquam in balneo mingentes, quemadmodum dicunt aniculae. His igitur, inquit, fatum *τι μέγαλον*, destinat & infligit *Αἰνῶν*, hoc est, poenam. Et nomen Iouis, per quod fatum intelligit, quater legitur admodum negatorie repetitum, *ἡρώδης*, *ὀφθαλμοῖς*, *ἡρώδης*, *ἡρώδης*, *ἡρώδης*, *ἡρώδης*, & illud *ἡρώδης* producit in medio. Ordinari igitur debent versus hac ratione, aut sicut unus post alium ponitur. Illud enim, *οἷς δ' ἔθου*, non est solæcismus, sed comprehensivum: nam refertur ad nomen *οἷς*, quod positum in singulari numero comprehendit omnes qui habitant in ea. Et illud *οἷς* similiter indefinito numero multitudinem designat.

Ordinari igitur debent hi uersus aut prout se sequuntur, aut hoc modo, οἷς δ' ὕλας τι μάλιστα & illud, τοῖς ἢ διπλῶς τι μάλιστα δυνάμει ἴδε. τῶν δὲ (pro τῶν) ἱερὰν ὅν μὴ ἰπτόγα γῆμα κρονίαν: usq; ad illum omnino uersum, ὃ νῖας ὡ πύλη κρονίδος ἀπὸ τῆς αὐτῶν. Postea duo illi uersus assumantur, ille nimirum, πολλάνη & hic, ἴτις ἀλτραῖνα. πολλάνη, est Aeolicum. Nam Aeoles aliquando geminant literam ο: ut uerbi gratia in βῶ, πῶνται, χῆνται, & similia. Aliquando uero reijciunt illam: ut cum dicunt ἰπτόν pro ἰπτόν, & πολλάνη pro πολλάνη, & similia.

ἀπύρα.) fit particeps. Et hic quoq; respondet tacite obiectioni. Fortassis enim Perfes potuit dicere: Sed pauci sunt mali, qui peccatis enormibus contaminantur, multo uero plures sunt boni. Et quomodo aliquid triste atque malum nobis continget? Hanc igitur obiectionem ut solueret, subiecit hanc sententiam, quod saepe etiam propter unum tota societas civilis affligatur & corruat: aut quod homo flagitiosus suam malitiam etiam in ceteros transfundat, & aliquid mali moliat. Quam ob causam non una, sed plurimae ciuitates sepe numero sunt deuastatae atq; euersae, quod scelerato ciui dignam poenam propter admissum scelus non irrogauissent. Exemplum habes in Paride Alexandro. Habes etiam Xerxen barbarum, propter quem tota Persia iacuit in lachrymis, uniuerso flore illius exercitus ad internecionem occiso. Habes Scintillam illam Megaricam, propter quam Pericles totam Graciam calamitatibus compleuit.

Aspasiam intelligit, in qua Pericles maximam suarum diuitiarum partem absumpsit.

ἀπύρα.) fit particeps stultitiae & flagitij.

ἀτάδα-

ἀνάδασα.) τὰ βάλλουσι ἐν ταῖς ἀταμίαις, quæ florent in
damnis, hoc est, plena damnorum.

ἀγνόημα.) Aut obscurum & inuisibile fatum: aut quæ
si πορῶσα τὸν νοῦν, denigrans & obumbrans mentem
ἀμαρμύνη.

ἀστροῖς.) cœlitus, hoc est, ex motu astrorum.

ἀμὲν δὲ καὶ λοιμὸν.) Caritatem annonæ sequitur
pestilens. Cum enim fame vexati malis alimentis utan-
tur propter defectum, & simpliciter dicendo, fortè for-
tuna oblati sine alio discrimine cibis homines etiam in-
uiti uescantur, humorum pestilentiam sequi necesse est.
Fit autem caritas annonæ aut propter perniciosum o-
tium hominum, agriculturæ non ut decet uacantium:
aut propter expeditiones bellorum, quorum metu agri-
colæ non audent terram excolere: aut propter squalo-
rem siccitatis: aut inuasionibus animalium laxatis: aut
aliquando propter nimiam uim imbrium, qui pessun-
dant labores agricolarum.

ἐβρίθουσι.) pro φθάσουσι, intereunt. Est autem Attica
παράγρη. Est enim ἀπὸ τοῦ ἐβρίθω, unde Attici temerè di-
cunt ἐβρίθου.

ὅτι γυναικὸς τίνουσι.) Hoc quoque ita manifestum est,
ut non egeat explicatione. Friget enim Venus sine Cero-
re & Baccho. Pestilens autem propter inflammationem
morbi corrumpit factum in utero.

μινυῖναι δὲ οἶκον.) hoc est, σμινγνύμεναι, minuan-
tur, pessum eunt, corrumpunt. μινυῖναι enim idem est quod
μικρύνειν. Neque mirum, si familiæ omnino extremo ex-
itio concidant. Quod enim ad uiros attinget, illos
tollit

tollit bellum: fames autem contagionem pestilentem adfert: propter pestem deniq; tolluntur ij, qui defunctorum in bellis, & alijs calamitatibus oppressorum locum occupare possent, gravidis matribus morbo corruptis, uel morte penitus sublati.

στῆλ' ἀνὰ πύλιν' ἀπὸ λείων.) nimirum militantium contra se inuicem, aut muros, qui machinis bellicis oppugnantur, aut naues triremes, aut mercatorias. In nomine uero *ῥίος* est *ῥυτίς*, qua lones iunguntur.

ὁ βασιλεὺς.) ἀποσπερὸν, species schematis. Conuertit enim sermonem ad iudices, & inquit: Vos etiam considerate & perpendite animis uestris eandem iustitiam. Dij enim contemplantur actiones humanas, & eos qui iniuria afficiuntur, & eos qui iniuriam faciunt.

ἐπ' αὐτῶν.) βαλόντι, uolūti, perpendite, & habete in pectore. παρακλὴ est in prapositione *κατὰ*, hoc est abundat & est superflua.

ῥήϊσι.) κατὰ ῥήϊσι, ῥήϊσι, atterunt, opprimunt, consumunt, ad nihilum redigunt.

ῥήϊσι.) ἐκαστὸν ῥήϊσι, ῥήϊσι, cōsiderationem, prouidentiam, κατὰ παρασκευασίαν, quod schema etiam μεταπλασμός appellatur. Erat enim à nominatiuo ῥήϊς, ἐκαστὸν dicendum. Hic uero format casus à recto ῥήϊσι, ut sit ῥήϊσι, ῥήϊσι, ῥήϊσι, ῥήϊσι.

ῥήϊσι γὰρ μέγιστοι.) ἀπὸ τῶ πολλοῖ, numerus certus pro incerto, hoc est, multi. Aut κατὰ συνόρθωσιν, aut κατὰ διάτασιν syllabarum. μέγιστος autem, hoc est multi, in τῶ μέγιστον, τὸ πλεονάζειν, exundo, impleo.

ἀλάστον (ῥήϊσι.) Hoc nomen ἀλάστον simplex est & absolutum.

solutum. Hic autem noster, à quo auct superatum esse illum ter maximum Homerum, tanquam Atticum, aut tanquam relatiuum, accepit illud nomen. Nec possum satis admirari stupiditatem illorum, quos non pudet affirmare, quòd illum dijs similem Homerum uicerit. Sic autem intelligatur illud, ἀτάσσει ἰωὺς, fabulose quidem, cœli-rolæ qui sunt cum Ioue: etiam si sibi ipsi contraria dicat, cum appellat eos χθονίς, terræ accolas. Allegorice autem, ἀτάσσει ἰωὺς sicut multæ potentia, hoc est, uindictæ Iouis, id est fati, quæ fiunt in terris, nimirum propter facta hominum.

ἴσα ἰσάμενοι.) aut ἀνίσταται ἡ ἀσπερὰς, quòd sunt tenui corpore & aeri similes: aut ἀσπερὰς ἰσάμενοι, quasi inuisibilitate induti. Quid autem opus fuit de eisdem tam sæpe Iouis columnam scribere?

ἡ δὲ τιμωρία.) Et ipsa iustitia est uirgo, una cum potentijs fati, hoc est ultionibus, de quibus supra dixi.

δὲς ἰνὺστα.) Aut ex fato, aut ex cœlo, aut ex mente genita. Nomen enim ἰὺς multa significat, quemadmodum dixi superius. Et iustitia, filia fati dici potest: quia secundum Græcos, ex fato sunt omnia. Priusquam autem mala destinasset, ordinauit bona, ex quorum numero unum est iustitia. Potest autem dici etiam mentis filia, eò quòd prudentes & rationis acie præstantes homines, iustas leges condiderunt. Cœli uerò filia, quòd in omnibus elementis, atq; adeò in uniuerso mundo, quæ cuncta cœlam in se comprehendit, cernatur id, quod iustum appellamus. Nam sole quidem supra terram eleuato, exoritur lux diei: nox uero dat locum, & cedit deorsum, & quæ-

cuiq; supra diximus, quæ non duximus repeti oportere, ne sicut Proclus in illis, ubi non expedit, immoremur, sermoneq; producamus.

δύοι εἰ ἀνέμους ἔχουσιν.) Aut animalibus potentij, aut elementis.

παρὰ δὲ τῶν περὶ ἡμετέραν.) Aut iuxta fatum, ut dixi. Sors enim aliqua infelix compellit iniustos ad extremum interitum. Aut iuxta Iouem Saturnium, hoc est, mentem. Nam quando homines nullum iuris locum sibi uident relictum, omnibusq; iniurijs se exponi, tandem aliquando iustum animum recipiunt, & saepe propter exiguam scintillam illatarum iniuriarum, uniuersam ciuitatem perdiderunt. Exemplo est Achilles, qui tota Græcia propter Briseiden damno fuit.

ἀμὲν ἁτάδαξας.) Notetur euersio in hoc uersu, ubi αὐτὸν duæ syllabæ contrahuntur in unam longam, ut fiat inde spondæus.

In alijs tamē
exemplarib.
παρὰ δὲ τῶν
legitur.

παρὰ δὲ τῶν περὶ ἡμετέραν.) Primam syllabam πα longam fecit, & illud ἡμὲν corripuit. O homines stultos, qui non uerentur ipsum appellare parem Homero: ô homines extremæ stupiditatis, qui uictorem faciunt. Verum enim uero illius uerbi παρὰ δὲ τῶν περὶ ἡμετέραν syllabam πα fortasse etiam longam esse aliquis probare posset per quandam regulam, quam ueteres poetæ & periti carminum & nos quoque non ignoramus. ἡμὲν autem τὸ καὶ si uel Scythia aliquis auderet corripere, expellendus esset ex ciuitate quam incoluit, si posset fieri, ne tanti mali audacia serperet ulterius atque propagaretur. Ut nemo iam dubitare possit, hunc poetam minimè parem esse Homero,

mero, qui præstanti ingenio & cognitione omnium artium atque scientiarum, etiam logicarum, omnes excelsit non tantum homines, sed ausim quoque dicere angelos, si modò etiam angeli sunt principes scientiarum & artium.

βασιλῆς.) nunc vocat iudices, administratores falsorum & deprauatorum iudiciorum.

οὐ αὐτῷ.) Ipse sibi ipsi fit causa detrimenti, qui ledit alios. Qui enim leduntur, illi in bonis fortune, alijsq; eternis rebus leduntur: qui uerò ledit & iniurijs afficit, hic suam ipsius animam contaminat atque offendit. Ita quoq; sequens uersus intelligatur, οὐ γὰρ ἕκαστος βλάπτει τὸν βλάπτοντα.

Αὐτὸς ἰσχυρὰ.) Potentia illa fati, qua omnia cernit. Potius uerò πειραστικὸς, ipsum fatum.

νῦν δ' ἔγωγε μὲν αὐτὸς.) Plutarchus, quem admodum inquit Proclus, expungit hos septem uersus, incipiendo ab illo, πάντα ἰδὼν: usque ad hunc completè, ἀλλὰ τὰς ὅσας ἔλαπα, tanquam indignos Hesiodo & blasphemos. Ego uerò hic schema ἡδὲ καὶ ἔκθεσις esse agnosco. Dicit enim Hesiodus cum grauitate & conditionaliter: Non essemus neque ego neque filius meus iusti: quia cedit in damnum, nunc esse hominem iustum. Postea subiicit hoc schema ἡδὲ καὶ ἔκθεσις: Si iniustus esset consequuturus maiorem iustitiam, hoc est, meliori loco foret, nec tandem puniretur diuinitus. Deinde infert audacter suum scopum, & soluit objectionem, dicens: ἀλλὰ τὰυτὰ μὲν ὅσας ἔλαπα πλεονέξω τὸν ἀμαρτάνοντα, sed hoc non confido futurum, nec

uel concessum iri à fato. *κατακρίναντες* autem dixit, quo nomine fatum appellare solet.

τὸν δὲ ἴσ' ἡμῶν αὐτὸς.) Etiam hoc *αὐτὸς* notetur, tanquam dignum eo qui sit par Homero, poetaq; uictor. (*ἡμῶν ἴσ'.*) Significat aliquem ex suis filijs, siue Mnasea, siue Archiepen, siue Stesichorum illum lyrici carminis autorem, de quo aliqui acceperunt.

ἢ πῶς.) Schema, quod uocant *ἀποστροφὴν*.

καὶ νῦν δίκης ἰσχυρῆς.) Et nunc iudicio siue iustitiae ausculta, aut finas te regi iustis legibus: omnem uero uiolentiae, hoc est, illicitae cupiditatis & iniustitiae memoriam deponas. Sed haec sunt perspicua, neq; indigent proluxa explicatione.

τὸν δὲ γὰρ ἀνθρώποις νόμον.) Et hoc quoq; dignum poetae Homeri uictore. Nihilominus quidam praedicant, Hesiodum accepisse palmam, ac si nihil absurdi in ipsis uersibus inueniri posset: quod arguit, hoc figmentum de uictoria illius esse ebriosorum & circumforaneorum banimum. Quamuis enim longo post Hesiodum tempore uiuamus, tamen hodierno quoq; seculo reperire licet rudes quosdam & leues homines, qui multos poetas ne primoribus quidem labris attigerunt, et tamen ipsos ad caelum efferunt, illorumq; spolijs se iactitant. Sed praetermittamus ista, & explicemus uersus, quos ille uictor Homeri non satis ordinate contexuit.

τὸν δὲ γὰρ ἀνθρώποις νόμον.) Schema *κατὰ μέτρον*, sapiens hic poeta, aut *κατὰ ἄρσιον* & *μετρίον* simul, potuisset contexere sine additione nominis *ἀνθρώποις*, hoc modo: *τὸν δὲ γὰρ νόμον δίκας ἡγεῖται. ἰχθύσι μὲν καὶ*
ἑρσὶ

ὅπου καὶ οἰνοῖσι πρὸς τοὺς ἰδὼν ἀλλήλους. Et hac ratione
est schema κατὰ μέτρον. Aut κατὰ ἄθροισιν καὶ μετρώμεν
simul, si hoc modo dixisset: τὸν ἃ γὰρ αὐθροῖσι τοῖς νόμοις δι-
τάξαι κρινόμεν. Postea distribuens illud αὐθροῖσι, κατὰ ἄ-
θροισιν, in partes, ἔλασε μὲν τὸ, ῥημάτων ἢ τὸ: καὶ ῥημάτων
τάδε, καὶ λοιπὸς τάδε. Ita nō oportuisset dicere illud, αὐθροῖ-
σι καὶ ἰδὼν διπλῶ, nec frustra repetendo idem bis di-
xisset. Et hoc modo nullum uitium habuisset: nunc autem
bi uersus duobus uitijs laborant, qualia nuper geniti &
adhuc iuuenes committunt, sicut illi uident, qui poeticè
simul & rhetoricè hæc examinare possunt. Dum enim
dixit, αὐθροῖσι τοῖς νόμοις διτάξαι κρινόμεν: & postea subiun-
xit, ἰχθύσι μὲν καὶ ὅπου καὶ οἰνοῖσι: uidetur ista collocare
inter homines. Dum uerò adjicit, αὐθροῖσι καὶ ἰδὼν δι-
πλῶ: uidetur ineptè atq; inaniter idem bis repetuisse uis-
et or ille Homeri, poetæ maximi, in cuius uersibus nequa-
dem uel minimam posset inuenire notam, quæ contra ar-
tis cuiuscunq; regulam commissa sit. Hæc autem siue rea-
lité, siue corruptè se habeant, loquitur ad fratrem, de-
hortans ipsum ab illa bestiali mutua depastione & raa-
pinis atq; uiolentia, cohortans autem ad iustitiam, ut rea-
lité agat, suumq; cuilibet relinquat.

οἰνοῖσι. οἰνοῖσι propriè uocantur οἱ γύπες, uultures,
tāquam οἰνοῖ, ab οἷ & solus & ὅπου ouum, quod soli sine
conubitu oua subuentanea concipiant. hoc autem loco
omnes uolucres intelligit. πρὸς τὸ ἐν τῷ πρὸς τῷ
τῶν τῶν τῶν, quod in uolando extendat alas: πρὸς τῷ
autem, πρὸς τῷ ἐν τῷ πρὸς τῷ αἶν, οἰνοῖ τὸ ἰσχυρῶς,
quod sursum & in altum uolet. Vnde illud per diph-

ibongum, hoc uerò per u scribitur.

Δίναϊ ἀγροῦναι γινώσκουσιν.) Aptè dixit hoc γινώσκουσιν, hoc est, sciens & consultò. Sunt enim multi qui non ex animo profitentur id quod iustum est, & illud quoque faciunt ea spe, quòd uelint sub specie iustitiæ damno esse & detrimentum asferre. Illis non habetur gratia, nec facta illorum compensatione digna iudicari debent, quòd inuiti faciant iusti hominis officium. Neque fatum ipsis largietur felicitatem uel diuitias, uel alia huius uitæ commoda. Qualis erat Licides Argiæus. Nam iste uolens interficere Prometheus quendam Thessalum ulcus habentem, patefacto ruptoq; per gladium illius ulcere, ipsum sanitati restituit. Et Smicythes quidam traducens Nicanorem, profuit Philippo. Et me quoque quidam ex Synis suspectum reddidit & inuisum illis quibus mercede seruiò, ut cum aliquin alijs omnibus dederint mala cydonia, mihi soli dare recusauerint. Quam ob causam cum indignarer talem mihi ab illo iniuriam esse illatam, tandem apud illos meis conatibus tantam sum gratiam consecutus, ut me non aliter quàm proprios liberos amore atque beneuolentia prosequerentur singulari. Sic alia possem innumera exempla commemorare, nisi mallem tacere, tædij uitandi gratia.

ὅς δὲ καὶ παρρησίᾳ λέγει.) Quemadmodum ille qui non inuitè, sed sua sponte & uoluntate, hominis iusti fungitur officio, felicitatem à fato consequitur: ita rursus è diuerso, qui spontè peierat, & ad falsum testimonium religiosam adhibet asseuerationem, is non
modò

modo ipse pœnis inuoluetur, sed etiam omnis memoria posterorum eius obliuione sempiterna delebitur. Atque hæc sunt carmina digna uictore Homeri, expendenda diligenti examine. Habent enim ineptam *Aistologian*, quemadmodum saepe accidit. Nam ista duo, & γὰρ τίς κ' ἰδὲλασε τὰ δῖνα' ἀγορεύειν : & illud, ἀνδρὶς δ' ἀνέκτου γυνὴ κατόπισθε ἀμείνων, sunt idem. Nihilominus is qui hæc scripsit, à quibusdam non bene purgatis colocynthide, secundum comicum, iudicatus est uicisse diuinum illum Homerum. O' stultitiam, ô amentiam, ô ruditatem. O' disciplina orationis, nōne edis *lachrymas*? Tu uerò sol miserere infcitiae & cecitatis ipsorum.

ἀμεινωμένην.) & μεινωμένην, obscura, euanida.

ἀνδρὶς δ' ἀνέκτου γυνὴ.) Hæc est illa importuna *diastoloyia*. Nam suprà dixit, & γὰρ τίς κ' ἰδὲλασε τὰ δῖνα' ἀγορεύειν : nunc uerò dicit, ἀνδρὶς δ' ἀνέκτου γυνὴ. ἀνέκτου autem & δῖνα' ἀγορεύειν, hoc loco est idem. Non enim loquitur de eo qui rectè iurat, sed qui simpliciter est bonus & iustus.

μῖχα πάντι πῖπον.) Rectè ipsum hoc nomine appellat, ut qui iustitiæ imperitus fuerit, & iniurijs atque rapinis assuetus. Miscet autem cohortationi iustam reprehensionem.

καὶ ἰαχὴν ὅτι μ' ἰχέδα.) ἰαχὴν, ἡδὲ δυνάμειον, in solidum. Quod autem dicit, tale est. Quod licet malitia sit ἰαχὴν, hoc est, acquisitiua, tamen omnino facile & exiguo negotio in solidum possidetur, nec est eam difficilis comparatur & tam tarda sicut uirtus.

Quamprimū enim aliquis furtum fecit, statim malitiam illam furandi stimulatricem in solidum acquisiuit: & sic adulterandi malitiam similiter, & cetera uitia. Virtus autem, ut diximus, non sine longo tempore, & magna cum difficultate comparari potest. ut uerbi gratia, si quis uelit Grammaticam uirtutem acquirere, is profecto non illico fiet particeps illius: sed primò addiscet litteras, deinde syllabas, & alia pro more incipiētium: tum sumet in manus librum Dionysij, & Theodosij canones, cum poetis classicis: postea tentabit epistolia & schedas scribere: & sic longo tempore multum labrans, uix tandem illam uirtutem comparabit.

ὁδὸν μὲν ἰδὼς, μάλα δ' ἰσχυρὸς υἷος.) Facit nunc pro-
sopopœiam, cum fingit maliciam & uirtutem certa habere domicilia, & certas monstrat uias, per quas tam ad uirtutem quàm ad malitiam perueniri possit. Et iter quidem ad malitiam esse breue & exiguum, propterea quòd, ut dixi, paruo negotio comparari potest: ad uirtutem autem, uiam esse longam & arduā, propterea quòd eget magno labore & longo tempore: quam postea etiam facilem esse dicit, eo quòd post acquisitionem, dulcem & promptam sentimus. Ad idem respiciens Cointus quoque, fingit ipsam in alto quodam & salebroso colle super palmam arborem consistere: quo figmento etiam ipse uoluit innuere siue demonstrare, uirtutem omnino difficilem & tardam esse. Post hanc cohortationem directam ad fratrem, subiungit aliam quandam sententiosam paranesin, & inquit: Ille primum locum inter bonos tenet, qui per se & suo Marte, nullis alterius consilijs

ἰσθ' ἄ σ' ἀμὲς ἰχθαίῃς.) Famem & agriculturam facit personis, quo figmento orationem reddit iucundior. Et inquit: Labora, ut te fames odio habeat, amet uero Ceres, hoc est terra, nimirum foccūditas plantarum & agrorum, & impleat tuam domum alimentis, quibus te ipsum sustentis. Sed quid opus est multis uerbis uti in tam perspicuis uersibus explicandis? Terram autem uocat ὀψιφάειον, aut propter aream in modum circuli exornatam, aut quod coronet nos suis fructibus, pomis & spicis. βίβης, uictus ex alimentis. ἡλιαν, μεταφυσίαν, domum.

οὐμῆς &.) comes, σὺνανίστ' &, consecutor, affecula. hoc est: Ociosus habet paupertatem sociam, & habitat cum fame.

βωὶ γὰρ αὐδ' ὀδ' &.) sapientes & rerum diuinarum peritos appellat hoc loco deos: homines uero uocat eos qui sunt rudes & ex plebe, humanarum rerum aliquomodo periti. Et inquit, quod ignauo & torpido homini non immerito omnes sint insensī, tam sapientes quam imperiti.

ῥῶα.) ῥῶα ῥῶα ῥῶα, ῥῶα autem optatiuum & subiunctiuum. Illud ῥῶα & hoc ῥῶα apud Iones non coniungitur cum subiunctiuo: contrarium autem fit apud Atticos.

ἡφ' ὀν' ῥῶα ῥῶα.) similis fucis, quod ad impetum aut iram attinet: hoc est, assuetus rapinis, & alienorum bonorum consumptor, quemadmodum fuci. Fucus autem est insectum apem referens, ignauum & sine aculeo, deo pascens occulte laborem apum.

ἡφ' ὀν'

κακῶν.) κακῶν, maleficis : aut ἀνὴρπαι, caren-
tibus aculeo : aut κακῶν, τοῖς ἀνδρὶ ἔχουσιν ἐν τῇ ἐλπίδι,
ram habentibus repositam in cauda : aut τοῖς νεκρῶν ἐ-
χουσιν ἔχει καὶ ἀνενεργῶν αὐτῶν, mutilam habentio-
bus caudam, hoc est, subducentibus illam : aut τοῖς κα-
δοῦσιν καὶ κατὰ τὴν αἰῶνα, quod dormiant & ob-
seruent tempus, quando apes ad opera sunt egressu-
ra, ut ipsi mel deuorent. Hanc ex Proclo didicimus eo
loquentiam.

οἱ δ' ὄργα φίλ' ἐστίν.) Tibi uero non displiceant labo-
res, sed illos ama, sintq; tibi curæ, ut possis exornare, scilio-
cet teipsum, ne fias turpis & incultus, dū sectaris ocium
& malitiam.

ὁ δ' ὄργον δ' αὐτῶν καλὸν καὶ τ' ἀφραδίῃ τι.) Ex studiis
& laboribus atq; artibus, non ex ignauo ocio homines
consequuntur celebritatem sermonis & gloriam, & ex
ijsdem annuos prouentus acquirunt, qui uitæ sustentan-
dæ sufficiunt. Præterea laborando reddes te charum &
sapientibus & plebeijs.

ὄργον δ' ἰδίῳ ὄντι.) Hic debes subdistinctionem
facere, ut significet ὄργον, id est, opus, siue laborem, hoc
modo : Nullus omnino labor ingenuus fit dedecus. Nam
si dixeris, ὄργον δ' ἰδίῳ ὄντι, non distinguens ut di-
xi, indicabis, neque lenocinari, neque alia turpia facta
esse probitum.

πλὴν δ' ἀρετῆς.) Quomodo dicit author uirtutem
sequi diuitias, quæ potius ad intemperantiam & con-
tinentiam homines mouent ? Hic alij quidem affir-
mant, quod uirtus sequatur diuitias proprio ingenio

Et labore partus, nec sane male dicunt. Ego uero dico, quod etiam quomodocumque comparatus diuitiis comite-
tur uirtus, non tamen reuera praesens, sed opinione dunta-
xat apparens. Eorum enim qui ditescunt, alios quidem
sapientes, alios uero industrios uocant, et alij aliter illo-
rum dignitatem adulando amplificant. Aut etiam aliter.
Quatuor sunt primae et generales uirtutes: Fortitudo,
prudencia, temperantia et iustitia. Atque etiam pulchri-
tudinem, et celeritatem, et circumspeditionem, et alia
infinita eiusmodi, antiqui uirtutes appellarunt. Harum
uero quaedam insunt diuitibus: egenis autem etiamsi ad-
sint, tamen paupertas occultat, illas, sicut fabulosa illa
Orci galea.

ἀντιμὶ δ' οἱ ἐν ἰσθμῷ.) Schema hoc loco est, quod uo-
cant solutionem obiectionis. Nam Perses, quem coborta-
tus est ad laborem, fortasse potuit obijcere, paupertatem
et infortunium impedire, quo minus praeccepta illius ef-
fectioni mandare possit. Hoc igitur ut solueret Hesiodus,
inquit: Daemone uero, hoc est fortunae, quomodocumque si-
milis fueris, siue felix siue infelix, siue pauper siue diues,
semper tibi consultius et utilius, labori honesto incum-
bere, ita ut tibi praescripsi et iussi, ut nimirum conuer-
tas animum ad laborem, deductum ab alienis facultati-
bus et possessionibus, hoc est, a rapinis alienorum bo-
norum.

αἰδώς δ' ἐν ἀρετῇ.) Vtitur hoc loco Hesiodus uersu Ho-
meri, et hunc habet sensum: Ille pudor non est bonus, qui
detinet et coercet egenum atque pauperem: hoc est, te
pauperem non debet pudere, labori incumbere.

αἰδώς,

αἰδώς, ἢ αἰσχρῆς.) Hoc schema ἰσχυρῆς καὶ ἰσχυ-
 ραδινῆς uocatur, Latinis repetitio & geminatio. Di-
 cit autem pudorem & damno & emolumento esse ho-
 minibus: nam duplicem illum facit. & quod dicit, hunc
 habet sensum, quemadmodum ex inferiori uersu magis
 dilucidè manifestatur: Si quis pauper ueretur laborare,
 & aliud quippiam boni facere, ille ex tali pudore dam-
 num iacturamq; facit. Si uerò pudet cum facere turpia,
 magnum percipiet commodum: ut uerbi gratia, si pu-
 deat cum furari, aut si fuerit miles, pudeat ipsum statio-
 nem ordinemq; suum deserere. Nam iste pudor est bo-
 num: malus uerò ille prior, qui facit πρὸς αἰσχρίαν, ad e-
 gestatem: ut explicat in sequenti uersu, quo modum &
 rationem priorum uerborum ostendit, inquit: Est pu-
 dor qui lædit, & est qui iuuat: aut qui ordinat, & qui
 dissipat: ut ita sit quidam lædens, & quidam iuuans pu-
 dor. Et inquit: Pudor, tibi aut tuus, facit ad inopiam, au-
 dacia autem & conatus ad diuitias. hoc est: Pudeat te, si
 es ociosus, & uitam degis molestam in paupertate. Sis ue-
 rò audax & impudens ad ditescendum, nulli parcens la-
 bori, qui modò facit ad opes comparandas. Ac Musicus
 ille quidem Aristoxenus αἰσχρῆς & αἰδῆς facit diffe-
 rentiam, αἰσχρῆς uocans ignominiam factam propter
 turpia facinora: ut exempli gratia, post furtum capi ali-
 quem & constringi uinculis, tandemq; publice uirgis ca-
 di. αἰδῆς autem uerecundiam & decoram submisionem.
 Hesiodus autem hoc loco pulcherrimè ipsum pudorem in
 duas species diuisit, ut diximus, alium faciens utilem &
 alium noxium.

αἰδώς τοι πρὸς ἀνδράσιμ.) Ego ἀνδράσιμ scribe cū finali
 v, sicut etiam explicavi. Ceteri autem sine v scribunt. ὅτι
 & est, impudens & non ad normam rationis reuocata-
 temeritas: ὁρῶ & autem, audacia quam ratio gubernat.

χαῖμαλα δ' ἔχ' ἀφραγῆα.) Pudorem, inquit, habe ad
 paupertatem, audax uerò esto, & strenuè subeas labo-
 rem, cumq; urge alacriter ad accumulationem opum tua-
 rum. Diuitia uerò, quæ diuinitus dantur, multo sunt me-
 liores & feliciores, quàm illæ quas iniuste & uiolenter
 contra uoluntatem aliorum acquisueris.

ὁ γὰρ τις ἢ χερσὶ, βίη.) Etiam si quis acquirens aliqua
 bona manu aut per uim, iurauerit, aut fortasse nondum
 possidens illa, sed cupiditate quadam lucri & possessio-
 nis illorum iurauerit, ἀποσπῶ & pro ἀφραγῆας τὴν
 ἔγνω τὴν γλῶσσαν, capiens iuramentum lingua, hoc est, pie-
 rans, quemadmodum crebrò accidit, & iustitiam fugat
 expellitq; impudentia: non tamen impune feret, sed di-
 talia cupientem & factitantem facile μωροῖ, obscurat,
 & deturbant de sua dignitate & excellentia.

μυροῖσι δὲ οἶκον.) ἰατὴν, decrescunt & possum-
 unt res familiares atq; domestica tali uiro: hoc est, pro-
 pter iram atq; indignationem dei contra se excitatā un-
 diqua; conspicit suam domum ruinans minari, & tan-
 dem dilabi.

παῖδες δ' ἐπὶ χεῖρας.) His quoq; occurrit tacita obie-
 ctioni. Fortasse enim Perses potuit dicere: Atqui uidemus
 periueros & impudentes, atq; alios horum similes opibus
 abundare, & illis feliciter omnia succedere. Vt igitur
 hanc occupationem soluat poeta, hæc subiungit: ἀλλὰ τὸ
 μῦθος

ῥῆ μινύει, sed illa felicitas non durat longa tempore, sed euanesceat paulatim.

*μινύει.) ἵλατ' ἵστα, ἀπὸ τῆ μινύει, ὁ μινύει vocatur Ἀττί-
 ἐ. πῶρον αὐτὲ τὸ ἄλιγον, ἀπὸ τῆ πᾶν, παύσει, τὸ συνίσταται
 πᾶσι μινύει, quod non diu durat, sed breui momēto cessat.
 Deductū est autem hoc nomen à sermone breui, qui bre-
 uiter enunciatus per linguam statim cessat & euanesceat.*

ἵσται ὁ ἰδὲ ἰσται.) Postquam dixit retrò, quòd fatum
 sue potentia prouidentiae perueris & uiolentis soleat pœ-
 nam & ruinam famæ infligere atq; irrogare, & quòd
 breui tempore felicitas illorum duret, soluit iam aliam
 obiectiōnem, quam Perses fortassis inferre potuit, se ui-
 delicet non esse periurum. Ad hanc igitur respondens,
 inquit: ille æquale periurio peccatum committit, quicun-
 que supplicem & amicum aut extraneum quoque ledit
 & uiolat. Pergit postea, dicens: ἵσται ὁ αὐτὸ βλάπτει διὰ λε-
 πτῆς αὐτοῦ, αὐτὸ τὰ δέμας αὐτὸ ἀνὰ τὴν ἰσταινύει,
 παραπάειν ἴσται: hoc est, quicūq; adulterium committit
 cum uxore fratris sui. ἵσται τὴν ἰσται τὸν (pro τινὲς) ἵσται τὸν
 πατὴρ αὐτοῦ: hoc est, quicūq; iniurijs afficit orphanos.

γύπτει ὁ αὐτὸ.) τὴν φλαίει, periphrastice senectutem intel-
 ligit. Dixit autem æquale esse peccatum, hæc omnia per-
 petrare, hoc est, simile, ἵσται ponens pro ἵμιν: siquidem
 omnia peccata similiter dicuntur, hoc est, unum tam sit
 peccatum, quàm alterum. non igitur ἵσται posuit pro ἵσται,
 μινύει, quasi aliud peccatum alio nō esset mains. Antiqui
 enim τὸ ἵσται dixerunt ἀπὸ τῆ ἵμιν: donec Pythagoras
 fons & caput philosophorum, Archytas quoq; & Ario-
 stoteles, & qui illos secuti, τὴν πειλοπύμασιν, hoc
 est,

est, multiplex illud studium, uocare ceperunt τὸν ἄνθρωπον φιλοσοφίαν, constituerunt, ut τὸ ἴσον, ὅτι τὸ πᾶν dicatur, hoc est, de quātitate: τὸ ἴσιον autem, ὅτι τὸ πᾶν, hoc est, de qualitate.

ἀλλὰ εὖ τὸν μῦθον.) Sed tu omnino à talibus delictis arceas & abducas animum ἀσέφεια, hoc est, ἄπειρος τῆς γνώσεως καὶ μάταια φρονεῖν, obuolutum & stulta cogitantem.

καὶ δὲ δύναιμι δ' ὀφείλω.) καὶ δὲ δύναιμι, κατὰ τὸ δύνασθαι οὐ, pro uirili & in quantum potes, ὀφείλω, hoc est, δεῖ, facias & offeras dijs, hoc est, animalibus potentijs. Nimirum, quantum potes habe in pectore & effectiōni mandes optima & pulcherrima. Aut δὲ δεῖ, hoc est, elementis & astris. Quod autem dicit, tale est: Pro uiribus omnia suo tempore facias, quæ decet te facere: in Vere quæ tunc oportet, & æstate & reliquis anni temporibus similiter. Conueniunt enim etiam anni tempora cum qualitatibus elementorum. Considera autem etiam præcipuas stellas, præsides temporum, quantum potes. Multum enim, imò plurimum ualent æstra, non tantum ut agricultura & plantandi studium atque mercatura bene cedat: sed breuiter, ad omnia quæ sunt in uita, maximi sunt momenti. Alia uerò interpretatio de sacrificio dijs apud ethnicos fabulosis præstando, manifesta est etiam caminarijs.

ἀνὴρ καὶ καὶ ἀνδρῶν.) ἀνὴρ de animo intelligitur: καὶ ἀνδρῶν autē pro ἀνδρῶν καὶ ἀνδρῶν, purè, impollutè, de corpore.

ὅτι δ' ἀνὰ μῦθον καὶ καὶ.) historica interpretatio non est obscura, quod uidelicet coxæ suæ femora solebant præcipuis

principis dijs cremari. Allegoricè autem, per illa significarunt, se suas actiones, suaq; cepta & animi cogitata dijs commendare, ut auspicata & fausta fiant, felicemq; euentum ac finem sortiantur. Quod & nunc significat poeta, dum inquit: Moderare uitæ tuæ cursum & omnes conatus tuos ad normam diuinæ mentis, ut sint auspicata & prospera, quæcunq; agis.

οἶνον δὲ.) libatio, quæ fuit, quando in sacris fundebatur & offerebatur uinum. δύναιτο autem suffitus est & aroma, odorem gratum excitans. Tale autem quippiam dicit: Nunc igitur ita instrue uitam tuam, ut te docui, tibiæ que modum præscripsi, cohortans ut omnia decenter facias: utq; sis solutus curis & letus, nec ijs molestiam exhibeas, qui id minimè meriti sunt. Pro animo autem nunc dicit libationē. Vinum enim tenebras offundit menti, eamq; de gradu deijcit, aliquando etiam animum stimulat. quemadmodum de primo Hipponax inquit:

ὀλίγα φρονέουσιν, οἱ χάρις πικρὰ νόστον:

Non multum sapiunt, qui merum ingurgitant.

Et Melanthius Tragicus de animo:

πράσσῃ τὰ δυνά, τὰς φρένας μετακίνας:

Committit dura, transferens mentes aliò.

Sic igitur οἶνον δύναιτο posuit pro θυμῷ, θυμῷ autem αἰετὶ ἰαγεῖται. θυμιαμα nanq; exhilarat animos: aut etiam contrarium, quia aroma fumū excitat, etiam si auspiciatum. Vinum autem conciliat amicitiam & conuiuium facit.

ὁ μὲν ἴσ' ἀνάσσει.) Noctesq; diesq; facias ea, quæ decent hominem studiosum & industrium.

ὡς αὖτε ἰλασθῇ.) Vt tibi ea quæ deliberas & facis, ex animi

animi tui sententia, & sub bona constitutione elementorum & temporum, atq; etiam astrorum, omnia succedant dexterrime.

ἵψ' ἄλλων ὠνὴ λαῶν.) Vt rem tuam rectè & cum iudicio administrans, aliorum hereditatem ipse possis tibi uendicare.

τὸν φιλέοντ' ὡδὶ δαῖτα καλῶν.) Moralis & perspicua paranesis, ad cuius explicationem non est opus multis uerbis. Si uerò quis desiderat prolixiorē eandemq; inuilem explicationem, is Proclum inspiciat. τὸν φιλέοντα hoc loco uocat eum qui beneuolum, tranquillum & quietum habet animum: ἱχθῆν autem eum, qui alienum ab officijs amicitiae & tumultuosum se ostendit.

τὸν δὲ μάλιτα καλῶν.) Illum uerò studiosum amicitiae, & tranquillum ac quietum hominem uoca, & conuiuiam facis, qui non solum talis est, sed etiam proxime habitat.

ἀ γὰρ τι καὶ χρεῖμ' ἰγχεῖον.) Ostendit iā, propter quam causam dixerit, inter omnes amicos, & cognatos quoq; multos, imprimis colendum esse beneuolum uicinum. & inquit: Nam si necessitas uel tumultus aliquis popularis inciderit, tales quidem uicini cinctu & armorum indumentis neglectis, aut seminudi solummodo illico accurrunt ad præstandam opem & auxilium.

ῥῆσ' αὖτο ῖ.) cinguntur prius, hoc est, moram faciunt, aut omnino negligunt, prætendentes alia negocia. ῥῆσ' autem uocantur cognati ex matrimonio filiarum, ἢ τὸ ῥῆσ', quod significat τὸ ἀδελφόν. ἑταῖροι αὖτε postea omnes cognati ῥῆσ' appellantur.

ἡμῶν ναυὸς γάρων.) Hoc patet etiam ex historia. Ac-
toli & Acarnanes fuerunt mali uicini inuicem, qui pro-
pter caput & cutem suis Calydoniæ mutuis bellis se con-
fecerunt. Similiter etiam Carchedonij & Byzantij, qui
propter scalmum nauigij graui bello nauali se attriue-
runt in Bosphoro. Talia exempla plura, & maxime pri-
uatorum hominum, facile quis inuenire potest.

ἰσχυρὸν ἀγαθὸν μὲν ἔστιν.) Demonstrat hoc Plutar-
chus. Aiunt enim de Themistocle aut Platone, quod cum
uellet prædiū uendere, etiam hoc per præconem adden-
dum censuit, quod haberet bonum uicinum.

ἰμμορῶν.) ἰχυρὸν, nactus est, in τῷ μίγῳ, μέρει, μίμῳ,
& per ἰσχυρὸν ἰμμορῶν, & Acolicè ἰμμορῶν. Aut in τῷ μί-
γῳ, fors, portio, & μέρος, ἰμμορῶν, quod est ἰχυρ, habere, &
per additionem literæ μ ἰμμορῶν, & per syllolen ἰμμορῶν,
τιμῶν.) Honorant enim se inuicem boni uicini.

ἰσὺν αὖ βῆς.) Duobus modis explicari potest. uno modo
sic: Non ullius iumentum, quod est in laboribus suis, dānum
faciet is qui fidum & beneuolum habuerit uicinum. Aut
hoc modo magis allegoricè: ἰσὺν αὖ βῆς ἔστι σὺν, bos nuptus,
hoc est mulier, non adulterabitur, si non habueris ma-
lum uicinum.

ὃ μὲν μὴ παῖδάς τε καὶ γυῖον.) Poeta cum sciret fra-
trem Persen ex rapinis in ocio uiuere, informauit ipsum,
dehortans ab illa peruersitate, ipsumq; æconomicum
facere conatur, præceptis ijs quæ supra explicauimus.
Nunc autem, quia non ignoraret ipsum solere ijs qui ip-
si mutuuum dederunt, subtrahere mutua, de hac quoque
re ipsum admonet, & inquit: Bene & accuratè rem
mensu-

mensuratam mutuo accipias à uicino, in mensura nimio-
rum & uase, siue medimno aliquo accipiens id quod mu-
tuaris: ut uerbi gratia, frumentum, oleum, uinum, & si-
milia. Bene autem postea restituas illi uicino mensuram
eādem siue *μοδιον*, quo modo aliquis dicere posset, aut
etiam cumulationem, si possis: qua ratione gratiam apud
illum demereberis, ut etiam in posterum, si opus sit, &
mutuum accipere uelis, inuenias ipsum paratū & promo-
ptum ad subministrandum. Differunt ista, *μίσθον*, & *σά-
μακρον*, *ἀριθμῶν*: *ἀριθμῶν* enim de calculo siue numero dici-
tur: qualis est unum, duo, & reliqui numeri. *σάμακρον* au-
tem de ponderibus: ut si aliquis fortè dicat *ισάμακρον*, in-
telligit de graui aliquo pondere. *μίσθον* deniq; dicitur
de mensura, hoc est medimno siue uase aliquo reponere
aut tradere aliquid: ut frumentum medimno, uinum &
oleum metretis & urceis.

μὴ λυγρὰ κέρδιαις. *μὴ ναυῶς κέρδιαις*, ne facias quæ-
stum malè, hoc est, iniustus modis.

τὸν φίλον ἢ φίλῳ. Plutarchus expungit hos uersus,
dicens, nunquam fieri amicum, si alter amicorum uelit
expectare, donec se alter amicum reddat. Res autem non
est talis, sed hoc dicunt illi uersus: Eum qui habet beneuo-
lum animum, & solet præstare officia amicitiae, amore
prosequaris. Et accedenti, hoc est, suauem habenti ani-
mum, adq; conuersandum idoneo, accedas, hoc est, suauis
esto erga illum, & cum eo contrabe familiaritatem.

ἢ ὅστις ἂν ἴσῃς. *ἢ ὅστις ἂν ἴσῃς*, quicumq; si modò possit, sit libe-
ralis, *δωρῶντος ἢ δωρίσας*, facilis ad subministrandū.
Et ne aliquid conferas in illum, qui contrario modo se
habet,

babet, hoc est, in illiberalem & sordidum. Ille infinitivus *ἀλάφ* Ionice hoc loco profertur. Et illud *ἀδόν* & *ἀδόν* similiter est intelligendum, sicut priora, id est, liberalem animum habenti, & e contra illiberalem. *ἀδόν* autem & *ἀδόν* per *ο μικρόν* scribuntur: Attice autem hoc loco producuntur, scripta per *ω μικρά*.

δὲς ἀγαθῷ.) Non indigent ista explicatione longiori. Sunt enim manifesta & perspicua.

δομῇ γὰρ καὶ αὐτῷ.) Nam qui ultro & sua voluntate contulerit aliquid beneficij, etiamsi id magnum fuerit, gaudet & delectatur hac contributione.

ὅς δ' ἐκ αὐτὸς ἡλάσας.) Qui uero impudenter aliquid surripuerit, etiamsi exiguum fuerit, tristitia afficitur tamen is à quo surreptum fuit. *παραπῶν* enim hoc loco idem est quod *τὸ λυπεῖν*, perturbans, ducta metaphora ἀπὸ τοῦ *πάρωνος*, ἢ *λυπεῖν* τὰ λεία, à pruina nimirum, affligente segetem.

αὐτὸ γὰρ καὶ καὶ μικρόν.) Demonstrat, quomodo pusillum ablatum contristet, & inquit: Nam si illud exiguum saepe iteraueris, statim illud maius fiet.

καταβάς.) pro *καταβάς*, optativus pro subiunctiuo.

ὅς δ' ἐν ἑστίᾳ φέρει.) quicumq; substantiæ suæ iam præsentis addit, suæq; res cumulat, effugiet adurentem & solidam famem.

ὅτι τὸ γ' ἐν οἴκῳ κατακείμενον.) Neque res cumulate & domi positæ contristant molestiaq; afficiunt hominem.

οἷος βέλτερον εἶναι.) Satiùs est domi habere repositos annuos fructus, noxium uero foris. Triste enim et mole-

stum est animo, si domi non iaceant, sed aliunde necesse sit emere atq; comparare.

ἰδὼν μὲν παρὶν ἔχιδαι.) Iucundum est fructibus annuis domi repositis frui, eosq; habere in promptu, cum est opus. Molestum autem & incommodum, illis domi carere, & ex tabernis atque à mercatoribus frequenter emere uel emendicare.

ἀεὶ φράσιδαι αὖωγα.) ἀντίφωσις. Quæ tibi consulo & te admoneo ut facias.

ἀρχομένη δὲ πίδου καὶ λέγουσιν.) In patrijs festis Græcorum solebant etiam peragi Ascolia & festum quod Pithægiam uocant, in honorem Bacchi, hoc est, uini ipsius. Et Ascolia quidem hoc modo celebrari solebant: Vtres (quos ἀόνες uocant Græci) inflatos spirituq; impletos ponebant super terram, & uno pede resultantibus supra illos ferebantur. Sic aliquoties delapsi, in terram cadebant. Hoc autem fecerunt, ut dixi, honorantes Bacchum. ἀόνες autem ille siue uter, fuit cutis hirci, qui ramos uitis depascens corrumpit. Pithægia autem fuit contiuuium, instructum propter comapotationem. Solebant enim eo tempore relinere dolia, atque omnibus communicare dona Bacchi. Hoc igitur etiam hoc loco dicit. Aperto primùm operculo dolij, ad satietatem usque cum mercenarijs & domesticis tuis uino indulge. Nam si permittas infra labra consistere in principio, acidum fiet & uapescet. Similiter etiam in fine, uacuato iam penè dolio, inutile fit uinum, præterquam quòd etiam fex perturbat & contristat.

μιασθή

μυσέθι δὲ φείδῃ.) Quia uinum tum est optimum, & uerendum, ne postmodum ad necessitatem deficiat. Alij uero allegoricè de tribus ætatibus dolium explicant: nimirum de pueritia, iuuentute & senectute. Et dicunt, quòd in pueritia & senectute constituti indulgere debeant genio & uoluptatibus huius uitæ, in iuuentute autem laborandum esse.

μὴ ὅ γινώσῃ νόον πυγοσίλῃ & θάπαλάτῃ.) Manifesta sunt ista, in quibus si desideras prolixitatem, Proclum consule.

οἱ νόον.) pro οὐ τὸν νοῦν. Schema, quod à Græcis ἀντιπῆσις uocatur.

πυγοσίλῃ.) ἡ τολίσσα τὰ πρὸ τῶν πυγῶν μίση ζουίσις καὶ λοιποῖς, uestiens & exornans partes natibus uicinas, cingulis & alijs. Aut ἡ τολίσσα τὰς πυγῶνας, καὶ τὰς πῆχας, καὶ τὰς χεῖρας, περιεβραχιονίαις καὶ δακτυλίοις, exornans lacertos & cubitos atque manus armillis & annulis.

λυτίλυσσα.) πολυλογῶσα, garrula. Λυτίλυσ enim birundo propter garrulitatem ab Anacreonte & Simonide appellatur.

λαλήν.) τὸν φωνῶν, lustrum. Nunc autem aut locum aut uinum significat.

φιλῆται.) furibus, surripientibus aliena, & omnibus malis, παρὰ τὸ φιλεῖν τὰς ἀτάς, & hoc ut scribatur per εἰ; aut παρὰ τὸ φιλεῖν, τὸ ἀπαταῖν, à decipiendo, per εἰ scriptum.

μενεργὸς ὅ παῖς.) Prætermitto illa quæ Proclus adfert, eaq; uolentibus considerare relinquo. Ego autem ita

dico: Postquam poeta multa praecepta de uarijs uirtutibus Perseæ fratri præscripsit, adhortatur eum iam hoc loco, ut se coniungat uni tantum mulieri, & non pluribus, ne uidelicet ex contrarijs sibi ipsi & ex diuersa matre genitis filijs, tristitiam sibi comparet & improuisam mortem, dum occultè mulieres & filij contra se mutuò conspirant, uitæq; ipsius insidiantur: quemadmodum Aesopi fabula duas mulieres introducit facientes caluescere semicanum.

μυιογενὲς ὃ πάρις.) hoc est, liberi nati ex una eademq; matre, fratres uterini.

εἷν.) ἕτω, αὐτὶ τὸ ἕτωσαν.

φροβίμην.) αὐτὶ τὸ φρίδαυ, ad alendum.

ὥς γὰρ πλεῖον αἰψίῳ.) Nam hoc pacto, si ex una muliere habueris liberos, nec pluribus te coniunxeris, sumes incrementum tuæ opes, laborem tuum adiuvantibus & uxore & liberis.

μύγαρον.) Nunc abusiue omnem domum simpliciter μύγαρον uocat. Proprie autem μύγαρον uocatur locuples & copiosa domus, παρὰ τὸ μυαίεω, τὸ φθονῶ, inuideo.

γρηαὶς ὃ δάνοις.) Proclus & Aristarchus aut Plutarchus hoc non posse intelligi affirmant, & esse superfluum. Ego autem dico, optime sensum horum uerborum intelligi, atq; hoc loco consistere posse. Inquit enim: si uni tantum mulieri, non autem pluribus, coniunctus fueris, ideoq; multos liberos non genueris, augebuntur tuæ opes, & sine tristitia uitam degens, ad magnam senectutem peruenies, nec immatura morte occumbes. Si uero multis mulieribus coniunctus, magnam liberorum copiam genueris,

nueris, singulae cum suis liberis portionem aliquam de tuis facultatibus subtrahent, itaq; calamitatum & afflictionum occasionem praebebunt, ut acerbam cogaris experiri senectutem, & praeterea improvisam mortem, quae solet post afflictiones contingere. Aut certe acerbam uitam deges propter apparatus uenenorum, quae mulieres zelotypia laborantes conficere solent.

ἵνα δὲ αὐτὸν καὶ ἀλλοτρίων.) αὐτὸ τὸ τὸν παῖδα, simpliciter, filium, hoc est, liberos in uita relinquens superstitites.

πῶς δὲ κ' ἐν παιδείᾳ.) etiam si multos liberos uterinos genueris, etiam hac ratione ipsis diuitiae à fato contingant, nimirum omnibus simul laborantibus.

παῖδες μὲν, παῖδων μάλιστα.) Magnae quidem impensae fiunt in nutritione multorum liberorum, maius uero lucrum emergit ex laboribus ipsorum. De rusticis autem liberis loquitur, non de politicis, qui urbes inhabitant. Nam isti ut plurimum tantum caussae sunt impensarum.

οὐδ' ἂν παῖδες.) Tuus uero animus si cupit diuitias ad istum modum, oportet ut tradas te labori, & nunquam quiescens, unum laborem super alium exerceas, & sedulo urgeas. Hinc autem digreditur poeta, ostensurus deinceps, quae tempora singulis laboribus conueniant: nimirum arationi, sationi, & messi atq; uindemiae, &

praeterea nauigationi, & alijs necessarijs operibus.

IN HESIODVM
IN HESIODI LIBRV M
SECVNDVM ANNO-
tationes.

Πληιάδων ἀτλαγενάων.) Quo tempore
Atlantis filiae Pleiades peragunt matutinū suum
ortum, non uespertinum, memēto messem face-
re: terram uerò uertere & sementim facere, quando ea-
dem occidunt, siue paulo pōst occident, occasu nimirum
uespertino, non matutino. Sed enarremus primū histo-
riam, & postea aliquid μαθηματικόν τε & ἰστορικόν indicemus. Ia-
petus Coeli filius, & Clymene, aut Asia, Oceani filia, ge-
nuerunt (sicut fabularum auctores prodidēre) Prome-
theum, Epimetheum, Menœtium, & hunc, de quo agi-
mus, Atlantem: quem etiam fabulantur columnas subli-
mes ferre, quæ terram atq; cœlum attingunt, eaq; coniun-
gunt. Ex hoc Atlante & Pleione Oceani filia genitæ fue-
runt filiae septem, de quibus Aratus loquitur in suis Pha-
enomenis, hoc modo:

Ἐπὶ δὲ τοὶ ταῖς ἐπιρῥῶδ' ὡς ἰαχέοντα,
Ἐξ οἷά πο' ἴδσθαι ὑπὸ ψαῖι ἰσθαλμοῖσι,
Ἀλκόν τε, Μυρρίν τε, Λιλαϊνὴν τ' ἠλίκην τε,
καὶ Τιρόν τε, καὶ ταῦ γ' ἵη, καὶ πότνια Μάϊα.

Quæ sic Latine sonant:

Vergiliae septem perhibentur more uetusto,
Ast oculis tantum cœlo sex esse uidentur,
Alcyone, Meropeq; Celeno, Taygeteq;
Electre, Steropeq; simul sanctissima Maia.

De his

De his Pleiadibus fabulatur, quod Orion ipſas unâ cum matre Pleione, per integros quinque annos, in Boetia perſecutus fuerit, cupiens illarum congressum. Sed illæ precatæ Deos, in columbas mutatae sunt: quarum poſtea miſerſus Iuppiter, ipſas in zodiacum collocavit. Alij uerò quidam aiunt, Atlantem duodecim filias habuiſſe, & filium unum, Hyantem nomine, quem in Libya ſeras perſequentem ſerpēs ſuſtulit. Et illarum quidē quinque cum fratrem deſunctum lugerent, periſſe, quas Iuppiter in ſtellas conuertit, Hyadus nūc uocatas: quarum nomina Aſcræus hic Heſiodus in Aſtronomico ſuo libro indicauit, dicens:

παιονίη, ἡ δὲ κερνὴς, ἰὺς τὴν αὐτὴν τε κλίση,

καὶ δ' ἱμυβία, καὶ οὐδὲν ταυνοίηα,

νύμφη, αἵ τὰς ἑαλίαις φύλ' αὐτῶν πο.

Pleiades uerò, quomodo in cælum ſint collocatae, iam diximus. Sed de Atlante fabulam allegoricè atque hiſtoricè explicemus. Atlas ἀτλας, *euatigeor* eſt axis diſterminans & diuidens hemiſphærium, quod eſt ſupra & infra terram, filius Iapeti, hoc eſt, motionis cæli, eò quod ab initio, dum conſuſum adhuc eſſet hoc uniuerſum mundi corpus, accidit ut aer, quemadmodum Græci ſtatuunt, uehementiori quodam motu impelleretur, & hoc modo ſuperius & inferius hemiſphærium ſecederent atque ſepararentur, qua ſeparatione partes uniuerſi diſtinctæ & in ordinem certum redactæ fuerunt. Ita natae quoque ſunt filiae Atlantis & Hyades, & reliqua ſidera atque aſtra omnia quia poſt ſeparationem duorum hemiſphæriorum apparuerunt, formamque certam, quam nunc retinent, adeptæ ſunt. Columnæ autem, quas Atlas, id eſt axis, utrinque

complectitur, sunt duo poli, septentrionalis & australis. Et hæc sunt dicta de elementalī Atlante, qui axem mundi significat. Fuit autem etiam quidam Afer, uir celeberrimus in mathematīs, Atlas nomine, de quo fabulantur, quod cælum teneat, eò quod optimus Astrologus fuerit, & accuratissimam rerum cælestium cognitionem habuerit. Cuius filij fuerint Hesperus & Hyas: & filiae, Pleiades & Hyades, amore mutuo coniunctissimæ. Quos & quas pater sapientissimus cælo adscripsit locauitq; ut hoc modo manifestiores occurrant oculis astrologorum, quod nomina habent: atq; ita liberorum eius nomen durat in astris, omniq; æuo circumfertur. Hoc autem etiam alij innumeri fecerunt, quemadmodum etiam in Ptolemaei gratiam Conon insignis mathematicus affixit cælo comam Berenices. Ad eundem modum etiam aliæ omnes stellæ, omniaq; sidera in cælo locum obtinuerunt, nominaq; acceperunt, Non enim, postquam mortui sumus, ut uolunt quidam ethnici sapientes, in sidera conuertimur, quos Aristophanes Comicus irrisit. Sed omittamus friuola, & alienam à nostro instituto historiam de Orione, quomodo is dicatur persecutus esse Pleiadas, quæ tamen longo tempore ante ipsum uixerunt: & de incendio Eletræ in expugnatione Troiæ, quæ post septem secula accidit: dicamus potius aliquid de eo, unde nimirum *πλευρά* nomen acceperit: quo explicato & quibusdam alijs leuibus, transibimus ad doctrinam de ortu & occasu stellarum. Qui uero desiderat archægelicas uirtutes sub Pleiadibus contemplari, sicut etiam sub Musis, is Proclum inspiciat. Nos enim nihil tale superfluum neq; sublime cognoscimus,

gnosimus, sed quod sit perspicuum & ueritati congruū,
nisi accadat ut alicubi aut falsam aliquam historiam re-
darguamus aut corrigamus, aut aliquid inuolucris fabu-
larum tectum interpretemur, aut sine arte scriptum se-
cundum artis præcepta explicemus: idq; non grandi atq;
sublimi genere dicendi, nec magnificis uerbis, tantumq;
ad ostentationem comparatis, sed perspicua & pedestri
dictione, quemadmodum docendi ratio requirit. *πλειά-
δες* uocantur ἀπὸ πλειόνης ὅτι αὐτῶν μηδὲς, à Pleione ma-
tre ipsarum: aut ἀπὸ τῆ πλειάδας αὐτὰς γυναικῶν, *παρα-
σαι* τὸν ὄριον, quòd in columbas conuersæ fuerint, dum
fugerent Orionem: aut *παρα* τὸ τίς πολλά χραιομένους, eò
quòd ad multa profint. Sunt enim signa astatæ & satio-
nis. Aut quòd *πλειάδες* ἀλλήλων ὑαίνουσαι, *πρὸς* τὸ λατὸν κίρας
τῆ ταύρας, quòd prope se mutuò consistent, circa sinistrum
cornu Tauri. Obluione impeditus etiam de Hyadibus
scribere, dixi Pleiades ad sinistrum cornu Tauri sitas es-
se. Sciendum igitur, quòd Hyades sitæ sunt circa illam si-
nistram partem; Pleiades autem ad postremas partes
Tauri, & ferè in medio.

Correctio
sui ipsius.

ἀτλας γράμ.) Apud Proclum aliquid ridiculum legi-
tur, eorum qui dicunt τὸ ἀτλας γράμ; dicendum esse ἀτ-
λας γράμ. Ego autem dico etiam utrunq; bene se ha-
bere. Flectitur enim ἀτλας ἀτλας & ἀτλας ἀτλα, ut
de factum hoc ἀτλας γράμ.

ἐπιλλομενών.) Quandoquidem iudicaui esse opeo-
raprecium, doctrinam de ortu & occasu siderum expli-
care, oportet me primùm summatim & breuiter expla-
nare omnium stellarum suum in zodiaco, obliquo illo cir-
culo,

cido, qui declinans à Septentrione ad Austrum fertur. Astrorum segmenta sunt decem & duo, quæ Græcis etiam *σύνδια* appellantur, Latinis signa, quorum hæc sunt nomina: Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, Aquarius, Pisces. In singulis autem septem zonis cœlestibus, quas etiam sphaeras uocant, aiunt unam esse stellarum erraticarum, in suprema quidem, eaq; prima sphaera Saturnum, in secunda Iouem, in tertia Martem, in quarta Solem, in quinta Venerem, in sexta Mercurium, & in septima, eaq; infima & terris citima, Lunam. Vocantur planetae, siue stellæ erraticæ, quod ab occasu uersus ortum moueantur, motu nimirum cœli contrario. Atq; ita signa zodiaci, ut dixi, sunt duodecim, planetae autem siue stellæ erraticæ septem. Sydera uero fixa enumerantur triginta octo: nimirum, *Vrsa maior*, *Antecanis*, *Vrsa minor*, *Equus*, *Serpens*, *Aquila*, *Delpbinus*, *Sagitta*, *Cassiopeia*, *Lepus*, *Persæus*, *Cetus*, *Andromeda*, *Orion*, *Auriga*, *Centaurus*, *Corvus*, *Hydrus*, *Capra*, *Lyra*, *Hædi*, *Geniculatus*, *Corona borealis*, *Argo*, *Corona australis*, *Eridanus fluuius*, *Pleiades*, *Thuribulum*, *Hyades*, *Arctophylax*, qui & *Bootes*, *Serpentarius*, *Cepheus*, *Canis*, *Arcus*, *Cygnus*, *Crater*, *Piscis*, *Nodus*. Hæc omnia signa, & tam errantia quàm fixa sidera, duplicem conficiunt ortum, & duplicem occasum. Vnum quidem, quando una cum toto cœlo oriuntur singulis diebus, ab inferiori hemisphaerio ad superius, & rursus à superiori ad inferius occidunt. Alterum uero occidentem ortum & occasum peragunt cum sole circa annum circulum. Ortum,

Asterismorum
numerus &
nomina.

tum, matutinum & uespertinum, & occasum similiter. Quales autem sint hi ortus & occasus, & quando quomodoq; fiant, iam aduerte.

Quando aliqua stella aut sidus aliquod in præcedentibus & primis partibus alicuius signi cõstitit, quas etiam dextras & orientales appellant, sol autem præcurrens in sequentibus partibus signi eiusdẽ fuerit, quas etiam sinistras & occidentales uocant, quindecim gradibus distans à stella, tunc dicitur stella matutinum ortum, quo ad solem, habere. Si uerò in primis partibus sol cursum tenuerit, stella autem in sequentibus, ab ipso per quindecim gradus distiterit, tunc dicitur uespertinum ortum ad solem habere. Occasus autem matutinus stelle est, quando in præcedentibus stella apparuerit, in sequentibus autem sol moueatur, distans à stella quatuordecim aut tredecim aut paucioribus gradibus. Occasus deniq; uespertinus, quando acciderit contrarium: hoc est, in præcedentibus quidem partibus sol moueatur, sequentibus autem stella, quatuordecim aut tredecim aut etiam paucioribus gradibus à sole distans. Isti sunt ortus & occasus stellarum. De stationibus autem & de fluxibus, tum de coniunctionibus & ascensionibus, atque alijs accidentibus stellarum, superfluum fuerit, aliquid hoc loco commentari. Ἐπιτολὴ siue ortus Pleiadum fit à nona die Maij usque ad Iunij diem uigesimum tertium: occasus autem illarum, ab octauo die Octobris usque ad nonum Decembris, perspicue & medicè loquendo. Mathematicè autem aliquis ista exquisitis considerare possit, sicut prius indicauius.

Dextra & orientales partes zodiaci.

Occasus matutinus.

Occasus uespertinus.

Illud

Illud uerbum ἀρχιδαι & omnes infinitiuos, pro imperatiuo ponit poeta. Aut intelligit in omnibus uerbum διαι, ut sit διαι ὀργάζεσθαι, διαι σπείρειν, βωτῆν, et similia.

ἀμῆς.) messis: ἀμῆς uero accentu in ultima tempus ipsum messis. Quando sol finem signi Arietis occupauerit, appropinquant ei Pleiades, eò quòd post Arietem Taurus sequitur, in cuius cinctu ipsæ sitæ sunt, ideoq; omnino occultantur sole ad ipsas propius accedente. Postquam igitur toto Aprili mense sol peragrauit Arietem, nouem diebus ante initium alterius mensis quàm proxime attingit Pleiades, easq; obscurat maiori suo lumine. Nam post confectum cursu suo Arietem, accedit ad Taurum, eumq; percurrit, toto mense Maio. Maius autem habet dies XXXI. Nouem igitur & triginta unum faciūt quadraginta. Postquam autem cōfecerit Maium, in quo peragrauit signum Tauri, accedit ad Geminos, mense Iunio. Percurso igitur Tauro & Pleiadibus, quæ sunt in illo, & applicans ad Geminos mense Iunio, tunc illæ nullo impediēte exoriuntur mense Iunio, quo messis tempus designant.

πλειάδων ἀνασπάειν.) Nam eo tempore, quo aratio debet fieri, nimirum circa Octobrem & Nouembrem, proprie exoriuntur. Est enim ἀνίστην suæ exortus affluētia stellarum post occasum solis. Ita pleiades tempore arationis, nimirum mense Octobri & Nouembri, exoriuntur uesperī, postquam sol occiderit: astatē uero tempore, nempe in Iunio & Iulio, exoriuntur manē.

ἀπὸ τῶν ὀνείων τῶν ἑμῶν.) quadraginta ὀνείων, dies naturales. Primum in zodiaco signum est Aries, post ipsa

ipsum Taurus, post Taurū Gemini: in medio autem Tauri, nimirum in cinetū illius, sitæ sunt illæ Pleiades, sex numero, quæ uulgò etiam ἑξάσπερ uocantur. Taurus autem talem habet figuram, ut usque ad mediam partem pedes non habeat. Quando autem sol per signum Arietis mouetur, illudq; percurrit, quod fū mēse Aprili, transit inde per Taurum mēse Maio, quemadmodū supra diximus.

χαρᾶσσι νόστοι σιδήρε.) Postquam Hesiodus Persæ ex ortu & occasu Pleiadum, æstatis tempus & arationis indicauit, ista uerò cognitio homini plebeio uideatur esse difficilis, iam apertius, & exemplo ex uita communi desumpto, demonstrat ipsi exortum Pleiadum, & inquit, Quod Pleiades eo tempore exoriantur, quando agricolæ acuunt & consolidant falces, atq; ad messē præparant. Præmittit autem messē arationi & reliquis laboribus, ut propter spem lucri excitet fratrem ad agriculturā, quem natura procliuem ad ocium & desidiam esse nouerat.

ἰὺτ' & τῆς περὶ αὐτῶν πάλιν νόμος.) Præcidens omnem prætextum, quem Perses adferre potuisset, inquit, Hanc legem esse agriculturæ, ut aratio fiat sub occasum Pleiadum, messis autem sub ortum earundem: eaq; tempora idonea esse tam ijs qui marina arenosaq; & pingua loca accolunt, quàm illis qui in locis mediterraneis opimisq; & procul à mari remotis habitant.

γυμνὸν σπέρμα.) Vult messē, sationē, & arationē nudo corpore fieri. Hoc autem dicit, exhortans ipsum, ut hos labores maturè & ante hyemem perficiat: aut ut fortiter & magna uirium intentione laboret, quæ tantum

tum

tum ipsi æstum comparet, ut se denudare cogatur. Quod subiungitur, *καί χέρεα*: & illud, *ὥς τοι ἴναται ἢ ἐξήται* est plane inanis uerbositas.

μή πως τὰ μεταξὺ χατίσσω.) Ne si careas aliquo interrim spacio, mendicare cogaris, aut instar mendici nudus & egens petas alienas aedes.

ἐπιδώσω.) hoc est, gratis & gratuito condonabo, neq; mensurabo aliqua mensura uel medimno.

δοί δ' ἱερὰ μύσῃσιν.) Deos nunc uocat astra aut elementa. Nam ex astris, agriculturam & alios labores omnes determinamus.

Hic locus
qui a est cor-
ruptus, com-
paratio non
potest con-
uerti.

ἐνόςια.) μάταια, uana, ducta metaphora ἀπὸ τῶν γυναικῶν, οἵτινες ὡσαύτως καὶ παραδραμόντες τὸ δίδωμι & τὸ γινώσκω, ἢ φυνάσκω, ἢ ἰτίσεις τισὶ τοῖσιν ἐβλάβυσαν.

οἶκον μὲν πρότετα.) Exhortatur fratrem, ut ante omnia de domo sibi prospiciat, quæ cum ipsum, tum reponenda comprehendat: tum de muliere, quæ sit ἐλευθέρη, mercenaria, non nupta, & quæ boues sequatur, hoc est, quæ ad rusticanam rem pertinent custodiat, neque tamen sit ναυδοποιός, sed mulier tantum ad famulandum destinata.

χεύματα.) Instrumenta ad agriculturam pertinentia, & alia, quorum est usus necessarius, & quæ ἀμύμνα, id est, ἀμύμδια sunt, id est, competentia, des operam ut præpares, domiq; tuæ habeas. Illud ἀμύμνα, etiam si sit ἀπὸ τῶ ἀμύμμενον factum, tamen accentu tenui scribitur, per συνκοπήν αἰολικῶς. Omnia enim talia cum sunt perfecta, aspirantur: contracta autem, tenui accentu proferruntur. ut illud ἀλλύμμενον, saliens, & ἀμύμμενον aspirantur.

spirantur. dicimus enim ἱφαιμίσμην & καθάλλμην
& , sicut Homerus:

ἢ τὴ καθάλλμην, ἰσθδία πύλον ὀρίνα.

Deducta autem ab illis, *ἄμην & ἄλμην*, per contractionem Aeolicam attenuantur: sicut hoc loco illud *πᾶσι ἄμην:* & apud Homerum, *ἰπάλμην ὀξὺ δαρι.*

ἢ δ' ὅρῳ παραμείβεται.) Pratercurrat autem tempus opportunum singulis, ut arationi, seminationi, & alijs laboribus.

μινυθα.) συμμινύται, ἰλατίζεται. μινυθς enim idem est, quod ἰμινυθς.

μὴ δ' ἀναβάλλεσθαι.) Neq; reijcias de hodierno die in alium, expectans usq; ad postremum & primum diem mensis, siue *μίχης δὲ ἀρχιμήν*, ad principium mensis. Ex nomine autem *ἰνὸς ἰνι*, factum est illud *ἰνς*, quod inde per duplex *ν* scriptum tenui accentu profertur, tāquam Aeolicum. Aeoles enim hoc facere solent.

ἱφαιμίσμην.) qui post transcursum convenientis temporis laborat. Aptissime autem & proprie ponitur hoc loco τὸ ἱφαιμίσμην, & non ita abusive, sicut in alijs locis.

καλὸν.) Domum significat hoc loco. Antiqui enim, antequam domorum structurae essent inuenta, in certis quibusdam locis alligabant funes, καλὸς Græcis uocatos, superq; illos extendebant aliquid, atq; ita umbratilem uiam degebāt. Aut ἀπὸ τοῦ καλόν, lignum, καλὸν, tugurium ex lignis factum.

ἔμ & ἀν λῆγας.) Postquam docuit, quod sit tempus idoneum arationis & seminationis, iam deinceps monstrat tempus cadendis materijs aptum, & inquit: Quando autum-

Tempus con-
uenientissi-
mum lignis
secandis.

autumnale æquinoctium aduenerit, & solis sudores facientis æstus euauerit, nec sol amplius supra uerticem nostrum maiori diei parte constiterit, sicut factum est æstatis tempore, quo radijs suis nos arefecit exiccauitq; , sed quando plus tēporis uersatur infra terram, noctesq; prolongat, & exiguo spacio diei supra uerticem nostrum mouetur, tunc est conuenientissimum tempus secandis lignis & materijs. Nam ligna quæ illo tempore secta fuerint, conseruari possunt imputrida, exiccata nimirum maxima humiditatis portione. Immoderata namq; humiditas putrefactionem & uermes efficit, quemadmodum caliditas firmitatem & odoris gratiam. Et hoc licet cognoscere ex palustribus & humidis locis, tum ex calidis & modicè siccis. Nam palustria loca putredinem & culices, muscas & uermes & similia in magna copia generant. Aegyptus autem, quia est regio calidissima, abundat aromatis alijsq; rebus suauem odorem exhalantibus. Similiter accidit etiam in corporibus humanis. Corpulentis namq; & pingues ac humidi, molestum odorem emittunt, ac potissimum in æstate & pigmentis delibuti magis sordescunt. Qui uerò temperamento sunt calidiori & sicciori, ex illis quidam in medio quodam statu sunt constituti, ita ut neq; foeteant, neque alium quemuis odorem emittant: alij uerò etiam aromatis odorem ex corporibus exhalent diffundantq;, quemadmodum de Alexandro illo Macedone scribit Theophrastus. Et nobis quoq; sepe aliquis non credidit, qui non uteremur aromatis, neq; ungamur intus, præterea lauacris quoq; non uteremur, nisi aliquando toto anno bis aut ter.

ἰνῶν.) ἰνῶν, quando. Hoc ἰνῶν accentu tenui scribitur ab Ionibus, & non construitur cum subiunctiuo. Apud Atticos autem & aspiratur, et sicut ἰνῶν & ἰνῶν, subiunctiuum praecedat. Ita secundas quoque personas passiuorum uerborum scribunt per diphthongum, ἰνῶν & ἰνῶν, & similia. Vnde Grammatici qui nondum in scirpo quaerunt, nugaeque temere comminiscuntur, nescientes dialectorum rationem, artem Grammaticam misere corrumpunt, & friuolas annotationes annotant. Praterquam omnia Dorica. Diores enim omnes infinitiuos per ἰνῶν scribunt. Superlatiui autem ἰνῶν & ἰνῶν ab omnibus per ἰνῶν scribuntur, ab Aeolibus uero per ἰνῶν. Ita τὸν ὄρεον & τὸν γῆλον similiter Aeolice per ἰνῶν, Attice autem per ἰνῶν magnum. Sic oportebat haec docere. Qui uero dialectos & ueram Grammaticam nesciunt, in nodis nugarum detenti, raris uagantibus & insipientibus pueris tam inexplicabilia zizania instillarunt, & artem deprauarunt, nescientes, quod hoc Ionice ita scribatur, illud autem Attice, & hoc uel illud communiter. Talia etiam in arte metrica contigerunt, ut iam sicut ipsis in mentem uenit, & non secundum ueteres sapientes, dicronis & nominibus utantur, & scribant dithyrambica, & adulterata, Grammaticaeque adnexa, & tamen à nostris cauponibus in precio habentur. Caupones enim appello eos, qui hoc tempore ad gubernacula sedent in aulis dominorum, tanquam subiecti adulationum, & adulterata scripta non diiudicant recto examine, sed alicubi illa, imò uero ubique etiam scriptis secundum artem praefereunt, caque extollunt. Quemadmodum

Haec sunt conuersa ex corruptis peridis in exemplari Græco.

dum illi qui olim ementita scripta Euripidis sapientibus scriptis Aeschyli praeulerunt, relinquentes sempiternum suae stultitiae monumentum. Possunt enim conuinci col- latione utriusq; scriptorum etiam hoc tempore. Euripi- dem enim praeferunt Aeschylo tanquam tabernarium, & conuiuiam cauponum, circulatorum & cauillato- rem. Aeschylus uero fuit uir primarius & sapiens, re- gioq; stemmate prognatus, & bello nauali cum Xerxe pugnavit, uictoriamq; adeptus est in Epiro, nec rusticam uitam interq; pocula etatem egit, praeterea expertus fuit adulationis, & generositatem in omnibus suis factis re- tinuit. Vnde huius sapientiae & generositatis ab illis tale iudicium immerito retulit: quemadmodum ante Aeschy- lum ueritatis poenam sustinuit Pherenicus ille Tragicus, multatus mille drachmis, quod Mileti expugnationem à Persis factam descripsisset, & theatrum ad fletum com- mouisset. Similiter & Pindarus multam mille drach- marum expendit Thebanis, quod Athenas ἱππομαχίας dicitur, hoc est, sustentaculum Graciae appellauisset. Haec fuerunt olim, & adhuc sunt hoc tempore praemia uerita- tis, & aperti sineq; adulatione loquentis animi.

ἡ δὲ ἡλιαία.) ἢ ἡ φανερὰ, qui celerius mouetur quam aliae stellae fixae, non quidem super caelo. Nam caelum intra spacium dici naturalis circumuertitur, & ad idem punctum redit, à quo progressum fuit: Sol uero intra an- ni unius spacium similem cursum conficit. Quod ad hoc igitur attinet, Sol multo tardior est caelo, Saturno autem & reliquis stellis uelocior. Saturnus enim trigesimo an- no ad breuissima sedis suae principia regreditur, confi-
ciens

ciens totam illam, de qua dixi, cœli *συχθήμεριον* circum-
uolutionem. Iuppiter autem annis duodecim illam am-
bit. Mars, annis duobus: Sol, ut dixi, unius anni interval-
lo. Venus, mensibus quatuordecim. Mercurius intra an-
num, aut potius octo mensibus. Luna denique minimo
ambitu circumuoluta, uicenis diebus septenisq; spacium
illud *συχθήμερον* absoluit. *ἱάλει*, aspiratur. Sic enim
uocatur quasi *ἱάλει* τῆς, ὡς ἀπὸ τοῦ αἵματος ἔχον τι τὸ ἀνατρεῖν,
quòd alimento ex mari tracto nutriatur, igneamq; uim
concipiat. *ἱάλει* autem tenui accentu scribitur. Solet eo
nim id fieri, quoties α υ ι ante uocalem per *διάτασιν* re-
peritur: ut sit *ἱάλει*, *αἶδης*, & similia.

καύματα & *ἰδεχίμυς*.) *διύγνυ*, madefacientis. Quomo-
do autem aestum, qui exiccat, *διύγνον* tamen appellat?
Bò quòd calefaciens & exiccans nos, educat nostrorum
corporum humiditatem per inuisibiles poros, sudoresq;
efficiat.

ἱανὲς ἰουδογί & .) hoc est, magnipotentis fati: Iouis
hoc loco, id est, cœli.

πολλὸν ἱλαφρότερον.) Deficit participium *γινόμενος*
ἱλαφρὸς autem, ὁ ταχὺς, uelox: in τοῦ ἱλαφ &, ἱλα-
φρὸς.

σείει & .) Stella est, sita sub mento Canis, sicut in-
quit Aratus. Nunc autem *σείειν* uocat Solem, παρὰ
τὸ σείειν, quod est λάμπειν, fulgere, & ξηραίνειν,
exiccare. *ἄστρον* & *ἄστρην* differunt. *ἄστρην* enim est colleo
Etio siue compages ex stellis constans pluribus: *ἄστρον* au-
tem, una tantum est stella, sicut Sol, Luna, & alia ali-
qua, quæ facit completq; asterismos.

λευκίφιν.) σωτὲς ἀμύμων μοῖρα καὶ βασίτη, qui facto & morti conuulsiuntur.

ἰπαρῆ.) παλαιά, accedit: ἰπαριόα, fruitur: αὐτὴ πάλιν παριόα, fertur uelocius infra terram.

ἀδυστήτης.) ἀσπής, μὴ γέννησά σαύλας, putredini non obnoxia, non generans uermes. ἄς enim est species uermis, qui in ligno nascitur: ἰψὲς autem uermis est cornuum, ἰψὲς uitiū, σὺς esculentorum, τρεῖς leguminum, ψῆς ficuum, & alij aliorum.

ἡρόεις τὴν ἄρην.) desinit ramos producere.

τῷ & ἀρὺσι μᾶν.) Tunc memento opportunum esse opus & laborem ad cadendum materiam, recordatum meae nimirum adhortationis.

ἄρην ὄρεον.) Quatuor sunt horae temporis: uer, aestas, autumnus & hyems. Hinc igitur in autūno, uno ex quatuor horis, circa finem eiusdem iubet ipsum secare ligna, & huic labori se tradere.

ἰλμ.) ἰλμ & uocatur pars corporis humani, quae etiam thorax appellatur. Est autem totum illud spaciū, quod à collo incipiens in pudendis desinit. Nunc autem ἰλμ & est mortarium, in quo agricola milium & alia legumina conterunt.

τετρίδα.) quod longitudinem trium pedum habeat. Est autem pes digitorum sexdecim. Ita τετρίδες & τετράωνες & similia, sunt ea quae tot pedum longitudinem habent: τρίπυς autem & τετράπυς, quod tres aut quatuor pedes habet.

ὑπὸν.) ὑπὸν, ὑγία, ἰσθία, ἕρπ, ἄλκων, tudiculam, pistillum.

ἄξονα

ἄξισ ἡ ἐν τῷ ἅλῳ.) Axis est lignum in curru, quod utrinque rotas transit. Nunc autem de axe currus loquitur male, nimirum quod debeat esse septem pedum in latitudine. Axis enim vix prætergreditur quatuor pedes.

ἄμφορ οὐκ.) Hesiodus quidem axem septem pedum aptissimum esse dicit: sed ego talem ineptissimum dixerim, quamvis agricultura non sit admodum peritus.

ἂ δὲ καὶ ἐν τῷ ἅλῳ.) Si uero, inquit, etiam longius lignum, octo pedum nimirum, ad axem secueris, ab illo unum pedem auferre, indeque ligneum malleum parare poteris. Ex tribus uero illis superfluis *ἢ, ἢ δὲ καὶ, ἀνίστα*, et *οὐκ*, licet cognoscere, quam imbecillis fuerit Hesiodus in arte metrica.

τρεῖς ὁδοὶ καὶ ἄρτι τὰ μέρη.) Ex quatuor lignis incuruis componitur rota currus, cuius rotæ diametrum nunc *διὰ δὲ τρεῖς ἀμφορ* appellat. Dicit igitur, quod quolibet lignum circumiciens & constituens rotam debeat esse trium spithamarum, ut ita uniuersus ambitus totius rotæ sit duodecim spithamarum, *δύσμι* autem triginta sex.

Palma enim siue *σπιθαμή* habet *δύσμι* siue *πάλαιος* tres: *πάλαιος* autem siue palmus est digitorum quatuor.

Quomodo autem dicit poeta totam rotæ circumferentiam esse triginta sex palmorum, diametrum autem illius non *διὰ δὲ τρεῖς ὁδοὶ*, hoc est duodecim palmorum, sed *διὰ δὲ τρεῖς*, hoc est, decem palmorum appellati? qua in re demonstrationibus Geometrarum & ueritati ipsi contradicere uidetur.

Nam omnis circumferentia circuli est triplò maior sua diametro. Sed non peccauit tamen contra demonstrationes Geometricas & ipsam ueritatem, immò &

Palmus & palma distinguuntur, ita *δύσμι* siue *πάλαιος* & *σπιθαμή*.

ipse triplam ponit circumferentiam diametri & duodecim palmorum. Cæterum decem tantum palmi apparēt intra planiciem circuli, quem etiam utrinq; amplectuntur. Duo namq; palmi in commissuris absumuntur, ex utraq; uidelicet parte rotæ ab interiori superficie usq; ad exteriorem unus palmus.

ἄψις.) ἡ ἄψις, κατὰ παρασκευασµὸν Atticè.

πάλ' ἐπακµύλα λάλα.) Præterea importes alia plura incrua, idoneaq; ad rotas, λάλα, ligna. Hoc autem dixit, ut demonstraret, se non dixisse unam tantum apsidem habere rotam, sed quatuor. ἡ λάλας, funis: τὸ λάλον autem, lignum.

φίσιον ἢ γύλον.) portes domum dentale, decifum ex ilice arbore, quando inueneris perscrutans in montibus aut campestribus & arationi destinatis locis. Lignum enim dentale est ualidissimum & firmissimum ad arandum, quando famulus Atticæ dea, hoc est, obsecrans prudentiæ artifex, aut arator, ipsum dentale applicans & affigens clauis accommodat temoni inter utrumq; bouem consistenti. γύλος est lignum aratri sub terra, cum quo uomer, nimirum ferrum illud aratri inducitur.

ἐνυµα.) medium aratri, ubi clauis iniectus affigit dentale & temonem. γύµπος, ἡ ἄλος, clauus: ἰσοβούς autem & ἰσοβού, ἡ βούς, temo.

δούλος.) ἡ δούλος, famulus, per dialysin.

ὡς αὖ προαπέριλαι.) Sic oportebat scribi. Iones autem non scribunt longam uocalem, ideoq; προαπέριλαι effecerunt, quemadmodum etiam apud Pisidem legitur

ἵππος ἀνελυὺς ὁ σφαίρας ὁ σφαιροῦτος,
 ὃς ἀντιπλάσσειν σφίγγει καὶ ἀδρόμῳ.

Hic enim σφίγγει pro σφίγγει ponitur.

Vt coeli spæra stabilis uelocitas

Contrarijs coërceatur motibus.

διὰ δὲ αὐτῶν ἀφ' ὧν.) Duo autem habeas aratra domi
 in promptu, quæ habeant dentale adnatum & applica-
 catum, ut uno fracto, alterum possit esse usui. Hoc autem
 stultum esset, si dicas: Habeas in promptu solidum &
 compactum aratrum, ne forte frangatur alterum. O-
 portebat enim simpliciter dicere: Habeas duo aratra, ut
 tibi illud solidum in quibusdam sit usui, in alijs uero il-
 lud compactum. Quod etiam uidetur mihi ita se habere,
 etiam si dicat propter metum id fieri debere, ne alterum
 frangatur.

ἀλάφης δ' ὁ ὠκύλας.) Laurus & ulmus propter den-
 sitatem non facile putrescunt, nec generant uermes, quos
 λάας uocant, quemadmodum dulcia & laxa ligna. Quod
 autem monet, ut temo sit aut laureus simpliciter, aut ex
 ulmo factus, buris autem & clauus quernus, dentale de-
 niq; ilignum, fastus est falsæ ineptiæ Hesiodæ. Oportuis-
 set enim dicere, ut ex uno aliquo duro ligno, siue ex ul-
 mo, siue alio aliquo tali, instrumenta illa rustica confice-
 rentur, & non tam temere extenuare sermonem.

ἰνναίτας αἱ βόας.) De his bobus neq; audiet, neque
 approbabit illos quispiam agricola, tanquam exoletos
 & uetulos atq; imbecilles, quos tamen iste, qui imperitis
 quibusdam uidetur esse par Homero, audet idoneos &
 satis firmos appellare.

ἄβρι μίτρον ἔχοντι.) Qui symmetriam ætatis habent, nec sunt pulli iniuges, nec senio confecti, hi valent ad laborem, suntq; præstantissimi.

ἐν αὖ τοῖς ὀπίσσω.) Tales boues non dissident circa arationem, nec lasciuiendo frangunt disrumpuntq; aratrum: quod sæpe fieri solet à iunioribus bobus, qui recens sub iugum adducti, laborem inanem atq; irritū faciunt, dum inquieti se extorquent.

τοῖς δ' ἀμὰ.) Ad hos boues adbibendus est uir aliquis adultæ ætatis, qui possit seriā curam operum agere, ne forte si sit iuuenis, ad suos socios discurrens, laborē prætermittat. τῆς ἀπανοῖας τοῦ & τῆς ἀνοῖας τοῦ & similia, accētū acuto scribuntur. τῆς ἀπανοῖας τοῦ & τῆς ἀνοῖας τοῦ & tēpus, αἰς τοῖς, propriè iuuenis: nunc autem adultum hominem significat. Sunt autem septem ætates hominis, secundum Astronomos. Infans, ἄρῃος, à natiuitate usq; ad quartū annum, Luna habet proportionem. Postea puer, ἡ ἀδελφία, usq; ad decimum annū, respondet Mercurio. Adolescens, ἡ μύραξ, à decimo anno usque ad decimū octauum, respondet Veneri. Iuuenis, ἡ νεανίας, ab anno decimonono usq; ad trigesimum septimum, respondet Soli. Virilis ætas, ἡ ἀνδρεία, à trigesimo octauo anno usq; ad 52. respondet Marti. Grandis ætas, Græcis ἡ πρὸς βύτης, à quinquagesimo tertio anno usq; ad sexagesimum quartum, respondet Ioui. Senex, Græcis ἡ γῆρας, à 64 usq; ad occasum uitæ, respondet frigido Saturno. δάπτειν est, τὸ πρίγνυμα, prægustatio. ἀφίπειν, τὸ γούμα, gustus. ἀλεπεῖν, ἡ παρ' ἡμῶν λυγύμειν, δάπτειν, id quod nos δάπτειν uocamus, cœna Latinis.

ἡ πα-

τῖς ἑσπερος.) qui fragmenta habet quatuor, decussatum, siue in modum crucis.

ἐν ἑσπερος.) morsus octo habentem. Aut totum in quatuor partes fractum panem. Aut † quatuor tantum fragmenta, ut totus panis habeat morsus triginta duos. βλῶμεν enim, τὸ δῆμα, morsus.

ἰς κ' ὅπως μακίστην.) qui, scilicet, uir natus maior, curam agens operum, ducat rectissimum sulcum, id est, proscindat terram rectis uersibus.

σπείρειν δάσκαλον.) Sementem recte facere, seminare; scrobibus, ut decet, deponere.

ἐκσπορίων.) ut seminationem alteram siue superfeminationem, ἱκανοσπορίον etiam Græcis uocatam, fugere possis. Nam qui male sementem fecerunt, rursus eam iterant, superinijcientes aliud semen.

ἐν ἑσπερος.) περιπλάττειν, ὁρμαίνειν, ad suos coequalles circumuolat, ociatur.

ὅπως ἴδωμαι ἢ ὡς αἶ.) Sis attentus ad labores rusticos, quando gruis uocem audieris, quæ diu clamat ex alto, cuius uox signum adfert arationis, & humidam tempestatem denunciat futuram, contristetq; animum non habentis bouem aratorem. Postquam enim fratrem admonuit, ut in astris uideat tempus accommodatum cuilibet necessario labori, iam nunc idem monet obseruari ex uoce gruum. Designat autem grus futura temporis discrimina, uer & hyemem: non quidem tanquam sciret Astronomiam, & cognouisset scripta Ptolemæi, & Meætonis, Zoroastri, & aliorum: sed quia grus est animal pavidum, & facile sentiens calorem & frigus. Dum uero

in alto fertur propter grauitatem sui corporis, ne forte ad terram deprimatur, facile sentit superioris aeris qualitatem, seque ad frigus aut calorem conuertit. Ac uolans quidem in aere frigido, dolet, ideoque clamat: postquam uero ad calidiorem peruenit aerem, sine dolore submissa uoce circumuolat. Et hoc modo nos ex illius clamoribus hyemem et uer cognoscimus.

ἀστὴρ.) in ultima regione contractionem siue synize fin habet uersus.

ἀτὰρ τότε χορῶν.) Eo tempore χορῶν, satura, pasce. Infinitiuus pro imperatiuo Atticè.

ἰλικὸς βίαις.) ἰλικὸς uel ἰλικὸς uel ἰλικὸς τὸς πιδας αἰλῶναι uel αἰλῶναι, à rotundo et circulari incessu bouum. Hoc uero nomen ἰλικὸς Attici aspirant: reliqui autem omnes attenuant. Sunt enim Attici aspiratores, dicuntque exempli gratia, ἀμφιλαύς, et ἀμφίχυν, et ἰαοθάγγυν, et αἰδῶν, et λίσσιν, et similia, sicut etiam ἀμαξία. Communis autem dialectus, etiam nomen illud ἀμαξία tenui spiritu scribit, sicut Dorica et Aeolica et Ionica.

ῥῶνδιν γὰρ ἰα.) Est enim facile uerbum agricolae non habenti boues, petere commodatò ab altero. Facilius autem etiam alteri fuerit recusare, et dicere, sibi ipse opus esse ad labores suos expediendos.

αἰτῶ et αἰτῶμαι differunt.

ἰα.) syllaba ια producitur tanquam anceps. Desinit enim in partem orationis.

φρίνας ἀφραῖς.) Ironice diuitem mentis appellat insipientem, qui habita ratione temporis iam praesentis.

tis, unde tandem fabricari currum, aliâque instrumento-
ta rustica, nec antea consideravit, quid illi faciendum
fuisset.

ῥέπει.) Abijcit personam ironia, & aperte stultum
appellat eum, tanquam ignarum, quod multa sint ligna,
quibus opus est ad faciendum currum, & quæ non facio-
le & uno momento fabricari possunt, sed tempus requi-
runt & sollicitudinem.

ἱναῖον.) multa. Non enim illa sunt centum. Illud ῥέ-
πει & hoc ἱναῖον sunt ancipites syllabæ.

ἵν' αὖ δὲ πρῶτος ἀράς.) Instrue, inquit, tua in-
strumenta, quibus opus est ad laborem. Quamprimum
ὁ ἀράς, id est tempus arationis apparuerit, aut ὁ ἀρα-
τός, hoc est, ἀραστῆρος, aratio, tunc ἐπεμύδῃαι, pro
ἐπεμύδῃαι, Atticè, expergiscere & propera, tu ipse cum
famulis tuis, ἀρίων siue ἀραστῆρ λαὸν ἄλω τῷ ἀρίων siue
ἀραστῆρ μῶ, arans tempore arationis, καὶ αὖν, hoc est,
ξηρὰν τὴν γῆν, & aridam terram, καὶ δασύν, hoc
est, διυγρύν, & humidam, non querens pretextum ali-
quem & moram faciens, quasi omnino sit humida, aut
omnino arida.

ῥέπει.) ῥέπει μὲν τὸν, tempestivius. Non enim tantum
de luce intelligit.

ἵνα τοι πλεονέσῃς ἀράς.) Vt si maturius proscideris
ἀράς, hoc est, σιτοφόρον γῆν, aruum, habear postmodum
segetem abundantem & plenam spicis.

ἄρα πλεονέσῃς.) Vt uterius docet modum & rationem,
qua debeant administrari opera rustica, & inquit: Ver-
no tempore discutias ligone glebas terræ, mense Martio,
aut

aut etiam Aprili. Terram nāq; hīc uocat etiam eam quae nulla recepit semina. Hoc enim significat uerbum *ωα* *αῦρ*. Illud *ωάαν*, quod proscinde, siue uerte, sonat, etiam per *ωαῦρ* scriptum, propter immutabilem *α* productio tur, & fit communis syllaba. Atticē autem per *ω* *μῖρα* scribitur.

διπλῶ 3.) *ωωίς* est hoc loco. Post aetatem uerō renouata & proscissa aratro ad minores particulas, non decipiet spes agricolae, sed felicē messem producet. Illud *α* extenditur propter sequentem *ρ*, & fit communis syllaba. illud *ρ* cognoscis, quod sit natura breue. hoc uerō *ε 3*, & longa & breuis syllaba, pro una breui ponuntur. Et est totum illud, *διπλῶ 3*, pro dactylo. Et illud *ωωίς* est *ωωίς*, ad modum amphimacri. Ac illud *να*, breuis & longa, tanquam una longa, efferri debent. Alia uerō manent in suo ordine, & faciunt amphimacrum. Atque hoc modo *ωαῖρ ωωαῦρ*, & reliqua, non habent ambiguitatem.

ρὺν 3 ωαῖρ. Deponas autem semina terrae quae est nouata, & adhuc leuis laxa, non densa ac solida, sed *σπγγύδης*, spongiosa, recens arata. Postea conuertitur ad laudes renouatae terrae, hoc est noualis, et inquit: Quod si nouatam terram consueueris, abiget amouebitq; execrationes & damna. Implet enim colonos frumento.

ωαῖδρ ἀναδύρα.) quae uerē latificat pueros. Hoc autem dicit, non quasi uiros & senes etiam non deleat, nam profectō omnes gaudio afficit; sed adultam iam exoletamq; aetatem omittit, et crescentem adhuc, & eam de qua spes est utilem fore, assumpsit, eò quod praecate-
ris ata-

vis etatibus puerilis cupediarum est studiosior, & magis quam uirorum & senum, delectatur esculentis. Si non adipiscatur, uagitum clamoremq; edit.

ἄρχεται ὃ δὲ ἀγρίῳ.) Primum quando inciperis arationem, stiuamq; manu tenueris, ἴναί, hoc est, ἠμψυ, ieceris τὸν ἱππύα, hoc est, τὸ βύσσον, stimulum, ἡδὲ τὸ ὑπὲρ τῶν βοῶν, super tergum boi. Sententia est: Quando incipiens arare stimulaueris boues, ἄρχε δὲ χερσὶν, hoc est, τῇ γαίῃ ἀμαμύνειν, fac uota terreno fato, & Cereri εἰσέλαι ἐν γαίᾳ, hoc est, ἐν πλῆθει γαίῃ, ἑρίαν, βαρύνουσαι, τὴν ἀνὰ, hoc est, τὸ δῆρυμα, ἢ δῆμαρτος, ὅγῃ τὸν τάχυν, ut plenissimum munus Cereris ingrauescat, munus Cereris appellans segetem. Ceres enim et Bacchus, cum essent Aegypti praesides, agriculturam & plantandi artem homines docuerunt. Iuppiter autem terrestris, est hoc loco fatum: Inquit igitur Precare, ut tibi contingat terrae felicitas, & densissima seges grandescat.

ἰσχυρὸν ἰσχυρῶν.) ἰσχυρὸν idem est, quod & ἰσχυρὸς & ἰσχυρὸς appellatur, medium cor arboris. μύασι autem sunt lora in medio iugi, quibus iugum ad temonem alligatur. Quod autem dicit, tale est: Precare terrestre fatum, quando inciperis arare, & lora iugi traxerint temonem, hoc est, quando boues mouentur. Paruus autem puer te arante à tergo sequens, manuq; tenens ligonem, contristet uolucres circa aruum tuum uolantes, comminuēs glebas, & cooperiens occultasq; semina desuper apparen-
rentia, ne possint ab illis erui.

τῆσσι.) ὃ μαστὶς, paruus, ἀπὸ τῆσσι, ὃ μαστὶς, mamilla, & conuersione ancipitis in ancipitem, τῆσσι, ὃ μαστὶς.
δύναμις

Industria cō
mendatio.

οὐδὲ μισθὸν γὰρ ἀρίστη.) Qui recte & accurate proa-
curat & administrat ea quæ sunt sui officij, ille rem facit
optimam & utilissimam: qui uerò contrarium agit, fa-
cit pessimè.

ὡς δὲ καὶ ἀδριώων.) Si hac ratione, inquit, quam opti-
mè arationem & sementem administraueris ἐν τῇ ἀδρι-
ωῇ, hoc est, τῷ βαρεῖ, in gravitate, οἱ σάχυσθ' πρὸς τὸν ἰ-
γάρ, hoc est, τὸν γῆν, νόθεισθ', pro ἐπικλινούσῃ, spica ad ter-
ram nutabunt & dependebunt, hoc est, magna ubertate
& copia prouenient.

αἱ τίλῃ.) Si Iuppiter, hoc est, fatum, euentum dederit
felicem. Multi nanq; arant & seminant, ut oportet, uis-
dentur tamen fato quodam iniquo uanis aris aris eludi, o-
peramq; omnem perdidisse.

ἐν δ' ἀγγέλῳ ἐλάσας ἀράχνη.) ἀράχνη ἐστὶν inse-
ctum: ἀράχνην autem est id quod ab insecto illo con-
textum fuit. Quod autem dicit, tale est: Si bene proscie-
deris terram, & sementem feceris, tam densam segetem
habebis, ut ex omnibus uasis & sepositorijs frumenta-
rijs, quæ hucusque uacua steterunt, ideoq; telis aranea-
rum repletae sunt, cogaris expurgare illa ἀράχνη, ut ui-
delicet possis frumento complere. καὶ σ' ἰόλπα (νομίσω)
γαύσω (χαρῶμαι) ὀρούμενον (μισθολαμβάνοντα) τῷ βίβῃ
τοιο (τὸν σοῦς) τῷ ἐν δ' ὄρας καὶ δ' γῆς ἐκδορ ἀποκρίμιν.
Latine sic sonant: Et existimo te gauisurum, sumentem
cum delectu de uictu ex terra producto, domiq; tuae ia-
cente. οὐδέ μιν δὲ (ἐν) ἰλπίσι τριτόμην & καλῶς καὶ ὀχέ-
μην & ἱσταί (παράγρησιν) μίχθῃ τῷ λαμπρῷ ἱερῷ. Et
bona spe nutritus & euectus accedes ad splendidum ue-
ris

ὀχέμην
ἐκδορ.

ris tempus. εἰ δὲ πρὸς ἄλλας αὐγὰς (ἀποβλήεις, τρεῖς φῶς ἵσταται) Neque respectabis ad alios ob penuriam victus, sed potius alij tuam opem implorabunt. Ne scripseris δειχίωρ, neque ἱφίω. Nam sic vitium in uersu reperietur.

αἱ δὲ καὶ ἑλίου τροπῆς.) Postquam poeta in precedentibus uersibus Persæ commonstrauit commodum tempus seminationis, nunc docet etiam quod sit contrarium atque incommodum tempus ad seminandum, idq; fugiendum præcipit. Est autem illud circa solstitium hybernium, quod brumam appellant. Quapropter non alienum ab instituto nostro fuerit, si aliquid de talibus conuersionibus solis dicamus. Sol intra spacium anni, quatuor conuersiones, Græcis τροπὰς διατέτασται, peragit: uernam, æstiuam, autumnalem, & hyberniam. Aliqui uerò uernam & autumnalem æquinoctia uocant, nunc τροπὰς. Alij uerò, quales sunt philosophi, uolunt tumide audecterq; loqui, etiamsi in mathematicis, quibus operam non dederunt, Astrologi hæc quatuor anni segmenta, quæ etiam τριπάρτην zodii ei uocantur, circulos quatuor denominarunt: æquinoctialem, æstiuum tropicum: arcticum siue borealem, hybernium tropicum. Galaxiam autem quam uocant,

quintum circulum denominarunt. Antarcticum, & austrinum. Sed multis prætermis, dicamus quot dierum sit quilibet quadrans anni, tam æquinoctiorum quàm solstitiorum amborum. Ab occasu Sagittæ & ortu Equi usq; ad ortum Pleiadum, quod spacium octogintaquinque dies complectitur, hoc est,

In Græco his quædam ommissa sunt.

Anni partes quatuor, & earum initia.

ab octauo gradu Arietis usq; ad septimum gradum Canc-
cri, incipit & desinit æquinoctium uernū. Ab ortu Pleia-
dum, nimirum ab octauo gradu Cancri, usque ad emer-
sum Arcturi & ortum Capricorni, æstiuum solstitium,
dierum 124. Ab emerſu Arcturi & ortu Capricorni, ad
occasum Pleiadum & Orionis, æquinoctium autumnale
dierum quinquaginta sex. A Pleiadum & Orionis oc-
casu, ad occasum Sagittæ & ortum Equi, solstitium hy-
bernum dierum centum. Ita se habent accurate solstitia
& æquinoctia secundum Mathematicos.

ἀ δὲ καὶ ἰσχυροὶ τροπῆς.) Quod si, inquit, araueris ter-
ram sub hyberno solstitio, facies messem sedēdo, eò quod
spica non grandescunt in aruis tuis, sed manipulum exi-
guum & raram, ideoq; propter breuitatem eius seden-
do metes, & in calathō & sacco, aut corbe & cophi-
no portabis. Quod uerò rara seges erit, ideo consperge-
ris puluere.

ὁλίγον περὶ χερσὶ ἴσχυρον.) paruum manipulum spica-
rum manu comprehendens. Illud uerò ἴσχυρον, Atticè aspi-
ratur: communiter autem, attenuatur. Omnia enim deri-
uata, spiritus primitiuarum suarum uocalium retinent,
ἀπὸ ἰσχυρῶν, ἀπὸ ἴσχυρος, & similia. Quia uerò hoc uer-
bum ἀπὸ, sicut dixi, dupliciter effertur, ita etiam ἴσχυρον
similiter.

αἰρία δὲ μοῖρα.) Quia spicae sunt breues & mutilæ,
nec possunt propterea colligari, obuertes ipsarum ra-
dices, easq; ita connectes, ut ex utraque parte ligamenti
capita spicarum propendeant, propter illam, quam dixi,
breuitatem.

λενοσίμωτος.) λενοσίμωτος, λέωνος πλήρης, plenus pul-
ueris, propter raritatem soli. ἔ μάλα χαίρειν, non admo-
dum gaudens, sed potius mœrens.

οἶσος δ' ἐν περὶ μῶ.) Importabis tuam messem in saccis
& sportis: pauci autem te admirabuntur, hoc est, nemo
sed potius irridebunt, aut miserebuntur tui.

ἡλὼς ὅς.) Periphrastice, fatum. αἰγίον & autem ὅς
κατακρύπτει καὶ κατανύσσει, οἷς ἰναοῖντο, quod sit impe-
tuosum, demergatq; illos quibus aduersatur.

ἀργαλὺς.) Non facile potest cognosci à mortali ho-
mine. Hoc autem dicit, quod sæpe aliqui serius arant, &
tamen feliciorē messē percipiunt, quàm ἡ qui tempe-
stiue terram frugerunt.

ἀ δὲ νῦν ὅψ' ἀράουσι.) Sin autem serò araueris, hoc po-
terit esse auxilio, si araueris nimirum, quando primum
cuculus in quercubus sedens auditur. Exhilarat autem
homines, κατὰ τὸν ἀντίον (hoc est, σφαῖρα, globosam)
γῆν, quia denunciat uer adfuturum, & non ideo quod uo-
cem gratam edat: est enim αὐτὸς ἀόρατος, absens, & uo-
cis aspera, atq; ut quidam aiunt, similis accipitri.

τῆς γῆς.) Si fatum aut cœlum (utrunque enim per
Iouem intelligi potest) dederit pluuiam ad tertium usque
diem, ita ut obruat bouis pedem in cœno, usque ad ambi-
tum ungularū, quæ hoc loco ἰπλῆς improprie appellat.
Si, inquit, hoc acciderit, tam ille qui serò arauit, eadē soro-
te fructur, qua primus, qui in tempore deposuit semina.

ἐν τῷ μῶ δ' ὡς πάντα συνέλας.) Expende autem om-
nia, & cognosce tempora tam uerbi cani, quàm pluuiæ
tempestiuæ.

παρ' αὐτῶν χαλκῶν δῶνον.) Arationis autem tempore, etiam si sit hybernium, praterens, hoc est, relinquit aeternam sedem, hoc est, illam in fabricis ararijs confabulationem, otiumq; & nugas, quae solent in tepidis locis exerceri. Antiquitus enim officinae arariae, & omnes tabernae ignem habentes, erant apertae et sine ianuis, quas etiam λίσχας appellabant, eo quod pauperes ingressi, et praecipue in hyeme, dum se calefacerent, miscebant inuicem λίσχας, hoc est, confabulationes. Arationis igitur tempore, inquit, prateras conuessum in fabricis ararijs. Aut ne sedens domi tuae, teq; calefacias in conuentu pauperiorum ad officinam arariam.

ἐνθα δὲ δῶνον αὐτῶν.) Tūc etiā sedulus & industrius paterfamilias potest ualde promouere atq; locupletare suā domum, dum econtra ociosus et ignauus in animo uersat plurima mala, carens uictu & alimentis, & ad inanem spem expectans. Præterea inquit, quod ad spem attinet, quod egenum & pauperem, cui uictus sufficiens non adest, sedentem in tabernis, mala spes siue mala cogitationes occupant, de furto nimirum, aut latrocinijs, aut de alijs flagitijs.

ἀλάνη.) Considerans futura, praecipias tuis famulis, moneasq; durante adhuc aestate, ut faciant λανάς, αἰνέματα, domicilia, hoc est, ut consideratis ijs quae accidunt, uel quibus opus est in hyeme, illa sedulo praeparent, ut domi postea in promptu habeantur. Non enim semper aestas erit.

μῦθα λῳαῖονα.) τὸν χειμῶνα, hoc est, Ianuarium, quae λῳαῖον à Graecis dicitur, aut quod transuectio nini circa hunc

hunc mensem fiebat : aut quod auctori τῶν μηνῶν Dionysio festus dies, Ambrosia dictus, eo mense ageretur, qui à Romanis Brumalia uocatur. Brumus enim Bacchum significat. Hunc igitur mensem iubet præcaueri, & ante ipsum præparare illa quæ pertinent ad seminationem, ne glacies postea impediat, quæ borea flante concrefcit. Versus autem istos transtulit ex Orphei poemate. Ita enim inquit Orpheus:

*πολλοὶ δ' ὕδασι καὶ ἰκαρτίδῳ ἐν πελάγῳ,
τῆμ' ἐπὶ πύλαι φρυγίς, καὶ λίανδροισι ἄλλοις,
ὄβρισι τε, σινοπίλοις τε, καὶ ἀνδράπων ὀρεθύμῳ
πυγυλίδῳ, καὶ ἰσονταὶ ἁμαβίαις, αἱ δὲ γὰρ ὄντως
φύσσει καὶ θῆραι ἐν ὄρεσιν, ὅτε τις ἀνδρῶν
πρὸ βλώσκειν μυγάρων δυνάται, ἡστὰ γῆα δαμαδάς
ψυχὴ λουγαλίῳ. πάχνη δ' ἐπὶ γῆα μέμνηται.*

Quæ Latine sic uerti possunt:

*Cœlitus exurgunt, nec non ex nubibus ipsis
Flamina, tunc fagi nutant & cætera sylua,
Et scopuli et montes, hominū quoq; pectora mœrent
Ob glaciem, quin spelæis animantia strident
Ipsa etiam, proprijs nec prodire adibus audet
Quisquam hominum, tristi sic frigore membra do-
mantur.*

*ἡστὰ γῆα.) ἡστὰ δὲ ἡμέραι, mali dies: δεσχόμεται, tem-
pestuosi.*

*βλόσκει.) quæ tollunt animalia. Sub boue autem, quæ
est cæteris maior, comprehendit etiam alia pecora.*

*ἀλοβάδαι.) euita, λαφυγί. Infinitiuus pro imperatiuo.
πυγυλίδας.) πυγυλίδας, glaciem.*

δυσχεγίστ.) quæ malam & molestant solitudinem adfert.

ἄν.) Qui Boreas per Thraciam uersus septentrionem sitam spirans, perturbat mare. Clamare autem siue reboare, aut contrahi constringi& facit terram & arbores. δρὺς & ἰάτῃ species arborum.

βοᾷ.) ὄχᾱ, sonat, mugit.

υῤῥῖος.) πολλή, πρὸς ἣν ὁ δῶαίαι τις ὄριος διὰ τὸ πλεῖστος, densa, ad quam non potest aliquis contendere, propter multitudinem.

φρίασσι.) πικρῶνται, συγγλυνῶνται, inborrescunt, densantur, contrahuntur.

μίσια.) τὰ αἰδία. Cum enim frigent animantia, occultant caudas sub partes pudendorum. Caudæ enim quia sunt nervosæ & ossæ, maxime frigoris sentiunt.

τῶν καὶ λάχνη.) quorum animantium cutis est tecta pilis & uellere.

ἀλλὰ νῦν καὶ τῶν.) Imò etiam animantia quæ hirsuta habent pectora, boreas frigidus ferit flatibus, perspirat&que, διάνει, διαπνέει. Est autem ἀνεί in τῷ ἀνεί τὸ πνέειν, ἀνεί, ἀνεί.

καί τι διὰ πίτῃ.) Transfit etiam per cutem bouis.

καί τι διὰ κίτῃ.) Etiam hirsutam capillatam& capram penetrat.

ἵδῃ μιν ἰσχυ.) ἵδῃ μιν, pro αὐτὸν, scilicet τὸν βοῶν ἰσχυτὰ τὸ δίγμα τῷ βοῶν, neq; ipsum boream inbibet cutis bubula.

οὐκ αὖτις.) Per oues autem non transspirat, eo quòd lanæ ipsarum sunt continuæ & perpetuæ, nec per uirgines

nem domi sedentem, alioquin nulla res commemorata à flatu boreæ immunes manent.

τριχάδην.) δεικνύμετα, incuruum à frigore facit senem. Quidam autem de ouibus sic dicunt: Boreæ oues spiritu non penetrat, quia sunt hirsutæ. unam autem superfluam iacere.

ἀπαλόχρους.) τρυφερόσωμος, tenella, delicatula, habens tenerum corpus.

ὄργα πολυχρῆς ἀφροδίτης.) τὴν συνουσίαν, τὴν μίξιν, commixtionem, connubium. πολυχρῆς αὐτὴν autem aut meo taphoricè dixit, quia sit honorata multum: aut quòd mulieres multum auri dantes, uiris matrimonio iungantur.

λίπα ἱλαίου.) Αἱ quidem omnes exponunt pro λιπαρῶ ἱλαίου, pingui oleo, & per apocopē etiam λίπα dici aiunt. Ego autem expono, λίπυ ἱλαίου, ὅγῃ τῷ ὀ ἱλαίας, pinguitudine quæ fit ex oleo. Mutilantur enim etiam longa, ut in illo, ἄλομ' ἰγὺ. Fuit autem moris apud antiquos, ut uirgines ungerentur oleo balsami.

αὐόσι.) exοφίς, polypum intelligit.

τίγδι.) ἰδίῳ, arrodit. τίγδς enim famelicum & gulosum significat. Est hæc natura urfi, ut hyeme ualde faciente in suo lūstro latens, proprios pedes lambat, atque ita se sustentet propter penuriam alimenti. Polypus autem marinus, cirros suos arrodit: unde sæpe polypodes reperiuntur pedibus mutilati. Aristoteles autem ait, quòd nutrimento utantur pagurorum, & non capillamentorum suorum.

ἄπυρον ἰκνον.) hoc est, qui ignem non habet. ὅς αὐτοῦ, hoc est, διαρκῆς λογαλῆς ἢ ἀγέας δαύατον, loca

molesta, mortemq; adferentia, appellat ipsum mare.

ἰ γὰρ οἱ ὅϊα &.) neque tum splendet sol apud nos, nec-
dum demonstrat prodeundum esse ex locis abditis: sed
tunc Sagittarium percurrentes, uertitur supra Aethiopes,
populos nigros, illisq; splendorem & calorem impertit.
Tardius autem, quoad diem, nobis Graecis exoritur, lus-
cemq; adfert, qui sumus septentrionales.

καὶ τότε δὲ κίρασι.) Et tunc, pergit dicendo, ferae in syl-
uis & montibus cubantes, tam cornutae quam non cor-
nutae, fugiunt per querceta & montes confragosos, per
βυσσίδα, τὰ fastigia & saltus. fugiunt autem λυγρὸν, χαλιπῶς, μυλίσ-
σομαι, ὡς, horribiliter dentibus stridentes propter frigus:
συγκρούουσιν τὰς μύλας, ὁδόντας, quae collidunt molae
res dentes. sub parte autem totam maxillam intelligit.
Omnibus denique feris cura est, ut se occultent in conca-
uis, densisq; & abditis lustris.

οἱ σκήπα.) quaecunque ferae latebras scrutantes uesti-
gantesq; in densis secessibus latent.

καὶ γὰρ περὶ σπήλαιον.) καὶ σπήλαιον περὶ σπήλαιον, specum,
spelaeum petrosum.

τότε δὲ τρίπαιδι βρετῶ.) Tunc homini seni incuruo, &
ad terram respicienti, baculumq; manibus tenenti simi-
les, discurrunt ad densa loca, νῖφα λευκὴν, pro τὴν νιφάδα,
τὴν χιόνα τὴν λευκὴν ἀλοσύμφορον, fugientes niuem, hoc
est hyemem, albam. Tribus autem apocopis hoc loco est
usus, σκήπα, γὰρ, καὶ νῖφα.

καὶ τότε ἱσθαδαί.) Hyberno illo tempore, quando
ferae fugientes secedunt ad loca densa, ἱσθαδαί, hoc est,
ἐν δένδρσι, ὄρνυμα, φύλαγμα τῷ σώματι & induc munimen-
tum,

tum, siue tegumentum corporis, sicut tibi præcipio, χλαῖ-
 ναν, pallium, uestem crassam & mollem, καὶ χιτῶνα
 τὸν μακρὰν, μήκει τὸ τὴν μάτην, ὅσον τῶν ποδῶν, tunicam
 talarem, id est, longam, & ad extremitatem pedis us-
 que protensam. χιτῶν autem est secundum authorem
 hoc loco, & secundum consuetudinem, illa uestis quam
 ἑπὶ τὸν μυστὸν uulgo uocamus. Meo autem iudicio, & ue-
 terum exquisitius loquentium, χιτῶν etiam φάρμακον
 appellatur, genus uestimenti discissi, quod uocamus ἐπὶ πλά-
 τυνον, & omne quod ita discissum est: χλαῖνα autem &
 χλαρίδιον, id uestimentum quod nunc σφιγντήριον uo-
 catur, & omne crassum tegumentum. ἵνα δὲ, ἵνα τὸ
 ἵν, τὸ ἵνα λύνεται, induo, aspiratur, unde ἵμα, τὸ ἵμάτιον,
 uestis.

τίμημι δ' ἐν παύσει.) Fecit mentionem pallij mollis-
 iam docet etiam, quomodo molle fiat, & inquit: In pau-
 cum stamen, multum tramæ & subtegminis intexis, &
 hoc modo molle conficies pallium. λεπὴν, ὑφανσµα. μικρὸν
 σάδαι pro μικρὸν καὶ ὑφανν.

τίμω πρὸς ἵνα δα.) Hoc pallium indue tempore hyber-
 no, ut pili tibi maneant constantes & intrepidi, nec fri-
 gente capite, sicq; contracta densataq; cute inhorrescāt.

ἀμφὶ δὲ ποσὶ.) Pedes sunt communiendi calceis, qui
 sint confecti ex corio bouis sani, non aliquo morbo mor-
 tui. Nam talia coria sunt inualida, utpote domita corru-
 ptaq; morbo. Sed ex corio bouis, qui fuit robustus & sa-
 nus cum mactaretur. ἀμφύα, id est, ἀμφὶ δα καὶ πρὸς ποσὶ
 τῷ χαμῶν καὶ τῷ σὺ πρὸς δα, competentia & accommoda-
 ta hyemi, & tuo pedi.

διόνειον.) *ἰνιδύον*, induc, calcea, subligatuius, propriè exuere *ἰνιδύων*, constipatis, & conculcatis constriētisq; texturis, quas uulgus nunc *ἰνιδύον* uocat, sicut *ἰνιδύον* consuevit τὰ ἀπτάγια appellare.

πρωτογένιον & *ἰνιδύον*.) Ex pellibus bœdorum primogenitorum consuens pelles, confice uestimenta in hyeme. Cur autem à primogenitis iubet accipi pelles? ut nimirū pelles sint meliores atq; durabiliores, propter hircos, qui genuerunt ipsos, iuuenes & in ipso flore ac feruore ætatis constitutos. Proles enim nata ex parentibus uegetis & iuuenibus, est robustior & generosior: sicut illa quæ ex parentibus senectute confectis nascitur, imbecilla est ut plurimum, sed prudentior.

σολῆς & *ἰνιδύον*.) Hoc dicit propter firmitatem. Solē enim Scythæ etiam neruis consuere lanæ.

ἰνιδύον & *ἰνιδύον*.) Nam tempore matutino super terram protenditur & spargitur de cælo in aruis felicium & prudentium colonorum, ær *σολῆς* uel *ἰνιδύον*, ferax frugum & segetibus commodus.

ἰνιδύον & *ἰνιδύον*.) Nebula quæ ex humidis uaporibus contracta, & in sublime eleuatur, aliàs in spiritum uertitur extenuaturq;. Nam si crassi fuerint uapores, eodensantur, rursumq; per pluuiam deorsum funduntur: si uerò tenues, in flatum redacti disperguuntur. Hunc igitur hybernium aerem siue nebulam, hoc est, lanuarium mæsem, iubet uitari in arando & seminando, tanquam perniciosum & hybernium.

αἰὼν & *ἰνιδύον*.) Ex aquis enim oriuntur flatus, sicut & Herodotus inquit, in *ὑψηλῇ* *ἰνιδύον* *αἰὼν* *ἰνιδύον*: hoc est,

Ex

Ex frigido solet aura fieri.

μαίς.) ὁ μῶν, mensis Aeolicæ.

χαλιπὲς προβάτοις, χαλιπὲς δ' ἀνδρώποισι.) Molestus non tantum ijs qui non habent tecta pascua, sed etiam hominibus, etiamsi rebus abundant, quibus molestiam hyemis coercere & prohibere possunt.

τῷ μὲν & τ' ὥμιον.) Tunc, inquit, mense uidelicet hyberno, consueti pabuli dimidiam partem bobus esse dādam, dimidiamq; detrahendam, quod noctes tum sunt longissimæ, ideoq; plurimum dormire solent boues, nec tantum laborant, quantum prius. Hominibus autem uult aliquanto plus de consueto priori cibo addendum, eo quod etiam ipsis noctibus longioribus excitati, sæpe laborant, & non ociantur, sicut boues: & quia hyemis tempore homines largiori cibo utuntur, dum exteriori frigore coactis corporibus, calor ad interiora secedit, & cibos facile concoquit. Spacium quoq; noctis longius ad meliorem concoctionem magnum momentum adfert. τῷ μίον, οὐβαλοῖφ' est Attica.

ἀρμαλὺς.) τροφὴς, ὡς σιναρμολύτης τὰ μίλα, alimentum, quod membra concinnat adaptatq;.

ταῦτα φιλαστέμην &.) Hæc, inquit, mea præcepta accurate & prudenter serua per totum annum, ab una æstate usq; ad alteram æqualiter, ut uidelicet quantitatem dierum & noctium consideres: & si dies quidem longi & laboriosi fuerint bobus, praebeas ipsis conueniens & sufficiens pabulum: si uero contra noctes fuerint longæ & ociosæ, ministra parciorem uictum, maiorem autem hominibus, ob eas causas, quas iam recensuimus.

ἄττις.) communis dialectus & Ionica, siue de τῶν ἄττις, siue πάλιν significet, & scribit, Attica autem l.

ἡντὶ ἀν' ἡμερῶν.) Postquam autem sexaginta dies byberni praterierint, post hybernā illam conuersionem, tum Arcturus ex Oceano emergens primum apparere incipit uesperī post occasum solis, & paulo post sequitur etiam uer, & hirundo apparet. Ante ueris autem aduentum & apparitionem hirundinis iubet amputari uites. Porro hyberna conuersio Solis contingit, quando sol Sagittarium percurrit, nimirum circa diem Decembris decimam, aut aliquanto citius, aut tardius.

ἡντὶς.) Iuppiter, per quem uel cælum, uel fatum intelligit. Nam sol in circulo cæli zodiaco percurrēns duodecim signa, dierum conficit interualla. Aut quod fatum, quod nos prouidentiam diuinā nominamus, ad eum modum ordinauit dies & noctes, quo iam procedunt.

ἄρσρ.) ἄρσρ comprehendit sua appellatione plures stellas.

ἀρσίς &.) Hunc fabulantur esse filium Callistis, Lycaonis filia, Arcadem nominatum. Cum enim Iuppiter commixtus esset cum Callisto, luno egreſſerens amorem mariti erga alienā, ipsam in ursam conuertit. Quam postea in syluis agentem filius, Arcas nimirum, fortē uenans feras, uulnerando interemit. Sed Iuppiter misertus utriusq; tam matris quā filij, ambos in cælum tranſtulit, eosq; in astra conuertit. Est autem Arcturus stella sub zona Bootæ siue Arctophylacis.

ἡντὶς ἡντὶς ἡντὶς.) Emergens ex horizonte, & ap-
parens

parens prima nocte. Hic non abs re fuerit rursus declarare, quid sit ἀπρόσπυς & φάνης, hoc est, uespertinus & emersus, quid item exortus & occasus siderum. Prætermisiss igitur multis absurdis & friuolis, ausculta, quæ à me perspicuè proponuntur. Exortus siue emersus matutinus est, quando stella quindecim gradibus ortu antecedit Solem in zodiaco, respiciens ipsum deorsum tot, quot dixi, partibus à se distantem. Emersum autem uespertinum uocant, quando contrarium acciderit, id est, sol stella conditionem habuerit. Si uerò paucioribus partibus à se inuicem distiterint, occasum uespertinum uocant. Porro si quinquaginta partibus stella præcurrat solem, μιστράνημα dicitur. Si deniq; centum & octoginta gradibus à se inuicem distiterint sol & stella, diametrum facient, siue oppositi dicentur: ideoq; solis abscessu profertur se stella in emersum, & uesperis orta dicitur. Hæc superius etiam declarata sunt, & hoc loco repetita uersibus à Tzetze describuntur, quos hęc subiiecimus, ut si quibus placet, Græcos ipsius uersus inspiciant, ætate Tzetze usitato modo compositos.

τὰς ἀπρόσπυς ἢ μαθῶν φάσσει βέλους,
 ἀνὰ τοὺς τι καὶ δύσσει τῶν ἀγέων
 παρὰς τὰ πολλὰ τῶν ψυχρῶν λόγων,
 ἔκκει τραυὲς δὲ ἱμῶν διδαγμάτων.
 ἀπὸρ προμειρῶν πρὸς ἡμετέρας τρίχων
 ἐν τοῖς αὐτοῖς ἡμετέροις ἀνδράμοις,
 τὸν ἥλιον βλέπων διὰ τοῖς ἑκῆτι δέμοις
 πρὸς τὸν ὑπερῆχοντα μιστῶν ὅν ἑλῶ,
 ἀνὰ τοὺς ἡμετέροις δέμοις τρίχα.

ἂ δ' αὖ προδράμῃ προδραμῶν τῷ θλίῃ
 ἔγχεσσι λαντ' αὐτὸς τὸς κάτω κατὰ δρόμους
 ἀνὰ τοῖον ῥίχῃ μὲν, ἀλλ' ὃς ἰσπύρας.
 ἂ δ' αὖ ἰλάτῃς, τίω δισιρ τίω ἰσπύρας,
 μίρας ὃς πρὸς ἑκόντα προδραμῶν ῥίχῃ
 μισυράσῃμα, καὶ δρόμους πρὸς ἑκόντας.
 μίρας δ' ἰναλὶν ὀγδοήκοντα ῥίχῃ
 αὐτὸς ἰπιδῶν ὅλῃ διαμήθῃς
 δισσὶν ὅς γῆν, ἀκροσυχίρῃ ἔχει.
 παντὶ μὲν ἔγχεσι, καὶ μαδῶν οὕτω θίῃ
 παρὶς τὰ πολλὰ τῶν λόγων λυρῆματ' α.

τινὰ μίαν.) Post uespertinum ortum Arcturi, ὃ ἰπρυίῃς,
 ὃ μινάτῃς καὶ ὀρθίῃς γῶσα χιλιδῶν, intē ē canens lugensq;
 hirundo apparet. Proclus autem, uir sapientissimus, Pla-
 tonem adducens testem, ait nullam contristatam auem
 cantum edere. Vnde neq; hirundinem ἰπρυίῃς, sed ἰπρυ-
 βίῃς uult scribi. Scimus autem etiam nos, absq; teste Pla-
 tone, quod nulla auis contristata cantum edat: sed poeta
 studio quodam ornandæ orationis clamorem birundi-
 nis, luctum appellat, respiciens ad fabulam de filiabus
 Pandionis. Vnde et hirundinem, Pandionis uocat filiam
 secundum fabulam. Est ὁ altera filia Pandionis, post
 hirundinem nata, Philomela. Quomodo autem tu, qui i-
 gnoras lugere birundinem, intelligis dici Pandionis fi-
 liam? quomodo autem ἰπρυβίῃς uis scribi, quæ per totam
 diem magis clamat, diluculo autem minus? Cum autem
 Plato dicit, nullam mœstam auem canere, non certè de
 ijs scripsit quæ fabulosè dicuntur.

τινὰ δισιρ.) filia Pandionis. Fabulam talem adducit.
 Pandion

Pandion Atheniēsis duas habuit filias, Procne & Philomelam. Quarum alteram, Procne uidelicet, Tereo regi Thracum in matrimonium dedit, qui ex illa Ithyn filium genuit. Ex intercapedine autem temporis cum Procne sororem suam desideraret, petijt à Tereo, ut ille profectus Athenas, sororem sibi uidendam adduceret. Qui ut Athenas peruenit, soceri usus hospitio, in Philomelæ exarsit amorem, digressusq; eam duxit in Thraciam. In Aulide uerò Bœotiæ corripit ipsam, & linguam eius truncauit, ne sorori posset eloqui commissa. At Philomela in Thraciam ueniens, cū lingua prodere scelus non posset, ueste intexuit notis literam, quam ad sororem iussit perferri. Quæ inspecta coniugis libidine, casumq; germanæ cum comperisset, mactauit filium Ithyn, ac dapibus inmixtum præbuit deuorandum marito. Quibus expletus Tereus cum cognouisset, quod filiū deuorasset, habebat in animo ambas sorores interficere. Verū dij illarum miserti, ipsas uerterunt in aues. Ac Procne quidem in hirundinem uersa, filium Ithyn luget; Philomela autem in lusciniam mutata, clamat, τῆρος μὲν ἰβίαος, Tereus mihi uim intulit. Tereus deniq; upupa factus, ὡς ὡς clamat, ubi ubi sunt, quæ mihi filium dapibus inmiscuerunt? Hæ sunt nugæ fabulosæ, de quibus scribit Sophocles in Tereo.

οἶκός τις ἀνὰ πύλιν,.) Palmites iubet arare, plantare, seminare, amputare: ita nauigare, nubere, et similia, promiscue. Sed Orpheus mathematicè omnia iubet facere: ut exempli gratia, Luna existente in Virgine, monet omnia plantare, exceptis solis uitibus. Nam Virgo odit uitem, propter

propter patrem Icarium. Ioue percurrente Aquarium, non esse nauigandum præcipit: periculosam enim tum esse in mari nauigationem. Eodem Ioue in Piscibus existente, bonum esse, matrimonium contrahere, & reliqua similiter.

ἀλλ' ἐνταῦθα φέρειν.) Sed quando Pleiades mane oriuntur cum sole, quas fugiens domi porta, id est, testudo siue cochlea, aut animalculum simile api apud Arades frequens, repit ad plantas & uirgulta, tum fossio & alia cultura uitium est intermittenda, ne forte propter nimium solis æstus patefactæ per fossionem radices excidentur & corrumpantur.

ἀρας τι χεραρῖ μῆλα.) pro χεραρῖ. Acue falces, & seruos excita, omniaq; præpara, quæ ad messem pertinent. Relinque autem confessum umbrosum & dormitorium (κοίτων pro κοιτῶν posuit, atque idipsum pro somno, per tropum, μῆλα πλάσμιον dictum.) æstatis uero tempore fugias somnum usque ad auroram protrahere. Ante æstus autem surgens tempestiuus, facias messem in temperata aëris constitutione. ἀμυγῆς & ὀφύτης, sunt tempora. ἀμύγῃ & αὐτὴν & θείῃ, τὰ θείῃς μῆλα καὶ ἀπὸ θείῃς μῆλα, ea quæ colliguntur in messe, & quæ sunt arata.

ὅτι καὶ φησι.) Atticè talia per στα scribuntur: Iones autem illa non exprimunt per subiunctiuos.

τεῦται & ἐπ' αὐτῶν.) Tempore, inquit, æstatis, quando Pleiades emerferint cum sole, summo mane surgas, & festina quàm maximè in demetenda segete & importanda, ut uictum tibi compares sufficientem.

ὅς γὰρ.) ius quatuor significat. 1. Diem solam.
2. Spacium diei & noctis. 3. Matutinum tempus. 4. Id
quod in uniuersum & simpliciter diem uocamus, quod
fabularum auctores corpoream deam nominarunt.
Nunc autem matutinum tempus intelligit, & subiun-
git laudes illius diei partis, dicens matutinum tempus ter-
tiam totius in die confecti operis partem absolueri: hoc
item commodissimum esse tam ijs qui laborant, quam a-
lijs qui peregrinantur. Diluculum illud, inquit, multos
uiaiores ad iter faciendum commouit, & multis agri-
colis iunxit boues ad iuga, ut nimirum progrederen-
tur ad labores. Συγὰ autem pro συγῆς positum, est μ-
ταπλάσμις.

ἤμῃ δὲ σκόλυμῳ.) Quando autem ἡ ἀκρότης τῆ το-
υ, hoc est, carduus uermiculi centipeda illius floruerit,
quem etiam σκόλυμῳ uocant, & sonora cicada supra ar-
borem sedens, effuderit uocem acutam, ex crebra uibra-
tione pelliculae sub alis (sic enim edit strepitum cicada,)
uexans seipsam, tempore aestatis λαματώδης, λεπιδῶ-
ν δὲ ἐπιόντων, laboriosa, tunc caprae sunt pinguißimae,
quia desierunt lactare haedos, & pastum uberiores &
solidiores habuerunt. Vinum quoq; tum est optimum
& probatissimum, quod non amplius corrumpetur, nec
acescet, postquam toto autumno, hyeme ac uere duraue-
rit, suasq; ebullitiones & concoctiones habuerit, et iam
aestatem attigerit, necdum sit mutatum. Mulieres autem
illo tēpore sunt lasciuißimae, & cupidissimae Veneris. Cū
enim natura sint humidiores & frigidiores uiris, tūc tem-
poris propter calorem solis temperatur, exiccata nimirum
superflua

superflua ipsarum humiditate, eoq; modo sunt avidiores res ad coitum & temperatiores. Viri autem aestate sunt debiliores. Sunt enim natura sicciores feminis, ideoq; quo magis exsicantur, eo magis debilitantur. In hyeme autem consortia mulierum magis appetunt, quando siccior ipsorum natura ab hyberna humiditate temperatur. Tempore autem uerno uiri aequalem habent constitutionem ad Venerem. Aequalem autem constitutionem ita intellige, ut mulier tamen maiorem uiri appetentiam retineat.

ἰδὲν. ἰδὲν. Bocotorum & Aeolum est idioma siue dialectus.

οἶα. Nunc & sol intelligitur, & stella sub mento Canis sita, quam Sirius appellant. Tunc enim etiam illa oritur mane cum sole.

πρὸς αὐτὸν. πρὸς αὐτὸν. umbra antrorum. Vi detur autem Hesiodus hoc loco sibi contraria scribere. Nam supra dixit, fugienda esse umbrosa conuenticula: nunc autem monet, sedendum esse in umbrosis antris. Sed non sunt haec contraria, siue, ut uocant, pugnantia, imò potius concordant. Quod enim superius dixit, primo diluculo surgendum esse ad operas, sub frigidiorum nimirum diei partem, hoc rursus confirmans, inquit: Ante feruentem diei partem surgens, tradas te laboribus agri culturae. Quando uero constitutio diei feruidior aduenierit, tum ingredi umbrosa & petrosa spelaea, uinoq; bibino indulge.

οἶα. οἶα. ἰδὲν. οἶα. ἰδὲν. οἶα. ex Biblia uito Thraciae collectum: aut, meo iudicio, tenue & aquosum.

sum, quale est populorum in Assyria iuxta Biblam & Libanum degentium, qui sunt ὑδραίνται. Hoc enim uideatur significare, cum infra subiungit tres aquæ partes sumendas esse ad unam uini, quæ sit quarta pars, ut uinum fiat dilutum & aquosum.

ῥιπρὰν τὴν οὐκ.) Illa syllaba ουκ complet daetylum. Est enim illud τὴν anceps syllaba, & hoc loco non producit, sicut & apud Homerum:

ἔδῃ σπῆμα κερδῆ & ἰσχυρὸν τὸ ἐν μέσσοις, ἀλλ' ἔτι μάλα.

Iliad. φ.

μάλα.) τὸ ἀπαλὸν, παρὰ τὸ μὴ ἄλσῃ τῆς ἄνθῃ, tenue ac molle libū, quod fuligine situq; careat. Non autem sicut uolūt aliqui, τὸ παρὰ μάλα, panis bis coctus. μάλα τ' ἀμολγαί, recens & tenuis, atq; delicatus panis, παρὰ τὸ μάλα, τὸ τρυφῷ, delicias: aut παρὰ τὸ μάλα, τὸ μαλάσσῃ, mollio. ἀρτί & autem est panis magnus, καὶ ἀρτί &, sufficiens. Etiam si quidam subtiliores Grammatici, μάλα uelint potius aridum & durum, eumq; paruum, panem appellari. μάλα τ' ἀμολγαί, ἀρτίος γένους & ἀμολγῆ καὶ ποιμένι ἀρμύδι &, panis selectus mulgenti & pastori competens, aut ex lacte admixto confectus.

ὁ βόσκει μὲν ἄνθρωπον.) cessantium à lactando, non lactantiū.

καὶ βοὸς ὑλοφάγοιο.) Habeas, inquit, in promptu hoc & illud. Et carnem uitulæ in sylvis pascenti, & armenta sequenti, necdum domitæ: aut quæ nōdum sit subacta nec enixa. Tum carnem hædorum primogenitorum. Postea indulge genio, & sedens sub umbra fructu delicias uersa facie ad flatum zephyri temperatū, iubens interea famulos segetem demetere. Quomodo autem, ὦ Hesiode, tuus frater, qui ex pauperum & circulatorum numero

fuit, tantum habebit commeatum, quem uix habent etiam melioris fortis homines, uitulæ adultæ necdum enixæ carnem, & primogenitorum hædorum? nisi forte ipsi statim suppetant oues Iobi, aut Erichthonij armenta adipiscatur, aut uniuersam propemodum possessionem Tritæchmi Babylonij, Artabaxis filij, qui singulis diebus ex suis aruis artabam siue medimnum argenti pro tributo accepit: tum equorum in pascuis uersantiū habuit circiter sexies aut decies millia: præcipitium autem in libidinem circiter octingentos, exceptis illis qui sunt apti ad bellum: canes autē uenaticos tot numero, quot uix possit tributum quatuor regionum pascere.

αἵς δ' ὕδασι & ἄροισιν.) De hoc iam diximus superius. Proclus autem hic nugatur de numero pari & impari, impariter pari, & pariter impari, hemiolio & sesquitercio, superpartiente & multiplici, item multipliciter superpartiente, & reliquis: quæ ut intempestiue inculcat, ita obstrepit tantum auribus iuniorum, & imperitiam immoderationemq; suam in explicando prodit: suntq; illa tam incompressa tamq; aliena, quàm illa literarum picturæ, dealbationes & illitiones, quæ à lapidarijs & fabris sæpe adhibentur.

ἰμῶς.) ἰμῶς, ἰμῶς, immitte. Hanc ob causam aspiari debet, ἰμῶς. Et de dignotione aquarum sapiens Proclus intempestiue philosophatur. Neq; enim hoc loco de iudicijs aquarum Hesiodus disputat. Si quid autem in talibus forte dignum inciderit, illud non prodigiosa loquacitate, sed explicatione ad textum pertinente ostendemus accuratius, ut scire possitis, nos ueterum scripta de digno-

dignotionibus aquarum perlegisse, sicut et de alijs rebus multifarijs, etiamsi humili omnibusq; perceptibili stylo scribamus, idq; quod uobis poterit esse usui. Scribemus autem etiam nos aliquid, extra limites propositi nostri uagantes, Proclianisq; adijciemus hoc unum de iudicio aquarum. Optima est aqua, quæ facile calefit, & facile rursus refrigeratur.

Διμύροπ & ἰσδὲν ἀντλῶ.) Sacrum munus Cereris, hoc est, frumentum. Διμύροπ autem nunc uocat, aut ipsam terram, aut uxorem Bacchi Osiridis, aut plantandi artem & agriculturam, quam Bacchus peregrinando inter homines dispersit. Historiam autem de Proserpina & Cerere initio commentarij nostri explicauimus, ubi & fabulam & allegoriam simul ostendimus.

ὦτ' αὖ πρὸτα παρὶ Διὸς ὁρίαν.) Proclus, uir sanè sapiens, circa numeros & iudicia aquarū terens tempus & chartam, in quibus non esset opus, utilia interdum & necessaria explicatu prætermittit, sicut hoc loco exortum Orionis. Sed nos, qui nihil tam abditæ sapientiæ nouimus sicut Proclus, de historia quidem fabulosa Orionis non multa dicemus, qui nempe uenator in Bœotia fuerit, filius Hyfiei & Euryales filię Minois, & quem Diana interemit, producto ex terra in ipsius exitum scorpione: uerum aliquid ex abditis matheseos penetralibus docebimus, præter illam de exortu Orionis doctrinam, idq; quambreuissimè, etiamsi propositum argumentum occasionem proluxæ orationis nobis præbeat.

Iambici seu
rij Tzetze.

Δίκαια παρ' ἑπ' αὖσις ἡμερῶν δρόμοι,
ὅς ὠρίωντος φάσγαν πρὸς τὸν κυῶα.
ἔτ' ἔφ' ἔμ' ἢ καὶ σαφὲς καὶ σωτὴρ.
εἰ δ' αὖθις τις παρ' ἑλάνω πάλιν,
ἡλίου εἰσὶν αὖθις δρόμος τρίχην
τρίχην δικάδην ἡμερῶν τρίχην δρόμος.
καὶ τρεῖς ἐπ' αὐτοῖς φασφορήσας ἡμέρας,
τρεῖς ἑλάνω ἀφ' ἑλάνω θειρόπας.
αὐτῶν τρεῖς ἐπ' αὐτοῖς τρεῖς θειρόπας,
παρ' ἑλάνω εἰσὶν ἡμερῶν διπλοῦς.
ἑλάνω δ' αὖθις λαμπρὰν ὠρίωντος
ἐλάνω εἰσὶν ἡμερῶν δρόμος.
δύοις ἢ λοιπὸν ὁ ἡμέρας δρόμος.
ὅς αὖθις ἢ ἑλάνω πρὸς κυῶα φάσγαν
ἐλάνω τρεῖς ἡμερῶν παρ' ἑλάνω.
ἡμέρας τρεῖς ὠρίωντος δρόμος τῶν ἡμερῶν,
αὐτῶν ἀφ' ἑλάνω πάλιν ὠρίωντος,
Σιγῇ τὸ λοιπὸν, καὶ θολῶσιν συγγράμματα.

Quæ sic hysdem numeris uerti possunt

Decem dierum prætercurrunt spacia
Ab Orionis emersu, usq; ad Sirium.
Sic dixit ille prudenter & breuiter.
Si placet, producamus rem uerbosius.
Ingressus Tauri gradus Phœbus lucidus,
Hos transit intra tres dierum decades.
Et insuper diebus coruscans tribus,
Æstiuum mox accedit ad Solstitium:
Quo percurso dierum duplis spacijs,
Ostendit Orion emersum splendidum.

Dierum

Dierum prodiit inde sextum spacium,
Post occidit uolucrum præstantissima,
A cuius occasu dies post quatuor
Canis emergit mané Soli proximus.
Sed quid tam longè siderum curricula
Diducimus, scientes legem siderum?
Tacemus ergo cætera, nec amplius
Scribendo comparemus nobis uitium.

Aquilam
intelligit.

μέτρον δὲ ὀνομασάμεθα.) Mensura, inquit, fruges, quas
collegisti in tuis repositorijs, ut scias nimirum, quantum
ex cultura agri fructum perceperis.

ἀὐτὰρ ἰσθὺν δέ.) Postquã autem seposueris domi tue
omnia quæ sunt necessaria ad uictum, conducas etiam
mercenarium aliquem, qui non habeat domum aut fa-
miliam, ita ancillam quoq; carentem liberis, ne uidelicet
ille in suam domũ cupiat aut possit quid clam surreptum
inferre, hæc uerò cogatur liberorum curam agere. Hoc
enim significat illud uerbum *ἐν τῇ οἰκίᾳ*, deducta appella-
tione à iuuentis, quæ habent *ἐκπαίδειαν καὶ ἄλλων*, ἔτι καὶ ἀ-
μαλῶν, uitulam adhuc lactentem.

καρχαρόδοντα.) ὀξύδοντα, δυνάμειν, qui habet dentes a-
sp̄eros & ferratos, & qui audet inuadere, τὰς ἐμπροσθίας
τῆς, ἔτι καὶ τὰς ἐκπίπτας, fures, eosq; mordere.

χόρτον τ' ὀνόμισσον.) χόρτον ἢ ἀχυρον, scænum & pao-
leas importa, ut tuis iumentis per totius anni spacium suf-
ficiat pabulum. Et permitte post collectionem frugum
boues & famulos quiete & recreatione aliqua frui: nec
tantopere uexes & fatiges ipsos, sicut quidam ex gra-
uioribus dominis facere solent, alijs laboribus: ut postea
l 3 rursum

rursum tibi possint administrare, tuosq; labores conficere, ualidiori ex quiete corpore reddito.

ὦρ' αὖ δ' ὀρίων ἄγει οὐδὲν.) Quando autem Orion & Canis medium cœli tenuerint. Non enim admodum longè à se inuicem distant. Arcturus autem, stella nimirum lucida zonæ arctophylacis, quam etiam ἡσίοπος uocant, manè cum Sole oriatur, quod fit elapso sedecim dierum spacio post canis exortum, nimirum post nonam diem Augusti, tum, inquit, ô Persa, memento uindemiæ. Sed quomodo Hesiodus non uideatur uanitatis nomine posse incusari, quod fratri suo, hominì tenuis fortunæ & plebeio, tam obscura mēsis & uindemiæ, aliarum. quæ manifestarum operarum indicia præscripserit, quæ sæpe à multis astrologis non intelliguntur? existimo autem etiam ab ipso Hesiodo. Neque enim monuisset, Augusto mense inchoandam esse uindemiam.

ἡσίοπος αὖτε, siue medium cœli, ut prius docui in uersibus, est, quādo stella nonaginta partibus solem ortu præcurrerit, hoc est, quando tribus integris signis solem antecesserit. Nam perpetuò hoc accidit, ut singulis mōmentis sex signa sint super terram, & totidem infra terram. Tunc igitur Orion tribus integris signis solem exortu antecedit, mediumq; cœli obtinet cum Tauro, dum Sol orientem occupat. Sol autem in signo Leonis uero satur, trāscursis iam dudum Tauro, Geminis & Cancro.

ἀλῆα δ' ἰταίη.) Bixica autem botros, decerpens in sole, eosq; per decem dies sub dio ponas, & rursus per quinque dies in loco umbroso retine, ut moderato aere compleantur; deinde calcans ipsos, fac uinum, idq; uasis infun-

infundis. Hoc quoque, quod talem uini preparationem fratri suo præscribit Hesiodus, uidetur esse uanum, & non ab simile malè cohærentibus legibus Platonis. Neque enim existimo, uel Persen, uel Hesiodum quoque tale uinum preparasse aut bibisse.

Διογένης.) Illud & etiam si paruum scribatur, tamen sit longum propter sequentem v. Atticè autem magnum scribitur.

ωλακός & βάδης τι.) De his iam diximus superius, Hyades autem dicuntur, quod sint literæ v similes, aut quod imbres & pluuiam adferre soleant. Inquit igitur: Quando illæ occiderint uestertino occasu, tum memento arationis, ut supra quoque diximus. ωλακός, ἡ χεῖρ, ἀπὸ τῶ πᾶντα ωλακόν, tempus, quod complet omnia. Est enim ipsum, pater omnium rerum. Aut quod faciat ad saturationem & messem, ortu occasuque Pleiadum. Aut ab eo, quod ex multis constat, & in multa sit diuisum: ἰ ἐν ωλακῶν συνίστης, καὶ ἐκ πολλὰ διγερμίν. Dico autem tempora, menses, hebdomadas, diem & noctem, horas, minuta, secunda minuta.

ὡς δὲ οἱ ναυτίλιν.) Videtur Hesiodus insensu fuisse navigationi, ex eo quod δυσπρόσιτον, id est, δυσπρόσιτον καὶ ἀσφαλές, periculosam & difficilem, ipsam appellat. Sed tamen etiam de hac tradit præceptum, quando nimirum non debeat navigare. Dicit igitur, quando Pleiades uestperi occiderint, fugientes Orionem tanquam uenatorem, post tres dies etiam ipse Orion occidit, tum sunt uehementes & uiolenti flatūs. Nec habeas illo tempore nauem in mari,

sed extrahere ipsam supra terram siccam, & firma lapidibus, quibus arceatur uis uentorum & fluctuum, ne frangatur. Instrumenta uero nautica asportes domum, eaq; conuenienter obuoluas & componas. Tum autem exerce & cole terram, memor praeceptorum quae tibi astra tradidi.

ὕγρον δ' ἰσίων.) ὕγρον πρὸς ἰσίων, humidè flantium. Nam aqua resoluta, fit nebula: magis uero attenuata, fit flatus. χέμαρον.) Paxillum carinae, quo extracto effluit sentina.

ὄπλα νῆω.) intelligit suppellectilem necessariam in nauibus.

δυνόσους τοῖσας.) Decenter & conuenienter contegens & componens, νῆος πτερά, nauis alas, ut uela, funes, & similia.

πυλάριον δ' ὑπὸ πυλῆ.) Gubernaculum aptè & artificiosè confectum, supra fumum suspende, extrahens ipso suis humiditatem, exiccāsq; ne uidelicet propter copiam humiditatis putredinem concipiat.

ἀντὶς δ' ὀπᾶσθαι.) Tu autem, inquit, debes abstinere à nauigatione, & expectare, donec adipiscaris tempestiuam & cōmodam, quam prius dixit quinquaginta dierum esse, ab initio nimirum aestiui solstitij per totam aestatem. Et tunc solummodo, inquit, nauigationem institue.

ἀρῶσθαι.) ἀρῶσθαι, aptum & conueniens onus. Nam multi studio immoderati lucri nimis onerant nauem: unde fit, ut cū nimio pondere premunt, seipsos unā cum nauibus perdant.

ἱμὸς τὴν πᾶντ' ἐξ ὁδῶ.) id est, Diis. Nam hic fuit amorum

borum pater mater autem Pycimeda.

πλοῖσιν αὐτοῖς.) ἰνὶ πλοῖσιν, ἢ αὐτῶν πλοῖσι, ναυγαυῖ.

βίη λιχέρειν & ἰδλῶ) Cum nomen βίη sex significet, ornatum uitæ, alimenta, opes, artem & mores, nunc potius hoc nomine uictum aut facultates intelligit poeta.

ὁ πατήρ.) qui pater utriusq; nostrum Ascrā peruenit, ibidemq; habitauit, emenso peragrataq; per nauem magno mari, relinquens Cumam, suam patriam, quam nunc Phriconidem appellant, unam ex ciuitatibus Aeolicis. Sunt autem Aeolicæ ciuitates circa Mitylenem sitæ, & insulæ similiter. Est uerò etiam altera Cuma in Italia, ubi nata fuit Sibylla. Et insulæ Aeolides in Rhægio, hoc nomen acceperunt ab Aeolo, illarum quondam domino, mathematico, & rerum nauticarum peritissimo: ideoq; etiam dominum fuisse uentorum fabulantur.

ἢ ἄρα & φειγνῶν.) Ironica sunt ista ἢ ἄρα. Vult enim dicere: Non deseruerat patriam ideo, quia non posset ferre inuidiam propter diuitias, sed quia necessitas illam cogebat.

πῶς ἴδως.) quam fatum diuidit hominibus.

νέστωρ.) κατὰ Νέστον, habitauit prope Heliconem montem.

ἰσχυρῶ.) ἐκ πόνου, χαλεπῶ, ærumnoso & difficili. πόλις non est ciuitas, sed maior aliqua uilla, siue maximum atq; quod prædium, ὃ μάλιστα ἀγρονομία.

ἀσπερ, χαῖμα λαόν.) Dixit etiam ab initio, Ascrā esse δυσχίμαρον ἢ κακοδίκαν, malè habitabilem tam hyeme quàm æstate: in æstate quidem propter nimios uentos, quorum causam motus magnitudo præbet: byverno

autem tempore propter niuem, quæ Ascræ descendit, radijsq; solaribus liquefacta interdum defluendo incolas obruit.

tuus.) pro οὐ, Doricè. Tu autem, ô Persa, memor esto omnium operum, ut tempestiuè illa conficias. Præsertim autem quoad navigationem, παραῖς, recusa, minimeq; proba paruam nauem (ἐρίην pro μικράν.) Hoc enim significat illud uerbum αἶσα, ironicè. Dum enim magna mercimonia uehuntur, plus lucri inde emergit: econtrà uerò minus, si merces fuerint minores & pauciores nisi forte procellæ & naufragium sint obstaculo. Alij autem sic explicant: Quod ad navigationem attinet, habebas tibi commendatam paruam siue auctuariam nauem, ad transmissionem siue deportationem rerum pro tuis usibus necessariarum: magnâ autem siue onerariam nauem adhibeas ad merces & negociationes maiores.

ὅτ' αὖτ' ἐν ἐμπόλοις.) Quando autem animum tuum conuerteris, nimirum à uiolentia & rapinis, uoluerisq; negociando & debita & famem euitare, ostendam præscribamq; tibi rectam rationem nauigandi in mari, etiamsi rei nauticæ non sis admodum peritus. Neque enim unquam nauigauī, nisi in Eubœam, siue Burypon ab Aulide. Quod autem dicit, est interuallum omnino exiguum. Neq; enim Aulis ab Burypo multum distat. Ridiculè autem agit, dum pollicetur se ea uelle docere, quorum scientiam penitus non habet. Eubœa autem accepit nomen ab Eubœa nutrice Iouis: Aulis autem, ἁλὶς τῆς ἐν ἁλὶ ἀντιδύου τῆς ἑλίας, quod ibi sua statua habuerint Græci, dum pararent expeditionem ad Troiam:

aut

Eurypus
Bœotiz.

αὐτὸς αὐλίδης ὁ παλαιός, ab Aulide filia Pboronci, antiquissimi regis Græciæ.

ἀμφιδάμας.) Iste Amphidamas cum esset rex Buceæ, in bello navali adversus Erithræos perijt: in cuius obitum filij eius edixerunt & proclamari iusserunt certamina omnis generis, & magna præmia proposuerunt, quæ hoc loco προπρᾶμνα appellat, hoc est, προπρῶτα, prius promulgata. Neq; uerò Hesiodus, ut nugantur quidam, ob superatum diuinum Homerum, tripodem accepit, musq; Heliconijs dedicauit, à quibus postmodum prima literarum rudimenta hausert. Nam labore & studio indefatigabili acquisiuit illam doctrinam, qua fuit præditus. Quod autem Hesiodus fuerit posterior antiquo illo Homero, etiam supra satis superq; ostendimus, etiam si Herodotus, quem in multis suspectum habeo, tanquam fabularum scriptorem, eodem tempore ambos uixisse affirmet. Et si contemporaneum fuit Hesiodus Homero, profectò palmam amisit diuinus ille poeta, idq; sine omni dubio affirmare ausim. Solent enim plerunq; secundum ipsum, ea quæ sunt deteriora, uictoriam obtinere.

Erithræ oppidū in Bœotia inter Megaram & Thebas.

ἡμέτερον ὥρεον.) Iam digreditur ad promissam doctrinam de ratione & occasione nauigandi, & inquit: Quando sol declinauerit post solstitium æstiuum per quinquaginta dies, & iam æstatis tempus feruidum, τὸ κατὰ τὸν ὥρεον, ὁ κατὰ τὸν ὥρεον ὥρεον, tempus anni laboriosum & operosum ad finem uerget, tum scias tempus nauigationis esse optimum & commodissimum, neque illo tempore periculum erit tuam nauim fractam

fractam iri, à fluctibus nimirum & uehementia flatuū,
neq; homines naufragia facient, nisi aliquid noui & in-
usitati acciderit in mari, aut Iuppiter, hoc est fatum, uen-
tis & elementis imperans, repugnauerit tuæ felicitati. Il-
lud igitur tempus obserua, tuamq; nauem solue eo tem-
pore: quia tum flatus uentorum sunt leues & temperati,
& mare tranquillum atq; innoxium. Sed reditum quo-
que matura, nec foris emanens usque ad uindemiam &
autumnum, ne obruaris pluuijs autumnalibus & Austri
flatibus.

μὴ τὰ ῥεῖρα.) illud was etsi longum sit, tamen corri-
pitur tanquam anceps syllaba. Desinit enim in partem
orationis.

λαῶν ἄριστος.) λαῶν ἄριστος, σὺν ῥίψαις, fregeris, Aeolicè.
Nam Aeoles, si fuerit post alpha uocalis aliqua, tum u
adijciunt: ut exempli gratia, ἀγὼ αὐτῶς, ἀὼς αὐτῶς : ἀάτλω,
siue damnum, siue inexplabilem significet, ἀάτλω, & si-
milis. Si uerò intercedat aliqua consonans, iam non am-
plius id accidet. In ijs uerò uerbis, in quibus consonantes
post uocalem ponuntur, geminantur aut ipsæ eademq;
consonantes, aut simpliciter consonantes. Ipsæ quidem, ut
in istis, ἴππῳ, αἶματι, ὕμνῳ, ὠπρῶν, & ὠπρῶν: simpli-
citer autem consonantes, ut ῥῶνῶν, ἴππῳ. Abijciunt au-
tem etiam literam γ ex ijs uerbis quæ desinunt in υξ, φά-
γῳ & φῆμῳ dicentes, et alia sexcēta. χροῖς per diph-
thongum scribunt, & αὐριτῶν & ἄδῳ & γερῶν di-
cunt, & σοῦαῖμα. Et per α scribitur illud λίτῳ & si-
milis uerba subiunctiui modi, & ῥάρα & similia, i-
tem infinitiui omnes, & alia sexcenta.

ἰσοίχθον.) ἰσινῶν τῶν γῆν, concutiens terram. Est enim aqua, causa terræmotuum.

ἐν τοῖς γὰρ τῆς.) Nam in mari & fato situs est finis tam bonus quàm malus nauigantibus.

ἀλλ' ἡ νιπιδός.) Ista, inquit, est tempestiua & felix nauigatio. Est autem etiam alia cum periculo coniuncta, mihi non grata, quæ fit uerno tempore, quando uidelicet in ficu tanta apparuerint folia, quantum est uestigium cornicis super terram incedentis. Hæc quidem nauigatio est ambigua, mihiq; displicet. Sed tamen etiam tunc temporis solent homines nauigare, qui sunt cupidi pecuniæ & lucri audiores. Quidam enim hominum pecunias æquiparant uitæ suæ. ἡγάδα, recens folium ficulnum. Per antiphrasin, τὸ ἀνὰ δαῦτον, καὶ μὴ ἐὰν εἰς τὸν λιμένα, quod non facile mouetur.

ἀμβλῆτος.) οὐκ ἰθάτης, mare peruium, ascensibile, aptum ad nauigandum.

αἰνυμι.) αἰνῶ, & per paragonem Atticam αἰνυμι.

ἀπακλῆς.) παράβολος καὶ ἐπιτεκνίδωτος ἐπαρχῶν, homo proiectæ audaciæ, temerarius, qui nulla ratione ad res dubias & incertas rapitur.

χαλεπῶς.) μόλις, δυσχερῶς, uix, difficulter.

καὶ τὰ.) καὶ ταῦτα, etiam ista, uernam nimirum nauigationem.

μὴ δ' ἐνὶ νηυσὶ.) Nauigaturus autem, ne imponas omnes tuas facultates nauibus ad mercaturam exercendam. Sed habita ratione inconstantiæ maris, tertiam partem tuorum bonorum impende negotiationi: alias uero duas partes domi relinquant. Est enim periculum ualde graue

grauē & horrendum, se committere fluctibus cum nauē onerata. Deinde inquit: Sed quid dico illud difficile & horrendum esse, quandoquidem etiam in continenti, si plaustrum aliquo pondere supra modum oneratur, & axis frangitur, tum graue importat periculum, eo quod ruina sua res omnes pessundet, & ad nihilum redigit. Modum igitur siue mensuram seruare in omnibus negotijs, & occasionem atque opportunitatem consentaneam. Nec est reprehendendus Hesiodus, quod nesciuerit rationem nauigandi docere, sed saltem de aestiua nauigatione docuerit. Ingenue nanque fassus est, se non habere expertum, quae sit nauigationis ratio, nec peritum esse rerum nauticarum.

ὁπῶν & αἱ γυνῆαι.) Tempestiue etiam matrimonium contrahas. Tempus autem conueniens nuptiarum dicit esse, in uiris quidem, quando neque multum triginta etatis annos excesserint, neque illis multum minores fuerint. In foemellis autem, ut sint annos natae quindecim: quod tempus poeta non adeo perspicue protulit. Atque ita quidem docuit Hesiodus, quando possint uiri res suas administrare laudabiliter, tanquam in statu perfecto, & quomodo non debeant procuratori liberorum ante tempus dare operam, ne destituti facultate rerum acquirendarum, tristem molestamq; etatem degant. Atque ita quidem docet Hesiodus. Sed mihi uidetur hac in re multum inesse periculi, ne dum uiri prouectioris etatis, ducunt foeminas multo iuniores, ipsi paulo post destituantur uiribus & conse-

consenscant, atque ita alij, non sibiipsis duxisse uxorem uideantur: fœminæ autem magis roborentur, & ad florem feruoremq; ætatis prouectæ, senium suis maritis concilient. Præcipit autem, ut qui uelit matrimonium contrahere, is ducat uirginem quindecim annos natam.

μὴ τεινύῃα.) Ne scripseris τεινύῃα, siue id Hesiodi, siue librariorum sit mendum: sed τελένῃα. Nam omne nomen, quod tria genera completitur sub una terminatione, est indeclinabile: ut τελένῃα, πρῶτον τε, & omnes numeri, quemadmodum & pronomina ἐγώ, σὺ, ἐγώ, & similia. Quibus placet inconcinna, & à meis uerbis aliena scribere, illi sanè scribant τελενόντων, & πρῶτονόντων, & ἑξῆςόντων, & ἑταίρων, si uelint.

τίττει.) παραπροσδοκῶντος χρίου, decimoquarto anno.

παρδοξίαν αἰ.) Iungas tibi uirginem matrimonio, ut adsuescat ad mores tuos, tibiq; fiat similis: quod frustra quis expectet ab alia, quæ iam habuit maritum, & peregrinis moribus est informata. Et uirginem quidem duces habitantem in uicina, cuius paternum & maternum genus tibi sit notum: ne forte ignotam ducens, cuius familiam non accuratè tenes, te possit pœnitere. Quo facto, risum excitabis tuis uicinis, qui conspecto tam aduerso euentu coniugij, gaudere solent. Neq; enim potest uiro aliquid contingere melius, gratius & exoptatius, quàm si nanciscatur probam uxorem: sicut ediuerso nihil deterius, molestius et acerbius, uxore improba, quæ luxui & delicijs

citiam. Quod si eum facti poenituerit, & cupiat redire in gratiā, ueniamq; deprecetur, tum ignoscet ei, ipsumq; recipies.

Ἀλλός τι ἀνὴρ.) Homo leuis & nullius precij, sit ἀλλοπρεπὶς ἀλλο, ab uno ad alium deficit, frequenter mutans amicos.

Σὺ δ' ἢ μὴ τι.) Tuam autem mentem nulla species indecoræ amicitiae coarguat: hoc est, ne redarguaris aut ἀφιλά, quasi sis omnium expertus amicorum: aut πολύφιλος, multos habens amicos: aut ὑβριστὴς τῶν ἀγαθῶν φίλων, iniurijs laceffens bonos amicos. Hæ sunt species amicitiae, & aliæ sexcentæ.

μηδὲ ποτ' ἐλομίνω πτωίλω.) Neq; alicui paupertatem, à fato attributam hominibus, exprobra. Paupertas uerò altera, quæ accidit ex nostra malitia & prodigalitate, reprehendi debet. Hoc igitur monet etiam Persen, & præterea, ne sit garrulus, suaq; lingua abutatur ad calumniandum alijs: neq; enim rem aliquam uel meliorem, uel perniciosiorem esse quàm linguam. Id quod etiam Pittacus Lesbicus innuebat, qui Amasidi Aegypto misit linguam sumptam ex uictima, tãquam rem & optimam & pessimã. Idem uerò etiam fecit Aesopus ille Phrygius.

ἢ ἢ λαλῶν.) Quod si garriendo contumelijs affeceris aliquem, plura & deteriora audies. Hoc autor ex Homero sumpsit, apud quem hic uersus legitur:

ὅτι ποτ' ἢ ἢ λαλῶν ἐπὶ, τοῖον ἢ ἢ λαλῶν ἐστί:

iliad.v.

Qualia quis dicit, responsa & talia habebit.

μὴ ἢ πολυφίλῳ δαίτῳ.) Adhortatur ipsum, ut sit cultor societatis, & non solum aut solitarius, & inquit: Ne sis
m morosus

morosus propter publicum & commune conuiuium, hoc est, propter collationem publicam & symposium, quæ etiam *κατάβουα* appellamus, quando communia conuiuia instituuntur, & pro sua parte quilibet confert aliquid. Postea inducit laudes publici conuiuii, & inquit, Ex tali societate non tantum concipitur plurimum uoluptatis & delectationis, sed etiam exigui sumptus fiunt.

μυδιστορ δὲ ἴδσ.) Hæc simpliciter intellecta sunt manifesta etiam omnino rudibus, quod oporteat puris & impollutis manibus sacra facere. Allegoricè uerò est quædam enigmatica adhortatio Pythagorea, quæ monet, ne alia consulamus, alia uerò faciamus. Dicit enim: Nunquam sub auroram, id est, primo rationis impetu, uinum (hoc est, consultationem) quod calefacit & temperat, liba & offer Ioui, nimirum rationi, illotis manibus, id est, actionibus illicitis & discrepantibus à norma rectè factorum, quæ est in mente tua. Et ut breuius id ipsum dicam, sicut antea feci, hoc dicit: Ne aliud mente cogites, & aliud facias, quemadmodum callidissimi quidam, *νεῖ κρυψινοὶ*, simulatores, & occultatores, facere consueuerunt.

μὴ δὲ ἄλλοις ἀβανάτοις.) Hæc pendent à communi uerbo supra posito, *καὶ ἀνὴρ ἀνίας χερσίν*. Sensus autem talis est: Neque intellectui contrariam exerce praxin, neque alijs animalibus potentijs, affectui, cupiditati, & reliquis. Hoc est: Ne sis simulator, nec præferas amorem aut odium, & tamen actionibus atque secundum rei ueritatem aliud uidearis sentire. Ita in alijs quoque similiter, ne uelis uideri diues, aut probus in quibusdam,

dam, opera uerò prorsus contraria facias.

ἔγδ' οὐ γὰρ κλύεσσι μ.) Neq; enim cum laude facies, neq; concordabis contraria cum contrarijs, imò potius uanus & leuis homo iudicaberis.

μὴ δ' αἰετ' ἀνέλεο τὴν ἀμύμην.) Verba ista sunt faciolia & nota etiam idiotis, de quibus Proclus prolixum facit sermonem. Continet autem hæc admonitio talem allegoriam: Dehortatur fratrem à manifesta & impudenti immodestia, item ab occulta conuersatione cum scortis, tum ab inconstanti & subito impetu libidinum: præterea adhortatur quoq; ne quid aliud indecori perpetret, quod cum honestate pugnat, etiamsi id sit uel minimum, uel etiam occulte fiat. Nam uir honestus & sanctitate uitæ conspicuus, etiamsi à nullo conspiciatur, tamen ueretur turpia committere. Hoc enim significat, cum dicit: *μυαῖς οὐ τῶν νύκτερ' ἔασι*, noctes sunt decorum. De pio autem & prudenti uiro dicit illud, *ἵς μὲν οὐκ ἐγέρῃ*, quòd sedendo urinam emittat, hoc est, firmas & non inconstantes ineat societates, nec cæco subitoq; impetu commisceat se cum alijs: sed unam habeat *παλλακίδα*, quam etiam *ἱταίαν* uocant, aut famulam. Hoc enim significat per parietem aulæ. Quemadmodum enim domus ex parietibus constat, ita serui & ancillæ, alijsq; mercenarij sunt dominorum munimenta. Atque ita sunt hæc intelligenda de mictu. Neq; enim Perses erat Persa, etiamsi quoad nomen esset Persa, ut urinam sedendo emitteret, consuetudine Persica. Quòd si quid obscure dixerimus, id parati sumus apertius declarare.

μὴ δ' αἰετ' ἀνέλεο.) Et ne aperte, & in conspectu ho-

minum urinam emitte, ὀμίχα, ὄρεα. hoc est: Ne conuerſeris
 & coniungaris nunc huic, nunc illi mulieri inconstan-
 ter, siue post conuersationem cum ipsis, siue moram fa-
 ciens. Hoc enim significat illud ἰσθδς. Nam qui stat, ὄρεε,
 ille neq; uadit, quod transitum & cursum significat: ne-
 que sedet, quod significat moram & constantiam: sed
 est reuera ambiguus, nec sedet, nec mouetur.

αὐτὰρ ἱπὺν καὶ δύν.) Et occulte & aperte. Neq; in uia
 mingas, hoc est, scortis commiscearis. Per uiam enim in-
 telligit id quod sit publicè: nā per illam multi transeunt.

μὲν ἡδὲ ἰδδς.) Et ne publicè quidem facias, nec etiam
 conuerſeris cū meretrice & pellice in diuerticulo paucis
 noto, idq; ὑποβάδου, hoc est, ἀγάρως καὶ μίσαντι δύν, incon-
 stanter, & transiliendo ab una ad aliam.

μὲν ἀπογυμνωδός.) neq; denudatus: hoc est, neq; al-
 liud quippiam indecori feceris impudenter.

μακάροισι τοῖς νύνδ' ἰάσι.) Beatus enim uir, siue bone
 stus & sapiens, sicut diximus, etiam si à nullo conspicias-
 tur, tamen ueretur committere turpia. Quid autem sit il-
 lud ἰδμδς, & alia, iam declarauimus.

ὀμίχην, ὄρεα, meiere: illud ο ante immutabilem μ a-
 spiratur: ut in his, ὀμορς, ὀμιλς, & reliquis. Præter-
 quam in uerbis ὀμιχῶ & ὀμίχην.

μὲν αἰδῶν γονὴν παλαγμίν.) Digreditur iam iteo-
 rum ad aliam parænesin. Postquam enim præcepit fra-
 tri, ne impudenter in publico faciat conuersationes, neq;
 hoc & illud, sed habeat unam aliquam dilectam famu-
 lam aut παλλακίδην: rursus ipsum adhortatur, ne etiam do-
 mestici ipsius illum uideant conuersantem cum muliere,
 sed

sed ut coram illis quoque habeat rationem honestatis & gravitatis. Nam sol significat id quod à multis uidetur, eo quod ille mundanum & omnibus commune est lumen: ista autem, quod à solis domesticis uidetur, eo quod uesta, lumen est particulare & domesticum. Ita se habent etiam ista. Nam si secundum Proclum, ἵστια τὸς ὀρχαῖς ἱμπλάσας παρίστανει, ἅλθ' ἂν τις βάλανας ἐν πλῶν ἀνδραγαθῶν ἐπαρτίψας, τῶν αὖ μιδίων ἀπὸ τῶν πνευματικῶν ἁλμασιρ ἀλσπνοστίων.

μὴδ' ἀπὸ δυσφύσεως.) Hinc digreditur ad aliam doctrinam, & docet, quando & sub quali affectu sit conuersandum cum uxore, dicens: Neque oportet liberis generandis operam dare tum temporis, quando à funere, sed quando ab hilarior conuiuio aut festo reuerteris. Plerumque enim liberi fiunt tales, quales parentes ipsorum fuerunt in congressu uxorum. Nam si ebrii fuerint, ebriosos generabunt: si sobrii & sicci, sobrios & siccos: si bilares & leti, letos & amabiles: si mœrore deiectionis, torpidos & luctui deditos.

δυσφύσει τάφῳ.) Rediēs aut à luctuosa sepultura mortuorum, aut ἀπὸ τάφῳ δυσφύσει, id est, epulis funeralibus, λιανοφύσει, contumeliosis, immodestis.

ἀθανάτων ἀπὸ δαΐδς.) Nudè intellectum significat, à festo aliquo solenni: allegoricè autem, à conuiuio indecoro, ἀπὸ τάφῳ ἢ συμποσίου ἀπειρίας, esse fugiendum congressum: ineundum uerò post conciliabula deorum, animalium uidelicet potentiarum, ubi locum habent prudentia, fortitudo, temperantia, & similes dii siue uirtutes.

μὴδ' ἐνὶ λεγωάνῳ.) Postquam admonuit fratrem, ut

fugiat congressum causa generationis liberorum ex temulentia reuertens, sed post habita consilia domum rediens: iam subiungit aliam adhortationem, præcipiens, ne committat adulterium cum uxoribus optimatum, sed abstineat à tam nefario scelere. Quemadmodum enim fontes sunt origo fluuiorum, ita eadem ratione illustres illæ feminae pariunt præpotentes & magnos uiros, quibus affluit copia auri aliarumq; rerum omnium. Sed nunc tales fontes plerumq; scatent urinis multifarijs.

μυδι τῶν ἀγῶν πῶλα μὲν.) Sed quid dico non committendum esse congressum cum feminis eiusmodi, immò etiam non decet animum adijcere ad ministrandum uiris principibus, nisi prius in amabili aqua pura, hoc est, consilio & rationibus optimis muniueris & laueris manus tuas, atq; talem tuarum actionum speciem effinxeris, ut possis amabilis & gratus coram principibus uideri. Nam si fortè tu sapientiæ donis excellis, ille uerò sit semibarbarus: aut tu uirtute sis præditus, ille uerò improbitatis plenus, aut econtrà, tum certè fac missam illam functionem, siue famulitium illud, tãquam inconueniens & noxium. Solet enim simile simili gaudere.

δὲ πῶλα μὲν Δία βῆ.) Nam qui transuerit fluuium, hoc est, alicui magno uiro se tradiderit in seruitutem, non prius purgatis manibus à malitia, hoc est, quando mores ipsius non consentiant cum moribus domini (nam diuersos mores existimabit ille esse malitiam) huic fatum indignatur, estq; ipsi contrariũ, & inuoluit ipsum ærumnis. Conflictabitur igitur cum malis & miserijs, & uidebit Scythas & barbaros, iisdem moribus cum domino præditos,

præditos, magis florere, feliciorēq; successum consequi, quam seipsum.

μὴ δὲ ἀπὸ πρὸς τοῖς.) Sententia est manifesta, & in quibus Proclus sermonem facit prolixum, tale est: Ne præcidas ungues festivo aliquo tempore: uel ut poeta loquitur, μὴ δὲ τὸν ξυρὸν ὀνυχῶν ἐν τῶν χαλκῶν καὶ σίδηρον δακτύλων ὃν πρὸς τοῖς χερσὶ ἀπότμημι, ne abscondas siccum unguem à uiridibus, hoc est, uitam habentibus digitis manus quintuplici ramo præditæ. Sensus autem allegoricus ita se habet: Quando, inquit, de magnis & necessarijs rebus habentur sermones inter sapientes, quos etiam deos appellat autor, quinque sensus quodammodo adhibe, eosq; ad illos sermones accommoda. Et ne ferro, hoc est, dura aliqua & imprudenti ratiocinatione unius de quinque sensibus, sicca, id est, inconuenientia absconde, à uiridibus, id est, ad rem pertinentibus: sed uideas, auscultes, odores, gustes & tangas: nec sis contentus, si auditus solus conueniat, & sit uiridis: sed considera quoque, num alij interea sensus sint sicci & inconuenientes. hoc est: Auertere totus ex toto animo, & perpende quam diligentissime & accuratissime ea quæ dicuntur.

μὴ δὲ πρὸς ὁμοχόλου.) Nunc, etiam Proclus saniorē mentem nactus, hoc ait esse συμβολικὸν παράγγελμα, id est, contineri sub his uerbis symbolum grauioris & reconditæ sententiæ, & sensum esse talem: Ne propria anteponas communibus, neq; partem pluris facias quam totum.

ἐπισύλλυμι.) Aut consultatione facta de rebus publicis

m +

sunt

sunt enim ualde graues & arduae. Aut ne deteriora anteponas melioribus: sunt enim deteriora, facilia & expeditiora. ἡ εἰσοχὴ, τὸ κρατὺς, lagena praecratere. Est enim εἰσοχόν, ἡ βίη, lagena, fidelia, aut τὸ ποτήριον, poculum. Sed κρατὺς, ὡς λίβας ὄρε, est tanquam lebes, & ponebatur olim in publicis conuiujs & festis, quemadmodum in priuatis epulis ἡ βίη & ἡ ἀντήρ.

μῦθε δέ μοι ποιῶν.) Sententia non est obscura, domum coeptam esse perficiendam, nec relinquendam inexcuscatam, ne forte cornice denunciante hyemem contristeris. Symbolicum autem tale hic continetur: Nullum opus imperfectum & incultum relinquis, ne quis μῦθε ποτὶ καὶ λίαν κρατύνῃς, curiosè obseruans reprehendenda & garrulus, resciscens carpat illud & insectetur.

μῦθε ἀπὸ χυλῶν πιδῶν.) Hoc quidem commune & uulgare praeceptum etiam tibi praescribo: Ne comedas de ollis illibatis, nec laues de aqua in ollis ad ignem positis, nondum libatis. hoc est: Nisi prius libaueris, ne tangas edulia in ollis contenta; neque laues te ipsum, nisi libaueris similiter. Et haec quidem ita se habent. Profundiore autem sensum talem continent: A tributarijs aut famulis tuis ne rapias inhumaniter & absque misericordia tributa & uectigalia, eaque deuores; sed modum obserua etiam erga illos, ut tibi bene precentur, & pro te uota faciant, si fueris moderatus, nec adeò iniquis oneribus ipsos presseris.

μῦθε λίβαναι.) ab aquis nimirum non sacrificatis. Hoc autem talem habet sensum: Praefecti quidem famulis & mercenarijs utuntur, ita ut ab illis, à quibus uictum accipiunt, uectigalia colligant: ab his uero, splendoris & pompae

pompæ gratia, stipentur & deducantur. Ita illos quidem, à quibus tributa accipiunt, appellat *χρῆσιμα*, ut *φίλωνας αὐτοῖς χρῆμα καὶ βρώματα*, quod ferant ipsis ollas & cibos. Hos autem, à quibus ornatum & pompam habent, *λυσίμ*, lauacrum nominauit, utpote qui ipsos stipando & deducendo exornant, honoratosq; reddunt. Breuiter, hoc uult dicere: Vide ne grauis et molestus appareas ijs quibus imperas, sed lenis & alacer, ex quibus & tributa accipis, & honorem, ut fias amabilis, acceptusq; omnibus. Hoc autem communiter omnibus dixit, etiamsi sermonem ad solum Persen dirigat. Neq; enim ille tantus erat dominus, qui tam grandem familiam & comitatum potuisset alere.

μὴ δὲ ἐν αἰνεσίῳι λαδίσαν.) Neq; super sepulchra colloques puerum duodecim annorum. Est enim irreligiosum. Sunt autem mortui, *αἰνεῖσι*, qui non mouentur. Aut hoc modo: Ne sinas puerum duodecim annorum *αἰνεῖταιν* καὶ *νυλῶνιδαν*, ociosi & quiescere: sed moue & impelle ipsum ad labores ordinatos: siquidem ociosi & immobiles usq; ad hanc ætatem, sunt inutiles & inualidi, delicijq; & mollicie tam diuturna diffluunt.

μὴ δὲ δουδανάμνον.) Puerum quidem duodecim annos natum præcepit, non esse relinquendum immobilem ad labores: natum uerò duodecim menses non laboribus (fieret enim stulte) sed gestationibus, incessibus, cunis, curribus, & id genus alijs lusibus monet agitandum esse, ne homo ignauus & segnis atq; immobilis efficiatur.

μὴ δὲ γυναικίῳ λαβῶν.) Sensus uerborum absolute intellectus est facilis, nec uulgo ignotus. *Συμβολικῶς* autem

boc dicit: Præcipio, ne uir sibi ipsi muliebrem pulchritudinem conciliet, fucando & detergendo, alijsq; pigmentis utendo, quibus mulieres utuntur. Quem quidem fucā, etiam *ἄρβον* appellat. Habet enim etiam hoc factū suam poenā et reprehensionem, quam nullū tempus extinguet.

μὴ δὲ ἰσχυροῖς.) Hoc quoq; non est obscuro, quod dicit: Neq; in sacrificijs deorum fortē, curiosē inspicias & carpas mysteria: aut, ne differas in sacrificijs de rebus turpibus, quæ fortē domi tuæ occultē acciderunt. Sensus autem profundior & allegoricus sic se habet: Ne diuulges & subsannes, aperta q; facias ea quæ audiisti occultata ab aliquo, qui tuo consilio uolebat uti. Deus enim aliquis, siue sapiens aliquis & prudens, etiam ob hoc factū in crimen uocatur: aut, fatum aliquod propter ista facta ab hominibus improbis & infidelibus poenam sumit.

μὴ δὲ ποτὶ τὴν πόρνην πόσιν μὴ.) Repetit priores admonitiones, & inquit: Ne committas adulterium cum uxoribus magnatum aut matribus eorundem, neq; conspurces excrementis fluuios, hoc est, ne aliquid turpe & obscenum perpetres *† τὰ χαλῖν μὴ γὰρ θάλασσά μιν.* *πρὸς τὸ τῶν πόσιν μὴ τῶν ποταμῶν,* ostium & exitus fluuiorum, ubi in mare illabuntur. Nunc autem intelligit uxores optimatum, cum potestate imperioq; uersantium, quibus illi pro fluuijs utuntur. ἀλλὰ nunc mundum intelligit.

ἡγεμόνας.) intelligit matres talium fluuiorum.

ἄλλ' ἰδέσθαι.) Epilogus præceptorum, quem his uerbis absoluit: ἴδου ἰδέ, ita agas & te geras: aut, ἴδου ἰδέσθαι ἑταίροισι, ita iubeo te agere. Imprimis autem uites & fugias malam famam.

φάμα γὰρ τι λανθάνει.) Nam mala fama facile & leui de Calumniare
caussa proclamatur & diuulgatur, & difficulter potest audacter, sem
supprimi, ne dilatetur, nec in uulgus sparsa unquam om- per aliquid
nino deleri. Fama enim quam multi predicauerint, non adhuc
perit, sed discurrit & constans durat. Proinde des ope-
ram, ne aliquid turpe committas, ne malam famam con-
sequaris.

IN HESIODI LIBRVM
TERTIVM ANNO-
tationes.

HΜαίλα δ' ἐκ δ' ἰόθεν.) Post doctrinam de
operibus, & alia praecepta de moribus infor-
mandis, nunc aggreditur separatim docere sum-
pta à Lunae motu dierum discrimina, & dicit, quæ ope-
ra expediat singulis diebus facere, & qui dies sint fausti
uel inauspicati, quamuis admodum confuse, & λανθάνου-
σως, præterea non habita ueritatis ratione, non secutus
magni illius Orphei distinctionem, qui modo institutus
& ordine conuenienti ac perspicue & uere hanc do-
ctrinam explicauit. Nam ille quidem sic dicit:

πρῶτα μὲν πρῶτῳ ἡμέρῃ φαίνεται ἄρης.
μὲν δ' ἄς τ' ἄλλῃ ἐπιτίλλεται, ἰσχυρὸν δ' ὄργον.
τὴν δ' παρ' ἐξανύσασα φύσιν δεικνύει ἀναφανέει.
αὐτὰρ ἔπειτα τρίτῃ ἡμέρῃ ἀπὸ πρῶτου ἐκλείπει,
πᾶσι δ' ἐπιχθονίοισι φύσιν πᾶσι αἰτὶν ἀλλῶν.
τὴν δ' αὖ ξομένην πολυφύγῃα λαμπάδα τάνη.

Hoc

Hoc est:

Prima dies mensis fert secum lumina Martis,
Mars cum mense oritur, uitato proinde labores.
Huic non dissimilis lux altera, quando bicornis
Emergit: sed tertia longè sole remoto
Prolificum robur cunctis crescentibus adfert.

Hinc quarto aucta die splendentem lampada pandit.
Et sic deinceps, quintam, sextam, septimam, usq; ad trigesimam ordine explicat. Noster autem à trigesima incipit, & uocat *ivvov*, ueterem: postea progreditur ad quartam, septimam, octauam, undecimam, duodecimam, decimam tertiam, decimam sextam, sextam, octauam, duodecimam, octauam, decimam, decimam quartam, uigesimam quartam, quartam, quintam, decimam septimam, quartam, decimam nonam, nonam, uigesimam secundam. Hos inquam dies ordine ita confuso enumerat.

ἡμῶν δ' ἐν δίδω.) Dies ex Ioue, hoc est, ex providentia & administratione diuina, aut ex motu corporum coelestium edoctos, φυλάσσω καὶ ἐπιτηδῶν λαλῶς καὶ λαίᾳ τὸ πρῶτον ὡς φράδι καὶ λίγῃ τοῖς δμῶσι, obseruans accurate & sicut decet, indices & demonstrares seruis, trigesimum diem mēsis lunaris esse optimum & perquàm fauoristum ad obseruandos labores, & distribuenda alimenta, quemadmodum populi ueritatem iudicantes ad hoc usq; tempus opinati sunt, nec malè & sine iudicio.

ἐν δίδω.) ἐν δίδε καὶ ἐργίμων μάθῃαι, ex Ioue, hoc est, prudentibus discet: aut ἐργῶν τῶν οὐρανῶν ἐν ἡρανῶν, καὶ τοῖς λοιποῖς ἀστέρας γίνωσκαι, inspecta luna in caelo, & cæteris astris cognosce.

τεσσαρά μωvς.) Sciendum, quod mensem lunarem intelligat. Propterea etiam illum unum & solum uocat, eumq; dierum facit triginta. Tot enim diebus ferè constat mensis lunaris. Nam alioquin præcisius loquendo luna diebus propè uigintinonem & dodrante totum zodiacum conficit. Et trigesimum quidem diem noster tanquam faustum commendat, quem Orpheus tamen inauspicatū uocat ad omnes labores, faustum autem solis donis accipiendis.

αἱ ἡμέραι ἑπτὰ.) Nam isti sunt dies à Ioue prudenti, id est, fato immutabile consilium habente, *ἡμέραι δὲ τρεῖς*, boni scilicet, nempe uetus, quartus et septimus, sacer dies. Siquidem septimo, inquit, Latona peperit Apollinē: hoc est, septimo die sol apparuit ortus ex chao. Malè autem dicit: nam quarto die emerfit et apparuit. Octauus item & nonus crescentis lunæ, sunt eximij dies ad peragendos labores, præterea undecimus & duodecimus ad tonduendas oues: hoc enim significat uerbum *κρίναι*. tum etiam ad faciendam messem. Bt autem duodecimus longè melior undecimo. Nam die duodecimo araneus texit suam telam, pendens in aëre, maxime diebus æstiuis, quando etiam formica ex spicis decerpit grana, eaq; in terram reponit.

Plinius: Formicæ operantur & noctu plena luna, eadem interlunio cessant.

ἡμέρα πρώτη μηνός, ἡμέρα τὸ ἴδιον. unde hoc loco aspiratur, eo quod non habet geminatum *ν*. Quando autem geminauerit literam *ν*, tum tenui spiritu scribitur, tanquam Aeolicum.

τῶν ἁπλῶν καὶ ἁπλῶν ἡμερῶν.) Fumos Procli harmonicos si uelis considerare, inspicias ipsius commentarium.

quædam

μῶδὸς ἀΐξεναι τοιο.) A primo die usq; ad decimum quartum diem cum dodrante, lunaris circulus incrementum sumit: postea usq; ad uigesimum nonum decrescit: trigésimo autem fit repente nullus, & rursus nouus procedit, faciens coitum cum Sole. Quia uerò Hesiodus non seruauit perspicuitatem & ordinem, sed modò hunc, modò illum diem assumpsit, ut ita quãdo octauum aut quartum nominat, non possit sciri quem intelligat (*ἐμμενέας enim* loquitur, nominans solum τὸ ἀΐξεναι μῶδὸς) ideo adiecit, ut intelligas primum octauum & primum nonum, non uerò secundum octauum aut secundum nonum, siue decimum octauum aut decimum nonum: siue tertium, scilicet uigesimum octauum et uigesimum nonum. Omnes enim hoc loco numeros à monade siue unitate usque ad decadem, tripliciter intelligit. Vnitatem primam uocat τὴν ἑνὴν: secundam unitatem, undecimum diem: tertiam, uigesimum primum. Binarium primum, secundum diem: secundum, duodecimum: tertium, uigesimum secundum. Ternarios tres, tertium, decimum tertium, uigesimum tertium. Quaternarium, decimum quartum, uigesimū quartum: & reliqua similiter, usq; ad denarium. Primus denarius, decimum: secundus, uigesimum: tertius, trigésimum. *Δύο*, per ο μιν γόν, estq; λόγum, quia desinit in partē orationis. Atticē etiam per ω scribitur.

μῶδὸς ἔξω ἀΐξεναι τοιο.) Octauum & nonum diem intelligit crescentis lunæ, hoc est, primum octauum & primum nonum: non autem secundum, qui esset decimus octauus aut decimus nonus: nec tertium, qui esset uigesimus octauus aut uigesimus nonus. Nam quatuor posteriores

riores numeri de deficiente luna, & non crescente possunt intelligi.

πάμπ.) proprie est ἡρώϊζαν ὃ πλίκαν, pectere aut texere: nunc autem νέγυρ τῶν προβάτων τὰ ὄρια, tondere lanus ouium.

τῇ γὰρ τοι νῦν.) Bonus est, inquit, duodecimus ad peragendos labores. Nam illo die, quando luna pleno orbe luget, aranea pendens in aëre solet ὑστεγῶν, telam texere: quando formica similiter die duodecimo aestiuo laborat in granis colligendis: tum quoq; mulier ad texendum telam se parans, prosperum successum sentiet in laboribus.

ἀγοισότῃ.) ἢ ἐν τῷ αἰέρι πηρόμενος, in aere pendens. Formatur autem hic rectus à genitiuo. ἀγοισότος namq; flectitur non tantum ἀγοισότῃ, sed etiam τῷ ἀγοισότῃ. Ab hoc igitur genitiuo ἀγοισότῃ, autor nomina tiuum illum finxit. ἀράχνης uocatur ipsum insectum, τὸ ὑφαντῆγόν, contexens telam: ἀράχνης autem, id quod contexuit.

ιδεῖς.) ἡμετέρος, peritus. Intelligit autem formicā, quæ est insectum peritum & cognoscens uentos & dies inauspicatos. In sabbato enim & trigesimo die mensis lunaris non laborat, & impendente hyberno tempore præcludit suus cauernas: æstate uero imminente reseat easdem & egreditur: præterea singula grana tritici in duo diuidens recondit, ne rursus in fruges exeant in terra: & post pluuiā profert madefacta semina, atq; siccet calore solis, ne putrescāt propter nimiam humiditatē: & alia eius modi infinita. Aut idem uocat ipsam, ὡς παρόμοιον τὴν ἑσπερίαν, in ἡ ἰδίῳ, q; sit operosa et multi laboris, à sudādo.

μενέ

μυῖς & ἰγαμῖς.) Luna autem plenior facta, caue ne decimotertio die sementem facias: id quod recte docet, & suam habet rationem. Neque enim idem est sementem facere, & plantas inferere. Nam sementis proiecta in terram, indiget primum irrigatione, postea succatione, quam ῥῥασις uocant, & ablactatione atque radice, & postremo germinatione: planta uero, cum sit quiddam perfectum, indiget tantum radicatione. Et hæc quidem hic noster præscribit. Orpheus autem ille Thracius in suo poemate de agricultura, non simpliciter hanc uel illam diem docet esse faustam aut etiam inauspicatam, sed iubet obseruari etiam alias configurationes lune cum signis coelestibus & reliquis stellis: quod admodum scite & consentaneè Astronomicis legibus ille præscripsit. Proclus uero ille sapiens, cum ignoraret talia, noluit tamen prudenter in istis amplecti silentium: sed cum nesciret aliquid aptè in medium asferre, non ueretur intempestiue loqui de harmonijs & arithmeticis proportionibus, de quibus nihil opus fuisset mentionem facere.

ἑξήκοντα & ἑπτά.) Secundus sextus, id est, decimus sextus, est ualde incommodus ad plantationem. Iterum Proclus de rebus naturalibus nugæ scribit. Dicit enim, quod lune lumen, eo quod sit tepidum, consita & plantata putrefaciat. Verumenimvero, ô Procle, si legisses Isocratem illum Rhetorem, qui docet bina tempora dicendi seruari debere, unum rebus tibi certò compertis atque exploratis, alterum dictu necessarijs, profectò non redarguereris, quod tam intempestiue tamque temere quidlibet effutias. Et nunc de decimosexto die mēsis lunaris affirmas, quod calefaciat,

calefaciat, putridaque reddat ea quæ plantantur, quo sermone sanè me excitas irritasq; ut hic fiam prolixior. Luna facultatē obtinet humidam usq; ad primam quadraturam, quo tempore non absimilis uidetur augmento infantium. Calidam uerò obtinet facultatē, dum percursu solis quadrato radio, toto orbe fulgere incipit. Tū enim quodāmodo suum statum consistentiamq; & florem uidetur consecuta esse. Deinde plus siccitatis acquirit ad alteram usq; quadraturam, ideoq; remissè sicca reputatur: accedit enim ad decrementum. Postremò senescit & mori uidetur, ideoq; frigida iudicatur, dum speciem suam amittit, & prorsus occultatur: quamuis paulo post iterum appareat, assumens lucem, & implēs orbem suum pristino lumine.

αὐτοπύρι & ἀγὰς.) Primum quidem sciendum breuiter, quod ea quæ Hesiodus hoc loco dicit de diebus, sint mera commenta, cum ueritate non congruentia. Seorsim autem & particulariter ista quæ dicit de genituris, minime cum re ipsa consentiunt. Nam sola Luna neq; prodest, neq; nocet, nisi hoc uel illo modo configuretur uel coniungatur cum alijs signis & stellis. Quæ hoc loco me oportet prætermittere, tanquam mathematica, prolixiori indigentia explicatione. Neq; enim, sicut Proclus, intempestiuè nostrum commentarium augere uolumus, neque Hesiodum multis uerbis reprehendere, uel ipsi contradicere: sed potius illū interpretari. Age igitur id quod superest adhuc, explicemus.

μυῖς & ὑδαῖνα.) Octauus uerò dies lunæ est benignus & faustus ad castrationes porcorum, τῶν κάρπων, domestica

domesticorum: & duodecimus ad castrandos mulos.

ἀνὰ δὲ τὴν μυῖαν.) Vigesiμū diem uocat magnum, quia continet duas partes unius mensis, hoc est, duas decadas, quas luna ad illum usq; diem iam absoluit, sola uero tertia decas adhuc restat usq; ad diem trigesiμum. Ob eandem causam autem etiam diem plurimum, ἡμῶν πλεονέχων, appellat, & inquit, Die uigesimo dandam esse operam gignendo filio πολυγίγνη καὶ σοφῷ, ingenioso, multarum rerum perito, & sapienti.

ἰδὼς δὲ ἀνδρῶν.) Est autem etiam decimus, commodus pro mare gignendo, & decimus quartus pro femella: quo die quoq; conducit oves, boues, canes & mulos cicurare, mansuefacere, & ad labores assuefacere, impositis super illa manibus.

πρὸς λαφύματα δὲ θυμῷ.) Caue autem, ne tradas te solitudinibus & tristibus atque anxijis cogitationibus quarto aut uigesimo quarto die. Sunt enim dies ἀπορίων καὶ μάταιων, admodum efficaces ad producendos rerum effectus: & qua ratione tum fueris affectus, ita ut plurimum tibi succedet.

ἢ δὲ Ἀμυνῶς.) Ne sollicitum habeas animum, inquit, die quarto: sed ducas uxorem & celebres nuptias, prius tamen inspecto augurio nuptijs celebrandis auspiciatissimo, utpote si conspiciatur duas cornices, non aliquam halcyonem, non fuscā ardeolam, non crecem siue ibidem, non solam turturem, nec hirundinem, sed ciconiam, pauonem, & illis faustas atq; auspicas uolucres, quae nihil mali faciunt.

πρὸς πέντε δὲ ἡμέρας.) Vita etiam quintum diem lucem

uarem

ἢ πρὸς αὐτὴν
inauspicata
nubentibus.

nam ad nuptias, quia grauis est et periculosus aut quia
 χαλπαὶ ἐν αὐτῇ καὶ ὄνεια, καὶ ἴστω οἱ γάμοι, graues sunt in
 ipso concubitus siue nuptiæ. Nam isto die dicit Furias ui-
 dere facta iuramenta, quæ peperit contentio, damnum
 periuris, id est, punire periuria, ex contentionibus in
 perniciem hominū orta. Hoc autem Hesiodus etiam sum-
 psit ex Melampode, quem alicubi dicere meminisse πέν-
 τη σιλήνη τις ἐπιόρκον ἡμόσας, τοσαῦτα δ' ἡμέραις τελευτᾷ
 Qui luna quinta periurium facit, isdem diebus moritur.
 Id quod uerum esse, cum faceret aliquando periculum,
 expertum se tradit idem author.

μῆραν δ' ἰδομάδα.) Decimo septimo die probat cōminu-
 tionem & uētilationem frugum, & sectionem lignorū.
 Quarto autem iubet cōpingere naues debiles et fragiles.

ἑνὰς δ' ὁ μῆραν.) Decimus nonus dies post meridiem,
 uesteram uersus, est bonus.

τεσσαράδα.) Vigésimum nonum diem ait à paucis ob-
 seruari, & iudicari esse bonum ad relinenda dolia, &
 alia quæ subiicit: paucis autem rursus placere quod sit bo-
 nus. Sed decimum quartum commendat sine controuersia
 ὡς πειρίαια, ad cados relinendos. Pauci uerò noues-
 runt, quod uigesimus primus sit commodus ad πειρίαια,
 mane præsertim, & non uesteri.

αἱ δ' ἡμέραι.) Concludens doctrinam de discrimi-
 ne dierum, iam summam & comprehensim inquit: Hi
 quidem dies hominibus sunt ualde utiles & auspiciati, re-
 liqui autem infasti & auersandi. Alius autem alius pro-
 bat diem. Id quod dicit, respiciens ad Orpheum, qui alios
 commendat: & ad Melampodem, qui item alios laudat.

Pauci autem nouerunt ueritatem. Dies enim quandoque
σωπυγῇ καὶ ὅττι μῆτις, concludit ad conatus nostros, & est
 mater: quandoq; uero *ἰναρτίσται, καὶ δὴν μὴ μῆτις*, ado-
 uersatur & uidetur nouercam agere.

τάμψον δὲ δαίμων τῇ καὶ ἑλπίδι.) Inculpatus est apud deos,
 Dij fauent ijs qui ista penitus sciens, agit & laborat secundum auguria
 qui natura re iam commemoratorū dierum, et fugit inauspicatos dies.
 & utuntur.

EIVSDEM TZETZIS EXPO- sitio in Scutum Hesiodi.

Argumentum Scuti.

Taphij facta expeditione ad boues Electryonis, in-
 teremerunt fratres Alcmena, conantes armenta à ui il-
 lorum defendere. Cum autem Amphitryo cum Alcmena
 coire uellet, non prius illum admisit, quam de fratricidis
 poenas sumeret. Quamobrem ipse eo profectus, Taphios
 interfecit. Eadem autem nocte cum Alcmena coeunt &
 Iupiter & Amphitryo: hic reuersus à praelio, Iupiter au-
 tem hominibus opitulatorem generare uolens. Illa itaq;
 ex Amphitryone quidem peperit Iphiclum, ex Ioue uero
 Herculem. Qui comitatus auriga Iolao proficiscitur ad-
 uersus Cygnum Martis filium, depradantem eos qui de-
 cimas ad Pytho ducebant. Munitus igitur scuto per Vul-
 canum facto, Trachinem abijt ad Ceycem: congressus au-
 tem cum Cygno, ipsum quidem interimit, Martem uero
 pro filio sup pugnanti in crure uulnerat, atq; ita uenit
 ad Ceycem. Brat autem Cygnus gener Ceych, ob filiam
 Themistonomen.

Aliter

Aliter: Taphij & Teleboæ adorti fratres Alcmenæ, ipsos interfecerunt. Ipsa autem præconio publico iussit denunciari, se illum accepturam in matrimonium, qui posset ulcisci eadem suorum fratrum. Peregrinans igitur hinc inde, tandem uenit Thebas, ubi seruebat eo tempore Amphitryo, qui pollicitus se id facturum, Alcmenam duxit in uxorem. Sed postmodum ille suæ uxoris patrem Electryonem interemit.

ὁ οἶν.) ὁ ἰσμία, ὁ θαυμαστὸς. Est autem illud οἶν per admirationem dictum, uel superflue positum.

ἄλυσεν.) ἔλθεν ἀπὸ τῆβων, uenit Thebas ad bellicosum Amphitryonem, denuncians ipsi suum connubium.

ἡ γὰρ γυναικῶν.) quæ genus mulierum superabat pulchritudine, qua præ cæteris omnibus fulgebat.

Ἡ γὰρ ἀπὸ λευκῶν.) Ex cuius capite & nigris palpebris, tale quid spirabat, siue talibus unguentis erat delibuta, qualis est anbelitus Veneris.

ὁ ἦ γὰρ οἶν.) Ipsa uerò ita, aut similiter, animo suo complectebatur & honorabat proprium maritum, sicut nulla unquam mulierum sui thori consortem honorauit.

ἀλλὰ μὲν οἶ.) Reuera quidem bonum patrem Alcmenæ robore suo interfecit Amphitryo, sed inuitè, cum ille nimis cupide prodiret ad contentionem propter boues. **Aliter:** Inuitus interfecit patrem & filios, in aduerso stantes agmine. Fraudatus autem Amphitryo à fratre Electryonis in propria possessione, interemit ipsum.

χρησάμενος & πρὸς βασι.) Iratus propter bona & possessiones, patriam reliquit.

ὡς δέ τις.) Thebas profugit ad Cadmaeos bellicosos,

αὐτὸς ὁ βασιλεὺς, id est, τὸς ἔχοντας μεγάλας ἀσπίδας, qui
ferunt magna scuta.

168 671.) Ibi habitavit cum uxore pudica, non congressus cum illa. Neque enim licebat ipsi, propter uxorem, quæ uotum fecerat, se non prius aliquem admissuram, quam essent ulii interfectores fratrum suorum, & combusti uici ipsorum.

λαορύτων μυαθύμων.) Nam cum illis praelio decer-
tans, interemit filios Electryonk, & ipsam quoq; Ele-
ctryonem, propter boues exorto certamine.

**Taphij cur
τελιβοαι
appellentur.**

αὐτῶν ταμίῳ.) τῶν ὁμῶν. Taphi enim, insulae hu-
ius nominis accolae, denominationem acceperunt ἐν τῇ
λεβείᾳ, à procul clamando. Sunt enim μυγᾶσθες, cla-
mofi. ὁ δὲ ἐπὶ ἀπίσταν πόρην τὰς βῆς, ἀπιδάυνοντες τῶν
αὐτῶν, quòd longè remouerunt boues, cum abigerent
ab hominibus.

τῶν ὧ' ἐπιστο.) Verebatur deorum iram: aut quòd in solitudine erat maxima, ut posset promissis satisfacere.

ὁ δὲ ἰδιότῃς δῆμις ἴσῃ.) id quod à Ioue, fato quodam deo
 destinatum & ordinatum fuit.

τῷ δ' ἄμα.) Hunc comitati sunt ad bellum Bæoti.

ὡς ἐάν τις πνέῃσι.) *Bellicosi, πνεύοντες.* Sicut illud,
 πνέοντες ἄχαι, *animos suspirantes Achæi, non oc-*
 cultantes faciem, sed in conspectu et ex aduerso pugnan-
 tes: aut qui animum habent maiorem armis.

λογοί.) *Homerus contrarium dixit. ὁ γὰρ σφι παλίν
ἐγίνετο φίλον αὐρ, statarium praeliū ipsis non fuit cordi.*

ἰσποῖτο.) ἀκολούθη, sequebantur. Præcedebat autem
illos Alcæi procerus filius, ipse Amphitryo, γαμεῖν, id
est abire.

Elabundus, ἔλαβον, elatus, inflatus.

παύει δ' αὖτόν.) Ille quidem hac animo cogitabat: sed aliud fuit Iouis consiliū, & alia uoluntas. Nam quum uideret hominum malitiam indies magis atq; magis augeri, habebat in animo ex Alcmena generare filium, qui posset de malis uindictam sumere, & tueri homines à damnis, & ipsos deos. Iuuantur enim homines sanctis moribus præditi, uno aliquo improbo inuistoq; ex societate ciuili exturbato atq; interempto.

ἰνύχι.) Ne Alcmena conflaret infamiam propter adulterium. Confectim autem occupauit Typhaonium, montem Boeotiae, sic dictum à Typhone, illi imposito. Ille hinc autem rursus ascendit ad summitatem Phicij, etiam montis Boeotiae, quā hanc denominationem accepit in Ἰσπρυγός, quā φῖνα appellant Boeoti. Aliter: Pbiciū est nomen montis in Pbrygia, ubi multa fulmina solent accidere. Hinc autem rursus in alium montem eiusdem nominis, Pbiciū.

αὐτῇ μὲν γὰρ νύκτι.) Illa autem nocte consiliū cepit, & congressus est cum Alcmena.

ἐν αὐτῇ.) Eadem nocte etiam coniunx ipsius accessit, ne postmodum aliqua adulterij suspicio adesse posset.

ἀνεμίχθη γένει.) Separatam prolem, illam quidem ex Ioue deo, hanc autem ex Amphitryone.

ἀπὸ τοῦ κυγνοῦ.) ἄπυς, ἄπυς, ἀπὸ τοῦ κυγνοῦ.

ὅτι καὶ λόντρον ἱερὸν.) Causa autem expeditionis illius aduersus Cygnū fuit ista, quod Cygnus decimas ad Pytho uehi solitas intercipiebat, habens per suū gium suū in Trachine apud regem Ceycem. Hercules

autem interfecto Cygno, etiam Martem, qui filium tueri conabatur, sauciavit in femore.

ῥαγασαίς.) ῥαγασαίς, ciuitas Thessaliae. Locus ita deo nominatus est, ὡρὰ τὸ ἐν αὐτῷ ἄργον ὡπλῆσαι, quòd ibi Argo naui sit compacta. Heraclides autem Ponticus in libro oraculorum, in Pagasis sub Trophonio, Apollinis sedem esse narrat.

ἡμιτ' ἀθανάτους.) Ille igitur Amphitryon, dicit, peccauit aduersus deos, quādo fugiens ex Tiryntho, Thebas uenit propter caedem Electrionis. Inuitus autem ipsum interfecit patrem Alcmenae, pater Herculis & Iphicli.

Ιόλαος.) filius Iphicli. Iphiclus autem filius Amphitryonis, & frater Herculis. Est igitur Iolans, patruelis Herculis.

τῷ μὲν ἐγγίνας.) scilicet, Iphicli, patris Iolai, quòd res linquens suam domum, discessit ad Eurystheum. Postea uerò ipsum poenituit facti, cum illius iniustitiam & improbitatem animaduerneret, alterius uerò econtra praeclaras actiones conspiceret.

ἀλιτὴρ μὲν οὐκ ἀνδρῶν.) Quòd esset ante tempus natus. Cum enim Iuno odisset Alcmenā propter communis mariti amorem, non permisit aliquādo nasci Herculem, sed Eurystheum, ut posset regno potiri. Nam Iupiter coram dijs iurauerat, dicens, eum qui hodie nascetur, fore dominum totius Asiae. Cum igitur iuramentum illud audiuisset Iuno factum à Ioue, retardauit Alcmenam ne citius pareret: Archippae autem relaxauit atq; accelerauit tempus pariendi. ideoq; elapsis septem mēfibus, Eurystheum partu protulit.

αὐτὸ ταύρου ἰσοίῃα.) nimirum propter sonitum fluctuum: mugiunt enim sicut tauri. ἢ ἵτι ταυροειδὲς ἰσιν, quòd Neptunus sit capite bouino, siue cornutus: aut quòd Neptuno in ciuitatibus Bæotiae, tauros soleant sacrificare, & præcipue in Onchesto, nemore Neptuno sacro. Ob eandem causam etiam fluij ταυροειδῶς appellantur. Quòd igitur uictimis taurorum coleretur Neptunus, idcirco ταύρα μὲν nuncupauerunt Bæotice.

φιλόπιδες γῆσιν.) πόλις & φίλος sunt idem. ἀτινα δὲ δύω καὶ περὶ φίλας δῆν, quæ sunt amicissima comeffationibus. Aliter: Nobis ut plurimum opera militie præstantiora & digniora sunt comeffationibus, sed comeffationes tamen iucundiores sunt prælijs.

ἀράονα ναυνοχάειν.) Arion nomē equi, quem nactus est postea Adrastus. Homerus:

ἐν ἔκκῳ μὴ λίπιδος ἀράονα διὰ λαύνοισ,

ἀδράστου ταχὺ ἵππον. Quod est:

Non si à tergo Arionem præstantem instigaueris,
Adraști celerem equum.

ὀρχαλκίη φαιός.) ὀρχαλκός, orichalcus, species materia sic uocata, quam aiunt hoc tempore non inueniri. Alij tamen dicunt, quòd sit confusio & mixtura ferri, quod nunc quoq; reperitur. Neq; enim præparatione aliqua ferrum fit album, natura rubescens.

αὐτοφθίγγου δὲ τῆς.) Moribundi αὐτοφθίγγου τῆς φθίγγος, obliuiscuntur uocis, hoc est, loquelæ. Fluebant & stillabant lachrymis luctum, hoc est, faciebant μύριδας, fluere lachrymis & lugere cognatos & domesticos interfectorum, eo quòd iacula essent uncta lethali phar-

maco: aut quia uulnerati, illico expirabant, & omnes cognati edebant lachrymas.

μυρφοῖς φλγύας.) Sagittæ erant alatæ pennis nigrae ac quila, φλγύς ἐν τῷ φλγύῃ ἢ λαμπρὸν ἄναι, à lucendo & inflammando. Alij φλγύας dicunt esse auem similem uulturi.

ἀδάμαντος ἐπὶ κροτάφοις.) ex adamante præparatam. Est enim adamas, lapis indomitus.

λύκαρ τιτάου.) Quidam gypsum intelligunt cum albo ouo. Supra gypsum autem, electrum erat & aurum.

ἐν μισῷ ὃ δράκοντι &.) Motum facit hoc loco personā, quod in medio ex adamante fuerit, qui non potest frangi.

φασγάν.) ἀρρήτῳ, ineffabilem, qui non possunt narrando explicari, propter horribilitatem. Hoc autem loco illud φασγάν non de terribilibus & inexplicabilibus intelligitur, sed de re stupenda, uisūq; mira.

μίας λέο.) Unus leo mortuus iacebat, & duo apri ac nimiam exhalantes.

τοὶ δ' ἐπὶ.) Illi autem cum uiderent iacentes, magis excitabantur ad pugnam. Pirithous profectus Thebas propter eadem cognati sui, ut illam expiaret, duxit secum uxorem Butati filiam. Cum igitur Lapithæ contumelijs afficerent Græcas mulieres, ambæ partes bellum excitauit. Dicit igitur, quod in illo scuto bellum Lapitharum & Centaurorum fuerit depictum.

ἀργύροι χρύσεια.) Argentei quidem erant homines depicti, sed uestimenta ipsorum aurea.

καὶ τὶ συνάινω.) Simul irruiebant, cum impetu concitati, tanquam uiui, & ita mutuis pugnis certabant commixti.

minis. Nam Lapithæ hastis se inuicem inessebant.

χρυσά φέρουσι.) Erat, inquit, ibi etiam Olympus & senatus. Circa senatum autem & certamen, utpote apud deos, erat magna felicitas, nimirum uarietas illa μεγαλόψυχος, magnanima.

παχύφθς κακοτέγος.) diffusi & humidi naturæ aut παραπάχ, ex toto teneri. Herodotus autem dicit αἰφθς. παχύφθς uero, propter humiditatem dixit, & facilitatem substantiæ, quæ sinit se elaborari.

ἰχθύσιον δ' ἀμφιβλυστον.) Recens est inuentum, usus retis, quod ἀμφιβλυστον Græcis est. Homerus enim hæc tantum nouit.

ἰππία πρὸς.) Glossatores intelligunt fugitiuum & exulem equitem, eo quod Acrisius auus Persei maternus, expulsi ipsi. Non. n. inducitur Perseus equo utens.

παῦν ἢ μισάφρυστον.) Extendens manum à tergo tenuit. Aliter: Portauit in uase aliquo capaci caput Gorgonis Perseus. uas autem illud posuit supra dorsum.

ἀμφὶ δὲ μιν κίβωσις.) κίβωσις aut πύρα, capsula aut perra, liboris uocatur, παρὰ τὸ ἐκὰ κῆδαι τίω βίσιον, quod ibi reponantur & iaceant alimenta: aut παρὰ τὸ κίαν, τὸ πορνίδαυ καὶ δρῶν, à uadendo & appellendo: aut ἀπὸ τὸ κίαν καὶ ἵνα βίσιον ἴχθυσιν, τῆς τριφύου, quod teneat cibum ad uiam.

ἑλκτο δ' αἰδὲ.) Tegebat autem ipsius caput nebula, hoc est, ἀσπασία, inuisibilitas. Id quod dedit ipsi Minerva, ne posset uideri à Medusa: aut ne ad mortem uideretur à Gorgonibus, & ita periret. Ita quidam per νύκτα intelligunt ἀσπασίαν.

αὐτὸς δὲ σπᾶνδύϊ.) ἰσπανδῶν, ἰσπαντε, festinabat, timuit. Videbatur enim quasi fugere Gorgonas. Illae namque persequabantur ipsum, cupientes comprehendere.

μίνα δ' αὖ χαράσσου.) Irati autem tāquam furore conciti, dentes suos in scuto imprimebant mordentes. Capilli namq; Gorgonum constabant ex serpentibus.

αὐδῶν δ' οἱ προβῶνς.) οἱ προβῶνται, οἱ προβῶνται, qui senectutem attigerunt.

οἱ δὲ μίμαρπιζον αὐτὰς τὸ γόργας.) αὐτὶ τῷ κατὰλαμβάνει, apprehendit. illud autem προβῶνς factum est ἀπὸ τῷ προβῶναι; unde similiter etiam οἱ προβῶνται.

λίμναις πυαῖαι.) αὐτὶ τῷ πυανῷ ἰσχυραμέναι κατὰ τὸν πρόσονον, αἷς παρασπαστικαῖς; hoc est, fusco colore erant depictae ad conspectum, terroris mouendi gratia.

ὥτ' ἀφ' αὐτοῖς.) Significat autem, postquam saturati essent, aut ad placitum & satietatem uenissent. Ex quo etiam illud ἀφ' αὐτοῖς ἰδωδῶς, hoc est, saturati cibo. ἀφ' αὐτοῖς igitur est idem quod ἰναφιδῶσαν.

λαοδὼν καὶ λάχισις.) Lachesis quidem inter ipsas erat minor quàm Clotho & Atropos, sed tamen senior & praestantior.

κατὰ πικρῶνα.) κατὰ πικρῶνα, ἐπίπικρον, consumpta labore, laboriosa. Adest enim ijs qui cruciantur.

χρυσᾶα δὲ μὴ ἄχην.) Erat etiam ibidem ciuitas, aureas habens portas septem. Incolae autem ciuitatis, alij quidem ludebant, alij autem super currum ponebant nauiclerem & adducebant marito.

ἠμυκτωρῶνα πῖτλα.) inflexos fructus demetebant. πῖτλα namque folia dicuntur. Intelligit autem inflexas spicas.

spicas. Aliter: Speciem pro specie hoc loco accepit. Cum enim deberet fructus dicere, nimirum *spicas*, nominavit folia.

ἡλλιδανόισι.) concavitatem spicarum intelligit.

ἐπιπλορ.) ἐπιπλορὴν δὲ τιτυνον ὑπὸ τῷ ἥλω, implebant aut extendebant super aream: hoc est, siccabant & exponebant ad arefaciendum.

ῥάμαξι.) Ecce minime quidem ῥάμανις sunt perticae aut arundines, quibus circumvolvuntur vites: masculine autem significant fossam aut palos ad bellicarum rerum administrationem. Dicuntur autem sic ὡὰρ τὸ ῥάμα, à fabricando.

ὥς τε ἑκατέρωθεν.) quis possit alterum ad alterum trahere. Qui manu trabunt se invicem, & pugnis certant.

ἵππῳ ἢ πλῆμναι.) πλῆμνα sunt ligna lecticae, axi inhaerentia, in quae pinguedinem saepe immittunt agricolae, ut eo celerius moveatur curvus.

ἀλλ' ἀνεῖται ἀχον ἀίθλον.) sed ἀθλον, hoc est, pugnam habebant inseparabilem, siue indissolubilem. Nemo autem vincebat, sed omnes prompto & alacri erant animo.

ὡὰρ ἂν ἰχθύες δονέσσοι.) Postquam dixit, pisces letitia exultasse, subiungit iam, rem visum fuisse miram etiam ipsi Ioui, cuius consilio scutum fuit fabricatum.

χαίρειν λυγγῶς γυνῶ.) Lyngeus fuit rex Argi. Hic enim genuit Abantem, qui Acrisiū, qui Danaēn, quae Perseum, qui Alcæum, qui Alectryonem & Amphitryonem. Amphitryonis autem filij fuerunt Hercules & Iphiclus, Iphicli vero Iolaus. Genus enim philosophis videtur etiam esse unum & commune, sicut Hercules, & Antiochus,

& Lynceus.

Generis de-
finicio tradi-
ta à Porphy-
rio.

⊗ *Lyngus*, ⊗ *Cecrops*. Siquidem idem à Porphyrio definitur esse ἡ τινῶν ἰχθύων πρὸς ἑμ τι καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀθροίσις, hoc est, aliquorū quodammodo se habentium ad unum aliquid et ad se inuicem collectio. Siue, ut Boetius uertit, Genus dicitur quorūdam ad se inuicem et ad aliquem quodammodo se habentiū collectio. Argiui dicebantur filij Lyngei, tanquā unius alicuius, ex quo trahunt originem: sicut Heraclidæ, Cecropidæ, ⊗ alij.

δόρυ, ⊗ δόρυ. Doros enim sic flectunt, τὸ δόρυ, ⊗ δόρυ: τὸ βίλος, ⊗ βίλος. Nam illud, uertit in δόρυ. ⊗ δόρυ. Primum quidē, inquit, sauciato, sed postea modū cuestigio recedas. Neq; enim tibi fato destinatum est, ut uel equos ipsius capias, uel ipsum interficias.

νικῶν ἀθάνατοis χερσίν. ⊗ Opportunè attribuit Mineruæ, quod uictoriā suis immortalibus manibus teneat. δόρυ, autē, is qui bene potest uti fraxino, hoc est, hasta.

ἰάδω ἀπ' ἀπ' ἑρπιδόν. ⊗ Homerus quidem de Serpentine morituro, opportunè facit cruentas guttas delabi. Hic autem idem fingit Hercule uincente.

ἰάδω ⊗ χαυλιδόν. ⊗ Epitheton, quale est παρχαυλιδόν. Hic autem χαυλιδόντα uocat, ἰπὶ πικραλασμίνας ἔχει φωνῆς τὰς ἰδόντας, quod manifestè apertos habeat dentes. Aut ἰάδω ἰναλλαγόν, mutatione εἰν λ facta, ut sit χαράσσων τὰς ἰδόντας καὶ τραχύνων, exasperans dentes.

ἰδὲ ἀναισθήτω. ⊗ Tempus pugnae indicat. ἰδὲ ἀναισθήτω, in astu maximo, tempore astatis feruida, quādo corpora edūtur et consumūtur sudorib; παρὰ τὸ ἰδόν, ὁ δὲ ἰδόν, ab euocando sudore. Ita Homer. quoq; loquitur, ἰδὲ ἀναισθήτω.

πυγὶ γλῶχισ. ⊗ αἰ γυνίκα τὸ γάχον, flexus spicae. periphrastice

phrastice autem spicam significat. Hic uerò manifestè folia milij intelligit. Ad recreationem terræ milium seminant, idq; in æstate, quando uivæ incipiunt maturefcere.

αἰσῖνι & αἰδῶρ.) αἰσῖνις propriè ἰ ναιάνας. Nunc autē hominem adultæ ætatis intelligit, nimirū τὸν αἰδῶρα, prouectū ad uirilem ætatem. Sunt autem septem secundum Astronomos hominis ætates. ἑρῖς & , infans, à natiuitate usq; ad quartum annum: respondet autem Lunæ. Ποῖτα παιδίον, puer, usq; ad decimum annum, & respōdet Mercurio. μίραξ, adolescens, à 10 anno usq; ad 18, & respondet Veneri. Α' 19 autem anno usq; ad 37, ναιάνας, iuuenis, respondens Soli. Α' 38 anno usq; ad 52, αἰδῶρ, respondens Marti. Α' 53 usq; ad 64, πρὸβύτης, senex, respondens Ioui. γέρων deniq; decrepitus, à 64 usque ad ultimum uitæ terminum, & respondet tum frigido Saturno.

αὐτὸς δ' ἀπαλλήσεται ἄλλῃ.) Ipse autem, inquit, iaculator aliò recesserit, ignorans locum ubi præda decidit. Vultures autem continuò nouerunt.

ἰδ' ἑρῶντι χαλκὸν.) Seleucus scribit χαλκὸς, ut sit de bæsta dictum. Neq; enim scutum erat factum ex ferro.

τὼς γὰρ μιν ἀπέλλαν.) Sic enim iussit Apollo, postquam inspexisset uictimas sibi oblatas.

ἐγχεὼς ἱερὸν.) extendens manum, αὐτὶ τὸ ἀφ' αὐτοῦ, obsecrè: ut ostendat, quòd etiam sepulchra iniustorum corumpantur & occultentur.

αἰαυρὸς, fluiuius Thessaliæ. Vocant autem etiam αἰαυρὸς, τὸς χαμάρρῃς, torrentes.

Finis Scholiorum in Scutum
Hesiodi.

IN HESIODVM
EXPOSITIO IN THEOGO-
niam Hesiodi.

Poema de origine deorum, naturalem rerum
explicationem continet.

AMusis faciemus initium explicationis, siquidem illæ sunt præfides rationis nostræ. Heliconias autem tanquam Bæotus appellauit ipsas. Est enim Helicon mons Bæotia. Quia igitur Bæoti pro imperitis & idiotis haberentur, dixit Hesiodus ἑλικωνιάδων, uolens ostendere, quod etiam ipsi sint participes alicuius prudentiæ, & quod Musæ ubiq; adsint, ubi expetuntur.

αὐτ' ἑλικῶν &.) quæ Musæ (nimirum ratio & sapientia) Heliconis montem tenent; hoc est, montem Heliconem accolunt, ἡλικωνιάδων. Intellectiue autem significat, Musas in capite sedem suam habere, ibiq; circa mentem puram & impollutam exerceri. Et circum Heliconem et circum aram saltant. In eodem nanque monte sunt fons & ara. Equi autem fons dicitur, quod sit productus ex ungula Pegasi, hoc modo. Cùm Argis aliquando sitiret Belleropho, Pegasus pede terram concutiens, produxit aquam, quam postea fontem equi appellarunt: alij uerò πηγῆσαν ex monte. ἰσαδία autem, αὐτὸς δὲ, μελαίνουδρον, florulētum, qui habet aquam nigram & profundam: ἰον enim est species floris. Aut τὸν ἰον περικραγμένον, αὐτὸς δὲ, uiolis circumseptum, floridum. Aut διωγὺν ἡγὲρ λευκὸν, pellucidum & limpidum. Oportet enim eos qui studijs operam nauant, pellucidum & purum habere intellectum: nec solum intellectum, sed etiam corpus. ideoq;

ideoq; subiungit: *καὶ τὴ λοιστὴ μὲν αὖ χρὸς καλὸν, πῶς δὲ παλαιοὶ ἐρχόμενοι*: hoc est, ablutæ pulchro corpore, teneris pedibus choreas ducunt. Pugnant autem hæc, ἀπαλοῖσι τῷ ὑποπόδιον. Forte enim atq; durum, lento τῷ molli opponitur. Aut fortè sic erit exponendum, quòd pedes quidem habuerint teneros, fortiter autem τῷ duriter saltauerint: aut certè ὑπόμινως, hoc est, ἐνταμίνως, scitè choreas duxerint.

ὁρῶντος.) Cum uellet exprimere eius potentiam, dixit hoc loco τὸ ὁρῶντος, hoc est ipsum Iouem. In Helicone autem fuit ara Iouis Heliconij.

τὴν γὰρ χρὸν.) τὴν γὰρ, τὰ ἀπαλὰ, tenera, κατὰ ποιητικόν, per communionem literæ τ ad θ, ut sit quasi δὴ γὰρ. τὰ γὰρ ἀπαλὰ, δερματῖα, mollia namq; sunt calida: τὰ ὅσκληρα, δερματῖα καὶ ἀτὴν γὰρ, dura uerò sunt frigida. τὸρμασις autem fluuius est, situs ad radices Heliconis: τῷ δαμαῖς, fluuius in Helicone Bœotia, ab Holmio, filio Sisyphi.

ὄσαν ἰᾶσαι.) Cantilenam canentes uadunt per totam noctem. ὄσαν, diuinam uocem, τῷ diuinum uaticinium, sicut etiam apud Homerum: ὃ ὄσαν ἀνέσας ἐν δῖος. Est etiam Ossa etiam mons Thessalia.

χρυσίοις ποδίκοις.) Calceamentis, aut διὰ τὸ πρὸς τῷ πόδι εἶναι, quòd terram contingāt: aut παρὰ τὸ τοῖς ποσὶν εἰσάδω τὰ πρὸς τὰς πόδας ἀλῆμνα, quòd pedibus aligent τῷ innectant ea quæ ipsis circumuoluuntur. Coniunxit autem poeta eos qui cognatione se inuicem attingunt.

καὶ δὲ μὲν αἰδοίω.) dignam, uenerandam, aut sicut μὲν λυδὸν πυρ, incensuum ignem, dicimus τὸ μαρτυρῶν, exci-

cantem: ita quoq; αἰδοῖν, τὴν αἰδῶς τοῖς προνίμοις αὐτῶν
 θρόνοις ἵσαν, uenerandam à prudētibus propter pudorē.

ἰλικοβίφαρον.) À parte, ἰλικοβιδῶ, τρογγύλα ἢ περιφ-
 γῆ καὶ ἀσκηλασμελῆς τὰ βλεφαρὰ ἔχουσα, hoc est, ro-
 tundas, in orbem circumactas, & reflexas habētē pal-
 pebras, ducta metaphora in τῶν τῆς ἀμύλης ἰλίαν, ab
 inflexione uitis.

ἔβην τι χρυσόφικρον.) formosam, à corona muliebri
 ornamento, ex auro & lapidibus præparato.

διώνυμ.) non intelligit matrem Veneris, sed unam ex
 Oceani, hoc est Titanis, filiabus. Sciendum autem, quòd
 sint plures Veneres, quarum unam antiquissimam con-
 iunxit cum Themide.

αἰὺν πότ' ἱσίοδον.) De seipso loquitur tanquam de a-
 lio. Est autem antiquus mos, sicut apud Homerum de A-
 chille: ἦ πότ' ἀχιλλεύς πότ'. Hesiodum dicit, τὸν δντιλῶ,
 tenui præditum sorte.

ἰλικοβίος ἐπὶ ἱαδίοις.) Musæ collocantur in summo
 culmine Heliconis, sicut deæ: ipse uerò sub monte, sicut
 homo.

ἀγροῦλοι δέ.) οἱ ἐν ἀγρῷ αὐτοῖς μένουσι, qui pernoctant
 in campis.

γαστήρ σίον.) σίον, hoc est, circa solum uentrem oc-
 cupati, & tantum ea quæ pertinent ad uentrem, cogitan-
 tes. Apollonius quidem Rhodius ait, deficere et hiare pri-
 mum uersum. Verum non deficit, sed ita debet intelligi
 Pastores rustici sunt mala probra, & tantum uentres.

Musarum
 uerba.

Nos uerò uirtute præditæ sumus non parua, & non sicut
 aliqui dicunt, ea quæ dicimus, sunt falsa omnia: scimus
 namq;

namq; etiam uera dicere. Hoc autē fingit poeta, ut se quodammodo pręparet ad sequentem narrationem, uolens ostendere, se illa à Musis accepisse, quę de origine deorum dicturus est.

ἰδμεν δ' ὦ τ' ἰδιώμεθα.) hoc est, nullis utentes figmentis, nec errorem aliquem committentes. Scribitur etiam ab alijs hoc loco, ἀλωδία γυρυσσάδω, αὐτὶ τῇ ἀπῶν. Inde est nomen γῦρως, ἢ διωδία, conuersatio. Ex eo autem fit γῦρξ, & conuersione literę γ in η, ἡγῦρξ, pręco, qui denunciat aliquid.

ἀρτίπια.) αἱ ἀπερτισμένα καὶ τέλεια καὶ ὕγι᾽ ἀγαθὰ, quę dicunt conuenientia, perfecta, & commoda. Aut certè ἀρτίπια, αἱ ἀρτίσις ἱεροὶ χρέμετα, articulatè loquentes.

ἡμὶ μὴ σὺν ἄλφειον.) Nimirum quia Helicon abundat lauris, idcirco fingit Musas ex illa materia sibi porrexisse sceptrum. Alias autem hæc de Apolline dicuntur, quę sibi Hesiodus hoc loco tribuit. Aut dicuntur hæc, quòd laurus faciat ad entusiasmos. Vnde Lycophron: ἀα-φουράγῃ φοίβας ἐν λαμῶν ἵπα. poemata uerò post expirationem deorum contexuntur. Aut certè, quòd sicut laurus semper floreat, ita sermones scripti perpetuum florem retineant.

τάτ' ἰασιμέλα.) Demonstrat, poesin esse similem quodammodo diuinationi. Sed magis uati hæc conueniunt quàm poetę: neq; enim futura potest poeta prædicere.

οἷός δ' αὐτάς.) Ipsas uerò decantare primò & postremò, quod est, semper. Sed tu, ὦ Hesiode, cessa ab anti-quis sermonibus, cessa affectare ornatum, cessa insolētia proferre

proferre uerba. Illud autem τῶν ad seipsum dicit κατὰ ἀρχαῖσιν, antiquè: pro, tu Hesiode, Doricè.

ἀλλὰ τί μοι ταῦτα.) Tanquam intempestiuum uidetur ipsi colloquium, quod cœpit habere, Musas uidelicet hæc & alia dona sibi impertiuisse. Infert igitur: Quid at tinet talibus uerbis uti, tanquam cum quercubus aut petris? quid opus est priscorum more loqui? Est enim poësis, μυθολογία ἰσινῆα ἀληθεία, fabulatio quædam similis ueritati, utens narratione aliqua ueteri.

φωνῇ ἑμπερῶσαι, ὁμῶς ἄρυσαι, simul celebrantes: aut τῇ φωνῇ συμφωνῶσαι, ὁμῶς τῇ φωνῇ λίσσασαι, uoce concinentes. αἰεῶνσαι autem, quod est dicentes, ὑμνῶσαι, celebrantes hymnis.

γυλᾷ δὲ τι δώματα παρὸς.) A floribus quibusdam suauissimis gaudent Iouis domicilia. Aut τὸ γυλᾷ, pro διασχεῖται ὅ φωνῆς σκιδναμένως, resonant à uoce dispersa, ἔχῃ καὶ γυλᾷ τὰ δώματα, sonant & rident. θῶν autem, pro θῶν, Doricè. Omnem namq; uocem Hesiodus θῶν appellat.

λαλῶσιν αὐτὲς ἑῶνα.) Honorabile genus deorum uoce celebrant & decantant, quos ab exordio genuit terra & cœlum, atq; eos qui ex illis producti sunt. Intelligit autem Titanes.

δοῦτερον αὐτὲς ἑῶνα.) A Ioue iterum incipientes & desinenres tanquam deo, propter uictoriam.

τὰς ἐν περὶν.) περὶα, mons est Macedonia, in quo nata sunt Musæ, protensus usq; in Thraciam.

ἑρὼν & τίς τε τῷ θέν ἐκ' ἀποτάτης κερυφῆς.) Saturnus genuit paululum à summo uertice. Deficit autem hoc, οὐρανὸς

Ἰσὺν τὸν Μυρίαμ. Hæc Musæ genuit Memoria Ioui com-
mixta, aut pinguißimi feracißimiq; loci Eleutheris præ-
ses: & cum hysdem etiam obliuionem, respirationem &
quietem à curis & sollicitudinibus tristibus. Ἰσὺς δὲ au-
tem rex fuit regionis, & mons sic dictus à nomine he-
rois: filius Apollinis, & Eibusæ, Neptuni filiæ. Inde Ἰσὺς
δὲ nomen quoq; est ciuitatis Bœotia. Ex hoc autem lau-
dem conciliat regioni, quòd natæ quidem sunt in Pic-
ria, sed mater ipsarum fuit Memoria, nomen mulieris.
Vbi, inquit, Memoria honoratur. Sic dicit, quòd ibi Bac-
chus à furore cessauerit & sit liberatus.

Ἄπο μνησύνῃσι.) Oportet enim scriptorem habere men-
tem & memoriam, ut possit orationē generare: ita quo-
que eundem opus est in lectione attentum esse.

ἰσὺς γὰρ οἱ ὕνῃς.) Dubitatio, quomodo Hercules u-
na nocte quinquaginta impleuit puellas, easq; parere fe-
cit quinquaginta unum liberos, prima gemellos parieno-
te: Ioui autem nouem diebus opus fuit? Solutio: Quòd ne-
cesse habuit uersari cum Memoria ad conceptum Musæ-
rum, sciens quòd amor erga Musas & uoluptas, serò &
lentè impleatur: propterea solido est usus numero. Vnde
etiam nouem natæ sunt Musæ. Nihil enim decet Musis.
Cum autem dicit ὕνῃς, subintelligit locum sacrum, ne
existimetur fuisse adulterium.

ἀλλ' ὅτι ἀπ' ἰνῶτος.) Subdistinctionem hoc loco fe-
cit temporis, & incipit consequenter à genere, hoc est,
ab anno, procedens postea ad singula & speciem. Dies
enim horis constant, diebus uerò menses, ex mensibus de-
nique conficiuntur & complentur anni.

ὁμοφρονέας.) ὁμοία αὐτῇ φρονέουσιν, similia sibi cogitant
 tes: aut τὸ αὐτὸ φρονέοντας καὶ μὴ ἰσχυρίζεσθαι ἀλλήλους, id
 dem cogitantes, nec sibi inuicem controuersantes. Aliter:
 Non quemadmodum Amphion & Zethus, qui iisdem
 quidem parentibus orti, diuersis tamen studijs dediti e-
 rant: uerum concordem uitæ rationem amplexæ sunt, ut
 nulla alteri aduersaretur. Aut quod demonstrat, scienti-
 as & disciplinas sibi inuicem opem ferre, multaq; com-
 munia habere. illud νύμφας autem longum fécit Doricé.

μίλλαιτα,.) μίλλαι, ἢ φροντίδι ὄντι, curæ est. illud autem
 ἀνάδεια sic intelligendum: Musas habere animum sine cu-
 ris, eo quod studijs dediti debeant esse ἀφροντίστοι, καὶ ἀ-
 λωνται, curarum & tristitiæ uacui.

τυτθὲρ ἀπ' ἀκροτάτης.) ἐν ἑβελίῳ est. Quas in Pieria
 peperit paululum ab Olympo. Pieria namq; nō multum
 distat ab Olympo.

παρὰ δ' αὐτῶν χάριτες.) hoc est, circum Musas adsunt
 Aliter: Dicunt enim, quod in Helicone sit templum Gra-
 tiarum, Himeri & Musarum. Himerus autem est Cupi-
 do. Conuenienter uero Himerus & Gratiæ cohabitant
 Musis. Nam sine gratia & cupiditate nihil ualent dona
 Musarum. Aut quod poeta bonus non solum est πολὺς
 μάθος καὶ δυνατός, eruditus & potens, ἀλλὰ καὶ ἐπιχα-
 ρὲς καὶ πωμύλος, sed etiam graciosus & facetus, sicut Eu-
 ripides inquit. καὶ μὴ παυσάμεν τῆς μέσσης τὰς χάρι-
 τας συνκαμύνειν, Non cessarem Musis coniungere Gra-
 tias. Quod autem subiungit ἐν ταχίαις, intelligatur hoc
 modo, quod in conuiujs omnia sint musica, hoc est, hilas-
 riter & decenter peragantur.

νόμος καὶ ἄβια κινδύα.) Narrantes iusta & iniusta sta-
tuta hominum. νόμος uocat politias, cœtus, accusationes,
mictuum rationes.

καὶ ἄβια κινδύα.) ἄβια uero, τὰ ὄπρα, opera. Legum
enim aliæ sunt naturales, aliæ diuinæ, aliæ humanæ.
Si uero leges ut sapiens amaueris, habebis earum intel-
lectum.

αὶ τὸν ἱσάμ.) Annotauit hæc Aristophanes. Nunc
iſta ad aſcenſum accommodat, qui eſt ad olympum.
Prior enim ſermo fuit de choreis, quas ducunt circum
montem.

ὁμοθυμαδὸν ὁπατὸς.) Conſenſus namq; orationis, uolue-
ptatem parit, & facit illum qui conſtanti oratione uti-
tur, admirandum & celebrem, ſi præterea prudens
fuerit.

προσδοκίμων πατὴρ εἰς ἱερ.) προσδοκίμων αὐτῶν πρὸς τὸν
ἱερῶν πατέρα, proficiſcentibus ipsis ad ſuum patrem.
Oportuiſſet autem dicere: σφῶν προσδοκίμων αὐτῶν πρὸς
τὸν ἱδιὸν πατέρα, ὃς ἐν ὕδασι βασιλεύει.

ἀθανάτοις δίνταξιν.) Bene autem dijs, hoc eſt, ſin-
gulis ipſorum, ſuum diſtribuit honorem, omnia redi-
gens in certum ordinem, eaque corrigens, quæ prius e-
rant conſuſa, atque ita ſingulis ſuum attribuit princi-
patum.

ταῦτ' ἄρα μῦθος ἄνθρωπος.) A' narratio genere oratio-
nis tranſtulit ſermonem ad perſonam μιμητικῆς, quem-
admodum etiam Homerus idem ſolet facere, ut in illos
ὅς ἐ γέγονε ἄνθρωπος πάλαι πολλῶν καὶ ἰδῶς.

Ἐννία θυγατρίσις.) Sunt autem Muſarum inuenta iſta:

Clio inuenit Rhetoricam, Buterpe Auleticā, Thalia Comœdiam, Melpomene Tragœdiā, Terpsichore citharœdiam, Erato poësin, Polymnia Geometriam, Vrania Astronomiam, Calliope uersus. Quam etiam præstantissimam omnium dixit, eo quod oratio superat omnem scientiam, ideoq; poetica est præstantior. Aristarchus τὸ πρῶτον φησὶ τῶν ποιητῶν, ὅτι τὴν καλλιοπείαν, antiquissimum, intellexit: ut ita sit dubium, utrum honore aut tempore Calliopen præstantissimam nominare possimus. Quidam uero honoratissimam dicunt.

αἱ μὲν ἀδελφαὶ αὖτε.) non omnes comitatur, sed tantum aduersus, reuerendos. Hoc autem non pendet ex priori intellectu, sed ab alio principio.

αἱ τὸν ἴσασιν.) προσέειπε. pro, intellectui meo accessit cognitio, cum nimirum laboribus me traderem, ut fierem sapiens.

ὁ υἱός.) Hoc nomen non attribuitur hominibus, sed angelis: propterea etiam νόες, intelligentiæ appellantur, quod rerum futurarum cognitionem habeant. De homine autem dicitur τὸ νοησὶν ἴσθαι, & τὸ ἀγγέλλειν, quamuis pauci ἀγγέλλουσαν possideant.

γὰρ ὁ μὲν οὖν τὸν ἰσίδωσι.) pro, ὁ μὲν οὖν διασσεύσει, benignis aspicient oculis, quemcunque sciuerint fore regem. Inde illud apud Callimachum: μῶσαι γὰρ ἴσασιν ἴδον ἱμῶναι πᾶσι δαὲ μίσηται εἰς ἐν ἀπὸ τοῦ φάσιν: hoc est, Quoscunque Musæ aspexerint oculis, illorum natorum amici non canescunt.

ἡ γὰρ.) ὁ ἴσθαι, ros, proprie. Nunc autem metaphoricè mel. γλυκύτης autem intelligit dulcedinem & mollitiem sermonum.

τέρψαν

ἄντι τῷ βασιλεὺς ἐχέουσιν.) Nam reges propterea sunt ἐχέουσιν, prudentes, & sic appellantur, quod dum subditi propter ignorantiam iustitiæ læduntur, ipsi correctis illorum iniurijs ac damnis, ad meliorem partem facta reducunt, non imperiose, sed παρανυκτικῶς, adhortatorie, nimirum non pœnis, sed blandis uerbis. Hoc enim est illud, quod subiungit in textu: μαλακοῖς παραφάσιμι. Aliter: Persuadendo distribuunt iustitiam. Faciunt enim uicissitudinem factorum, ut ij seruentur, qui sunt iniurijs affecti: is uerò qui damnum intulit, retundatur, non punitiōe, sed blandis admonitionibus.

μὴ ῥοπα.) ἀντι τῷ μὴ ἀβλήσιμα ἐς τὸ βέλτιον, reducibilia ad meliorem euentum.

ῥοχέμενον & ἀνὰ ἄντ.) non necessitate, sed amore regis, qui est blandus & iustus erga eos qui iudicantur, non arrogantem se exhibens ijs qui eum accedunt.

ἀνὰ ἄντ.) alij scribunt ἀνὰ ἀγῶνα, ἀντι τῷ ἀνὰ τὸ ἀθροισμα, in conuentum. Tria autem significat τὸ ἄντ. 1. αὐτὸ τὸ χωρίον, ipsum locum. 2. τὴν ἐν αὐτῷ ὄχλον, hominum multitudinem in ipsa contentam. 3. τὸ ξυαμφοτέρων, utrunq; simul. Vnde etiam πάλιν appellationem accepit, διὰ μὴ τὸ γυνίαν ἔχειν, ἀλλ' εἶναι περιφερῆ, quod nō habeat angulum, sed sit rotunda. Alij uerò ἐν τῷ ἀθροισμαίτε, ἄντ εἰν dicunt. Sicut Homerus, τοῦ ἀγύρε, pro ἐν ἀγῶνι.

Illud uerò, διὸν ὡς ἰλάσονται, intelligatur ὡς διὸν αὐτὸν τιμῶσι, sicut deum ipsum bonorant, propter mansuetudinem ipsius uenerabilem.

εἰς τὴν μυσάων.) Talis forma orationis ἀνθυποφορὰ appellatur, Latinis exceptio. ἀνθυποφέρει γὰρ ἰαυτῷ ὁ ὁσίος &c.

obiectionem soluit ipse Hesiodus. Talis, inquit, rex est ex Musis. Postquam dixit reges amari à Musis, subiunxit etiam eosdem à Ioue amari. Noui enim, inquit, quòd ab Apolline & Musis cantores & cytharista amantur, à Ioue autem reges. Sed illum ait felicissimum esse regem, quem post Iouem etiam Musæ amore prosequuntur. Alio-
ter: Assumit hoc propter obiectionem. Ex Musis namq; non est genus regium, sed ex Ioue. Musæ uerò solam largiuntur eloquentiam.

ἀδδεις ἀνδρῶν.) Hic Mathematicè docet, & inquit, quòd ex Symphonia astrorum, & bono concursu solis, fiant homines sapientes & musici, quemadmodum etiam ex Mercurio: ex Ioue autem, reges.

ἡ γὰρ τις γὰρ ὡς ἔστιν ἰχθυῶν.) Hic ostendit efficaciam Musicæ, cum dicit ὡς ἔστιν ἰχθυῶν, mederi ipsam animo recenter afflictò & exacerbato. Recens dolor alioquin non facile sedari potest.

ἄψατος ἡ γὰρ ἀλγία.) Exiccat enim tristitia, unde etiam insomnes facit.

ἐλπίς ἡ γὰρ ἀλγία.) laudes & præclara facta, quæ gloriam merentur.

τὰ δὲ ἀγαθὰ τῶν θεῶν.) dona dearum, id est Musica, statim conuertit tristitiam.

ἡ δὲ τις ἡ γὰρ ἀλγία.) τῶν ἐλπίδων, afflictionum. Oratio enim reprimit dolorem.

ἀπαρτὶς δὲ ὡς τὰ πρῶτα.) interrogat musas, quomodo possit accuratè concinnare opus de origine deorum.

ὡς τὸ ἄρσεν & δάσκατος.) ἄρσεν & est propriè prouentus annuus. Nunc autem ἄρσεν, cælum appellat, & terram
etc.

atq; mare. Quæ, ut dicit, hoc modo secesserunt singula in suum locum, diuisione omnium facta conuenienti.

ὁ ἀρχὴς τοῦ κόσμου.) Tria primùm prodierunt in lucem; Chaos, Terra, & Amor cœlestis, qui etiam deus est. Nam ille alter Amor, filius Veneris, iunior est hoc, de quo nunc loquitur. Ex aqua autem prodierunt elementa: Terra quidem κατὰ συστοίαν, per contractionem; Aer κατὰ ἀνάστοίαν, per distractionem. Tenuissima uero pars aeris generauit ignem. Mare ortum est κατὰ ἐκκυστοίαν, per exuctionem. Montes deniq; κατὰ ἐξπατισμόν τι γῆς, per relegationem siue eiectionem terræ. Scire autem oportet, quod Hesiodus hoc loco incipiat præmium Theogoniæ, postquam encomium Musarum recensuit: quam rationē etiam alij secuti sunt, qui de Theogonia scripserunt. Et fortasse Hesiodus quoque imitatus est antiquiores.

ἡ τέχνη καὶ ὁ κόσμος ὁμογενεῖς.) Ars & mundus eundem habent opificem, uidelicet deum. Sunt autem principia uniuersitatis, Materia, principium & elementa. Quæ quidem synonyma esse, multi opinantur, & quiddam unum. Qui uerò differre affirmant, illi principium generi simile faciunt, materiam autem pro specie essentialiter accipiunt. Aliqui etiam materiam differre dicunt. Et notitiam quidem materiæ, habere rationem ad artificem: substantiæ uerò cognitionem, esse æqualem homini manum iniicienti. Materia quidem est ἄσ, substantia uerò est ipsa informatio æris. Ita forma mouens artificem, qui facit statuam, materia est aliqua ἀνοήτῃς, ἀοργημένης, infecta, informis, Quam deus assumens,

assumens, uestiuit illam quadam specie. Neq; enim aliam aliquam formam intuendo materiæ applicauit deus rerum opifex, sed illam ipsam informem, ἀπλαστον καὶ ἀδιάκτιστον materiam, per se figurauit & signauit, non assumens aliunde notitiam, quemadmodum statuaris, quem forma alicuius hominis mouet ad faciendam statuam. Ac Pherecydes quidem Syrus, & Tbales Milesius, principium omnium rerum, aquam esse contendunt, nixi auctoritate Hesiodi, qui idem affirmat.

χάος.) κατὰ τὸ χᾶδαι, hoc est, à fundendo, χάος dicitur. Plato uocat πάνδημον φύσιν, naturam omnium ca pacem. Oportet enim locum aliquem supponi, qui ingredientia in ipsum comprehendat. Quidam igitur dicunt, chaos dici κατὰ τὸ χᾶδαι, ὅστις χᾶδαι, hoc est fundi: alij uerò κατὰ τὸ χαλᾶν, ὅστις χαλᾶν, à capiendo. Est igitur chaos, ὅστις τὰ στοιχεῖα διάκειται καὶ διακρίνεται, hoc est secessus & separatio elementorum. Hanc uerò quidam aquam esse dicunt, alij uerò aërem, nimirum confusum, qui est inter cælum & terram.

γῆα δ' ἀνύστατον.) Terram ait ex chao esse productam. Zeno uerò ille Stoicus, humiditatis sedimentum uocat terram, καὶ τὸ ὑγρὸν ὑποστάδμυ γῆν. Vnde inferens non approbat hos uersus. Sciendum uerò, quòd notitiam dicat materiæ ad artificem: substantiæ uerò, ad id quod fit. Quemadmodū enim artifex forma mouetur, ut statuam faciat: ita & mundus, materia est quædam informis, quam deus assumpsit, tanquam statuaris.

πάντων ἰδὲ καὶ ἰδρυμα,) Plato in Phædone, terram dicit esse ἀπάντων ἰδὲ καὶ ἰδρυμα, omnium rerum sedem & fundamen-

damentū. ἀβανάτων autem subiunxit, ut ostenderet, quod olim dij cum pijs hominibus conuersabantur.

ταρταρά τ' ὑπόγῃα.) Quæ tendunt usq; ad extremi-
tates terræ. Dicit autem aerem, qui ambit terram, & om-
ne id quod est circa ipsam. Id quod uerisimile uidetur,
attenuatam uidelicet humiditatem diffundi & euapora-
ri. Manet uerò tamdiu turbata, donec acceperit Solem,
cuius radijs illustrata & calefacta, extenditur, quemad-
modum ignis ab ignescente ferro. Tartara autem dixit
ἀπὸ τῆς ταράτῃς, à turbando. ὑπόγῃα uerò, σκοτεινὰ,
tenebrosa.

ἄρ' ἄρ' &.) Aeolicum est hoc ἄρ' &. Aliqui intelligunt
ignem. Est enim cupiditas, inflammatio quædam. Aut
sic, quia ignis labefaciat uim genitalem in animante, id
circo ipsum, Amorem esse finxit: idq; conuenienter, quia
cum lampadibus pingitur, aut quia ex caliditate nascitur.
Aliter: Postquā tria elementa enumerauit, iam quar-
tum commemorat, ignem uidelicet, quem scitè Amorem
uocat. Solet enim coagmentare, copulare & unire. Ita
sanè pictores non exprimunt Amores absque igne. λυσι-
μυλὺς autem, ἡ λύω τὰς φροντίδας, soluens curas. Neque
enim hic commixtionem & cupiditatem intelligit τῶν
λύσας τὰ μέλη, quæ soluit membra, sed uoluptatem, &
temperaturam elementorum. Spacium nanq; aeris, si sit
temperatum, soluit curas & sollicitudinem. Amorem ue-
rò nominat ignem, quod omnium rerum sit temperamen-
tum. Quemadmodum enim Amor unit ea quæ distant, ita
etiam sol temperat uniuersa. Homerus hunc, Vulca-
num appellat.

ἡ χάρις.

in χάρις.) Rectè omnino. Aer enim ante emersum solis & astrorum, fuit tenebrosus. Chaos igitur generavit erebum & noctem. Tenebrae nanque comitantur noctem, cum non possint illustrari à reliquis stellis. Alio-
ter: Quidam uero aquam aiunt chaos esse ex coelesti aqua, illamq; distributam esse sicut aerem tenebrosum. Aut certe nox ex ambobus illis apparuit, quam statim in duo diuidit corpora.

νυκτὸς δ' αὖτ' αἰθέρις τι.) Noctu enim uidemus aerem ornatum stellis & luna. Et rursus, nisi cedat nox, non apparebit dies.

γῆα δὲ τοι πρῶτον μὴν.) Terra est centrum. Cum igitur centrum sit caussa sphaera, idcirco terra generat coelum. Sed Crates dubitat. Nam si coelum sit par terrae, quomodo potest operire terram? Dixit igitur terram esse ἴσον, hoc est, ἰμοιον, similem, quoad figuram, nimirum rotundam.

ἔργον δ' ἐγγύθεν ἵνα μιν.) Terram uocat punctum, à quo tanquam per circinum sit productum coelum. Neque enim primò est circumferentia, & postea punctum; sed punctum praecedit, & postea ambitus circuli depingitur. ἱναύλας autem uocat ἱναυλαστέα, ἱνδαυλαστέα, lustra, domicilia.

πρῶτον ἄτορ φιλότις.) Poeta hic Oceanum à mari distinguit. Oceanus, inquit, praebens terrae qualitatem, δὲ τὴν ποιότητά τῃ γῇ παρήχων. Prodierunt igitur primum montes & mare.

Titanes un-
de dicti.

ἁίον τι.) Aeoles literam α pro π ponunt. ἁίον igitur dicunt τὴν ποιότητά, Zeno uero Titans ait φρονι-
τίμους

τίμῃ nominari, διὰ τὸ μὴ διατάττειν διαπαντός τὰ
 ὅλα τὰ στοιχεῖα, à non disponendo uniuersi mundi ele-
 menta. βασιλεὺς, τὸ βασιλικὸν καὶ ὑγιμενικόν, regium &
 gubernatiuum. ὑπερίστων, τὴν ὑπὲρ τῆς γῆς κίνησιν τῶ
 πᾶντος, motum uniuersi supra terram. ἱαπιδόντες autem,
 ἀπὸ τῆς ἵναι, à mittendo. Siquidem omnia quæ dimittun-
 tur, deorsum cadunt, qualem naturam Iapctum nomi-
 nauit. Iſti autem, ut Arceſilauſ inquit, Titanes uocantur
 & Titanides. Allegoricè autem interpretantur, Cœlum
 quidem esse τὴν περὶ τῆς γῆς διάκρισιν, ſepa-
 rationem: ὑπερίστων autem cœlum, τὸν ὑπεράνω ὁμῶν ἵστω-
 τε, quòd supra nos moueatur. ἱαπιδόντες, τὴν κίνησιν αὐτῶ,
 motionem cœli, παρὰ τὸ ἵδαι καὶ περιόιδαι, à uadendo.
 Cœlum enim perpetuò mouetur.

βίβω τι.) παρὰ τὸ θεωρεῖν τὰ παρόντα, quòd contem-
 pletur præſentia: aut παρὰ τὸ τρέχειν, à currendo: aut
 τὴν δίωκιν τῶ πᾶντος, τὴν ἀμειψιότητα, ſitum uniuersi im-
 mutabilem.

ῥέει τι.) ῥέει ſecundum Chryſippum, ὃ ὁ ὄμβρων χέ-
 ρις, ſcaturigo ex pluuijs. Eſt autem terra, ῥῖα ὁ φθαρτι-
 κός, corruptibilis Rheia, eò quòd in ipſam diſſoluuntur,
 & quòd omnes qui ſunt in ipſa, diſſuunt. μεταμορφώ-
 τιν ἐπιμονὴν καὶ διαπλάσιω τῶν ζώων, perdurationem
 conformationis animalium.

φειδῶ.) puriſſimam partem aeris, ideoq; etiam χρυ-
 σοειδέος appellat, aurea corona inſignem. Aurum e-
 nim puritate excellit.

τηδὺν τ' ὄρεα τανύη.) nutricem, aut mare nauigabile,
 quod nutrit propter lucrum ex nauigatione acquiſitum.

τὸς ὃ μὴ ἀπόται[ε].) Saturnum, separationem elementorum, quæ facta est à se inuicem distinctis certo ordine elementis. Aut χρόνον, τὸν χρόνον, ut per Saturnum tempus intelligatur, quòd alia quidē occultat tempus, alia uerò manifestat: aut quòd latenter & occulte præterit.

θαλλερὸν δ' ἔχθρι τοῦα.) Aristarchus reprehendit hoc loco poetam, quòd non bene cælum, cum sit uetus, θαλλερὸν, id est, floridum & iuuenile appellauerit. Sed fortasse eadem ratione cælum iuuenile appellauit, quia πῦρ μαλλερὸν, ignem feruidum appellamus, τὸ μαλαγινόν, exiccantem, & χλωρὸν δὲ, τὸ χλωρὸν ποιδί, hoc est metum pallidum, quòd pallidos faciat. Ita quoq; θαλλὸς ἱερὰς, cælum floridum, δ θαλλοποιὸς τῷ βίῳ, quòd facit florere ea quæ uiuunt. Beneficio namq; imbrium & aquarum cælestium florent omnia & grædescunt, adeoq; quicquid est in mundo, id ex cælo augetur. Vnde Menander inquit ὁρᾷ μὲν ἱμβρῶν γαῖα, Amat terra imbrēs.

ἔχθρι autem est ambiguum, quomodo debeat explicari. Dubitatur enim, utrum dicat, cælum odio habuisse Saturnum, propterea quòd natos suos interfecerit: an uerò, Saturnum odio habuisse cælum, quòd cælestia sint perpetua, & nullo æuo corrumpantur.

γένεσι δ' αὖ κύκλωπας.) τὰς ἑννεκλίσ δωάμας, potentias orbiculata serie coniunctas. Helanicus autem opinatur, Cyclopes dici à Cyclope filio Cæli, ubi tamē non loquitur de ijs quos Homerus recenset. Sunt enim tria genera Cyclopum. 1. Cyclopes qui construxerunt muros Mycenarum. 2. qui habitauerunt cum Polyphemo. 3. ipsi dij. Aliter: Zeno per Cyclopes physica interpretatione intellexit

intellexit circulares reuolutiones, illarumq; ait hæc esse nomina, Brontem & Asteropem. Argen autem esse *ἄργυρον* *ἀστὴρ*, fulmen, quod raptim emicat. Appellanti autem filios cœli, eò quòd omnes istæ passionēs circa cœlum fiunt. Porro Aristophanes ille Comicus in his rerum naturalium causis illudit Socratem. Inquit enim: Quando aquæ in magna copia sursum feruntur, ibiq; pendent, tum fit stridor propter imbrē: quòd si grauius in se mutuo deciderint, tum fit eruptio. Argen autem vocat *ἄσπερον*, *πῦρ* *ἰσχυρὸν* *ἰσχυρὸν*, illam uehementem inflammationem. Aliter: Tempore namq; aliquo fiunt orbiculares reuolutiones ignis ex aere. Aliter: Quando mundus cœpit in formam redigi, natæ sunt tenebræ, eaq; ab alijs rebus separata.

ὦ δὲ τοι.) Crates pro hoc uersu alium supponit, nempe hunc: *ὦ δὲ ἀθάνατοι θνητοὶ τεῖσιν αὐδύσδεσσι*. hoc est: Hi uerò ex immortalibus mortales nutriti sunt gloriosi. Quomodo enim ipsos djs similes esse affirmat, & in catalogo Leucopidarum ab Apolline interfectos fingit? Aut quòd non omnes ij qui sunt ex djs nati, immortales nascuntur, quemadmodum inquit Hesiodus in sequentibus, Geryonem Chrysaoris filium mortalem fuisse. Fuit autem Chrysaor, Medusæ filius. Quomodo autem etiam ipsa Medusa interficitur ab Hercule, & Cerberus canis, natus ex stirpe immortalium? Aut quòd dicat pulchritudine & magnitudine illos fuisse djs similes. *ἡμῶν τε καὶ ἐσθλῶν τῶν θεῶν*.) pro iis. Est autem diacresis circumflexi, quem diuidit in acutum & grauem.

ἡμῶν τε καὶ ἐσθλῶν.) Per parallelum, æque potentes intelligit.

Et molitiones in operibus ipsorum erant, hoc est, *δυναμίαι. πολλὰ γὰρ ἐν ἔργῳ*, facultates multae & excogitationes: quod est, ualebant peritia & solertia ad facienda opera. Sunt enim artifices inter deos, qui animae dominantur.

οὐκ ἔστιν ὁνομαστέον, ἐν ἰσοματοῖ.) hoc est, quos nemo potest nominare. Adducit tamen ipsorum nomina. Et *ἰσότηρ* quidem primum appellat, uim mouendi, *παρὰ δὲ ἰσότηρ*, à uerberando. *βελάρων* autem, *τὴν ἰσχυρὴν*, ualidum. *Γυγεν*, *τὴν δυνάμιν*, facultatem. Sunt autem isti nihil aliud quàm uenti è nubibus prouenientes. Sunt & omnes *ἀπὸ πτερύγων*, rapaces: propterea quoq; *ἑκατόγχοι* et appellat, hoc est, centum manibus praeditos, quod essent robusti. Sic Homerus Briareum uocat *ἑκατόγχοι* propter eandem causam.

ὅσοι γὰρ υἱοὶ.) Quotquot enim ex filiis caeli & terrae fuerunt uehementissimi, illi sunt odio habiti à bonis filiis, hoc est, à fratribus & à parente.

ὃς ἀρχῆς.) Scilicet apparuerunt arbores, animantia & alia. Et rursus regnantibus tenebris, occultata sunt, confusaq; sunt omnia, neq; lumen apparuit.

καὶ ὅτε ἀνιχνεύσας αὐτοὺς.) Quia non fit manifestum id quod odio habemus, sed fit & mouetur in tempore.

ταρπείην.) Seleucum *ἐχρύπην* scribit. Neq; enim angustia premebatur siue coarctabatur, inquit, sed propter occultatos à caelo omnes filios macebat. Aliter *τυρπείην*, *ἐσφραγισμένην*, coarctata, anxia reddita, quemadmodum illud dicitur, *καὶ ὅτε ὡς νεκρῶν*, lesus à mortuis, quod multi fructus sint causa praeliorum. Aliter

liter: Nihil aliud dicit, quàm quòd spiritus ex coarctatione emittuntur, terra coarctata. Aliud uerò, pro-
sopopœia est.

αἴψα ἢ πολλοὶ ἀδάμαστοι.) λαοὺς, albi. Aut quòd multi
fructus sint caussæ pugarum. δειπᾶν nunc uocat, tem-
pus messis.

παύεις ἐμοὶ καὶ πρὸς ἀταδάλυ.) Detrahit nomen
ipforum. ἀταδάλυ autem, νεφάρη, ἀπὸ τῆ ἀταε
δάλλυ, qui floret damnis. Aut quia ἀταδάλυ ipsum uo-
cando, magis illos mouit ad iram. Neq; enim patri iusto
inieciissent manum.

ἀνέκα.) ἀνέκα, uanâ, illegitima, mala.

ἄρτι μιν.) Quia tempus latenter aduenit, ideo dixit
illud, ἐνύστα.

ἔλατ' ἢ νύκτ' ἐπάρει.) Opus cœli rursus uult discernere
re. Sic enim cœlum fuit purum & serenum.

ἰδὲ ἐκ λόχοιο.) Aristonicus legit λοχίω, sicut θυρίω.
Pro λόχῳ enim ille λόχιῳ usurpat. cùm autem dicit He-
siodus ἐξήϊσθ', exprimit & quodammodo ob oculos po-
nit formam abscidentis.

φίλῃ δ' ἀπομέδω.) μέδω dicit in τῷ ᾧ γονῆς ἀρχῇ,
à parte genituræ principali. Illa namque membra abo-
scidit, quæ sunt uasa seminis præcipua. μέδω autem di-
cuntur, aut ἀπὸ τῷ μέσῳ τινὰ εἶναι τὰ μέσων ὀφθαλμῶν με-
σῶν, quòd sint media inter crura: aut ἀπὸ τῷ μέδω, τὸ βου-
λόμαι, meditor, cogito. Homines enim βουλευταί, consi-
liarij, atq; adeò omnes, ab illis oriuntur.

ἔπειτα.) quia illi qui metunt, retrorsum proj-
ciunt ea quæ demessuerunt: potest uerò τὸ ἔπειτα

etiam intelligi pro $\mu\iota\sigma\alpha\tau\acute{\alpha}\chi\omega\tau\alpha$, postmodum: ut sit, post abscissionem illum reiecit patris genitalia.

$\pi\acute{\alpha}\tau\epsilon\varsigma\ \delta'\ \iota\delta\iota\phi\acute{\alpha}\tau\omicron$.) Terra suscepit guttas, eo quod nullum semen haberet. Per uices enim semina in Gracia spangebantur.

$\gamma\acute{\alpha}\nu\alpha\tau\omicron\ \delta'\ \iota\epsilon\upsilon\upsilon\tau\epsilon\ \tau\iota$.) Ex genituali uidelicet sanguine disperso natæ sunt Brinnyes & Gigantes. $\gamma\iota\gamma\alpha\tau\epsilon$ s uerò dicuntur $\epsilon\iota\ \gamma\gamma\gamma\alpha\varsigma\ \epsilon\iota\ \alpha\omicron\kappa\acute{\alpha}\varsigma$, impij, terra geniti. Omnes siquidem sunt $\gamma\gamma\gamma\alpha\varsigma$, sed $\gamma\iota\gamma\alpha\tau\epsilon$ s $\alpha\omicron\kappa\acute{\alpha}\varsigma$ soli hoc nomine appellantur. Homines uerò illos appellat, qui sunt iusti. Aliter: $\iota\epsilon\upsilon\upsilon\tau\epsilon$ $\alpha\iota\omicron\delta\ \delta\epsilon\ \delta\epsilon\alpha\varsigma$, à terra $\gamma\iota\gamma\alpha\tau\epsilon$ s uerò $\alpha\iota\omicron\delta\ \delta\epsilon\ \gamma\alpha\varsigma$ nominati sunt. Aliter: Magnos gigantes, $\tau\epsilon\varsigma\ \alpha\iota\delta\epsilon\upsilon\iota\varsigma\ \alpha\omega\delta\epsilon\alpha\varsigma$, hoc est, animosos uiros appellat. Gigantum uerò nomina sunt ista: Alcioneus, Enceladus, Porphyrio, Mimas, Obrius, Phrutus.

$\mu\acute{\upsilon}\mu\alpha\varsigma$.) Ex his natum fuit primum genus hominum, $\mu\acute{\upsilon}\mu\iota\alpha\varsigma$ autem uocat, quod una cum arboribus nata sunt etiam reliqua animantia. Nymphas enim appellat alteram generationem animantium. $\mu\acute{\upsilon}\mu\iota\alpha\varsigma$ uerò $\iota\epsilon\iota\ \tau\omicron\ \mu\acute{\upsilon}\mu\alpha\ \epsilon\iota\upsilon\alpha\ \tau\epsilon\ \pi\omicron\beta\acute{\alpha}\tau\alpha$, quod oues sint pecora. Vocat autem etiam $\iota\epsilon\iota\gamma\iota\alpha\delta\alpha\varsigma$ & $\delta\epsilon\upsilon\alpha\delta\alpha\varsigma$.

$\mu\acute{\upsilon}\mu\iota\alpha\ \delta'\ \acute{\upsilon}\tau\epsilon$.) $\mu\acute{\upsilon}\mu\iota\alpha$, $\tau\epsilon\ \alpha\iota\delta\iota\alpha$, testiculos. Non enim uult temere Venerem amplectendam esse, sed cum ratione. Recte igitur Venerem præsidem uenereorum $\phi\iota\lambda\omicron\mu\omicron\iota\alpha$ appellat, amantem curarum.

$\alpha\omega\phi\epsilon\ \&\ \alpha\alpha'\ \alpha\beta\alpha\acute{\alpha}\tau\epsilon$.) Feruorem sanguinis, spumam commixtionis, semen uenereum.

$\tau\omicron\ \delta'\ \iota\epsilon\iota\ \alpha\epsilon\phi\eta$.) hoc est, in spuma commixtionis. Fingitur enim Venus nata ex mari propter humiditatem: siquidem

quidem cupido ab humiditate nascitur. Vnde etiam humidos appellamus lasciuos homines. Cithera autem est ciuitas Cypri, sic dicta *παρὰ τὸ κοῦβην καὶ κρύβην τὸ αἰσχρὸν, ὅγῃ τὸν ἔρωτα*, quod abscondat turpitudinem, nimirum Amorem. Aut in τῷ κῦμα, ab intumescendo. Sunt enim Cytheræ, accolæ maris.

in δ' ἰὺ αἰδίου.) *τιμία*, uenerabilis: aut ἀπὸ τῶν αἰδαίων, à testiculis.

τὴν δ' ἀπποδίτῳ.) *ἀπποδίτῳ* & *θυμῆτες* sunt idem. Post commixtionem autem terra etiam herbis produxit: commixtionem uocans imbrium ad terram.

ἀππορύνειν.) τὴν ἀπποδίτῳ, aut *παρὰ τὸ ἀπρὸν*, quod sit spumosa: aut *παρὰ τὸ ἀπράννῳ*, ab insaniendo. unde Euripides:

τὰ μῶγε γὰρ πάντ' ὄγῃ ἀπποδίτῳ βροτοῖς:

Sunt stulta Veneris omnia mortalibus.

κοῦβητα autem, ἀπὸ τῷ κοῦβην τὸς ὄφθαλμοὺς καὶ λάβρα γινώσκω, quod abscondat amatores, & fiat occulte.

τῇ δ' ὄφθ' ἰμάρτυρος.) Recenset ea quæ sequuntur Venerem. Et desiderium indifferenter, ne rei nouitate turberis. ὄφθ' autem, τὸ διὰ ἰσάως ἰσῶ, quod amet propter commixtionem. ἰμάρτ' uero, hoc est desiderium, quod cupiditas comitetur commixtionem. Vt exempli gratia: Vidi librum pulchrum, in quo uestimētorum genera continentur, & lineamenta, aliaq̃, quibus conspēctis, cupis illorum potiri, ac discere & facere illa quæ sunt descripta. Sic de alijs negocijs omnibus cogitandum.

γεννημένη τὰ πρῶτα.) Ipsa uero ab initio honorem habet, quamprimum fuit nata, & adnumerata est, inquit.

dij. Qualis uerò ipſus honor fuerit, recenſet, cum inquit, illam præſſe uirginis confabulationibus, & cæteris quæ ſequuntur.

τὰ πρῶτα.) Primum namque excitatur conuerſatio cum uirgine, poſtea μῦθαις καὶ γέλωτι, riſus, inde τέρψις, oblectatio, quam ſequitur φιλία, καὶ πρῶτον, amor & blanditia.

τὰς δὲ πατὴρ.) Poſtquam dixit de Venere, iam deſcendit ad narrationem de Titanibus. Titanes autem dicuntur οἱ ἄδικοι καὶ βλάπτες, homines iniuſti & iniurioſi, in τῷ οἰνῷ τὸν ψυχρὸν τῷ μέλει & βλάπτειν, à nãcẽdo animæ illius qui eſt lædendus.

τίτῶνας.) expoſcentes pœnam à patre iniuſto, inoſtinctu matris: aut τιμωρίαν πατρὸς, pœnam dantes, unde etiam denominati ſunt Titanes: aut μωραίνοντας, ſtultè agentes. Aliter: Titanes dicuntur παρὰ τὸ τὴν τάδαι καὶ διαπλῆναι, ab extendendo & explicando: aut ſicut poeta hic affirmat, ex opinione Orphei illud aſſumens, quòd Saturnum dij rursus punient, & regnum accepturi ſunt ab eo.

τοῖς δὲ τιμῶν.) Ob hanc enim culpam ipſe Iuppiter pœnas ſumet de Saturno, eo quòd tantum ſcelus commiſerit aduerſus patrem ſuum.

ἐν δὲ νύκτι.) Rectè ait, ex nocte illam ſobolem eſſe productam. Sunt enim illa omnia ἀγνῶτας παλῆμας, ignorantiae notiones. Eſt igitur conſuetudo etiam apud hunc poetam, ut de mortuis dicat, τῷ γὰρ ἐν δὲ νύκτι. Porro per ſomniorum agmen, multitudinem ipſorum commonſtrat, quorum alia ſunt turbulenta, & lia

lia fraudulenta. Illa uero nox nulli condormiens pepercit *ἡ γὰρ κίλινταρ*, parcam atram, & *μοῖρας* uocat, τὰς *ἰδμμεῖσας*.

τίμι δ' ὕπνῳ.) Somnum comitari noctem, nulli est obsecrum. Aliter: Ea namq; quæ sunt ex penuria commerciorum, illa faciunt metum.

ἰσχυρίδας.) Vespertinas horas intelligit: per mala uero aurea, ipsa astra. Suntq; illis horis astra cura, eo quod ipsorum luce omnia uidemus. Per Herculem intelligi potest solare lumen. Hoc autem dicit, quod adueniente sole appareant astra. atq; ita fingunt poetae, quod Hercules decerpserit mala aurea.

φύσσις τι δύσσει.) fructum autem dicit, quod arbor habeat fructus potentia, si modo irrigetur.

ἡ γὰρ μοῖρας ἡ γὰρ κίλινταρ.) *μοῖρας* dicit τὰς *ἰδμμεῖσας*, quæ partiuntur: *κίλινταρ* autem τὰς *ἰδμμεῖσας* τὴν θάνατον, quæ decretum de morte confirmant: *ἡ γὰρ κίλινταρ* autem, poenas, quæ consequuntur ad mala opera.

οἱ τ' αἰδῶν τι δῶν τι.) Continet hic uersus argumentum quoddam à maiori. Nam hoc innuit: Quod si etiam dii peccantes puniuntur, multò magis homines poenâ afficiuntur. Et quæcumq; de diis affirmat, eadem sunt de hominibus intelligenda.

ἡ γὰρ ἰσχυρίδας.) redditionem factam ex animaduersione. Homerus rem quidem gestam & factum ipsum agnouit, sed non nemesein deorum. Asclepiades autem in Tragedijs suis, in cygnum ait mutatum fuisse Iouem, & indignatione inflammatum,

τίνα δὲ τὴν ἀμνησίαν, τὴν μνήμην, conquestionem, de malis nimirum. Ut si contumelijs affeceris pauperem, hac est μνήμη: si uero iniurijs affeceris, ibi dixit sequitur.

ὥς ἄλλοι.) Solent homines peccare tanquam ex obliuione securarum, pignarum, propterea nocti assimilantur ea quæ sunt in tenebris. Latenter enim procedunt ea quæ sunt in tenebris. Et qui decipit, ueritatē occultat.

μῖσος τὴν δὲ ἀπάτην τὴν ἀπάτην.) Nō dicit deceptionem quæ fit in uita, sed solam fraudem Veneris. Id quod ex præcedentibus intelligitur, ubi de Amore loquitur.

ἡλικία τὴν δὲ ἀλγίστην.) Senium perniciosum uocat, quia senes sunt morti proximi.

ἀνταρὰ ὅπιοι τὸν πόλεμον.) Enumerat ea quæ procedunt ex contentione. Ex hac namq; cædes et pugnae proficiunt.

ἀλλοιῶται.) Sæpe accidit ut coorta contentione, obliuio sciamur nostri officij.

συνήθως.) hoc est, συσθίβους ἀλλήλους, familiares inter se esse. Nam qui legibus non præstat obedientiam, is damnis inuoluetur.

νύξια τὴν δὲ ῥοήν.) τὴν ῥοήν, fluxum materiae intelligit, ἀψοδῶν autem ἡ ἀλυσθία uocat, propter uetustatem materiae, & quod turpe est antiquos mendacijs agere. Aliter, ἀψοδῶν, quod mendacio non persuadetur: ἀλυσθία autem, quod non dicit mendacium. Porro ij qui mentiuntur, duabus de causis id faciunt. Aut enim mentiuntur sua sponte propter aliquam utilitatem: aut quia ignorant ueritatem, & obliuioni tradiderunt, atq; eo modo inuitē mentiuntur. Aliter, τὸν ἀψοδῶν intelligit eum qui non mentiitur: τὸν ἀλυσθίαν uero, qui non est oblitus. Ignorans enim

enim siue oblitus, inuite mentitur.

πρωτάτην αἰδωμ.) Aut propter honorem & ueritatem, aut quia ad extremam senectutem peruenierit.

αὐτὴ δ' αὖ θαύματα.) Intelligit ἀναθυμίασις, hoc est euaporationem quæ fit ex mari, & multitudinem aquarum. Aliter, θαύματα uocat παρὰ τὸ θαῦμα παρ' ἑστῆν, quòd sit miraculo. φέρνωα autem hoc loco appellat amatum aquarum. Aut φέρνωα, τὸ βίαιον τῷ πόντῳ, uiolentia maris, θαύματα autem τὸ θαυμάσιον.

μυγῆσαι τίνα θάλασσαν.) hoc est magna, ἱέρατα, amabilia, aut ἐκφύφανα, præclara τίνα propter pulchritudinem, & θαύματα, admirabilia. Propterea etiam fingitur in tranquillitate nauigare & lucrari. Aliter, μυγῆσαι, hoc est, μυῖα, ἰριδία πρὶ ἑλέει, ualde contentes de pulchritudine: aut τίμα, ἰνδοφα, honorabilia.

τιλέει.) τὰ τὰ πάσα τιλεφείει, omnes fructus ferentis. Alimentum enim omnium rerum ex mari provenit. Aut τιλέει, ἐπισύμει. Etenim nos quoque τὸς ἐπισύμει, insignes, ἰνδλῆς appellamus.

πρωτὰ τ' ἀναγὰν τι.) Recenset nomina Nereidum, quæ nihil aliud sunt quàm species & schemata maris: πρωτὴν autem παρὰ τὸ πρότερον ἐπιβάσειν θάλασσαν, quòd prior conscenderit maris: aut παρὰ τὸ πρωτόν τὸ ὕδωρ πάσης ὕλης, quòd aqua omnium rerum principem locum obtineat: aut διὰ τὸ βασιλικὸν αὐτῇ γαλέναι, propter præstantiam tranquillitatis.

ἀναγὰν.) διὰ τὸ ἀναγὰν θάλασσαν, quòd sit bene disposita.

Σαῶ.) διὰ τὸ σωθῆναι τῶν πλοίων, propter salutem nauigantium.

ἀμφίρριτον.) διὰ τὸ ἀμφίβαλον τὸ ρίθιν, propter ambiguitatem formidinis.

δοδάρη.) ἢ καλλίδωρος, pulchris donis ornata.

δίτις ᾗ.) ἢ διόσις τῶν ὑδάτων, situs undarum.

γαλήνη.) διὰ τὸ γαλήνωσαν, quod sit tranquilla.

γαῖον.) propter aspectum undarum.

λυμμένη.) διὰ τὸ παχὺ τῶν λυμάτων, ἢ τῶν πλῆθους, propter uehementiam tempestatum aut nauigantium.

σπαιὼ.) ἢ ἱπποαλυσία, consequentia.

θεί.) ἢ ταχυέτης, uelocissima.

θαλί.) ἢ θάλλειν εὐοαμίνη, quæ potest florere.

ἐρρίανη.) ἐραθυμένη, desiderabilis.

πασίδη.) ἢ πᾶν τῶν θαυμασίων, quam omnes admirentur.

μυλίστη.) τὸ ἴδιον, suauitas. Quidam enim ex nauigando magnam capiunt uoluptatem.

δολιμίνη.) διὰ τὴν ὁδὸν τὴν λιμίνην, propter iucunditatem litoris.

ἀγρὼν.) ἢ λαμπρότης τῶν ὑδάτων, splendor undarum.

δολί.) propter dona quæ accidunt hominibus.

πρῶσιμίδη.) πρῶτον tenēs propter quietem et tranquillitatem.

πανόνη.) ἢ πᾶσιν ἱερμίνη, quæ ab omnibus uidetur.

δυδὺς γαλάτεια.) ἢ δυδὺς γαλήνη, speciosa tranquilla litus. Hoc epibeton dedit occasionem iunioribus, ut inde Cyclopi amorē erga Galatēam adstruerent.

ἱππείη.) ἢ ταχύτης, uelocitas.

ἱππένος.) quæ fit ex uelocitate mentis.

λυμμένη.) τὸ πρᾶν ἵνα καὶ δολιμίνη τῶν λυμάτων, quæ

quæ mansuescit & recipit undas: aut παρὰ τὸ δεινόειν
τὰ κύματα, quod spectet undas: aut propter obseruationem
ipsarum, ut δεινόειν sit idem quod ἐπιπρῶν.

ὁ σπῆς Αἰ.) ἀνέφθι, obscuro.

ἰαδύων.) ἄγαν πνέοντων, ualde fluentium.

σὺν κυματολόγῳ.) τῇ τῶν κυμάτων λόγῳ, τυτίσι πατα-
παύσει, à depositione uel sede undarum. Nam si, ut inquit
Aristarchus, nomina Nereidum accuratè colligere ueli-
mus, erunt quinquaginta unum numero. Aliqui uerò in
illo quod infra sequitur, πρηνῆτι νημερτῆς δ', ὁ παρὲς
ἔχει νόον, illud τι superfluum esse iudicant, ut nomen νη-
μερτῆς, ἐπιθῆναις intelligatur. Quæ enim cogitatione
prospexit omnia, uerax esse existimatur: & pater ipsius
Nereus, uerax denominatur. Aliter: Voluit cessationem
undarum indicare, eo quod cessantes undæ iacent tan-
quam in aliqua inferiori parte. Quiescentibus igitur uen-
tis, quies oritur & tranquillitas. Ἐστὶν hoc loco schema,
quod uocant ἀναστρεφόν: quod Cymodoce & Cymato-
lege unà cum Amphitrite sedant uentos.

ἀντιπρὸς δ' ἀλιμῶν.) ὁ ἐναντίος τῶν πλεόντων, fictum
refugium nauigantium. Aut dicit τὴν ἀλμυρότητα, &
τὸ μέδιαι, τυτίσι, βασιλεύειν, à salugine prædomi-
nante: λαγορὲν autem, τὸ ἀπώλυτον τὸ ὁμιλίας, quod sit li-
bera à conuersando.

λαομίδαι.) alienorum negotiorum memoria in tra-
iectu.

αὐτοσίη.) ὁ αὐτόματ' & νόε, mens uoluntaria.

λυσικάουσα.) παρὰ τὸ λυσιπλόων, quod sit commodo.

δωρόν.) ὁ κατὰ ἀντίδοσιν, pulchra retributio.

μυαίνω.

μαλαίπην.) ὃ παραμονὴν ἔχει τῇ πλῇ, perseus
 tantia celeritatis in nauigando.

θαύμας.) Ponti filius. Intelligit autem maris miracu-
 lum. ἡ λῆϊρα autem, ἡ λαμπρότης, splendor. propterea fin-
 gitur esse uxor Tbaumantis, quòd ea quæ uidemus ado-
 miramur.

τίρην ἱερν.) Iris autem peperit, eo quòd iris digna est,
 quam omnes admirentur & animo cogitent. Est autem
 iris, ὁ προφορικός λόγος, sermo uocalis. Quæ namq; uide-
 mus & admiramur, ea solemus uerbis enūciare. A' splen-
 dore oritur arcus. Neq; enim iris habet propriā aliquam
 substantiam, sed est tantum quædam ὑμῶσις siue appa-
 ritio. Nam quando nubes exiguis habuerit guttis, leui-
 terq; sit condensata & concreta, & sol ex aduerso sit
 positus, reflectitur noster uisus ad Solem, & uidetur seg-
 mentum quoddam circuli in nube apparere. Sæpe autem
 in eadem nube duæ apparent irides.

Nomina Herpyiarum sunt ἰαλὴ & ὀκυπῖτα. ἀρπύιας
 uocat τὰς ἀρπάζουσας πρῶτας, uentos rapaces, qui sunt à
 distributione & distractione undarum. Vnde etiam de-
 nominationem acceperunt. ἀρπύιας Doricè corripuit. Ac-
 cusatiuos enim in as desinentes, ipsi corripunt.

φίρην.) φίρην, ἡ ἐπιφορὰ τῶν ὑδάτων, uebementia in-
 darum. λυτὴ autem, τὸ βάθος, profunditas. γράμμιον uerò,
 τὸν ἀφρόν, spumam. Caterum magis conuenit, si scriba-
 tur λευκὸν ἀργεῖον, ut sit epitbeton ὅτι λεῖος, sicut etiam Se-
 leucus scribit. Quod autem addit, in γῆρι τὸ πρῶτον, à par-
 tu canas: sic intelligatur, quòd albæ fuerint, quāprimū
 essent natæ. Aut ἰστίους intelligit, hoc est, honorabiles.

πρῶτον.) Martium desiderium, nauticam expeditionem. Quod igitur in nauigando aliquando contingat salus, interdum naufragium, idcirco τὸ πρῶτον dixit ὑπὸ πλοῦ, hoc est, pulchro peplo ornatam: τὸ ὑπὸ αὐτῆς ὑπὸ πλοῦ, crocei pepli, malam uolens significare. Porro ὁ Hesiodus τὸ ὑπὸ unam Phorcydum esse dicit: Homerus autem bellicum quendam deum. γῆρας autem dixit à nominatio γῆρας. Caterum intelligit metum sæui & irrequieti maris: hoc est, incertum nauigationis exitum.

ἢ ἱσπείδας λεγόμεναι.) Hesperides uocat argutas, siue uocem habentes stridulam, quòd astra apud Gades ad musicam harmoniam mouentur, sicut inquit Aristoteles.

ὅθεν τ' ὀρέγεται τι.) Intelligit mare potens & magnum: per μίδρα uero subtilissimam substantiam, τὸ λεπτότατον οὐρανόν. Ita Persei appellatione intelligit Solem, πρὸς τὸ περιωρῆς οὐρανόν, τῆς τῆς ἡμέρας, à uehementi impetu. Ait igitur, quòd Sol circumductus cœlesti reuolutione, Stbenun quidem & Euryaliā, hoc est, latum & immensum mare non occidat, hoc est, non exhauriat: sed Medusam ut mortalem interimit, hoc est, tenuissimā maris aquæ partem motu suo absumit. Promicuit autem ex capite illius Pegasus. Sole namq; exhauriente & attollente in aerem, τὸ λευκαῖον καὶ ἀτμῶδες, capitalem & uaporosam partem undarum, contingit τὸ βαρύντα καὶ ἀναφύματα καὶ ἀναπνέοντα καὶ χιμῶδες, id graue, quod alludit ad uocem Pegaius. sursum ferebatur, deorsum in modum fontis destillari et fundi. μίδρα, metus & sollicitudo orta ex occasione temporis: aut motus undarum, quæ distractæ sursum feruntur.

vuntur. Perseus autem, sol humorem ad seipsum trahens, & quodammodo separans abscindensq;. Porro quod dicit, Hesperides natas esse ἐν μαλακῇ λειμῶνι, in molli prato, innuit in quiete id factum esse. Vbi namq; sunt flores, ibi est quies.

πῶρὰ πηγὰς.) per πηγὰς, hoc est, fontes, intelligunt multi niuis dissolutionem, unde natus sit equus Pegasus. Aquis enim in altum sublatis, oriuntur fulgetra & imbres. Atq; ita Chrysaor & Pegasus intelliguntur. χρυσός, ἡ λαμπρὸς αἶψ, aer splendidus. πηγὰς, διὰ τὰς πηγὰς denominationem accepit, à scaturiginibus uidelicet, quæ fiunt post niues dissolutas. πηγῶνς autem ἡ διαπελάσεις τῇ χροῖν τῶν ἀρχαίωνων πλῶν, hoc est, transitus temporis eorum qui nauigationem instituunt.

ὃ μὴ ἀποτῆλεσθαι.) Pegasus uidelicet, qui non statim ut natus est, in cælum ascendit, sed post spacium aliquod temporis. Distributio namq; aquarum quæ fit sursum, etiam nubes conflat & excitat.

βροντῆς τι.) Hunc dicunt portare τὰς βροντὰς, ἡ τὰς ἀστραπαὶς, tonitrua & fulgetra. Siquidem ista ex aquis oriuntur.

γερωνεύς.) Geryoneum tricipitem. Volunt aliqui tempus significari, quod tria habet capita, præteritum, præsens & futurum. Aut certe intelligere possumus Lunam, quæ etiam Hecate appellatur. Est enim dea τριμorpή, trium formarum. Porro Geryoneus natus est ex Callirhoe filia Oceani. Stefichorus uerò addit, huic sex manus & sex pedes fuisse, eumq; facit τριπόδον, pennatum.

τὸν μὲν ἄρ' ἀνέειπεν.) Calorem intelligit ægis. Sub hac namq; constitutione feliciter proueniunt animantia. Cæterum ὀρύβια nomen est insulæ ad oceanum, ubi habitauit Geryoneus, & ipsius boues.

τίρωρ ἀς ἰργη.) τίρωρ, ciuitas est Argi. Sacram autem appellat, quia Cyclopes eam condiderunt. Geryoneus uerò fuit Tirynthius.

ὀρύβιον τι.) ἰργη, canis Geryonei, nomen accepit in τῷ ἰργῶν, ab impetu. Ita Homerus inquit:

περὶν ὕβριος περὶ τῶνσι πεδονία πολέωντα:

Iliad. 5.

Ad naues donec celerem compellat Achillem.

Aliter: ἰργη nomen accepit παρὰ τὸ ἀνέριμα ἀπὸ τῶν ἰνῶν τὸν ἥλιον, ab excitando solem, nimirum facientem ὅσῃ τῶν ἀνέριμα τῶν ὑδάτων, ut sit recta ascensio undarum. ἀνέριμα autem dicit τῶν ἰνῶν καὶ κίνησιν, impetum & motum. Aliter: ἰργη, impetum & ascensionem undarum: aut τῶν ὑδάτων ῥύσιν τῶν ὑδάτων, procliuem fluxum undarum.

ἡμιον μὲν νόμφω.) nympha humanam uocat, quæ nullam cum deo habet cognationem, nec cum intelligentijs, aut τῶν ἀμικτῶν γένωμεν, impermixtam notitiam, quemadmodum serpens non commiscetur homini.

ἔσθ' ὅρ' ἂν ἀρίμοισιν.) hoc est, custodiebatur aut habitauit in Arimis. Arima autem sunt montes Ciliciæ aut Lydia, ubi est Typhonis cubile. sicut etiam Homerus tradit, cum inquit: ἂν ἀρίμοισιν, ἐπὶ τυφῶνι & ἰμμερῶν ἀνὰς. τυφῶν, turbulentus spiritus, qui semper corrumpit crescentia.

ἰργη

ἑρβρον μὲν πρῶτα.) quem suprà dixit interfectum esse ab Hecule.

In alijs οὐτι φάειν ᾗ.) quasi, non effabilem pro dignitate: aut ᾗ φάειν φονέσιμον, qui non facile potest occidi. φάειν enim idem legitur. est quod τὸ φονέσαι, interficere.

ἑρβρον ὠμιστὺν.) Pindarus Typhæum ἑκατοῖαν κεφαλῶν appellat, hoc est, centum capitum: nos̄ter uerò πεντηκοντακέφαλον, quinquaginta capitum. Caterum, alij Cerberum draconem esse dixerunt, alij uerò canem. Canem autem appellant custodem inferorum.

τὸ τρίτον, ὕδρην αὖθις.) hydram appellat malitiam, quam Hercules, hoc est, uirtus, interfecit. Virtus nanque omnem malitiam ualet obscurare & exterminare. Dicitur autem πολυμήχανος & hydra eodem modo, quo πολυκέφαλος. Aut certè delapsam aquarum aeris intelligere possimus. λίγνη autem est stagnum quoddam Argis. Porro Lernæam hydram, de qua nunc agimus, Alcæus ἑκατοῖαν κεφαλῶν facit: Simonides autem πεντηκοντακέφαλον. Atq; Lernam in numerum stellarum retulerunt ueteres, quemadmodum etiam cancrum, unà cum Hercule. ὕδρην appellant, ἢ ἐν τοῖς ὕδασι διαίρεσι. λίγνη autem λίμνη τῷ ἄργεϊ, palus Argorum. Allegoricè per ὕδρην, malitiam intelligit, διὰ τὸ ὑδατὶν καὶ διακχυμένῃν εἶναι πανταχῶ, quòd sit diffusa undiquaq;. Ac ipsam quidem λιγναίαν uocat διὰ τὸ λίαν ἀραιῶσαι, ἢ αὐξιδαι τὴν πανταχῶς λιγναίαν, quòd manifesta malitia ualde extendatur & augeatur. ἀπλήρη uerò posuit pro ἀπλήρητον, ἀμείβητον, insatiabiliter. ὠρίσσεια, indignans, scilicet caliditati aer iratus.

δὴς ἦδς.) mens prouida & firma deturbat malitiam in suo

in suo ipsius acuto gladio, hoc est, intellectu. Deturbat autem et superat cum Iolao, hoc est, sapienti oratione, τῷ ἀφ' αὐτοῦ τῆς λόγῳ, quæ exhilarat populos. ἰνέρεσσι αὐτὸν τῶν, pro αὐτῶν, interfecit, κατὰ χροσινῶς. ἵναρα namq; dicuntur τὰ ἰπλά, arma: aut τὰ σκύλα, manubia.

Alludunt
Græca verba
ad nomen
Iolai.

Ιολάω.) Iolans autem filius fuit fratris Herculis. Iste quadam ex parte combussit capita bydræ. Brant enim immortalia.

ἀμαμάκιστον πῦρ.) ἀπροσπλάστον, ἀπροσμάχιστον, inaccessum, inuictum ignem: aut τῶν ἄγαρ μαμῶσαν, per ἀπικῆσιν, τρεῖς τιν ἀπέλλωσαν, ignem uehementer perudentem, enecantem.

ὁ δὲ χίμαιραν ἵτινιν.) Vniuersalis, inquit, malitia peperit particularem. Ac leo quidem animum habet apertum & uehementem: draco autem callidiorem. At chimaera τὸν μετὰ τὸν θυμὸν, καὶ μέσον καὶ κεντρικόν, animum medium & mixtum.

πρόδι λόγῳ.) Varietas Chimææ docet, eos qui elocutionem mutant, oportere aliquid melius elaborare, si consuetudine uti nolint.

πύλας & ἵλα.) πύλας appellat animum commixtum, qui partem irrationalem habet commixtam rationali. βιλλοφόντιον autem, qui interficit mortalia, πᾶσι τὸ ἐν τῇ ὁρᾷ βάλλειν, à deijciendo in terram, τὸν βάλλοντα αὖς τῶν γῆν. Aliter: βιλλοφῶνα appellat τὸ κατὰ βιλλοφῶντος igitur, qui nouit sedare ea quæ sunt mala.

σφίγξ ἐλοῦν.) Sphingem intelligit, quam facit filiam Chimææ & Typhonis. Ab ipsa denominationem accepit etiam τὸ φίκιον, mons Thebanus, cui Sphinx insedit.

Bœoti autem ipsam quoniam dixerunt. Lycus in libro de Thebanis à Baccho deductam esse contēdit: νημαῖον autem esse montem Peloponnesi aut Argorum, ubi leo ille decantatus habitauit, à quo fuit primus labor Herculis, à quo etiam nomen accepit, ἀπὸ τοῦ νημαῖονος περὶ τὰς τέρας τοῦ ἄργου, à pascendo in locis Argorum. Aliter: Spbīnx hīstorice erat mulier prædatrix, & habuit multos secū, qui unā cum ipsa prædabantur. Hoc loco autem occulo tam malitiam intelligit.

γενεῖσι λεονταῶν.) ἐν τοῖς γυναικείαις τέποις, in abditissimis locis Nemææ habitauit. Est autem Nemæa nomen antri, aut potius montis.

ἐλαφίῃσι.) αὐτὶ τὸ ἐλαπίς, lædebat. Homerus alicubi idem uerbum pro παρλαίῃσι posuit, decipiebat falsis rationibus.

νᾶλον τι.) Ex hoc apparet Hesiodum Homero fuisse iuniorem. Homerus nanque Aegyptum appellat Νῆ-
lum. ἄλφειος autem est fluuius Peloponnesi in Elide, qui descendit ex Asia, uico Arcadico. ἰερίδανος uero fluuius est Celtarum. Strymon, fluuius Thraciæ. Μᾶν-
δερ, fluuius Lydiæ aut Icarïæ. Ἰσῆρ, fluuius Scythiæ. Πάσις, fluuius Colchorum. Ῥήεσις, fluuius Troiæ. Ἀ-
εβελόν, fluuius Acarnaniæ, aut Aetoliæ. Νέσσις, Thra-
ciæ. Ῥοδῖον, Troiæ. Ἥλῑακμον, Macedonia. Ἑπτα-
πόρος, Granicus, Ἀεσαπὸς & Σιμοῖς, Troiæ. Σπῆς, Thraciæ. Aliqui autem Granicum, Simoenta & Pe-
neum, Thessaliæ fluuios esse dicunt. Ἑρμῆς, Lydiæ. Καῖκος, Mysiæ. Σανγαρίον, Phrygiæ superioris. Λα-
δο, Arcadiæ. Παρθένιον, Παφλαγονίᾳ. Εὐένος, Ae-
toliæ.

tolia. Ardescus, Scythia. Scamander, Troia. Atque i-
ta hoc loco recensentur fluuij numero uigintiquin-
que. Parthenius uerò in Samo, etiam Imbrasus ap-
pellatur.

τίητι θυγατήρ.) Peperit autem paludes, quæ una
cum sole nos nutriunt. Ea uerò quæ recenset, sunt nomi-
na fluuiorum & stagnorum.

αὔρας κρῖσσι.) ἀναβρίσσι, educant. Ex qualitate
enim humiditatis prouenit alimentum solis.

οὐδ' ἀπόλλωνι αὐκῆσι.) Fingunt Apollini & fluuijs
abscissam esse casariam, quod esset augmenti & nutri-
menti causa. Sol enim & ea quæ humida sunt, ad gene-
rationem faciunt.

δωρίς.) παλῆς γυνὴ, Nelei uxor, πρῶτον αὐτὴν, i πατρὶ,
traiectus. ἡραία, ἡ αἰδῶσις τῶν ἡραίων, sensus cœle- Sensum cœle-
stium. ἰκπῶ, ἡ ὀξύτης, uehementia. λευμεύς, ἡ αἰδῶσις, stium uocat
sensus. ῥιδικά, ἡ αἰδῶσις, floriditas, amœnitas. ἡ δὲ, lucem, aut
ἡ δὲ, ἡ αἰδῶσις, coniuñctio iumentorum. ἡ δὲ, calorem, aut
ἡ δὲ, ἡ αἰδῶσις, coniuñctio iumentorum. ἡ δὲ, etiam mo-
τίχη, ars. πασιδίη, in alijs legitur πασιδίη. πασιδίη, tionem.
παισιμονὴ, expletio. γαλαξία, τὰ αὔρα πρὸς μάλα, a-
mœni spiritus. λευκός, ἡ σοφία.

βοῶπις πατὴρ.) mater Tantalī. Persēs, mater Aetæ.
αἰδῶσις, ἡ θυγατρία, medela. ξανθός, ἡ αἰδῶσις, amœnitas.
πῆρις, τὸ ὑπὲρ πῆρας διατῶσαι, quod sub petris uiuat. μι-
νιδῶ, ἡ παραμονή, perseuerantia. οὐρανός, τὸ πλάτῃ τῷ αἵματι,
amplitudo aeris. οὐρανός, ἡ ὑποψία, æquitas. αἰδῶσις, ἡ κίβητις,
satietas. λευκός, ἡ ὑπερβολή, exuperantia. οὐρανός, Home-
rus οὐρανός, appellat. τὸ δὲ, ἡ φόβος, metus. τανόσφυρις ap-
pellatur Oceani filia, αἰδῶσις τῷ μακρόσφυρι, quæ longa ba-

bent crura, in ᾧ ὀσφύς dicitur ἢ ὀμύκας, procera, à parte nimirum una corporis.

πολυπφύς.) quæ sunt undiquaq; disseminate. θείων autem αὐτὶ τῷ θῆς, pluralis numerus pro singulari. Ex una enim matre natæ sunt illæ omnes. Singularum autem nomina nouerunt ἢ qui proximè apud illos habitāt.

θία τ' ἰλίεϋ τι.) Motus sphaeræ, παρὰ τὸ δῖον, à currendo.

κίριον.) Ἀκίνησις, motionis, παρὰ τὸ ἰσθαι ἡσυχία, à mouendo.

ἑρμῆ.) ἑρμῆς Terræ & Cæli filius. Volunt autem per ipsum rerum conditarū διάκρισις, hoc est, distinctionem intelligere, aut τὴν τῶν πραγμάτων περιάωσις, hoc est, transitum rerum, aut astrorum reuolutionem ab ortu in occasum. Ὀυμβία autem, est filia Ponti. Aiunt autem, ipsam esse magnam aliquam δυνάμιν siue potentiam. ἀστράων, τὴν γένεσιν τῶν ἀστρον, generationem astrorum. πάλασθαι, τὴν κίνησιν αὐτῶν, motionem ipsorum.

ῥέουσι δ' ἑς.) ῥέουσι, τὴν τῶν ἀστρον περιάωσιν, transitum astrorum, aut motum ab ortu ad occasum.

ἰδοῦσθαι.) ἰμπιρίαις, experientia, ἀπὸ τῷ ἰδῆσθαι, ἕως ἰσιγαῶσαι, à sciendo. Multa namq; opus est scientia, ut possis noscere motus astrorum.

ἀστρίων δ' ὥς αὖτις τέχνη.) Cum astra adhuc essent infra aurorā, tunc nati sunt ex ortu uenti quatuor. Sunt enim etiam quatuor mundi plagæ siue climata, Europa, Asia, Libya, Media.

ἀργίτων.) Spirat autem ἀργίτες, qui etiam Eurus dicitur, ab ortu, Zephyrus uero ab occasu, Boreas à septentrione,

trione, Notus à meridie. Caterùm Acusilaus tres uentos esse dicit secundum Hesiodum, Boream, Zephyrum, & Notum. Ait enim, Zephyri epitheton esse τὸ ἀργύρεον, quasi dicis, procellosum. Homerus ἀργύρεον dixit τὸν λευκὸν νότον, album notum. Notus autem per ἀργύρεον, τὸ ἀπικλυτόν uidetur intelligere.

τὸς ἢ μίτ' ἄστρα τίεισθαι.) Dixit enim in principio, ἄστρα τι λαμπρύνειν, ἀστρα fulgentia. ἡσφέρης autem diestus est lucifer, quod circa auroram oriatur.

τὸς δὲ καὶ νεφ.) τὸς denominatur παρὰ τὸ συγῆν, à formando. per πάλλασιν uerò intelligit πῶς ἀνωτέρω λίνυσιν, motum superiorem, cui aqua commixta, quosdam effectus producit.

ὡς γὰρ ἰδύλονσι.) Ista nomina Abro uocat patronymica, ὠκυμένη, ἀδρυμένη, αἰσμένη: Tryphon autem παρὸνυμα, hoc est, denominatiua.

διὰ μέδω πατρὸς.) Scilicet patris consulentis ipsi, aut Iouis, aut Oceani.

ὡς δ' ἰμμεραι.) quia etiam iuramentū est horribile.

φύλας δ' αὖ νόις.) Puritas & splendor eius quod uidetur. ἡσφέρης autem, τὸ ἀρκτικόν, Septentrionale. Peperit autem noctem, quod ex apparente aere etiam nox gignitur, & ἀστρα. Aut ἡσφέρης, ὁ ποιητής, fabricator. φύλας autem puritas fabricationis.

λεῖψ' ὡς ἀνέπικλον.) λεῖψ' uocatur ὁ λείψ, καὶ ὁ νύξ, obliuio & nox. Quando enim uoluptatibus indulgemus, non cogitamus de transitu huius uitae.

ἀστρίων δυνάμει.) Motus astrorum. Nam propter motum astrorum, transcunt & perficiuntur negotia.

ῥιπολῷ, solem intelligit. Oriuntur namq; stellæ & occidunt semper eodem modo.

ἱκέτῳ τῖνσιν.) Laudat autem Hecaten Hesiodus tanquam Bœotus, quia Hecate in Bœotia coli consuevit.

μειραῖ ἕκαστον.) quod singulis prouideat. Fatum namq; omnium eorum quæ fiunt in terra & mari, est præses: fatoq; non aliter quam deo ipsi, uota facimus.

ὅτι ἂν τίς τις ἰλάσκειται.) Nam si quis ex præscripto legum sacra facere & seipsum uolet acceptum reddere, cum oportet dijs & Hecatæ sacrificare, & proinde honorem magnum consequetur.

ὅτι πρὸς τὸν.) ὅτι τινι, casum posuit pro casu, ὅτι τινι. Rbetores enim datiuo pro genitiuo utuntur.

ἕκαστος αἰσῶν ἀπάντων.) Quia omnes fortunam appellant & Neptuno & dijs sacrificantes. Aut, quod ex illis omnibus partem honoris habeat.

ὅτι ὅτι μνηστῆρες.) Vnigeniti enim sunt locupletes, eo quod socios nullos habent: aut quia fratres non habent, & plus honoris possideant.

ὅτι ὅτι.) Ad quem uult accedere, illi prodest, cumq; fortunat.

ἀγῶνι ἀνδράσιν.) Etiam erga certatores, quibus bene uult, est benigna. Et is qui uincit, per ipsam gaudens accedit domum suam.

ὅτι τοῖς ἐν γλαυκῇ.) Qui nauigant per mare, & ipsi atque Neptuno uota faciunt, ἢ copiosam prædam adipiscuntur. Contentus autem duobus epithetis, nimirum τῇ γλαυκῇ & τῇ δυσπρόσιτῃ, non est proprie locutus.

ῥυτίδιαι δ' ἀγρῶν.) Adest etiam canum uenatoribus,
 & quibus male uult, illos lēdit.

ἰδὼν δ' ἐν σταβυλῇ.) Adest etiam in stabulis, ubi gre-
 gis facit augmentum. Ait autem, unā cum Mercurio ip-
 sam adesse, quia etiam Mercurius curam habet pecorum.
 αἰδα uerò uocat possessionem quadrupedum. αἰία enim
 quadrupeda animantia appellantur, ἀπὸ τῶ τὰ αἰία λαι-
 τωρίμια, quòd segetem depascantur.

οἱ μὲν ἰνὰ τὸν.) Scilicet eorum qui sunt post ipsam, ex
 quo tempore facta est λυγροβία &.

ἀνακτα.) ἀνακτορεῖον est mons Arcadiae, ubi colebatur
 Prometheus.

καὶ κρατὺν πρὸς ἰόντι.) Etiam si potentia excelleret, ni-
 bilominus fato destinatum fuit Saturno, ut à proprio fio-
 lio Ioue domaretur: propterea ille, ut hunc euentum im-
 pediret, deglutivit suos liberos. Alij scribunt, πρὸς μι-
 γάλης διὰ βαλὰς: ut per patrem magnum intelligatur cœ-
 lum. Quomodo enim Iuppiter potuit decretum facere de
 Saturno, cum nondum esset genitus?

πρὸς τὸν δὲ λύνει.) quòd ibi abundet uictus. Est
 autem τὸ λύνει, locus in Creta.

τὸν μὲν οἱ ἰδὼν.) Iouem genitum scilicet, hoc est,
 conceptum seminum. Aetatis namque beneficio augen-
 tur semina. ἡ δὲ μάρα, τὸ δὲ χεῖρ τῶν δεινῶν, decorum pro-
 cliuitas.

ἐν δὲ τῇ τριφύλλῃ.) ἀπὸ τῆς τριφυλῆς, quod hoc loco est
 ἀπὸ τῆς αἰδα, curam habere. Semina namq; indigent culo-
 ru & procuratione.

αὐτὸν ἐν ὑλῆτι.) In antro, in quod solis radij pene-
 trare

ἐλίσσας trare possunt. Hoc loco autem ἐλίσσας intelligitur in noi-
alludit ad ἄψιν ὑψαλῶ, in cauo & excelsio.

nomen

ἐλίσσας.

αἰγίον ἐν ἱερῷ.) Sciendum, quod etiam hic poeta Iouem
appellauit αἰγίον, quod capra ipsum lactauit. A quo fa-
cto etiam ipsa Creta mons caprae appellatur, Graecis αἰ-
γὴς ἱερῷ: item αἰγῶν, mons eiusdem insulae. Homerus au-
tem a proprio scuto, in quo insidens capra esset, Iouem
αἰγίον appellauit.

τῷ ἢ σπαργάνῳ.) Huic fascijs inuoluto, circa cor-
pus uidelicet humanum. Agathocles autem Babylonius,
dicit, quod Rhea ex Praeconneso acceperit lapidem. Per
hunc autem lapidem ait significari, quod prius terra la-
tuerit sub confusione omnium rerum.

ἐπεὶ πρῶτον ἐν ἡμετέροις.) Anno autem reuoluto Satur-
nus euomuit liberos suos, ex bono consilio terrae. Terra
namq; insidiae illae non erant ignotae. Primo autem eua-
muit lapidem, τὸν αἰδῶσι τῶν ἐρῶν, sensum qualita-
tum. Ac lapis quidem ille corpus fuit ex quatuor elemen-
tis compositum.

γυῖαίς.) ἐν τοῖς κοίλοις, in cavitatibus, propter ineptia-
tudinem corporis. Nam anima quidem est diuina, &
non indiget praecognitione. πατρὸς αὐτοῦ autem, hoc
est, patruos, uocat Cyclopes, & intelligit ipsos Gigantes.

ἐν τῷ δὲ ἰαπείρῳ.) ἰαπείρῳ uocat motionem caeli. ἐν τῷ
τῷ, intelligit τὸν δόξαν, gloriam.

ὅτι οἱ ἀπὸ τοῦ.) Super axe quodam aiunt uerti po-
lum. ἀπὸ τοῦ autem est τὸ λατρεῖν αὐτῷ, id quod ipsum
sustentat.

ἐν τῷ δὲ ἰαπείρῳ.) Per Prometheum intelligit
τὸν

τις προνοιας, providentiam: per Epimetheum uero eum qui post factum sapit, uidelicet τὸ ἀπρονόητον. de quo extat illud hemistichium: *ῥιχθὶς ἄτι νέπει* & *ἔρην*, hoc est, stultus factum agnouit.

αἰ ὄφθες.) Quia occultatur & delitescit pars animæ irascibilis, & qui cædem perpetrat, ab animo uincitur, atq; ita cædem facit.

ψαλῶσι.) τῇ τῇ ψάσαι ἡλλώσι, quod tactu perdit, παρὰ τὸ ψάσαι καὶ ἡλλώσαι.

δύσι δ' ἀλυστοπίδαισι.) Quod ligetur & uinciatur in corpore τὸ προσωρινόν, hoc est anima, quæ præcognoscit. In nomine uero ἀλυστοπίδαισι abundat: erat enim dicendum ἀλυστοπίδαις.

μέσσην διὰ κίονα.) hoc est, per mediam columnam ligauit Prometheus: aut, usq; ad mediam columnam produxit, & infra terram occultauit, ut sit ad partem superiorem alligatus Prometheus.

καὶ εἰ ἐπ' αἰσῶν ὤρει.) Motum rationis intelligit. Quippe in epate quidam rationis sedem statuunt: per aquilam autem intelligunt curas quotidianas de rebus in hoc mundo necessarijs & usitatis, quæ curæ tenent hominem occupatum, & consumunt animum, quemadmodum aquila consumit epas. Aliter: Per aquilam aliqui intelligunt ea quæ sunt huius mundi, quæ facile corrumpuntur: aut præcipitantiam & celeres actiones.

ὕψος ἰσσοῦ.) Die namq; minuitur & detrimentum accipit pars ratiocinatrix, propter euentus obuios, & eos qui faciunt ad iram.

ἡφανίσθη ἡ φωνή.) Solem dicit occisionis esse auctorem,

rem, & solutionis huius uitae, quem etiam Herculem appellat. Quādo igitur aliquis moritur, tunc discedunt ab ipso curae & sollicitudines. ἀλάλῃς, pro τῇ δυνάμει ἀντιπρὶς, potentia sua auertit. Neq; enim is qui caret robore, auxilium ferre potest.

ἐν αἰνῶσι ζωῆς.) Nam ars ad uitam pertinet. ἐν αἰνῶσι, hoc est, non inuita uoluntate, ad Iouem, ne uidelicet inbecillitatis alicuius notam ipsi injiciat. Dixit igitur, ἐν αἰνῶσι, non inficio Ioue: qua ratione ipsi maiorem laudem conciliat.

ὁνὶ ὁπίσῃ βουλῇ.) Homo namq; contendebat deo similia facere.

θεῶς, ὁν.) Deus enim mortalis est homo. Nam quando iudicabantur dii, discernebantur deus & homo. Εἴς autem μανύς ciuitas Argorum, quae aliquando Sycion appellabatur. Intelligit autem πρὶ μέρους ζωῆς τὴν διῶν ἡμῶν ἀνθρώπων, de prolixitate uitae deorum & hominum.

ἵππον δὲ πρὶ λανθῶν ἀτ' ἀγασίς.) hoc est, pro igne, aut pro uita caelibe. Aut hoc dicit: Neque caelebs aliud habet malum, quàm quòd in senectute à liberis non nutriatur. Aut sic: Bonum quidem est non contrahere matrimonium, sed malum carere talis γυναικὸς ἡμῶν ἀνθρώπων, liberis qui parentes senes alant, & succedant in possessione bonorum.

γυνῶν δὲ ἀλλότριον, peregrini, aut ij qui sunt à longino quo cognati, qui solent heredes fieri domo carente liberis. Scribendum autem hoc modo: ἐν ἵππῳ ἔχῃ τὴν λανθῶν τὴν ἀγασίς,

ἀγαθόν, bonum non habet æquale damno. τὸ ἐμμελὲς αὐ-
tem superfluum est.

ἀταρτηρὸς γῆρας.) dura, difficilis, ἀπὸ γῆρας γῆρας
ἄς, à generali natiuitate.

ἀνάκρη.) Prometheus ὁ μολύνα λακῶν, qui neminem
iniurijs afficit: aut ὁ λακωθῆναι μὲ δυνάμην, qui non po-
test malo affici. ἀνακρίσιον autem est mons Arcadiæ, ubi
colebatur Prometheus.

δῶσι ἐρατὶς ἰνὶ δρόμῳ.) Circularis cœli reuolutio, quæ
fit circa axem.

ἄνδρην.) τὴν ἰδίαν αὐδραειάν, suam fortitudinem.

ἀγώμην.) θεωμάσθην, admiratus, propter stupen-
dam conditionem naturæ. ἀγώμην uerò θεωμάσθην
aut φθινῶν, inuidens, aut ἰππλητὶ μὲν, perterrea
factus.

ἄσπε.) circa ipsum erant, aut sedebant.

φραδμοσύνῃσι.) ταῖς βουλῇς καὶ ταῖς γνώμας τῆς δι-
κῆς, consilijs & sententijs iustitiæ. Nam Terra di-
xit ipsis, quod unâ cum illis uinceretur Titanes. In-
telligit autem continuum & perpetuum motum cœ-
li. neque enim quiescit cœlum, currens ab ortu in oc-
casum.

δεδρὺν γὰρ μάχωντο.) pugna deorum cum Titanibus.
Simpliciter diuisam significat naturam, quæ non eius-
dem est studiij, intelligentem uidelicet & corpoream. Il-
li quidem ab Olympo pugnabant, nec unquam defecce-
runt: hi uerò ab Otibry, unde est τὸ ῥέον καὶ ἡ ῥοή,
fluxus & caducus rerum status. Pugnarunt autem de-
cem annos, quo significatur diuturnam fuisse pugnam.
Est enim

Est enim denarius numerus, maximus. Propterea etiam totidem annos de Helena Troiani & Græci pugnarunt.

Ἰσὺς ἔτι αἰετὶ τῖταϊς.) Neque enim uictoria diuinorum ad fluxa & caduca eiusdem generis contingit, sed sunt inæqualia ea quæ pugnant. Oportet autem superari ea quæ sunt inferiora, ab æquali & eo qui est eiusdem generis, ut uera possit dici uictoria. Propterea etiam Briareus & Cottus unâ cum Gyge assumuntur ad uictoriam æqualem. Cælum enim cum sit corpus, & propterea diuisibile, sed incorruptum manens, sicut dicunt quidam, superauit caduca corpora: id quod conuenienter dicitur. Et sic contigit uictoria, corporum ad corpora, sed non incorporeorum ad corpora. Hæc enim non esset uictoria.

αἱ αἰετὶ αὐτοὶ ἰδίοις.) Quando, inquit, effecit ipsos participes sortis deorum, Briareum uidelicet, Cottum & Gygen.

τὰς αἰετὶ αὐτοὶ ἰδίοις.) perpetuitas data est celestibus corporibus. Et sic uincunt alios Titanes, separatam uidelicet naturam.

μνησάμενοι φίλοις.) Mementote, inquit, quod in tartarum detrusos seruauerim & reduxerim in lucem.

ἐν ἀδάντῃ.) ἐν ἀουσίῃ, ἐν ἀγνώστῃ ὁμίῃ, quæ non sunt talia, ut non possint intelligi. Sed sunt γνωστά, cognoscibilia, ἐν ἀδάντῃ, ἐν ἀφανεί, non obscura loqueris. Et, inquit, scimus, quod omnium rerum cognitionem habeas, & comprehendis omnia.

ἀτρεκέτῃ νόῳ.) σπουδαίᾳ, assiduo, prompto animo. Aliter: ἀτρεκέτῃ, ἀγνοῦν τιλαμένη, περιόμῃ, ualde intento, propenso.

Hoc

Hoc est: Duro & potenti atq; immutabili animo propul-
sabimus uestrum imperium.

μαρνάμενοι τιτῷσι.) Assumpsit deus, inquit Plato, hoc
uniuersum ita confusè & inordinate positum, idq; in-
certum ordinem redegit: atq; hæc est illa pugna elemen-
torum. Titanes enim nihil aliud quàm hoc significant,
uidelicet τὴν πλεμίσαν ἢ τὴν ἀταξίαν, confusionem &
obscuritatem.

ὃ ἐμὴν ἐπέφρονεν.) pro ἐπιφύνησαν. ex ἐφύνη enim,
tempore præterito, fit ἐφύνη Doricè: & similem præ-
senti accipiens characterem, fit inde præteritum impero-
fectum ἐπέφρονεν.

πρὸς ὀφθαλμούς.) πρὸς ὀφθαλμούς, promptè & manibus & po-
tentia, simul apparebat opus ipsorum: hoc est, & robo-
ris & artis.

εὐρύς.) A fundo autem motus & concussio, Græ-
cis εὐρύς, fiebat propter ingentem sonitum pedum i-
psorum. Ita sanè aduersus se inuicem iaculabantur tela
gemebunda.

ἐν ἰσχυρῇ.) ἐν ἰσχυρῇ, illico, in τῇ συνίγγυς, ἢ ἀπὸ τῇ ἰσχύ-
μα. ἐν ἰσχυρῇ, ἐν ἰσχύρῃ, ταχίως, celeriter. Aut pro ἰγγύς, hoc est,
propè, ab eo quod inde sequitur: quia ille qui accedit, fit
alteri propinquus. Utuntur autem hac dictione Tragici.

ὡς αἶσα δ' αὐτὰ.) hoc est, uidebatur ipsi se uidere ex ad-
uerso, aut apparebat uidentibus hora illa, non audientia-
bus, ut quādo cælū irascebatur terræ, talis erat confusio.

ἢ μὴ ὀρυπόμενος.) ἢ γῆς ὑπὸ μὲνος, terra diruta;
aut ὑπομὲνος, perseverante, aut πλεμίσαντος ἐν τῇ
ἐφύνη, percussa à cælo.

οὐδ' αἰῶμα.) Venti autem terramotus & pulve-
rem excitabant, & sonitu unâ factō omnia turbabant.
ἔτεβ' autem ἀπλῶς, θύρε, ψόφ', stridor, strepi-
tus. Id quod propter obscuritatem dicit. ἑτεροβος enim ἔ
διὰ τῶν ὠτρυν βῶν, clamor qui ferit aures. Scribitur etiam
ab aliquibus hoc loco λίνθος, & significat etiam ipsa
dictio τὸν θύρεον, strepitum.

πρὶν δ' ἀλλήλοις ἐπείχουσι.) αὐθιγάμνησι, *insurgentes, impediētes se mutuō.*

μάχην δεικνύει.) Duxit metaphoram ἀπὸ τῆς δεικνύει
στῆς. Homerus:

Ψαδ.λ. ὡς δ' ὅταν ἰδῶν σαρὶ χα βίλῃ ἐξὸ γυναικὸς
 δρυμὲν, τότε πρὸ αὐσὶ μογεσθῆναι ἀλλόθιαι.

Нос еѣ:

*Quales saepe solet mulier sentire dolores
Parturiens, saeva quos mittunt Ilithyiae.*

τίσιν ἰσχυρὸν ἐστὶ γαῖαν.) Hic poeta opinionem hominum sequitur, non accuratam rei ueritatem.

τρεῖς αἰχᾶ.) triplici ordine circum eundem. Aut τὶ τρεῖς αἰχᾶ pro πολυαἰχᾶ, multiplici ordine. Supra quidē tartarum posita est terra & mare, ibiq; quodammodo continentur radices mundi. metaphora sumpta à plantis.

ταῖς ἐν θηρίῳ θη.) deficit hęc particula δια, ut sit δια τῶν τῶν ψίσων ἐν ἐκδοτίῳ, ἢ ἀποδοτίῳ, per has res dices non patet exitus.

ὅτι καὶ ἐν ἑαυτῷ.) propterea vocatur *irresistibilis*, ὁ τὴν
 γῆν συνέχων, qui terram in se continet.

radius & wignu(a.) comprehendit in longitudine & latitudine. hoc uocat utring.

ἔσθ' ὅ γένε' ἑστ' ὅ τ' ἰ.) Ibi ira deorum expectat delicta & probra hominum. Oportet autem intelligere, quod illi extra muros custodiunt Titanes, neq; sub his Titanibus debent intelligi ipsi habitatores.

ἰσθ' ἂν γὰρ δυοφυγῇ.) Ibi terræ, cœli & tartari, adeo que omnium rerum principia & fines continentur. Habent enim ista omnia certum quoddam principium, estq; tale quippiam aqua, quæ est ἀρχή, ex qua procedunt omnia.

ἔστιν ἡ ἀρχὴ πάντων.) Deficit hic διὰ, ut sit, διὰ τὸ τὸν τὸν πρὶν πάντων ἀρχή, ex istis radicibus omnium rerum principium procedit: inde oriuntur, & ibidem finiuntur.

ἔστιν ἡ ἀρχὴ.) Quia obscurum est principium & finis illorum, nec aliquis uno integro anno posset ad profunditatem peruenire, si modò ualuerit assequi terminum aquæ, sed à uentis circumfertur. Deficit autem τὸ τίς, ut fiat ἔστι ἀρχή.

ἔστιν ἡ ἀρχὴ.) Propter noctem horribiles domus ibi teguntur nebula. Iuxta hos domos, fabulantur filium Iapeti humeris suis cœlum portasse. Vbi nox & dies, dum separarentur, se inuicem salutabant, sibi mutuò obuiam facti.

τὸν πρὶν ὅτι ἰσθ' ἂν γὰρ.) Ante domos, scilicet Noctis, Apud Homerum quoque idem legitur, ἔστιν ἡ ἀρχὴ τὸν πρὶν, nimirum ipsum columnis sustinere, quæ cœlum cum terra coniungunt. Est autem illud ἔστιν, idem quod ἰσθ' ἂν γὰρ, dignum cura censet: aut ὅτι ἰσθ' ἂν γὰρ, quemadmodum alio quodam in loco usurpatur idem uerbum.

uerbum : *καὶ μοι κῆπον ἔχει πολυδίνδρην*, custodit mihi hortum multis arboribus consitum. Hesiodus autem hoc uerbum intellexit pro *κατ' ἑμὲ καὶ φίλῳ*, sustinet.

ὕπν' καὶ θάνατον.) Somnus & mors. hæc quidem detinet homines perpetuò, ille uerò ad exiguum tantum tempus.

ἐνθάδ' ἐστ'.) In domibus scilicet Noctis. *χθονὶς* autem intelligi potest etiam pro *συγχαῖ*, molesti, horribilis. Sicut *Ἀνacreon* usurpat: *χθονίου δ' ἱματίον ὕπνῳ*.

δεινὸν τὸ ξύ.) terribilis ijs qui committunt periurium. *δεινὸν θύος*, dea tristis, quòd periuros torqueat.

μακρῆσι πείρησι.) τῶν μεγάλαις, magnis, quia sub petris est aqua.

λίον ἀργυρείον.) per *ὑπερβολὴν* & impossibile hæc dicuntur. Neq; enim illæ columnæ attingunt cælum, inde usq; à tartaro. Aut intelligit *τὴν ἀνάδυσιν*, hoc est, distractionem aquæ in cælum usq;.

θαύματος.) Nomen pro aduerbio. *παῦρα* autem posuit pro *ἐλαφύς*, raro. *θαύματος*, διὰ τὸ θαυμασιμότητος, quòd efficiat miraculum.

ἰεὼν δ' ἐπιμύθη ἄγγυλον.) Terra & maris radices in tartaro. Propterea Iris per mare in tartarum dimittitur.

ἑξήκοντα πρῶτον.) *ξίστη*, cyathus, sextarius.

πολυώνυμον.) τίμιον, uenerabilem, aut *ἑνδοξον*, celebrem, aut multoties à multis nominatam, propter uerba, aut quòd est in multis locis.

πολλὴν δ' ὑπὸ χθονὶς.) Aqua Stygis ut plurimum infra terram fluit latenter per Oceanum.

ὡς ἢ μὲν ἐν πύρρῳ.) tāquam per canales occultos transit ad pes

ad petras, unde etiam apparet. Habet autem illa Stygis aqua parit̃ aquæ Oceani, ut uniuersa Oceani aqua decem partes habeat, cuius una pars Stygis aquam efficiat.

ἰδὲ πρὸς ἀμφοτέρους.) Describit hominum impiorum poenas, quas enarrando assequi non possumus.

ἀσπερ.) non accedit ad cibum deorum, ἀσπερ pro πλεονασμῷ, propius.

ἰνὰ ἰσθμῷ.) propterea longis morbis detinentur & torquentur impij. quia sæpe accidit, ut multi propter breuem uitam, statim liberentur à malis. τὸ δὲ ponitur pro γὰρ; ἀπομυρίται autem significat τὸ ἀποχωρῖσται, relegatur.

δικαίᾳ.) Spem facit mutationis ijs qui iniuste agunt.

ὀγύγιον.) τὸ παλαιόν, antiquum ab Ogygo primo rege uetustissimo. Potest autem etiam pro magno intelligi.

ἀλλοίᾳ μὲν γὰρ φησὶν ὅτι.) Interdum quidem loquebantur, ut etiam dij possent intelligere, interdum ad se inuicem, interdum non item, sed ἀναλλήλως.

ὄσπερ ἀσπερ.) ἁπλῶς, mali, aut ἀπὸ πρὸς, dubij. Ionice in ἄσπερ & antepenultima acuitur. Nomina enim quæ ante finalem & diphibongum ω habent & mouentur, illa acuiuntur: ut ἀσπερὸς, ἀμυρὸς. ἄσπερ & autem graui tono scribitur, propter pleonasmum τῷ α, ex dissyllabo τῷ σκύρῳ factum. Quæ autem non mouentur, nec formant ex se fœmininum genus, illa acuiuntur in antepenultima: ut ἰνὶ δαυρῷ, nomen ciuitatis: ἄσπερ, κύνερος. Notandum ex his, quòd θυραυρὸς acuiatur.

φλὸξ ἢ πρᾶν πυρρῷ.) Aut fulmine ictu rege, scilicet Typhoeo, recessit flamma à rege, hoc est Ioue: proflicbat autem eo per fulmen tacto ad montes, & disparuit.

φάρις autem eruptiones quæ fiunt ex uentis. Executiuntur enim ex calido acre.

αἰδρίς.) τῆς ἀφαιρίσεως, opacis saltibus, aut quas obscurauit flamma. αἰδρίς enim idem est quod τὸ ἀφανές, obscurum et quod uideri non potest, tanquam αἰδής: unde per pleonasmum literæ υ fit αἰδρίς. Nunc autem τὴν σκίασιν εἰς αἰδρὶν intelligit, hoc est, umbrosum uiretum.

χεῖρ.) χεῖρ ὅτι τῆς, fusorij. χεῖρ, instrumentum, quod spiritum emittit, φέρον uocatum, intelligit.

εἰς δὲ ἀπὸ μὲν βορέης.) Burus ab ortu spirat, Zephyrus ab occasu, Notus à meridie, Boreas à septentrione, ἀπ' ὧν τρεῖς idem est qui alias ἀπ' ἀρκτικῆς appellatur, quem Burum nuncupat.

μὲν δ' αὖτα.) Venti leues & uani, ut sunt Cæcias, Thra cias, Aristoteles enumerat duodecim uentos.

αὐτὰρ ἐπεὶ ἴσ' ἔα πόντον.) hoc est: Quando post uictoriam turbulentorum uentorum, uita palmam obtinuit. πόντον posuit pro uinculo.

ὅτε μῆτις.) μῆτις appellatur, quod talem habeat potentiam, ut possit mutari sicut libet. Iupiter autem seducens ipsam, et acerbā faciens, deglutiuit ipsam, et quidem prægnantem. Cæterum Cælum & Terra ipsi hoc consiliū dederunt, ut ipsam deuoraret, ne uidelicet is qui nascetur ex ipsa, fortior fieret: id quod fato decretum fuerat.

ἡφαίστος.) Tropici horis intelligit, ἀπὸ τῶν ὁρίων, quod est, obseruare, custodire. Sunt enim custodes humanorū operū. Porro tres enumerantur. ἡ δὲ δῶρα δὲ πατρὸς, quod dona Iouis per totum sunt dispersa orbem terrarum. Et propterea postrema floret, quod eum qui accipit dona, oporteat ipsa custo-

sa custodire & efficere ut floreat. βάλλω, quòd florētē uita nostra, ijs quib. est opus, nostra ope adesse debeamus.

ἔρπασεν.) Quidam raptam esse dicunt ex Sicilia, Barchylides autem ex Creta, Orpheus ex locis circa Oceanum, Phanodemus ex Attica regione in saltibus Demææ. Hoc autē innuit, quòd terra inuita in se recipiat semina.

Λυτώ δ' ἀπόλλωνα.) Latona Ioui commixta peperit Apollinem desiderabilem supra omnes alios deos. Aliter Hyperbaton est. & λέθη, hoc est, obliuio, mater Apollinis esse fingitur, quia musicus obliuiscitur omnium malorum, quæ contingunt in uita.

ἄρασιόνων.) τῶν οὐρανίων τὸν ἄραον, qui cælum inhabitant: aut ἄραον ἀπορόνων, ex cælo oriundorum.

οὐ καλῶσι τι.) propriè λέλειπεν est ἡ ἐν κυνευσίαις θέρυξ, clamor in uenationibus, quæ fiunt per canes.

ἰγυράδιμον.) τὸν θέρυξ ἐρέσαν, quæ tumultum excitat.

ἀγύρατον.) ἄγυσαν στρατὸν, quæ ducit exercitum.

ἔρη δ'.) Hic noster primus dixit, Vulcanum ex sola Iunone esse natum: Homerus autem ex Ioue & Iunone.

ἐκ πάντων τέχνησιν.) Ambiguum, utrum dicat, à singulis dijs esse institutum in artibus, aut præ cæteris omnibus ornatum fuisse artibus.

μαῖα τίς.) μαῖα filia Atlātis, ἡ μετὰ κατ' ἑκάστης σίτυσις, assidua inuestigatio, genuit Mercurium, hoc est, τὸν λόγον, orationem. Oratio nāq; res diuinas in lucē profert.

ἀλαμύνει δ' ἄρ.) Verna constitutio generauit solem uementiorem. Notandum, quòd hoc loco fiant duarum syllabarum apocopa. Porro sequētes nouem uersus reij-

citantur. Est enim institutum poetæ genealogiam indicare ex utrisq; dijs natorum.

αἰσῶν τε καὶ αἰσῶν.) παρὰ τὸ κινῶν τὸν νοτισμὸν, à mouendo intellectū. Intelligitur per Circen ὁ διακρίσις τῶν καλῶν καὶ τῶν κακῶν φαρμάκων, distinctio bonorum & malorum pharmacorū: aut ὁ διακρίσις τῶ ἡλίου, transuectio solis: aut αἱ ἀπογενέσεις τῶν βοτάνων, generationes herbarum.

δumήτης μὲν πλῆτον.) Quando ad suum statum uenit mundus, tunc cœpit terra elaborari & coli, atq; πλῆτον ἐν κυρία, crescere in agricultura. propterea etiā in Creta id fieri incœpit, quando nimirum ἀς δυνάσταν, hoc est, ad temperiem uenerunt astra & elementa, mixtaq; sunt Iasio. ὁ δumήτης ἀπὸ τῶ ἵνα, quod est ἐπαφίνα, τὰ σπέρματ'α, ab immittendo semina. Aptē autem dixit, πλῆτον esse filium Cereris & Iasij. Quia cum qui laborat, comitantur diuitiæ. δumήτης enim est terra, ἱάσι & autem agricola. Itaque congressi finguntur in agro siue noualiter profcisso.

ἡρμῶν δ' ἀρμονίᾳ.) Harmonia peperit Cadmo Ino, Semelem, Agauen & Polydorum, quem etiam wivana quidam appellant. Appellatus est autem πονόδωρος, quod in nuptijs Cadmi & Harmoniæ dij munera sua distribuerunt.

γρυονῶν.) intelligit pluuiæ distributionem, quæ fit ex terra. Tripliciter autem formatur hoc nomen: ὁ γρύων, ὁ γρυονῶν, & ὁ γρυονῶν. A' quibus proinde diuersi sūt casus.

μακεδονία.) A' quo nomen accepit Macedonia, ut appellaretur

pellaretur ἰμάθῃ. Narrat autem Pherocydes, ab Hercule interfectum esse Emathionem, sed eo tempore cum abiret ad aurea mala.

ἄρ' ἀνὰ πρῶτον.) Fecit illum quasi deum in ipsis sacris templis, constituens ipsum sacerdotem obscurum: neque enim apparet mori. Matutina stella, quæ diem & Phaethontem adducit, est ipsa Venus.

νοστήσω νόχισιν.) hoc est, ἀφανῆ, λαθραίον, obscurum, occultum adituum. Arbelochus autem scribit μύχισιν, οἷόν τι τῷ μυχῷ, τῷ ἀδύτῳ προσκείμενῃ τῇ κύτρῳ, quod in occulto recessu Cypri appareat.

τοῖς ποταμοῖς αἰθέρας.) intelligit pericula quæ contingunt in mari, & disunctionem taurorum, item detrimentum eorum quæ fuerunt seminata.

φίλαυγιδες.) παρ' ὁμηρικῶς Chiron ita appellatur, filius Philyrae.

μυῖα δὲ διός.) ἀντι τῆς διὸς περικείμεναι, hoc est, Iouis nomine intelligit fatum, ex quo pendent omnia.

ἄρεων, ἢ δὲ λατίνων.) Latini populi sunt Italiae: ἄρεων autem τὸν ἀμύμωνα, hoc est, inculpatum. Horum posterī ad interiores partes sacrarum insularum habitant, ad regionem Tyrrheniam, ubi Circe suam sedem habuit. Dicuntur autem illae insulae Eleftrides.

FINIS THEOGONIAE

Hesiodi.

† 3

RERV

RERVM AC VERBORVM IN
hisce Annotationibus memora-
bilium INDEX.

A Ccentus tres	14	Aeolides insulae	169
Achelots	242	Aeolus quis fuerit	169
Achilles nocuit to- ti Graeciae	94	Aeolus, Cumaeus	3
actei forma descripta ab Homero	7	aequinoctium quando fiat	144
Acusilaus tres uentos facit		Aeropus quis fuerit	20
245		ἀερίπιδες	191
adamas 70 eiusdem du- ritia.	ibid.	ἀερίπυρρ quid	108
ἀδανῆς	132	ἀερίον quid	55.145.248
adulterium allegoricè pro- hibetur	182	ἀεῖος quid	78
ἀεῖος	108	ἀεῖος	173
ἀερόν plura significare		Aeschylus praefertur Eurio- pido	130
29		Aeschyli uersus	63
agriculturam quis inuene- rit	18	Aeschynes, tympanistriae filius	5
Aegyptus cur abundet ero- matis	128	ἀεχέων quid	78
Aegyptum Nilum uacari		ἀεχέων & ἀεῖος distin- guuntur	105
242		ἀεῖος quid	136.207
Aeolica dialecti proprie- tates	32.80.86.90.	Aesopus, famulus	5
172		aestus cur idaeus uocetur	131
		aetatum hominis enumera- tio	207
		aetates	

I N D E X.

ætates tres significari per dolum	115	ἀμφιγυίας	50
ætates mundi	57	Amphion	214
ætatis primæ mundi status 36		Anacharsis, Scythæ	5
Ætoli & Arcarnanes ma- li uicini	111	ἀναισθησία	207
ἀνακρίσις	247.251	ancipitem quid faciat syllaba	
ἀνδρῶν & γυναικῶν	155	bam	138.140
ἀνδρῶν, ἀνδρῶν & ἀνδρῶν	30	angelorum nomen	216
ἀλαπάλας quid	78	animi partes tres	28
ἀλάπαδ & herba	78	animam etiam demonem	
Alcmena	196	uocari	28
Alexandrum ex se odorem emississe	128	animæ mortuorum ubi ha- bitent	75
allegoriam, præcipuum ef- se indicium poetarum 3.21		animalia ex terra posse ge- nerari	36
ἀλλοτριότητα	177	ἀνὴρ	136
Alpheus	242	apud Græcos quinque significat	23
alutitons fatum quomodo dicatur	24	anni partes quatuor, & earum initia	143
altare hominis	67	porum munera	51
Ambrosia quid	147	annonæ caritas quibus de causis fiat	91
amicitia species	177	ἀντιπρῶτος	115
ἀμύλος & ἀμύλος distin- guuntur	124	ἀντιπρῶτος	66
amor cur ignis dicatur	221	ἀνθυποπορὰ	217
Amphidamas, rex Eubææ 6.171		ἀπάλαμνος quid	27
		ἀπαλόχρητος	149
		ἀπάρου cur terra dicatur	
		72	
		apocoparum exempla	150
		r 4	
		Apollo	

INDEX.

Apollinis propria	211	ἀργύρεος epitheton Zephy-	
Cæsaries	243	ri	245
ἀπόλλωνος quid	55	Argiui unde originem tra-	
ἀπολλωνιαστῖνοι	194	xerint	206
ἀργεος quid sit	28.218	Arion, nomen equi	201
ἀργυρεος	28	Arima quid	239
ἀργυρεος	177	ἀργύρεος quid	136
ἀπολλωνία unde	229	Aristoxenus Musicus cita-	
Aquarij signi observatio		tur	105
158		ἀριθμῶν quid sit	113
aqua quæ sit optima	163	ἀπολλιάδης	199
aquam esse principium ele-		ἀρυστα unde sit	126
mentorū 219.220.222		Aroe, uicus Achæia	31
aquarum iudicium	162	ἀπόλλων & ἀπόλλων distinguū-	
aquilini pulli	2	tur	139
araneus quando maximè		artes esse uirgines	48
laboret	191	artes per ignem inuentas	
ἀράχνη & ἀράχνης distina-		42	
guuntur	142.191	ἀρτοι quid & unde	161
aratio quo tempore debeat		Arxippus, rex Athenien-	
fieri	118.124.125	fium	6
Aratus quatuor Musas enu-		as desinentia uerti in os	48
merat	13	Ascolia festum Græcorum	
Arati hemistichium	74	114	
Arcturi fabula	154	Ascra ubi sita	4
ortus	154	Ascræ incommoditas	169
Ardescus	242	Aspasia Periclis	90
ἀράχνης unde dictū 55.87		ἀργύρεος & ἀργύρεος distinguū-	
ἀργυρεός	48	tur	131
		offici-	

INDEX.

asterismorum numerus	122	auem contristatam non ca-	156
nomina	122	nere	156
Astræus	244	Aulis	170
ἀστρον	154	aurum rubiginis expers	57
astrorum efficacia	108.	auri hostis	58
245. motu omnia desin-		aurum tribus modis proba-	
gnari 27 segmenta		ri	2
duodecim	122	αὐτίς	71
astronomiæ opus à Lino		axillas non canescere	77
contextum	18	axis quid sit	132
ἀστυ τρία significare	217	B.	
Astypalæa, in Samo	10	B Acchum etiam Ofiri-	
ἀστυπάλαια duo significare		dem dictum	14
60		βαρύνει	52
ἀστυα quid	51	βάρυναι	2
ἀστυμπος	73.97	Belleropho	208
ἀστυδάλας	67.227	Bellerophontis allegoria	
ἀστυδάλα quæ sint	91	241	
Athenarum encomiū	130	belli epitheton	87
ἀστυας quid 248 duplicia		bellicosorum descriptio	198
ter flecti	121	Biblinū uinum quale	160
Atis cuius filius fuerit	118	Bis sex significat	29.169
Athens historicus	120	boreæ uehementia	148
Atlantis fabulæ allegoria		boues nouem annorum u-	
119 filij & filia	119	trum idonei	132
Atlantem sustinere cælum		βριάρη quid	136
255		Briareus	226
Atticos esse aspiratores	71.	βριάρη quid	69
138.144		5	βριάρη

INDEX.

<i>Apylo</i> quare dicantur	800	<i>Chrysaor</i>	338
mines	23	<i>Chrysopolis</i> herba	2
<i>brumalia</i>	147	<i>circumscriptio</i>	53
<i>Brumus.</i>	ibid.	<i>Cithera</i> quid & unde	229
C		<i>Clius</i> <i>Muse</i> duo filij	15
<i>C</i> <i>Aicus</i>	242	<i>coelibis</i> uita incommoda	
<i>C</i> <i>Caſj Iulij Cæſaris</i> hiſ-	250		
ſtoria	76	<i>Cælum</i> uincit <i>Titanes</i>	252
<i>Callimachus</i> citatur	216	<i>cælum</i> appellari <i>floridum</i>	
<i>Calliope</i> cur præſantiſſi-	224		
ma	216	<i>Coinibi</i> figmentum	100
<i>Calliopes</i> filius quis	19	<i>Columnæ</i> <i>Atlæti</i> quid ſint	
<i>canicies</i> unde contingat	119		
77		<i>comicorum</i> indicium	3
<i>canis</i> epitheton	165.206	<i>comparatiui</i> abuſus	71
<i>canis</i> <i>Geryonei</i>	239	<i>Conon</i> mathematicus	120
<i>capræ</i> quando ſint pinguiſ-		<i>contentio</i> bona cur dica-	
ſſimæ	159	tur ex Nocte orta	27
<i>caput</i> hominis <i>olympū</i> uo-		<i>contentionis</i> male proprie	
cari	81	tis	18
<i>Carchedoni</i> & <i>Bysanti</i>		<i>contentionum</i> duo eſſe ge-	
maluicini	111	nera	25
<i>caſus</i> pro caſu	246	<i>conuiuij</i> publici laudes	
<i>caudæ</i> eſſe neruoſæ	148	178	
<i>Cerberus</i>	240	<i>Cottus</i> , <i>Gigantis</i> nomen	
<i>Ceres</i> quid	30	226	
<i>fabula.</i> ibid. munus		<i>de Creatione</i> hominis opi-	
163		nio <i>Ethnicorum</i>	35
<i>Chimæra</i> monſtrum	241	<i>Cretæ</i> nomen	248
		<i>Ctimena</i> ,	

INDEX.

Ctimena, uxor Hesiodi	2	stirpem mortalem fuisse	
cuculus exhilarat	145	se	225
Cumæ situs	3	Δῦπτον quid	136
Cumas esse plures	169	Δῦπτονλόχης	176
Cyclopes unde dicti	224	dextrae partes cœli quæ	
Cyclopum tria genera	224		123
Cygnus Martis filius	196	Διάντης quid sit	48
cur interfectus	199	diametrum esse triplam cir-	
Cyrum fuisse mulum	39	culi	133
χέλας unde dicatur	68	dialecti quatuor	14
χέας unde	220	dialectorum proprietates	
χωλιδόν	206	cognoscendas esse Gram-	
χαρδίναν qui sint	78	matico	129
χθών unde nomen accepe-		dies mensis qui optimus	
rit	53		188
χρῶν qualis sit uentis	151	dies discernuntur	196
χρῖανς quis mensis	146	dies mensis quomodo He-	
χρυσίφανος	223	siodus numerauerit	190
D		διπλῶν tria significare	25
Dæmon, anima	28	dimidium esse plus toto	33
Dæmones quid sint		diuitias comitatur uirtus,	
63		et quomodo	104
Damodes, piscarius	5	Dins, pater Hesiodi	3.169
Dei appellationem quinque		Διμήτης quid sit	30.31.163
habere significationes		Δις	132
22		Διμῶν	113
deorum nomina tripliciter		domini quales sint eligendi	
exponi posse	23		182
filij qui dicantur	72	domus epitheton	70

Dorica

I N D E X.

Dorica dialecti proprie-		elysius campus quid	75
tas	30.86	ἐμμερα unde sit formatum	
ἀόριστος	136	III	
Atres qui uocetur apud He-		ἐναρξ	241
siodum	113	ἐναυλῶ	222
ἀρίστη quid	216	ἐνδρυν quid	141
dualis numerus pro plurali		ἐν quid	187
77		ἐν unde	127
δυναστεύς epitheton inui-		ἐνθα duo significat	74
diæ	79	ἐννοίγματος unde Neptunus	
δυσιδύς	33	254	
δυσωπάρσι iudices	33	ἐννῶ	237
E.		ἐπαρὰ διπλοῦς	105
ἐχον plura significare	255	ἐπαράλυσις	105
ἐχίρρις	217	ἐπαροπότης	137
ἐχρσι quis	110	ἐπαρῶ	132
ἐχόν	25	ἐπ' ἐπ' αὐτῶν	66
ἐας pro iis	225	Epicharmus septem Musas	
ἀγενίμω	87	recenset	13
ἐπαρῶ	71	Epictetus, famulus	5
ἐλαφῶ unde	131	ἐπινάμνους	151
Electra	236	Epimetheus	45.249
elementa uocari immortalia		ἐπ' ἡλίου	30
lia	60	ἐπ' ἡλίου quid sit	124
elementorum figura quales		ἐπ' ἡλίου litera quando	
les	73	sit in usu	25
Eleurber	213	equi fons	208
ἐλφ	138	Eratus filius quis	18
ἐννοήσας	210	Erichthonij armenta	162
		Eridanus	

INDEX.

Bridanum 242

Brinnyes unde nata 228

leus duo significat 25

Britbrae 171

ἕμῃς quid 48

ἰωάννης 64

ἰγία 181

ἰδὼς unde dicatur 83

ἰταῖς quid 77

Buenus 242

διδάσκων quid sit 28

δουλίς 206

Bumelus Corinthius 13

Buryalia, opus Homeri cu-
iusdam 8

Buripides, olerum colle-
ctor 5 confertur cum

Aeschilo 130

Buripidis uersus 67.

214.229

Buripus Boeotiae 170

Euterpes filius quis 15

Ἰάστειν uocari Pleiades

125

exosis 149

δουλάς 70

ἑρμῆς 244

δουλάς 102

ἰνσῖς 245

F.

Fama curā maximam

esse habendam 186

famis expellenda compen-

dium 34

fatum uocari ἑρμῆς, &

cur 48 appellari ma-

gniuocum 87

ferrum utrum ab initio fue-

rit 68

flatu unde fiat 168

fluuiorum nomina pluri-

ma 242

fluuios uocari ταπεινάς

201

stamina quando sint tem-

peratissima 160

formica nomen 191

prudentia. ibid.

industria 187

fuci natura 102

fulmē unde generetur 44

G.

Ganyetor, filius Am-

phidamantis 6

γῆα 73

garrulitatis incōmoda 177

Genus quid sit 106

Geryon triceps 238

Gigantes

INDEX.

Gigantes unde nati & di	Heliconiæ Musæ	208
Et 228 cur dicantur	Heptaporus	242
esse orti in iudiciis 69	heroes quid sint	63
Gigantum nomina 228	unde dicti	72
seculum 68	Herculis proles numerosa	
γερσόπος 87	ex una nocte	213
γῆρς unde 211	Herculis primus labor 242	
glauconum animalium pro-	per Herculem, sol intelligi-	
prietatis 51	tur	231
γλαυκῶπις cur Minerva 51	Hermus	242
γῆμπος 134	Herodotus citatur	152
γῆρς quid 237	Hesiodus, pastor ouium 4	
Gratiæ coniunctæ Musis	à Musis lauris nutritur-	
214	ibid. mutat genus uitæ	
gruis uox 137	pastorale. ibid. quot	
Gyges 226	libros scripserit 8 quos	
γῆρς quid 134	uersus recitauerit in cer-	
H	tamine cum Homero 7	
H Aliacmon 242	utrum antiquior Home-	
H balimi conficiendi ra-	ro 6 cur librum suum	
tiones 34	fratri dedicauerit 11	
Harpyiarum nomina &	declaratur uictor 7	
etymologia 236	quomodo sit mortuus 8	
Hecate ubi culta 246	Hesiodi parentes 3 pere-	
Helicon, mons 214 ubi	reginatio quæ fuerit	
situs 20	170 filij 96 imbecila-	
Heliconis allegoria 17.20	litas in arte metrica 133	
etymologia. ibid.	certamen cum Home-	
Heliconē esse duplicem 20	ro 6 proœmium esse	
	allego-	

INDEX.

<i>allegoricum</i>	21	libri	<i>humiditas facit putrefa-</i>	
<i>comparantur lauro</i>	5		<i>ctionem</i>	128
<i>librorum ordinis ratio</i>			<i>facit cu-</i>	
<i>12. elegium</i>	9		<i>pidinem</i>	219
<i>mium non esse genuis-</i>			<i>Hyades stellæ</i>	119
<i>num</i>	12.19		<i>sic appellantur</i>	167
<i>Hesiodo cur Musæ lauros</i>			<i>quæ stellæ dicantur</i>	121
<i>porrexerint</i>	211		<i>per Hydram quid intelli-</i>	
<i>Hesperides argutæ</i>	237		<i>gatur</i>	240
<i>Hipponax citatur</i>	109		<i>hyeme bobus parcio rem</i>	
<i>hirundo quando apparet</i>			<i>administrandum victum</i>	
	154.156			153
<i>de Hirundine fabula</i>	157		<i>hyemis sæuitia describitur</i>	
<i>historia de defunctis ani-</i>				147
<i>mabus</i>	75		<i>Hymenæus filius Clîus</i>	15.
<i>historiâ quis inuenerit</i>	18			18
<i>hominis ætates septem</i>	136		<i>Hyperion, quid</i>	223
<i>Homerus, quot libros scri-</i>			<i>ex Hypothesi schema</i>	43
<i>pserit</i>	8			I
<i>Homeri laus</i>	95		<i>Ialemus filius Clîus</i>	15.18
<i>plures habuisse</i>	7.8		<i>Iapeti etymologia</i>	45
<i>ætas</i>	6.8		<i>proles quæ</i>	118
<i>pso recitati in certami-</i>			<i>ignis artificiosus</i>	47
<i>ne cum Hesiodo</i>	7		<i>ignis causa artium</i>	48
<i>uer-</i>			<i>ignis furtum quid sit alle-</i>	
<i>sus citati</i>	18.77.80.		<i>goricè</i>	40
	104.177.215.239.254		<i>esse inuentas</i>	37
<i>Homerum non esse victum</i>			<i>epitheton</i>	209
<i>ab Hesiodo</i>	88		<i>Iteus quid</i>	191
<i>hostes sæpe prodesse</i>	98		<i>intus</i>	253
				impios

INDEX.

<i>impios florere</i>	106	<i>Iunonis fraus</i>	200
<i>indeclinabilia nomina quæ sint</i>	175	<i>Iupiter tria significat</i>	23
<i>infinitivus pro imperativo</i>	124	<i>Iupiter fingitur novē die- bus generasse Musas</i>	213
<i>insularum fortunatarum amoenitas</i>	76	<i>ius habere in manibus</i>	78
<i>intelligentiæ qui dicantur</i>	216	<i>iustitia cur dicitur appelle- tur</i>	25
<i>invidia</i>	25.28	<i>iustitiam esse filiam Iouis</i>	93
<i>invidia quid</i>	99	<i>in omnibus creatu- ris cerni</i>	93
<i>industriæ commendatio</i>	142	<i>Iris quid sit</i>	236
<i>Iobi oves</i>	162	<i>Isocratis præceptū de tem- poribus loquendi</i>	192
<i>Iolani quis</i>	200	<i>Ἰς</i>	132
<i>Iovis</i>	208	<i>ἰψ.</i>	ibid.
<i>Ionica dialecti proprietates</i>	86.134	<i>ἴβ. quid</i>	66
<i>ipse unde</i>	82	<i>ἴβ. quid</i>	131
<i>Isidis fabulæ interpretatio</i>	32	<i>ἰβ. quid</i>	248
<i>Iovis pro Iunio</i>	107	<i>ἰβ. quid</i>	65
<i>Ister</i>	242	<i>ἴβ. unde</i>	71.131
<i>Iulius</i>	134	<i>ἴβ. quid et quomodo con- struatur</i>	129
<i>insula fortunata veterum</i>	75	<i>ἴβ. quid</i>	50
<i>invidiæ epitheton</i>	79	<i>ἴβ. quatuor significat</i>	159
<i>Iunonis nomen tria signi- ficare</i>	23		K.
		<i>Κ</i>	108
		<i>καλλόπρις</i>	127
		<i>καταρῆς</i>	108
		<i>καταρῆς</i>	108

INDEX.

ἀνδρῶν ὅτι quid	29	κοδρῶν unde Venet. 121	
καλῶς	102	229	
καλῶς cur domus appellatur	127	καλῶν quid	169
καλῶς ὅτι καλῶν distinguuntur	134	κατὰλλαν	115
καλῶν quid	205	L Achesis	204
κατὰλλαν	113	λαῦμα quid ὅτι unde	74
κα particulae usus	85.102	Lapitharum bellum	202
κατανομήν	145	lasciuos esse humidos	229
κατανομήν	29	laurum non facile putrefieri	135
καρῶν unde	211	leontis animus apertior	241
καρῶν	203	Lyraea hydra	240
καρῶν. ibid.		καλῶν quid fuerit.	146
καρῶν ὅτι κατὰλλαν differunt	147	liberorum qualitas pendet	
καλῶν. ibid.		à parentibus	181
καρῶν quid sit.	31	Licida Argenti factum	92
καρῶν epitheton fuci	103	lignis secandis conuenientissimum tempus	128
καρῶν	214	linguae bonitas ὅτι malitia	127
καρῶν	27	Lini parentes	15.18
καρῶν	178	καρῶν ὅτι κατὰλλαν	149
καρῶν quid	173	κατὰλλαν	247
καρῶν	184	κατὰλλαν. ibid.	
καρῶν auis infauista nuptijs	194	κατὰλλαν quid	249
καρῶν quid	48.91	κατὰλλαν quid sit apud Hesiodum	
καρῶν quid	27		
καρῶν quid	60		

INDEX.

dum	180	lari	240	esse in usus	
loquendi tempora quæ a-			99		
ptissima	192	malus usus		34	
Lucianus, lapicida	5	mare quomodo ortum		219	
lunam solam non prodesse		mare esse malum		74	
193		matrimonium quando sit			
lunæ nomina	238	contrabendum		174	
Lunaris mensis	188	matutinus ortus		155	
Lycophron citatur	211	μάλα quid & unde		161	
lycophronis Alexandra	3	μάλα		62	
expositio	2	μάλα quid sit proprie			
lydius lapis.	ibid.	116			
λυγία quæ sunt, & cur sic		Medusa quid		237	
dicta	81	μάλα		136	
λύγιν	247	μάλα, quæ formet ex se tē-			
Lyngus quis fuerit	205	pota		111	
lyricorum poetarum γυν-		μάλα		153	
εισμα	3	Melampus citatur		195	
Lysimachi opus de poetis		Melanthius citatur		109	
20		μάλα quid		69	
λυσιμάχης	221	Melissei Adelphica		20	
ML		melodiarum inuentor quis			
Meander	242	18			
Magnetis hostis	59	Melpomenes filius quis		15	
magnus dies qui vocetur		Menander citatur		224	
194		mendacium dici duabus de			
μάλας	67	causis		232	
μάλας ὅς	209	mensis dies qui boni, qui			
malitiam, hydras appel-		mali		188	

Mercurij

INDEX

<i>Mercurij cognomina</i>	48	<i>mundi plage quatuor</i>	
<i>μικρομης</i>	73.96		244
<i>Merops quid</i>	59	<i>munificētiā esse regiū</i>	
<i>μικράβη quid</i>	141	<i>μικτός</i>	65
<i>messētem quando expediat</i>		<i>Musæ nomen tripliciter ac</i>	
<i>facere</i>	118	<i>tipi</i>	20
<i>μυρσάν quid sit</i>	112	<i>Musæ cur nouem</i>	13.17
<i>metum appellari pallidum</i>		<i>Musæ quid sint reuera</i>	13.
	224		16
<i>μυρσάρηνα quid</i>	166	<i>Musæ unde dicantur</i>	12.13
<i>μύδρα unde dicantur</i>	227	<i>cur dicantur choreas</i>	
<i>μυρμύων</i>	250	<i>ducere.</i>	17
<i>μύλας cur ouis dicatur</i>	74	<i>Musarum parentes</i>	16
<i>milij seminatio</i>	207	<i>Musarum inuenta</i>	14.
<i>Minervæ nomen tria si-</i>			216
<i>gnificare</i>	23	<i>Musarum nomina alia,</i>	
<i>Minervæ cognomina</i>	51	<i>quàm uulgò recēsentur</i>	
<i>μυρτίνα</i>	24.91.107		14.15
<i>μυρτίς quid</i>	127	<i>Musarum quasdam esse</i>	
<i>μυρτιόγαστρον unde</i>	24	<i>uirgines, quasdam cono-</i>	
<i>monodorum indicium</i>	3	<i>iuges</i>	16
<i>montes quomodo orti</i>	219	<i>Musarum benigni oculi</i>	
<i>moruos quomodo descri-</i>		<i>quid efficiant</i>	216
<i>bat Hesiodus</i>	230	<i>Musarum liberi enume-</i>	
<i>μύρρις</i>	25	<i>rantur</i>	15
<i>mulierum prægnantium</i>		<i>Musis cur attribuantur si-</i>	
<i>metaphora</i>	254	<i>lij</i>	18
<i>mulī qui uocentur</i>	39	<i>Musas posse inueniri innu-</i>	
<i>mundi ætatum diuisio</i>	57	<i>meras</i>	15.16
		<i>s 2</i>	<i>musas</i>

INDEX.

musas alij nouem, alij pau-
ciores, enumerant 13

esse concordēs 214

Musicae efficacia 218

musas unde ductum 92

musas quid sit. ibid.

N.

Nauigatio anceps 238

nauigatio quo tem-

pore sit opportuna 171

nauigationem improbauit

Hesiodus 167

navias 136

nebula unde sit. 168

Nemaea in Peloponneso 9

Nemaea 242

Nessus. ibid.

Neptunus cur inuocetur 254

Neptunum dici Taureum

201

Neptunus Iuppiter 41

Nereidum nomina 233

numerus. 235

neptunes quid 148

neptunes qui dicantur 216

noctes esse deorum 179.

180

noualis terrae laudes 140

numeros significantia no-
mina, indeclinabilia

175

numerus certis praecerea

to 92

nuptiarum dies auspiciatus

quis 194

nympharum nomina 69

O.

o quando aspiretur.

180

obliquus qui dicatur 24

obliquus quid 69

occulta non esse reuelanda

186

Oedipi opes 74

Oenoa 9

oenoa 184

oenoa qui dicantur proprie

97

oenoa quid sit 28

oenoa 29

oenoa 209

oenoa quid 132

Olympus unde caelum 100.

cetur 80

oenoa esse Musas 214

oenoa 212

oenoa quid sit 77

oenoa

INDEX.

<i>ἄμυν</i> quid sit	108	<i>ἄρα</i>	209.210
<i>ἀμύμων</i>	180	otium prohibetur	184
<i>ἀμύμων</i> .	ibid.	<i>ἄρτος</i> & quid	253
<i>ἄμυν</i> & <i>ἄμυν</i> differunt	27	P.	
<i>ἄρα</i> quid & unde	92	<i>Ἀκίς</i> epitheton	87
<i>ἀνὰκον</i> , datum Hesiodo		<i>Ἀλκίον</i>	136
8.9		<i>Palaphatus</i> , <i>Thalia</i> filius	
<i>Orchomenij</i> eruunt sepul-	15.18		
tum Hesiodum	9	<i>Ἀλκίον</i> quid	133
<i>orichalcus</i>	201	<i>Ἀλκίον</i> quid & unde	51
orientales partes coeli quæ		<i>Palma</i> quid	133
123		<i>palustra</i> loca esse putrida	
<i>Orion</i> persecutus <i>Pleiades</i>	128		
119		<i>Pandionis</i>	154
<i>Orionis</i> & canis uicinitas		<i>Pandora</i> quid sit & unde	
166		dicatur	42.52
<i>Orpheus</i> quid inuenerit		<i>Ἀντίκλος</i>	203
19		<i>Panides</i> , rex <i>Eubœæ</i>	6
<i>Orpheus</i> scripsit opera et		<i>parallelismus</i>	53.62.63
dies	10.11	<i>Rarthenius</i>	242
<i>Orphei</i> accuratio doctri-		<i>pastorum</i> reprehensio	
na de discrimine diea-	240		
rum	192	<i>Patra</i> nouæ	311
<i>Orphei</i> parentes 15 uer-		<i>paupertas</i> quæ reprehendū	
sus	72.147.187	debet	177
<i>Ὀρφέης</i>	156	<i>paupertas</i> occultat uirtu-	
<i>Orithus</i>	239	tes	104
<i>Osiris</i> quid sit	32	<i>Ἀντίκλος</i>	256
<i>Ossa</i> , mons	209	<i>Ἀντίκλος</i> unde sit	107
		5 3	<i>Ἀντίκλος</i>

INDEX.

<i>παυσιδαν</i>	66	<i>tem</i>	130
<i>παχυν</i>	113	<i>Phicium quid</i>	199.241
<i>peccata omnia esse imum</i>		<i>Philomela, filia Pandionis</i>	
107		156	
<i>πιδαν</i>	209	<i>Philomela apologus</i>	81
<i>Pegasi allegoria</i>	237.238.	<i>epitheton</i>	82
241		<i>Phorcyn quid</i>	233.236
<i>πανάμ quid proprie</i>	191	<i>Phriconis, urbs</i>	3
<i>Periclis perniciosi amores</i>		<i>Pieria, mons</i>	212
90		<i>Pieria unde nomen acco-</i>	
<i>periurij poena</i>	195	<i>pit</i>	20
<i>Perfarum consuetudo in</i>		<i>Pieriae allegoria</i>	17
<i>mictu</i>	179	<i>Pieriam esse duplicem</i>	20
<i>Perfes</i>	244.246	<i>Picridus musas cur Hesio-</i>	
<i>Perfes unde dictus</i>	237	<i>cus inuocet in ὄφρυς</i>	
<i>Persei fabula</i>	203	19.21	
<i>genealogia.</i>	ibid.	<i>Pindarus mulctatur à The-</i>	
<i>pestilitatem ex annonae ca-</i>		<i>banis</i>	130
<i>ritate fieri</i>	91	<i>Pindarus fecit Hesiodo co-</i>	
<i>πυλωος</i>	97	<i>pitaphium</i>	10
<i>πύλως unde</i>	97	<i>Pisides citatur</i>	134
<i>πύπυς</i>	70	<i>Pubægia festum Græco-</i>	
<i>Pbalaris quando uixerit &</i>		<i>rum</i>	114
<i>Pbalaris unde fuerit oriun-</i>		<i>Pittaci Lesbij factum</i>	177
<i>cus</i>	10	<i>planeta quo spacio tem-</i>	
<i>Pbasis</i>	242	<i>poris peragrent zodia-</i>	
<i>Pberocydes de aqua</i>	220	<i>cum</i>	130
<i>Pherenicus Tragicus mul-</i>		<i>planetarum numerus</i>	122
<i>ctatur propter uerita-</i>		<i>Plato citatur</i>	220
		<i>Pleiades</i>	

I N D E X

Pleiades unde dicantur	111	πλειάδες	177
Pleiadum nomina	118	Polymnia filius quis	18
fabula	119	Praxiphanes	12
ortus quando fiat	123.125	πρωΐστρ	204
Pleiadū occasus affert tempestates	167	πρωΐστis	136
πλειάδς, ibid.		primogenitorum prerogativa	152
πλειάδς quid sit	28	principia tria	219
poenas esse certas scelerum	231	Proclus reprehenditur	1
quis qui uocentur	110	Procnæ fabula	157
poësis quid sit	212	προνάτας	56
poetæ per excellentiam	3	Prometheus quomodo dicatur filius Lapeti	40
ex quatuor rebus cognoscuntur.	ibid.	quid	249
poetarum diuifio	2.3	Promethei tres significationes	44
in Poetarum enarratione quæ non sunt prætermittenda	1	Promethei fabulæ explicatio allegorica	45
poetas quinque esse celeberrimos	3	Proserpinam etiam utrum dici	30.31
πρωΐστρ quid sit	82	prosopopœia quo nomine appelletur	85
πρωΐστρ unde originem trahat	26	Proto, Nereis	233
πρωΐστρ unde dicatur	217	πρωΐστρ animarū quid sit	26
πρωΐστρ esse Aeolicum	90	πρωΐστρ unde originem trahit	28
πρωΐστρ	62	pudor qui sit malus	104
πρωΐστρ	240	qui bonus	105
polypus	249	πυγρὸς	

I N D E X.

pueros esse exercendos la-	205		
bonibus	185	Rbeni Gallici ruditas	2
pulchritudinem esse virtutem	104	Rhesus, filius Euterpes	15.
		18.242	
Pycimeda, mater. Hesiodi	3	πυκνίδωρος quis	173
πυθαγόρας	115	πότερ quid apud Hesiodum	
Pythagoras, quando uixerit	8	85	
πῶς, qualis sit uestis	151	rota currus mensuratur	
πῶς quis	110	133	
πῶς unde dictus	115	S.	
πῶς quid	77	Σ Litera à quibus gæ-	
παιδεία quid & quando		minetur & reñcia	
cœperit nominari	108	tur	99
πλάγας	202	Sao	233
πῶς	91	sacrificiorum mos	108
πῶς quid	79	Sangarius	242
πῶς quid	65	sapientes fieri ex bona con-	
πῶς quid sit proprie		figuratione astrorum	
πῶς		218	
R.		Sardanorū barbaries	46
R Regum antiquorum di-		Sardonij risus origo & si-	
nitia	74	gnificatio	46
Reges appellari prudentes		per Saturnum tempus in-	
217		telligi	224
reges à Ioue fieri	218	Saturni tarditas	130
ρεῖν quid	223	Scamander	243
retis usum esse recentem		scillæ usus	34
		schema nad' ὑποθέσει	43
		οὐρανία quæ sint	64
		οὐρανία	

INDEX.

ῥήματα quæ & cur dicantur	26	Soterichus, censuræ auri	9
scientiæ humanæ quales	17	spem residuam mansisse	54
Scutum Hesiodi quid contineat	196	Speus	242
senectutis epitheton	232	de Spe Theocriti dictum	54
sepulchris non esse imponendos pueros	185	sphæra proprietat	73
Sibylla, Cumæ nata.	3	σφίριπας	70
simulatio prohibetur	178	Sphinx	241
Simon philosophus corinthius	5	Sphinx quid fuerit historice	242
Sirenium parentes qui fuerint	15, 18	σπίδαμ quid	133
Sirius ubi situs unde dictus.	131. & ibid.	σπινδὶ quid sit	109
Sirij nomine appellari solem	160	σταβμά quid sit	112
Sirij exortus	165	stellarum ortus & occasus explicatur	122
σὺς	132	Stesichorus, filius Hesiodi	8
σπίδαμ	159	stultum, post factum sapiens	84
Socrates, lapisida	5	re	84
solis dies natalis quis epitheton	187 130	σύμφορος	102
solstitium quando fiat	144	τὸν unde	245
sonnorum genera	230	T.	
soni musici, tres	14	Tarvovιστὰ quid & unde	83
Sophocles citatur	80	ταρὶστυρι	243
		Taphij unde dicti Teleboæ	198
		Taphiorum expeditio	196
		s s tartara	

I N D E X.

<i>partura unde dicantur</i>	221	<i>tur</i>	136
<i>παις</i>	201	<i>Tbaletis sententia de priu</i>	
<i>π particula usus</i>	85	<i>cipijs</i>	220
<i>Teleboæ unde dicti</i>	198	<i>Tbalia filius quis fuerit</i>	15
<i>tempus esse patrem omniũ</i>		<i>Tbamyris parentes</i>	15.18
<i>rerum</i>	167	<i>Tbebas esse plures</i>	73
<i>tempora tria</i>	14	<i>Themis quid sit</i>	25
<i>tēpora cur prius canescant</i>		<i>Theocriti dictum</i>	34
	76	<i>Theogonia Hesiodi opus</i>	
<i>τίσιν quid</i>	149	<i>arduum</i>	21
<i>Terei fabula</i>	157	<i>ταρπες</i>	214
<i>τίσσα unde dicantur</i>	209	<i>ταρία quid</i>	61
<i>τρίμυρς.</i>	ibid.	<i>ταρπες quid</i>	106
<i>ternarius numerus qualis</i>		<i>ταύρας unde</i>	233.236
	17	<i>ταῦ</i>	212
<i>τυγχιγυγυς cur uocetur</i>		<i>τύρις quid sit</i>	68
<i>Iupiter</i>	40	<i>τύρις quid</i>	85
<i>terra quomodo prodierit</i>		<i>ταί quid sint allegoricè</i>	63
<i>ex aqua</i>	219	<i>ταίς & δαίς distinctio</i>	
<i>generauit cœlum</i>	222	<i>guntur</i>	158
<i>terra quid secundum Ze-</i>		<i>ταύρας quid</i>	106
<i>nonem</i>	220	<i>ταύρας antiquorum</i>	78
<i>secundum</i>		<i>ταύρας quid sit</i>	25.28
<i>Platonem.</i>	ibid.	<i>ταῦ quid sit</i>	109
<i>terre epibeton</i>	102	<i>Tiryns</i>	239
<i>terram esse similem cœlo</i>		<i>Titanes unde dicti</i>	223.
	222	<i>230 quid significant</i>	
<i>terramotuum causa</i>	173	<i>253</i>	
<i>ταυρανιστῆς & τῆρας</i>		<i>Titanum pugna</i>	253
<i>πανίστατες distinguere</i>			

Tragic

INDEX.

Tragicorum poetarum in-		me esse colendum	110
dicium	3	uicinos malos multum nos	
τρεῖς ὅς τριπλὸς distina-		cere, declaratur exem-	
guuntur	132	plis	111
Triptolemi historia	30	uigilum diem esse ma-	
parentes	15.18	gnum	194
tristitia exiccat	218	uinum quādo sit optimum	
Tritacchus Babylonius		159 in initio largiter	
162		bibendum	114
τρεῖς quatuor	143	uini incommoda	109
τρεῖς	132	Virginis asterismi observa-	
tuus	25.170	tio	157
Typhaonius	199	uirginem esse ducendā	175
Typhæus	240	uiros aestate esse debiliores	
τύχης, quid sit	28	160	
Tzetxis frater	2 ratio	uirtutem esse matrem be-	
docendi præclara	15	roum 72 difficulter	
τύμωρ	153	comparari	100
V.		uirtutes generales esse qua-	
Venti quatuor	244	tuor	104
uentorum origo que		uites quando amputanda	
fit	152	154	
Venus quādo maximè ex-		ulmi densitas	135
petatur	159	ungues quando non præ-	
Venerem esse stultam	229	dendi	183
Vergilia septem	118	unigenitos esse locupletes	
uermium species & nomi-		246	
na	132	urina emittenda præce-	
uicinium inter omnes maxi-		pta	180
		κρυπτα	

INDEX.

<i>upupa fabula</i>	157	<i>υδρονειρα</i>	162
<i>Vulcanus quid Homero</i>		<i>υδρονειρα</i>	165
221		<i>υδρονειρα quid</i>	56
<i>uxoris bonae commoda</i>	175	Z.	
<i>uxorem tantum unam du-</i>		<i>Z Eidos per terra</i>	62
<i>cendam esse</i>	116	<i>Zethus</i>	214
X.		<i>ζυα quid sit</i>	25.26.
<i>υιρος quid</i>	77	28.79	
<i>Xerxes causa ma-</i>		<i>zodiaci circuli significatio</i>	
<i>lorum in Persia</i>	90	24	
Y.		<i>ζυα pro ζυα</i>	159
<i>υδρα</i>	47		

FINIS.